

CORPUS
SCRIPTORUM HISTORIAE
BYZANTINAE.

EDITIO EMENDATIORE ET COPIOSIOR,

CONSILIO

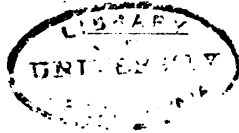
B. G. NIEBUHRII C. F.

INSTITUTA,

AUCTORITATE

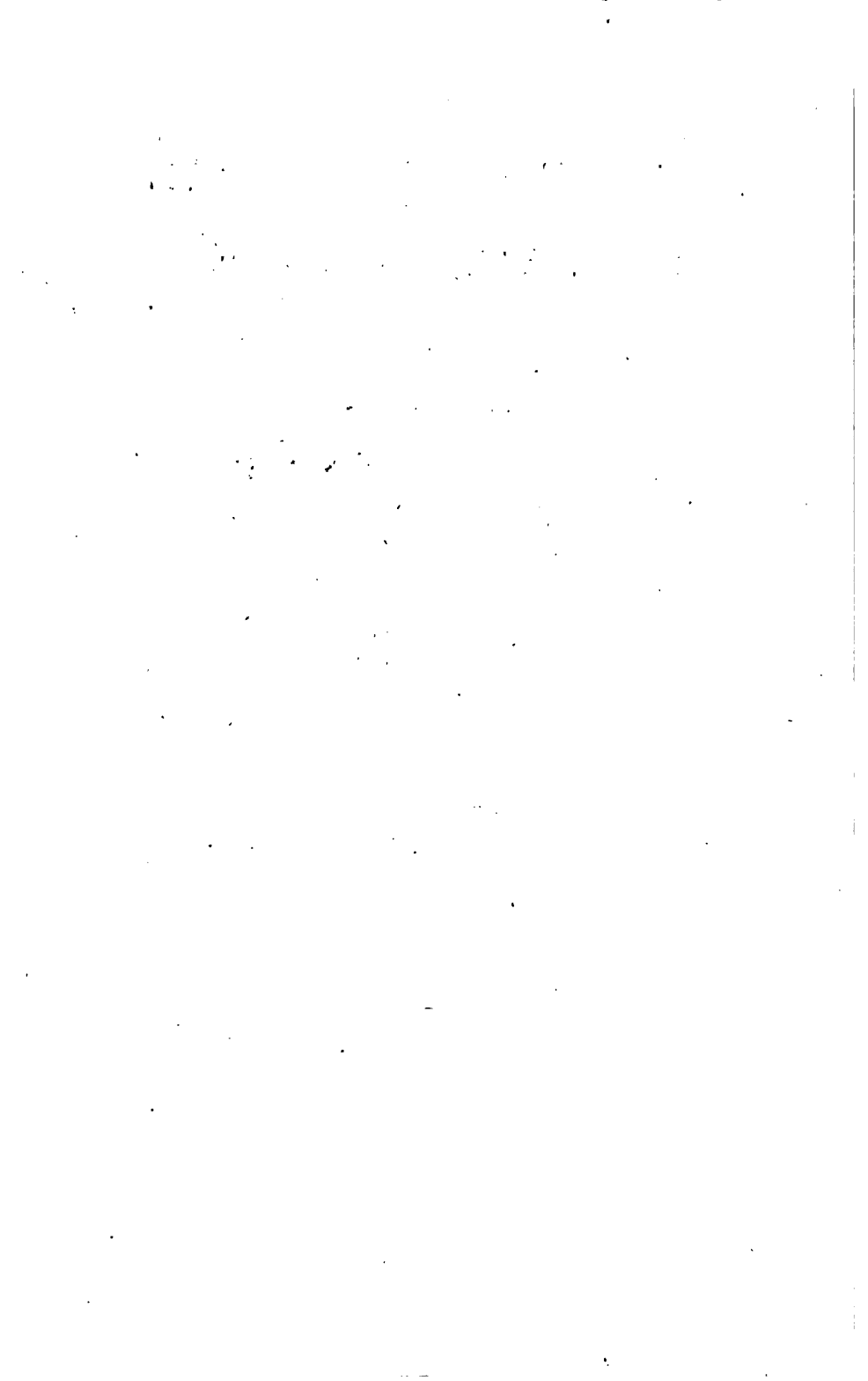
ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE
BORUSSICAE

CONTINUATA.

ANNA COMNENA.
VOLUMEN I.

BONNAE
IMPENSIS ED. WEBERI
MDCCCXXXIX.

ANNAE COMNENAE
ALEXIADIS

LIBRI IV.

GRAECA AD CODD. FIDEM NUNC PRIMUM RECENSUIT, NOVAM
INTERPRETATIONEM LATINAM SUBECIT, CAR. DUCANGII
COMMENTARIOS SEASQUE ANNOTATIONES

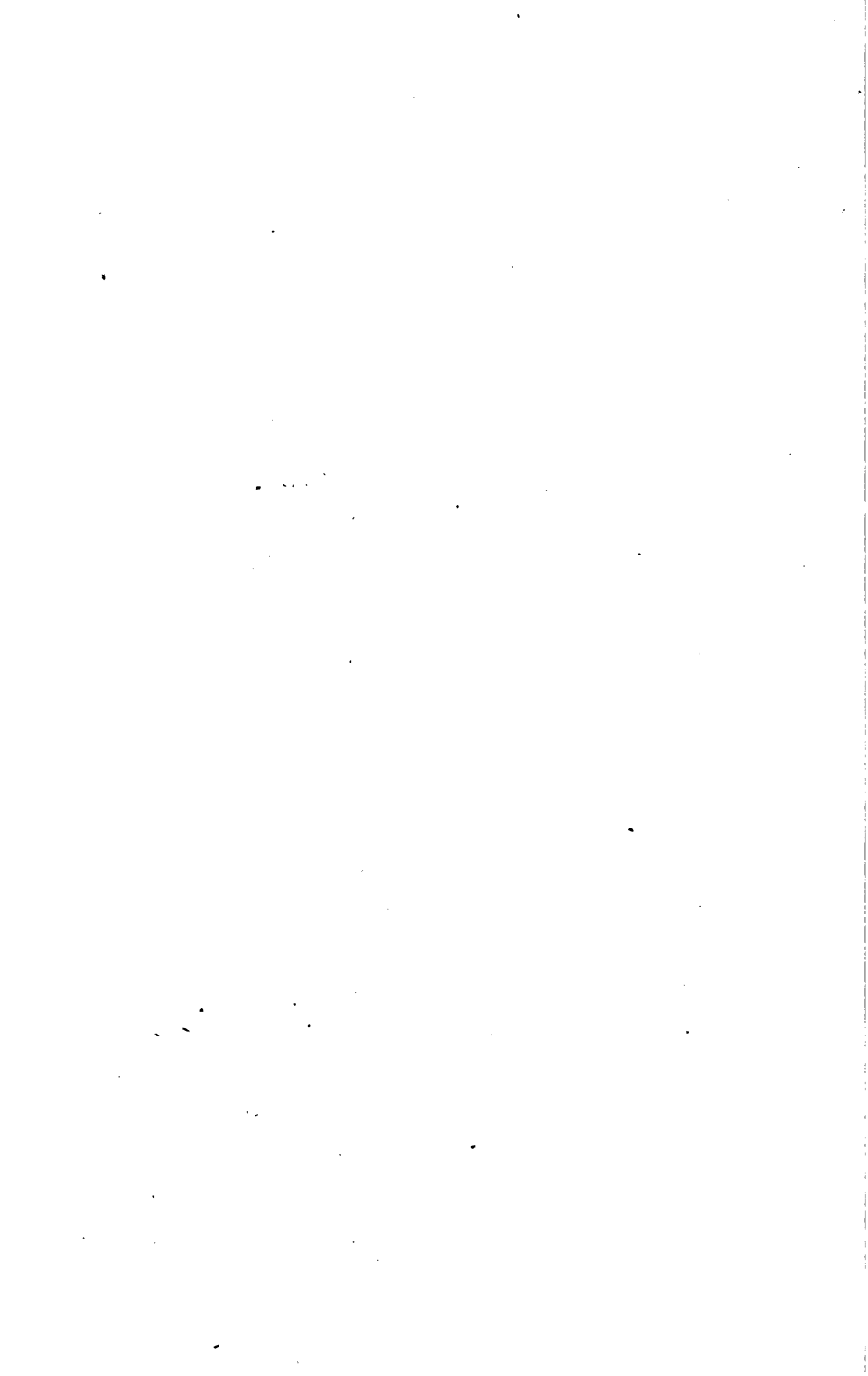
ADDIDIT

LUDOVICUS SCHOPENUS.

VOLUMEN I

BONNÆ
UNIVERSITATIS

VIRIS CLARISSIMIS
IACOBO GEELIO
ET
FRIDERICO WILKENO

OBSERVANTIAE TESTIFICANDAE CAUSA

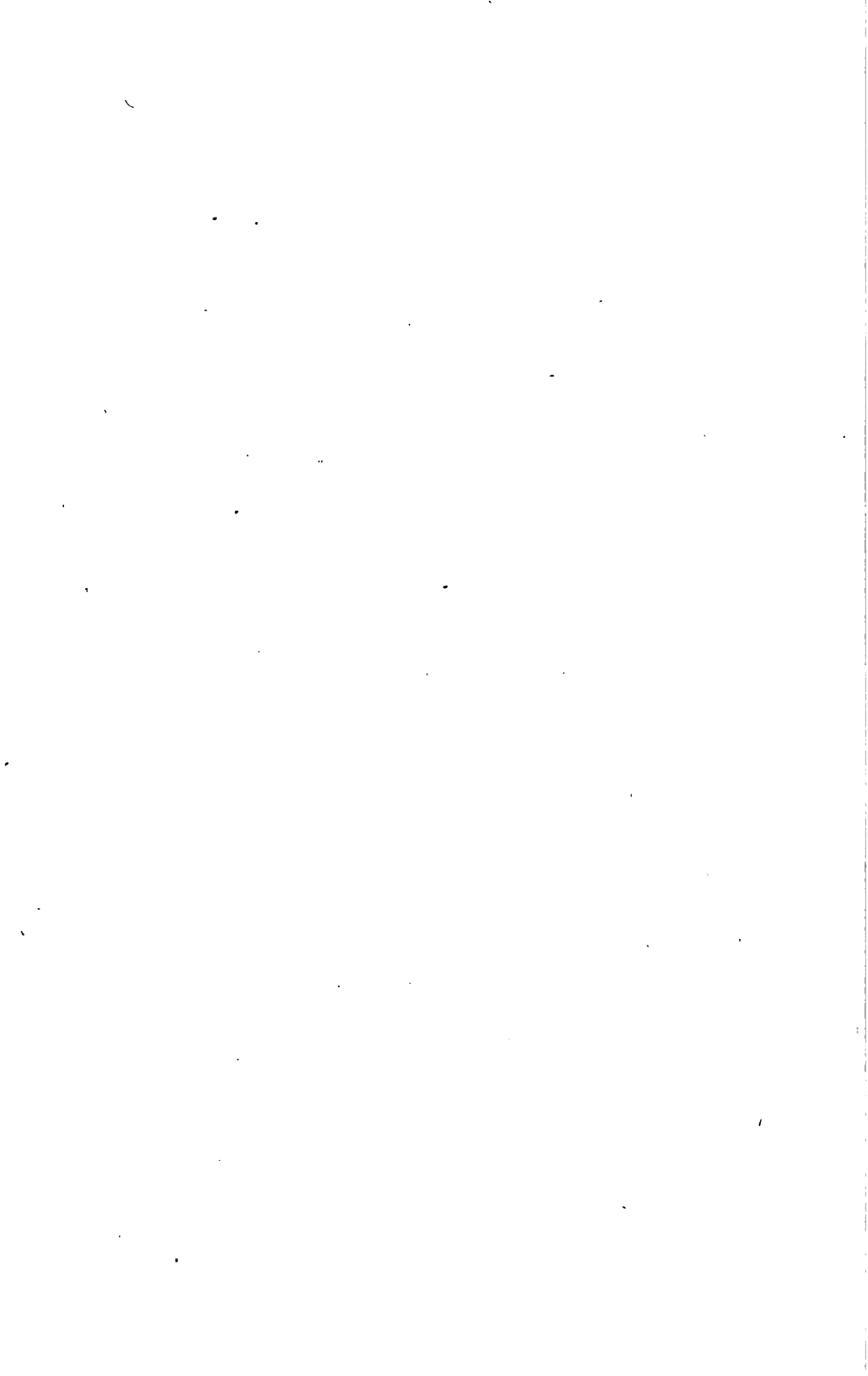
HANC EDITIONEM

DEDICAVIT

SCHOPENUS.

89280

LUDOVICI SCHOPENI

PRAEFATIO.

Quod de cura, in hoc opere et emendando et instruendo a me posita, ipsa tituli significatione professus sum, id si qui forte erant qui certius edoceri cupiant: faciendum videtur, ut, quid haec editio novae dotis habeat, et quibus potissimum rebus a Parisina discrepet, paullo explicatius, dicam.

In omni igitur scriptorum numero, qui res Imperii Romani Orientalis, prodidere, haud scio an nullus criticam operam minus expertus sit, quam quae historia, in laudem Alexii patris sui scripta, inclaruit, Anna Comnena. Etenim Petrus Possinus, quem constat primum ac solum hucusque integros Alexiadis libros in lucem protulisse, nihil aliud, quam codicem Bibliothecae Barberinae, quem multis partibus Lucas Holstenius ex Mediceo suppleverat, operis exscribendum dedit, ne manifestis quidem notatis erroribus, quippe qui editoris laudem potius ex paraphrasi sua Latina peteret. Idem postea nactus est copiam codicis Tolosani, qui olim Iacobi Cuia-

cii fuerat; cumque ex eius collatione, ut ipse in Praefat. ad Niceph. Bryenn. p. XV. ed. Bonn. ait, non modo lacunas libri sui editi suppleret omnes, sed diversas quoque lectiones facile bis mille enotasset, hanc criticam materiem in Notis, singulari volumine edendis, additurum se esse pollicitus est. Sed fidem non solvit; nec adversariis eius quid factum sit, magis hodie ignoratur, quam quo codex Tolosanus ipse pervenerit. Mox in provinciam, a Possino desertam, successit quidem Carolus Ducangius, longe omnium, qui his litteris operam navarunt, meo iudicio, princeps: qui, si tanta cura ingenique felicitate in castigatione verborum elaborasset, quanta in rebus explicandis versatus est, nihil admodum aliis, quod agerent, relicturus fuisse videretur. Verum is, sive instrumentis ad eam rem necessariis destitutus, sive etiam quod omnino a critica severitate paullo alienior erat, textus emendationem adeo non tentavit, ut in amplis illis et magnificis doctrinae exquisitissimae copiis, quas ad Alexiadem ornandam Cinnamo suo subiunxit, vix decem locos reperiatis, in quibus critici munere fungatur.

Ita cum totum recensendi negotium mihi relictum esset integrum, ante omnia librorum subsidia circumspicere coepi, quibus textum a maculis, quas ex diutino situ multas variasque traxit, purgarem. Cui desiderio, quo minus per Alexiadis codicum paucitatem sperare licuit, fore ut aliqua ex parte satis fieret, eo gratius accidit, ut criticam suppellectilem nanciscerer, quae ad iustam editionem, qualem meditabar, suffectura videretur.

Ac primum quidem codicis Coisliniani lectionibus usus sum, quas Montfauconius in Biblioth. Coislin. Catalogo p. 521. sqq. prodidit. Codex, ut idem p. 425. docet, membranaceus est, XII. saeculi, foliorum 247. Incipit a verbis Libr. I. c. 16. p. 75, 12.: *μαλλον τοῦτον τὸν κατάπλουν ἐκείνου.* Postrema folia lacera sunt; etsi continent quaedam, quibus lacunas, quas editio Parisina in fine habet, explere quodammodo contigit. Nec minus in aliis locis Coislinianus duobus, quibus illa nititur, codicibus integrior est, lectionesque suppeditat meliores, et eas proprias, quibus bonitas libri censi potest. Verum tamen fatendum est, eundem ex utroque genere vitia habere nec levia, nec numero pauca, quae a reliquis ferme absunt. Unde apparet, minus rei consentaneum esse, si quis Alexiadis codices, qui quidem hucusque innotuere, ex Coisliniano, tanquam e communi fonte, fluxisse statuat. Vid. Wilken. Hist. Comn. p. XVI.

Proxime ad hunc accedit Apographum Annae Comnenae, quod mihi vir eximius, Jac. Geelius, pro singulari sua erga me benevolentia litterasque adiuvandi studio, ex Bibliotheca Leidensi suppeditavit. Confecerat id olim Io. Frid. Gronovius, cum in Italia a. 1641. commorabatur, partim sua, partim aliena manu, eo consilio, ut opus illud, quod etiam tum ineditum erat, in lucem proferret. Ex itinere autem redux, dum apparatus critici supplementum, a Luca Holstenio ipsi promissum, exspectat, praepropera festinatio Possini necopinantem, non sine fraudis suspicione, antevertit, et propositi exsequendi, ut

fit, odio implevit. Res satis nota est cum ex iis, quae in Syllog. Epist. Burm. Tom. III. p. 175. 179. 186. 192. sqq. et 575. narrantur, tum vero etiam ex Epistola Gronovii, ad Ant. Clementium a. 1656. data et libro de Sestertiis subiuncta. In ea Epistola vir praestantissimus haec scribit, p. 681.: „Narro tibi, me Romae partim mea, partim multo auro redempta manu descripsisse Alexiades Annae Comnenae, et quia mendosum erat exemplar, cum Florentino, ob hanc ipsam causam in eam urbem, quam iam videram, reversum contulisse. Fecit idem postea otiosius Lucas Holstenius, ex cuius codice meum exemplum paraveram, et si edere vellem, illum iam emendatiorem benigne obtulit. Erat tum in Italia Nic. Heinsius, et cum sarcinis librariis, quas Venetiis mittebat, curandi ad me studium pollicebatur. Sed non potuit induci Holstenius, ut eum thesaurum mari committeret: terrestris via potior visa. Interceptus est liber in Gallia, traditusque P. Possino, ut verteret ac publicaret. Id quum per literas indicasset mihi Cramoysius, respondi nos omnes bono publico profiteri operam: qua in re si alius alium anteverteret, non simultates suscipiendas, sed grates agendas, quod labore sublevati essemus: utique illis, quorum non restringuntur intra angustum copiae, et restat satis, in quo laudem occupare possimus.“ Ex his verbis illud simul intelligitur, Apographum Gronovianum, cui ne ulla quidem notula, unde originis notitiam haurias, adscripta est, ex duobus codicibus paratum esse. Quorum quidem unum, Florentinum dico, Bandinius in Catalogo Codd. Graec.

Biblioth. Laurentian. Tom. II. p. 656. ita describit: „Animadvertendum est, inquit, deesse in hoc exemplari totum fere Prologum, cuius tantum extant ultima verba: *τοίνυν ἐνδένδε τῆς ἱστορίας κ. τ. λ.* Mox incipit *Ἀλεξιάς πρώτη*. Ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος κ. λ. Desinit in Libro XIV. in verbis: *καὶ τὰς δυνάμεις ἀπάσας*, quae incidunt in edit. Paris. p. 449., ubi adnotatur in margine: “Hic deficit Codex Florentinus.” Alius praeterea defectus duorum foliorum erat paullo ante finem Codicis, ut ex apposita marginali nota eruitur, *ἀπὸ τῶν ὧδε λείπονσι φύλλα δύο*, qui deinde manu item antiqua suppletus fuit. Codex membranaceus MS. in 4. maiori, Saec. XII., omnium praestantissimus, quem vel descriptum vel approbatum ab ipsa Anna doctissimus Langius suspicatur. Constat foliis scriptis 210.“ Cum hoc Florentino sive potius Mediceo codice liber Gronovianus ita congruit, ut tota Praefatio Alexiadis hic quoque desit, praeter verba extrema *τοίνυν ἐνδένδε* etc., quae p. 11, 7. ed. nostr. leguntur. Accedit, quod a folio inde vicesimo passim tam in margine quam inter lineas varietatem exhibet lectionum, modo litteris *Fl.*, modo *F.* solo, distinctam. Quibus litteris codicem Florentinum designari, nemo non videt. Praeter has lectiones, quae, unde venerint, ipsae loquuntur, nonnullae etiam, maxime ex iis, quae lineis superscriptae sunt, omni eiusmodi significatione carent. Quoniam autem eandem plane scribendi diversitatem, ac reliqua ex Mediceo hausta, prae se ferunt, nihil mihi probabilius videtur, quam has quoque lectiones ex eodem fonte derivatas esse. Ceterum specimina ista

pleraque, ac prope dixerim omnia, praestantia sua se commendant, et ut Langii suspicio de codicis Medicei aetate ambitiosior sit quam verior, tamen reliquis eum et vetustate et optimarum lectionum multitudine antecellere, res ipsa docet; ut magnopere dolendum videatur, Gronovio totius libri curiosius excutiendi otium defuisse. De altero, quo usus est codice, illud tantum constat, olim eum fuisse Lucae Holstenii. Reliqua, quae ad certio rem notitiam faciant, hodie in obscuro sunt. Nec tamen ex ipso Apographo, quae eius forma et conditio fuerit, non coniecturam capere licet. Ac primum quidem is codex maxima libr. I. parte mutilus fuit, initiumque duxit, aequae ac Coislilianus, a verbis demum *μᾶλλον τοῦτον* etc. p. 75, 12. Gronovius certe ab his verbis, quibus Apographi folium 20. incipit, Alexiadem describere ingressus est. Quod vere dici, ostendit clarissime, ut alia taceam, litterarum series, quibus folia octona signavit. Siquidem illud ipsum, quod dixi, folium subtus litteram A quasi custodem habet. Quae praecedunt folia decem et novem, nullis insignita litteris, ea Gronovius tum addidit, cum Florentiae nactus esset codicem aliquanto auctiorem. Atque sic factum est, opinor, ut haec folia, quemadmodum supra monui, nullam prorsus codicis Medicei discrepantiam adscriptam habeant. Initium autem Holsteniani exempli etiam perquam mendosum fuisse, Apographum item arguit. Apponam hic verba, qualia primitus a Gronovio scripta sunt: *μᾶλλον τοῦτον κατέτλους ἐκείνου, ἄμα μὲν καὶ τὴν ταχίστην κέλευθον προαιρούμενος· ἄμα δὲ καὶ τὴν*

ῥάσῃν τῷ στόλῳ περιποιούμενος. Καὶ γὰρ χειμέριος ἦν ἡ ἄρα καὶ ὁ ἥλιος πρὸς τοὺς νοτίους κύκλους ἀπελαυνόμενος καὶ τῷ αἰγοκέρωτι πλησιάζων ὑπέτεμνε τὰ ἡμεράσια διαστήματα. Ἴν' οὖν μὴ ἐξ ὑδροῦντος ἀφ' ἧς ἀρχομένης ἡμέρας ναυπλώσειε καὶ κλύδωσι τισὶ προσπελάσειεν, ἐπὶ τὸ θυρράχιον ἐκ βρεντησίου ὄλοις ἰστίοις ἀπενεχθῆναι ἐβουλεύσατο. τὰ μήκη γὰρ τοῦ διαστήματος ἐνταῦθα συνετέμνετο ἐπισευομένου τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους ἐκεῖδι. Οὐ μέντοι οὐδὲ τὸν υἱὸν Ρογέρην κατόπιν ἀπέληλθε καθάπερ βεβούλητο ἀπὸ ληίας κεχειροτονηκῶς κυρίου μου. Ἐπεὶ οὐκ οἶδα πῶς εἰς οἶα δοξα πάλιν αὐτὸν συνετυπόμενον εἶχε· μεταξὺ δὲ πρὸς τὸ θυρράχιον ἀπέπλων τὴν τε κορυφῶ πόλιν ὀχυρωτάτην, ἣν ἀλλ' ἀπομένας φρούργος ἐξ ἀποστολῆν κατήρχοντο. Ἐκ δὲ τοῦ γύρου πεκτελόγγι βάρσους καὶ ἀπουσίας ὦν, ἀλλὰ μεμέμουσι, καὶ τὴν χώραν ἀργυροκάστρον κατέτρωσαν καὶ φορολογήσας προσδοκησίας καὶ τῷ θυρραχίῳ προσεσχηνέαι. Σοῦκας δὲ ὀπηνηκαῦτα ἐτύγγανε παντὸς τοῦ Ἰλλυρικοῦ στρατεύματος ὁ μονομαχάτος παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος βασιλέως αὐτοῦ ἀποσταλεῖς. καίτοιγε πρῶτον τὴν ἀποστολὴν ἀπεπέμπετο, καὶ τηνηκαῦτα ἦν ἐν πίστει ἐπὶ τῆς τὴν λειδουργίαν ταύτην καὶ δοῦλοι τοῦ αὐτοκράτερος βουργίλος τε καὶ Γερμανὸς ἐστηκότες τῷ Μονομαχάτῳ καὶ αἰεὶ τι δεινὸν εἶρον κατ' αὐτὸν ἐννοοῦντες κατέπουν αὐτὸν πρὸς τὸν αὐτοκράτορα συρράψαντα ὅπου τε καὶ βεβούλοιντο καὶ τοσοῦτον ἐνέφλεξαν τὸν τοῦ βασιλέως κατ' αὐτοῦ θυμὸν κ. τ. λ. Ita Holstenii codex locum exhibuit, postea a Gronovio Medicei ope correctum. Ne quis autem forte ex hoc initio,

omni vitiorum genere depravatissimo, de totius codicis virtute iudicium iniquius ferat, monendum est, quidquid deinceps Apographum inde habet, multo sanius esse, nec similem usquam corruptelarum nidulum inveniri. Omnino exemplum illud cum Coisliniano, quantum ex Apographo conicere licet, maximam similitudinem habuit, ut alterum ex altero transcriptum putarem, nisi Holstenianum in ipsis illis, quae Coislinianum egregia affert, in reliquorum depravationem mira constantia discederet. Liber ultimus in Apographo ita desinit: *μη και αναγράφοντες τὰ λυπηρά εμπικραινοίμεθα*. Quibus verbis Gronovius postea (nam manus ab ea, qua praecedentia scripsit, admodum discrepat,) subscriptionem addidit his verbis:

Ερρίκου τοῦ Δορμαλίου

Λήξεν ὅπου βιότοι Αλέξιος ὁ Κομνηνός

Ενθα καλὴ θυγάτηρ λήξεν Αλεξιάδης.

Eosdem versus editio Parisina exhibet. Quamquam ibi rectius in extremo *Αλεξιάδος* legitur; nec Henrici Dormalii mentio fit, quem codicem descripsisse suspicor. Iam vero in calce Apographi quatuor habentur appendices, a Gronovio itidem recentiore manu exaratae. Quarum quidem prima continet Fragmentum libri XIII. p. 394. A. — 385. A., uno folio constans, quod ex Mediceo codice desumptum videtur, idque eam ob causam, quia Holstenianus ibi lacunosus erat, ut ex Apographo patet. Hoc autem Fragmentum excipit Epitome libri XII., quae inscripta est: *ΑΛΕΞΙΑΣ ΔΩΔΕΚΑΘΗ*. Sic incipit: *Τὰ μὲν οὖν τῆς πρώτης διαπεραιώσεως ἔργα*

τοῦ Βαϊμούνδου· καὶ ὅπῃσα ἐπραγματεύσατο κατὰ τοῦ βασιλέως τὴν βασιλείαν γυρεύων· καὶ ὅπως μετὰ πονηρίας ἐξέφυγε· καὶ ὡς νεκρὸς εἰς τὴν κορυφὴν κατέλαβεν, ἤδη ἐγράφησαν. Λεγέτω δὲ καὶ ὅσα μετὰ ταῦτα εἰργάσατο. Folia implet undecim, desinitque in haec verba: ὁ βασιλεὺς δὲ φρονήματος ὢν μεγάλου, καὶ ψυχὴν ἀνανδρείαν (immo ἀνδρείαν) ἔχων, λύων τὸ ὑπόδημα αὐτοῦ, οὐ συνεστάλη· ἀλλ' εἶπε· πρὸς τὸ παρὸν ἄς ὑπάγωμεν ἵνα φάγωμεν· καὶ τὰ κατὰ τοῦ Βαϊμούνδου πάλιν ἵνα σκεψώμεθα. Proximis foliis quindecim continetur Epitome libri XIII., hoc titulo: ΑΛΕΞΙΑΣ ΤΡΙΣΚΑΙΔΕΚΑΤΗ. Initium est: Ἐξεπλάγησαν μὲν οὖν ἅπαντες τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν στερεότητα τῆς τοῦ βασιλέως ψυχῆς· αὐτὸς δὲ τότε πρὸς τὰ μηνύματα ἐκεῖνα οὐ κατεφρόνησεν· ἀλλ' ἔσωθεν περὶ τὸν λογισμὸν αὐτοῦ πολλὴν εἶχε τὴν ταραχὴν. διελογίσασατο οὖν ἵνα ἐξέλθῃ ἀπὸ τῆς πόλεως· καὶ ταῦτα καὶ ἐν τῇ πόλει τότε πράγματα ὄντα ταραχῆς γέμοντα· ὅμως ἐξασφαλισάμενος καλῶς τὰ ἐν τῷ παλατίῳ καὶ τὰ τῆς πόλεως, καὶ εἰς φύλαξιν τούτων καταλείψας τὸν μέγαν δρογγάριον τοῦ στόλου τὸν εὐνοῦχον Εὐστάδιον τὸν κυμνιανὸν· καὶ τὸν Νικηφόρον τοῦ δεκανοῦ λεγόμενον. Οὕτως ἐξέρχεται ἀπὸ τῆς πόλεως μετὰ ὀλίγων τῶν αὐτοῦ συγγενῶν, κατὰ τὴν πρώτην τοῦ Νοεμβρίου μηνός, ἰνδικτιῶνος πρώτης. καὶ ἀπέρχεται εἰς τὸ ἔξω λεγόμενον Γεράνιν. ἔνθα ἔστησαν αἱ βασιλικαὶ τένται. In fine desunt nonnulla. Quae enim ibi leguntur: Προσέτι ὀμνύω καὶ συμφωνῶ, ὡς ὅσαι πόλεις καὶ χῶραι, ea non ultra narrationem Annae p. 411. D. pertinent. Denique Epitome libri XI. sequitur, et titulo et ca-

pite mutila. Constat folia octo. Ita incipit: χρήματα ἀρκετὰ δοῦς αὐτῷ· ὅταν τούτους ἀγοράσῃ καὶ ἐλευθερώσῃ γράψας καὶ πρὸς τὸν Ἀμεριμῆ πολλὰ περὶ τούτων. Ο δὲ ἀπελθὼν καὶ τὰς γραφὰς δοῦς καὶ ὑπαναγνοὺς χωρὶς τιμῆς, ἀπέδωκε τοὺς κόμητας ἅπαντας ἄνευ τοῦ Γοντοφρῆ· ἐκείνον γὰρ προέφθασε πωλῆσαι πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν Βαλδουῖνον. ἔλθοντας δὲ τοὺς κόμητας εἰς τὴν μεγαλόπολιν ἐντίμως ὁ βασιλεὺς ἀπεδέξατο· καὶ χρήματα ἐπιδοὺς καὶ ἀναπαύσας μετὰ χαρᾶς ἐξαπέστειλεν εἰς τὰ αὐτῶν ὀσπήτια. Ο δὲ Γοντοφρῆ πάλιν δοῦξ ἐς τὰ Ἱεροσόλυμα ἀποκατασταθεὶς, τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Βαλδουῖνον ἀπέστειλεν εἰς Ἐδεσαν. Quae verba incidunt in edit. Paris. p. 328. D. Finis hic est: Εγὼ πρὸς τὴν ἰδίαν ἡλθὼν χώραν κακὰ κατὰ σου βουλευόμενος· ἐπὶ τοῦτο γὰρ καὶ ζῶν τὴν Ρωμανίαν ἐτάραξα, καὶ ἀποθανὼν πάλιν μέλλω ταραξάει. Ἐνταῦθα γὰρ ἔλθων πᾶσαν τὴν Λογγιβαρδίαν καὶ τοὺς Νορμανοὺς καὶ τοὺς Φράγγους καὶ Αλαμάνους κατὰ σοῦ καὶ τῶν σῶν χωρῶν κινήσω. ἕως ἂν τὸ κοντάριν μου εἰς τὴν πόλιν πῆξω, εἰς τοσαύτην ἀλαζονείαν ἐπήρθη ὁ βάρβαρος. His subscriptum est: ΤΕΛΟΣ ΑΛΕΞΙΑΔΟΣ ΕΝΔΕΚΑΤΗC. Ipse Gronovius iam pridem in Obs. IV. 19. p. 747. duo ex hisce Epitomis protulit fragmenta, quae visum est hic apponere, quo certius libellorum istorum ratio cognoscatur. „Fragmentum, inquit, Alexiados Annae Comnenae translatum in linguam vulgarem Graecis ante captam Constantinopolim, lib. 13. εἰσελθόντος δὲ τῆς τέντας ἐντὸς τὴν χεῖρα ἀπλώσας ὁ βασιλεὺς, καὶ τὴν τούτου κρατήσας χεῖρα· καὶ τὸν βασιλέα προσκυνήσαντος ἐκεί-

νου κατὰ τάξιν, πλησίον τοῦ θρόνου τοῦ βασιλικοῦ οὗτος ἔσται. Pro quo ipsa doctissima Princeps scripserat: εἰσελθόντος δὲ τούτου ἐκτείνας τὴν χεῖρα ὁ βασιλεὺς καὶ τῆς ἐκείνου ἀψάμενες χεῖρας, καὶ τὴν συνήθη τοῖς βασιλεῦσι προσαγόρευσιν ποιησάμενος, ἐγγὺς τοῦ βασιλικοῦ παρεστήσατο θρόνον. Sic et lib. 12., ubi Dyrrhachii situs describitur: ἐν τῷ μέσῳ δὲ εἶχε πέλαγος ἠπλωμένον πολὺ καὶ μακρὸν· κατὰ μὲν τὸ πλάτος παρατείνεται καὶ ἐξαπλοῦται εἰς τὰ πέραμα τῆς Ἰταλίας. Ipsa: ἐν τῷ μέσῳ δὲ ὑφήπλωται πέλαγος πολὺ καὶ μακρὸν, καὶ κατὰ πλάτος μὲν παρατεῖνον εἰς τὴν περαιάν τῶν Ἰταλῶν.“ His specimenibus insunt sane plura, quae quotidianam loquendi consuetudinem redoleant, qualis hodieque apud Graecos obtinet. Nec tamen vulgari lingua ea scripta crediderim, quippe quod vel Comnenorum aetate, nedum iis temporibus, quibus vixit Epitomator iste, sermonem, quo vulgo Graeci utebantur, in barbariem multo foedioram iam degenerasse, certissimis argumentis videor mihi probare posse. Quare sic statuo, Epitomatores, cum Alexiadem ad faciliorem intelligentiam accommodare vellet, pro vocibus loquendique formulis exquisitoribus, quibus orationem suam Anna distinxit, notiora passim, interdum etiam de trivio sumpta, substituisse. Quae licentia effecit, ut, quidquid discrepantium lectionum habet, perquam dubiae auctoritatis putandum sit. Quin adeo pleraeque ne dignae quidem videntur, quibus in Variarum Lectionum apparatu angulus concedatur:

Ab his Epitomis diversa et multo maioris ad crisis momenti est alia Alexiadis Epitome, libris VIII.,

quae codice Augustano, nunc Monacensi, continentur. Eam opera Dav. Hoeschelii editam esse August. Vindel. a. 1610. 4., non ignorant eruditi. At illud nondum in libris de litteratura Graecorum relatam invenio, hac Epitome non solum, ut vulgo existimant, ex Alexiadis libris octo prioribus, sed ex toto fere opere Excerpta contineri. Dudum id docuit, etsi parum accurate, Io. Christ. Wolfius in Catalogo Femin. olim illustr. p. 278. Nimirum editio Hoeschelii, si septem priorum librorum et initia et exitus comparaveris, cum Parisina plane congruit; liber autem ultimus complectitur res, a libro VIII. usque ad librum XIV. p. 445. A. perscriptas; sic ut l. IX. incipiat p. 133, 29., l. X. p. 137, 4., l. XI. p. 150, 20., l. XII. p. 161, 16. Utriusque reliqui libri Excerpta, ob codicis, ut videtur, folia turbata, alium ordinem habent, ac rerum series postulat. Liber enim XIII. incipit p. 163, 14. Tum sequitur p. 164, 14. initium l. XIV. Hunc rursus l. XIII. excipit p. 170, 24. Ultimis tribus paginis Fragmenta l. XIV. leguntur. Atque haec Augustana Epitome eas, quas Gronovius descripsit, longo intervallo vetustate praestat; siquidem confecta est ipsis Annae Comnenae temporibus. Cuius rei argumento est, quod Io. Zonaras, Annae aequalis, ea iam usus reperitur. Sic, ut hoc utar, Annal. Tom. III. p. 236., ubi rem, ab Anna L. V. 5. p. 248. traditam, refert, huius narrationem non ipse compendi fecit, sed qualis in Epitome legitur, ad verbum exscripsit. Nec dubito, quin olim hoc opusculum magis se legentium studiis commendaverit, quam ipsius Annae volumen, quod

magnitudine facile triplo maiori est. Etenim qui Epitomen paravit, non solum, ut Alexiadem in brevius contraheret, operam dedit, sed multo magis, ut ne quid exciperet, quod lectorum parum interfore videretur. Itaque tota subinde capita resecurit, et quominus defectus, hiant oratione, apparerent, etiam verba contigua, modo parcius, modo violentius, conglutinando interpolavit, cum cetera pleraque servaverit integra, multo certe minus sibi licentiae, quam Gronovianus iste, sumserit. Vix autem crediderit quisquam, quam misere deformata Epitome illa ad nos pervenerit. Nulla enim ferme pagina editionis Hoescheliana est, quae, ut alia vitiorum genera omittam, non tres quatuor lacunas habeat. Vel sic tamen egregium ad textus emendationem adminiculum censi debet. Possinus quidem satis habuit, Alexiadis Praefationem, quae in omnibus codicibus deest, inde sumere; reliqua ne adspexisse quidem videtur. Ego vero accurato eius usu didici, nullum facile codicem esse, cui Anna tantum debeat, quantum huic Epitomae; quippe quae sola non modo lectionis veritatem saepissime tueatur, verum etiam plura, quae mutila leguntur in reliquis libris, sana et integra exhibeat. Ceterum cum Hoeschelus codicem Augustanum, ut ex speciminibus, a Friderico Windischmanno, Prof. Monacensi, ad me missis, cognovi, non ea, qua par erat, diligentia contulisset, perquam opportune accidit, ut beneficio Tafelii V. C. Apographum nanciscerer accuratius, quod in Bibliotheca Tubingensi asservatur. Exemplum illud Augustanum triginta quinque annis,

priusquam Hoeschelii editio in lucem prodiret, descripserat vir de his litteris optime meritus, Martinus Crusius, qui Tubingae quondam philologicam disciplinam profitebatur. Cuius marginibus libri adscriptae quoque erant eiusdem coniecturae aliquot textusque complementa: ex quibus ego, quae probabilia videbantur, suo loco commemoravi.

Denique silentio praetereundum non est Fragmentum Alexiadis parvulum, quod emendandae Praefationi adhibui. Quod Fragmentum, iam Fabricio Bibl. Graec. Vol. VII. p. 727. commemoratum, exstat in Bibliothecae Parisinae codice bombycino, olim Colbertino. Initium tantum Praefationis continet usque ad verba *ὅσα ἢ φύσις*, quae p. 4, 14. ed. nostr. leguntur. Hanc collationem a Niebuhrio, viro desideratissimo, accepi.

Recensitis codicibus iis, quibus uti mihi contigit, non alienum videtur, etiam reliquos, quorum mentionem in scriptis eruditorum inveni, breviter hic commemorare. De codice Tolosano, supra iam monui, eum ex oculis usuque hominum dudum evanuisse. Iac. Cuiacius duos tantum, quod sciam, locos inde protulit, ad Institut. II. 1. §. 24., quorum unus est libri I. 7. p. 40, 11 — 16., alter libri XIV. p. 422. B. *σκολιώτατος — ποιούμενος*. In utroque loco nulla scripturae diversitas inest, nisi quod in priore *προ καταλείπουσι* legitur *καταλιμπάνουσι*. Eaque lectio huic codici propria est: unde vix dubium arbitror, quin a libris, quos novimus, omnibus Tolosanus fuerit diversus. Atque id certius fortasse constaret, si eiusdem codicis locum alium in-

spicere licuisset, quem in Petri Fabri, Icti Tolosani, Commentario ad Leg. II. de Iust. et Iure p. 751. exstare, Ducangius ad Ann. Comn. II. 8. p. 114, 19. testatur. Verum hunc Commentarium, etsi studiose quaesivi, nancisci non potui. Alter codex est Vaticanus, qui cum exeunte saeculo proximo Roma a Francogallis Parisios ablati esset, ad pristinam sedem dudum rediit. Eius mentionem fecerunt Ste Croix, *Examen critique des anciens historiens d'Alexandre le Grand*, sec. edit. p. 759. et Frid. Wilken. *Hist. Comn.* p. XV. Minus recte postremo in loco Vaticanus alter appellatur. Error inde, ut opinor, venit, quod Fabricius in *Bibl. Graec. Vol. VII. p. 727.* codicem, quo Possinus usus est, Vaticanum dixit, cum fuerit Bibliothecae Barberinae. Is igitur liber vere Vaticanus in schedulis, a Niebuhrio mihi traditis, accuratissime sic describitur: „Codex bombycinus, forma maxima, foliis 392., satis luculenta et grandi littera, saeculo XVI. exaratus est. In eo continetur Annae Comnenae Alexias initio et fine mutila. In uno ex foliis chartaceis praefixis haec scripta sunt manu Fulvii Ursini: “Annae Comnenae Alexias. Ἀλεξιάς. Emptum ex libris cardinalis Sirleti”, tituli instar; nam opus ipsum imperfecte incipit fol. I. recto, *μᾶλλον τοῦτον κατέτλους* (sic) *ἐκείνον ἄμα μὲν καὶ τὴν ταχίστην κέλαιδον* (sic) *προαιρούμενος*, quae verba incidunt in lib. I. ed. Reg. 1651. fol. p. 37. D. Desinit fol. 391. verso: *μὴ καὶ ἀναγράφοντες τὰ λυπηρὰ* (hic lacuna indicatur) *ἐμπικραινόμεθα*. Deinceps fol. 392. recto maximis rubrisque litteris subscriptio legitur: *τέλος σὺν δεῦ τοῦ παρόντος βιβλίου*.

Omniū librorū initia et fines cum editione conveniunt. In uno ex foliis praefixis, nescio cuius manu, nota perarata est eiusmodi: "Quae hic desunt in proximo libro, vide in impresso sub no. 6152. Caeterum in impresso plurima desunt, quae ex hoc mscto supplenda sunt." Sed hoc in fraudem ne ullum inducat. Nam intelligitur editio Hoeschelii admodum lacunosa. Regia autem editio, tantum abest, ut ex hoc codice compleri possit, ut ipse innumeris locis ex ista et supplendus sit et corrigendus. Etenim quae lacunae sunt in ed. Reg. lib. XIV. p. 421. D. lib. XV. p. 464. B. p. 470. B. p. 471. B. p. 499. A. et totis paginis 500—507., item eae in codice inveniuntur fol. 325. recto, 356. recto, 360. verso, 361. recto, 385. recto, 386. recto, sequentibusque foliis, et nonnulla, quae integra sunt in editione, in codice sunt manca, punctisque in vacuis spatiis notata. Eiusmodi locos offendimus lib. VII. fol. 119. verso, lib. VIII. fol. 147. verso, lib. XV. fol. 354. verso, alibi. In margine scholiola leguntur, rubricata plerumque. Fol. 109. verso, ubi Alcibiades Atheniensium muros contra Lacedaemoniorum voluntatem instaurasse scribitur (lib. VII. p. 174. D.), adnotatur: τὸν ἄριστον στρατηγὸν, Θεμιστοκλῆ, φησιν ὁ Θουκυδίδης τοῦτο πεποιηκέναι. Fol. 122. recto, de Danubio (lib. VII. p. 192. B.) Ἰστρος ὁ ποταμὸς, ὁ παρ' Ἑβραίοις Φυσῶν (sic), παρὰ δὲ Ἰνδοῖς Γάγγης, παρὰ Αἰθίοψιν Ἰνδὸς, παρ' Ἑλλησι δὲ Δανούβιος. Fol. 151. verso, de Scytharum invasione (lib. VIII. p. 225. C.), quos paullo ante ab Alexio victos Anna scripserat, ποία οὖν ἦ τοῦ βασιλέως νίκη, ᾧ

συγγραφεῦ, τῶν Σκυθῶν, ὡς φῆς, ληϊζομένων ἀπαντα, ὡς καὶ τὰς πύλας τῆς πόλεως ὑποκλίνεσθαι. Quorum scholiorum nonnulla in ed. Reg. latine versa videmus et edita.“ Ab hoc codice Vaticano non diversum puto eum, unde Leo Allatius, cum editio Parisina nondum prostaret, satis ampla fragmenta descripta inseruit libro de Eccles. Occident. et Orient. perpetua Consensione, qui Colon. Agripp. a. 1648. 4. prodiit. Ipse quidem Allatius, qui incommodus saeculi mos erat, nihil de codice suo addidit. Sed tamen coniectura mea multum inde habet probabilitatis, quod Allatius ei ipsi Bibliothecae olim praefuit, quae codicem illum possidet, a Fulvio Ursino, ut arbitror, legatum. Vid. F. Blumii Iter Ital. III. p. 39. Iam vero fragmenta, ab Allatio l. II. c. 10. p. 625. 629. 631. 633. 636. prodita, haud exiguam variantium lectionum copiam continent; quas inde exsignatas sedibus suis memorassem, nisi Allatii librum sero inspexissem. Itaque eas, quatenus ad hoc Volumen pertinent, nunc libet adscribere; reliquas alteri Volumini seponam. Sunt autem hae: p. 265, 15. ed. nostr. τὰδελφοῦ. 19. ἀλλάτα. 266, 4. κατὰ τὸν φάμενον — γαρυδαῖν. 5. ἐαυτὸν. 7. ἐφ’ ἐαυτοῦ. 8. τουτουὶ om. 10. τῶν om. 12. τούτων τῶν δογμάτων. 14. κακῶς τῷ Ἰταλῷ. 18. παντός — λέγοντος. 267, 1. παραιτούμενος. 11. ἔσπευσε. 286, 15. διανείμασθαι — ἐκέλευσεν. 17. ὑπαρόρους. 286, 4. ὅπη. Quas quidem lectiones, etsi numero illas pauciores, si quis cum reliquorum codicum scripturis comparaverit, satis liquido apparebit, exemplum illud cum Holsteniano, quo Gro-

novius usus est, cognationem habere maximam, quamvis rursus non desint, quae utriusque libri diversitatem arguant.

Iam de consilio, quod in adornando Alexiadis textu secutus sum, pauca dicam. In quo genere hanc mihi legem constitui, ut verba ad solam codicum auctoritatem exhiberem, neque usquam a scriptura, qualis in editione Parisina extat, recederem, nisi aliorum librorum lectio vel rei veritati, vel analogiae grammaticae, vel denique Annaei sermonis consuetudini elegantiaeque magis consentanea videretur. Ubi vero libri ob depravationis communionem me destituerent, a coniectandi arte, quae codicum vicaria est, auxilium petii. Quamquam eiusmodi in locis sedulo cavi, ne, siquid ingenio a me repertum esset, in ordinem temere reciperem. Praeterea interpunctionem, quam Possinus ex codice suo perversissimam reliquerat, passim mutavi, eaque sola re effeci nonnunquam, ut loci, ad intelligendum antea impediti, lucem nanciscerentur suam. Codices litteris suis initialibus distinxi. Igitur P. significat codicem Possini sive editionem Parisinam, F. Florentinum, C. Coislinianum, G. Gronovianum, A. Augustanam Epitomen, E. Epitomas Gronovii, Fr. Fragmentum codicis Parisini. Sicubi in apparatu critico unius editionis Parisinae lectionem indicavi, quod aliquoties factum memini, sciendum est, textus scripturam reliquorum codicum fide niti.

Volumine altero exhibebuntur Annotationes meae, in quibus cum locos difficiliore vel obscuriores illustrabo, tum lectionis, sive novae sive intactae

veteris, ubi opus videbitur, rationes reddam, et si forte longior usus, ut assolet, meliora me docuerit, ea addam. Nam etsi vix ulla editionis Parisinae pagina est, in qua non ter amplius vel librorum scriptura melior restituta, vel coniectando veritas lectionis inventa sit, tamen tantum abest, ut perpurgasse iam textum mihi videar, ut non pauca etiam nunc residere doleam, quae emendari possunt. Quin nunc ipsum, dum hoc Volumen, pridem a me absolutum, tanquam alienus spectator, perlustro, vitia nonnulla deprehendi, vel prorsus a me neglecta, vel minus feliciter tentata. Cuius duplicis generis exempla aliquot hic proponam. Pag. 9, 10. pro corrupto *δειοτέρας* lege *δειοτέρον*. Mox l. 15. recipere debebam, quod Hoeschelius coniecit, *ἀφ' ἧς*. 17, 21. pro *οἱ μὲν γὰρ* scribe *οἱ μὲν οὖν*. 18, 13. *ἡμῖν* sanum est. 21, 2. in verbis *ἠπλωτο μὲν τῆ γῆ*, dativus non habet, unde pendeat. Quare lege *ἐφῆπλωτο*. Quod verbum etiam apud Glycam p. 623, 9. in vitium abiit, a Bekkero notatum. Deinde l. 7. recte A. *ἐγκείμενον*. Nec minus probum est, quod l. 10. in G. legitur, *πανταχόθεν*. Eadem corruptela p. 32, 14. tollenda, licet omnes libri *πανταχόδι* habeant. 24, 15. *τοσοῦτο*, quod G. dat, non recipiendum erat pro rariore *τοσοῦτος*. Locutionem exemplis cum aliorum scriptorum, tum ipsius Annae p. 381. B. firmavit Lobeck. ad Phryn. p. 424. 27, 10. lege cum A. *μεμαθήκει*. 29, 6. pro vitioso *ἀπελάττειν*, nunc non dubito, quin reponenda sit lectio A. *φυλάττειν*. 37, 5. *μεμνηόσιν ἐάκει καὶ οὔτε ῥαστώνης ἐν χρεῖα ἦν*. Frustra conieci *καὶ οὔτι γε*. Lege *καὶ οὐ τῆς ῥ*. Ita

alibi loquitur, velut in Praefat. p. 4, 13. δεῖ γὰρ ἐξορχεῖσθαι ταῦτα, καὶ οὐ περιαντολογία τὸ πρᾶγμα. Vid. Schaefer. ad Apoll. Rhod. T. II. p. 218. Mox l. 11. recte A. ἐκεῖθεν. Formula Annae usitata: p. 139, 12. 366, 3. et, omisso ἐνθεν, 217, 18. 411, 13. 430, 10. 40, 6. malim Βαρδάριον, quod A. praebet. Vid. Tafel. Mus. Rhen. V. 2. p. 185. 41, 13. τοῖς ante ἐκεῖθεν non delendum. 42, 16. placet coniectura G. Dindorfii, in Thes. Steph. Vol. II. p. 1516. pro διώκλα scribentis διώκλαζε. 45, 2. ante μέσον excidisse videtur εἰς. In sqq. l. 12. restituendum est διηγῆσομαι. Ibidem l. 16. pro ἔνα bene A. εἶναι. 49, 13. pro vitioso τοῖς πρὸς ἡμᾶς emendo τὸ πρὸς ἡμᾶς. 51, 11. ἄγεσθαι mutandum censeo in ἀρχεσθαι. 59, 14. γε dele cum A. 31, 1. recipere debebam τούτῳ, quod in F. legitur. Nempe interpunctio, qua locus laborat, imprudentem me decipit. Ita scribendus est: οὐδὲ διὰ τὴν ὑποτρέχουσαν ὑποψίαν, ὅτι πατήρ ἐστι, περὶ οὗ συγγράφομεν, τὰ κατορθώματα τούτῳ παραδραμούμεθα. In seqq. l. 3. recte idem F. ταύτην. Totam autem sententiam sic scribe: ἐμοὶ γὰρ ταύτην ἐχούση σκοπὸν, ἀνωθεν καδάπερ πολλάκις εἴρηται. 96, 3. ex A. μὲν ascisci oportuit. Vid. Niceph. Bryenn. II. p. 94, 16. 98, 5. corrige τῇ δὲ μετ' αὐτὴν, ex constanti Annae usu: p. 116, 5. 340, 14. 400, 5. 419, 12. 439, 20. 103, 13. pro ἀφροντησίαν scribendum est cum A. ἀφροντισίαν, ut p. 139, 4. 181, 18. Vid. Lobeck. ad Phryn. p. 510. 106, 10. ἐκεῖνος δὲ τοῖς τῶν μοναχῶν ὑποζυγίοις ἐπεισάξας τὰ ἑαυτοῦ. Nihili est ἐπεισάξας. Corrige: ἐπισάξας. 111, 18. coniunctim scribe κα-

τασσοστάδην, quod Lexicis deest. 129, 2. *μονάδιον*, quod Hoeschelius coniecit, reponendum erat, suadente Ducangio Constant. Christ. IV. p. 125. 176, 13. *σωματικά δεύτερα τίθεται λόγου*. Locus restituitur facillime, si *δύτερον*, quod C. habet, in *δευτέρου* mutaveris. 193, 20. *ἐπεὶ ὁ Βαϊμοῦντος καρτερώτερον αὐτοῖς ἐπιμάχετο*. Ita nunc legitur, contra sensum. Emendo: *ἀπιμάχετο*. 215, 1. pro ἡ δὲ scribe ἦδε, pleniore interpunctione post *δέσις* posita. 273, 20. *κατὰ δεκάδας τοὺς λογάδας τῶν Μανχαιῶν ποιῆσαι ἐκέλευσε*. Pro inepto *ποιῆσαι* nunc malim *πορεύεσθαι*. 328, 8. lege *οὔτινοσοῦν*. 337, 5. pro *τούτων* lege *τούτου*, ut ad solum Caesarem respiciat.

Verum haec obiter. Nam de eiusmodi locis plerisque, in quibus scriptoris manus nondum restituta videtur, tum proprie agendum erit, cum Annotationes scribam. Nunc reliquum est, ut de interpretatione Latina, quam huic editioni novam addidi, verbo moneam. Id negotium, molestiae taediique plenissimum, ut susciperem, res ipsa exigere videbatur. Nempe Possinus, cum non tam vertendo, quam enarrando operam daret, mirum quam libere non in verbis modo singulis, verum etiam in totis sententiis reddendis versatus est, circumscribendo, affingendo, primis postrema miscendo, omnia denique obruendo ingenti verborum flumine. Unde factum est, ut Alexias Latina in amplitudinem duplo maiorem excreverit, quam Graeca, et altera alterius ne umbram quidem referat. Quo minus autem Possinianae versionis luxuriam depascere licuit ad ali-

quam Graeci exempli similitudinem, eo fuerat optatius, quod Alexander Diesterwegius, discipulus quondam meus, suam mihi operam ad novam parandam ultro pollicitus erat. Iamque iuvenis egregius, quae erat diligentia animique alacritate, exantlaverat aliquantum laboris, atque etiam nonnullos locos, corruptelarum labe affectos, eadem opera ad sanitatem redegerat, cum, ecce, mors eius immatura, quae tristis et acerba nobis accidit, incepti persequendi spem omnem evertit. Itaque ipse de integro rem aggressus, legentium utilitati maxime consulturum me putabam, si, quantum a temeritate ac lascivia decessoris mei abessem, tantum morositatem illorum interpretum fugerem, qui singulis annumerandis verbis fidem constare opinantur. Hanc interpretandi viam, quae inter duas maxime diversas sola ad probabilem scriptoris imaginem ducere mihi videbatur, omni, qua potui, constantia tenere studui, ac nisi plane turpiter in alterutram partem peccavi, non verendum erit, opinor, ne aequi lectores, si quae leviora errata deprehenderint, non condonanda censeant. Ceterum Argumenta, singulis libris praeposita, nova et ipsa sunt. Libenter servassem vetera, nisi rerum ab Anna narratarum seriem parum perspicue ostenderent. In meis praecipua tantum historiae capita indicantur, quae, quo commodius reperiri possent, etiam in textu Graeco numeris distinguenda curavi.

E Possini Glossario, quod post Ducangii Commentarios, nobile illud eruditionis monumentum, nemo facile integrum requirat, resectis verborum

ambagibus, ea excerpta dabo, quae ad rem facere videantur. Denique extremo operi subiungentur et rerum et verborum Indices novi, quorum alter plura vocabula exhibebit, quae in Lexicis nostris frustra quaeras.

Scrib. Bonnae mens. Sept. a. 1839.

PETRI POSSINI
DEDICATIO ET PRAEFATIO.

AMPLISSIMO ILLUSTRISSIMOQUE VIRO

D. D.

PETRO SEGUIERIO,
FRANCIAE CANCELLARIO.

Non eget apud Te quidem Interprete vetustas ulla, aut eruditae litterae Gentium: Tamen haec Graecae Princeps facultudinae cuius arce dignum Opus e tenebris in lucem publicam nunc emergit, me interpretem apud te iubet esse, non orationis certe aut sermonis sui, ubi nihil eruditioni tuae non pervium est, sed animi grati atque officii, quorum significationes nunquam satis magnas, satisque vel tuo merito, vel suae voluntati respondentem edere se ulla putat posse, quantumvis accumularet plurimas. Anna ea est Comnena, decima Musarum, et Pallas quaedam Byzantinae Graeciae, cuius Porphyrogenitae licet ac primogenitae moderantis orbem Principis, si quis ingenii opes aestimet, Augustos natales, atque illam cuniarum purpuram in minimis ornamentis numerabit. Haec nullius eruditae rudis artium, praesertim autem Eloquentiae consulta; religionis quoque omnibus et humanitatis eliminata officiis; ac collectis iis cunctis una florens dotibus quae omnibus absolvere numeris non Regiam Matronam quamlibet, sed eam possent quam sui aevi miraculum iure diceret;

contenderat omnes nervos industriae in elucubratione operis ingentis, in quo decorum istorum omnium insignia specimina extarent: Historiae videlicet rerum longo Patris sui principatu maximarum ac mire variarum terra marique tota fere Asia Europaque gestarum: quas accuratissima collectionis diligentia, nec minus scita descriptione ordinis, atque explanationis ornatu complexa, simul praeclare a se consultum re-batur rationibus publicis tantae utilitatis libro vulgando; simul privatas spes famae ac memoriae perennis, quas isto pietatis eodem facultatisque suae consignasset monumento, non male constitutas gratulabatur. Caeterum quam vere illud olim scriptum a quodam sit: *Quantumvis docta disertaque opera blattis nihilo secius ac tineis epulas datura, nisi potentis et benigni Genii efficaci providentia curentur*: non alio melius exemplo, quam huius Libri misera et lamentabili fortuna comprobatum est. Tam venusto is quidem elocutionis flore comptus ortu ipso primo prodiit, ut si fabellas et nugae meras ista elegantia garreret aniliter, ornatu solo dictionis honoratum inter Scriptores Atticos primi subsellii eblanditurus sibi facile locum fuerit. rursus tam grave tamque scitu necessarium, tali dispositionis arte, tantaque maturitate iudicii argumentum explicat ac digerit, ut si loqueretur inquinatissime, tamen splendore sensuum illuviem verborum, et historiae non alibi narratae praestantia, labem barbarae ac balbutientis orationis posset redimere. Postremo quod mulierem eandemque in regno natam ac nutritam Operis spissi prolixique fuisse autorem constat, res est profecto eiusmodi quae scriptioni nec styli alioqui nec materiae genere tolerabili, raritate ipsa et admirabilitate scriptricis Reginae pretium apud aequos aestimatores rerum abunde magnum conciliatura videretur; ut non ferri solum et legi sed celebrari etiam atque expeti iure deberet. Et tamen: O rem miramne magis dicam an miseram! tamen ille tot nominibus ad famam atque ad celebritatem commendatus Liber, spretus, abiectus, neglectu omnium obrutus annis quingentis in situ

ac tenebris iacuit: ac cum olîm tot aliae nulla huic ex parte comparandae Graecorum, ultimae, mediae, citimae vetustatis lucubrationes, vel a Venetiensibus Aldi typis, vel a Basileensibus Frobenii, vel ab aliis alibi lucem acceperint; et cum multi extiterint utraque docti lingua homines qui Latine interpretandos e Graeco libros ambitiose conquirerent, una ferme omnium Annae Alexias fuit quam sua quaedam incredibilis infelicitas prohibuerit, ne in ullum umquam Graecum Typographum, in Latinum Interpretem ullum incideret. Nam Hoeschelianorum excerptorum Augustanam emissionem illam nemo aequus opinor magis gratulandam Caesarissae putaverit quam puerperae aborsum passae infelicem eiectionem foetus monstrose mutili et mortui. Fuit tamen cum respexisse Annam melior fortuna visa est. Iacobus Cuiacius vir longe omnium ingenio, Iuris scientia, Linguarum notitia clarissimus, Alexiadis codicem nactus, legit, suspexit, praedicavit. Denique, quo nihil Annae, nihil rei litterariae consulere opportunius potuit, viro illam ornatissimo eruditissimoque commendavit Petro Fabro, a quo editionem cum interpretatione Latina coniunctam sperare ipsam oporteret. At o fallacem reconciliatae cum sorte adversa gratiae fidem! recruduit brevi atrocior quam antea factorum in Annam rigor: nunquamque desperavimus de illa iustius quam ubi proxime spem veneramus. Subtrahitur rebus humanis re infecta Faber. Exemplar unicum Alexiadis ex eius scriniis clam aversum in nescio quod barathrum quasve latumias contruditur inexorabilis custodiae: nisi potius (quod verisimiliter alii rentur) casu quodam infesto absumptum est funditus. Hic tua quaedam, VIR AMPLISSIME, rerum fato prudentia maior et in rem litterariam nullis deterrenda difficultatibus, nullis coercenda finibus benignitas, velut e machina Deus, adfuit. Capessis hanc curam, adhibes animum, lustrari Bibliothecas iubes, versas, inquiris, qua vales propter summam auctoritatem potestate longe, prope, in nostrate, in extero solo, moliris, indagas, retegis, satagis plurima. Postquam satis constitit ni-

hil in Gallia, nihil in Germania, nihil usquam Cisalpinarum gentium spei aut praesidii ad Annam esse, in Italiam transvolas, Romae rem curas, accersitum inde Codicem Bibliothecae Barberinae non optimum aut integerrimum illum quidem, tamen eiusmodi quo Interpres non hebes, nec plane imperitus consolari desiderium melioris posset, cum nonnulla fiducia operae navandae; allatum, inquam, ad te Roma Lutetiam eiusmodi codicem ad me Tolosam mittis. Affixis implicitusque tum eram curis toto, ut ita dicam, caelo diversis; neque iis aut numero paucis, aut genere levibus. Hinc Marcus, Lucasque, Matthaeo iam perfecto promissam reposcebant operam. Aliunde divinae litterae professorem suum iure manu consertum tenebant ne ad humanae historiae interpretationem descenderem. Denique cepta varii generis complura clausulam colophonemque flagitabant. Quid agerem? tua Mecaenas haud mollia iussa. induciis utcumque impetratis; et quasi ab urgentioribus creditorum mora solutionis exorata, totum Annae me tribui, totum impendi; et totum ita res posebat ut nec totus sufficerem. In scriptione passim incerta exemplaris tumultuaria collatione concinnati coniectura et suspicione utendum plurimum. Lacunae divinationibus supplendae. Cavendum ne longe ornatissima Comnenae oratio nimis inaequali versioni Latinae compararetur; non minori fastidio convitioque oculorum, quam si holosericus viva purpura lucens pannus sacco cilicino aut pullo centoni assueretur. Verendum ne (quod parum vitasse aliquos querela multorum est) interpretationem Latinam facerem similem setacei cribelli, quod immissae in cerniculo farinae florem ipsum ac purum pollinem transmittit, furfures ac sordes meras retinet et exhibet. Ad haec quoniam in Caesariissae familiam nomine atque autoramento Interpretis transcribebar; tenenda vis huius officii, quod quale sit, ex munis eiusdem generis, principalium scribarum et palatinorum commentariensium potest intelligi. Iis Reges Reginaeque uti solent ad scribendas quas quoquoersum missitant litteras,

quarum sententiam ubi verbo aut nutu indicarunt, istorum iam negotium est, pro sua cuiusque facultate, mentem subscripturi deinde Principis, ex eius dignitate rei que merito quam aptissime quamque disertissime disserere. Postremo conandum ut Graeci quem exprimendum susceperam archetypi non superficialiam solum formam aut extima dumtaxat lineamenta (qualia viventium in mortuo restant cadavere) stylo utcumque assimilata redderem: verum illum insuper vigentem ac vegetantem intus, subindeque vivis ex arcano evibrationibus micantem Latinae quoque expositioni penitus inderem atque inhalarem, si possem, spiritum, velut ignem, aiunt, aetherea subductum domo luteo Prometheus operi miscuit, nihil alioqui supra massam vilem madefacti pulveris futuro. His ego tot cautionibus, tot circumspeditionibus, ac destinationibus tam variis praemunitam, imo defixe intentam, atque anxie sollicitam mentem habui tota in functione demandati huius a te mihi muneris luculentissimae historiae Latinis edendae litteris. Quamquam meae me imbecillitatis conscientia nimium timere cogit, non modo ne quod sequer bar non assequutus sim, verum etiam ne in alias diversi generis reprehensiones incurrerim. Scio nimirum scio, haec de qua dixi, quam profiteor, libere politeque interpretandi secta et ratio, cui quantaecumque offensionis exposita sit tristium censurarum. Sunt qui nares corrugent, qui superciliose renuant quoties excurrit Latina oratio supra Graecae modum; quoties vicissim fluentem velut sinum Asiatici Syrmatis Romanae munditiae brevior succinctum nodo cogunt. Quis omnes enumeret delicias fastidiorum, quarum in census veniunt oscitationes male feriatorum supina interdum et semi-somni lectione nihil nisi ansas vellicandi captantium. *hic enimvero*, aiunt, *Graiae acumen argutiae pinguem interpretem haud pupugit*. Alias subsannant: *hui quam patulum circa orbem errat!* est ubi *flagitium!* increpent, *quod iudicio ipsorum strangulentur auctoris sensa, quod mutantur aurea plumbeis. quod stricti sales intemperanti Latinae copiae superfusione*

liquefiant. Denique interim bilem erumpunt indignantes: *exurdato barbarie palato non sapuisse salivam Atticam.* Haec et eius generis caetera praeterquam longum, etiam nec mihi promptum, et alioqui exitu anceps fuerit velle purgando ac pro me dicendo refellere. Nunquam equidem soleo mihi nimis tribuere. quin adeo plerumque ipse mihi parum aequus sum; quippe ingenii ac facultatis quanta sit tenuitas conscius animus, iudicia reprehendentium vel excipit assensu facili, vel ultro consciscenda censura praeoccupat. nunc vero etiam plusquam alias male metuo, ne alibi vis, alibi ars, alibi felicitas satagenti licet mihi frustra que molienti defaerit. Quamobrem singula obiecta si persequar, quaedam forte sint quibus diluendis nec coronae, nec iudicibus satisfaciam, nonnulla etiam in quibus accusatori reus sponte confitens palam dem manus. Innocentiae meae tamen et fidei hoc in negotio optimae non a criminationibus magis alienis quam ab ipsius mei morositate iudicii periclitantis, ne penitus causam deseram, profitendum hic est, me nutu ac iussu tuo suscepta provincia quam minime male defungi studuisse, in eo nec tempori nec labori, nec contentioni pepercisse unquam. Successus quis tandem conatui responderit, ut producendae nequidquam multis clepsydris apologiae compendium uno verbo faciam, tui VIR MAXIME, iudicii, tui arbitrii res esto. nemo erit omnium (sat scio) tam pervicax qui si minus propter amplissimum magistratum, quo iuris et aequi moderamen Tibi summum attributum est, certe propter notissimam omnibus, et ultra etiam quam Imperii fines Gallici pertinent, celebrem ac venerabilem aequitatem, doctrina varia omnisque generis sapientia coniunctam, non tuae standum definitioni putet: me quidem ipso, quocumque aëla verterit, adeo nihil contra excepturo vel provocaturo, ut subscriptorem adstipulatoremque cuiuscumque sensus tui iam hinc ultro pollicear. Te fere in scribendo spectabam unice, tibi me fingebam parabamque: tibi si placui, abunde mercedis est. nam praeterquam quod laudis publicae praeciudicium, favor tantae

autoritatis certum habet: vel si probares solus damnantibus cunctis ad famae rationem fructumque animi, unus mihi tu instar millium, instar omnium merito fores. Sin vero reprehendis, non continuo lusisse me operam aut plane votis excidisse iudicabo. Ab irretorta mentis vi, ab aquilina intelligentiae illa tuae acie, cui facum nullus color facere, nulla se probare mendax gratia, nulla placere nisi viva nativaeque pulchritudo potest, ad indulgentissimam clementiam benignissimae humanissimaeque voluntatis me recipiam; ibique asylo tutus certissimo spem in sinu dulcem alam, fore ut venia consoleris quod remunerari laudè minus potes; et trans vitia ineruditae manus, benevoli pectoris officio agnito nec spreto, quodcumque hoc est quamvis illepidi munusculi, monumentum aeternum esse patiaris eius observantiae ac venerationis qua te summa verissimaeque prosequitur,

ILLUSTRISS. AMPLITUDINI TUAE,

Scribebam Tolosae III. Kalend.

Quintiles anno CIOICXLIX.

Deditissimus PETRUS POSSINUS
e Societate IESU.

L E C T O R I.

Nec miror nec aemulor mature disertos illos qui libros in librorum principis faciunt, et inexhausta loquacitate Prooemiorum sedulo id agunt, ut oculi legenti doleant priusquam is primum Operis versum viderit. Ego tibi, LECTOR, quominus statim fruaris tamdiu optato Byzantinae Caesarissae colloquio, moram vitam obücio (nam Glossarium Annaeum,

transvoles licet: non enim ante omnia perlegendum; sed in tempore consulendum seponitur) moram, inquam necessariam interpono unicam, Praefatiunculae paucis complexurae; quo casu, quove statu Alexias Annae Comnenae meas in manus venerit; qua spe quave conditione in tuas transeat.

Iam tum ab adolescentia, quam mihi transigere Tolosae contigit, ingenti desiderio flagravi Alexiados Annae Comnenae explicandae Latinis litteris, et luce publica donandae. Alebat id votum lactabatque blanda spe sedes illa ipsa studiorum: quod in qua vivebam litterisque operabar civitas unicum eius operis antiquissimum et integerrimum exemplar habere dicebatur. Egi ergo, sategi, per me, per amicos movi multa, quo istius mihi copia fieret codicis. a nobilissima clarissimaque Fabrorum Saniorianorum familia in Musaeum τοῦ μακροῦτον eruditissimi Petri Fabri humanissime admissus, versatis illic otiosissime curiosissimeque cunctis multum frustra bibi pulverem. Indagavi etiam omnibusque vestigiis odoratus sum ecquam in urbis aliam rara et peregrina haec avis evolasset domum. non plus profeci quam Cadmus cum Europam quaereret. Atque hic praedicandae locus est officiosissimae benignitatis Illustrissimi D. Caroli de Montchal Archiepiscopi Tolosani, qui pro caetera humanitate qua studia semper mea prosecutus est, tunc etiam non indignum celsitudine sua credidit in istam mecum curam descendere; et autoritatis interpositione suae tantae huius effectum voti mihi conficere conari. Elusit tamen indagationes, petitiones, machinationes omnes vel nescio quis casus alius, vel obstinatissima iniquitas eorum, qui captivam illustrem aeternis detinere tenebris cum incommodo et gemitu Orbis totius deliberatissimum habent. Multi deinde anni mihi alia cogitanti omnia et Alexiados iam plane obliato fluxerant, cum vir honoris causa nominandus Petrus Seguerius Cancellarius Franciae, qui amplissimae dignitati parem Religionis, Iustitiae, virtutisque omnis; tum vero etiam eloquentiae et eruditionis excellentiam adiunxit, animadvertens a collectione Historiae Byzantinae quam Typis edi Regiis iusserat, Alexiadem Annae Co-

mnenae non tolerabilius abesse posse quam ver ab anno, egit. Romae per litteras et certos homines cum Eminentissimo Cardinali Francisco Barberino, Principe iuvandis litteris nato, ut si quem locupletissima sua librorum veterum et rarissimorum penu Annae Comnenae codicem haberet, eius copiam ad editionem Praelis Regiis ne commodare gravaretur. Misit is statim librum in charta scriptum non antiqua manu, nec integrum: sed Lucae Holstenii viri doctissimi Barberinae Bibliothecae curatoris diligentia solers fecerat, ut usui esse pene pro integro posset. Is codicem hunc multis locis mutilum cum alio pervetusto in membranis, imperfecto et ipso lacunisque deformato, quem ante hos paucos menses in Bibliotheca Medicea Florentiae vidi, accuratissime contulerat: ac quia non fere iisdem locis ambo exempla deficiebant, unius hiatibus ex altero explendis, non exiguo nec parum nobis praedicando labore suo proxime integritatem perduxerat Barberinum codicem; quem Illustrissimus Cancellarius ad se Roma perlatum, cui vertendum Latine traderet, non diu quaesivit. Magnarum est et regendis terris a coelo paratarum mentium, nihil quamvis obscurum atque humile nescire. Igitur mei quoque nominis quadam usque ad istum apicem forte appulsa mentione; cum praeterea memoraretur me operam olim aliquam in quaerendo posuisse Tolosano Fabri Codice; voluntatemque ostendisse Alexiados interpretandae, negotium statim datum est honesto in primis viro Sebastiano Cramoisy Officinis Typographiae Regiae Praefecto, mittendi quamprimum ad me recens allati Roma Codicis: quod ille fide summa, mora nulla praestitit, adiunctis litteris quibus significabat, gratum me, Amplissimo Cancellario facturum, si, quod primum suppeteret otium, in versionem Alexiadis conferrem. Eram ego tum haud parum diversis sacrarum litterarum studiis immersus: primusque ille ac iuvenilis ardor operae navandae in Graecis interpretandis, et tempore ipso consenuerat, et experientia molestiae nequaquam pari fructu compensatae quae pertrioso isti negotio inest, refrixerat sane plurimum. Tamen reverentia venerandi nominis instinctus, sublatis repente

ac sepositis quae in manibus erant cunctis, totus ad exhauriendum tantae auctoritatis mandatum incubui. Ac principio sic constitueram: duo esse praecipua in quibus elaborare me oporteret. nam et faciendum esse, ut Graecum exemplar quam emendatissimum exiret, tum annitendum postea, ut quae ex eo exprimeretur Latina versio, veram Auctoris sententiam rectissime assequeretur, planissimeque redderet. Quarum rerum cum is ordo comparatus natura sit, ut illam huic praeverti sit opus, appellenti mihi ad priorem animum, experientique operam, gravis ecce primo difficultatis oborta species, paulo etiam post desperationem iniecit cepti perpetrandi. Codex qui ad manum erat unicus tumultuarie, ut dixi, ex duobus mutilis congestus consutusque passim incertae, palamque interim mendosae lectionis vocibus scatebat; lacunis ad haec hiabat toto sparsis Operis corpore, cuius caput ipsum, hoc est elegantissima et libro dignissima Praefatio Annae desiderabatur tota; quam ex Augustanis Excerptis, prout licuit, supplevimus. Clausula porro Historiae, postrema scilicet quintidecimi pars libri, creberrimis fatiscens rimis, pertusi passim vetusta carie centonis, aut collabascentis ruinosaeque maceriae speciem habet. Quid hic auderem speraremve Aggrederer ad emendationem archetypi contextus? quam non nisi coniecturis et divinationibus, tam multae contentionis, quam nullius auctoritatis, in exemplarium defectu meliorum, repraesentare me putarem posse? An desponderem continuo animum, editionisque consilium abicerem? ac cum Davidi Hoesehelio sua viros apud doctos gratia constiterit, quod is non dubitasset mendosa incredibiliter et lacera Historiae Annae fragmenta, pauca, temere coacervata, praefixo Alexiadis titulo edere; Ego totos quindecim eius Operis libros nactus, propter nescio quos naevos magis interpellaturos in lectore sensum elegantiae, quam rerum cognitioni gestarum, aut Historiae integritati subtracturos quidquam, publicis invidendos desideriiis et aeternarum rursus addicendos tenebrarum ergastulo censerem? Neutrum opinor quisquam aequus eruditusve suasisset; ne probasset quidem. Illa igitur mihi

sententia necessario reliqua facta est, qua decernerem: contextum quidem Graecum plane intactum relinquere: ne manifestis quidem sollicitandis mendis, quamdiu verae lectionis fundum non haberem maioris antiquitatis et auctoritatis codicem. totam vero industriam in elaboratione Latinae versionis expromere, qua, iudicio, si quod esset, ac diligentia in subsidiorum deficientium locum subrogandis, explendis hiatibus, corrigendis ex coniectura vitiosis locis, modis denique omnibus assequi conarer, ut nitor primigenius Operi pulcherrimo, quoad per quinque saeculorum squalorem, et exitiabiles infestissimorum omnis generis casuum iniurias liceret, hodierna editione redderetur. En quid voluerim, quo studium et conatum intenderim. Nam re ipsa quid perfecero, non meae professionis, tuae, Lector, sententiae definitio est. Cuius ut non eblandiri gratia favorem; ita nec deprecari abiecta demissione severitatem: multo autem minus contumaci pervicacia refragari censurae velim. utere ut libet iure atque arbitrio quod tibi ego, vel si non per se suppeteret, ultro largirer, probandi reprehendendique quod dignum duxeris. Paratum ecce me in utrumvis habes; et quocumque alea verterit, proviso receptu quieturum. Gratificari publico volui, servire amicis, obsequi viris magnis: voluntate ac fide optima in negotio versatus sum. Hic semper, utcumque alia ceciderint, conscientiam sustentabit fructus. Peto tamen, id quod aequitatis est tuae, ne praecipites atram calculum ad quamvis se primum offerentem speciem culpae. Fere, non primas; ac ne secundas quidem saepe, quas vulgo laudant, cogitationes chartae illevis, at nonnumquam quartas quintasve. Fieri potest ut quod tibi primum advertenti animum in mentem venerit, ne me quidem ipsum fugerit: caeterum ego illud alteri nondum tibi animadverso posthabuerim; te paria facturo si ibi esses, probaturo quin etiam ubi cognoveris. Cognoscere autem poteris quaedam quidem e Glossario, longe plura e Notis; quorum illud nunc damus; has retinere adhuc cogimur, paulo post cum tibi grato publiceque utili auctario reddendas. Quando nimirum Annae nostrae, quam modo

*solam emittimus sua unius ornatam maiestate, Comitatum ad-
demus proprium, iusto brevi edendo volumine, quo Caesaris-
sae primum vita ipsius e veteribus collecta monumentis exhi-
bebitur. Alexii deinde Augusti Panegyricus, ipsi coram a
Theophylacto dictus, Alexiadis totius elegans compendium,
addetur. Subiicietur abacus Chronologicus certo digerens or-
dine res omnes quindecim Alexiados libris expositas. Postre-
mo iidem ipsi libri quindecim, partim universi recensebuntur
ope Codicis optimi, cuius recentissime nobis inopinata ostentata
spes est: partim in locis obscurioribus, collatione aliorum
Scriptorum, et caetera eius generis accuratione, pro captus ac
tenuitatis nostrae modulo illustrabuntur.*

DAVIDIS HOESCHELII

DEDICATIO ET PRAEFATIO.

VIRIS NOBILIBUS ET ILLUSTRIBUS

MARCO VELSERO, sacrae Caes. M. a Consiliis, IOANNI
IACOBO REMBOLDO, Aug. Vindel. II. viris Praefect.
VII. virumque Collegio, Dominis ac Patronis pl. ob-
servandis S. P.

Quod Democritus Abderites optandum censuit, eae ut imagines hominum sive oculis sive animis obversarentur, quae virtutis et commodi potius alicuius, quam vitii atque incommodi administratae ipsis essent: in eo ridiculum et superstitiosum illum fuisse, non iniuria dicas. Ad vitae enim rationem quamcunque laudabiliter ineundam, nihil nobis opus est τῆ κατ' εἶδωλον φαντασίᾳ Democritica, quum exempla ante oculos viva quotidie versentur, ex iucundissima etiam historiarum lectione quam plurima peti possint: unde quid decorum, quid indecorum, quid honori atque emolumento, quid ignominiae ac detrimento futurum, perspicuiatur.

φεῦ, φεῦ, τί τοῦτον χάσμα μείζον ἂν λάβοις;
πρὸς ἐπανόρθωσιν ἡθῶν ἐνεργότερον; ut philosophus Chaeronensis pulchre asseverat. Ne abeamus longius, vel in his Alexiados VIII. libris, modo in lucem quos edimus, quot occurrunt virtutis, quot vitiorum exempla! Hos autem, viri nobilissimi, A. V. cur dedicem, satis causae vel hoc esse arbitror, quod ab annis quinquaginta illorum editio aliunde expectata fuit frustra, a doctis non semel expetita: nunc e vestra Bibliotheca eruti illi, iuris publici sunt. In quibus

partim menda librarii tollendo, partim lacunas explendo, nonnusquam etiam Notis quaedam illustrando, quantum ingenii tenuitas est passa, temporisque angustia, si quod operae pretium candide iudicaturis videbor fecisse, laboris non absque magni viri autoritate suscepti minus me poenitebit; et ad alios scriptores vel integrius atque emendatius, vel etiam novos ex eadem vestra illust. Bibl. publicandos facilius invitabor. Deus Opt. M. A. V. cuius auspicio et liberalitate laboribus id genus vacare possum, florentem atque incolumem quam diutissime conservet.

Augustae Vind. pridie Non.
Septembr. A. S. N. MDCX.

A. V. O.

DAVID HOESCHELIUS. A.

A D L E C T O R E M.

Ex quindecim Annae Comnenae Porphyrogennetae Alexiadis libris, quos illustrium Bibliothecarum Catalogi dudum iactant, octo hic damus perpetuo fere lacunatos: quot et quales nimirum ex Augustano autographo repraesentare licuit. Satius enim visum rem litterariam nobis hunc semissem nunc quidem debere, quam toto aeternum carere. Integriorum et meliorum exemplarium domini, utinam invidiam non ferant, et luminibus nostris quamprimum obstruant. Praestantissimum Fabrum Regium Tolosae senatorem nominatim appellamus, apud quem magni Cuiacii codicem exstare aiunt.

Porro Annae fidei periculum in me non recipio, memini apud Vopiscum legere, neminem scriptorum, quantum ad historiam pertinet, non aliquid esse mentitum: cum contentionibus incaluere animi, difficile veritatem recto oculo tuentur, et vix est quin aliquid patriae et propinquis, inter quos pater primo loco, concedant, si praesertim foeminae manus calamum ducat. Hic est foedissimorum convitiolorum fons, quibus Anna interdum muliebriter in Latinos, Pontificem, alios-

que Principes indulget. Cordatus lector historiam suis momentis, non Auctorum affectibus ponderet: Tacitum et Suetonium adversus Christum et Christianos iniurios, manibus tamen excuti non patimur. Quo ordine apud posteriores Graecos Romani omnes, scimus; Anna praeterea proprias se odii causas habere existimabat, quod Gregorius Pontifex acerrimum Alexii hostem Robertum Guiscardum, patrem Boemundi, quem illa etiam mirifice insectatur et exagitat, in amicitiam receperat. Bertoldus Constantiensis anno 1084. haec habet. His temporibus Constantinopolitanus maximam pecuniam Heinrico quondam Regi transinisit, ut Ruodbertum Wiscardum, ducem Calabriae et Apuliae, coniuratum militem domini Papae, in ultionem eiusdem Regis bello appeteret. Nam Ruodbertus iam dudum fines Constantinopolitanorum invasit, iterumque illud expeditionem movere disposuit: sed Henricus acceptam pecuniam, non in procinctum contra Ruodbertum, quod iuramento promisit, sed ad conciliandum sibi vulgus Romanorum impendit. Cum Urbano deinde Pontifice Alexius in gratiam rediit anno 1089. ut idem Bertoldus habet. Dominus Papa Constantinopolitanum ab excommunicatione per legatos suos absolvit. Quin ex Casinensi chron. 4. c. 48. colligimus, eum postmodum Occidentis Imperium a Paschali Pont. sperare ausum. Alexius imperator strenuissimos ex suo imperio viros Romam cum suis litteris misit, quibus se iniuriam ab Imperatore illatam Pontifici atque Romanis, dolenter audisse significans, agebat postmodum gratias, eosque laudabat quod viriliter illi obstitissent. Atque ob id, si illorum animos paratos promptosque sensisset (ut sibi iam dudum nunciatum fuerat) velle vel se, vel Ioannem suum, iuxta morem priscorum fidelium Imperatorum, a summo Pontifice Romae coronam Imperii sumere. Verum eo redeamus; ut Annae fidem in iis, quae contra nostros scripta reliquit, praestare non lubet, ita et eorum, quae nostri adversus Alexium pleno horreo remensi sunt, auctoritatem defugimus: nam largiter hanc Comnenae retulere gratiam, quod sequentia aliquot loca docebunt, longum visum omnia exscribere.

LATINORUM ALIQUOT
 DE ALEXIO COMNENO
 TESTIMONIA.

GUILIELMUS TYRIUS DE BELLO SACRO LIB. II. CAP. V. Praeerat autem per id tempus Graecorum Imperio vir nequam et subdolos, Alexius nomine, cognomine Comutio (*Comnenus*) dictus. Qui cum esset in imperiali palatio a domino Nicephoro, cognomento Bothomath (*Botaniate*) qui tunc in sceptris agens principabatur, plurimum honoratus, et Megadomestici dignitate (quem nos maiorem Senescallum appellare consuevimus) fungeretur officio, ab Imperatore secundus, contra dominum et benefactorem suum malitiose recalcitrans, quinto vel sexto anno antequam populus noster accederet, depulso domino imperium invaserat, et retinere praesumebat quod violenter occupaverat. CAP. X. Dum vero haec in castris aguntur, ecce domino Boamundi nuncius praesens ante Ducem astitit, praedicti Principis litteras deferens in haec verba: Noveris virorum optime, quod tibi contra feram pessimam et cum homine nequam (*Alexio*) incumbit negotium: cuius propositum est semper fallere, et omnem Latinorum nationem usque ad mortem modis omnibus persequi: et quod de eo recte sentiam, tuo aliquando approbabitur iudicio, novi enim Graecorum malitiam, et odium adversus Latinorum nomen pertinax et obstinatum. CAP. XIII. Veruntamen sicut vir erat (*Alexius*) subdolos, potens simulare et dissimulare propositum, missis quibusdam nobilibus ex suis domesticis ad eundem virum egregium, verbis pacificis ei locutus est in dolo, tentans si quoquo modo eum posset decipere. CAP. XIV. Hic demum plenius innotuit, quod quicquid eis Imperator (*Alexius*) loquebatur, fraus erat et circumventio. CAP. XIX. Quodque Principibus liberaliter contulerat (*Alexius*) nec liberalitatis erat nec gratiae, sed timoris desperati, et fraudulentae versutiae. Nostris autem in simplicitate spiritus et sincera fide incedentibus, vix persuaderi poterat Graeco-

rum malitia, et nequam illorum Principis fraus et circumventio pertinax, maxime cum erga eos tanta liberalitate et simulata gratia redundaret. CAP. XX. Sicque quotidie magis et magis Graecorum dolus, et fraus Imperatoris (*Alexii*) detegebatur, ita ut iam nemo esset de Principibus cui non esset manifestum, et luce meridiana clarius, quanto odio prosequeretur populum nostrum, et omne genus Latinorum haberet invisum. CAP. XXI. Quidquid autem loquebatur (*Alexius*) dolus erat et circumventio. LIB. VII. CAP. XX. Fraudes enim Imperatoris (*Alexii*) et eius versutia, quas saepius experti fuerunt, declinare iudicabant commodius, ne eius labyrinthis et ambagibus iterum se involverent, a quibus non satis facile postmodum possent expediri. LIB. X. CAP. XII. At vero idem (*Alexius*) Imperator, vetusto Graecorum more nostrorum successibus invidens, quamvis eos, ut praediximus, apud se satis benigne habuisset, occulte inde per internuncios frequentes in eorum perniciem hostes sollicitabat, et ab eorum adventu crebris epistolis et nunciorum discursibus reddebat instructiores, eos praemonens, ne tantum populum suo periculo libere transire patiantur. Vicem scorpionis agens, qui cum non sit in facie quod formides, prudenter feceris si caudae posterioris declinare poteris maleficium. LIB. XII. CAP. V. Per idem tempus (*anno 1118.*) Constantino-politanus Imperator *Alexius*, Latinorum maximus persecutor, rebus humanis exemptus est.

ROBERTUS MONACHUS DE CHRISTIANORUM PRINCIPUM PROFECTIONE IN SYRIAM LIB. II. Subdolos itaque Imperator (*Alexius*) videns crescere castra Dei, et de die in diem augmentari, inops animi, expers sensus, pauper consilii, ira vehementi coepit anxari. Mens enim fraude plena semper anxatur et est sollicita, et quod machinatur alteri pertimescit sibi semper machinari. In mente Imperatoris semper mansit fraudulenta fictio. Quidquid iuravit totum exinanivit, quia periurii noxam incurrere maluit, quam gentem Francorum a suis finibus non elongari.

CONRADUS ABBAS URSPERGENSIS CHRON. ANNO MCI. Ecce subito murmur exoritur, invisum Imperatorem (*Alexium*) Turcorum potius quam Christianorum parti fa-

vere, exploratisque quae circa nos erant, frequentibus illos contra nos nunciis animare. Hic est iniquus, perfidus ille Alexius, qui domino suo Nicephoro, per quorundam Alamanorum conductitorum auxilium depulso, Imperium eius usurpavit, ipsosque sui sceleris cooperatores, exilio damnatos necari fecit: nuncque se tanti dixit facere Francos cum Turcis praeliantes, quanti canes se invicem mordentes. Cum autem navigia quisquam conducere tentaret, audivit Caesarem insidias peregrinis etiam in mari posuisse, multasque dudum eodem facinore naves eum submersisse. Quapropter omnes eum maledicebant et anathematizabant, omnes illum linguae non Imperatorem, sed traditorem appellabant. Anno 1106. invidus et occultus eatenus Ecclesiae persecutor Alexius, diu tectam suae perfidiae toxicatam rabiem evaginat: Turcis, quibus iam nulla vel rara in Oriente regnandi spes remanserat, se tutissime conciliat, et o turpissimum facinus! Nicaeam, quam olim fidei nostrae turrinam dudumque multo Christianorum sanguine comparatam praescripsimus, Solimanni tyranni filiis reddidit: custodias ad prohibendum transitum peregrinis terra marique constituit. Cuius classes contra Antiochenos directas, ipsi bello ceperunt, et in confusionem Alexii, nasis atque pollicibus omnibus abscissis, unam de scaphis inde onerantes, huiusmodi pulmentum eidem reo multorum millium homicidae, transmiserunt. *ALBERTUS STADENSIS eadem fere ad verbum habet.* OTTO FRISINGENSIS CHRONIC. LIB. VII. CAP. X. Alexius Imperator perfidissimus, iamdiu conceptam corde malitiam celare amplius non valens, cum Turcis, qui iam paene desperati erant, turpissime foederatur, eisque Nicaeam, multo nostrorum sanguine acquisitam, impiissime tradidit.

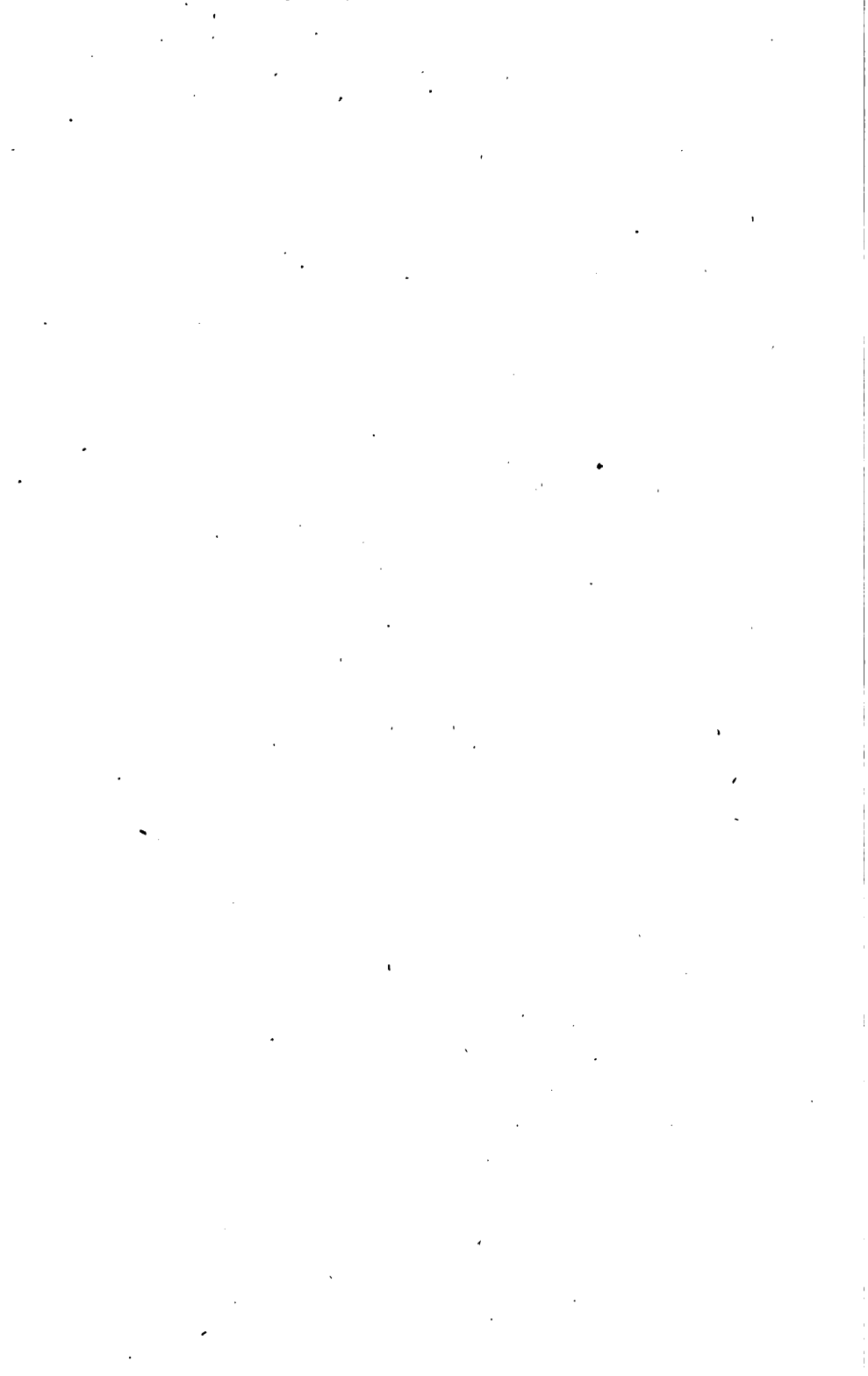
GOTFRIDUS VITERBIENSIS CHRONIC. PARTE XVIII. Constantinopolim pervenerunt, ubi multum dolum et impedimentum a Rege Alexio perpassi. Tunc Alexius rex Constantinopolitanus, Christianae prosperitatis adversarius, Turcos in desperationem iam positos, in anicitiam suam confoderavit, eisque turrinam Nicaeam, Christianorum sanguine conquisitam, concessit. MATTHEAEUS PARIS IN HISTORIA MAIORI ANNO MXCVI. Alexius autem Imperator Graecorum,

vir nequam et subdolos, cum, esset in palatio Nicephori decessoris sui summus, et princeps militiae, contra dominum suum malitiose recalcitrans, quinto vel sexto ante hanc expeditionem anno, domino depulso imperium invaserat, et invasum nequiter detinebat. Hic semper propositum habens fallendi, saepe cum peregrinis verba pacifica loquebatur in dolo, suspectam iugiter habens multitudinem cruce signatorum, et militiae probitatem. Unde si quandoque nocere cessavit, non hoc virtutis extitit, sed timoris. Anno MCIII. Tunc Imperator Alexius, et proditor nequissimus, nostrorum invidens successibus, Turcis infidelibus, per quorum terras peregrini transituri erant, crebras transmisit epistolas, exhortans attentius, ne tantum Christianorum populum libere transire in suam perniciem paterentur.

MATTHAEI WESTMONASTERIENSIS FLORES HISTOR. ANNO MCV. Alexius tunc temporis Graecis imperabat, vir quidam subdolos, et nostratibus semper parans cum insidiis nocumentum.

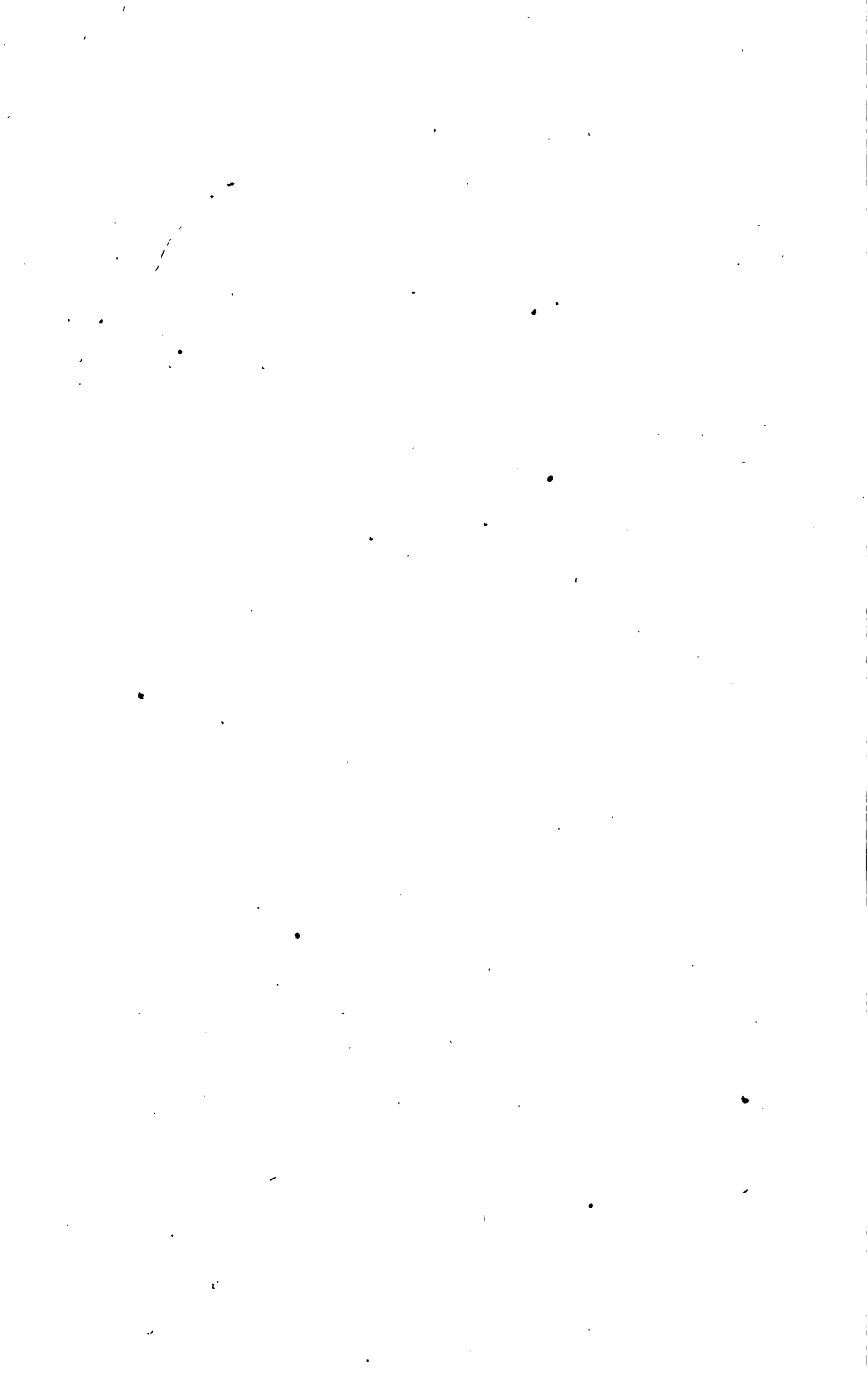
Atque haec de Alexii moribus vulgo apud Latinos opinio obtinuit: unus quem ego legerim ALBERTUS CANONICUS AQUENSIS, a Reineccio titulo chronici Hierosolymitani, sine auctoris nomine editus, commodius de illo non uno loco sensit. sic ut alicubi eius apolegetem fere ex professo egerit, LIB. VIII. CAP. XLVI. Fecit enim fama in populo Catholico, quod ipsius Imperatoris (Alexii) occultis et perfidis consiliis, a comite Reymundo et militibus Turcopolis, deductus sit exercitus Longobardorum per deserta et invia et solitudines Flaganiae, ut illic a Turcis facile prae fame et siti exhaustus, superatus occideretur. Verum ut a veridicis et nobilibus viris relatum est, nequaquam hoc nefando scelere culpandus erat. Nam saepius exercitum praemonuit, et edocuit solitudines et defectiones, et Turcorum insidias in inviis Flaganiae, et ideo eos non secure et tutos per hanc viam posse incedere. CAP. XLVII. Imperator (Alexius) universam petitionem Regis, cum muneribus sibi praesentatis, in bono accepit, et de omni suspitione necis Longobardorum, quam adversus eum Christiani habebant, iusiurandum in Dei nomine faciens, se excusavit, promittens se deinde omnibus misericordem

fieri, Regem Baldewinum se velle honorare et amare. In eadem legatione ab imperatore decretum est, ut Episcopus de Barcinona eum apud Romanum Pont. Paschalem, de traditione sibi imposita excusaret. *Sed praevaluisse suspiciones, ex sequentibus apparet.* CAP. XLVIII. Engelradus autem miles quidam in Ierusalem repertus, muneribus magnis ab Imperatore honoratus, bona nuncia reportavit, et amicitiam et fidem Regi Baldewino Imperatorem velle observare, et peregrinos non ultra offendere. Sed Episcopus aliquantulum renisus est Imperatori, propter infidelitatem erga Gallos, quam ab eo extorsit. Quapropter in amaritudine animi Romam tendens, ipsum Imperatorem criminatus est in ecclesia Beneventana, et ideo assumptis litteris ipsius Apostolici, querimonia gravis apud omnes Principes Galliae super ipso Imperatore facta est.

ANNΗΣ ΤΗΣ ΚΟΜΝΗΝΗΣ

Α Λ Ε Ξ Ι Α Σ.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΣΤΗΝ ΘΕΩ.

ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΑΝΑΚΤΑ ΚΥΡΡΟΝ ΑΛΕΞΙΟΝ
ΤΟΝ ΚΟΜΝΗΝΟΝ

ΠΟΝΗΘΕΝ ΠΑΡΑ ΤΗΣ ΘΗΤΑΤΡΟΣ ΑΥΤΟΥ ΚΥΡΙΑΣ

Α Ν Ν Η Σ

ΤΗΣ ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ,
Ο ΚΑΙ ΕΚΛΗΘΗ ΑΛΕΞΙΑΣ ΠΑΡ' ΑΤΤΗΣ. *)

S Y N T A G M A

DEO IUVANTE

RERUM AB IMPERATORE ALEXIO COMMENEO
GESTARUM,

AB EIUSDEM FILIA ANNA PORPHYROGENITA PRINCIPE

FACTUM ET ALEXIAS INSCRIPTUM.

1. *Ῥέων ὁ χρόνος ἀκάθεκτα καὶ ἀεὶ τι κινούμενος πα-Par. 1
ρασύρει καὶ παραφέρει πάντα τὰ ἐν γενέσει καὶ ἐς βαθὺ ἀφα-Ven. 1
νειίας καταποντοῖ, ὅπου μὲν οὐκ ἄξια πράγματα, ὅπου*

*) Hunc titulum habet A, quo omisso, Possinus novum sibi finxit inscripsitque *ΠΡΟΛΟΓΟΣ*. 2. τὰ add. Fr. ἐς βυθὸν ἀπωλείας Fr. 3. ἄξια λ^θίου A, unde Hoeschel. coni. λίθου, ego λόγου. Fr. ὅσα μὲν οὐκ ἄξια μνήμης, ὅσα δὲ καὶ ἄξια καὶ τὰ τε. vid. annotat.

1. **T**empus praecipiti et assiduo cursu fluens fert agitque secum omnia quae fiunt, et in profundum oblivionis immergit, modo levia, modo magna et memorabilia, in lucem, ut in tragoedia est,

δὲ μεγάλα τε καὶ ἄξια μνήμης, καὶ τὰ τε ἄδρα φύων κατὰ τὴν τραγωδίαν καὶ τὰ φανέντα κρυπτόμενος. ἀλλ' ὁ γὰρ λόγος τῆς ἱστορίας ἔρυμα καρτερώτατον γίνεται τῷ τοῦ χρόνου ρεύματι καὶ ἴσῃσι τρόπον τινὰ τὴν ἀκάθεκτον τούτου ροήν, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ γενόμενα πάντα, ὅποσα ὑπερέλιπε, 5
 ξυνέχει καὶ περισφίγγει καὶ οὐκ εἴη διολισθαίνειν εἰς λήθης βυθοῦς. ταῦτα δὲ διεγνωκῦα ἐγὼ Ἄννα, θυγάτηρ μὲν τῶν βασιλέων Ἀλεξίου καὶ Βιρήνης, πορφύρας τιθήνημά τε καὶ γέννημα, οὐ γραμμάτων οὐκ ἄμοιρος, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐλληνίζειν ἐς ἄκρον ἐσπουδακῦα, καὶ ῥητορικῆς οὐκ ἀμελετήτως 10
 ἔχουσα καὶ τὰς Ἀριστοτελικὰς τέχνας εὖ ἀναλεξαμένη καὶ τοὺς Πλάτωνος διαλόγους, καὶ τὸν νοῦν ἀπὸ τῆς τετρακτύος τῶν μαθημάτων πνύσασα, (δεῖ γὰρ ἐξορχεῖσθαι ταῦτα, καὶ οὐ περιαντολογία τὸ πρᾶγμα, ὅσα ἢ φύσις καὶ ἢ περὶ τὰς ἐπιστήμας σπουδὴ δέδωκε, καὶ ὁ θεὸς ἄνωθεν ἐπεβράβευσε, 15
 καὶ ὁ καιρὸς συνεισηνεγε,) βούλομαι διὰ τῆσδέ μου τῆς P. 2 γραφῆς τὰς πράξεις ἀφηγήσασθαι τοῦμοῦ πατρός, οὐκ ἄξιας σιγῇ παραδοθῆναι, οὐδὲ τῷ ρεύματι τοῦ χρόνου παρασυρῆναι καθάπερ εἰς πέλαγος ἀμνημοσύνης, ὅσας τε τῶν σκλήτρων ἐπειλημμένους κατεπράξατο καὶ ὅσας πρὸ τοῦ διαδήματος 20
 ἔθρασεν, ἐτέροις βασιλεῦσιν ὑπηρετούμενος.

2. ἀποκρυπτόμενος Fr.

Hoeschel. ξυνάγει dedit.

9. οὐ add. Fr.

13. καθ' ἑρ' ταυτολογία A,

Hoeschel. con. εἰ καὶ περιαντολογία, Jacobs. ad Achill. Tat. p. 710 καὶ περιαντολογία. quod ego dedi, habet Fr.

6. ξυνέχει Fr., ξυνάγει A, unde

7. δε add. Fr. τῶν add. Fr.

11. καὶ τοὺς Πλάτωνος διαλόγους om. Fr.

protrahens occulta et illustria tenebris obruens. sed rerum gestarum narratio, velut moles firmissima temporis torrenti opposita, inhibet quodammodo praecipitem eius lapsum, ac quaecunque gesta sunt, quorum quidem memoriam accepit, retinet servatque nec oblivione deleri sinit. haec cum reputassem ego Anna, imperatorum Alexii et Irenes filia, in purpura nata et educata, quae non solum non expertum litterarum, verum etiam perfectae graeci sermonis facultati studui, nec rhetoricas exercitationes neglexi, et Aristotelis artes Platonisque dialogos diligenter legi, ac mentem disciplinarum quadrivio excolui, (res enim poscit, nec gloriandi causa facio, ut palam ea commemorem, quae vel ingenio et litterarum studio debeo, vel divinitus accipi, vel rerum opportunitate nacta sum,) decrevi res a patre meo gestas, quae sane non merentur, ut silentio damnatae temporis flumine in oblivionis velut mare ferantur, hisce libris exponere, tum quas imperium adeptus peregit, tum quas ante principatum aliorum imperatorum auspiciis gessit.

2. Ταύτως δὲ λέξουσα ἔρχομαι, οὐχ ὡς ἐπίδειξιν *φίνα*
 τῆς περὶ λόγους ποιουμένη ἀσκήσεως, ἀλλ' ὡς ἂν μὴ πρῶ-
 γμα τηλικούτο τοῖς ἔπειτα γενησομένοις καταλειφθεῖν ἀμάρ-
 τυρον· ἐπεὶ καὶ τὰ μέγιστα τῶν ἔργων, εἰ μὴ πως ἄρα
 5 διὰ τῶν λόγων φυλαχθεῖν καὶ τῇ μνήμῃ παραδοθεῖν, τῷ
 τῆς σιωπῆς ἀποσβέννυται σκότῳ. ἦν γὰρ ὁ ἐμὸς πατήρ, ὡς
 αὐτὰ τὰ πράγματα ἔδειξεν, ἐπιστάμενος ἄρχειν καὶ ὑπεί-
 κειν, ἐς ὅσον χρή, τοῖς ἄρχουσιν. ἀλλὰ καὶ τὰς ἐκεί-
 νου πράξεις προελομένη συγγράφειν, δέδοικα τὸ ὑφορμαῖν
 10 τε καὶ ὑποτρέχον, μὴ ποτε λογισαίτο τις τὰ τοῦ ἐμοῦ
 πατρὸς συγγράφουσαν τὰ ἐαυτῆς ἐπαινεῖν, καὶ ψεῦδος
 ἅπαν δόξῃ τὸ τῆς ἱστορίας πρᾶγμα καὶ ἐγκώμιον ἀντι-
 κρυς, εἰ τι τῶν ἐκείνου θαυμάζοιμι· εἰ δέ που αὐτὸς
 ἐνέγκοι καὶ τὸ πρᾶγμα βιάζοιτο, ὥστε καθάπτεσθαι τι καὶ
 15 τῶν ἐκείνου, οὐ δι' ἐκείνου, ἀλλὰ διὰ τὴν τῶν πραγμάτων
 φύσιν, δέδοικα πάλιν τοὺς φιλοσκώμμονας, μὴ μοι τὸν
 τοῦ Νῶε Χάμ ἐπενέγκοιεν ἐποῶν . . αλμῶν . . ἅπαντες πρὸς
 ἅπαντα, καὶ οὐ καθορῶντες τὸ καλῶς ἔχον ὑπὸ βασκανίας
 καὶ φθόνου, καὶ τὸν ἀναίτιον καθ' Ὁμηρον αἰτιῶν-
 20 ται. ὅταν γὰρ τις τὸ τῆς ἱστορίας ἤθος ἀναλαμβάνῃ, ἐπι-Ρ. 3
 λαθέσθαι χρή εὐνοίας καὶ μίσους καὶ πῶλλάκις κοσμεῖν τοὺς

1. λε . . . σα A, λέξουσα suppl. Crusius, λέξασα male Hoeschel.
 15. ἐκεῖν . . . δια τὴν A, suppl. Hoeschel. 17. Ita A, non
 αλμοι ut Hoeschel. edidit. fortasse leg. ἐποφθαλμιάσαντες πρὸς
 ἅπαντα. 18. ἅπαντα A, non ἅπαντας, ut apud Hoeschel.
 ἔχον . . . νίας καὶ φθόνου A, suppl. Hoeschel. 20. γὰρ εἰς
 τὸ A, em. Hoeschel. totus locus ὅταν — ἐγὼ δὲ desumptus est
 ad verbum e Polyb. I, 14.

2. Haec autem non eo consilio scriptura sum, ut eruditionis
 meae specimen aliquod edam, sed ne tantarum rerum memoria po-
 steri careant, cum vel maxima facinora, nisi litteris tradita memo-
 riae commendentur, in silentium tenebrasque abeant. erat enim pa-
 ter meus, ut ex rebus ipsis apparuit, et imperandi peritus et impe-
 rantibus, quatenus fas est, obsequendi. sed cum facta illius enar-
 randa mihi sumserim, offensionem reprehensionemque vereor: ne
 quis forte patris res enarrantem domesticae me gloriae servire putet,
 ac historiam plane pro commento habeat et manifesta laudatione, si
 quid ab eo gestum admirata fuero. sin autem ipse adegerit resque
 postulaverit, ut reprehenderem nonnihil, non illius quidem causa,
 sed ob rerum indolem, rursus vereor, ne maledici in me Chamī,
 Noe filii, exemplum impingant, invidia quidvis insectantes, nec
 quid deceat prae livore obrectandique Ebidine animadvertentes,
 etiam culpaē expertem, ut Homerus ait, culpent. etenim qui histo-

ἐχθροὺς τοῖς μεγίστοις ἐπαίνοις, ὅταν αἱ πράξεις ἀπαιτῶσι
 τοῦτο, πολλάκις δὲ ἐλέγχειν τοὺς ἀναγκαιότατους, ὅταν αἱ
 τῶν ἐπιτηδευμάτων ἀμαρτίαι τοῦθ' ὑποδεικνύωσι. διόπερ
 V. 2 οὔτε τῶν φίλων καθάπτεσθαι, οὔτε τοὺς ἐχθροὺς ἐπαινεῖν
 ὀκνητέον. ἐγὼ δὲ καὶ τοὺτους κἀκείνους, καὶ τοὺς πληττο- 5
 μένους ὑφ' ἡμῶν καὶ τοὺς ἀποδεχομένους ἡμᾶς, παραμυθη-
 σαίμην ἂν ἀπὸ τῶν πραγμάτων αὐτῶν καὶ τῶν ἐωρακῶτων
 τὰ πράγματα, αὐτοὺς τε καὶ τὰ πράγματα μαρτυραμένη.
 ἐνίον γὰρ τῶν νῦν ὄντων ἀνθρώπων οἱ μὲν πατέρες, οἱ δὲ
 πάπποι ἐγένοντο οἱ τούτων συνίστορες. 10

3. Μάλιστα δὲ εἰς τὴν ἱστορίαν ἐλήλυθα τῶν τοῦ πα-
 τρός πράξεων ἐκ τοιαύσδε αἰτίας. ἐμοὶ ἀνὴρ ἐγένετο κατὰ
 νόμους συναφθεὶς ὁ Καῖσαρ Νικηφόρος, εἰς τὴν τῶν Βρυ-
 εννίων σειράν ἀναγόμενος, ἀνὴρ καὶ κάλλους ὑπερβολῆ καὶ
 συνέσειως ἀκρότητι καὶ λόγων ἀκριβεῖα μακροῦ τὸν κατ' αὐτὸν 15
 ὑπερβάλλον. θαῦμα γὰρ ἦν ἀντικρὺς καὶ δρωόμενος καὶ
 ἀκρωόμενος. καὶ ἕνα μὴ ὁ λόγος τῆς λεωφόρου ἐκτρέποιτο,
 τὸ παρὸν τῶν ἐφεξῆς ἐχώμεθα. ἦν μὲν οὖν ἐν πᾶσιν ἐπι-
 φανεστάτος, σύνεστράτευσεν δ' Ἰωάννη τῷ αὐτοκράτορι ἐμῷ
 P. 4 ἀδελφῷ καὶ κατ' ἄλλων μὲν βαρβάρων ἔχοντι 20
 τὴν Ἀντιόχου πόλιν. ἀλλ' ὃ γε Καῖσαρ οὐκ εἰδὼς ἀμελεῖν

2. δὲ ἐλέγχειν A cum Polybio, ὅ ἐλέγχειν Hoeschel. 3.
 τοῦ καθ' ὑποδεικν. A, unde Iacobsius l. l. τοῦτο καθ' ὑποδεικν.,
 rectius Hoeschel. τοῦθ' ὑποδεικν. quod Polybii est. 6. ἐφ'
 ἡμῖν A, em. Hoeschel. 8. μαρτυρουμένη Hoeschel., μαρ-
 τυραμένη A. 17. καί: an ἀλλ' 20. indicavi lacunam.

rici partes suscipit, eum oportet, odii pariter ac studii immemorem,
 hostes saepe maximis laudibus ornare, ubi id facta eorum exigunt,
 saepe etiam reprehendere necessitate coniunctissimos, cum admissa in
 rebus susceptis peccata iubent. quapropter et accusandi sunt amici
 et inimici sine cunctatione laudandi. ego vero utrosque, et offensos a
 me et quibus placuero, acquiescere iubeo in rerum ipsarum easque
 spectantium testimonio, quo usa sum. aliquot enim, qui nunc sunt,
 hominum vel patres vel avi suis illa oculis viderunt.

3. Maxime autem, ut patris mei res gestas conscribendas suscipere,
 haec me causa impulit. maritus mihi fuit legitime coniunctus Ni-
 cephorus Caesar, e Bryenniorum stirpe oriundus, vir et formae prae-
 stantia et consilii vi et accurata doctrina aequalibus antecellens.
 mirificus prorsus homo erat, sive spectabatur sive audiebatur. sed
 ne oratio a via deflectat, iam quod propositum est, dicamus. is igitur
 cum inter omnes tantopere praestaret, imperatori Iohanni, fratri
 meo, operam navavit in expeditionibus, quas cum in alios barbaros,
 tum adversus illos, qui Antiochiam tenent, suscipit. at Caesar, qui

τοῦ λόγου καὶ ἐν κόποις καὶ πόνοις, συνέγραψε μὲν καὶ ἄλλ' ἄττα συγγράμματα μνήμης καὶ λόγου ἄξια, προεϊλετο δὲ μάλιστα τὰ κατὰ τὸν Ἀλέξιον τὸν αὐτοκράτορα Ῥωμαίων καὶ ἐμὸν πατέρα συγγράψαι ἐξ ἐπιταγῆς τῆς βασιλίδος, καὶ ἐν βίβλοις 5 ἐνδειναι τὰς πράξεις τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἐν ᾧπερ ὁ καιρὸς ἐδίδου τούτῃ, τῶν ὄπλων καὶ τοῦ πολέμου βραχὺ τι ἀπαλλαγέντι, ἐπιβλέψαι πρὸς συγγραφὰς καὶ λογικούς τινας πότους. καὶ δὴ καὶ ἤρξατο τῆς συγγραφῆς, εἰς τοὺς ἀνέπαθεν ἀνεγέγκας χρόνους τὸν λόγον, τῷ τῆς δεσποίνης ἡμῶν κἀν 10 τούτῃ ὑπαίκων προστάγματι, ἀπὸ Διογένους τοῦ αὐτοκράτορος Ῥωμαίων ἀρξάμενος καὶ κατευθύνων εἰς αὐτὸν ἐκεῖνον, περὶ οὗ τὴν πρόθεσιν ἐποίησατο. τότε γὰρ καὶ ἀνθρῶν εἶχεν ὁ χρόνος τὸν ἐμὸν πατέρα μαιράκιον παραγγείλαντα. τὰ γὰρ πρὸ τοῦδε οὐδὲ μαιράκιον ἦν καὶ οὐδὲν ὃ τι καὶ ἄξιον συγ- 15 γραφῆς αὐτῷ πάρακτο, εἰ μὴ τις ἐγκωμίον λόγον καὶ τὰ παιδικὰ αὐτῷ θῆσοιτο. ὁ μὲν οὖν σκοπὸς τῷ Καίσαρι τοιοῦτος, ὥς ἢ τοῦτου συγγραφὴ βούλεται· σὲ μὲν τὰ τῆς ἐλπίδος ἐκβέβηκεν, εὐδὲ τὴν ἱστορίαν πᾶσαν ὀκλειώσατο, ἀλλὰ μέχρι τῶν χρόνων τοῦ αὐτοκράτορος Νικηφόρου τοῦ Βοτανωγαίου τὸν λόγον ἐφελκυσάμενος, ἕκαστ' αὐτῷ συγγράψαι

1. ἄλλα τὰ συγγράμματα A, corr. Crusius. 5. lege δεδει-
 γαι. 6. βρα . . τι A, suppl. Hoeschel., praesunte Crusio.
 10. ἀπὸ διο . . . τοῦ αὐτοκρ. A, nomen suppl. Crusius. 11.
 ἐκεῖνοις A, corr. Hoeschel. 12. πρόθεσιν A, non quod Hoeschel. dedit πρόθεσιν. lege ὑπόθεσιν. 13. τὸ γὰρ Hoeschel., τὰ γὰρ A. 15. ἐγκωμίον λόγον A, quod Hoeschel. male mutavit in ἐγκώμιον λόγου. 16. θῆσαιτο A, corr. Hoeschel. 19. Βοτανωγαίου A, corr. Cr.

ne inter belli quidem labores litteris carere posset, cum alia nonnulla scripsit luce laetique digna, tum potissimum, inbente Augusta, Alexii imperatoris Romanorum melique patris gesta enarrare litterisque tradere constituit, aliquando, armorum bellicae contentione paulisper intermissa, animum ad scribendum litterasque tractandas convertere liceret. iamque rem aggressus erat, et altius a Diogene, Romanorum imperatore, initio repetito, (nam hac quoque in re voluntati dominas nostrae obsecutus erat,) ad illum ipsum descendebat, de quo scribere sibi proposuerat. illo nimirum imperante, pater meus primam adolescentiam ingressus est. nam haec ne adolescens quidem erat, neque quidquam memoratu dignum gesserat; nisi quis laudandi argumentum etiam e puerilibus nugis petendum existimet. hoc igitur Caesaris consilium erat, ut eius historia significat, verum spes eventu caruit, nec opus absolvit; sed narratione ad tempora Nicephori Botaniatae perducta, ibi scribere desit. nam ultra progredi eum

- P. 5 ἐπιφύσαστο, περαιτέρω τοῦ καιροῦ μὴ διδόντος προκόψαι τὴν συγγραφὴν, ζημίαν μὲν τοῖς ὑπὸ τὴν συγγραφὴν πράγμασιν περιποιησαμένον, ἡδονὴν δὲ ἀποστερήσαντος τοῖς ἀναγινώσκουσι. διὰ τοῦτο αὐτῇ, ὅσα τῷ ἐμῷ πατρὶ πέπρακτο, συγγρασασθαι προειλόμην, ἵνα μὴ τοιαῦτα ἔργα τοὺς ἐς ὅστε- 5 ρον παραδράμῃ. οἶαν μὲν γὰρ εἶχον τὴν ἁρμονίαν, ὀπόσῃ δὲ τὴν χάριν οἱ τοῦ Καίσαρος λόγοι, ἴσασιν ἅπαντες οἱ τοῖς ἐκείνου ἐντετυχηκότες συγγράμμασιν. ἀλλὰ μέχρι τοῦτου ἔλθῶν, καθάπερ εἶπον, καὶ τὸ σύγγραμμα σχεδιάσας καὶ
- V. 3 ἡμιτελὲς ἐκ τῆς ὑπερορίας κομίσας ἡμῖν, συναπεκόμισεν, 10 οἴμοι, καὶ θανάσιμον νόσημα, τάχα ἐκ τῆς ἀπειρου κακοπαθείας, τάχα ἐκ τῶν συχνοτέρων στρατηγημάτων, τάχα ἐκ τῆς ὑπὲρ ἡμῶν ἀφάτου μερίμνης· μερίμνα γὰρ ἔμφυτος καὶ πόνοι ἀνένδοτοι· πρὸς δὲ καὶ ἄερων ἀνωμαλίας τε καὶ κακότητες ποτήριον αὐτῷ θανάσιμον ἐκεράσαντο. ἔνθεν μὲν 15 γὰρ εἰς Σύρους καὶ Κιλικίας δεινῶς νοσῶν ἐξεστράτευεν· εἶτα κἀκεῖθεν Συρία τοῦτον μὲν ἀπέδωκεν ἀρρωστοῦντα Κίλιξι, Κιλικίας δὲ Παμφυλίους, Παμφύλιοι δὲ τοῖς Λυδοῖς καὶ ἡ Λυδία τῇ Βιθυνίᾳ καὶ ἡ Βιθυνία τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων καὶ ἡμῖν, ἐξωδηκτά ἤδη τὸ σπλάγγον ἐκ τῆς πολλῆς κακο- 20
- P. 6 παθείας. καίπερ δὲ οὕτως ἔχων ἀσθενείας καὶ θέλων τὰ συμπεσόντα οἱ ἐκτραγηθεῖν, τὸ μὲν ὅτι νοσῶν οὐκ ἠδύνατο,

14. ἀνένδοτοι A, em. Crusius. 16. ἐξεστράτευον A, em. Hoeschel.
17. Κίλιξι add. Hoeschel. 22. ὅτι: lege αἶτε.

tempus non sivit: quod et rebus, quas tractaturus erat, detrimento fuit, et lectores voluptate privavit. quamobrem ipsa, quae pater meus gesserit, conscribere suscepi, ne tantae res posteros fugiant. nam quanta concinnitate quantaque suavitate futurae fuissent Caesaris historiae, omnes norunt, qui scripta illius legerunt. verum cum eo pervenisset quo dixi, et exaratos imperfectosque libros peregre nobis adferret, simul, heu mihi, mortiferum adferebat morbum, sive ex innumeris miseris contractum, sive ex crebrioribus militiae muneribus, sive ex incredibili cura nostri. cura enim ea penitus inhaerebat, nec a laboribus remissio dabatur. praeterea etiam coeli inaequalitas atque intemperies letale ipsi poculum miscebant. illinc enim, licet graviter aegrotans, ad bellum adversus Syros et Cilices profectus est. Syria autem infirmum valetudine eum reddebat Cilicibus, Cilices Pamphyliis, Pamphylii Lydis, Lydia Bithyniae et Bithynia reginae urbium atque nobis, tumefactis iam ex multa miseria visceribus. in tanta autem valetudinis infirmitate cum nihilominus vellet, quae in expeditione sibi acciderant, miserabiliter describere, tum morbo fra-

τὸ δὲ ὅτι καὶ παρ' ἡμῶν ἐκωλύετο, ὡς μὴ τὸ τραῦμα ἀποί-
ξοι διηγούμενος.

4. Ἐγὼ δ' ἐνταῦθα μὲν, σκοτοδίνης ἐμπίπλα-
μαι τὴν ψυχὴν καὶ ρεῖθροις δακρῶν περιεγγῶ τοὺς ὀφθαλ-
5 μούς. ὡ οἶον ἡ Ῥωμαίων ἀπόλωλε βούλευμα· ὡ πείρας μὲν
ἀκριβεστάτης περὶ τὰ πράγματα καὶ ὄσσην ἐκείνος συνείλοχε·
λόγων δὲ ἐπιστήμης, ποικίλης δὲ σοφίας, λέγω δὴ τῆς Θυραίας
καὶ τῆς ἡμετέρας αὐλῆς· ὡ καὶ χάριτος ἐπιτροχούσης τοῖς μέ-
λεσι καὶ εἶδους οὐκ ἀξίου τυραννίδος, ὡς τινες λέγουσιν, ἀλλὰ
10 καὶ θειοτέρας καὶ κρείττονος. ἔγωγ' οὖν πολλοὺς ἄλλοις προσ-
αμυλῆκειν δεινοῖς ἐκ μέσων τῶν πορφυρόθεν σπαργάνων, ὡς
οὕτως εἰπεῖν, καὶ τύχαις ἐχρησάμην οὐκ ἀγαθαῖς, εἰ μὴ τις
θεῖτο τύχην οὐκ ἀγαθὴν καὶ προσμειδιωσάν μοι τὴν τε γε-
ναμένην αὐτὴν καὶ τὸν τεκόντα τοὺς αὐτοκράτορας, καὶ τὴν
15 πορφυράν ἐφ' ἧς ἐβλάστησα· τὰ γὰρ ἄλλα φεῦ τῶν κυμα-
των, φεῦ τῶν ἐπαναστάσεων. Ὁρφεὺς μὲν οὖν ἄδων καὶ
λίθους ἐκίνει καὶ ξύλα καὶ τὴν ἄψυχον ἀπλῶς φύσιν, Τιμό-
θεος δὲ ὁ αὐλητῆς τὸν ὄρδιόν ποτε Ἀλεξάνδρῳ αὐλήσας,
εἰς τὰ ὄπλα παραχορῆμα καὶ τὸ ξίφος ἐκίνει τὸν Μακεδόνα·
20 τὰ δὲ γε κατ' ἐμὲ διηγήματα οὐ τοπικὴν τινα κίνησιν, οὐδὲ π.
πρὸς ὄπλα καὶ μάχην, ἀλλ' ἐς δάκρυα τὸν ἀκροατὴν συγι-

1. ἀνῆξοι A, ἀν ῥήξοι conl. Hoeschel. ego ἀναρρήξοι, lenissime
Naekius ἀνοίξοι, quod restitui. 3. supple γενομένη. vid.
παρανοτάτιονες. Hoeschel. conl. τούτων μεμνημένη. 15. ἀφ' ἧς
conl. Hoeschel.

ctus id exsequi non poterat, tum quia a nobis prohibebatur, ne vul-
nus narrando renovaret.

4. Mihi vero, cum in narratione huc progressa sum, caligine
obducitur animus et lacrimarum vi oculi opplentur, o qualem res
publica Romana perdidit consiliorum auctorem! o quam accuratam
rerum experientiam ille et quantam sibi paraverat! quanta litterarum
cognitione erat variaque eruditione, et externam dico et nostratem!
quanta denique gratia toto corpore diffusa, et forma non rege modo, ut
aiunt, digna, sed divinam adeo spirante maiestatem! multis equidem
aliis calamitatibus a mediis, ut ita dicam, incunabulis regis conflictata
sum et rebus usa adversis; modo ne quis pro adversa mihi que non
aridente fortuna ducat, quod et genitrice ipsa et patre imperatori-
bus in purpura nata sum. reliqua quod attinet, vae mihi, quanti
malorum fluctus impetusque subeundi erant! Orpheus quidem can-
tando et saxa movit et silvas et sensu prorsus carentem naturam,
Timotheusque tibicen, cum orthium quod vocant coram Alexandro
quondam modularetur, adeo commovit Macedonem, ut arma confe-
stim et gladium arriperet: calamitatum autem mearum enarratio non

νήσειε, καὶ οὐκ αἰσθητικὴν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἄψυχον φύσιν εἰς πάθος καταναγκάσει. τὸ μέντοι πάθος τὸ περὶ τὸν Καίσαρα καὶ ὃ κατ' αὐτὸν ἀνέλπιστος θάνατος αὐτῆς μου καθίκετο τῆς ψυχῆς καὶ ἐς βλάβος τὸ τραῦμα εἰργάσατο. καὶ ἠγοῦμαι τὰς πρόβειληφύλας συμφορὰς πρὸς ταύτην τὴν ἄπλη-5 ὅσον συμφορὰν πεκάδα ὡς ὄντως πρὸς ὕλον Ἀτλαντικὸν πέλαγος ἢ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους τὰ κύματα· μᾶλλον δέ, ὡς εἰκεν, ἦσαν ἐκεῖναι τούτων προοίμια, καὶ με προκατελάμβανεν ὁ καπνὸς τοῦ καμινιαίου τούτου πυρὸς καὶ ὃ καύσων ἐκεῖνος τῆς ἀρρήτου ταύτης φλογώσεως καὶ τὰ καθ' 10 ἡμέραν πυρὸς τῆς ἀπάτου πυρκαϊᾶς. ὃ πυρὸς ἄνευ ὄλης ἀποτεφοῦντος, πυρὸς ἐν ἀπορρήτοις δαδουχομένου καὶ V. 4 καίοντος μὲν, μὴ καταφλέγοντος δέ, καὶ τὴν καρδίαν μὲν περιφύγοντος, δόξαν δὲ παρέχοντος, ὅτι οὐ συνεφρόνησεν, καίτοι μέχρις ὀστέων καὶ μυελῶν καὶ μερισμοῦ ψυχῆς τὰς 15 πυρακτώσεις δεξάμενοι. ἀλλὰ γὰρ ἐμαυτῆς αὐθάναμαι διὰ ταῦτα παρενηνεγμένης τοῦ προκειμένου, καὶ ὁ Καῖσάρ μοι ἐπιστάς καὶ τὸ τοῦ Καίσαρος πένθος πένθος μοι ἐπέσταξεν διωλύγιον. ἀποψήσασα οὖν τὸ δάκρυον τῶν ὀμμάτων καὶ P. 8 ἐμαυτὴν ἀναλεξαμένη τοῦ πάθους, τῶν ἐξῆς ἔξομαι, διπλᾶ 20 κατὰ τὴν τραγηδίαν κερδαίνουσα δάκρυα, οἷον ἐπὶ συμφορᾷ

2. καταναγκάσει? 6. ὄντας A, em. Hoeschel. 13. καρ-
 δια περιφρ. A, suppl. Hoeschel. 18. τὸ : τῆ A, corr.
 Hoeschel. 19. ἀποψ . . . ασα A, suppl. Crusius.

e loco quidem ullo modo, nec ad arma pugnamve, sed ad lacrimas audientem commoveat, neque solum sensu praeditam, verum etiam inanimatam naturam ad misericordiam adigat. at vero ille de Caesare dolor et inopinata eius mors ipsum animum meum tetigit et altum vulnus inflixit. priora mala, huic ingenti casui collata, profecto guttae instar habeo ad totum Atlanticum Oceanum vel Adriatici maris fluctus. quinimo ea, ut videtur, huius miseriae prolusio fuit, neque ante corripuit fumus huius quasi forascalis ignis, ardor ille infandae huius flagrantiae, atque immensi incendii flamma quotidiana. o ignem sine materia flagrantem, ignem arcana face subditum, et urentem quidem, non consumentem tamen, qui que conficit plane cor nostrum, sed tamen ita, ut confecti non videamur, licet ad ossa medullasque flamma penetrarit et animam a corpore paene divellerit. at sentio me vi doloris ab eo, quod institui, abreptam esse. Caesaris enim recordatio luctuosa luctum mihi instillavit gravissimum. abstergis igitur lacrimis animoque revocato a moestitia, in viam redeam, duplices, ut in tragedia est, lacrimas lucrans, quippe quae uni miseriae mentionem alterius addam. nempe cum talis imperatoris tam-

συμφορᾶς μεμνημένη. τὸ γὰρ εἰς μέσον προθεῖναι τοιοῦτου βασιλέως ὑπόθεσιν καὶ τοσούτον πρὸς ἀρετὴν ἀνάμνησίς ἐστι καὶ τῶν κατ' ἐκεῖνον θαυμάτων, ἅπερ καὶ πρὸς δάκρυα θερμότητι καταφέρει, μετὰ πάσης τῆς οἰκουμένης δακρύνουσαν. τὸ γὰρ ἐκείνους μεμνησθαι καὶ τὴν αὐτοῦ βασιλείαν εἰς μέσον ἄγειν ἡμεῖς μὲν Θρηνην ὑπόθεσις, τοῖς ἄλλοις δὲ ζημίας ἀνάμνησις. ἀρκτέον τοίνυν ἐνθένδε τῆς ιστορίας τοῦμοῦ πατρός, ὅθεν καὶ ἄρχεσθαι ἄμεινον. ἄμεινον δὲ ὅθεν σαφέστερός τε καὶ ιστορικώτερος ὁ λόγος γενήσεται.

que praeclara indole vitam in medium profero, redit etiam admirabilem eiusdem virtutum memoria, quae mihi lacrimas fervidissimas affert, toto terrarum orbe collacrimante. nam illius meminisse et imperii eius imaginem exhibere non solum mihi lamentandi causam praebet, verum etiam reliquos communis iacturae admonet. sed inchoanda historia patris mei hinc est, unde inchoare praestat; praestat autem, unde certior atque ad cognitionem aptior narratio futura est.

ΑΛΕΞΙΑΣ Α.

ALEXIADIS LIBER I.

ARGUMENTUM.

Alexius quatuordecim annos natus, Diogenis Romani contra Turcas expeditioni interesse cupit. sub Michaële Duca cum imperio ad Urselium debellandum proficiscitur (1). is a Tutacho captus, Alexio traditur, qui Amasenos rogat, ut pactam proditiōnis mercēdem solvant (2). turbas inde ortas callide componit Urseliumque Cpolin adducit (3). Nicephorus Bryennius imperium affectat. miserimus status militiæ romanæ. Alexius ab imp. Nicephoro Butaniate contra illum mittitur (4). utriusque ducis comparatio. proelium ad Calauram (5). Bryenniani fusi, dux ipse capitur (6). Basilacio regnum itidem appetente, belli cura Alexio committitur (7). proelium nocturnum (8). Basilacius Thessalonicam fugit, ubi paullo post Alexio deditus, a Botaniatæ ministris excaecatur. Alexius Sebastii titulo auctus (9). Robertus Normannus bellum adversus Romanos molitur. eiusdem patria, genus, mores (10). e latrone fit gener Gulielmi Mascabelis, quem in vincula missum oculis privat (11). eius ditione potitus, dux fit Longibardiæ atque ipsum imperium appetit. ne belli causa deesset, Pseudomichaelem monachum subornat (12). papa cum Henrico Germaniæ rege dissidens, foedus cum Roberto init (13). eius filius Boëmundus Aulonem occupat. interim ipse naves et milites parat (14). Raul legatus Cpoli reversus bellum dissuadet (15). tamen Robertus Brundisio Dyrrachium solvit. Corypho urbs capta. Georgius Monomachatus, dux Illyrici, Alexio rerum iam potito auxilia denegat (16).

P. 3 1. Ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος καὶ ἐμὸς πατὴρ καὶ πρὸ τοῦ τῶν
 V. 7 σκήπτρων ἐπειληφθαι τῆς βασιλείας μέγα ὄφελος τῆ βασι-

ΑΛΕΞΙΑΣ Α om. A. 1. Ὁ om. A.

1. **I**mperator Alexius, pater meus, etiam ante susceptum imperium magno rebus Romanis praesidio fuit. etenim stipendia facere

λεία Ῥωμαίων γεγνηται. ἤρξατο μὲν γὰρ στρατεῦν ἐπὶ
 Ῥωμαίου τοῦ Διογέτους. θάυμαστός τις γὰρ ἐφαίνετο ἐν τοῖς
 κατ' αὐτὸν καὶ φιλοκινδυνότατος. οὗτος γὰρ τεσσαρεσκαίδε-
 κάτου ἔτους ὧν κατ' ἐκεῖνο καιροῦ συνεκστρατεῦν ἠκείγεται
 5 τῆ βασιλεῖ Διογέτι κατα Περσῶν βαρυτάτην ἄγοντι στρα-
 τειάν, καὶ ἀπὸ γε τοῦδε ὀρμήματος ἀπειλὴν κατὰ τῶν βαρβά-
 ρων ἐμπαίων καὶ ὡς εἰ συμπλακῆσται τοῖς βαρβάροις, τὸ
 ζῆφος αὐτοῦ μεθύσει ἀφ' αἵματος· οὕτως ἦν φιλοπόλεμος
 ὁ νεανίσκος. ἀλλὰ τότε οὐκ ἐπεχώρησεν ὁ αὐτοκράτωρ Διο-
 10 γέτης· αὐτῷ ξυνέπεσθαι, ὥτε πάθους καταλαβόντος τὴν μη-
 τέρα βαρυτάτου. ἐδρῆναι γὰρ τὸ τῆνικαῦτα θάνατον τοῦ
 πρωτοτόκου υἱοῦ Μανουήλ, ἀνδρὸς μεγάλη καὶ ἀξιάγαστα
 ἔργα ἐνδεδειγμένου τῆ τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆ· καὶ ἵνα μὴ
 ἀπαρამύθητος εἴη ἐκείνη, τὸν μὲν τῶν υἱῶν μηκέτι γινώ-
 15 σκουσα οὐ κατοροῦξεις, τὸν δὲ ἀποστέλλουσα ἐν πολέμοις καὶ Ἰ
δεδοικυῖα, μὴ τι ἀπαίσιον συναντήσῃ τῷ νεανίσκῳ καὶ οὐδ'
 οἱ γῆς πεσεῖται ἐπιγνώσεται, διὰ ταῦτα ὑποστρέψαι πρὸς
 τὴν μητέρα τὸ μειράκιον Ἀλέξιον κατηγάκασε. καὶ τότε μὲν
 ἀπελείφθη καὶ ἄκων τῶν συστρατευομένων, ἀλλ' ὁ γε ἐφεξῆς
 20 καιρὸς πέλαγος ὑπανέψξεν αὐτῷ τῶν ἀνδραγαθημάτων. ἐπὶ
 γὰρ τοι τοῦ βασιλέως Μιχαὴλ τοῦ Δούκα μετὰ τὴν τοῦ

1. γὰρ om. A. 2. τις add. G, θαυμαστόν τε γὰρ ἐγένετο A.
 3. τεσσαρεσκαίδεκα ἔτων G, ἔτος τεσσαρεσκαίδεκατον γὰρ ἄγων
 A. 6. ὀρμήματος A, μηνίματος P, μήματος G. 8. αὐτοῦ
 om. G. 9. ἐπεχώρησεν G, ἐξεχώρησεν PA. 15. πολέμῳ G.
 16. συναντήσῃ A, συναγίσσῃ P, συναγτήσῃ G. 20. τῶν add.
 A, αὐτῷ ἀνδραγαθησύνης G.

Diogene Romano imperante coepit. mire enim inter aequales excelle-
 bat et ad pericula promptissimus erat. namque decimum quartum eo
 tempore annum agens, imperatorem Diogenem, expeditionem in Per-
 sas gravissimam suscipientem, comitari cupiebat, vel hoc ipso desiderio
 terribilem barbaris animum prodens significansque, se, ubi pugnae
 copia foret, gladium sanguine eorum madefacturum esse. adeo flagrabat
 pugnandi cupiditate adolescens. verum tum ei non permisit imperator
 Diogenes, ut se comitaretur; quippe matrem Alexii dolor afflixerat
 gravissimus. lugebat enim ea tum casum filii nati maximi Manuelis,
 qui rebus praeclare gestis de imperio Romano optime meruerat. ita-
 que ne omni solatio mater destitueretur, si filiorum alterum ubi
 sepeliret adhuc incerta, alterum in proelia dimittere vererique de-
 beret, ne quid ei accideret et, ubi locorum periisset, ne rescisceret
 quidem: eam igitur ob causam Diogenes Alexium puerum ad ma-
 trem redire coegit. ac tum quidem is, licet inivitus, commilitones
 valere iussit; tempus autem insequens amplissimum ei campum

Διογένους βασιλέως καθάρσασιν, ὅσας ἦν εἰς ἀνδρείαν, παρθεῖξε τὰ κατὰ τὸν Ὀρσέλιον πράγματα. ἦν μὲν γὰρ οὗτος
 D Κελτὸς ἀνέκαθεν τῇ στρατιῇ Ῥωμαίων κατελεγμένος, εἰς δὲ
 μέγα τύχης ἐξογκωθεὶς καὶ δύναμιν συναθροίσας ἀμφ' αὐτὸν
 καὶ στρατιῶν ἀξιόλογον, πᾶν μὲν ἐκείθεν ὄντων ἄθεν καὶ 5
 αὐτὸς ὤρημτο, τῶν δὲ καὶ ἕξ ἄλλου γένους παντοδαποῦ,
 βαρῦς ἦν αὐτόθεν τύραννος· πολλὰς δὲ ταλαντεύσεις λαβο-
 σης τῆς τῶν Ῥωμαίων ἡγεμονίας καὶ τῶν Τούρκων καθυπερ-
 κρησάσκων τῆς τύχης Ῥωμαίων, τῶν δὲ εἰς τὸ κατὰ πιν
 ἀπαχθέντων, ὥσπερ ψάμμον ποδῶν ὑποσπασθείσης, τηνι- 10
 P. 4 καῦτα καὶ οὗτος τῇ βασιλείᾳ Ῥωμαίων ἐπέθετο. καὶ ἄλλως
 μὲν ὡν τυραννικώτατος τὴν ψυχὴν, τότε δὲ καὶ μᾶλλον ἐσα-
 φθεὶς πρὸς καθάρσιν τυραννίδος διὰ τὸ κατηφές τῶν τῆς βα-
 ασιλείας πραγμάτων, τὰ τῆς ἐφῆς πάντα σχεδὸν ἐλήθησαν.
 πολλῶν δὲ πιστευθέντων τὸν μετ' αὐτοῦ πόλεμον ἐπ' ἀνδρείᾳ 15
 διαβεβησμένων καὶ πέφαν εἰσενεγκαμένων πλείστην πολέμειον
 καὶ μάχης, οὗτος ἀπερπαίων ἐφαίνετο καὶ τὴν ἐκείνων πε-
 λυπειρίαν, πῆ μὲν αὐτὸς προσβάλλων καὶ τρέπων καὶ καθύ-
 περ προσητῆρ ἐμπύκτων τοῖς ἀντικαθισταμένοις αὐτῷ, πῆ δὲ
 καὶ σιμμηχίαν λαμβάνων ἀπὸ τῶν Τούρκων. ἀννηόστατος 20
 ἦν ταῖς ὁρμαῖς, ὥσπερ καὶ τῶν πάντων μεματάνων τινὰς κατα-
 Βοχεῖν καὶ τὰς ἐκείνων κλονῆσαι φάλαγγας. ὅτε δὴ καὶ ὑπὸ

8. τῶν ante Τούρκων om. A.
 Ῥωμαίων G. 17. αὐτὸς P.

10. ὥσπερ: ὑπὲρ P.

11. τῶν

aperuit rerum bene gerendarum. nam Michaelē Duca post remotum Diogenem imperante, quanta esset fortitudine, rebus in Urselium editis probavit. is, Gallus genere, in Romanorum exercitu olim militaverat, sed fortuna admodum elatus, copiis haud exiguis partim ex eadem gente, unde ipse oriundus erat, partim ex alia quavis natione collectis, gravem iam exercebat dominationem. ac Romano- rum imperium vehementer vacillans, cum Turcae superiores essent et ipsi, tanquam arena sub pedibus fallente, retrorsum laberentur, etiam ab isto homine haud leviter lacescebatur; nam cum alioqui dominandi cupidissimus esset, tum propter imminentem imperii Romani ruinam ad capessendam tyrannidem magis etiam incensus, orientales provincias omnes fere infestabat. quique adversus eum missi erant viri bellica laude insignes reique militaris peritissimi, eos omnes longe superabat, cum nunc suis ipsius copiis fretus, turbinis instar eos invaderet inque fugam coniiceret, nunc Turcarum auxilio usus: sustinerique adeo eius vis non poterat, ut ex ipsis proceribus nonnulli caperentur, copiis eorum terga vertentibus. quo tempore pater quoque meus Alexius auspiciis fratris, qui uniyersis tam Orientis quam

ταδελφῷ ἐτάτετο ὁ ἐμὸς πατὴρ Ἀλέξιος καὶ ἄντικρος ὑπε-
στρατήγει τοῦτο, τὰ στρατεύματα πάντα ἐφῶς καὶ ἐσπερίον
λήξεως ἀγκεχειρισμένῳ. ἐπεὶ δὲ ἐν ἀμηνάνοις ἦν τὰ πράγματα
τηρικῶτα Ῥωμαίαις, τοῦ βαρβάρου τούτου δίκην κεραινοῦ τὰ
5 πάντα ἐπερχομένου, εἰς ἀξιόμαχον ἀντικατάστασιν ἐπινοεῖται
ὁ ἀξιόμαχος αὐτος Ἀλέξιος, στρατηγὸς αὐτοκράτωρ ὑπὸ τοῦ V. 8
βασιλέως Μιχαὴλ ἀναθεθεγμένος. ὃς δὴ καὶ πᾶσαν ἀγαχι-
νήσας φρόνησίν τε καὶ πολυκιρίαν στρατηγικὴν τε καὶ στρα-
τιωτικὴν, καὶ ταῦτα οὐκ ἐν πολλῷ χρόνῳ ταύτην συλλεξάμε-
10 νος, (ἀλλὰ γὰρ διὰ τὸ πᾶν φιλόπονον τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὸ παν-
ταχόθεν ἐργηγορὸς εἰς ἕκρον ἐληλυθῆναι στρατηγικῆς ἐμπει- C
ρίας τοῖς τῶν Ῥωμαίων λογάσις ἔδοξεν, οἷος Αἰμίλιος ἐκεῖ-
νος ὁ Ῥωμαῖος, οἷος Σηπίων, οἷος Ἀννίβας ὁ Καρχη-
δάνιος· κενάτος γὰρ ἦν καὶ ἄρτι πρώτως ὑψηλήτης, ὃ
15 φησι,) τὸν τε Οὐρσέλιον ἐκεῖνον εἶλε τὸν πολὺν κατὰ τῶν
Ῥωμαίων ἔροντα καὶ τὰ πράγματα τῆς ἔω κατέστησεν, οὐ
πολλῶν δεηθεὶς ἡμερῶν. ἦν γὰρ καὶ ὄξυς φρωῶσαι τὸ ξυμ-
φέρον καὶ ὄξυτερος καταπράξασθαι· τίνα δὲ τὸν τρόπον
εἶλεν ἐκεῖνον, δηλοῖ μὲν καὶ ὁ Καῖσαρ ἐν τῇ δευτέρῃ τῆς
20 κατ' αὐτὸν ἱστορίας βίβλῳ πλατύτερα, δηλώσομεν δὲ καὶ
ἡμεῖς, ἐφ' ὅσον εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς ἱστορίαν συνήργηκεν.

2. Ἄρτι γὰρ τοῦ βαρβάρου Τουτάχ ἐκ τῶν βαθυτέρων D

1. ἐπεστρατήγει A. 7. καὶ om. A. 10. τὸ ante πανταχόθεν
add. A. 12. Αἰμίλιος A. 20. πλατύτερον GA.

Occidentis exercitibus praeerat, militabat ac plane legati munere fun-
gebatur. iam vero cum res Romana in tali discrimine esset, barbaro
isto omnia fulminis pernecitate incursante, ad eum fortiter propul-
sandum eligitur praeclarus ille Alexius summusque exercitus dux ab
imperatore Michaele declaratur. adhibita igitur omni animi sollertia
et rei bellicae experientia, quam et militando et imperando, licet
non ita longo tempore, nactus erat summam, (etenim mira animi
alacritate et industria effecerat, ut perfectam imperatoris facultatem
primoribus Romanorum consecutus videretur, quemadmodum Romanus
ille Aemilius vel Scipio vel Hannibal Carthaginiensis, licet admodum
adolescens et vix barbatulus esset,) Urselium istum, Romanorum
fines magna vi incursantem, paucorum dierum spatio cepit Orientemque
pacavit. erat enim ad ea, quae opus erant, perspicienda
promptus, promptior ad eadem perficienda. sed qua Alexius ratione
eum ceperit, tum Caesar secundo historiae suae libro narravit fusius,
tum nos quoque, quatenus ad nostram id historiam pertinere vide-
tur, narrabimus.

2. Moverat enim Tutachus barbarus ex interioribus Orientis

τῆς ἀνατολῆς μερῶν κατεκληλυθότος μετὰ βαρυστάτου στρατεύ-
ματος, ἐφ' ᾧ τὰ τῶν Ῥωμαίων ληΐζεσθαι, ὁ Οὐρσέλιος πολ-
λάκις ὑπὸ τοῦ στρατοπεδάρχου στενοχωρούμενος καὶ ἄλλα
ἐπ' ἄλλοις φρονύρια ἀφαιρούμενος, καίτοι στρατιὰν πολλὴν
ἐπαγόμενος καὶ πάντας λαμπρῶς καὶ γένναιώς καθωπλισμέ- 5
νους, εὐμηχανίᾳ παρὰ πολὺ ἤττατο τοῦμοῦ πατρὸς Ἀλεξίου.
τέως δ' οὖν ἐπ' ἐκεῖνο καταφυγεῖν ἔδοξεν. τελευταῖον τοῖς
πᾶσιν ἔξαπορούμενος ξυμμίγνυσι τῷ Τουτάχ καὶ φίλον ποιεῖται
P. 5 καὶ εἰς συμμαχίαν αὐτὸν καταλιπαρεῖ. ἀλλ' ὁ στρατοπεδάρχης
Ἀλέξιος ἀντιστρατηγεῖται πρὸς ταῦτα καὶ ὀξύτερον οικειοῦται 10
τὸν βάρβαρον, καὶ ἐπισπᾶται πρὸς ἑαυτὸν καὶ λόγοις καὶ
δώροις καὶ πᾶσι τρόποις καὶ μηχανήμασιν. ἦν γὰρ εἶπερ τις
ἄλλος ἐφευρετῆς καὶ πόρους ἐν τοῖς ἀπορωτάτοις ξυμμηχανώ-
μενος. ὁ γοῦν δυνατώτατος αὐτῷ τῶν τρόπων τοιοῦτός τις
ἦν, ὡς ἐν τύπῳ εἶπεῖν, δεξιώσασθαι τὸν Τουτάχ· καὶ φησι 15
“φίλοι μὲν ἄμφω ἀλλήλοις ὁ τε σὸς σουλτάνος καὶ ἐμὸς βα-
σιλεύς. ὁ δὲ βάρβαρος οὗτος Οὐρσέλιος καὶ πρὸς ἄμφω ἀν-
Β ταιρεῖ τὰς χεῖρας, καὶ ἐχθρὸς καὶ ἀμφοτέροις καθίσταται
φοβερώτατος, ἐκείνου μὲν κατατρέχων καὶ αἰεὶ τι τῆς μερίδος
Ῥωμαίων κατὰ μικρὸν ὑποσπώμενος, ἀποστέρισκων δὲ τῆς 20
Περσίδος ἄπερ ἂν καὶ ἐξῆν ἀκείνῃ περιγενέσθαι. τέχνη δὲ
τὸ ἅπαν μετέρχεται, νῦν μὲν ἐμὲ παρασκιάζων διὰ τῆς σῆς

7. lege ἐκεῖνον. 20. τῆς Περσίδος A, τῆ Περσίδι PG. 21.
καὶ om. A. lege ἀποστ. δὲ καὶ τῆς Π. ἂ. ἂν ἐξῆν. περιγενέ-
σθαι: an παρελθῆσαι? 22. ἐπέρχεται P. παρασκιάζων: an
ἀποσκειάζων? vid. annot.

partibus cum exercitu validissimo, Romanorum fines populandi causa.
interim Urselius saepe ab Alexio in angustias redactus est et, aliis at-
que aliis privatus castellis, quamvis magna et idonea militum copia in-
structus, consiliis patris mei Alexii longe inferior apparuit. itaque dudum
confugere ad Tutachum meditatur; tandem rebus destitutus omnibus,
adit barbarum eiusque amicitia comparata, ut foedus secum iniret,
enixe rogat. cui consilio Alexius imperator occurrens, animum Tutachi
praeoccupat inque partes suas verbis, donis, modis denique et arti-
bus omnibus eum trahit. erat enim, si quis alius, consilii plenus
ac facile se ex angustiis vel difficillimis expedire poterat. quae autem
ad Tutachi gratiam conciliandam ratio plurimum valuit, ea eiuscemodi
fere fuit. “amicitiam, inquit, inter se colunt tuus sultanus et impera-
tor meus. barbarus vero hic Urselius vim utrique intentat et animo
adversus ambos infestissimo est. nam et illius regiones vastat Roma-
numque imperium paulatim carpit, et Persidi detrahit quaecun-
que etiam hic rapere licet. callide autem totam rem aggreditur.
siquidem nunc me amoliri studet adiutore te, mox, ubi occasio

δυνάμειος, αὐθις δὲ τοῦ καιροῦ τούτου συμπνεύσαντος, ἀφήμενος
 ἐμοῦ ὡς ἤδη ἐν ἀκινδύνῳ καθεσθηκώς, πάλιν ἐξ ὑποτροφῆς
 κατὰ σοῦ ἀρεῖται τὰς χεῖρας. ἀλλ' εἴ τι ἐμοὶ πείθῃ, ἐπειδὴν
 καὶ αὐθις ἐλευσεται πρὸς ὑμᾶς, χρημάτων πολλῶν κρατήσαι
 5 τὸν Οὐρσέλιον καὶ πρὸς ἡμᾶς ἐξαποστεῖλαι δεσμώντην. τρία C
 γὰρ ἐντεῦθεν" φησι "κερδανεῖς, ἐν μὲν χρημάτων πλῆθος
 ὅσον καὶ οἶον οὐδεὶς πω πρότερον, ἕτερον δὲ τὴν εὐνοίαν τοῦ
 αὐτοκράτορος συνεκισπάσῃ, ἀφ' οὗπερ εἰς ἄκρον εὐδαιμονίας
 φθάσεις ἐλληλυθώς, τρίτον δὲ ὅτι καὶ ὁ σουλτάνος τὰ μεγάλα
 10 ἡσθήσεται, ἐχθροῦ τηλικούτου ἐκποδῶν γεγονότος καὶ τὰς χεῖρας V. 9
 ἀσκούντος καθ' ἑκατέρων κατὰ τε Ῥωμαίων καὶ Τούρκων."
 ταῦτα διαπρεσβευσάμενος πρὸς τὸν ἄνωθεν εἰρημένον Τουτᾶχ
 ὁ ἐμὸς πατήρ καὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς στρατιᾶς ἀρχηγός κατ' ἐκεῖνο
 καιροῦ, καὶ ἅμα καὶ ὁμήρους πέμψας τῶν ἐνδοξοτάτων τι-
 15 νᾶς ἐπὶ συγκειμένῳ χρόνῳ καὶ χρημάτων ποσότητι, πείθει
 τοὺς ἀμφὶ τὸν Τουτᾶχ βαρβάρους κατασχῆν τὸν Οὐρσέλιον. D
 καὶ τούτου ταχὺ γεγονότος, ἀποστέλλεται εἰς Ἀμάσειαν τῷ
 στρατοπεδῶρχῳ. ἀλλ' ἐντεῦθεν ἐχρονοτριβεῖ τὰ χρήματα.
 αὐτὸς μὲν γὰρ οὐκ εἶχεν ὁπόθεν ἀποπληρώσειε, τὰ δ' ἐκ
 20 βασιλέως ἠμέλητο· καὶ οὐχ ὅτι βραδεῖ ποδὶ κατὰ τὴν τραγω-
 δίαν ἔστιχεν, ἀλλ' οὐδαμοῦ κατεφαιγέτο. οἱ μὲν γὰρ ἀμφὶ
 τὸν Τουτᾶχ ἐνέκειντο, τὸν τῶν χρημάτων ἀπαιτοῦντες ὄγκον
 ἢ τὸν ἐωνημένον ἐξόπισθεν λαμβάνειν καὶ παλινοδρομεῖν ἔαν

9. καὶ om. P. 14. καὶ alterum om. A. 17. πέμπεται A.

20. οὐχ ὅτι A, οὐκ ἐπὶ PG. 21. μὲν γὰρ : δὲ A.

obveniret, me omisso, utpote ab hac parte iam securus, rursus in
 te se convertet bellumque tibi inferet. quare si me audis, cum ite-
 rum Urselius ad vos venerit, eum capies et magna mercede nobis
 vincium trades. inde tria tibi commoda evenient; primum pecunias
 tibi parabis, quantas nemo lucratus est unquam; deinde gratiam
 apud imperatorem inibis, a quo in summam felicitatem mox prove-
 heris; postremo sultanus ipse magnopere laetabitur, sublato tam
 potenti hoste quique dudum arma exercet contra utrosque, Romanos
 atque Turcos." haec cum per legatos Tutacho pater meus exercitusque
 Romani dux significasset, obsidibus ex primorum civitatis numero
 missis, qui de pecunia suo tempore solvenda caverent, persuadet
 Tutacho barbaro Urselium capere. quo celeriter facta, mittitur is
 Amaseam ad imperatorem. sed iam pecunia desiderabatur, cum nec
 ipse unde solveret haberet, et imperator rem negligeret. neque etiam
 tardo, ut in tragoedia est, incedebat pede, sed plane nusquam ap-
 paruit pecunia. interim instabat Tutachus, ut aut pretium solveretur
 aut Urselias restitueretur et unde adductus fuisset, rediret. at ille

τούτων ἴδεν καταλήκτω· ὁ δὲ οὐκ εἶχεν ἴδεν ἀποδοῖν τὴν
 P. 6 τοῦ ἐωνημένου τιμῆν. τὰς ὅκους οὖν δι' ὅλης νυκτός ἔξαπο-
 ρούμενος, ἐρανίσασθαι παρὰ τῶν δικηγόρων Ἀρμενίας ἀλογί-
 σατο τὴν τιμὴν, καὶ ἀγαζούσης ἡμέρας, κῆν ἀργαλέον ἐδό-
 κει, ἀλλ' ὅπως συνεκαλεσθ' ἀπαντὰς τε καὶ μᾶλλον τὰς τὰς
 πρῶτα φέροντας καὶ χρηματίων ἐπιπροϋντάς, πρὸς οὓς μάλ-
 λον θεουσίμενος ἔφη. «ἴστε πάντες, ὅπως ὁ βάρβαρος οὕτως ἔ-
 τας τοῦ Ἀρμενιανοῦ διέδωτο πῶλες ἀπάσας, ὅσας τε κωμο-
 πόλεις ἐπόρθησε, καὶ ὀνότους κυκλῶς διέδωτο συμφοραῖς ἀφο-
 ρήσας ἐπορθῶν, ὅποσα τε χρήματα ἀφ' ἑμῶν ἐκομιζατο. το
 B ἄλλὰ κτερός ἤδη πύρροισι τῶν ἐξ αὐτοῦ ἑμῶς ἀπαλλάττειν
 κακώσωρ, ἐθ βούλευθε. δεῖ τοιγαροῦν μὴ προδοθῆαι τοῦτον.
 ὁρῶτε γάρ ὡς δεσπότης ἡμῶν ὁ βάρβαρος τεύσει πάντως θεοῦ
 καὶ ἡμετέροι σπουδῆ. ὁ δὲ τοῦτον ζωορήσας Τουτάχ ἐξ ἡμῶν
 αἰεὶ τὴν τιμῆν. ἡμεῖς δ' ἀποροῦμεν παντάπασιν, ἐπ' ἄλλο- 15
 δαπῆς τε ὄντες καὶ συχνὸν ἤδη χρόνον μετὰ τῶν βαρβάρων
 μαχόμενοι καὶ ἐν προσόντι δεδαπωηκότες. εἰ μὴ γοῦν πόρρω
 ὁ βασιλεὺς ἦν καὶ καιρὸν ἀναμονῆς ἐδίδον ὁ βάρβαρος, ἔσπευ-
 σα ἂν ἐκεῖθεν κομισθῆναι τὴν τῆς τιμῆς· ἐπεὶ δ', ὡς ἴστε
 καὶ αὐτοί, οὐδὲν τούτων ἔξεστι πράττειν, δέον ἑμῶς συνεσι- 20
 ενεργεῖν τὴν τιμῆν, καὶ λήψασθε πάντα δι' ἡμῶν ἐκ βασι-

5. post ἀπαντὰς add. τὰς G. 6. χρήματα G. 7. θεουσίμε-
 νος: ἐνατενίσας A. 9. συμφοραῖς: ποιναῖς A, ut Niceph.
 Bryenn. p. 88, 7, quem ad verbum expressit conuix. 13. ὑμῖν
 A. αἰ νυνί? Bryennius p. 88, 11 ἔρατε νῦν δεσμώντων. 15.
 δ' om. P.

cum emtionis mercedem numerare nullo modo posset, tota nocte
 deliberando consumpta, tandem ab Amasenis pecuniam exigere con-
 stituit ac primo mane, necet difficilis res videretur, populum convo-
 cavit, maxime eos, qui auctoritate et opibus plurimum pollebant.
 atque ad hos potissimum conversus, "nostis" inquit "omnes, quo-
 modo hicce barbarus habuerit cunctas Armeniaci civitates, quot oppida
 vastaverit, quot cives malis non ferendis affecerit, quantum pecuniae-
 vium a vobis extorsit. sed tempus iam adest, quo, si volueritis, liberare
 vos ab eius iniuriis possitis. nimirum hunc non dimitti oportet,
 quem divino plane consilio et nostra diligentia viactam certatis.
 verum qui illum cepit Tutachus mercedem a nobis postulat; nos
 autem, quoniam et peregre sumus et diuturno cum barbaris bello
 facultates nostras exhaustimus, solvendo prorsus non sumus, quodsi
 a rege non ita procul abessem et barbarus pateretur differri, pecu-
 niam inde celerrime afferendam curarem. nunc quoniam nihil, ut
 scitis ipsi, harum rerum fieri potest, vos pecuniam conferre oportet;
 imperator vobis per me, quaecumque praestiteritis, restituet." quae

λέως ἐπόου παρώσχητε." εἶπε ταῦτα, καὶ ἐξεκρούσθη πα-
 ραυτικά καὶ θόρυβον ἀνῆψε σφοδρότατον, τῶν Ἀμασειανῶν
 εἰς ἀπιστάσιαν κεκινημένων. ἦσαν γὰρ οἱ τούτους εἰς θυμὸν
 καὶ θόρυβον ἠρόθυλον ἄνδρες κακουργότατοί τινες καὶ ῥέκτιαι
 Ἕπραγμαίων, εἰδότες ὀτρύνειν δῆμον εἰς ταραχὴν. θόρυβος
 τοίνυν ἦρτε πολὺς, τῶν μὲν βουλομένων σώζεσθαι τὸν Οὐρ-
 σέλιον καὶ τὸ πλῆθος ἀντιλαβέσθαι τούτου ἐρεθιζόντων, τῶν
 δὲ ἐκταραττομένων (τοιούτων γὰρ τὸ συρφετῶδες πλῆθος,) καὶ τὸν
 Οὐρσέλιον ἀρπάσαι θελόντων καὶ τῶν δεσμῶν ἀπο-
 τολύειν. δῆμον οὖν ὁ στρατοπεδάρχης τοσοῦτον ὄρων μαινό-
 μενον, ὡς ἐν στενῷ κομιδῇ τὰ κατ' αὐτὸν ἐγνώκει, κατεπε-
 πτώκει μὲν οὐδαμῶς, ἀλλ' ἐπιρρώσας ἑαυτὸν κατεσιγάξε τῇ
 χειρὶ τὸν θόρυβον. ὄψθ' δὲ καὶ ρόλις τούτους καταπαύσας
 καὶ πρὸς τὸ πλῆθος τὸν λόγον μετενεγκὼν ἔφη. "Θαυμάζειν V. 10
 15 ἔπεισέ μοι, ἄνδρες Ἀμασειανοί, ὅπως τὴν συσκευὴν τουτωγῆ
 τῶν ἐξαπατώντων ὑμᾶς παντάπασι ἠγνοήσατε, τὴν σφῶν
 αὐτῶν σσητηρίων τῷ ὑμετέρῳ αἵματι ἐξωουμένων καὶ μεγί-
 στην ὑμῶν τὴν βλάβην προξενούντων αἰεί. ποία γὰρ ὑμῶν τῆς
 τοῦ Οὐρσελίου τυραννίδος ἢ ἀφρέλεια, εἰ μὴ σφαγαὶ καὶ πη- P. 7
 20 ρώσεις καὶ ἀκρωτηριασμοὶ μελῶν; οὗτοι δὲ οἱ τῶν τοιούτων
 ὁμῶν προῦξενοὶ ἐνθεν μὲν τὰ οἴκελα ἀαινῆ διετήρουν τὸν βάρ-

1. ὄσα Α. παρώσχετε PG, alterum A cum Bryennio. 3. θυμὸν καὶ om. G. 11. καταπεπτώκει AG. 14. ἀνένεγκων PG, alterum A. 15. ὅπως: ὅτι P. ταύτην PG, κατασυσκευὴν τουτωγῆ Α. 18. ποία Α, ποῦ P, π . . . G. 19. εἰ om. P, εἰ μὴ Α, ἐς μὴ G.

ubi dixit, illico explosus est vehementemque concivit tumultum, Amaseni defectionem molientibus. non deerant enim, qui populum ad seditionem cicerent, homines quidam pessimi turbarumque machinatores, qui plebis concitandae erant periti. tumultus igitur ortus est ingens, dum alii servatum Urselium cupiunt populumque ad opem ei ferendam incitant, alii, quale est vilis plebeculae ingenium, tumultuantur, Urselium e custodia liberaturi. multitudinem igitur tantam ubi Alexius furentem vidit, rei difficultate perspecta, nequaquam tamen diffidere sibi coepit, verum animo confirmato, silentium manu indixit. quod eum tandem aegre impetrasset, ad multitudinem iam conversus, haec dixit. "mirari subit, viri Amaseni, quod consilia istorum hominum, qui vos decipere student, plane ignoretis, cum suam ipsorum salutem vestro quaerant sanguine gravissimamque semper calamitatem vobis parent. quis enim ex Urselii dominatione in vos fructus redundavit, nisi caedes, excaecationes truncationesque membrorum? isti vero, qui tallium vobis auctores sunt, partim rei familiari bene prospexerunt barbarum demerentes, partim in praemia ab imperatore

βαρον θεραπεύοντες, ἐκείθεν δὲ αὐθις τῶν ἐκ βασιλέως ἐνεφοροῦντο δωρημάτων, χαριζόμενοι τούτῳ, ὅτι μὴ ὑμῶν τε καὶ τῆς πόλεως Ἀμασειᾶς παρεχώρησαν τῷ βαρβάρῳ, καὶ ταῦτα μηδένα λόγον ὑμῶν ποιησάμενοι πώποτε. διὰ τοῦτο καὶ τὴν τυραννίδα συνίστασθαι βούλονται, ἵνα τῷ μὲν τυραννῶντι χρηστὰς ὑποσαίνοντες ἐλπίδας, ἀσινῆ τὰ οἰκεῖα διατηρῶσιν, ἐκ βασιλέως δὲ αὐθις ἀπαιτῶσι τιμὰς τε καὶ δωρεάς. ἦν δέ τι καὶ νεωτερωθεῖη, αὐτοὶ μὲν πάλιν ἑαυτοὺς τοῦ δράματος ἐξάγουσιν, τὸν δὲ βασιλέως θυμὸν καθ' ἑμῶν ἐξάψωσιν. εἴ τι οὖν ἐμοὶ πεῖθεσθε, τούτους μὲν ὑμᾶς πρὸς θόρυβον ἐρεθίζοντας τὸ καρὸν ἐρῶσθαι ἐάσατε. ἕκαστος δὲ ὑμῶν οἴκαδε ἀπελθὼν τὰ λεχθέντα σκοπεῖτω, καὶ εἴσοσθε ὁποῖος ὑμῖν τὸ ἔυμφέρον βουλευέται."

3. Τούτων ἀκούσαντες τῶν ἡμάτων, ὥσπερ ὀστράκον μεταπεσόντος τὴν γνώμην μεταβαλάντες οἴκαδε ἀνεχώρουν. ὁ δὲ στρατοπεδάρχης γινώσκων τὸν δῆμον ἐν ἱοπῇ τὰς γνώμας μεταβάλλειν εἰωθότα, καὶ μᾶλλον εἰ ὑπὸ χαιρεκᾶκων ὀτρύνεται, δέισας μὴ διὰ τῆς νυκτὸς κατ' αὐτοῦ μελετήσαντες ἐπέλθωσι καὶ τὸν Οὐραέλιον ἐξαγγόντες μὲν τῆς φρουρᾶς, λύσαντες δὲ τῶν δεσμῶν ἀφῶσιν, ἐπεὶ μὴ ἀποχωρῶσας εἶχε δυνάμεις πρὸς τοσοῦτους ἀντικαταστῆναι, μηχανᾶται τὸ ἐν-

1. βασιλέων hic et infra P. 4. ταῦτα μηδὲν οἱ πολλοὶ ὑμῶν P, ταῦτα μ. . . . οἱ πολλοὶ ὑμῶν G, ταῦτα ἔνενα λόγον ὑμῶν A, correxi. 5. καὶ τὴν: an καὶ νῦν τὴν? Bryennius p. 89, 20 καὶ αὐθις. βούλονται ἵνα τῷ A, βουλόμενοι τῷ PG. 11. ἐρεθίζονται P, fortasse οὗ ὑμᾶς — ἐρεθίζονται. ἐρῶειν A cum Bryennio. 16. ὄχλον A. 17. ὀτρύνονται A.

missa rursus se ingurgitavere, huius gratia factum iactantes, quod vosque et Amaseam urbem barbaro non tradidissent, vestri ne ulla quidem unquam ratione habita. quapropter etiam tyrannidem restitutam volunt, ut et barbaro commoda spe subblandientes, rem familiarem intactam servent, et ab imperatore rursus honores et praemia expectant. et si qua seditio orta fuerit, semet ipsos e periculo subducent, imperatoris autem in vos iram vertent. itaque isti, qui ad tumultum vos incitant, si quid mihi creditis, valere iussis, domum quisque suam abite et quae dixi perpendite. ita facile intelligetis, utri melius vobis suadeant.

3. Quibus auditis, velut conversa testula, sententiam mutant domumque abeunt. imperator autem, qui plebis in ipso discrimine inconstantiam nosset, praesertim si a malitiosis hominibus incitaretur, verebatur, ne insequente nocte iterum infesto se animo aggrederentur et Urselium e custodia eductum vinculisque liberatum dimitterent. quoniam autem tantae multitudini reprimendae copiae, quibus

τεῦθεν Παλαμῆδειόν τι μηχανήμα. ἐς μὲν τὸ φανερόν ἀπο-
 τυφλοὶ τὸν Οὐρσελίον· καὶ ἤπλωτο μὲν τῇ γῆ, ὃ δὲ δῆμιος
 ἐπῆγε τὸν σίδηρον, ὃ δὲ ἐπωδύρετό τε καὶ ἔστεινε καθάπερ
 λέων βρυχόμενος· σχῆμα δὲ πάντα ἦσαν τῆς τῶν δμμάτων
 5 ἀποστερήσεως, παρήγγελο δὲ καὶ ὃ τῷ δόξαι τυφλούμενος D
 βοᾶν τε καὶ κεκρυγῆναι, καὶ ὃ μέγρι τοῦ δοκεῖν τοὺς ὀφθαλ-
 μούς ἐξορούτων δριμύ τε ἐνοροῖν πρὸς τὸν ἐκκαίμενον καὶ μα-
 νιώδη τὰ πάντα δρᾶν, μᾶλλον δὲ σχηματίζεσθαι τὴν ἀποτύ-
 φλωσιν. καὶ ὃ μὲν ἀπετυφλοῦτο μὴ ἀποτυφλούμενος, ὃ δὲ
 10 δῆμος ἐκρότει καὶ πανταχόθι τὴν τοῦ Οὐρσελίου τύφλωσιν
 διεβόμβει. ταῦτα ὡσπερ ἐν σκηνῇ δραματουρρογηθέντα πέπεικε
 τὸν ὄχλον ὄλον, ὅσος ἐγχώριος καὶ ὅσος ἐξωθεν, εἰς ἔρανον
 κατὰ τὰς μελίσσας συλλέγεσθαι: τοῦτο γὰρ ἅπαν τὸ σκέμμα
 τῆς Ἀλεξίου φρονήσεως, ἵνα οἱ πρὸς τὸ δοῦναι χρήματα δυσ-
 15 χερῶς ἔχοντες καὶ ἀφελῆσθαι τὸν Οὐρσελίον ἐπιβουλεύοντες P. 8
 ἐκ τῶν χειρῶν Ἀλεξίου τοῦμοῦ πατρός, ἀποκαραδοκῆσωσί τε,
 ὡς ἐντεῦθεν αὐτοῖς τῆς ἐπιβουλῆς ἀνωφελοῦς καθεστηκυίας,
 καὶ ταχὺ πρὸς τὸ βούλημα τοῦ στρατοπεδάρχου τράπωνται,
 τῆς πρώτῃ ἀστοχοῦντες βουλῆς, αὐτόν τε φίλον ποιούμενοι
 20 καὶ ὄργῃ βασιλέως ἐκκλίνοντες. τοῦτον τοίνυν οὕτω κατα-
 σχῶν τὸν Οὐρσελίον ὃ ἀξιάγαστος στρατηγός, εἶχον ὡς ἐν
 ζωργεῖω τὸν λέοντα, ἔτι ἐπικαλύμματα τοῖς ὀφθαλμοῖς φέ-

5. τὸ δόξαν A. 7. ἐκκαίμενον A. 8. ἀποτυφλωσιν A. G.
 10. πανταχόθεν G. 12. ὄλον om. A. 14. πρὸ τοῦ P.
 22. ζωργεῖω A, ζωργεῖω PG. ἔτι om. P.

instructus erat, non sufficerent, Palamedeum quendam excogitavit
 dolum. simulat excaecare Urselium; humi resupinato carnifex ferrum
 admovet; lamentatur ille atque eiulat, ut leonem rugire crederes.
 omnia excaecandi speciem prae se ferebant; iussus enim erat Ursel-
 ius, qui excaecari fingebatur, clamores tollere, et qui oculos eruere
 videbatur, torvo prostratum vultu adspicere ac saeva illa omnia per-
 ficere, vel potius ita agere, ac si revera excaecaret. sic excaeca-
 tus est ille non excaecatus; vulgi autem rumoribus ubique incre-
 bruit, Urselium excaecatum esse. haec velut in scena acta omnem
 multitudinem eo adducebant, ut et indigenae et peregrini, apium
 more, symbolas darent. hoc enim erat Alexii consilium, ut qui pecu-
 niam detrectaverant Urseliumque emittere de manibus Alexii patris
 mei moliti erant, cum id conamen iam inane futurum esset, con-
 quiescerent et illico sibi dicto audientes essent, prioris consilii spe
 frustrati; qua quidem re et Alexium sibi conciliarent, et regis ira-
 cundiam evitarent. tali modo cum Urselium in vinculis admirabilis
 imperator retinisset, custodivit eum tanquam in cavea leonem; at-

ροντα, τὰ σύμβολα τῆς δῆθεν ἀποτυφλώσεως. οὐ μὴν ἤρκετο
 V. 11 οἷς εἰργασται, οὐδὲ ὡς μέγα κῦδος ἀράμενος πρὸς τὰλλα τῶν
 Βπραγμάτων ἀναπεπταίει, ἀλλὰ πόλεις τε ἄλλας πολλὰς καὶ
 φρούρια κατεκτήσατο καὶ ὑπὸ τὴν τῆς βασιλείας ἐξουσίαν
 πεποίηκεν, ὅσα ἐπὶ τῶν Οὐρσελίου καιρῶν πονηρῶς προπέ- 5
 πραχεν. ἐντεῦθεν οὖν τὰς ἡνίας στρέψας, εὐθὺ τῆς βασι-
 λίδος πόλεως ἤλαυνε. γενόμενος δὲ ἐν τῇ παπκίῳ πόλει καὶ
 μικρὸν ἀναπαύων τῶν πολλῶν καμάτων ἐαυτὸν τε καὶ τὴν
 σύμπασαν στρατιάν, πρῶγμα ἐντεῦθεν ὄπτο πεποιηκώς, ὅπερ
 Ἡρακλῆς ἐκεῖνος ἐπὶ τῇ τοῦ Ἀδμήτου Ἀλκῆστιδι. ὡς γὰρ 10
 εἶδεν ὁ Δοκειανὸς ἐκεῖνος, ὁ τοῦ προβεβασιλευκῆτος Ἰσαα-
 κίου Κομνηνοῦ ἀδελφιδόνος καὶ τούτου ἐξάδελφος, (ἀνὴρ δὲ
 οὗτος τῶν ἐπιδόξων καὶ γένει καὶ ἀξιώματι,) τὸν Οὐρσελίον
 C τὰ τῆς τυφλώσεως σύμβολα φέροντα καὶ ἐπὶ τοῦ χειραγω-
 γούμενον, βῦθίῳ τι στενάξας καὶ ἐπιδακρύσας κῆ. Οὐρσελίῳ, 15
 ὁμότητα κατηγοροῦν τοῦ στρατηγοῦ καὶ μέμψιν αὐτῷ ἐπή-
 γαγε, τοῦτον καταβρωόμενος ὡς τοιοῦτον ἄνδρα γεννάειν τε
 καὶ ἄντικρυς ἤρωα τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀφελόμενον, ὃν ἐχρῆν
 ἀτιμώρητον διασώσασθαι. ἀλλ' ἐκεῖνος τότε μὲν "τὰς αἰτίας
 τῆς ἀποτυφλώσεως εἰσαῦθις ἐπακούσειας," ἐπειπὼν "φίλτατέ μοι,
 20 μετὰ βραχὺ δ' εἰς οἰκίσκον ἀγαγὼν αὐτὸν τε καὶ τὸν
 Οὐρσελίον, ἀνακαλύπτει τὸ πρόσωπον καὶ δείκνυσιν Οὐρσε-

2. μέγα add. A. 3. ἐπεπταίει A. τε om. P. 9. ἐκε-
 θε G. πεποιηκέναι G. 16. κατηγορεῖ A. ἐπήγαγε A,
 ἐπήγε PG. 17. γεννάει καὶ A. 21. δ' add. A.

que oculi etiam obiecti erant fasciis, quae excaecationis scilicet indi-
 cio essent. neque tamen quae gesserat satis ille putabat, nec tan-
 quam abunde parta gloria, in ceteris rebus supinus erat; immo alias
 urbes multas arcasque recipiebat, et omnes regiones, quae Urselii
 temporibus defecerant, imperio restituebat. tum demum reversus, in
 urbem regiam contendit; cumque in oppidum pervenisset, unde avus
 eius oriundus erat, ibique se atque exercitum universum a multis
 laboribus paulisper recrearet, miraculum edidit, quale Hercules ille
 in Admeti coniuge Alcestide. nam cum Doceanus, Isaacii Comneni,
 qui antea imperator fuerat, ex sorore nepos, Alexii patruelis, vir et
 genere et dignitate in primis clarus, Urselium conspiceret caecatio-
 nis signa oculis gestantem et manu a quodam ductum, graviter sus-
 spirans et illacrimans eius casui, crudelitatis Alexium arguit, atque
 inectus in eum exprobrat, quod homini tam generoso ac plane
 heroi oculos effoderit, quem servasse incolumem oportuisset. cui tunc
 quidem ille "huius," inquit "carissime, supplicii causas propediem ex
 me audies," mox autem in aediculam deduxit eum cum Urselio, ubi

λίον τοὺς ὀφθαλμοὺς πυρωπὸν ἀπαστρέπτοντας. Ἐξεπλάγη ταῦτα ὡς ἐθεύσατο, καὶ ἐθαύμασεν ὁ Δουκιανὸς καὶ οὐκ εἶχεν ὅ τι καὶ χρῆσαιτο τῷ πλήθει τοῦ θαύματος, καὶ θαμὰ ταῖς ὄψεσι τὰς χεῖρας ἐπέβαλλε, μὴ που καὶ ὄναρ ἐστὶ τὸ 5 θεώμενον ἢ τις μαγικὴ τερατεία ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον ἄρτι πρῶτως καινοσκομούμενον. ὡς δὲ τὴν ἐπὶ τῷ ἀνδρὶ φιλοφροσύνῃ τοῦ ἐξιδέλθαι κατεμύθησε καὶ μετὰ τῆς φιλοφροσύνης τὴν λόγον, περιχαρῆς γεγονὼς ἐπηγγελίζετό τε αὐτὸν καὶ κατεφίλει πολλῶν τὸ πρόσωπον, εἰς ἡδονὴν τὸ 10 θαῦμα μεταβαλὼν. κατὰ δὲ τοῦτω πεπόνθησι καὶ οἱ παρὶ κὰν βασιλεὺς Μιχαὴλ καὶ βασιλεὺς αὐτὸς καὶ πάντες.

4. Ἐντεῦθεν πάλιν ἐπὶ τὴν ἐσπέραν πέμπεται παρὰ Ρ. 9 Νικηφόρου τοῦ ἀνταρκότορος ἡδὴ καὶ Ῥωμαίων σκῆπτρα κατεσχημένος κατὰ Νικηφόρον τοῦ Βρακενίου, τὴν δύσιν ἄλην 15 ἔλασεν καὶ τὸ διαδῆμα ἐαυτῷ περιθεμένον καὶ βασιλεὺς Ῥωμαίων ἀνακηρύσσεται. ἄρτι γὰρ τοῦ ἀνταρκότορος Μιχαὴλ τοῦ Δούκου τοῦ θρόνου καθαιρεθέντος καὶ ἀντὶ σωτηρίας τε καὶ χλαμύδος τὸν ποδήρη καὶ τὴν ἐπαμίδα τὴν ἀρχιερατικὴν ἐκθεδυμένον, ὁ Βοτανειάτης ἐπὶ τοῦ βασιλείου θρόνου 20 καθίσας καὶ τὴν βασιλίδαν Μαρίαν, ὡς προῖπεν ὁ λόγος σφύεστερον παραστήσει, μηροστευθῆσας, καὶ τῆς βασιλείας Β δίδωνε πράγματα. ἀλλ' ὁ Νικηφόρος Βενέτιος τὴν δουκι-

4. ἐπέβαλε PG, alterum A. 5. θεώμενον G, θεωρούμενον P, φαινόμενον A. 6. πρῶτον G. 10. ταῦτον A. 13. Ῥωμαῖα P. 14. Βρακενίου P ubique. 18. χλαμύδος A, στήματος PG. 21. παραστήσει P.

facilis motis, velut igne mirantes Urselli oculos ei monstravit. obstupuit, ubi hoc vidit, Doceamus atque admiratione correptus est, nec habuit, quid de tanto miraculo sentiret; simul frequenter oculos manibus contrectat, si forte somnium esset quod cerneret, aut magicae praestigiae aut alia quaedam id genus fraus nova. sed postquam humanitatem et sapientiam Alexii perspexit, summo opere laetatus, eum complexus osculatusque saepius est, admiratione in gaudium versa. idem accidit illis, qui circa imperatorem Michaeliem erant, et imperatori ipsi et ceteris omnibus.

4. Inde rursus in Occidentem Alexius mittitur a Nicephoro imperatore, qui principatum iam actus fuerat, adversus Nicephorum Bryennium, qui occiduas provincias perturbabat omnes et, diademate sumto, regem se Romanorum proclamarat. modo enim, ubi imperator Michael Ducas imperio pulsus pro diademate chlamydeque talarem et epomidem episcopalem induit, Botaniates solio occupato regie et imperatrice Maria, et accuratius postea narrabimus, in matrimonium ducta, imperii administrationem susceperat. sed Nicephorus

κὴν περιεζωσμένους ἀρχὴν Δυρραχίου ἐπὶ τοῦ βασιλέως Μιχαήλ, καὶ πρὸ τοῦ βασιλεῦσαι τὸν Νικηφόρον βασιλεῖαυ τε ἤρξατο καὶ ἀποστασίαν κατὰ τοῦ Μιχαήλ ἐμελέτησε. τὸ μὲν ὄθεν καὶ ὅπως, οὐκ ἀναγκαῖόν ἐστιν ἡμῖν διηγείσθαι. φθά-
νει γὰρ ἢ τοῦ Καίσαρος ξυγγραφή τὸ αἷτιον τῆς ἀποστασίας 5
ἐξιτορησαι. τὸ δ' ὅτι ἐκεῖθεν ὡσπερ ἐξ ὀρητηρίου τινὸς
τῆς πόλεως Δυρραχίου πάντα τὰ τῆς ἐσπέρας κατέδραμεν
καὶ ὑφ' ἑαυτὸν ἐποίησατο, καὶ ὅπως οὗτος ἑάλω, τοῦτο τῶν
C ἀναγκαιοτάτων ἐστὶν ἐν βραχεῖ διηγησασθαι. τὸ γὰρ ἀκρι-
V. 12 βῆς τῆς ἱστορίας τὸν βουλόμενον μαθεῖν ἐς τὸν Καίσαρα πυ- 10
ραπέμπομεν. κράτιστος γὰρ ὁ ἀνὴρ τῷ πολέμῳ καὶ ἄμα καὶ
γένος ὧν τῶν ἐπισημοτάτων καὶ ἀναδρομῇ σώματος καὶ κίλ-
λει προσώπου κοσμούμενος, καὶ ἐμβριθεῖα φρονήματος καὶ
βραχιόνων δυνάμει τῶν κατ' αὐτὸν διαφέρων ἀνδρῶν, ἐπά-
ξιον ἦν βασιλείας τὸ χρῆμα, καὶ τοσοῦτο ἦν εἰς πειθῶ 15
δυνατὸς καὶ πάντας ἐφέλκειν καὶ ἐκ πρώτης ὄψεως καὶ
ὀμιλίας δυνάμενος, ὥστε πάντες πανδημεὶ καὶ στρατιῶ-
D ται καὶ ἰδιώται τῶν πρωτείων αὐτῆς ξυνεχώρουν καὶ βασι-
λειεῖν ἤξιον ἀπάσης ἑφῶς καὶ ἐσπερίας λήξεως. καὶ γὰρ
ἐπιόντα ταῦτον αἱ πόλεις ἅπασαι ὑπείαις χερσὶν ἐπεδέχοντο, 20
καὶ ἄλλη πρὸς ἄλλην μετὰ κρότου παρένεμπεν. ταῦτα ἐτά-
ραττε μὲν τὸν Βοτανειάτην, ἐξεκύνκα δὲ καὶ τὸ περὶ αὐτὸν

2. βασιλείαν P. 8. ἐποίησε PG, alterum A. 12. γένους AG.
14. βραχιόνος G. 14. scripsit fortasse ἐπάξιος ἦν βασιλείας
αὐτόχρημα. vid. annotat. 15. τοσοῦτο G, τοσοῦτος PA.

Bryennius, ad ducatum Dyrrhachii imperante Michaelē provectus, cum Nicephorus nondum regno potitus esset, imperium affectare coeperat et a Michaelē deficere meditatus erat. cuius incepti quae causa fuerit quaeque ratio, quoniam in Caesaris historia ea res iam perscripta est, nihil attinet exponere. verum ut Dyrrhachio tanquam ex arce omnes Occidentis regiones invaserit sibi subiecisset, utque ipse captus sit, enarrare breviter vel maxime est necessarium. nam qui accuratius ea nosse cupit, eum ad Caesarem remittimus. fortissimus enim cum is esset et nobilissimo simul genere ortus, ac proceritate corporis facieque pulchritudine insignis, et gravitate consilii non minus quam lacertorum robore aequalibus antecellens, dignissimus sane imperio erat. tantum etiam eloquentia valebat omnesque vel primo aspectu et alloquio ita sibi conciliare poterat, ut omnes omnino et milites et privati summam rerum ei concederent, atque occidentalis orientalisque limitis imperio dignum eum haberent. nam quascunque adibat urbes omnes et venientem supinis manibus excipiebant, et abeuntem alia alio cum plausu ac pompa prosequiebantur.

στράτευμα καὶ εἰς ἀμηχανίαν τὴν βασιλείαν ὄλην ἐνέβαλλε. πέμπει οὖν διεγνώκεισαν τὸν ἐμὸν πατέρα τὸν Κομνηνὸν Ἀλέξιον κατὰ τοῦ Βρυεννίου, δομέστικον τῶν σχολῶν ἄρτι προχειρωθέντα, μετὰ τῶν ἐνουσῶν δυνάμεων. εἰς γὰρ τὸ 5 μέρος τοῦτο ἡ βασιλεία Ῥωμαίων εἰς τοῦσχατον ἐληλύθει. τὰ τε γὰρ ἔφα τῶν στρατευμάτων ἄλλο ἀλλαχοῦ διεσκέδα- στο, τῶν Τούρκων ὑφαπλωθέντων καὶ πάντα σχεδὸν περι- P. 10 σχόντων, ὅσα Ἐνξείνου πόντου ἐστὶ μετὰ καὶ Ἑλλησπόντου καὶ Αἰγαίου τε καὶ Συριακοῦ πελάγους κόλπων τε τῶν ἄλ- 10 λων καὶ μάλιστα ὅποσοι Παμφυλίαν τε καὶ Κίλικας παρα- μείβοντες ἐς τὸ πέλαγος ἐκπίπτουσι τὸ Αἰγύπτιον. τὰ μὲν οὖν ἔφα στρατεύματα οὕτως ἔσχον· τὰ δὲ τῆς ἐσπέρας ἐς τὸν Βρυνένιον συρρεύσαντα εἰς στενὸν κομιδῆ καὶ ὀλίγον στράτευμα τὴν βασιλείαν ἀφῆκε Ῥωμαίων. ἀθάνατοί τε γάρ 15 τινες αὐτῇ κατελείφθησαν χθὲς καὶ πρόην ξίφους ἡμμένοι καὶ δόρατος, καὶ τινες ἐκ τοῦ Χώματος στρατιῶται ὀλίγοι, B καὶ Κελτικὴ τις στρατιὰ εἰς ὀλίγους τινὰς περισταμένη. τούτους δὴ τῷ ἐμῷ πατρὶ Ἀλεξίῳ διδώσει, καὶ ἅμα συμμέ- χους ἀπὸ τῶν Τούρκων προσκαλεσάμενοι, ἐξίεναι οἱ περὶ 20 τὸν βασιλέα προσέταττον καὶ ξυμμίξαι τῷ Βρυεννίῳ, οὗ μάλ- λον εἰς τὴν ἐφεπομένην στρατιὰν θαρροῦντες ἢ εἰς τὸ φρο-

9. πελάγους σῦρτες καὶ τῶν ἄλλων G, Αἰγαίου καὶ Συριακοῦ πελάγους καὶ τῶν ἄλλων κόλπων ὅποσοι A. 11. ἐκπέμπου- σι PG, ἐκπίπτουσι A.

haec terrorem Botaniati incutiebant, conturbabant etiam exercitum, quo instructus erat, et universum imperium in discrimen adducebant. visum est igitur Alexium Comnenum patrem meum, dignitate magni domestici scholarum nuper auctum, adversus Bryennium mittere cum tanta quanta licuit militum manu. nam rem militarem quod attinet, Romanorum imperium ad extremum devenerat; orientales siquidem exercitus alii alio loco dispositi erant, ut Turcis resisterent, qui fines paulatim protulerant et omnes fere regiones tenebant, quae mari Euxino Hellespontoque et Aegaei Syriacique maris cinguntur sinubus cum aliis, tum praesertim iis, qui Pamphyliam Ciliciamque tangentes in mare Aegyptium delabuntur. orientales igitur exercitus ita se habebant; occidentales autem legiones ad Bryennium conflexerant, ut exilis admodum parvusque exercitus imperatori remanserit. nam et immortales nonnulli reliqui erant, qui nuper admodum gladios hastasque tractare coeperant, et pauci quidam qui e Chomate erant milites, et Gallicae copiae ad exiguum numerum redactae. has igitur copias patri meo Alexio imperator tradidit, simulque auxiliis a Turcis expetitis, ingredi expeditionem et configere cum Bryennio eum iubet, non tam exercitu qui eum sequebatur fretus, quam con-

νημα τοῦ ἀνδρός καὶ τὴν ἐν πολέμοις καὶ μάχαις δεινότητα, ὁ δὲ τὴν ξυμμαχίαν μὴ περιμείνας, ὄξεως ἐπερχόμενον τὸν ἐχθρὸν ἀκούων, κἀντεῦθεν καλῶς καὶ ἑαυτὸν καὶ τοὺς ξυνοπομένους φραζάμενος, ἔξεισι τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων, καὶ κατὰ τὴν Θοράκην γεγωνὸς περὶ τὸν Ἀλμυρὸν ποταμὸν στρα-5
 C τοπεδεύει ἄνευ τάφρων καὶ χάρακος. μανθάνων γὰρ τὸν Βρυέννιον ἐν τοῖς Κηδόκτου πεδίοις ἀυλιζόμενον ἐβούλετο ἐκάτερα τὰ στρατεύματα αὐτοῦ τε καὶ τῶν ἐναντίων ἀξιόλο-
 γον ἀπέχειν διάστημα. οὐ γὰρ εἶχεν ἀντιμέτωπος ἐπιστῆναι τῷ Βρυέννιῳ, ἵνα μὴ κατάφωρα γένοιτο τὰ τῆς δυνάμεως καὶ 10
 μὴ δοίη, ὅπως τις ἔσται τὴν στρατιάν, αἰσθησὶν τῷ ἐχθρῷ. μετ' ὀλίγων γὰρ πρὸς πολλοὺς καὶ μετ' ἀπειροπολέμων πρὸς ἐμπειροπολέμους ἔμελλε ξυμβαλεῖν, καὶ τοῦ θαρρεῖν ἀφήμενος καὶ ἀταφανδὸν ἐμπίπτει, κλωπιτεύειν τὴν νίκην ἐβούλετο.
 5. Ἐπεὶ δὲ ἄνδρας καὶ ἀμφοτέρους γενναίους εἰς πό-15
 D πατέρα τὸν Κομνηνὸν Ἀλέξιον, (οὐδὲν γὰρ ἕτερος τοῦ ἑτέ-
 ρου πρὸς ἀνδρείαν ἀπελιμπάνετο, οὐδὲ τὰ τῆς ἐμπειρίας
 V. 13 ἕτερος ἑτέρου παρ' ἑλάττων εἶχεν,) ἀξίον ἔστι καταστησαμέ-
 νους τούτους εἰς φάλαγγας καὶ ἀντιπαρατάξεις, ἐκεῖθεν ἀπο-20
 σκοπῆσαι τοῦ πολέμου τὴν τύχην. τῷ μὲν γὰρ ἄνδρι τούτῳ καὶ ἄμφω ἦσθην καλῶ καὶ γενναίῳ καὶ τὰ γε εἰς χεῖρας καὶ

12. μετ' alterum add. Hoeschel.
 12. μετ' alterum add. Hoeschel.

14. κλωπιτεύειν A, κλωπε-
 τεύειν PG. 15. εἰς πάλεμον om. P. 18. τὰ : τι G.

silio et bellica virtute hominis. qui cum celeriter adventare hostem audisset, illico se suosque instruxit et auxiliarium adventu non exspectato, ex urbium regina in Thraciam proficiscitur ibique circa Halmyrum fluvium castra sine fossa et vallo posuit. quoniam enim Bryennium in Cedocti campis consedissee certior factus erat, utrumque et suum et hostium exercitum satis magno distare intervallo voluit. nam ex adverso copias collocare non licuit, ne earum conditio hosti patefieret et quantus sibi exercitus esset, cognosceretur. erat enim cum paucis contra plurimos, cum tironibus contra exercitissimos decertaturus. itaque audendi et aperto invadendi tempus Alexius non esse ratus, furari victoriam volebat.

5. Iam vero cum narratio virum utrumque generosum, Bryennium et patrem meum Comnenum Alexium, (neque enim virtute nec rei bellicae experientia alter alteri quidquam concedebat,) ad certamen composuerit, operae pretium est, acie utrimque instructa, qualis proelii fortuna fuerit, cognoscere. erant enim ambo duces speciosi ac nobiles, et si fortitudinem experientiamque spectas, pares velut aequato examine; quare fortuna utram in partem inclinaverit, viden-

πειρών ἴσοι ὄσπερ ἐπὶ τρυτώης ἰστέμενοι • ἔρῃν δὲ ἡμῶς
 χρεῶν, ὅπου τὰ τῆς τύχης ἐπέβρισεν. ὁ μὲν γὰρ Βρυέννιος
 μετὰ τοῦ θωροεὶν ταῖς δυνάμεισι καὶ τὴν παύρακ προῖβύλλετο
 καὶ τὴν εὐκαζίαν τῆς παρατάξεως • ὁ δ' Ἀλέξιος ἐκ τοῦ ἐτέ- P. 11
 5 ρου ὀλέγας μὲν ἐλπίδας καὶ πάνυ ἀφελεῖς εἶχεν ὅσον ἐπὶ
 τῷ στρατεύματι, ἀντεπροδύβιλλετο δὲ τὴν ἀπὸ τῆς τέχνης
 ἰσχὺν καὶ τὰς στρατηγικὰς μηχανάς. ἦδη γὰρ ἀλλήλοιν
 αἰσθόμενοι καὶ ὅτι πολέμων ἦδη καιρός, ὁ μὲν Βρυέννιος,
 ἐπειδὴ τὰς ἐφάδους αὐτοῦ προῦποτεμέμεσθαι τὸν Κομνηνὸν
 10 Ἀλέξιον μαμαδίησι καὶ περὶ Καλαυρῆν στρατοπεδεύειν, αὐτῷ
 ξυγκαζόμενος ἀντεπήρχειτο. εἰς τε γὰρ δεξιὸν κέρασ καὶ εὐώ-
 νημιον κἀξας τὸ στρατεύμα, αὐτῷ μὲν δεξιῷ κατάρχειν τὸν
 ἀντάδελφον Ἰωάννην ἐπέταπτε • πεντακισχίλιοι δ' ἦσαν αἱ
 τοῦτο τὸ μέρος συμπληρωστές, Ἰταλοὶ τε καὶ τῆς τοῦ Μα-
 15 νιάκου ἐκείνου ἀποσπάδας, καὶ μὴν καὶ ἐκ Θεσσαλίας ἄνδρες B
 ἱππεῖς καὶ μοῖρὰ τις τῶν ἀπὸ τῆς ἑταιρείας οὐκ ἀγεννῆς. θά-
 τερον δὲ τὸ εὐώνυμον κέρασ ὁ Ταρχανειώτης εἶχε Κατακα-
 λῶν, Μακεδόνας τε καὶ Θρακίας ἔξωπλισμένους εἰς τρισχιλίους
 τοὺς ξύμπλεκτας συναρμυμένους. αὐτὸς δ' ὁ Βρυέννιος τὸ
 20 μίσον κατεῖχε τῆς φάλαγγος, ἐκ τε Μακεδόκων καὶ Θρακῶν
 συντεταγμένον καὶ τοῦ ἀρχοντικοῦ συμπαύτας ἕσασ ἐπίλεκτο.
 πάντας δὲ ἐφ' ἱπποῖς Θεσσαλοῖς ἀποχοῦμένους καὶ τοῖς αἰδη-
 ροῖς θώραξι καὶ τοῖς περὶ τὴν κεφαλὴν κράνεσιν ἐξαστρά-

5. ἀφανρός Α, ἀφε . . . Γ. 8. an πολεμεῖν? 10. μα-
 μαδίησι Α. 14. Μανιάκη Α. 16. ἑταιρείας Α, ἑταιρίας
 ΡG. 22. Ἰππου Θεσσαλῆς ΑG.

8. an πολεμεῖν? 10. μα-
 μαδίησι Α. 16. ἑταιρείας Α, ἑταιρίας

dum nobis est. Bryennius igitur, praeterquam quod copiis fideret,
 et belli usu protegabatur et acie bene instructa; Alexius contra,
 qui in copiis parvam exigentique plane spem collocabat, praesidium
 a solertia ac belli arte habebat. cum enim alter alterum adventasse
 sensisset et decertandi tempus iam adesse, Bryennius, qui Alexium,
 intercluso itinere, ad Calauram castra posuisse perceperit, in ipsum
 movit, acie ita instructa. copiis in dextrum ac sinistrum cornu divi-
 sis, dextro cornu Iohannem fratrem praeposuit, idque quinque millia
 constabat Italarum et qui e Maniaci illius copiis supererant,
 his additi erant equites Thessali et haud exigua pars eorum, qui
 sodales appellantur. sinistro cornu Tarchaniotes Catacalo praefuit;
 ibi Macedones atque Thraeces stabant numero admodum tria millia
 armatorum. Bryennius ipse mediam aciem tenebat, e Macedonibus
 Thracibusque et quotquot ex universa nobilitate selecti erant, con-
 stantem. omnes autem equis Thessalis utebantur, et ferreis loriceis
 galeisque late fulgebant; cumque equi arrigerent aures et clipei eos-

πτόντες, τῶν τε ἵππων διεγειρομένων ἐς ὄρθον οὐς καὶ τῶν ἀσπίδων πρὸς ἀλλήλας πυταγουσῶν, πολλή τις ἀγῆ αὐτῶν τε καὶ τῶν κορῦθων ἐκείθεν ἐξέπιπτε μετὰ δείματος. ὁ δὲ
 5 **Κ**εῖς μέσους κυκλούμενος ὁ Βρυέννιος καθάπερ τις Ἄρης ἢ Γίγας ὑπερωμίας εἰς πῆχυν ἕνα τῶν ἄλλων πύτων ὑφού-
 μένος, καὶ αὐτόχημα θάμβος ἦν καὶ φόβος τοῖς θεωμέ-
 νοις. ἔξωθεν δὲ τοῦ τάγματος ὅλου, ὥσανει δυοῖν στα-
 δίων διάστημα, Σκύθαι τινὲς ἦσαν σύμμαχοι βαρβαρικοῖς
 κεκοσμημένοι τοῖς ὅπλοις. παρήγγελο δέ, ἐπειδὴν οἱ πολέ-
 μοι προφανεῖν καὶ ἡ ἀάπυγξ πολέμιον ἀλαλάξειεν, εὐθύς 10
 κατὰ νότων ἐπιπίπτειν καὶ βάλλειν τοὺς Σκύθας τοῖς πολε-
 μίοις καὶ θλίβειν αὐτοὺς τοῖς πυκνοῖς καὶ συνεχέσι το-
 ξεύμασι, τοὺς δὲ λοιποὺς πυκνὰ συνασπισαμένους ἐπι-
 πτειν κατὰ τὸ καρτερώτατον. αὐτῷ μὲν οὗτος τοῖς ἄμφ'
 15 **Δ**αυτὸν διατάξαστο· ὁ δὲ γε ἐμὸς πατήρ ὁ Κομνηνὸς Ἀλέξιος 16
 τοῦ τόπου τὴν θέσιν κατασκευάμενος, τὸ μὲν τοῦ στρατεύ-
 ματος κατέστησεν ἐν τισὶ κοιλάσι, τὸ δ' ἀντιμέτωπον ἔστησε
 τῆς στρατιᾶς Βρυεννίου. ἄμφω δὲ παραταξάμενος καὶ τὸ
 ὑποκαθήμενον καὶ τὸ προφανές, καὶ πτερώσας λόγους ἄνδρα
 ἕκαστον καὶ εἰς ἀνδρείαν ἐπάρας, τῷ μὲν ἐπέσκηπτε τῷ προ- 20
 λοχίζοντι τάγματι, ἐπειδὴν κατὰ νότου γένοιτο τῶν πολε-
 μίων, εἴς αἰφνιδίου προσπίπτειν καὶ μετὰ φύμης ὅτι πολλῆς

2. πρὸς : εἰς A.

ἀγῆ τῶν τε κορῦθων καὶ αὐτῶν ἐξέπι-
 πτε A.

7. τάγματος G, σχήματος P, εὐωνύμου κέρματος A.

15. ὁ πατήρ P. 17. κατέκρυψε ταῖς κοιλάσι A. 18. ἄμφω κα-
 θοπλίσας καὶ τὸ ὑποκαθ. A, unde καὶ ascivi.

21. γέγοντας
 A. 22. φύμης A, ὄρμης PG.

cuterentur, et hominum et galearum splendor oculos praestringebat iniiciebatque terrorem. ipse in mediis versans Bryennius, veluti Mars aut Gigas quidam, paene cubitum supra reliquam turbam omnem eminebat, ut et admirationem plane et terrorem intuentibus moveret. extra totam aciem, intervallo fere duorum stadiorum, Scythae nonnulli auxiliares positi erant, barbaris instructi armis; quos, simulatque hostes apparerent et classica canerent, a tergo aggredi seque in hostium copias immittere et crebra assiduaque iaculatione eas atterere iussit, dum ceteri denso agmine quam vehementissime arma inferrent. sic ille exercitum instruxit; pater meus Comnenus Alexius, explorata loci opportunitate, partem exercitus in faucibus collocavit, partem adversa fronte Bryennio opposuit. instructis utrisque, quique subsidebant quique in aperto stabant, cum unumquemque oratione erexisset atque ad virtutem adhortatus esset, praecipit iis, quos in insidiis collocarat, ut cum primum in tergo hostium essent, subito impetum in eos facerent et quam vehementissime

καὶ σφοδρῶς ἐπαράττειν κατὰ τοῦ δεξιῦ κέρατος. τοὺς δ' ἀθανάτους λεγομένους καὶ τινὰς ἀπὸ τῶν Κελτῶν ἐαυτῶ πα-Ρ. 12
 ρακατέσχε καὶ τούτων προὔτετατο. τῶν δὲ Χωματηνῶν καὶ
 Τούρκων ἑξαρχὸν τὸν Κατακαλὼν κατέστησε καὶ πρὸς τὸ
 5 Σκυθικὸν ἄπειν ἔχειν. τὸν νοῦν καὶ τὰς διεκδρομὰς αὐτῶν
 ἀπελάττειν παρεκαλεύσατο. ταῦτα μὲν οὕτως εἶχε καὶ ἐπέ-
 κατα τούς. κοιλώδεις τόπους τὸ τοῦ Βρυεννίου γέγονε στρα-
 τευμα, εὐθύς σύνθημα δεδωκότος τοῦμοῦ πατρὸς Ἀλεξίου, V. 14
 μετὰ βοῆς καὶ ἀλαλαγμοῦ ἐμπηθῆσαν τὸ περὶ τὴν ἐνέδραν
 10 στρατεύματα τῷ τε αἰφνιδίῳ κατέπληξαν τοὺς πολεμίους, ἔκα-
 στος τῶν παρατυχόντων πλήττων τε καὶ φρονεῦσαν, καὶ εἰς
 φυγὴν κατηνάγκασαν. ἀλλ' ὁ Βρυέννιος Ἰωάννης καὶ τοῦ
 ἡγεμόνος. αὐτάδελφος μνησθεῖς ἐπταῦθα θούριδος ἀλκῆς καὶ Β.
 θυμοῦ, τῷ ψαλλίῳ στρέψας τὸν ἵππον καὶ τὸν ἐπιόντα στρα-
 15 τιώτην ἀθάνατον πληγῇ μᾶ καταβαλὼν, ἔστησε τε κλονου-
 μένην τὴν φύλαγγα καὶ οὕτω συντάξας ἀπώσε τοὺς πολεμίους.
 οὕτως οἱ ἀθάνατοι προτροπιάδην μετὰ τινος ἀκοσμίας ἔφρευ-
 γον, ὑπὸ τῶν κατόπιν αἰεὶ στρατιωτικῶν ἀποκτιννύμενοι. ὁ δὲ
 20 καὶ γενναίως ἀγωνιζόμενος, ἐκλόνει μᾶ καὶ σῆτος τὸ μέρος,
 ἐφ' ἧπερ ἂν παραγίνοιτο, πλήττων ἕκαστον τὸν πρὸς αὐτὸν
 ἰόντα καὶ εὐθύς καταβάλλων, ἐλπίζων δὲ ζυνέπεσθαι καὶ τι-

3. Χωματικῶν P. 6. ἀπελάττειν PG, φυλάττειν A. vid. anno-
 tat. 11. τὸν παρατυχόντα A. 14. ψαλλίῳ A. στρέψας P.
 18. στρατ. αἰεὶ ἀποκτεινόμενοι A. 19. τοὺς πολεμίους A. 21.
 πλήττων : τιρώσκων τε τὸν εἰς χεῖρας ἰόντα A.

in cornu dextrum inveherentur. immortales qui dicuntur et quosdam
 e Gallis circa se retinuit, iisque ipse praefuit. Chomatensis ac Tur-
 cis Catalonem praefecit, eumque ad Scythas animum advertere et
 incursiones eorum propulsare iussit. his ita dispositis, ubi ad fau-
 ces exercitus Bryennii progressus est, repente signo ab Alexio, patre
 meo dato, ingenti clamore irruunt qui in insidiis positi erant, im-
 prudentes hostes turbant, caesisque qui cuique obvii erant, in fu-
 gam vertunt. tunc vero Bryennius Iohannes ducis frater, virtutis ac
 fortitudinis memor, verso equo, instantem sibi a tergo militem ex
 immortalium numero plaga una occidit, fugam suorum sistit, prae-
 lioque restituto hostes repellit. quo factum est, ut immortales in
 effusam et inconditam fugam se conicerent, hostibus semper terga
 caedentibus. at pater meus in medios illatus hostes et strenue pu-
 gnans, perturbabat et ipse eam aciei partem, in quam incurreret;
 omnes enim, qui contra veniebant, caedit atque illico prosternit;
 cumque nonnullos de suis subsequi sibi que adesse putaret, certa-

νας ἀπένευεν αὐτῆ στρατιωτικῆς, ἀκατασχέτως εἴχετο τοῦ ἀγα-
 θου. αὐθόρμητος δὲ διαφραγεῖσθαι τὴν ἐσωτοῦ φύλακιν καὶ
 ἤδη πολλαχῶς σκεδασθεῖσαν, τοὺς εὐψυχότερους (ἃς δὲ ἦσαν
 οἱ σύμπαντες) συλλεξάμενος, ἐβουλεύσατο σπασαμένους τὰ
 ἕβρη, ἐπειδὴν ἐγγίσαιεν τῷ Βρυεννίῳ, κατ' αὐτοῦ χωρεῖν 5
 ἀτασχεύτως, κἄν δόου κινεῖν αὐτῶ συναποθανεῖν· ἀλλ'
 ἀπαίτησε τῶν τοιοῦτων βουλευμάτων Θεούδοτος τις στρατιωτικῆς
 ἀνὴρ τοῦμῦ πατρὶ παιδὸθεν ὑπερητήσεως, ὡς ἄντικρος παρα-
 βόλον τοῦ ἐγχειρήματος ὄντος. τὴν ἐναντίαν οὖν τραπόμενος
 ὁ Ἀλέξιος ὄλιγον μὲν ἐπεξάγειεν ἑαυτὸν τῆς τοῦ Βρυεννίου 10
 στρατιῆς ἐβουλεύτο, γνωρίζουσι δὲ τινὰς τῶν διασκευασθέντων
 ἐπιτυλλέξας καὶ συστησάμενός, αἰδοῦς τῷ ἔργῳ ἐπέκετο. μη-
 Δ. πω δὲ τοῦμῦ πατρὸς ἐπέδαν ἑαυτὸν ὑπεξαγαγόντος, οἱ Σκυ-
 θαι τοὺς περὶ τὸν Κατακαλιῶν Χωμασθηνοὺς ἐκλόνουσιν βοῆ
 πολλῆ καὶ ἀλαλαγμῷ χρωόμενοι, καὶ ἐπειδὴ καὶ τοῦτοις ἀπώ- 15
 σαντο καὶ εἰς φυγὴν ἐνκόλιος ἐτρέψαντο, πρὸς λαφυραγωγίαν
 ἀπέβλεψαν καὶ φυγῆν, καὶ τὰς ἑαυτῶν ἀνεζήτητον δωατριβίας.
 τοιοῦτον γὰρ τὸ ἔθνος τὸ Σκυθικόν· μήπω καθαρῶς τρεψά-
 μενοι τὸν ἀντίπαλον καὶ τὸ κράτος ἀναδησάμενοι, διαφθει-
 ρουσι τὴν νίκη τῆ λαφυραγωγία. τὴν γὰρ οὐραγίαν τοῦ 20
 Βρυεννικοῦ στρατεύματος καταλαβὸν ἄκουσεν τὸ Θηρικὸν ταῖς
 τάξεσσι αὐτῶν ζυγεμύγνυτο φόβῳ τῶν Σκυθῶν, τοῦ μὴ τι

1. τοῦ ἀγαθου: τῆς ὁρμῆς Δ. 5. ἐγγίσαιεν Α. κατ' αὐτὸν
 G. 6. ἑαυτῶ Α. 8. τοῦμῦ πατρὸς Α. lege τῶμῦ. ἐξυ-
 ηρητήσεως Α. 9. τραπόμενος Α, τρεπόμενος ΡG. 17. καὶ
 φυγῆν om. Α. 21. Βρυεννίου Ρ. καταλαβὸν Ρ.

mine non destitit sed ubi fractam suorum aciem et iam multifa-
 riam fuga dispersam vidit, festissimos quosque (erant autem
 omnino sex,) celeriter colligit, strictisque gladiis, si forte Bryennius
 prope accederet, invehi in eam sine mora statuit, etiamsi omnes
 simul occiderent sed ab hoc eum consilio, utpote prorsus temerario,
 revocavit Theodotus quidam miles, qui a pueris minister patris mei
 fuerat. itaque reversus Alexius subducere se paulisper ex Bryennii
 acie voluit; sed nobilibus quibusdam eorum, qui dispersi fuerant,
 collectis et in ordinem redactis, operi iterum institit. nondum autem
 pater meus inde se subduxerat, cum Scythae Chomatensis, qui sub
 Catalone erant, multo clamore aggrediuntur et his quoque pulsio
 facilius negotio fugatis, ad praedandum se vertunt et domum aufu-
 giunt. talis enim est Scytharum gens, ut priusquam adversariorum
 vim penitus frugerunt superioresque evaserunt, praedando victoriam
 irritam reddant. nam qui in novissimo Bryennii agmine erant lixae
 calonesque, ne quid a Scythis paterentur, ordinibus ipsis se immi-

παθεῖν ἕνεκα παρὰ τούτων· αἰεὶ δέ τι συρρέον ἐπὶ τούτους, P. 13
 ὅσον ἐξέφυγε τὰς χεῖρας τὰς Σκυθικὰς, σύγχυσιν οὐ μικρὰν
 ταῖς τάξεσιν ἐνεπίησε, τῶν σημαῖων ἀναμιχθεῖσων ἀλλήλαις.
 ἐν τοῖτοις δὲ ἐναπειλημμένος ὢν οὐμὸς πατὴρ Ἀλέξιος, ὡς
 5 καὶ πρόσθεν ἐλέγομεν, περιχορευῶν ἐπὶ τοῦ στρατεύματος τοῦ
 Βρυεννικοῦ, ὄρα τῶν ἵπποκόμων ἓνα τοῦ Βρυεννίου ἵππον τινὰ
 τῶν βασιλικῶν ἐπισυρόμενον, τῇ τε ἄλουργῷ ἐφεστρίδι κεκο-
 σμημένον καὶ κατάχρυσα τὰ φάλαρα ἔχοντα, καὶ δὴ καὶ τοὺς
 κατέχοντας τὰς ἑξ ἕθους τοῖς βασιλεῦσι παρεπομένας ῥομ-
 10 φαίας ἐγγύθεν αὐτῷ παραθέοντας. τοῦτο οὖν θεασάμενος,
 καλύπτει μὲν τὸ πρόσωπον τῷ θωρακιδίῳ, ὃ τῆς κόρυθος
 κύκλῳ ἐξήρητο, σφοδρῶς δὲ κατ' αὐτῶν ἐξορμήσας σὺν τοῖς B
 ἑξ στρατιώταις, οὗς ἄνωθεν ὁ λόγος ἐδήλωσεν, καταβάλλει
 μὲν καὶ τὸν ἵπποκόμον, αἶρετ' δὲ καὶ τὸν βασιλικὸν ἵππον,
 15 συναφαιρεῖται δὲ καὶ τὰς ῥομφαίας, καὶ λάθρα ὑπέξεισι τοῦ
 στρατεύματος. ἐν τῷ ἀκινδύνῳ δὲ καταστάς, τὸν τε χρυσο-
 φάλαρον ἐκείνον ἵππον ἐξέπεμψεν καὶ τὰς παρ' ἑκάτερι τοῦ
 βασιλικοῦ σώματος στρεφόμενας ῥομφαίας καὶ κήρυκά τινα
 μεγαλοφωνότατον, παρακελευσάμενος ἀπανταχοῦ τοῦ στρα- V. 15
 20 τεύματος διαθέοντα βοᾶν ὡς ὁ Βρυέννιος ἐπεπτόκει. τοῦτο
 γενόμενον πολλοὺς τῶν σκεδασθέντων τοῦ στρατεύματος τοῦ
 μεγάλου ὁμοεστίκων τῶν σχολῶν καὶ ἑμοῦ πατρὸς ἀπανταχοῦ C
 θεν ξυνέλεγε καὶ παλιμπορευτοὺς ἐποίει, τοὺς δὲ καὶ ἐπειθεν

4. τούτῳ A. 6 ἑμὸς A. 5. ἐν τῷ τοῦ G. 9. παραπεμ-
 πομένης A. 11. θωρακισίῳ A.

scebant. quos cum semper sequerentur quicumque e barbarorum ma-
 nibus effugerant, factum est, ut non exigua ordinum perturbatio
 oriretur et signa inter se confunderentur. interea pater meus Alexius,
 qui, ut supra diximus, interclusus versabatur in ipso Bryennii exercitu,
 videt quendam ex equisonibus regium Bryennii equum ducere, purpureo
 stragulo ornatum et phaleris aureis; quin etiam iuxta currebant, qui
 romphaeas, ad imperatorum latera portari solitas, gestabant. qui-
 bus conspectis, Alexius lorica, in fronte galeae pendente, faciem
 operuit, summaque vi cum sex quos dixi militibus invasit et defecto
 equisone, non solum equo regio, sed etiam romphaeis potitus, clam
 se acie subduxit. cum in tuto constitisset, phaleris aureis instru-
 ctum equum et romphaeas, quae ab utroque latere imperatoris ge-
 stari solebant, misit qui per exercitum ubique ostentarent; simul
 praeconem, maxima voce praeditum, Bryennium cecidisse renuntiare
 iussit. quo facto, multi ex magni domestici scholarum patris mei
 exercitu, qui fuga disperſi erant, undique conveniebant in proelium-

ἐγκαρτερεῖν. οἱ δὲ ἐστήκεισαν ἀτρεμοῦντες, ἵνα ἕκαστος ἔτυχε, καὶ εἰς τοῦπίσω τὰς ὄψεις στρέψαντες, ἐξεπλήττοτο ἐφ' οἷς παρ' ἐλπίδα ἑώρων. καὶ ἦν ἰδεῖν ἐπ' αὐτοῖς καινόν τι γινόμενον, τῶν ἵππων ἐν οἷς ἐπωχοῦντο τὰς κεφαλὰς ἐπὶ τὸ πρόσω ὁρώσας, τὰ δ' αὐτῶν πρόσωπα εἰς τοῦπίσω ἐστραμμένα, καὶ μῆτε ἐπὶ τὸ πρόσω χωροῦντας, μῆτε εἰς τοῦπίσω στρέψαι τοὺς χαλινούς ἐθέλοντας, ἀλλ' ἐκθάμβους ὄντας καὶ ἐξαπορουμένους οἶον ἐπὶ τοῖς ξυμπεσοῦσιν. οἱ τε γὰρ Σκύθαι νόστον μνησάμενοι καὶ οἴκαδὲ ἀπιόντες, οὐκ ἔμελλον ἔτι ἐπιδιώκειν, ἀλλὰ πόρρω τῶν στρατευμάτων ἀμφοῖν γεγονό- 10
τες μετὰ τῆς λείας αὐτοῦ που περιπεπλάνητο. τό τε διακηρυκεύμενον, ὡς ἄρα ὁ Βρυνένιος ἰάλω καὶ κατενήκετο, ἔθαρσοποιεῖ τοὺς τέως δειλοὺς καὶ φνυγάδας, καὶ τὸ κηρυττόμενον αὐτόθεν εἶχε τὸ πιθανόν, ἐνδεικνυμένου πανταχόθι μετὰ τῶν βασιλικῶν παρασῆμων τοῦ ἵππου καὶ τῶν ἑομφαιῶν 15
μόνονουχι διαγγελουσῶν, ὡς ὁ φυλαττόμενος ταύταις Βρυνένιος χειρὸς πολεμίας γέγονεν ἔργον.

6. Εἶτα ἡ τύχη ξυνέβαλε καὶ τι τοιοῦτον. ἀπόμοιρά τις ἐκ τῆς συμμαχίας τῶν Τούρκων καταλαμβάνει τὸν δομέστικον τῶν σχολῶν Ἀλέξιον, καὶ ὡς καθειστήκει τὰ τοῦ πο- 20
P. 14 λέμου μαθόντες καὶ τοὺς πολεμίους ἕπον καὶ εἰεν ἐπιζητήσαντες, ἐπὶ λόφον τινὸς συνελθυδότες τῷ Κομνηνῷ Ἀλεξίῳ καὶ ἐμῷ πατρί, ἐκείνου δεικνύντος τῇ χειρὶ τὴν στρατιάν,

16. ταύτας P.

que redibant, alii ut sustinerent confirmabantur. qui autem constitere, quo quisque loco forte erat, oculis retro versis, obstupefiebant iis, quae praeter expectationem videbant. ac novum quoddam praebebant spectaculum. dum enim equorum, quibus insidebant, capita recta spectant, ipsi retorquebant oculos, ac neque porro vehebantur, neque equos convertebant, perculsi ob id quod acciderat. nimirum Scythae, de reditu cogitantes domumque iam abeuntes, non amplius persecuturi erant, sed procul ab utroque exercitu, praeda onusti, palabantur. atque nuntius de capto caesoque Bryennio ignavis hucusque et fugientibus animos reddebat, praesertim cum nuntiatum fidem adderent ostentatus ubique imperatorio ornatu equus et romphaeae tantum non clamantes, Bryennium, cui custodiendo illae erant, hostili manu interemtum esse.

6. Cum in hoc loco res essent, peropportune ad Alexium domesticum scholarum advenit cohors auxiliarium Turcorum. qui cum proelium restitutum audivissent et hostes ubi essent sciscitarentur, Alexius Comnenus pater meus iis de colle, quem una ascenderant,

ἔθεῶντο τούτους ὡσπερ ἀπό τινος σκοπιάς. εἶχε δὲ ὧδε τὰ
καὶ αὐτούς. συγκεχυμένοι τε γὰρ ἦσαν μῆπω συντάξαντες
ἑαυτούς, καὶ ὡς τὴν νίκην ἤδη ἀράμενοι κατιφρονητικῶς
εἶχον καὶ ἔξω κινδύνων ἑαυτούς ῥόντο· μάλιστα δὲ ἀναπε-
5 πτώκεισαν, τῶν τῷ ἐμῷ πατρὶ ζυνεπομένων Φράγγων προσ-
κεχωρηκότων τῷ Βρυεννίῳ διὰ τὴν προγεγενημένην τροπὴν.
καὶ γὰρ τῶν ἵππων ἀποβεβηκότων τῶν Φράγγων καὶ δεξιᾶς B
διδόντων αὐτῷ, καθάπερ δὴ πατριὸν ἐστι διδόναι τὰς πίστει,
ἄλλος ἀλλαχόθεν πρὸς τούτους ζυνέρεσον, θεασόμενοι τὸ γι-
10 νόμενον. διεσάλπιξε γὰρ ἡ φήμη τὸ στρατεύμα, ὡς ἄρα καὶ οἱ
Φράγγοι τούτους προσέθεντο, τὸν ἀρχιστράτηγον καταλελοι-
πότες Ἀλέξιον. οὕτω δὴτα συγκεχυμένως ἔχοντας τούτους οἱ
ἀμφὶ τὸν ἐμὸν πατέρα καὶ τοὺς νεηλυδας Τούρκους θεασά-
μενοι, εἰς τρεῖς μοῖρας ἑαυτούς διενείμαντο, καὶ τὰς μὲν
15 δύο ἔλλοχεῖν αὐτοῦ που διέταττον, τὴν δὲ τρίτην μερίδα χω-
ρεῖν ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἐκέλευον. καὶ τὸ ζύμπαν τῆς τοιαί-
της διαταγῆς ἐς τὸν ἐμὸν πατέρα Ἀλέξιον ἀνεφέρετο. οἱ C
μέντοι Τούρκοι οὐ κατὰ φάλαγγα συντεταγμένως ἐπήεσαν
ἅμα πάντες, ἀλλὰ μεμερισμένως κατὰ τινὰς ὀμίλους, ἀπ'
20 ἀλλήλων [διεστηκότες ἐκασταχοῦ· εἶτα προσβάλλειν ἐκάστην
ἴλην, τοὺς ἵππους ἐπὶ τούτους ἐλαύνοντι, καὶ πυκνοῖς ἀπο-
χρησθαι τοξέμμασιν. συνείπετο δὲ τούτοις καὶ ὁ τὴν ὄλην
στρατηγίαν ἀναδησάμενος ἐμὸς πατὴρ Ἀλέξιος, συλλέξας ἀπὸ

19. μεμερισμένως καὶ ἀπ' ἀλλήλων κατὰ τινὰς ὀμίλους διεστη-
κότες AG. 21. ἐλαύνοντες A. 23. ἀναβεξέμενος A.

velut e specula hostium exercitum monstravit. et hi quidem ita se habebant. temere erant permixti, ordinibus nondum restitutis, et tanquam victoria iam potiti, in summa securitate debebant seque extra periculum arbitrabantur. maxime vero supinos eos Francorum defectio reddidit, qui, nostris initio, ut diximus, in fugam versis, a patre meo ad Bryennium desciverant. cumque equis desilirent et, qui patrius ipsis fidem dandi mos est, dextram offerrent, alii aliunde ibi confluxere, spectaturi, quid ageretur. percubuit enim toto exercitu fama, etiam Francos, relicto duce suo Alexio, ad Bryennianos transiisse. cum igitur et pater meus et qui modo advenierant Turci ita confusos hostes cernerent, trifariam copiis suis distributis, duas partes in insidiis alicubi subsistere, tertiam in hostes impetum facere placuit; idque consilium a patre meo Alexio profectum erat. sed Turci non acie omnes simul adoriebantur, sed separatim singulis turmis, spatio inter se distantes. quarum turmarum quaeque iussa est incitatis equis in hostes irruere telaque plurima conicere. sequebatur Alexius pater meus, qui universi exerci-

τῶν σκεδασθέντων ὄσους ὁ καιρὸς ὑπηγόρευε στρατιώτας.
 V. 16 ἐνταῦθά τις τῶν ἀμφὶ τὸν Ἀλέξιον ἀθανάτων, θρασύπλαγ-
 χνός τις ὢν καὶ τολμητίας, προεξελάσας τὸν ἵππον καὶ τῶν
 D ἄλλων προεκδραμών, ἀντικρὺς κατὰ τοῦ Βρυεννίου ὄλους
 χαλάσας ῥυτιῆρας ἐφέρετο. καὶ αὐτὸς μὲν τὸ δόρυ μάλα 5
 σφοδρῶς ἐρείδει κατὰ τῶν στέρνων ἐκείνου, ὁ δὲ γοργῶς τοῦ
 κουλεοῦ τὸ ξίφος ἐκτύσας, μῆπω φθάσαντος τοῦ δόρατος
 κραταιότερον ἐρεισθῆναι, τοῦτο τε ἀπέκοψεν αὐτίκα καὶ τὸν
 τρώσαντα κατὰ τῆς κλειδὸς πλήξας, ὄλω βραχίονι κατενεγκῶν
 τὴν πληγὴν, ἅμα τὴν χεῖρα πῦσαν ἐξέτεμεν αὐτῷ θώρακι. 10
 οἱ μὲν οὖν Τοῦρκοι ἄλλος ἐπ' ἄλλω καταλαμβάνοντες, τοῖς
 συνεχέσι βέλεσι τὸ στράτευμα κατεσκίαζον. οἱ δὲ γε περὶ
 P. 15 τες ἑαυτοὺς καὶ εἰς τάξεις καταστησόμενοι, τὸ τοῦ πολέμου
 βάρος ἐδέξαντο, ἄλλος ἄλλον παρακαλοῦντες ἀνδρῖζεσθαι. 15
 οἱ μέντοι Τοῦρκοι καὶ ὁ ἐμὸς πατὴρ βραχύ τι πρὸς τοὺς
 πολεμίους ἀντικαταστάντες, ἐξῆς φεύγειν ἐσχηματίζοντο, κατ'
 ὀλίγον ἐφέλκοντες εἰς τὰς ἐνέδρας τοὺς πολεμίους καὶ τεχνι-
 κῶς ὑποσύροντες. ἐπεὶ δὲ κατὰ τὴν πρώτην γεγόνασιν ἐν-
 ἐδραν, ἐξ ὑποστροφῆς κατὰ μέτωπον τούτοις εἰστήκεσαν. καὶ 20
 συνδήματός τινος γεγονότος, εὐθύς καθάπερ σφηκίαι τινες
 ἄλλος ἀλλαχόθεν διεξιπνάζοντο τῶν ἐλλοχιζόντων, καὶ ἀλα-
 λαγμῷ πολλῷ καὶ βοῇ καὶ τοῖς ἐπαλλήλοις τοξεύμασι τὰ τε

5. χαλάσας P. 7. κουλεοῦ G, κολεοῦ PA. 9. κατενεγκεῖν P.
 17. ἐξ. φεύγειν : ἐκφεύγειν P.

tus dux erat, collectis circa se ex dispersorum numero, quotquot tempus suggesserat. ibi unus eorum, qui circa Alexium immortales erant, summae audaciae homo, concitato equo ultra ordines progressus, ipsum Bryennium, habenis immissis, recta petiit hastaque quam vehementissime in pectore percussit. verum torvo is vultu, priusquam hasta thoraci infingeretur altius, gladio e vagina educto, et hanc statim fregit, et hominis humero percusso, cum summa vi ictum infligeret, brachium totum abscidit cum ipsa lorica. ac Turci alius alii succedentes, sagittarum quasi nube agmen Bryennii paene inumbrant; contra quos Bryennii milites, licet repentino impetu perterriti, tamen mox ordinibus restitutis, cum alius alium ad virtutem adhortaretur, proelium sustinent. Turci autem et pater meus, ubi aliquamdiu hostibus restiterunt, alius post alium fugere simulant ac paulatim ad insidiarum locum necopinantes eos callide ducunt. cumque eo perventum esset, ubi primae collocatae erant insidiae, versa acie, a fronte hosti insistunt, et qui subsederant, signo dato, statim tanquam vesparum examen irruunt et multo clamore atque perpetua iaculatione et aures

ὄτα κατάκροτα τῶν ἀμφὶ τὸν Βρυέννιον ἐποιήσαντο, καὶ τὰ
 ἕμματα ξυνεζόφωσαν τῇ πυκνότητι τῶν βελῶν ἀπανταχόθεν B
 διεκπιπτόντων. ἐνταῦθα δὲ μὴ ἀντιστῆναι δυνάμενον τὸ τοῦ
 Βρυεννίου στρώτευμα, (ἤδη γὰρ πᾶς κατετέτρωτο καὶ ἵππος
 5 καὶ ἄνθρωπος,) πρὸς τροπὴν ἀπέκλινε τὴν σημαίαν καὶ τὸν
 ᾧ τὸν παῖειν παρέσχε τοῖς ἐναντίοις. ἀλλ' ὅ γε Βρυέννιος,
 καίτοι πολλὰ βαρυνόμενος ὑπὸ τοῦ πολέμου καὶ σὺν βίᾳ
 ὠθούμενος, ἐδείκνυ τὸ ἀνδρείον καὶ εὐψυχον, αἰεὶ μὲν ἐπι-
 10 στροφάδην τύπτων τὸν ἐπιόντα, αἰεὶ δὲ τὰ τῆς φυγῆς καλῶς
 καὶ ἀνδρείως διοικονομούμενος. συνήραντο δὲ τούτῳ καὶ ὁ
 ἀδελφὸς ἐξ ἑκατέρου μέρους καὶ ὁ υἱός, καὶ κατ' ἐκεῖνο και-
 ροῦ θανάμια τοῖς πολεμίοις ἐδείχθησαν ἡρωϊκῶς ἀνταγωνισά- C
 μνοι. ἤδη δὲ τοῦ ἵππου καμόντος καὶ μὴ δυναμένου φεύ-
 γειν ἢ καὶ διώκειν, (ἄγγυς γὰρ ἦν τοῦ ἀποπεπνευκέναι διὰ
 15 τοὺς ἐπαλλήλους δρόμους,) ἀνασειράσας τοῦτον ὁ Βρυέννιος,
 καθάπερ τις ἀθλητῆς γενναῖος, εἰστήκει πρὸς τὰς λαβὰς καὶ
 πρὸς ἑαυτὸν δύο τῶν Τούρκων γενναίους ἐξεκαλέσατο. ᾧν ὁ
 μὲν εἰς παῖει τῷ δόρατι, ἀλλ' οὐκ ἔφθη δοῦναι βαρεῖαν
 πληγὴν, καὶ λαμβάνει ἀπὸ τῆς δεξιᾶς τὰνδρός βαρύτεραν.
 20 φθάνει γὰρ ἀποκόψας τοῦτον τὴν χεῖρα ὁ Βρυέννιος τῷ
 ξίφει, ἢ μετὰ τοῦ δόρατος πρὸς τοῦδαφος ἐξεκυλίσθη. ἄτε-
 ρος δὲ τούτων τοῦ ἰδίου ἵππου καταπηθήσας, καθάπερ τις
 πάρδαλις ἤλατο ἐπὶ τοῦ ἵππου τοῦ Βρυεννίου, ἐναρμούσας D

2. ἄμματα A, σώματα PG. 8. ἐμψυχον P. 11. τοῦ add. A
 ante μέρους. 14. καὶ om. A. 23. ἤλλατο codices, corr.
 Diesterweg.

Bryennii militum obtundunt, et oculos telorum involvunt tenebris. itaque cum omnes et equi et homines vulneribus iam essent operati, resistere diutius Bryennii copiae non poterant, versisque signis terga dabant. at Bryennius, licet admodum fatigatus pugna cedere coactus, quam fortis et strenuus esset, ostendit. non enim desistit, quo-
 quoversus instantes caedere et fugam suorum egregie ac praesenti animo ornare. in quo adiutores utrimque habuit et fratrem et filium, quorum eximia virtus hostibus eo die miraculo erat. sed cum equus Bryennii deficeret et neque fugere posset, nec vero etiam persequi, (non multum enim ab exspirando aberat ob assiduum currendi molestiam) retraxit hunc ille loro ac, velut gladiator generosus, ad certamen paratus constitit duosque Turcorum ferociore ultra provocavit. quorum cum alter hasta eum peteret, priusquam perferret ictum, gravius ipse percussus est. abscidit enim Bryennius eius manum gladio, quae una cum hasta in humum decidit. alter, relicto suo equo, velut pardalis in Bryennii equum transiliit lumbisque insedit. cum-

ἑαυτὸν ἐπὶ τῆς ὀσφύος. καὶ ὁ μὲν εἶχετο τούτου ἀπριξ καὶ
 ἐπιβαίνειν ἐπειρᾶτο τοῦ νότου, ὁ δὲ καθάπερ θηρίον ἐπι-
 στρέψας ἑαυτὸν, ἐκκεντεῖν διὰ τοῦ ξίφους ἐβούλετο. οὐ μὲν-
 τοι κατὰ νοῦν ἐχώρει αὐτῷ τὰ πράγματα, αἰεὶ τι τοῦ κατὰ
 νότον Τούρκου λυγιζομένου καὶ τὰς τρώσεις ἐκφεύγοντος. 5
 ἐπεὶ δὲ καὶ ἡ δεξιὰ αὐτῷ ἀπειρήκει κενεμβατοῦσα καὶ ἀπέ-
 πεν ὁ ἀθλητῆς, ἐνταῦθα πρὸς ἅπασαν χεῖρα πολεμίων ἐνδέ-
 δωκεν ἑαυτὸν. οὐ καὶ συλλαβόμενοι τοῦτον καὶ ὡσπερ μέγα
 κῦδος ἀράμενοι, κομίζουσι Ἀλεξίῳ τῷ Κομνηνῷ, οὐ πάνυ
 μέντοι πορρωτέρω καθεστηκότι τῆς τοῦ Βρυεννίου ἀλώσεως, 10
 ἐκτάττοντι δὲ τὰς τε τῶν βυρβάρων καὶ τὰς ἑαυτοῦ φάλαγ-
 V. 17 γας καὶ πρὸς τὸν πόλεμον ἐρεθίζοντι. καὶ πρότερον μὲν διὰ
 P. 16 τινων κηρύκων τὴν ἄλωσιν τοῦ ἀνδρὸς διεπέμψαντο, ἔπειτα
 δὲ καὶ αὐτὸν παριστώσι τῷ στρατηγῷ, θάμα ὕψως φοβερὸν
 καὶ πολεμοῦντα καὶ ἀλίσκόμενον. οὕτω μὲν οὖν τὸν Βρην- 15
 νιον εἰς χεῖρας ἔχων ὁ Κομνηνὸς Ἀλέξιος, δορυκτεγον τῷ
 βασιλεῖ ἐκπέμπει Βοτανειάτη, μηδὲν μὲντοι λυμνηάμενος τὰ
 ὄμματα ὅλως ὁ ἀνὴρ. οὐ γὰρ ἦν τοιοῦτος ὁ Κομνηνός, ὥστε
 μετὰ τὴν ἄλωσιν ἐπέξερχεσθαι τοῖς ἐπ' αὐτὸν καταστάσιν,
 ἀλλ' εἰς τιμωρίαν αὐτάρκη ἐνόμιζε τὴν τοῦ πολεμίου ἄλωσιν, 20
 τὰ δ' ἐντεῦθεν φιλανθρωπίαι τε καὶ φιλοφροσύναι καὶ φι-
 B λωτιμία πολλή. ὅπερ καὶ τῷ Βρυεννίῳ ἐνεδειξάτο. καὶ γὰρ
 ἱκανὸν αὐτῷ μετὰ τὴν ἄλωσιν συμπορευθεὶς διάστημα, ἐπᾶν

4. τι A, τοι P, om. G. 5. νότου G. λυγιζομένου P. 18.
 ὅλως om G, μηδέν τι λυμνηάμενος ἑαυτῷ τοῦ σώματος ὁ ἀνὴρ
 A. an τῷ ἀνδρὶ?

que firmiter ibi adhaeresceret et tergum inscendere niteretur, Bryen-
 nius ut belua sese convertens, perfodere eum gladio voluit; neque
 tamen ex sententia res cessit, cum Turca pone tergum semper ictus,
 inclinato corpore, evitaret. denique lassata dextra iactandis in vanum
 ictibus, cum Bryennius desperaret, in mediam se hostium turbam
 iniicit; qui comprehensum hominem, velut magnam gloriam adepti,
 ad Alexium Comnenum ducebant, qui haud procul aberat et suos
 Turcorumque ordines instruebat atque ad pugnam incitabat. iam-
 que praemissis nuntiis illi de capto Bryennio certiore eum fecer-
 ant; mox ipsum adducebant, qui terribilis sane adspectu et pugnans
 et vincus erat. tali modo captum Bryennium Alexius ad imperatorem
 duxit Botaniam, nihil omnino afflictis oculis eius. non enim is erat
 pater meus, qui captis hostibus insultaret, sed ad poenam satis capti-
 vitate ducebat; quin immo post victoriam magna in eos erat huma-
 nitate et benignitate et munificentia. idque etiam in Bryennio osten-
 dit. nam absoluto iam cum eo satis longo itinere, ubi ad locum

τὸν οὕτω καλούμενον τόπον κατέλαβεν, ἀνακτήσα-
σθαι τῆς λύπης χρησταῖς ἐλπίσι τὸν ἄνδρα βουληθεῖς, πρὸς
αὐτὸν ἔφη “ἀποβάντες τῶν ἵππων καθεζόμεθα μικρὸν ἑαυ-
τοὺς διαναπαύσοντες.” ὁ δὲ τὸν περὶ ψυχῆς δεδιὼς κίνδυνον,
5 μεμηρόσιν ἔφακε καὶ οὔτε ἕρασιώνης ἐν χρεῖα ἦν· πῶς γὰρ
ὁ καὶ αὐτὴν ἀπολεγόμενος τὴν ζωὴν; ἀλλ’ ἕμως τῷ τοῦ στρα-
τηγοῦ εὐθὺς ὑπετάγη βουλήματι. τοιοῦτον γὰρ τὸ δοῦλον
πρὸς ἅπαν τὸ ἐπιταττόμενον ἑαδίως ὑπέικον, καὶ μᾶλλον εἰς
δορυάλωτον ἄγοιτο. ἀποβάντες τοίνυν οἱ δημαγωγοὶ τῶν ἵππων,
10 ὁ μὲν ἐνθεν ὡς ἐπὶ στιβάδος ἐπὶ πῶας εὐθὺς ἀνέκειτο χλοε-
ράς, ἐκείθι δ’ ὁ Βρυνένιος, ῥίζης ὑπερθεῖν ὑψικλόνου δρυὸς
τὴν κεφαλὴν ἀνέχων. κἀκεῖνος μὲν ἐκάθευδε, τὸν δ’ οὐκ
ἔχε νῆδυμος ὕπνος, τοῦτο δὴ τὸ τῆς ἡλυκείας ποιήσεως.
ἀλλὰ τὸν ὀφθαλμὸν ἀνατείνας καὶ τὸ ἀπρωρημένον τοῖς πτόρ-
15 θοῖς ξίφος θεασάμενος, ἐπεὶ μηδένα μηδαμοῦ τότε παρόντα
ἑώρα, ἀνακτησάμενος τῆς ἀθυμίας ἑαυτὸν, κρείττονος γίνεται
λογισμοῦ καὶ ἀποκτείνει τὸν ἑμὸν πατέρα βουλεύεται. καὶ
τάχα ἂν εἰς ἔργον ἀπέβη τὸ βούλευμα, εἰ μὴ τις ἄνωθεν Δ
θεῖα τοῦτον διεκώλυσε δύναμις, τὸ ἄγριον τοῦ θυμοῦ ἐξη-
20 μερώσασα καὶ ἱλαρὸν τῷ στρατηγῷ ἐνατενίζειν παρασκευά-
σασα. ταῦτα ἐγὼ ἐκείνου διηγούμενου πολλάκις ἤκουον.
ἔνθεσι δὲ τῷ βουλομένῳ ἐντεῦθεν κατανοεῖται, ὅπως τὸν Κο-
μηνῆν ἐς μεῖζονα ἀξίαν παρεφυλάττετο ὁ θεὸς καθάπερ τι

3. καθεδόμεθα A. 5. οὔτε: οὔτι γε? * 11. ἐκείθεν A.
ὕψικλόνου: lege ὑψικόμου. 13. εἶχε AG. 16. ἀναστησά-
μενος A. 17. βούλεται A. 18. βούλημα G.

dictum venit, hominis moerore levandi adque spem erigendi causa,
“age” inquit “descendamus ex equis, ut paulisper ab itinere con-
quiescamus.” verum ille vitae suae timens, furenti similis erat nec
quietem admodum requirebat. quid mirum? omnem salutis spem ab-
iecerat. tamen imperatori statim dicto audiens fuit. nam tale est in-
genium servorum, ut in quavis re dominis facile obediunt, praeser-
tim si qui bello capti sunt. itaque ubi desilierunt duces ex equis,
Alexius statim in viridi herba, velut toro, recubuit, Bryennius
autem, capite in alta quercus radice imposito, dum ille obdormit,
non dulci, ut in suavissimo poemate est, inclinat lumina somno; sed
ubi resupinus, sublati oculis, pendentem e ramis gladium Alexii
conspexit neque ullum circa arbitrum vidit, moerore in audaciam
mutato, patris mei interficiendi consilium capit. et perfecisset sane,
nisi divina quaedam obstitisset vis, quae eius saevitiam mitigavit
atque ut comiter imperatorem adspiceret, effecit. haec ego ex ipso
saepè audire meminì. undè perspicere cuius licet, Comnenum a deo

χρημα τίμιον, τὰ Ῥωμαίων σκήπτρα δι' αὐτοῦ ἐπανακαλέσαι·
σθαι θέλων. εἰ δέ τι μετὰ ταῦτα συμβέβηκε τῷ Βρυεννίῳ
τῶν ἀβουλήτων, αἰτία τῶν ἀμφὶ τὸν βασιλέα τινῶν, ὁ ἐμὸς
πατὴρ ἀναίτιος.

7. Τὰ μὲν οὖν κατὰ τὸν Βρυέννιον οὕτω διήρυστο. ὁ 5
P. 17 δὲ μέγας δομῆστικός Ἀλέξιος καὶ ἐμὸς πατὴρ οὐκ ἔμελλεν
ἀτρεμῆσειν, ἀλλ' ἐξ ἀγῶνων εἰς ἀγῶνας μεταχωρεῖν. ὁ γὰρ Βο-
ρίλος τῶν ἀμφὶ τὸν Βοτανιάτην οἰκειότατος βάρβαρος ἐξελ-
θὼν τῆς πόλεως καὶ ὑπαντήσας τῷ μεγάλῳ δομῆστικῷ καὶ ἐμῷ
πατρὶ, τὸν Βρυέννιον ἐκ τῶν χειρῶν αὐτοῦ παραλαβὼν ἔδρασεν 10
ὅ τι δὴ καὶ ἔδρασεν· ἐπισκήπτει δὲ παρὰ τοῦ βασιλέως
τῷ ἐμῷ πατρὶ χωρεῖν ὡς ἐπὶ τὸν Βασιλάκιον, ἦδη καὶ τοῦ-
τον βασιλείας περιθέμενον διαδῆμα καὶ τὴν ἐσπέραν μετὰ γε
τὸν Βρυέννιον ἀκατασχέτως κυμαίνοντα. ὁ γὰρ τοι Βασι-
λάκιος οὗτος ἀνὴρ μὲν ἦν τῶν πάνυ θανυμαζομένων ἐπ' 15
Βάνδρεία τε καὶ Θυμῷ καὶ Τόλμῃ καὶ ῥώμῃ· ἄλλως δὲ ἄν-
θρωπος τυραννικὴν ψυχὴν ἔχων, ἐφέλλκεν εἰς ἑαυτὸν τὰς
V. 18 ὑπερηφάνους τιμὰς, καὶ ἀναρρήσεις τὰς μὲν ἐπενοεῖτο, τὰς
δὲ προσέταττε. τοῦ γὰρ Βρυεννίου καθαιρεθέντος, οὗτος
καθάπερ ἐκείνου διάδοχος γεγωνὸς τὴν πᾶσαν εἰς ἑαυτὸν ἀνε- 20
δέξατο τῆς τυραννίδος ὑπόθεσιν. καὶ ἀπὸ τῆς Ἐπιδάμνου
ἄρξάμενος, (μητροπόλις δὲ αὕτη προκαθημένη τοῦ Ἰλλυρι-

1. τῶν add. A ante Ῥωμαίων. 4. αἰτία P. 8. βορίλος A.
10. ἔδρασε δ, τι G, ἔδραμεν δ, τι A, ἔδραμεν πρὸς δ, τι P. 12.
ὡς om. A. 15. μὲν post ἦν add. P.

velut carum caput ad maiora servatum esse; nempe eius opera rem Romanam restituere volebat. ceterum si quid postea Bryennius passus est mali, id culpa quorundam factum est, qui circa imperatorem erant, pater meus culpa caret.

7. Hunc exitum expeditio adversus Bryennium habuit; magno autem domestico Alexio patri meo nulla remissio laborum datus, sed nova semper pericula subeunda erant. etenim Borilus barbarus, Botaniatae admodum familiaris, Cpoli egressus et magno domestico patri meo obviam factus, postquam Bryennium ex manibus eius accepit et infandum facinus perpetravit, imperatoris nomine patrem meum iubet contra Basilacium proficisci, qui et ipse diadema sumserat et occidentem, ut paullo ante Bryennius, vehementissime miscerat. erat autem hic Basilacius vir ea tempestate inter omnes praecellens virtute, animo, audacia atque robore; cumque praeterea dominandi cupidus esset, summa ad se munera rapiebat et honores alios ambibat, alios posebat. devicto enim Bryennio, ille quasi eiusdem successor regum potitus, ab Epidamno, quod est Illyrici caput, usque ad Thes-

κοῦ,) μέχρι τῆς τῶν Θετταλῶν πόλεως ἦκε πάντα καταστρε-
 ψάμενος, αὐτὸς ἐαυτὸν καὶ χειροτονήσας εἰς βασιλέα καὶ
 εὐφημήσας καὶ τὸν πλύνητα τούτου στρατὸν ὄποι καὶ βούλοίτο
 μεταφέρειν. ἦν γὰρ καὶ ἄλλως μὲν θαυμαζόμενος ὁ ἀνὴρ C
 5 ἐπὶ τε μεγέθει σώματος καὶ κράτει βραχιόνων καὶ προσώπου
 σεμνότητι, οἷς μᾶλλον ἀλίσκεται τὸ ἀγροικικὸν τοῦτο καὶ
 στρατιωτικὸν ἔθνος. οὐ γὰρ διορᾷ εἰς ψυχὴν, οὐδ' ἐνατενί-
 ζει πρὸς ἀρετὴν, ἀλλὰ μέχρι τῶν τοῦ σώματος ἀρετῶν ἴστα-
 ται, τόλμαν καὶ ῥώμην καὶ δρόμον καὶ μέγεθος θαυμάζον
 10 καὶ ταῦτα κριτὸν ἄξια ἀλορυγίδος καὶ διαδήματος. ὁ δὲ καὶ
 ταῦτα ἔχων οὐκ ἀγενῆ, καὶ τὴν ψυχὴν εἶχεν ἀνδρείαν καὶ
 ἀκατάπληκτον· καὶ ὅλως οὗτος ὁ Βασιλεύκιος τυραννικὸν τε
 καὶ ἔπνει καὶ ἔβλεπε. φθέγμα τε γὰρ αὐτῷ βροντώδες καὶ
 οἶον καταπλήξαι στρατιᾶν ὄλην, καὶ ἐμβόημα ἱκανὸν σοστεῖλαι
 15 ψυχῆς θράσος. καὶ ἄμαχος ἐν λόγοις ἐπίσης ἐπιχειρῶν ἐπα- D
 ραί τε καὶ σοστεῖλαι τὸν στρατιώτην εἰς πόλεμον καὶ φυγὴν.
 μετὰ τοιούτων πλεονεκτημάτων στρατευόμενος ὁ ἀνὴρ καὶ
 περὶ αὐτὸν συλλεξάμενος ἄμαχον στρατιᾶν, τὴν Θετταλῶν
 πόλιν καταλαμβάνει, καθάπερ ἔφημεν. ὁ δέ γε ἐμὸς πατήρ
 20 ὁ Κομνηνὸς Ἀλέξιος ὡς πρὸς Τυφῶνα μέγαν ἢ ἑκατοντά-
 χειρα Γίγαντα ἀντιπαραταξάμενος καὶ πῦσαν ἐαυτῷ ἄνευγείρας
 στρατηγικὴν μηχανὴν καὶ φρόνημα γενναῖον ὡς πρὸς ἀντί-

1. ἦλθε A.

21. ἀναγείρας A.

22. στρατιωτικὴν A.

salorum urbem omnia in potestatem redigit, a semet ipso imperator et creatus et acclamatus. milites Bryennii sine duce oberrantes eum, quocumque vellet, sequebantur, cum etiam ceteroquin ob corporis magnitudinem et lacertorum robur et oris dignitatem in maxima admiratione esset. his enim rebus agrestes et bellicosi homines magis capiuntur: nam ad animum non penetrant, neque virtutis rationem habent, sed in corporis praestantia subsistentes, audaciam, robur, celeritatem, magnitudinem admirantur easque dotes purpura ac diademate dignas iudicant. at ille non solum his virtutibus excellebat, verum etiam forti et intrepido animo erat praeditus. omnino regiam plane speciem Basilicius prae se ferebat; vox eius erat ingens quaeque totum exercitum percelleret; clamore sublato audacissimum quemque perterrefaciebat, et ut in fugam ipsa voce vertere poterat, ita ubi ad pugnandum accendere vellet, invictus in dicendo erat. his ornatus virtutibus et egregiis copiis instructus, Thessalorum urbem occupat, ut diximus. sed pater meus Comnenus Alexius velut cum Typhone magno vel centimano Gigante pugnaturus, omnem expromisit militarem industriam ac fortitudinem seque ita ad certamen paravit, ut adversarii virtus exigere videretur. nondum igitur prioris

P. 18 πῦλον ἀξιόμαχον παρεσκεύαστο. καὶ μήπω τὸν ἐκ τῶν προ-
 τέρων ἄθλων κοινορτὸν ἀποτιναξάμενος, μηδὲ τὸν λύθρον
 τοῦ ξίφους καὶ τῶν χειρῶν ἀποπλυνάμενος, ὥσπερ λέων
 ἐχώρει βλοσυρὸς πρὸς τὸν χαυλιόδοτον τοῦτον σὺν Βασιλί-
 κιον τὸν θυμὸν αὐτοῦ ἀνεγείρας. καὶ καταλαμβάνει δῆτα 5
 τὸν ποταμὸν Βαρδάρων· οὕτω γὰρ ἐχχωρίως αὐτὸν ὀνομά-
 ζουσιν· ῥεῖ μὲν γὰρ ἄνωθεν ἀπὸ τῶν ἐγγύθεν τῆς Μυσίας
 ὄρων, παραμείβων δὲ πολλοὺς μεταξὺ τόπους καὶ διορίζων
 πρὸς τε τὴν ἕω καὶ τὴν ἐσπέραν τὰ τε Βερροία καὶ Θεσ-
 σαλονίκη προσήκοντα, ἐκδίδωσιν εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς καὶ νοτίαν 10
 Β. Θάλασσαν. πάσχουσι δὲ οἱ μέγιστοι τῶν ποταμῶν τοιοῦτόν
 τι. ἐπειδὴν διὰ τῆς προσχώσεως ἀνάστημά τι ἀξιόλογον ἐπι-
 φορησῶσι γῆς, τότε δὴ ἐπὶ τὰ κατάρροπα ῥέουσιν, ὥσπερ
 δὴ μεταμείβοντες τὰς πρώτας κοίτας αὐτῶν, καὶ τὴν μὲν πα-
 λαιὰν καταλείπουσι πάροδον διάκενον ὑγροῦ καὶ χηρέουσιν 15
 ὕδατος, ἣν δὲ νῦν διοδεύουσιν, ἐμπιπλῶσι ῥευμάτων πολλῶν.
 τούτων οὖν τῶν δυεῖν παρόδων, τῆς τε παλαιᾶς χαράδρας
 καὶ τῆς ἄρτι γενομένης πορείας, τὸ μεταξὺ θεασάμενος ὁ
 στρατηγικώτατος οὗτος Ἀλέξιος καὶ ἐμὸς πατήρ, καὶ τὸν μὲν
 ὄλκον τοῦ ποταμοῦ ὡς ἀσφάλειαν θέμενος ἐκ πατέρου, τῇ δὲ 20
 C. παλαιᾷ διόδῳ ἥδη φάραγγι γεγρονία ἐκ τῆς τοῦ ῥεύματος
 ἐπιρροίας καθάπερ αὐτοφνεῖ ἀποχρησάμενος διώρουχι, ἐστρα-
 τοπέδευσεν, οὐ πλεῖον τῶν δυεῖν ἢ τριῶν σταδίων ἀλλήλων
 ἀποδιστηκότων. καὶ εὐθὺς ἐν παραγγελίᾳ πάντες ἦσαν,

2. τὸ Α. 6. Βαρδάρων Α. 9. τὰ ante Θεσσ. add. PG, om. A.
 17. δυοῖν hic et infra P.

certaminis excusso pulvere, neque etiam cruore ab ense et manibus
 abluto, ut leo torvus in frendentem istum aprum, animi firmatus,
 procedit. iamque ad fluvium, quem Bardarum incolae vocant, per-
 venit; oritur is e Mysiae vicinis montibus, multasque regiones prae-
 terfluens, et quae Berrhoeam et Thessalonicam adiacent, in duas partes
 occidentalem et orientalem divisit, influit in mare nostrum australe.
 facere autem solent fluvii maiores, ut cum alluvione terram satis
 multam invexerint, in loca declivia fluant et, veteribus relictis al-
 veis aquaque destitutis, novas sibi vias aperiant et aqua impleant.
 quod igitur inter utrumque novum veteremque alveum erat interval-
 lum ubi Alexius pater meus, qua erat sagacitate, conspicatus est,
 fluvii tractum ab altera parte pro munitione habens et veteri ab
 altera parte alveo, quem iam in faucium altitudinem fluminis vis
 excavaverat, tanquam fossa nativa usus, castra posuit. distabat autem
 uterque alveus non plus tribus stadiis. ac statim iussit omnes inter-

ἡμέρας μὲν ἀναπαύσασθαι καὶ παραμυθῆσαι ὕπνῳ τὸ σῶμα
 καὶ τοῖς ἵπποις τροφήν δοῦναι τὴν ἄρκουσαν· μέλλουσι γὰρ
 τῆς ἐσπέρας καταλαβούσης ἀγρυπνήσαι τε καὶ ἐλπίζειν ἀδό-
 κητόν τι παρὰ τῶν πολεμίων ἐπισυμβῆναι. ταῦτα δέ, οἶμαι,
 5 διωκονόμετο ὁ ἑμὸς πατὴρ κίνδυνον ὑφορώμενος κατὰ τὴν
 ἐσπέραν ἐκείνην παρὰ τῶν πολεμίων. ἐπιθήσεισθαι γὰρ ἕαντῶ D
 τούτους ἤλπικεν, εἴτ' ἐκ πολυπειρίας τοῦτο προμαντευόμε- V. 19
 νος, εἴτε ἄλλως εἰκάσας. οὐ μὴν τὰ τῆς προφητείας αὐτῶ
 εἰς μακρὰν ἐληλύθει, οὐδὲ προέγνω μὲν, οὐ τὸ δέον δὲ διω-
 10 κήσατο. ἀλλ' ἀπάρας τῆς τούτου σκηπῆς ἅμα τοῖς ἄμφ'
 αὐτὸν στρατιώταις σὺν ὄπλοις καὶ ἵπποις καὶ πᾶσι τοῖς πρὸς
 μάχην ἐπιτηδεύουσιν, ἀπέστη μὲν τῆς σκηπῆς λαμπάδας τε κα-
 ταλειοπῶς ἐκείθι πανταχόθεν φαινούσας καὶ τινα τῶν ἄμφ'
 αὐτὸν οἰκείον Ἰωαννίκιον πύλαι τὸν μοναχικὸν ἐλόμενον
 15 βίον, τὴν σκηπῆν καταπιστεύσας καὶ ὅσα ἐπεφέρετο εἰς τε
 τράπεζαν χρειώδη καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν. αὐτὸς δὲ
 πορρωτάτω ἀπὼν ἐκάθητο μετὰ τῆς ἐνόπλου στρατιᾶς τὸ
 μέλλον καρδοκῶν, τοῦτο τεχνάζόμενος, ἢ ὁ Βασιλάκιος
 ἀνημμένως πανταχόθεν πυρκαϊὰς ἰδὼν καὶ λαμπαδοχουμένην.
 20 τὴν τοῦμοῦ πατρὸς σκηπῆν, οἷήσασθε ἐκείθι τούτον εἶναι
 διαναπαυόμενον, ὡς ἐντεῦθεν ἐκείνην τούτον ἀλώσιμον εἶναι. P. 19
 καὶ ὑποχείριον.

12. λαμπάδας καταλειοπῶς τοῖς ἐκείθι PG, alterum A. 16.
 τ' ἄλλην P. 18. παραδοκῶν P. 19. lege λαμπαδοχου-
 μένην.

diu quieti indulgere somnoque corpus reficere et iumentis pabulum
 dare; nam inumbrante vespera fore, ut vigilare debeant et improvi-
 sum hostium impetum expectare. idque, arbitror, pater meus man-
 daverat, quod periculum sibi hoc vespere ab hostibus timebat. nam
 eos se aggressuros esse sperabat, sive rerum bellicarum usu, sive
 aliunde edoctus. neque praesagium eius intra longinquam spem hae-
 sit, nec praesagivit modo, quod autem factum opus erat neglexit.
 immo copias e castris cum armis et equis omnibusque, quas ad pug-
 nam necessaria sunt, eduxit, ignibus in castris relictis late lucen-
 tibus et uno ex familiaribus monacho veteri Iohannicio, cui castra
 commisit et commeatum, quem secum portabat, reliquumque appara-
 tum, ipse longissime a castris cum armato exercitu subseedit, exspe-
 ctans, quid futurum esset; idque eo consilio fecit, ut Basilacius,
 cum accensos undique ignes et splendens patris mei tabernaculum
 conspexisset, requiescere hunc ibi securum arbitraretur ac facili ne-
 gotio capi posse.

8. Ὅσα εἰς μάτην δέ, καθάπερ εἰρήκειμεν, ἡ μαντεία τοῦμοῦ πατρὸς Ἀλέξιου ἐγεγόνει. ἐπῆλθε γὰρ τῷ προσδοκωμένῃ στρατοπέδῳ ἀθρόον ὁ Βασιλάκιος σὺν ἵππεσὶ τε καὶ πεζοῖς, μυριάσδων στρατιὰν ἐπαγόμενος. καὶ τὰς μὲν κλισίας ἐφευρῶν ἐκυσταχοῦ ἀναλαμπούσας πυρὶ, ἐξαστράπτουσαν δὲ καὶ τὴν τοῦ στρατηγοῦ σκηπὴν θεασάμενος, ὡς εἶχε ῥύμης εἰς ταύτην εἰσεληλυῖται, πολυτάραχόν τι καὶ θορυβῶδες βοῶν. ὡς δ' οὐκ ἦν οὐδαμοῦ ὁ προσδοκώμενος, οὐδέ τις ἀνέπτυ στρατιώτης ἐκεῖθεν τὸ παράπαν ἢ στρατηγός, εἰ B μὴ πού τινες καταλειμμένοι τῶν θητευόντων εὐκαταφρόνητοι, ἔτι μᾶλλον ἐβόα καὶ ἐκεκράγει "οὐ ποτέ ἐστὶν ὁ τραυλός;" οὕτως καὶ τοῖς ῥήμασιν εἰς τὸν μέγαν δομέστικον ἀποσκώπτων. ἦν γὰρ τᾶλλα μὲν οὗτος ὁ ἐμὸς πατὴρ Ἀλέξιος: εὐστομος καὶ οὐδεὶς οὕτω ῥήτωρ ἦν αὐτοφυῆς ἔν τε ἐνθυμήμασι καὶ ἐπιχειρήμασι, μόνον δὲ κατὰ τὸν φθόγγον τοῦ 15 ῥῶ ὑπαλιόθαινε τε μετρίως καὶ ἀσυμφανῶς διώκλα ἢ γλωττα, καίτοι κατὰ τᾶλλα στοιχεῖα τὸν ῥοῦν ἀκάδεκτον ἔχουσα. ἀλλ' ὁ μὲν οὕτως ὄνειδίζων ἐβόα, καὶ διηρουνᾶτο καὶ ἀνέτρπε πάντα καὶ κισώτια καὶ σκίμποδας καὶ σκεύη καὶ αὐτὴν C δὴ τὴν τοῦμοῦ πατρὸς κλίην, μὴ πως ὁ στρατηγός ἐν τινι 20 τούτων κέρυπτο. καὶ θαμὰ πρὸς τε τὸν μοναχὸν οὕτω καλούμενον Ἰωαννίκιον ἐνέβλεπε. καὶ γὰρ διὰ σπουδῆς ἐπε-

1. δὲ add. A.	2. ἐγεγόνει add. A.	5. ἐφεῦρε AG.	πανταχοῦ A.
καὶ om. A.	7. πολυτάραχόν τι καὶ G.	8. οὐδαμῆ A.	12.
	15. τοῦ ῥῶ ὡς G, τοῦ ὡς P, recte A.		16.
διέκλα coni. Hoeschel.	21. τε om. A.		

8. Nec fefellit patrem meum, ut diximus, praesagium. Basilacius enim hostes, quorum adventum expectaverat, cum omnibus equitibus et peditibus (decem millium numerum implebant) repente adortus, cum tentoria undique lucentia invenisset et resplendens etiam imperatoris tabernaculum videret, quanto impetu potuit eo irruit, ingenti clamore sublato. nusquam vero apparente Alexio, quem ibi deprehensurum speraverat, neque milite omnino ullo nec duce prodeunte, nisi siqui calones viles relicti erant, etiam vehementius, ubi tandem cavillans iste, clamabat, vel ipsi dictis magnum domesticum cavillans. utebatur enim pater meus ceteroquin linguae volubilitate neque quisquam natura ad disserendum et argumentandum magis comparatus erat; in canina tantum littera leviter haesitabat et aliquantum balbutiebat, quanquam in reliquis optime stebat oratio. hinc igitur illudendi occasione Basilacius sumta, clamitabat pervestigabatque omnia et subvertebat arcas, mensas, vasa, ipsum denique patris mei lectum; ne forte imperator alicubi lateret.

ποίητο ἢ μήτηρ ἐν ἀπάσαις ταῖς αὐτοῦ ἐκστρατείαις θμύσκη-
 ρον ἔχειν τῶν τιμιωτέρων τινὰ μοναχόν, καὶ ὁ εὖνους οὗτος
 υἱὸς ὑπέειπε τῷ μητρικῷ θελήματι οὐ τὰ ἐν βράβει μόνον,
 ἀλλὰ καὶ ἐς μείρακας παραγγείλας καὶ μέχρως ἂν γυναικὶ συνη-
 5 μόσθη· καὶ τὰ τῆς σκηπῆς ἅπαντα ὁ Βασιλάκιος διηρουνῶτα
 καί, τοῦτο δὴ τὸ τοῦ Ἀριστοφάνους, ἐρεβοδιφῶν οὐκ ἀνίει,
 πυνθανόμενος ἅμα καὶ τὸν Ἰωαννίκιον περὶ τοῦ δομestikou. D
 τοῦ δὲ πρὸ ὤρας ἐξιέναι ξὺν παντὶ τῷ στρατεύματι δισχυριζο-
 μένου, γνοὺς ὅτι πολὺν τὸν πλάνον ὑπέμενε, καὶ τοὺς ἅπασιν
 10 ἀπειπάμενος, ἄλλας ἐκ ἄλλων φωνὰς μεταμειβῶν ἐβόα “ἄνδρες
 συστρατιῶται, ἠπατήμεθα· ὁ πόλεμος ἐξῶθεν.” οὕτω τέλος
 ἔσχεν ὁ λόγος αὐτῷ, καὶ ἐξιούσι τοῦ στρατοπέδου ἐφίσταται
 τούτοις ὁ ἐμὸς πατήρ ὁ Κομνηνὸς Ἀλέξιος, προφηδήσας τῆς V. 20
 στρατιᾶς σὺν ὀλίγοις τισὶ μετὰ σφοδρότητος. καὶ τινα εἰς P. 20
 15 τάξιν συνιστῶντα τὰς φάλαγγας θεωσέμενος, (καὶ γὰρ οἱ
 πλείους τῶν στρατιωτῶν τῶν ἀμφὶ τὸν Βασιλάκιον εἰς τὴν λείαν
 ἑαυτοὺς ἐπιδεδωκότες καὶ τὰ λάφυρα — τοῦτο γὰρ καὶ πάσαι
 τοῦμῳ πατρὶ ἐμεμηχάνητα — οὕτω ἔφθησαν συνελθεῖν καὶ
 εἰς παρατάξιν καταστῆναι, καὶ ἐπέστη αὐτοῖς ἀθρόον κακὸν
 20 ὁ μέγας θεμέστικος,) ἰδὼν δὲ τὸν καθιστῶντα τὰς φάλαγγας
 καὶ νομίσας εἴτε ἀπὸ τοῦ μεγέθους εἴτε ἀπὸ τῆς τῶν ὄπλων
 λαμπρότητος (καὶ γὰρ ἀντέστιλβε τούτῳ τὰ ὄπλα πρὸς τὴν

12. αὐτοῦ G.

18. lege τῶμῳ.

quod dum facit, identidem monachum Iohannicum adspiciebat. et
 enim studiose id egerat mater Alexii, ut quoties in bellum is profi-
 cisceretur, contubernalem haberet ex venerabilioribus unum mona-
 chis; cui maternae voluntati pius filius non solum cum puer esset,
 verum etiam iuvenum numero adscriptus atque adeo donec uxorem
 duxit, obsecutus est. totum igitur tabernaculum Basilacium perscruta-
 batur et, ut Aristophanes dicit, ἐρεβοδιφῶν non desinebat, inter-
 rogans simul Iohannicum de magno domestico. is cum Alexium ante
 horam cum universo exercitu egressum castris asseveraret, quanto in
 errore esset, sensit, sibi que prorsus desperans ac multum vociferatus,
 “commilitones” exclamat “decepti sumus; bellum extra est.” necdum
 loqui-nsierat, cum copias e castris exeuntes pater meus Comnenus
 Alexium adoritur, agmen cum paucis castris praecurrens maxima
 cum vehementia. ibi unum quendam aciem instrumentem cum animadver-
 teret, (plerosque enim Basilacii milites — id enim pater meus praestra-
 xerat — praedae ac rapinarum studio palantes, antequam in ordinem
 radierant, oppressit repentina pernicie magnus domesticus,) cum igitur
 cum aciem instrumentem videret et vel ex proceritate corporis vel
 ex armorum splendore (nam ea astrorum lumine fulgebant) ipsam Ba-

ἀστράφην βολήν,) ἐκείνον εἶναι τοῦτον τὸν Βασιλάκιον, συν-
 Βαντήσας αὐτῷ γοργῶς παίει κατὰ τῆς χειρὸς· ἢ δ' εὐθὺς
 μετὰ τῶν ξίφους εἰς γῆν ἔρριπτο, ὅπερ μεγάλως τὴν φύλαγγα
 συνετάραξεν. οὐ μὴν ὁ Βασιλάκιος ἦν, ἀλλὰ τις τῶν περὶ
 τὸν Βασιλάκιον γενναιότατος, οὐδὲν τοῦ Βασιλακίου ὄσον γε 5
 τὰ εἰς ἀνδρείαν λειπόμενος· βαρὺς οὖν τοῦ λοιποῦ κατ' αὐτῶν
 κυλινοῦμενος καὶ τοξεύμασι βάλλων καὶ δόρατι τιτρώσκων
 καὶ ἀλαλαγμοῖς ἐμβοῶν καὶ νυκτὶ συγγέων καὶ πάντα καὶ
 τόπον καὶ χρόνον καὶ ὄργανον εἰς νίκην λαμβάνων καὶ τοῦ-
 τοις προσφυῶς ἀποχρώμενος ἀκλονήτῳ φρονήματι καὶ ἀσυγ- 10
 C χύτῳ τῇ διανοίᾳ καὶ ἄλλον ἄλλοσε φεύγοντα προλαμβάνων,
 πάντα διέκρινε καὶ τὸν ἐχθρὸν καὶ τὴν φίλον. ἀλλὰ καὶ τις
 ἀνὴρ Καππαδόκης Γούλης τὸ ἐπώνυμον, εἴηνους θεράπων
 τοῦμοῦ πατρός, τὴν χεῖρα γενναῖος, τὸν θυμὸν ἐς πολέμους
 ἀκάθεκτος, τὸν Βασιλάκιον θεασάμενος καὶ ἀκριβοῶς ἐγνω- 15
 κῶς, παίει κατὰ τῆς κόρυθος. ἀλλὰ τὸ τοῦ Μενέλεω πρὸς
 τὸν Ἀλέξανδρον πέπονθε. τὸ γὰρ ξίφος αὐτοῦ τριχθᾶ τε
 καὶ τετραχθᾶ διατριφθὲν ἐξέπεσε τῆς χειρὸς, τῆς λαβῆς κα-
 ταλειφθεῖσης ἐν τῇ χειρὶ. ὃν ὁ στρατηγὸς θεασάμενος εὐθὺς
 διελοιδορεῖτο, ὅτι μὴ κατάσχοι τὸ ξίφος καὶ ἄναδρον ἀπε- 20
 D κάλει τοῦτον. ἀλλ' ὁ στρατιώτης τὴν καταλειφθεῖσαν τοῦ
 ξίφους λαβὴν παραδεικνύς, πρῶτον ἐποίει τὸν μέγαν δο-

4. τῶν add. A.

12. φίλον G.

13. Γούλης P.

14. ἐν

πολέμοις P.

18. διατριφθὲν G, διατριφθὲν PA.

20. κα-

τάσχη A.

22. ὄπλον add. A post παραδεικνύς.

silacium esse suspicaretur, atroci impetu irruit manumque percutit;
 quae statim una cum gladio in terram decidit. magnopers hostes ea
 re perturbati sunt. quanquam Basilacius non erat, sed eius comitum
 unus nobilissimus nec ipso Basilacio virtutis laude inferior. iamque
 vi Alexius invehitur, sagittis petit, ferit hasta, clamoribus terret,
 noctis miscet tenebris, denique ex omni et loco et tempore et re
 opportunitatem victoriae capit eaque commode utitur intrepido ac prae-
 senti animo. atque in summa trepidatione, cum alius alio fugeret, omnes
 tamen et hostes et suos discernebat. erat etiam Cappadox quidam
 Gules nomine, fidus patris mei famulus, manu promptus et animo in
 proeliis audacissimo: qui conspicatus Basilacium ac probe agno-
 scens, galeam percussit; sed idem quod Menelao contra Paridem pu-
 gnanti accidit, ensis in terna quaternaque fragmina ruptus manu
 excidit, capulo solo relicto. quem ubi vidit imperator, reprehendit
 statim, quod gladius deesset, ignaviaeque insimulat; sed miles capu-
 lum, quem adhuc tenebat, ostendens, magnum domesticum placavit.

μέστικον. καὶ τις δ' ἄλλος Μακεδῶν, Πέτρος τὴν κλησιν
 Τορνίκιος τὴν ἐπωνυμίαν, μέσων τῶν πολεμίων ἐμπεσὼν,
 πολλοὺς τούτων ἀνήρει. ἡ γὰρ φάλαγξ εἶπετο ἀγνοοῦσα τὰ
 δρώμενα· ἐν σκότει γὰρ τῆς μάχης καθισταμένης, οὐχ οἰοί
 5 τε ἦσαν ἅπαντες τὰ γινόμενα ὄραϊν. ὁ δὲ Κομνηνὸς ἐπὶ τὸ
 μήπω διασπασθὲν τῆς φάλαγγος ἔτετο παίων τοὺς ἀντικαθι-
 σταμένους, καὶ ἀνθυποστρέφων αὐθις εἰς τοὺς ἰδίους, σπεύ-
 δων καὶ τὸ ἔτι συνισταμένον τῆς τοῦ Βασιλακίου παραλῦσαι P. 21
 φάλαγγος καὶ διαπεμπόμενος εἰς τοὺς ὀπισθεν καὶ παρακα-
 10 λευόμενος μὴ μέλλειν, ἀλλ' ἐπεσθαί οἱ καὶ καταλαμβάνειν
 ταχύτερον. ἐν τοσούτῳ δὲ ἀνὴρ τις Κελτὸς τῶν ἀμφὶ τὸν
 δομέστικον, ἔν' ἐν βραχεῖ τὰ πάντα διηγήσομαι, γενναῖος
 στρατιώτης καὶ Ἄρεως ὄλος ἔμπλεως, τὸν ἐμὸν πατέρα ἰδὼν
 μεσούθεν τῶν πολεμίων ἄρτι ἐξιόντα ἐσπασμένον τὸ ξίφος θερ-
 15 μὸν ἀπὸ τοῦ αἵματος ἀναπέμπον ἀτμόν, καὶ τῶν πολεμίων
 νομίσας ἕνα, ἀθρόον αὐτῷ ἐμπεσὼν παῖει τῷ δόρατι περὶ
 τὸ στέρον, καὶ τάχα ἂν ἐξεδρον τὸν στρατηγὸν ἐπεποιήκει,
 εἰ μὴ αὐτὸς ἅμα τε πρὸς τὸ ἐδραιότερον ἑαυτὸν ἐφηδράσα-
 το καὶ ὄνομαστί τοῦτον ἐκάλεσεν, ἀποκόψειν ἀπειλησάμενος B
 20 διὰ τοῦ ξίφους παραχρῆμα τὴν κεφαλὴν. ὁ δὲ ἐπειδὴ πως V. 21
 τὸν ἀγνοοῦντα προὔβαλλετο καὶ τὴν νύκτα καὶ τὸ συγκεχῶ-
 σθαι περὶ τὴν μάχην, μετὰ τῶν ζώντων ἡριθμητο.

3. γὰρ: δὲ? vid. Bryenn. p. 153, 3. 5. ἅπαντα rectius Bryen-
 nius. 10. ἀλλ' add. G. 12. διηγήσομαι P. 16. ἕνα:
 εἶναι A. 18. ἐφιδρούσατο A. 22. περὶ om. A.

et alius quidam Macedo Petrus nomine, cognomento Tornicius, me-
 dios in hostes illatus, multos ex iis trucidavit. interea phalanx seque-
 batur ignara eorum, quae fiebant; quia enim noctu pugnabatur, non
 poterant omnes, quae fiebant, cernere. at Comnenus in acie partem
 nondum inclinatam irrui caesisque obvius, cum qui e Basilacii exer-
 citu adhuc locum obtinebant, deiicere festinaret, proelio rursus ex-
 cessit suosque post tergum, ne cessarent, sed sequerentur et cele-
 rius accederent, missis nuntiis, hortabatur. tum Gallus quidam e do-
 mesticis copiis, ut breviter cuncta perstringam, miles strenuus Mar-
 temque spirans, qui patrem meum ex mediis hostibus, stricto et de
 recenti caede fumante gladio, ad suos regredientem conspiceret, ra-
 tus hostium unum esse, vehementi impetu, hasta ferit circa pectus;
 nec multum absuit, quin imperatorem equo deiiceret, nisi is et fir-
 mius insedisset, et nominatim hominem compellasset, illico caput ei
 abscissurum se esse munitans. ille cum ignorantiam quandam excusa-
 ret seque nocte ac pugna perturbatum asseveraret, incolumis evasit.

9. Τὰ μὲν νυκτὸς ἔργα τοῦ δομestίκου τῶν σχολῶν
 σὺν ὀλίγοις τοιαῦτα· ἡμέρας δὲ ἄρτι διαγελώσης καὶ τοῦ
 ἡλίου τοῦ ὄριζοντος ὑπερκύψαντος, οἱ τοῦ Βασιλακίου φα-
 λαγγάρχαι ἔσπευδον ὅλη γνώμη ἐπισυλλέγειν τοὺς περὶ τὴν
 λείαν ἐσπουδακότητας καὶ ἀπολειφθέντας τῆς μάχης. ὁ δὲ μέ- 5
 γας δομestικός τὸ ἴδιον καταστήσας στράτευμα κατὰ τοῦ
 C Βασιλακίου αὖθις ἔτετο. πόρρωθεν δὲ τινὰς αὐτῶν οἱ τοῦ
 I δομestίκου θεασάμενοι καὶ κατ' αὐτῶν σφοδρῶς ἐξορμήσαν-
 τες ἐτρέψαντο καὶ τινὰς αὐτῶ ζαωρίαν ἐπανεληλυθότες προσ-
 ἤγγον. ὁ δὲ τοῦ Βασιλακίου ἀδελφὸς Μανουὴλ ἐπὶ λόφου 10
 τινὸς ἀνελθὼν ἐπερρώωντες τὸ στράτευμα μέγα φωνῶν ὥσδε
 "τοῦ Βασιλακίου ἡ σήμερον ἔστιν ἡμέρα καὶ νίκη." εἰς δὲ
 τὴν Βασίλειον τὴν κληθισὴν Κοιραντίκιον τὴν ἐπωνυμίαν, γνωστὸς
 καὶ συνήθης τοῦ Βρυεννίου ἐκείνου Νικηφόρου, περὶ οὗ ὁ
 λόγος ἐμνήσθη, καὶ τὰ εἰς πολέμους ἀκάθεκτος, προθέων 15
 τῆς τοῦ Κομνηνοῦ παρατάξεως ἄνεισι πρὸς τὸν λόφον. ὁ δὲ
 D Βασιλάκιος Μανουὴλ τοῦ κουλεοῦ τὸ ξίφος σπασάμενος, ὅλας
 ἡνίας χαλάσας σφοδρῶς κατ' αὐτοῦ ἔτετο· ὁ δὲ Κοιραντίκιος
 οὐ διὰ ξίφους, ἀλλὰ τὴν ἀπηωρημένην τῇ ἐφestsίδι ῥάβδον
 ἐφέλκυσας, παίει τοῦτον κατὰ τοῦ κράτους καὶ παραχρῆμα 20
 καταβάλλει τοῦ ἵππου καὶ δεσμώτην τοῦτον ἐπισπρόμενος κα-
 θάπερ τι λάφυρον τῶμῃ πατρὶ προσῆγεν. ἐν τοσούτῳ δὲ καὶ
 τὸν Κομνηνὸν μετὰ τῶν ἰδίων ἀναφανέντα ταγματίων τὸ ἐκ-

9. αὐτῶν G.
 λεοῦ A.

11. ἐπαρώννυε P.
 22. τῷ ἐμῶ A.

μεγαφωνῶς P.

17. κο-

9. Atque haec quidem per noctem domesticus scholarum cum paucis suorum gessit. postero autem die, ut primum lux orta est, Basilacii centuriones toto animo contendebant milites, qui, pugna omissa, praedabantur, in ordinem cogere; magnus autem domesticus et ipse acie denuo instructa, Basilacium adoritur; cumque procul hostium nonnullos Alexii milites conspexissent, summa vi irruentes, in fugam eos coniciunt, nonnullos etiam capiunt, quos ad imperatorem adducunt. interim Basilacii frater Manuel, colle ascenso, animos suorum erigit magna voce exclamans "hic dies, haec victoria Basilacii est." sed Basilius quidam, Curticius cognomento, familiaris et comes Bryennii illius Nicephori, cuius mentionem fecimus, vir bello strenuus, ex acie Comneni in collem procurrat; contra quem cum Manuel, stricto gladio et habenis immissis, ferociter rueret, Curticius non ense, sed baculo, quod e sella pendebat, capite percusso, eum statim ex equo delicit captumque, velut spoliū, ad patrem meum raptat. interim etiam Comnenus cum copiis suis accedit: quo con- specto, quod reliquum erat Basilacii agmen, postquam paulisper ste-

λειπόμενον τῷ Βασιλακίῳ στράτευμα θεασάμενον, μικρὸν ἀντισχὸν εἰς φυγὴν ἐξώρησε. καὶ ὁ μὲν Βασιλάκιος πρόσθεν ἔφηνεν, ὁ δὲ Κομνηνὸς Ἀλέξιος ἐδίωκε. καταλαβόντων δὲ εἰς Θεσσαλονίκην, εὐθύς οἱ Θεσσαλονικεῖς τὸν Βασιλάκιον ἐδέξαντο, τῷ στρατηγῷ ἐπιζυγώσαντες παραχρηῆμα τὰς πύλας. ἀλλ' οὐδ' ὡς ἀνῆκεν ὁ ἐμὸς πατήρ, οὐδ' ἀπεδύσατο θώρακα, οὐδὰ τὸ κράνος ἀπέθετο, οὐδὲ τὴν ἀσπίδα τῶν Ρ. 22 ὤμων παρεῖτο, οὐδὲ τὸ ξίφος ἀπέρριψεν, ἀλλὰ στρατοπεδύσας ἠπέλει τειχομαχίας τῇ πόλει καὶ πύρρῃσιν ἄντικρυς. καὶ 10 ἐθέλων διασωσάει τὸν ἄνδρα, διὰ τοῦ συσχεπομένου αὐτῷ μοναχοῦ Ἰωαννικίου (ἀκὴρ δὲ οὗτος ἐπ' ἀρετῇ διαβόητος) τὰ περὶ εἰρήνης πρὸς τὸν Βασιλάκιον ἠρώτα, ὥστε τὰς πίστει λαβόντα μηδὲν δεινὸν παῖσεσθαι, ἐγχειρίζειν αὐτῷ ἑαυτὸν τοῦ ὁμοῦ καὶ τὴν πόλιν. καὶ ὁ μὲν Βασιλάκιος ἀπειθῆς ἦν, οἱ 15 δὲ Θεσσαλονικεῖς δέει τοῦ μὴ ἀλῶναι τὴν πόλιν καὶ δεινόν τι παθεῖν, παρεχώρουν τῷ Κομνηνῷ τῆς εἰσόδου. ἀλλ' ὁ Βασιλάκιος αἰσθόμενος τοῦ γινομένου ἀπὸ τοῦ πλήθους, ἐπὶ τὴν ἀκρόπολιν μεταβαίνει καὶ ἀπὸ ταύτης εἰς ἐκείνην ἐφάλ- Β λεται. καὶ οὐδ' ὡς ἐπιλανθάνεται πολέμου καὶ μάχης, καί- 20 τοι τοῦ δομειστικῶν πίστει αὐτῷ διδόντος μηδὲν τι παθεῖν ἀνήκεστον. ἀλλ' ὠρῶτό γε ὁ Βασιλάκιος καὶ ἐν τοῖς δεινοῖς καὶ ἐν οἷς ἐστενοχωρεῖτο λίαν ἀνῆρ. οὐδὰ γὰρ ὑφεῖναι τι τοῦ ἀνδρώδους καὶ τοῦ γενναίου ἠβούλετο, ἕως ἐκείθεν αὐτὸν

5. τῷ στρατηγῷ: τῷ μὲν πατρὶ Α. 6. ὁ ἐμὸς πατήρ: οὗτος Α.
7. τὸν θώρακα? 8. ἀνέρριψεν G. 23. αὐτὸν om. Α.

tit, terga vertit. Basilacium Alexius Comnenus persequitur. cum Thessalonicam venissent, statim Thessalonicenses, Basilacio admisso, Alexio portas claudunt. sed ne sic quidem pater meus destitit, immo nec lorica exiit, nec galeam deposuit, nec clypeum ab humeris removit, nec ense abiecit; sed castrametatus, urbem oppugnatam ac statim dirutum iri comminabatur. quoniam autem servare Basilacium malebat, per Iohannicum monachum, comitem suum, spectatae virtutis hominem, de pace cum eo egit, ea conditione, ut si seque et urbem dederet, nihil incommodi pateretur. abnuente Basilacio, Thessalonicenses veriti, ne, urbe capta, graviter ipsi affligerentur, Alexium intromiserunt. Basilacius ubi quod a multitudine factum erat cognovit, in arcem se recepit. ac ne sic quidem ab armis recessit, licet domesticus nihil eum indigni passurum esse, fide data, polliceretur. nam in adversis quoque rebus et cum premebatur, Basilacius strenuum se praestitit; neque quidquam de virtute et animi magnitudine remisit, donec arcis incolae et custodes eum vi inde pulsum, magno domestico tradidere. missis statim ad impera-

οὐ τῆς ἀριστοτέλους οἰκήτορες καὶ φύλακες ἐξελάσαντες ἄπαν-
 τες ἄκοντα καὶ βία τοῦτον τῷ μεγάλῳ δομestικῷ παρέδωκαν.
 εὐθύς δὲ πρὸς τὸν βασιλέα τὴν τούτου ἄλωσιν διαμεμηνυ-
 κώς, αὐτὸς ἐπ' ὀλίγον τῇ Θεσσαλονικῇ ἐγκαρτερήσας καὶ τὰ
 C ἐν αὐτῇ καταστησάμενος, λαμπρὸς στεφανίτης ἐπαγγεί. οἱ 5
 δὲ πρὸς τοῦ βασιλέως πεμφθέντες μεταξὺ Φιλίππων καὶ
 Ἀμφιπόλεως τῶμῳ πατρὶ συναντήσαντες, τὰς περὶ αὐτοῦ
 ἐγγράφους προστάξεις βυσιλικὰς αὐτῷ ἐγχειρίσαντες, παρα-
 λαβόντες τὸν Βασιλάκιον περὶ τι χωρίον Χλεμπιναν καλού-
 V. 22 μενον ἀπαγαγόντες, ἐγγὺς τῆς ἐν αὐτῷ πηγῆς τοὺς ὀφθαλ- 10
 μούς αὐτοῦ ἐξορύττουσιν· ἐξ οὗ καὶ μέχρι τῆς δεῦρο ἡ
 πηγὴ Βασιλακίου κέκληται. τοῦτο τρίτον ἄθλον πρὸ γε τῆς
 βασιλείας καθάπερ τινὶ Ἡρακλεῖ τῷ μεγάλῳ Ἀλεξίῳ γεγένητο.
 ἂν γάρ τις Ἐρμάνθιον κάπρον τὸν Βασιλάκιον τοῦτον καλέ-
 D σειεν, Ἡρακλέα δὲ τινα καθ' ἡμᾶς γενναϊότατον τὸν ἐμὸν 15
 πατέρα Ἀλέξιον, οὐκ ἂν ἀμάροιτο τῆς ἀληθείας. ταῦτα μὲν
 ἔστω πλεονεκτήματα καὶ πρὸ τοῦ θρόνου κατορθώματα τῷ
 Κομνηνῷ Ἀλεξίῳ, ὧν ἀπάντων γέρας ἀπέλαβε παρὰ τοῦ
 αὐτοκράτορος τὴν τοῦ σεβαστοῦ ἀξίαν, σεβαστὸς ἀναρρηθεὶς
 ἐκ μέσης συγκλήτου. 20

10. Καθάπερ, οἶμαι, τὰ πονηρευόμενα τῶν σωμάτων
 πῆ μὲν ταῖς ἐξωθεν αἰτίαις κακοῦνται, ἔστι δ' ὅπου καὶ τὰ
 αἰτία τῶν νοσημάτων ἀφ' ἑαυτῶν ἀναβλύζουσι, καὶ αἰτιώ-

1. ἄπαντες om. A. 2. παρέδωσαν A. 14. καλέσῃ A. 16.
 ἀμάροτῃ τῆς A. lege ἀμάροι τὸ τῆς ἀληθείας. vid. annotationes.

torem, qui Basilacium captum nuntiarent, ipse Thessalonicae mansit, unde mox, rebus constitutis, triumphans Cpolim revertebatur. at qui obviam patri meo ab imperatore missi erant, cum Philippos inter et Amphipolim occurrissent, litterisque illius redditis, Basilacium accipissent, ad vicum quendam, Chlempinam dictum, abduxerunt eum ac prope fontem, qui ibi est, oculis privarunt; unde adhuc fons ille Basilacii appellatur. tertius hic fuit labor ante imperium a patre meo velut ab Hercule quodam exantlatus. si quis enim Erymanthium aprum Basilacium istum dixerit, patrem vero meum generosissimum Herculem quendam huius aetatis, a vero non aberret. et hactenus de iis, quae ante principatum Alexius Comnenus praeclare gessit; quorum omnium laborum hunc fructum tulit; ut augusti dignitate ab imperatore auctus, augustus in medio senatu renuntiaretur.

9. Ut corpora modo extrinsecus male afficiuntur, modo ipsae morborum causae existunt, ac saepe ab aëris intemperie victuque insalubri, nonnunquam etiam a corruptis humoribus febrium originem

μεθα πολλῶν μὲν τὰς τοῦ περιέχοντος ἀνωμαλίας καὶ τινὰς τροφῶν ποιότητος πυρετῶν γενέσεις, ἐνίοτε δὲ καὶ χρομῶν σηπεδόνας· οὕτω δὴ τὰ καὶ ἡ τῶν Ῥωμαίων κακότης κατ' ἐκεῖνο καιροῦ νῦν μὲν ἀνεβλάστησε θανατώδεις κήρας τοὺς 5 προειρημένους ἄνδρας ἐκείνους, λέγω δὴ Οὐρσελίου καὶ Βασιλακίους καὶ ὅσοι τὸ τυραννικὸν συνεπλήρουν πλῆθος, νῦν P.23 δὲ ἔξωθεν τινὰς καὶ ἐπεισάκτους τυράννους τὰ τῆς τύχης ταύτης ἐπεισηγάγετο ἀπρόσμαχόν τι κακὸν καὶ ἀνίατον νόσημα, καθά γε καὶ τὸν ἐπὶ τυραννικῇ γνώμῃ διαβόητον Ῥομπέρ- 10 τον ἐκεῖνον τὸν ἀλαζόνα, ὃν Νορμανία μὲν ἤνεγκε, φανλότης δὲ παντοδαπῇ καὶ ἐθρέψατο καὶ ἐμαίλευσεν. ἡ δὲ Ῥωμαίων ἐχθρὸν τηλικούτων ἐφ' ἑαυτῆς εἴλκυσε, πρόφασιν δεδωκυῖα τῶν ἀπ' ἐκείνου πολέμων τοῖς πρὸς ἡμᾶς κήδος ἐτε- B ρόφυλόν τε καὶ βάρβαρον καὶ τὰ πρὸς ἡμᾶς ἀπροσάρμοστον, 15 μᾶλλον δὲ ἀπροσεξίμῳ τοῦ τότε κρατοῦντος Μιχαὴλ τοῦ τὰς τοῦ γένους σειρᾶς πρὸς τοὺς Λούκας ἀνάπτοντος. εἰ δὲ καὶ καθαρποίμην τινὸς τῶν καθ' αἷμά μοι προσηκόντων, (καὶ γὰρ κάμοι τὰ πρὸς μητρὸς ἐκεῖθεν καταρρεῖ,) νεμεσάτω μηδείς· τὴν τε γὰρ ἀλήθειαν ἔξ ἀπάντων προειλόμην ξυγγρά- 20 φειν καὶ ὅσον ἐπὶ τούτῳ τὰς ἔξ ἀπάντων μέμψεις ἀνεστειλᾶμην. ἐκεῖνος γὰρ ὁ εἰρημένος αὐτοκράτωρ ὁ Λούκας Μιχαὴλ τὴν τοῦ βαρβάμου τούτου θυγατέρα εἰς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν κατηγγυήσατο Κωνσταντῖνον, κἀντεῦθεν ἀνερράγη τὰ τῶν πολε- C

1. ἀνωμαλίας A, ὀμίλλας PG. 3. κακότης om. A. 5. δὲ G. 18. μητέρος P.

repetimus, ita Romana etiam res affecta tunc temporis nunc ipsa letifera sibi fata peperit, Urselios dico et Basilacios, de quibus supra exposui, et si qui alii tyrannidem affectabant, nunc externis et peregrinis tyrannis accitis, fortuna eam in mala praecipitavit, quae sanari nequeunt. in quorum numero Robertus ille fuit, immodica vir dominandi cupiditate ac iactantia, cui genitrix Normania, improbitas omnis generis obstatetrix alitrixque erat. hunc in se hostem res publica Romana proritavit, bellorum causam ex affinitate peregrina et barbara ac nobis quidem parum digna ipsi offerens: vel potius arcessivit eum imprudentia, qui tum rerum potitus erat, Michaelis e Ducarum gente oriundi. ceterum si quem eorum, qui sanguine mecum coniuncti sunt, (nam ego quoque maternum inde genus repeto,) reprehendendum existimo, id nemo aegre ferat; nam veritatem usque quaque tradere mihi proposui et quantum ad illum attinet, nihil amplius dixi, quam necesse erat. hic igitur imperator Michael Ducas filiam istius barbari filio suo despondit Constantino; unde bellum illud profectum est. de quo imperatoris filio Constantino eiusque nuptiis et omnino de

μίων. καὶ περὶ μὲν τοῦ υἱέος τοῦ βασιλέως τουτουὶ Κων-
 σταντίνου καὶ τοῦ περὶ αὐτὸν γαμικοῦ συναλλάγματος καὶ
 ὅλως τοῦ βαρβαρικοῦ κήδους, καὶ δὴ καὶ ὅπως εἶχε κάλλους
 τε καὶ μεγέθους ὁ ἀνὴρ καὶ ὁποῖος ἦν τὴν φύσιν καὶ παδα-
 πός, κατὰ καιρὸν ἐροῦμεν, ἐπειδὴν ἀπολοφυροίμην καὶ τὰς 5
 ἐμὰς συμφορὰς μικρὸν μετὰ τὴν τοῦ κήδους τούτου διήγη-
 σιν καὶ τὴν ἤτταν τῆς βαρβαρικῆς ἀπάσης δυνάμεως καὶ τὴν
 ἀπώλειαν τῶν Νορμανόθεν τυράννων, οὓς ἐξ ἀλογίας κατὰ.

- D τῆς τῶν Ῥωμαίων ἐθρέψατο. ἀλλὰ πρότερον δεῖ ἄνωθέν ποῦ
 V. 23 τὸν λόγον ἀναγαγοῦσαν τὰ περὶ τοῦ Ῥομπέρτου τούτου διη- 10
 γῆσασθαι, ὅπως τε εἶχε γένους καὶ τύχης, καὶ εἰς οἶον κρά-
 τος καὶ ἕψος ἢ φορὰ τῶν πραγμάτων τοῦτον ἀνήνεγκε, μάλ-
 λον δέ, ἢν' εὐσεβέστερον φαίην, οὗ παρεχώρησε τοῦτον ἢ πρό-
 νοια προελθεῖν, ἐνδοῦσα πρὸς τὰς ἐκείνου κακοτρόπους ὄρ-
 μὰς τε καὶ μηχανάς. ὁ δὲ Ῥομπέρτος οὗτος Νορμάνος τὸ 15
 γένος, τὴν τύχην ἄσημος, τὴν γνώμην τυραννικός, τὴν ψυχὴν
 πανουργότατος, τὴν χεῖρα γενναῖος, ἐπιδέσθαι μὲν δεινότητος
 P. 24 πλοῦτιν καὶ περιουσίᾳ μεγάλων ἀνδρῶν, καταπραῖσαι δὲ ἀφν-
 κτότατος, ἐς τὸ ἀναντίρρητον τὰ τοῦ σκοποῦ περιύγων. τὰ
 δὲ τοῦ σώματος τοσοῦτος εἰς μέγεθος, ὡς καὶ τῶν μεγίστων 20
 ὑπερανέχειν, πυρρὸς τὸ χρῶμα, τὴν κόμην ξανθός, τοὺς
 ὤμους εὐρύς, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀλλὰ πῦρ ἀπ' αὐτῶν μονο-
 ουχὶ ἀπεσπικηρίζετο, καὶ ὅπου μὲν ἔδει διοργανῶσαι τὴν.

1. υἱέως P. 9. ἐθρέψατο? 13. οὐπερ ἐχώρησε P, alte-
 rum G. 22. fortasse leg. ὀφθαλμοὺς χαροπὸς καὶ πῦρ. vid.
 annotationes.

barbara hac affinitate, et qua pulchritudine atque proceritate corpo-
 ris, qua indole quibusque moribus fuerit, suo loco exponam, ubi et
 meas miseras lamentabor, brevi post affinitatis huius narrationem et cla-
 dem universi barbarorum exercitus ac tyrannorum e Normania exitium,
 quos imprudenter in imperium Romanum ille verterat; nam antea paulo
 altius repetendum et de Roberto isto exponendum est, quo genere
 ortus quaque fortuna usus sit, et ad quod potentiae fastigium eum tem-
 porum extulerint casus, vel potius, ut religiosius loquar, quo usque
 provehi eum divina providentia siverit, improbis consiliis et conati-
 bus eius indulgens. erat Robertus hic Normanus genere, fortuna
 obscura, dominandi cupidus, summa vafricie, manu fortis, opibus
 inhians virorum potentium inque parandis iis pervicacissimus neque
 ulla ratione a proposito revocandus. corporis magnitudine vel maxi-
 mos superabat, colore erat rubro, coma flava, latis humeris, oculis
 caeruleis quique tantum non scintillarent, et ubi dilatari a natura
 corpus oportet, non carebat facilitate, ubi in angustum cogi, specie

φύσιν τὸ πλάτος, εὐμήχανον ἦν, ὅπου δὲ ἀποστενωῶσαι τοῦτο, εἰς τὸ εὐρυθμον διωμάλιστο. οὕτως ἔξ ἄκρας κεφαλῆς ἔς πόδας ὁ ἀνὴρ κατερρυθμιστο, ὡς πολλῶν λεγόντων πολλακίς ἀκήκοα. τὸ δὲ φθέγμα, Ὅμηρος μὲν περὶ Ἀχιλλέως ἐποίησεν, ὡς ἄρα φωνήσαντος ἐκείνου, φαντασίαν ἐσχήμεσαν οἱ ἀκούοντες παλλῶν θορυβούντων, τούτου δὲ τοῦ ἀνδρός, ὡς φασι, τὸ ἐμβόημα πολλὰς ἐτρέπετο μυριάδας. οὕτως ἔχων καὶ τύχης καὶ φύσεως καὶ ψυχῆς, ἀδούλωτος ἦν, ὡς εἰκός, μηδενὶ τῶν ἀπάντων ὑποταττόμενος. τοιαῦται γὰρ αἱ μεγάλοιαι φύσεις, ὡς φασι, κἂν τύχης ὧσιν ἀφανροτέρας.

11. Τοιοῦτος δὲ ὦν ὁ ἀνὴρ καὶ ἄγεσθαι ὄλωσ μὴ ἀνσχομένοσ, ἀπὸ Νορμανίας ἀπάρας μετὰ τινων ἰππέων, πέντε δὲ ἦσαν ἰππεῖς καὶ πεζοὶ τριάκοντα οἱ πάντες, ἔξελθὼν τῆς πατρίδος περὶ τὰς ἀερολοφίας καὶ τὰ ἄντρα καὶ τὰ ὄρη τῆς C
15 Λογγιβαρδίας διέτριψε, χειρὸς ληστρικῆς κατάρχων καὶ τοῖς ὀδίταις ἐπιτιθέμενος, ὅπου μὲν ἴππους, ὅπου δὲ καὶ πράγματα ἄλλ' ἅττα καὶ ὅπλα προσεπικτώμενος. καὶ τὰ προοίμια τοῦ βίου τούτου αἱμάτων ἦσαν ἐκχύσεις καὶ ἀνδροφονίαι
20 οὐκ ἔλαθε Γελέελμον τὸν Μασκαβέλην, ὅς κατ' ἐκεῖνο καιροῦ μέρους μεγίστου τῶν παρακειμένων τῇ Λογγιβαρδίᾳ ἡγεμῶν ἐτύγγανεν ὦν· ὅθεν τὰς εἰσόδους δαψιλεῖς ἀν' ἔτος ἐλάμβανεν, κἂντεῦθεν δυνάμεις ἱκανὰς ἐπαγόμενος ἐπιφανῆς D

10. ἀφανροτέρας G in margine.
τινα A, ἄλλὰ τα PG, correxi.

12. τινων: τῶν P. 17. ἄλλὰ
ἐπετήσατο A.

erat aequabili et concinna. adeo a summo vertice usque ad talos formosus erat, ut e multis saepe audire memini. vocem quod attinet, Achillis quidem, Homero auctore, tanta fuit, ut qui eum audirent, percipere sibi viderentur tumultuantis multitudinis strepitum; at huius, ut perhibent, clamor sexcenta milia in fugam vertit. sic et fortuna et natura et animo comparatus, servitutis, ut facile intelligitur, impatiens erat nec cuiusquam imperium ferebat; quales esse dicunt, in quibus animus excelsior est, licet humili fortuna utantur.

11. Talis cum esset et obedire plane non posset, Normania patria cum equitibus quinque et peditibus omnino triginta relicta, circa Longibardiae saltus et loca avia commorabatur, ubi latrociniiis cum praedatoria manu in viatores exercendis equos, arma, alia sibi parabat. atque ita vitam a caedibus ac sanguine auspicabatur. cumque in Longibardiae finibus diutius versaretur, non latuit Guilelmum Mascabelem, qui per ea tempora finitimarum regionum maximam partem in ditione habebat; unde cum largos quotannis reditus caperet, satis magnum sibi exercitum alebat et dux erat nobilissimus. is ubi Robertum, qualis corpore

ἦν ἀρχηγός. μεμαθηκώς δὲ περὶ τοῦ Ῥομπέρτου ὁποῖός ἐστι κατ' ἄμφω, ψυχὴν καὶ σῶμά φημι, προσήκατό τε ἀβούλωσ τὸν ἄνδρα καὶ μίαν τῶν θυγατέρων τούτῳ κατηγγυήσατο. καὶ πληρώσας τὸ κῆδος, θανατώσας αὐτὸν τῆς τε φύσεως καὶ τῆς περὶ τὰ στρατιωτικὰ ἐμπειρίας, οὐμενοῦν τὰ κατὰ γνώ- 5
μην ἠτύχησεν. καὶ γὰρ καὶ πόλιν καθάπερ τι ἔδνον αὐτῷ ἔδεδώκει καὶ ἄλλ' ἄττα προσεπεφιλοτιμήσατο. ὁ δὲ περὶ αὐτὸν δύσνους γενόμενος καὶ ἐπανάστασιν κατ' αὐτοῦ μελε-
τήσας, τὰ μὲν πρῶτα τὸν εὐνοὺν ὑπεκρίνετο καὶ τὰς δυνά-
P. 25 μεις προσετίθει τριπλασιάσας μὲν τοὺς ἵππους, εἰς δὲ διπλα- 10
σίους τοὺς πεζοὺς ποιησάμενος. καὶ τούντεῦθεν ὑπέρρει τα
τῆς εὐνοίας καὶ κατὰ μικρὸν παρεγγυμοῦτο ἡ κακοῆθεια. καὶ
V. 24 οὐ διελίμπανε προσφάσεις καθεκάστην σκανδάλων διδοὺς καὶ
λαμβάνων καὶ τρόπους συνεχεῖς μηχανώμενος, ἀφ' ὧν ἔρι-
δές τε καὶ μάχαι καὶ πόλεμοι εἰώθασι τίκτεσθαι. ἐπεὶ δὲ ὁ 15
ῥηθεὶς Γελιέλμος ὁ Μασκαβέλης πλοῦτις καὶ δυνάμει κατὰ
πολὺ διέφερεν αὐτοῦ, ἀπογνοὺς ὁ Ῥομπέρτος τὴν κατὰ πρόσω-
πον πρὸς αὐτὸν μάχην, βουλὴν βουλευέται πονηράν. καὶ
B προβάλλεται μὲν τὴν εὐνοίαν καὶ τὸ μεταμέλον πλάττεται, καὶ
ὑπορύττει δόλον αὐτῷ δεινὸν καὶ δυσφώρατον, τὰς τε πόλεις 20
αὐτοῦ κατασχεῖν καὶ κύριος γενέσθαι τῶν προσόντων ἀπάντων
τῷ Μασκαβέλη. καὶ πρῶτα μὲν τὰ πρὸς εἰρήνην ἐπερωτᾷ
καὶ συνελθεῖν εἰς λόγους αὐτοπροσώπως διαπρεσβεύεται, ὁ

6. εὐτύχησεν G. καθάπερ τι A. 7. ἄλλ' ἄττα correcti, codices
ut supra. προσεφιλοτιμήσατο A, προσεπιφιλοτ. PG, cor-
recti. 9. τὸν: τὸ A. 10. τριπλασιάσας P. 23. τὰ εἰς
PG, τὰ om. A.

et animo esset, cognovit, accessivit hominem imprudenter et filiarum unam ei despondit. quippe eum cum ob ingenium, tum ob rei bellicae experientiam summopere admirabatur. verum ea res longe aliter ac speraverat, evenit. cum enim genero praeter alia munera etiam urbem tanquam in dotem dedisset, is brevi post socero infensus seditionem molitur. ac primum quidem amorem pietatemque simulat copias augendi causa; mox ubi peditum numerum duplicavit, equites in triplum auxit, iam voluntas illa elabitur et improbitas eius apparuit. neque intermisit iniuriarum quotidie causas et dare et accipere, denique omnia tentare, quibus simultates, proelia bellaque oriri solent. sed quoniam Guilelmus Mascabeles opibus atque potentia longe eum superabat, Robertus aperto certamini diffisus, pravum consilium excogitavit. simulata enim pietate ac poenitentia, dolum ei pessimum nec facile detegendum struxit, quo eius et urbes caperet et fortunis omnibus potiretur. ac primum quidem de pace cum eo egit et colloquium per

δὲ τὴν πρὸς αὐτὸν εἰρήνην ἀσπάζεται φιλῶν τὴν θυγατέρα
 ἐξόχως, καὶ συντίθεται τὴν ὀμίλιαν ἐς νέωτα. ὁ δὲ Ῥομπέρ-
 τος καταγγέλλει τόπον αὐτῷ, ἐν ᾧ συνελθόντας διαλεχθῆναι
 προσήκει καὶ τὰς πρὸς ἀλλήλους συνθέσθαι σπονδὰς. ἀκρο-
 5 λοφίαι δὲ ἦσαν δύο ἐξ ἴσου τῆς πεδιάδος ἐξυπανέχουσαι κατὰ
 διάμετρον τὴν θέσιν λαχοῦσαι, τὸ δὲ μεταξύ τούτων ἐλώδες
 ἦν καὶ κατάσκιον δένδροις παντοδαποῖς καὶ φυτοῖς. ἐνθα
 καὶ λόχον ἐστήσατο ὁ δεινὸς ἐκεῖνος Ῥομπέρτος τέσσαρας ἄν- C
 δρας ἐνόπλους γενναιοτάτους, παρεγγυησάμενος πανταχόσε
 10 παπταίνειν τὰ ὄμματα· ἐπειδὴν δὲ ἴδοιεν αὐτὸν μετὰ τοῦ
 Γελιέλμου συμπλεκόμενον, εὐθὺς πρὸς ἐκεῖνον ἀναδραμεῖν,
 μηδὲν τὸ παράπαν μελήσαντας. ταῦτ' οὖν προκατασκευάσας
 ὁ κακουργότατος ἐκεῖνος Ῥομπέρτος, τὴν μὲν τῶν ἀκρολοφῶν
 εἰς τὴν μετὰ τοῦ Μασκαβέλη ὀμίλιαν χρησιμεύουσαν κατέ-
 15 λπε, φθάσας ταύτην ὑποδείξει αὐτῷ, θάτεραν δὲ οἶον ἰδιο-
 ποιησάμενος, πεντεκαίδεκα ἰππέας καὶ πεζοὺς ὡσεὶ ἑξ καὶ
 πενήκοντα μεθ' ἑαυτοῦ συλλαβόμενος, ἀνελθὼν ἐν αὐτῇ
 συνέταξε, τὴν βουλήν πᾶσαν τοῖς ἀξιολογωτέροις τούτων ἐξορ-
 χησάμενος, καὶ ἐνὶ τούτων παραγγέλλας τὰ αὐτοῦ ὄπλα βι- D
 20 στάζειν, ἀσπίδα καὶ κράνος καὶ ἀκινάκην, ὡς ῥαδίως διὰ
 τούτων ἐξοπλισθεῖη, καὶ τοῖς λοχῶσι τέσσαρσιν ἐπισκήψας,
 ἦν ὀπηνίκα τῷ Μασκαβέλη συμπλακέντα τοῦτον θεάσοιντο,

2. καὶ που τίθεται G. 12. lege μελήσαντας. 14. κατέλοιπε
 P. 17. μεθ' ἑαυτοῦ συλλαβόμενος add. G. ἀνέλθειν P.
 21. λοχῶσιν P.

legatos petiit. Mascabeles, qui ob eximium erga filiam amorem pa-
 cem cum genero restitutam cuperet, colloquii diem brevem dixit.
 locum designavit Robertus, quo congressi colloquerentur, et de pacis
 conditionibus agerent, colles erant duo pari fere in planitie altitu-
 dine editi, e regione sibi oppositi, inter quos vallis palustris et fre-
 quens arboribus omnis generis fruticibusque. ibi nefarius iste Rober-
 tus in insidiis collocavit quatuor viros fortissimos armis instructos; quibus
 mandavit, ut quoquo versus dispicerent, et simulac manus cum
 Mascabele conferentem se cernerent, rebus omnibus relictis, statim
 accurrerent. his ita dispositis, fraudulentissimus iste Robertus alterum
 collem, quem tanquam colloquio commodissimum Mascabeli designa-
 verat, missum fecit; alterum sibi quodammodo vindicavit eoque cum
 equitibus quindecim, peditibus fere quinquaginta sex consensu, mi-
 lites ibi disposuit et cum primis eorum consilium communicavit.
 uni eorum mandaverat, ut sua ipsius arma, clypeum, galeam acina-
 cemque secum ferret: quae facile, cum opus foret, indueret. qua-
 tuor illis in valle subsidentibus imperaverat, ut quam primum ma-
 nus se cum Mascabele conferentem cernerent, celestissime auxilio sibi

Θάπτον ἀναδράμωσι πρὸς αὐτόν. καὶ ὁ Γελέλιμος κατὰ τὴν συγκειμένην ἡμέραν ἤρχετο πρὸς τὴν ἀκρόωρειαν εἰς τὸν τύπον, ὃν φθάσας αὐτῷ ὁ Ῥομπέρτος ὑπέδειξε, τὰς μετ' αὐτοῦ συνθήκας πληρώσων. ὃν ἰδὼν ἐγγύθεν ἐκεῖνος γενόμενον, αὐτῷ τε ἰππότης προσυπαντήκει, καὶ ἀσπασάμενος ἐδέξιούτο 5 μάλα εὐθύμως. ἔστησαν οὖν ἄμφω εἰς τὸ πρᾶνδς μικρὸν τῆς ἀκρολοφίας ὑποκλίναντες, ὁμιλοῦντες ἅττα καὶ ἔμελλον P. 26 ποιεῖν. ὁ δὲ δεινὸς ἐκεῖνος Ῥομπέρτος λόγους ἐκ λόγων συνείρων ἔτριβε τὸν καιρὸν, εἰτά φησι πρὸς τὸν Γελέλιμον “ἵνα τί τοῖς ἵπποις ἐποχοῦμενοι κοπιῶμεν; ἀποβάντες καθεδού- 10 μεθα εἰς τοῦδαφος καὶ ἀφροντίστως περὶ ὧν χρῆ ὁμιλήσομεν.” πείθεται ὁ Μασκαβέλης νῆπιος ἀγνοήσας τὸν δόλον καὶ οὐ κακοῦ φέρεται, καὶ ἀποβαίνοντα τὸν Ῥομπέρτον τοῦ ἵππου θεασάμενος, πεζὸς καὶ αὐτὸς τηρικαῦτα εἰστήκει καὶ τῇ γῇ τὸν ἀγκῶνα διερεισάμενος αὐθις λόγων κατήρχετο. ὁ δὲ 15 δὲ Ῥομπέρτος δουλείαν ὠμολόγει τοῦ λοιποῦ τῷ Μασκαβέλη καὶ πίστιν, εὐεργέτην αὐτὸν καὶ κύριον ὀνομάζων. θεασάμενοι δὲ τούτους οἱ τοῦ Μασκαβέλη τῶν ἵππων ἀποβάντας καὶ λόγων ἄλλων ὥσπερ καταρχομένους, καμόντες ἀπὸ τε τοῦ καύσωνος ἀπὸ τε τοῦ δεηθῆναι καὶ τροφῆς καὶ ποτοῦ, 20 (ὧρα γὰρ θέρους ἦν, δηρῆκα τὰς ἀκτίνας ὁ ἥλιος κατὰ κορυφὴν εἴωθε βάλλειν,) καὶ τῆς ἀλέας ἀφορήτου γινομένης, οἱ μὲν τῶν ἵππων ἀποβαίνοντες τοὺς χαλινοὺς περὶ τοὺς

οὐς
 1. αὐτὸν G. 4. πληρώσας P. ἐκεῖνος ἐγγύθεν γενόμενος G. 5. lege προσυπαντήκει. 13. lege οἱ κακοῦ. 21. κατὰ κορυφὴν om. G.

accurrerent. Guillelmus constituta die in designatum sibi a Roberto locum processit, foederis sancienti gratia; quem ubi alter adventantem conspexit, obviam vehitur et amantissime eum excipit. cumque in proclivitate collis paullum infra verticem constitissent et de rebus ordinandis colloquerentur, nefarius iste Robertus sermonibus tempus terere coepit, dein “quid” inquit “incommodo nostro equis insidemus? quin descendimus et humi accumbentes, quae opus sunt, secure transigimus?” concedit Mascabeles imprudens, nulla suspitione doli et periculi imminens. atque ut desilientem equo Robertum videt, et ipse descendit, cubitoque caput innansus sermonem continuat. Robertus obsequium Mascabeli fidemque in posterum pollicetur, benefactorem eundem saepius et dominum appellans. quos equis descendisse et novum iam sermonem inceptare Mascabelis comites conspicati, cum et ipsi aestu et fame ac siti laborarent, (nam aestatis tempus erat, quo radios in verticem sol iacere solet,) calore intolerando, equis alii desiliunt frenisque ad arbores ligatis, humi

πτόρθους τῶν δένδρων ἀναδρασμοῦντες, εἰς τοῦδαφος κατε-
κλίοντο, ταῖς ἀπὸ τῶν Ἰππων καὶ τῶν δένδρων σκιαῖς ἀνα- V. 25
ψυχόμενοι, οἱ δὲ οἴκαθε ἐχώρουν. ἀλλ' οὗτοι μὲν οὕτως.
ὁ δὲ τὰ πάντα δεινὸς Ῥομπέρτος οὕτω ταῦτα προκαταστή-
5 σας, ἀθρόον ἐπιφύεται τῷ Μασκαβέλλῃ, καὶ τὸ ἤμερον ἀφεί-
βλέμμα πρὸς τὸ ὀργιλωτέρων μεταβάλλεται, καὶ φόνιον αὐτῷ
ἐπιβάλλει τὴν χεῖρα. καὶ συμπλακεῖς ἀντισυννεπλέκετό τε καὶ C
εἶλε καὶ εἶλκετο, καὶ ἐκκλίοντο ἄμφω κατὰ τοῦ πρηνοῦς.
τούτους δὲ οἱ λοχῶντες τέτταρες ἐκεῖνοι ἄνδρες θεασάμενοι,
10 ἀναδύντες τοῦ ἔλους ἐπέδραμον ἤδη τῷ Γελιέλμῳ, καὶ ξυν-
δήσαντες ἀπανταχόθεν ἀνέτρεχον ὡς πρὸς τοὺς εἰς τὴν ἐτέ-
ραν ἀκρῶρειαν ἰσταμένους ἰππεῖς τοῦ Ῥομπέρτου, ἤδη καὶ
αὐτῶν ὑποκαταζόντων κατὰ τοῦ πρηνοῦς πρὸς αὐτούς.
ὀπισθεν δὲ ἐδίωκον οἱ τοῦ Γελιέλμου. ὁ δὲ γε Ῥομπέρτος
15 ἐπιβάς τοῦ Ἰππου, κράνος τε καὶ δόρυ λαβὼν καὶ γοργῶς
ἐναγκαλιούμενος καὶ ἀσπίδι περιφράξας ἑαυτὸν, ἐπιστραφεὶς D
πληττει ἕνα τῶν τοῦ Γελιέλμου διὰ δόρατος, ὁ δ' ἄμα τῇ
πληγῇ καὶ τὴν ψυχὴν συναφήρητο. ἐν τοσοῦτῳ τὴν φορὰν
τῶν ἄμφι τὸν πενθερὸν ἰππέων ἀναχαιτίσας καὶ τὴν ἀπὸ
20 τούτων βοήθειαν ἀνακόψας, (οἱ δὲ γε λοιποὶ τοὺς ὑπὲρ κεφα-
λῆς αὐτῶν καταβαίνοντας ἰππότας τοῦ Ῥομπέρτου ὡς καὶ
ἀπὸ τοῦ τόπου βοηθουμένους θεασάμενοι, παραχρῆμα τὰ
νῶτα διδόασιν,) οὕτω γοῦν τὴν φορὰν τῶν τοῦ Μασκαβέλλῃ

2. τῶν alterum om. G. 9. τέσσαρες P, alterum GA. 13.
ὑποκολπαζόντων P. 16. περιφραζόμενος A. 22. βοηθουμέ-
νου G.

recumbunt et ex equorum arborumque umbra frigus captant, alii domum repetunt. ita illi; at veterator ille Robertus, rebus hoc modo praeparatis, subito vim Mascabeli adhibet et, blando mutato vultu, atrociter eum adspicit mortiferamque manum infert. ille cum vim vi propulsaret, lucta coorta, uterque proclivi colle devolvebatur. quo cognito, qui latebant in insidiis viri quatuor, e palude emersi advolant, Guilelmoque vinculis constricto, recurrunt ad equites alterum collem insidentes, qui iam et ipsi per collis proclivitatem tolutim adequitabant. a tergo insequabantur Guilelmi equites. at Robertus, equo consensu, induta galea, sumta hasta et vibrata ferociter, instructusque clypeo, conversus unum ex Guilelmi comitibus hasta percutit, qui protinus animam reliquit. refrigerato interim impetu soceri equitum eorumque auxilio discusso, (ceteri enim, ubi appropereantes desuper Roberti equites conspexere, ipsa loci opportunitate adiutos, celeriter terga dederunt,) tali igitur modo Mascabelis equitum impetu discusso, captivus vincustusque hic in arcem ducitur, quam

ἰππέων ἀνακόψαντος τοῦ Ῥομπέρτου, ἄγεται τηρικαῦτα ὁ Μασκαβέλης δέσμιος καὶ αἰχμάλωτος εἰς ὅπερ δέδωκεν αὐτῷ εἰς προῖκα φρούριον, ὅτε τὴν θυγατέρα τούτῳ κατηγγυήσατο. καὶ εἶχεν ἄρα τότε τὸν οἰκεῖον δεσπότην ἢ πόλις ἔμφρουρον, φρούριον ἐντεῦθεν εἰκότως προσαγορευομένη. οὐδὲν δὲ χεῖρον καὶ 5
 P. 27 τὴν ὠμότητα τοῦ Ῥομπέρτου διηγῆσασθαι. ἐπειδὴ γὰρ ἀπαξ ἔγκρατῆς ἐγγόνει τοῦ Μασκαβέλη, τὰ πρῶτα μὲν τῶν ὀδόντων ἀπάντων ἀποστερεῖ, ἐφ' ἑκάστῳ τούτων προσαπαιτῶν πολυτάλαντον ὀλκὴν νομισμάτων καὶ πυνθανόμενος, οὗ ταῦτα ἐναπέθετο. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἔληγεν ἀπαράσσω ἔστ' ἂν ἅπαντα 10
 ἔλαβε, καὶ ἅμα οἱ τε ὀδόντες ἐξέλιπον καὶ τὰ χρήματα, ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς Γελιέλμου ἐπιβάλλει τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ Ῥομπέρτος, καὶ φθονήσας τούτῳ τῶν ὄψεων ἀποστερεῖ τῶν ὀμμάτων.

12. Πάντων οὖν ἔγκρατῆς γενόμενος ἠϋξάνετό τε τὸ 15
 ἐντεῦθεν ὀσημέραι, καὶ εἰς τὸ τυραννικώτερον ἀποκλίνων ταῖς Βπόλεσί τε προσετίθετο πόλεις καὶ τοῖς χρήμασι χρήματα. καὶ ἐν βραχεὶ πρὸς τὴν δουρικὴν περιωπὴν ἀναβηθικῶς, δοῦξ Λογγιβαρδίας ἀπάσης ὠνομάζετο. ἐντεῦθεν οὖν ἅπαντες πρὸς τὸν κατ' αὐτοῦ φθόνον ἤρεθίζοντο. ὁ δὲ φρενήρης ὢν ἀνήρ 20
 ὄπον μὲν θωπείαις χρησάμενος πρὸς τοὺς ἀντικαθισταμένους αὐτῷ, ὄπον δὲ καὶ δωρήμασι, τοὺς μεταξὺ τοῦ πλήθους θορύβους ἐξωμαλίσαστο καὶ τὸν κατ' αὐτοῦ φθόνον τῶν μεγιστάνων εὐμηχάνως κατέστειλεν, ἔστι δ' οὗ καὶ ὄπλοις χει-

9. νομισμ. ὀλκὴν, πυνθανόμενος A. 13. ἀποστερεῖται ὀμμάτων G.

dono Roberto dederat, cum filiam ei collocaret; habuitque tum ipsum dominum suum urbs in custodia, unde merito φρούριον i. e. custodia ei nomen est. non autem ab re fuerit, etiam crudelitatem Roberti enarrare. nam postquam Mascabelem semel cepit, primum dentibus eum privavit omnibus, immensam pro singulis nummorum summam poscens et ubi reperiri posset, quaeritans. sed cum non prius desineret evellere, quam omnia exhausisset, et dentes simul et opes deficerent, ad oculos animum convertit ipsamque lucem invidens, eum excaecavit.

12. Itaque rebus omnibus potitus, crescebat in dies, auctaque dominandi cupiditate, urbes urbibus, opibus opes addebat. ac brevi in ducale provectus fastigium, dux universae Longibardiae nominabatur. unde omnium concitata invidia est; sed qua erat prudentia, modo blanditiis adversus adversarios usus, modo largitionibus, et multitudinis tumultus sedavit et invidiam potentiorum restinxit;

ρωσάμενος, ἔβαν τὸ κράτος Λογγιβαρδίας τε καὶ τῆς δημο-
 ρουσίας χώρας εἰς ἑαυτὸν ἀνεδήσατο. αἰεὶ δέ τι ὁ Ῥομπέρτος
 οὗτος ἐπινοῶν τυραννικώτερον καὶ φανταζόμενος τὴν βασιλείαν
 Ῥωμαίων, προφάσεως, ὡς ἔφην, τῆς πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Μι- C
 5 χαῖλ συμπενοθερίας ἐπιδραξάμενος, τὸν πρὸς Ῥωμαίους ἀνερ-
 ρίπισε πόλεμον. ἔφθημεν γὰρ εἰρηκότες, ὅτι Μιχαῖλ ὁ
 αὐτοκράτωρ οὐκ οἶδ' ὅπως τὴν τοῦ τυράννου τούτου θυγατέρα
 (Ἑλένη δὲ αὕτη προσηγορεύετο) τῷ υἱῷ Κωνσταντίνῳ κατη-
 γυήσατο. πάλιν δὲ μεμνημένη τοῦ νεανίσκου τούτου, πα-
 10 θαίνομαι τὴν τε ψυχὴν καὶ τοὺς λογισμοὺς συγχέομαι· ἀνα-
 κήπτομαι δὲ τὴν ἀμφὶ τοῦτον διήγησιν, φυλάττουσα πάντα
 καιρῷ τῷ προσηκόντι. τοῦτο δὲ μόνον οὐχ ὑπομένω μὴ λέ- V. 26
 γειν, καὶ ἔξω τοῦ καιροῦ λέγοιμι, ὡς ἀγαλμα φύσεως ἦν
 ὁ νεανίας ἐκεῖνος καὶ θεοῦ χειρῶν, ὡς ὄντως εἰπεῖν· φιλοτί- D
 15 μμημα. εἰ γὰρ καὶ μόνον ἐθεάσατό τις αὐτόν, εἶπεν ἂν ὡς
 τοῦ παρ' Ἑλλήσι μυθευομένου χρυσοῦ γένους ἀπορροή·
 οὕτως ἀμήχανον εἶχε τὸ κάλλος. ἐγὼ δὲ μετὰ τοσοῦτους
 ἐνιαυτοὺς μεμνημένη τοῦ νεανίου τούτου, δακρύων ἐμπίπλα-
 20 μαί· ἐπέχω δὲ ὅμως τὸ δάκρυον καὶ ταμιεύω πρὸς τοὺς ἐπι-
 καιροὺς τῶν τόπων, ἵνα μὴ τὰς μονοψιδίας τῶν ἐμῶν ἀναμι-
 γνύσῃταις ἱστορικαῖς διηγήσεσι, τὴν ἱστορίαν συγχέοιμι.
 οὗτος γὰρ ὁ νεανίσκος, περὶ οὗ κἀνταῦθα καὶ ἀλλαχόσε εἰρή-

5. ἀνεβδλίπιζε PG, alterum A. 10. λογισμοὺς: ὀφθαλμοὺς A.
 14. malim οὕτως. 18. νεανίσκου G. ἐμπίπλαμαι G.

interdum etiam vi adhibita, totam Longibardiam et finitimas regio-
 nes in potestatem redegit. hinc cum semper altiora appeteret et
 ipsum Romanorum imperium somniaret, bellum commovit, cui illam
 cum imperatore Michaelae affinitatem, ut dixi, praetendit. supra enim
 exposuimus, imperatorem Michaellem, nescio quo consilio, tyranni
 istius filiam, Helenam nomine, Constantino filio despondisse. iterum
 autem mentione illius iuvenis facta, vehementer equidem commoveor
 ac perturbor; sed quae de eo dicenda habeo, praetermittam, suo
 loco totam rem narratura. illud unum silere non possum, etsi alieno
 loco dicam, specimen naturae fuisse iuvenem illum. et dei manum,
 vere dico, opus excellentissimum. quem qui adspiciebat tantummodo,
 non potuit, quin aurei saeculi, quod fabulis Graecorum celebratur,
 progeniem eum haberet: adeo erat mirifica pulchritudine. mihi certe
 tantos post annos cum iuvenis illius meminerim, lacrimae oboriun-
 tur. tamen eas cohibeo et in locos magis aptos reservo, ne privata
 lamentatio, rerum narrationi immixta, historiam turbet. hic igitur
 Constantinus, cuius et hic et alibi mentionem fecimus, natu nobis
 aliquanto maior, priusquam lucem adspexissemus, sponsus erat He-

ὧν καὶ τὴν κατὰ Ῥωμαίων ᾠδίνων μάχην καὶ πρὸ πολλοῦ
 πρὸς τὸν πόλεμον παρασκευαζόμενος, ἐκωλύετο μὲν ὡς ἀδί-
 κων πολέμων ἄρχων καὶ κατὰ Χριστιανῶν εὐτρεπιζόμενος
 Β παρὰ τινῶν τῶν περὶ αὐτὸν ἐνδοξοτάτων ἀνδρῶν καὶ αὐτῆς
 τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Γαΐτης καὶ ἀνεκώτετο πολλάκις ἐπιχει- 5
 ρήσας τῆς τοιαύτης ὁρμῆς· βουλόμενος δὲ πιθανὴν τὴν πρό-
 φασιν τοῦ πολέμου ποιήσασθαι, πέμπει τινὰς ἄνδρας εἰς
 Κοτρῶνην τὰ ἀπόρρητα καταπιστεύσας αὐτοῖς τῶν βεβουλευ-
 μένων καὶ ἐπισκῆπτει τοιαῦτα· ὡς εἴ τινα μοναχὸν εὐροῖεν
 βουλόμενον ἐκείθεν ἐνθάδε διαπερᾶσαι εἰς προσκίνησιν τοῦ 10
 νεῶ τῶν κορυφαίων καὶ πολιούχων τῆς Ῥώμης ἀποστόλων,
 ἔξ αὐτῆς ὕψους μὴ πάνυ τὸ δυσγενὲς ἐμφαίνοντα, τοῦτον
 ἀσμένως ἐναγκαλίσασθαι καὶ οἰκειωσαμένους πρὸς αὐτὸν
 C ἀγαγεῖν. ἐπεὶ δὲ τὸν προειρημένον ἐφευρόν Ῥαίκτορα, ἄν-
 δρα ποικίλον τε καὶ πρὸς πανουργίαν ἀπαράμιλλον, δηλαῶσι 15
 τῷ Ῥομπέρτῳ διὰ γραμμάτων κατὰ τὸ Σαλερηνὸν ἐνδιατρί-
 βοντι, ὅτι περὶ “ὁ σὸς κηδεστὴς Μιχαὴλ ὁ τῆς βασιλείας ἐξ-
 εωθεὶς κατέλαβε, τὴν ἀπὸ σοῦ ἐξαιτούμενος βοήθειαν.” οὕτω
 γὰρ αὐτοῖς ὁ Ῥομπέρτος ὑπέθετο τὰς πρὸς αὐτὸν ἐκθεῖναι
 γραφάς. ὁ δὲ ἐν χερσὶ ταύτας λαβὼν, παρευθὺς μὲν τῇ 20
 ὀμμενέτιδι ὑπαναγινώσκει, εἶτα συναγαγὼν τεὸς κόμητας
 ἅπαντας, ὑποδείκνυσι καὶ τούτοις τὰ γράμματα, ὡς μηκέτι
 D κωλύεσθαι παρ’ αὐτῶν, εὐλόγου τάχα αἰτίας δραξάμενος.

4. αὐτὸν : αὐτῶν P.

14. Ῥαίκτορα P.

16. σαλερινὸν A.

διατρίβοντι P.

17. ἄξιωθεις A. lege ἔξωσθεις.

luditate hominem, talia facile excogitasse. etenim cum bellum Roma-
 num animo moliretur et iam pridem parasset, tamen quoniam iniu-
 stum videbatur nec adversus Christianos suscipiendum, nobilissimi
 qui circa eum erant viri nonnulli et ipsa coniux Gaïta obstabant et
 impetum eius saepe cohibebant. itaque ut idoneam belli occasionem
 nancisceretur, Crotonem misit, quibus arcana sua consilia crediderat
 mandaveratque, ut si quem monachum reperissent, qui inde ad apo-
 stolorum summorum patronorumque Romae religionis causa profecturus
 esset, nec ipso vultu ignobilitatem generis proderet, eum fami-
 liariter exceptum sibi conciliarent ad seque adducerent. qui cum
 Raectorem, quem dixi, versutissimum et mira astutia hominam, in-
 venissent, Roberto Salerni commoranti per litteras nuntiarunt, affi-
 niem eius Michaelém, imperio pulsum, advenisse, ut auxilium
 imploraret. ita enim a Roberto iussi erant litteras perscribere.
 quas ubi accepit, coniugi statim praelegit; dein etiam comiti-
 bus convocatis omnibus epistolam monstravit, ne diutius ab ipsis
 impediretur, tanquam iustam belli causam nactus. approbantibus cum-

συντιθέονται ἅπαντες παραχοῆμα τῇ τοῦ Ῥομπέρτου βουλῇ, καὶ οὕτως προσήκατό τε αὐτὸν καὶ εἰς ὀμιλίαν ἐλλήλυθεν. ἐν-
 τεῦθεν τὰ πάντα δραματουρογῆ καὶ σκηνὴν περιτίθειν, ὡς
 ὁ βασιλεὺς εἶη Μιχαὴλ ὁ μοναχὸς ἐκεῖνος, ὡς καθαιρεθεῖη
 5 τῶν θρόνων, ὡς τὴν γυναῖκα καὶ τὸν παῖδα καὶ τὰλλα πάντα
 πρὸς τοῦ Βοτανειάτου ἀφαιρεθεῖη τυράννου, καὶ ὡς τοῦτον
 ἀδίκως καὶ παρὰ πάντα δίκαιον λόγον τῆς ταινίας τε καὶ
 τοῦ διαδήματος τὸ μοναχικὸν περιέθετο σχῆμα, καὶ “νῦν
 10 ἰκέτης ἦκέ” φησι “πρὸς ἡμᾶς.” ταῦτα εἰς μέσους ἐδημηγό-
 ρει ὁ Ῥομπέρτος, τὴν τε βασιλείαν αὐτῷ διὰ τὸ κῆδος ἐπα-
 νασωθῆναι προσβέβαιον καὶ ἀξίων ἐκείνης ἡμέρας τὸν μονα- P. 30.
 χὸν ἐκεῖνον, ὡς δῆθεν τὸν βασιλέα Μιχαὴλ, καὶ προεδρίας
 καὶ θρόνων ὑψηλοτέρων καὶ τιμῆς ὑπερβαλλούσης, καὶ ἄλ-
 λοτε ἄλλως τὰς δημηγορίας πλατιόμενος, νῦν μὲν ἐλεινολο-
 15 γούμενος, οἷα πέπονθεν ἐπὶ θυγατρὶ, νῦν δὲ τοῦ συμπευθέ-
 ρου φειδόμενος ἐφ’ ὅσισι κακοῖς περιπέπτωκεν, νῦν δὲ προσ-
 παροξύνων τε καὶ διεγείρων πρὸς πόλεμον τὸ περὶ αὐτὸν
 βάρβαρον, ποικίλως ἐπαγγελλόμενος τούτοις χρυσοῦ θημῶνας,
 οὓς ἐκ τῆς Ῥωμαίων ἔχειν τούτοις κατεπηγγέλλετο. ἐντεῦθεν V. 28
 20 πάντας ἐλκυσάμενος τῆς ῥιγὸς καὶ πλουσιωτέρους καὶ πνευ- B
 στέρους, ἀπάρας τῆς Λογγιβαρδίας, μᾶλλον δὲ πῶσαν αὐτὴν
 ἐλκυσάμενος, καταλαμβάνει τὴν Σάλερνον μητροπόλιν οὖσαν
 Μέλφης, ἐν ἧ τὰ κατὰ τὰς ἄλλας θυγατέρας αὐτοῦ πάντα

7. ante τῆς excidit ἀγτι.

9. ἦλθε Α.

14. ἐλεινολογούμε-
 νος P. 17. προπαροξύνων P.

ctis, accessit hominem et colloquium cum eo init. iamque totam rem commiscitur et quasi fabulam fingit, imperatorem Michaelē esse hunc monachum, eum imperio esse pulsum, ad hoc uxore et filio et reliquis fortunis omnibus a Botaniate tyranno orbatum, postremo praeter omne ius fasque taenia ac diademate detractis, monachi veste indutum esse; nunc supplicem ad se eum venisse. ita Robertus coram omnibus dictitabat regnumque se huic propter affinitatem restitutum esso pollicebatur. ac quotidie monacho, quippe imperatori Michaeli, et locum principem et altiorem sedem concedebat praecipuoque eum honore habebat. concionabatur etiam alias aliter, cum modo quae propter filiam passus esset, conquereretur, modo, ne laederet scilicet consocerum, commemorare nollet, in quantam is calamitatem incidisset; interdum etiam ad bellum suos incitaret et impelleret, tantum non auri montes callide promittens. tali modo ubi locupletēs iuxta atque inopes vana spelactavit, Longibardia relicta vel potius cuncta secum abrepta, Salernum contendit, quae Melphae metropolis

καταπράξας καλῶς, ἐντεῦθεν τὰ πρὸς τὸν πόλεμον ἐξαρτῶ-
ται. δύο δὲ ἦσθη αὐτῷ· τὴν γὰρ τρίτην ἢ βασιλὶς τῶν πό-
λεων εἶγεν ἐξ αὐτοῦ θαλάμου δυστυχή. ὁ γὰρ νεανίας ἐκεῖ-
νος ἐξ ἀρχῆς αὐτῆς οὐπω ἔφηβος ὢν ἀπεστρέφετο τουτὶ τὸ
κῆδος καθάπερ τοὺς μορμουλντομένους τὰ βρέφη. τούτων 5
C δὲ τὴν μὲν Ῥαίμουντῶ τῷ υἱῷ κόμητος Βραχενῶνος κατηγ-
γυήσατο, τὴν ἑτέραν δὲ συνέζευξε τῷ Εὐβούλῳ ἐπιφανεστάτῳ
καὶ τούτῳ κόμητι. οὐδὲ ταῦτα τὰ συναλλάγματα πρὸς τὸ
ἀσύμφορον ἑώρα Ῥομπέρτῳ· ἀλλὰ πανταχόθεν γὰρ συνεκε-
κρότητο καὶ συνηθροίζετο ἐαυτῷ δύναμιν, ἐκ γένους, ἐκ τυ- 10
ραννίδος, ἐξ ἀγχιστείας, ἐξ ἄλλων τρόπων παντοδαπῶν, ὧν
ἂν τις οὐδὲ ἐπινοήσαιο.

13. Ἐπιπίπτει δὲ μεταξύ καὶ τι τοιοῦτον, ὅπερ ἄξιον
ἀφηγησασθαι. ἔστι γὰρ καὶ τοῦτο εἰς εὐφημίαν τούτου καὶ
εὐτυχίαν ἀναφερόμενον. καὶ γὰρ καὶ τοὺς τῆς δύσεως ἅπαντας 15
D ἀρχηγούς ἀναχαιτίζεσθαι τῆς πρὸς τοῦτον φορᾶς σφόδρα
τῆς τῶν πραγμάτων εὐροίας τῷ βαρβάρῳ λογιζομαι, ἅπαν-
ταχόθεν τῆς τύχης αὐτῷ συνεργούρης καὶ ἐπαιρούσης εἰς τυ-
ραννίδα καὶ πᾶν τὸ ἐπωφελὲς περαιουμένης. ὁ γὰρ τοι πά-
πας τῆς Ῥώμης (γενναία δὲ αὕτη ἀρχὴ καὶ στρατεύμασι 20
παντοδαποῖς περιφραττομένη) μετὰ τοῦ ἡγήτορος Ἀλαμανίας
Ἐνερίχου διαφορὰν ἐσχηκώς, ἐβούλετο πρὸς συμμαχίαν ἐλκυ-
P. 31 σαι Ῥομπέρτον ἤδη περιφανέστατον γεγονότα καὶ πρὸς με-

10. ἐαυτῷ om. P. 12. ἐπινοήσατο P. 14. εἰς εὐτυχίαν τού-
του ἀναφερόμενον GA. 15. an καὶ τὸ τῆς? 22. ἠβούλετο A.

est. ibi postquam ceterarum filiarum res ordinavit, quae ad bellum
pertinebant parabat. erant autem ei duae filiae; nam tertia in re-
gina urbium commorabatur, ex ipsis nuptiis infelix. iuvennis enim
ille statim a principio, cum nondum pubes esset, has nuptias aversa-
batur, quemadmodum formidines infantuli. illarum autem alteram
Raímundo despondit, comitis Barcinonensis filio, alteram Eubulo col-
locavit, illustrissimo et ipsi comiti. nec in his nuptiis Robertus non
commodi sui rationem habuit; immo uudique opes colligebat, ex ge-
nere, ex tyrannide, ex affinitate, ex innumeris denique aliis rebus, de
quibus vix cogitaveris.

13. Interim accidit aliquid, quod silentio praetereundum non est.
nam id quoque ad felicitatem, qua usus est Robertus, pertinet.
quod enim Occidentis principes omnes impediti erant, quominus eum
aggrederentur, id admodum ad rerum prosperitatem barbaro profuisse
censeo, quem quidem fortuna ab omni parte adiuvat in regnumque extulit
et qualibet opportunitate auxit. etenim cum papa urbis Romae
(est is principatus valens omniisque copiarum genere munitus,) cum

γάλας ἀρχαῖς ἀκμάσαντα. ἡ δὲ διαφορὰ βῆγός τε καὶ πάπα
 τοιαύτη τις ἦν. ὁ μὲν γὰρ κατητιᾶτο τὸν ῥῆγα Ἐνέριχον ὡς
 τὰς ἐκκλησίας οὐ προῖκα δίδόντα, ἀλλὰ δωρημάτων ἀποδιδό-
 μενον καὶ που καὶ ἀναξίοις ἀνδράσι τὴν ἀρχιερωσύνην κατα-
 5 πιστεύοντα, καὶ τοιούτων ἐγκλημάτων ἐδίωκεν. ὁ δὲ γε ῥῆξ
 Ἀλαμανίας τυραννίδος τὸν πάπαν ἐγράφετο, ὡς ἄτερ γνώ-
 μης αὐτοῦ τὸν ἀποστολικὸν ἐξαρχάσοι θρόνον. καί-που καὶ
 ἀπηναισχυντήκει πρὸς τοῦτον καὶ ἰταμοτέροις ἐχρήσατο λό-
 γοις, ὡς εἰ μὴ ἐκσταίῃ τῆς αὐθαιρέτου προεδρίας, μεθ'
 10 ὕβρεως ἐκεῖθεν ἀπελαθήσεται. τούτων οὖν ἀκούσας ὁ πάπας Β
 τῶν λόγων, κατὰ τῶν πρέσβων εὐθύς ἐμεμήνει, καὶ αἰκι-
 σάμενος πρότερον ἀπανθρώπως, εἶτα καὶ κείρας τὰς κεφα-
 λὰς καὶ ἐπικείρας τοὺς πώγωνας, τὰς μὲν ψαλίσι ξυρῶ δὲ
 τοὺς πώγωνας, καὶ ἄλλο τι προσεργασάμενος ἀτοπότατον καὶ
 15 βαρβαρικὴν ὕβριν ὑπερελαῦνον, ἀφῆκεν· εἶπον ἄν καὶ τὴν
 ὕβριν, εἰ μὴ με καὶ γυναικεία καὶ βασιλικὴ ἐπέεχεν αἰδώς.
 ἐκεῖνο γὰρ οὐχ ὅπως ἀνάξιον ἀρχιερέως τὸ παρ' ἐκείνου πρα-
 χθέν, ἀλλ' οὐδ' ὄλως ἀνθρώπου Χριστιανικὸν ἐπιφερομένου V. 29
 τοῦνομα, καὶ ἐβδελυξάμην καὶ τὸ ἐνθύμημα τοῦ βαρβάρου, C
 20 μήτοι γε τοῦργον, ἐπεὶ καὶ τὸν γραφεὰ κάλαμον καὶ τὸν
 χάρτην ἐμόλυννα ἄν, εἰ τὸ πραχθέν κατὰ μέρος διεξῆειν.
 ἀλλ' εἰς παρῶστασιν καὶ βαρβαρικῆς ὕβρεως καὶ ὅτι ὁ χρῶ-

3. δωρήματα G. 4. που: πάντα A. 14. προσεξεργασόμε-
 νος P. 18. ἐπιφερ. καὶ τοῦνομα ἐβδελυξάμην PA, ἐπιφ-ερ.
 ὄνομα G, ego καὶ transposui.

Germaniae rege Henrico dissideret, adiungere sibi Robertum illu-
 strem iam et viribus pollentem cupit. dissidium autem, quod inter
 regem et papam intercessit, eiusmodi fere erat. accusabat ille regem
 Henricum, quod ecclesias non gratis conferret, sed donis acceptis,
 interdum etiam indignis hominibus episcopatus committeret. talium
 eum facinorum arguit; Germaniae autem rex papae crimini dabat,
 quod ecclesiae principatum invaasiset, quippe qui sine suo consensu
 in apostolicum se thronum intrusisset. in qua disceptatione etiam
 insolenter se gerebat et paulo ferocius, nisi pontificatu, quem occupa-
 sset, sponte cederet, ignominiose eo electum iri, comminabatur.
 quibus papa auditis, iram in legatos vertit. verberibus eos misere
 caesos, capita forficibus barbas novaculis rasos, alio inasper genere
 immanis et plus quam barbarae contumeliae affectos dimisit. quam
 contumeliam quominus disertius significem, pudor prohibet, qui et
 feminam et principem decet. nam quod ille perpetravit, non modo
 pontifice, sed ne ullo quidem homine dignum, qui Christi nomen
 profitetur, atque ipsum etiam consilium barbari abominor, nedum

νος ἔξων ἤδη ἀνδρῶν παροδῆναι πρὸς κακίαν ἀναφύει καὶ πάντολμα, ἀρκέσει αὐτὸ τοῦτο τὸ μηδὲ μικρὸν τι τοῦ πραχθέντος ἀνασχέσθαι ἡμῶς παρεμφῆναι ἢ διηγῆσασθαι, καὶ ταῦτα ἀρχιερέως, ὃ δίκη, καὶ ταῦτα πρώτου ἀρχιερέως, καὶ ταῦτα προκαθημένου τῆς οἰκουμένης ἀπάσης γενομένου, 5 ὥσπερ οὖν καὶ οἱ Λατίνοι λέγουσί τε καὶ οἴονται· ἔστι γὰρ καὶ τοῦτο τῆς ἀλαζονείας αὐτῶν. μεταπεπτωκότων γὰρ τῶν σκῆπτρων ἐκείθεν ἐνθάδε εἰς τὴν ἡμεδαπὴν τε καὶ ἡμετέραν βασιλίδά πόλιν καὶ δὴ καὶ τῆς συγκλήτου καὶ ἅμα πάσης τῆς τάξεως, μεταπέπτωκε καὶ ἡ τῶν θρόνων ἀρχιερατικὴ 10 τάξις. καὶ δεδώκασιν οἱ ἀνέκαθεν βασιλεῖς τὰ πρεσβεῖα τῷ θρόνῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ μάλιστα ἡ ἐν Χαλκηδόνι σύνοδος εἰς περιωπὴν πρωτίστην τὸν Κωνσταντινουπόλεως ἀναβιβασαμένη, τὰς ἀνὰ τὴν οἰκουμένην διοικήσεις ἀπάσας ὑπὸ τοῦτον ἐτάξατο. μήποτε οὖν ἡ τοιαύτη πρὸς τοὺς 15 P. 32 πρέσβευας ὕβρις ἀνεφέρετο πρὸς τὸν πεπομφότα οὖσα, οὐ μόνον ὅτι τούτους ἐκόλασεν, ἀλλ' ὅτι καὶ καινὴν τινα τὴν εἰς αὐτοὺς γενομένην ὕβριν αὐτὸς πρῶτος ἐξεύρατο. ἤνιττετο γὰρ δι' ὧν ἐποίει τὸ τοῦ ῥηγός, ὡς οἶμαι, ἐγκαταφρόνητον, ὥσπερ τις ἡμίθεος ἡμιόνῳ διαλεγόμενος διὰ τῶν καθυβρι- 20 σμένων τουτωνὶ πρέσβευων. ὁ μὲν οὖν πάπας ἐπειδὴ ταῦτα

1. ἀνθρώπων A. 4. δίκαιον A. 5. γενομένου G in margin, γεόμενον GP. 9. καὶ τῆς ὅλης βασιλικῆς τάξεως A.
12. τῆς add. A. 15. ἐτάξατο: ἐποίησε A. 16. πεπομφότα
* οὖσα G. 18. αὐτὸς add. G. ἐφεύρατο G.

factum, quod si distinctius referrem, calamum hunc chartamque polluerem. verum ut appareat, quo progredi usque barbara impotentia queat et quam scelesti nonnunquam et nefarii hominum mores decursu temporum existant, hoc unum sufficiat dicere, nullo modo a me impetrari posse, ut vel tantillum enuntiam facinoris commisi. et commisi ab episcopo, pro deus, atque adeo a summo episcopo quique universo orbī terrarum praeest: ita certe Latini et perhibent et credunt, neque id a cetera arrogancia eorum abhorret. nam cum imperium in nostram urbem regiam transiret, senatu et omnibus ordinibus inde huc traductis, transiit etiam episcopatus dignitas primaria. quem honorem cum imperatores pridem Cpolitano throno tribuerint, tum maxime synodus Chalcedonensis in amplissimum fastigium Cpolitanae sedem exivit eique omnes orbis terrarum subiecit dioeceses. sed illa quam dixi legatorum contumelia, dubitari nequit, quin ad regem ipsum pertinuerit, non ideo solum, quod eos pulsavit, verum etiam quod novum quoddam, quo illos afficeret, iniuriae genus excogitavit. voluit enim eo, ut opinor, significare, quanto regem despectui haberet, quem quasi quidam semideus semiasinum, tanto in

πεπραγώς και τούς πρέσβεις οὕτως, ὡς εἶπον, ἀποπεμφάμε-
 νος πρὸς τὸν ῥῆγα, μέγιστον πόλεμον ἀνηρέθισεν· ἵνα δὲ μὴ
 τῷ Ῥομπέρτῳ προσθέμενος ὁ ῥῆξ ἀφορητότερος γένοιτο,
 φθάνει τὰ πρὸς εἰρήνην τῷ Ῥομπέρτῳ διακηρυκτούμενος,
 5 οὐδὲ πρότερον φιλικῶς διακείμενος πρὸς αὐτόν. *πυθιάσεως* B
 γὰρ τὸν δοῦκα Ῥομπέρτον κατελιηφότα τὴν Σάλερνον, ἀπα-
 ρας ἐκεῖνος τῆς Ῥώμης εἰς Βενεβεδὸν παραγίνεται. και διὰ
 πρέσβειων πρὸς ἀλλήλους διαλεχθέντες, εἰθ' οὕτως και αὐτο-
 προσώπως ἐπιτευχηκότες ἀλλήλοις· και γὰρ ὁ μὲν τῆς Βε-
 10 νεβενδοῦ μετὰ τοῦ οἰκείου ξυντάγματος, ὁ δὲ τῆς Σαλέρονου
 μετὰ στρατιᾶς ἐξιόντες, καθ' οὕτως τῶν στρατευμάτων γεγο-
 νότων ἐκ διαστήματος ἱκανοῦ, ἐκάτερος τοῦ οἰκείου τάγματος
 ἀποστάς, συνηλθέτην τε τῷ ἄνδρι και πίστει παρ' ἀλλήλων
 και ὅρκους λαβόντες ὑπέστρεψαν. οἱ δὲ ὅρκοι, ἔν' ὁ μὲν
 15 πάπας τὴν τε τοῦ ῥηγὸς ἀξίαν περιθεῖη αὐτῷ και σύμμαχίαν C
 δοίη καιροῦ καλοῦντος κατὰ Ῥωμαίων· ὁ δὲ δοῦξ ἀνθορ-
 κίζετο τῷ πάπῃ προσβοηθεῖν ὅποι βούλοιο. μάταια δ' ἄρα
 ἦσαν τὰ τῶν ὀρκῶν παρ' ἀμφοτέρων τελούμενα. ὁ τε γὰρ
 πάπας κατὰ τοῦ ῥηγὸς εὖ μάλα παρωξύντο και ὁ πρὸς ἐκεῖ-
 20 νον πόνοσ κατήπειγεν, ὁ τε δοῦξ Ῥομπέρτοσ τῆ Ῥωμαιοῶν
 ἐποφθαλμία και ὡσπερ τις κύπρὸσ ἄγριοσ τούσ ὀδόντασ κατὰ
 τούτων ἐτερίζει τε και τὸν θυμὸν ἔδηγεν, ὡστε μέχρι λόγων
 οἱ ὀρκοι τούτων. και ὀμνύντεσ αὐτίκα τὸ πρὸς ἀλλήλουσ οἱ V. 30

16. δοῦξ τῷ πάπῃ προσβοηθεῖη A. lege ἀνθορκίζετο. 17.
 ἔπη A. 18. τῶν om. P. 19. παρωξύνετο A. 20. κατήπειρεν P.
 21. ἐποφθαλμίῃ P. 23. αὐτίκα τὸ om. A.

legatos scelere edito, tractavit. papa igitur, ubi ista perpetravit ac legatos ita ut dixi dimisit, cum magnum sibi bellum imminere intelligeret, veritus, ne rex, inita cum Roberto societate, etiam validior fieret, occupat de pace ad Robertum mittere, licet antea non amico erga eum animo fuisset. cumque certior esset factus, Salerni Robertum ducem degere, Roma Beneventum profectus est. primum per legatos transigebant, dein ipsi conveniunt. atque ille Benevento, hic Salerno cum militum manu egressi, postquam utriusque exercitus, quantum satis videbatur, appropinquarunt, ad colloquium ambo prodeunt ac fide invicem data et iureiurando firmata, revertuntur. foedus ita pepigerant, ut papa regiam dignitatem Roberto tribueret et, ubi opus esset, auxilium contra Romanos ferret; Robertus autem papae adesset quacunque vellet. at frustra fides utrimque data est. siquidem papa regi vehementer offensus, toto animo bellum adversus eum agitabat; et Robertus, qui Romanorum regno oculos adiecisset cupiditatis, velut aper ferus dentes animumque adversus hos

πεδιάδα ὑπὸ τῶν αἱμάτων τῶν ἀπὸ τῶν φόνων ἐνθαλαττεύε-
 σθαι καὶ τοὺς ὑπολοίπους ἄνδρας ἐμπλέοντας τῇ πολλῇ λύ-
 θρῳ μάχεσθαι· ἔστιν ὅπου καὶ τοὺς νεκροὺς σώμασι συμπο-
 διζομένους διαπίπτειν καὶ τῇ ποταμῷ τῶν αἱμάτων ἐμπνίγε-
 σθαι. εἰ γὰρ ὑπὲρ τὰς τριάκοντα χιλιάδας ἄνδρες κατ' ἐκείνην
 τὴν μάχην, ὡς φασιν, ἐπεπτώκεισαν, πόσος ῥοὺς αἵματος κα-
 τερρῦν, πόσον διάστημα γῆς τῇ λύθρῳ πεκάλακτο! εἶχον οὖν,
 ὡς οὕτως εἰπεῖν, ἴσας ὕμνῃ τὰς κεφαλὰς καὶ ἑκατέρα
 10 μερίς, ἕως ὃ τῶν Σαξόνων ἡγεμῶν Λαντούλφος διείκε τὸν
 πόλεμον. ἔπει δὲ ἐκεῖνος καιρίαν ἐβλήθη καὶ αὐτίκα τὴν
 ψυχὴν ἀφῆκεν, ἔκλινεν ἢ φάλαγξ τοῦ πάπα καὶ τὰ πῶτα
 τοὺς ἐχθροὺς ἐδεδώκει, οὐκ ἀναιμάκτως, οὐδ' ἄνευ τραυμά-
 των φευγοντες. ἔφηε δὲ τούτους κλονέειν ὁ Ἐνέριχος καὶ
 μάλα θαρρήσας τὴν μεταδίωξιν, ἔξοτον καὶ τὸν Λαντούλφον
 15 ἐκύθετο πεπτοκότα καὶ πολεμίας χειρὸς ἔργον γεγενημένον.
 ἀλλ' ἔστη τοῦ δρόμου καὶ ἀναπνεῖν ἐπέταττε τὰ στρατεύμα-
 τα. καὶ ἐξοπλισάμενος αἰθῆς ἐπὶ τὴν Ῥώμην ἔσπευδε, πο-
 λιορκήσειν αὐτὴν προθυμούμενος. ἐνδύμιον ἐπαυῖθα λαμ-
 βάνει ὁ πάπας τὰς συνθήκας καὶ τοὺς ὄρκους τοῦ Ῥομπέρ-
 20 του καὶ διαπρεσβεύεται πρὸς αὐτόν, εἰς συμμαχίαν ἀποπει-
 ρώμενος. καὶ δὴ κατὰ ταῦτόν καὶ ὁ Ἐνέριχος συμμαχίαν
 ἐζήτει πέμψας, κατὰ τῆς πρεσβυτάτης Ῥώμης ὀρμώμενος.
 ἀλλ' ἔδοξεν ἑκάτερος τότε Ῥομπέρτῳ λῆρος τοιαῦτα ἐπιζητῶν·
 ἐκεῖνος δὲ πρὸς μὲν τὸν ῥῆγα ἄλλον τρόπον καὶ ἀγράφως ἀπε-

6. ἐπεπτώκεισαν A. 7. γῆς om. G. 8. ὕμνῃ PG, recto
 A. 12. οὐκ ἀναιμάκτως: ἦσαν δ' οἱ αὐτοῦ οὐκ ἀναιμάκτως A.
 16. τῷ στρατεύματι A.

nitius sanguine redundaret, quique supererant milites multo cruore
 perfusi niterentur: quin erant etiam, qui ad mortuorum cadavera
 prolapsi, sanguinis flumine submergerentur. nam si verum est quod
 dicunt, plus triginta millia hominum eo proelio cecidisse, quantum
 sanguinis profusum est, quantum campi spatium cruore inquinatum!
 sed ancipiti Marte ab utraque parte pugnabatur, quamdiu Ladul-
 phus Saxonum dux suis praeerat; at ubi vulnere accepto animam
 statim efflavit, papae acies in fugam inclinatur, terga hostibus ma-
 gna strage caedentibus. Henricus enim cognito, Ladulphum etiam
 oecubuisse, persequabatur insistebatque alacriter; denique continuit
 suos et respirare iussit. ubi autem rursus ad bellum se paravit,
 ad oppugnandam Romam contendit. ibi papa foederis atque iuris-
 turandi Roberti memor, misit ad eum qui auxilia poscerent;
 eodem tempore etiam Henricus subsidia per legatos petit, Romam
 veterem expugnaturus. sed utrosque Robertus irridens, regi quidem

κρίνατο, πρὸς δὲ τὸν πάπαν ἐπιστολὴν διεγάρραξεν. εἶχε δὲ
 D τὰ τῆς ἐπιστολῆς ὡδέ πως. “τῷ μεγάλῳ ἀρχιερεῖ καὶ κυρίῳ
 μου Ῥομπέρτος δούξ ἐν Θεῷ.” τὴν γεγενημένην κατὰ σοῦ
 τῶν ἐχθρῶν ἔφοδον διακηκῶς, οὐδὲ πᾶν τι τῇ ἀκοῇ προσε-
 θέμην, εἰδὼς ὡς οὐκ ἂν τις τολμήσειεν ἀντᾶραί σοι χεῖρας. 5
 τίς γὰρ κατὰ τοσοῦτου πατρὸς ἐπιχειρήσειεν, εἰ μὴ μαίνοιτο;
 ἐμὲ δὲ ἴσθι πρὸς πόλεμον βαρύτερον ἐξοπλιζόμενον καὶ πρὸς
 P. 34 ἔθνος ὄσκαταγωνίστον. Ῥωμαῖοι γὰρ εἰσι πρὸς οὓς ὁ πό-
 V. 31 λμος, οἱ πᾶσαν γῆν καὶ θάλασσαν τροπαίῳ ἐνέπλησαν. σοὶ
 δὲ ἄλλ’ ἀπὸ ψυχῆς βαθείας πίστιν ὀφείλω, ἣν καὶ καιροῦ 10
 καλοῦντος παράσχοιμι.” οὕτως ἐκεῖνος καὶ ἀμφοτέρων τῶν
 εἰς συμμαχίαν καλούντων τοὺς πρέσβεις, τοὺς μὲν τῇ ἐπι-
 στολῇ ταύτῃ, τοὺς δὲ πιθανοῖς τισὶ λόγοις διακρουσάμενος
 ἀπεπέμψατο.

14. Ἀλλὰ μὴ παρῶμεν τὰ κατὰ Λογγιβαρδίαν αὐτῷ 15
 διαπεπραγμένα πρὶν ἤκειν εἰς τὸν Αὐλῶνα σὺν τῷ στρατεύ-
 ματι. ὁ μὲν γὰρ καὶ ἄλλως ἦν τυραννικὸς ἀνὴρ καὶ πικρό-
 B τατος, τότε δὲ καὶ Ἡρώδου μιμεῖται μανίαν. μὴ γὰρ ἀρ-
 κούμενος τοῖς ἀνέκαθεν ἐστρατευμένοις ἀνδράσι καὶ πρὸς μά-
 χην ἐπισταμένοις ὀπλιζέσθαι, νεοσύλλεκτον ποιεῖται στράτευ- 20
 μα, μηδεμιᾶς φειδύμενος ἡλικίας· ἀλλὰ καὶ τὴν ἔξωρον καὶ
 τὴν ἄωρον πανταχόθεν συναγροχῶς Λογγιβαρδίας τε καὶ
 Ἀπουλητίας εἰς ἑαυτὸν ἐφειλκύσατο. καὶ ἦν ἰδεῖν καὶ παῖδας

3. δούξ: ὄξ A.
 23. ἀφειλκύσατο P.

7. ἐξοπληζόμενον P.

10. ἄλλ’ om. G.

alio modo nec per litteras respondit; papae autem epistolam misit, quae his fere verbis conscripta erat. “summo pontifici et domino meo Robertus dux in deo. incursionem in te hostium fieri cum audirem, diu famae fidem non habui. quippe mihi persuasum erat, neminem ausurum in te insurgere. quis enim, nisi furore amens, arma adversus tantum patrem capiat? me vero scias gravissimum apparare bellum cum gente fortissima. etenim cum Romanis mihi res est, qui terras et maria omnia trophaeis impleverunt. tibi autem fidem ex intimo animo me debere profiteor, quam, cum opus erit, praestabo.” sic utrumque auxilia petentem, alterum hisce litteris, alterum verborum fallaciis elusit.

14. Sed ne omittamus, quae in Longibardia gessit, antequam Aulonem cum exercitu traiceret. is enim cum alioquin animo impetioso et saevo esset, tum vero Herodis immanitatem aemulatus, quoniam milites veterani armorumque periti non sufficerent, in novo delectu habendo nulli plane aetati pepercit, sed emeritos aequae atque immaturos per universam Longibardiam et Apuliam in militiam coegit.

καὶ μειρακίσκους καὶ γέροντας ἀνθρώπους οἰκτρούς, οἳ μὴδ' ὄσον ἐν ὀνείροις ὄπλον ἐθάσαντο, τότε δὴ ἐνδεθυμένους θώρακα καὶ ἀσπίδα κρατοῦντας καὶ τόξον ἀφρώς πάντη καὶ πλημμελῶς τείνοντας καὶ κατὰ στόμα πύπτοντας, ἐπειδὴν 5 βαδίζειν ἐξῆν. ταῦτα δὴ ταῦτα θορύβου μὲν πρόφασις ἦσαν C τῇ χώρᾳ Λογγιβαρδίας ἀκαταπαύστου, καὶ πανταχοῦ κλαυθμὸς ἀνδρῶν καὶ ὀλολυγμὸς γυναικῶν, καὶ ἐμερίζετο ταῦταις τὰ τῆς συγγενείας. ἡ μὲν γὰρ αὐτῶν ἀστράτευστον ἄνδρῳ ἐθρήνει, ἡ δὲ ἀπειροπόλεμον παιδα, ἄλλη δὲ ἀδελφὸν γεωργὸν 10 ἢ πρὸς ἄλλα ἔργα ἠσχολημένον. καὶ ταῦτα μὲν ἄντικρυς, καθάπερ εἶπον, μανίας ἦσαν Ἡρώδου ἢ καὶ πλέον Ἡρώδου. ἐκεῖνος μὲν γὰρ κατὰ τῶν βρεφῶν ἐμεμῆνει μόνον, οὗτος δὲ καὶ κατὰ παιδίων καὶ πρεσβυτέρων. ἀλλὰ καίπερ οὕτως ἐχόντων τούτων ἀνασκήτως, ὡς οὕτω γε φάναι, ἐγύμνάζε τε 15 καθ' ἡμέραν ἑκάστην καὶ συνεκρότει τὰ τῶν νεοσυλλέκτων D σώματα. ταῦτα μὲν ἐν Σαλέρῳ συνεπιπέτωκε Ῥομπέρτω, πρὶν εἰς Ὑδροῦντα παραγενέσθαι. ἐκεῖσε γὰρ προεξέπεμψε στρατεύματα ἰκανώτατον, αὐτὸν ἀπεκδεχόμενον, ἐπειδὴν ἅπαντα καταστήσεις τὰ κατὰ τὴν χώραν Λογγιβαρδίαν καὶ πρὸς 20 τοὺς πρέσβεις τὰς προσηκούσας ἀποκρίσεις ποιήσαιτο. τοσοῦτον μέντοι τῷ πάπᾳ προσέθετο, ὅτε τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ῥογέρῳ, ὃν Ἀπουλῆας ἀπάσης κεχειροτόνηκεν ἄρχοντα καὶ Βο-

9. γεωργὸν A, νέον PG. 10. καὶ add. G. 14. ἀνασκήτως A, ἀνασκέπτως PG. οὕτως P. 16. σωμάτων G. 17. Ἑδροῦντα GA. 21. ὅτι? 22. ἄρχοντα om. G. Λοριτύλαν τὸν ἀδελφεοῦν conl. Ducangius.

ibi cerneret et pueros et adolescentulos et senes miseros, qui né per somnium quidem arma viderant, lorica indutos gestare clypeum arcumque inscite prorsus et imperite tendere ac, si ingredi oporteret, corruiere. ea res, dici non potest, quanto luctu Longibardiam compleverit; ubique virorum fiebant fletus et lamentationes mulierum, suorum fortunam miserantium, audiebantur. alia enim maritum meritum, alia belli rudem puerum, alia fratrem agro colendo aut aliis negotiis occupatum ad signa cogi conquerebatur. haec sane, ut dixi, crudelitas erat Herodis vel etiam Herode maior. siquidem ille in pueros tantum saeviit, hic et in pueros et in senes grassabatur. qui licet ita se haberent, ut nihil exercitatione profici posse videretur, tamen quotidie recens scriptos milites exercuit ac bello idoneos reddidit. haec Salerni gessit, priusquam Hydruntem se conferret. ibi enim satis magnus exercitus, quem praemisera, subsidere iussus erat, donec ipsae Longibardiae res ordinasset et legatis, quae oporteret, respondisset. ceterum papae eatenus rationem habuit, ut Rogerio filio et Bo-

ριτύλαν τὸν ἀδελφόν, ἐπέσηκηνεν, ἐπειδὴν ὁ τῆς Ῥώμης
 θρόνος πρὸς βοήθειαν αὐτοῦς προσκαλοῖτο κατὰ τοῦ Ἐνερ-
 χου βῆγός, προθυμότερα πρὸς αὐτὸν ἀρμόσθαι καὶ τὴν δυ-
 νατὴν εἰσενεγκεῖν συμμαχίαν. τὸν μὲντοι Βαϊμοῦντον, τὸν
 νεώτερον τῶν υἱῶν αὐτοῦ καὶ κατὰ πάντα παρεμφερῆ τῷ 5
 πατρὶ καὶ τόλμῃ καὶ ῥώμῃ καὶ γενναϊότητι καὶ θυμὸν
 ἀκατάσχετον, (ὄλωσ γὰρ οὗτος τοῦ πατρὸς ἀποσφράγισμα ἦν
 καὶ τῆς ἐκείνου φύσεως ἔμψυχον ἐκμαγεῖον,) μετὰ βαρυτά-
 P. 35 του στρατευμάτος ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς ἀποστέλλει χωρίοις, τοῖς
 ἀμφὶ τὸν Ἀυλῶνα τόποις ἐπισηδῆσοντα. ὁ δὲ αὐτίκα ζῦν 10
 ἀπειλῆ καὶ ἀκατασχέτῳ ἔνυμῃ καθάπερ τις ἐπιρροεὶς κεραι-
 νός τῶν τε Κανίνων καὶ Ἰεριχῶ καὶ τοῦ Ἀυλῶνος παντὸς
 ἐπελάβετο καὶ αἰεὶ τι τὰ ζυμπαράκειμενα ἤρει καὶ ἐπυρρόλε
 μαχόμενος. καὶ ἦν ὡς ἀληθῶς πρὸ τοῦ πυρός κεννός δοι-
 μύτατος καὶ πρὸ τῆς μεγάλης πολιορκίας πολιορκίας προσι- 15
 μιον. βρούχους ἄντικρυς καὶ ἀκρίδας εἶπεν ἄν τις αὐτοῦς,
 τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν· τὰ γὰρ κατάλοιπα Ῥομπέρτου ὁ
 τούτου υἱὸς Βαϊμοῦντος προσεπνεύματο καὶ κατέφαγεν. ἀλλὰ
 Β μήπω γε τούτου εἰς τὸν Ἀυλῶνα διαπεράσωμεν· προσεξε-
 ταξέσθω δὲ τὰ κατὰ τὴν ἀντιπέραν ἠπειρον αὐτῷ πεπρα- 20
 γμένα.

15. Ἀπίρας γὰρ ἐκεῖθεν γίνεται κατὰ τὸν Ὑδροῦντα,
 V. 32 εἰτ' ἐκεῖθε διακαρτερήσας ὀλίγας ἡμέρας καὶ τὴν γυναῖκα

4. Βαϊμοῦντον Α.

8. Ἐμφυλον Ρ.

11. τῷ ἀκατασχέτῳ Ρ.

12. Καννίνων Α.

16. ἄντικρυς add. Α.

19. προσεξεταξέσθω

coni. Diesterweg.

ritylae fratri, quos universae Apuliae praefecerat, mandaret, si pon-
 tificex Romanus auxilia adversus Henricum regem flagitare, promptis-
 sime succurrerent et quantum possent opitularentur. Boëmundum
 autem filium natu minorem, qui patri simillimus erat et audacia et
 robore et fortitudine et animo effrenato, (omni enim ex parte hic pa-
 trem referebat et ingenii illius quasi viva imago erat,) hunc igitur
 cum validissimo exercitu in fines nostros praemisera, ut regionem
 circa Aulonem vexaret. is minitabundus et fulminis instar impetu
 haud sustinendo irruens, Canina et Hiericho Aulonemque adeo uni-
 versum occupat, dum igni ferroque regiones adiacentes vastat. erat
 res vera ignis secuturi fumus molestissimus et imminentis oppugna-
 tionis magna quasi exordium. ac filium patremque apte quis bruchio
 et locustae comparaverit; nam quae intacta Robertus reliquerat, ea
 filius eius Boëmundus absumsit et comedit. sed priusquam Robertum
 traiciamus Aulonem, pergamus in enarrandis iis, quae in adversa
 continente gessit.

15. Salerno igitur profectus, Hydruntem venit, ubi cum paucos dies

Γαίταν ἀπεκδεχόμενος, (καὶ γὰρ καὶ αὐτῇ ξυνοστράτευε τῷ ἀνδρὶ καὶ χρῆμα ἦν ἡ γυνὴ φοβερόν, ἐπειδὴν ἐξβαλλίσαιτο.) ὡς ἐνηγκαλιόμην ταύτην θηλειόσσαν, ἄρως ἐκείθεν πάλιν ὅλη στρατεύματι τὸ Βρεντησίον καταλαμβάνει· ἔστι δὲ τοῦτο 5 ἐπίγειον τῆς ὅλης Ἰαπυγίας εὐλιμενέστατον. ἐνταῦθα δὲ καταπατὰς ἐκαρδοῖται τε τὸ στράτευμα πᾶν ἐνταῦθα συναθροισθῆναι καὶ τὰς νῆας ἀπάσας, ἔσαι τε φορτίδες ἦσαν καὶ ἔσαι μακρὰ καὶ πολεμιστήρισι· ἐκείθεν γὰρ ἐπὶ τὰδε τὸν C ἀπόπλοον ἐδόκει ποιεῖν. καὶ ἕμα ὁπότεν κατὰ τὴν Σίλερον 10 ἦν, πρέσβην ἐξυποπέμψαι τινὰ τῶν ἄμφ' αὐτὸν μεγιστάνων 'Ραοὺλ ἐπονομαζόμενον πρὸς τὸν βασιλέα Βοτανειάτην, ἣδη μετὰ τὸν αὐτοκράτορα Λούκην τῶν σκήπτρων ἐπιλημμένον· ἐκαρδοῖται καὶ τούτου τὴν ἀποκρίσεις. αὐτῷ τε γὰρ ἐπεπέμφει μέμψεις τινὰς καὶ προφάσεις δῆθεν εὐλόγους τοῦ προ- 15 κειμένου πολέμου, ὅτι τὴν θυγατέρα μνηστευθεῖσαν τῷ βασιλεὶ Κωνσταντίνῳ, ὡς ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσε, τὴν μὲν ἀπέλευσε τοῦ νυμφίου, τοῦ δὲ τὴν βασιλείαν παρείλητο, καὶ ὡς ἡδίκηκός τις πρὸς ἄμυναν αὐτὸς ἐντραπέλιζοιτο. τῷ δὲ τῆν- D καῦτα μεγάλῃ δομοστικῇ καὶ ἐξάρχῃ τῶν δυτικῶν στρατευ- 20 μάτων (οὗτος δ' ἦν ὁ ἐμὸς πατήρ 'Αλέξιος) δῶρά τε τινα ἐπέπεμφει, καὶ γράμματα φιλίων ἐπαγγελλόμενα. ταῦτα κα- ραδοκῶν ἠτρέμει τῷ Βρεντησίῳ. ἐπεὶ δὲ, μήπω τῶν στρα- τευμάτων συλλεγέντων ἀπάντων καὶ τῶν νηῶν ἀπωθεισῶν

1. αὐτῇ P.
correxī.

11. ὀνομαζόμενον G.

23. ἐπωθειῶν PG,

commoratus esset, uxorem Gaïtam exspectans, (nam et ipsa maritum in bellum comitabatur, et cum arma induisset, horrenda sane res hæc mulier erat,) hanc igitur advenientem postquam amplexatus est, omnibus copiis Brundisium movit, qui est portus universæ Iapygiæ commodissimus. quo cum celeriter descendisset, exspectabat, donec universa eodem exercitus navesque omnes tam onerariæ quam longæ et bello idoneæ convenirent; inde enim traicere in has terras constituerat. simul etiam, Salerni etiam tum degens, legatum miserat unum quendam ex nobilibus, Raulum nomine, ad imperatorem Botaniatem, qui expulso Duca rerum potitus erat: eius igitur onerariæ itidem exspectabat. imperatori enim ut belli suscipiendi causas, satis scilicet probabiles, indicaret, Raulum Cpollin questum miserat, quod filiam suam, quam imperatori Constantino desponsatam supra docuimus, orbaverit sponso, Constantino autem imperium abstulerit: ad quas iniurias ulciscendas se iam paratum esse. præterea magno tunc temporis domestico et copiarum Occidentalium duci, qui pater meus Alexius erat, munera miserat cum litteris, quibus de amicitia eidem pollicebatur. utriusque

τῶν πλειόνων εἰς θάλασσαν, ἤκα Βυζαντόθεν καὶ ὁ Ῥαοὺλ
 μηδεμίαν ἀπόκρισιν πρὸς τὰ μεμνημένα ἐπενεγκῶν, εἰς θυ-
 μὸν ἀνεροπίσει πλέω τὸν βάρβαρον, καὶ μᾶλλον ὅτι καὶ δι-
 καιολογίας ἤπτετο πρὸς τοῦτον τοιαύτης τῶν πρὸς τοὺς Ῥω-
 μαίους πολέμων ἀπαγούσης. πρῶτα μὲν ὅτι ὁ ἐφεπόμενος 5
 P. 36 αὐτῷ μοναχὸς ὑποκριτὴς ἐστὶ καὶ γόης ἀνὴρ καὶ ὑποδύεται
 τὸν αὐτοκράτορα Μιχαήλ, καὶ ὅλας πλάσμα ἐστὶ τὸ κατ'
 αὐτόν. ἐκεῖνον γὰρ ἰδεῖν φησὶ μετὰ τὴν ἀπὸ θρόνου καθαι-
 ρεσιν ἐν τῇ βασιλίδι πόλει φαιὸν ἐνδεδυμένον τριβώνιον καὶ
 ἐν μοναστηρίῳ διάγοντα, ἐπιμελὲς ποιησάμενος τὸ αὐταῖς 10
 ὄψει τὸν καταβεβλημένον βασιλέα θεάσασθαι. ἔπειτα προσ-
 ετίθει καὶ τοῦτο, ὃ καὶ κατὰ τὴν ὑποτροφὴν συμπεπτακῶς
 ἠκηκόει. ὁ γὰρ ἐμὸς πατὴρ τῆς βασιλείας ἐπιδραξάμενος,
 ὡς ὕστερον διηγῆσαι, τὸν Βοτανειάτην τῶν βασιλείων ἐξή-
 B λασε καὶ τὸν τοῦ Δούκα υἱὸν τὸν περιφανέστατον Κωνσταν- 15
 τῖνον ἐκεῖνον ἐν τοῖς ὑφ' ἡλίον προσηκάμενος, μετεδίδου αὐτῶς
 τῆς βασιλείας. τοῦτο κατὰ τὴν ὁδὸν ἀκηκῶς ὁ Ῥαοὺλ, εἰς
 πειθῶ καὶ ταῦτα προσῆγε, παραλύειν περῶμενος τὴν τοῦ
 πολέμου σκευήν. “τίνι γὰρ δικαίῳ λόγῳ πρὸς Ἀλέξιόν” φησὶ.
 “πολεμήσομεν, τοῦ Βοτανειάτου τὰς ἀρχὰς δεδωκότος τῆς ἀδι- 20
 κίας καὶ τὴν θυγατέρα τὴν σὴν Ἐλένην τῶν Ῥωμαϊκῶν σκῆ-

1. ὁ om. G. 4. τῶν: τοῦ P. 5. lege ἀπαγούσης. 6.
 ἀποδύεται G. 8. φημι G. 10. ποιησάμενον G. 14.
 ἐξήλασεν P.

igitur responsa exspectans, Brundisii morabatur. ubi vero, nondum
 eopiis omnibus collectis et navibus plerisque deductis, Byzantio
 reversus Raul nullum ad mandata responsum retulit, magis etiam
 iram barbari acuit, praesertim cum absurdas illas rationes, quibus
 ad probandam belli cum Romanis aequitatem utebatur, adversus ipsum
 exagitaret. primum, quem secum haberet monachum, simulatorem
 esse et hominem fraudulentum, qui imperatoris Michaelis personam
 subierit, ac totam rem merum commentum esse. nam Michaelē illum,
 amisso regno, pulla indutum veste et in monasterio degentem, vidisse
 se Cpoli, cum sedulo id egisset, ut suis ipse oculis imperatorem re-
 gno pulsum conspiceret. his addidit, quod, cum domum rediret, ac-
 cidisse audierat. pater enim meus, exacto Botaniate, ut infra narra-
 bimus, rerum potitus, Constantinum Ducae filium, omnium, quos
 terra sustinuit, illustrissimum arcessiverat regnique rursus participem
 fecerat. quae cum in reditu Raul accepisset, his quoque usus est, ut
 persuaderet Roberto eumque a bello apparando abduceret. “nam
 quo, inquit, iure Alexio bellum inferemus, cum Botaniates auctor
 fuerit iniuriae et filiam tuam Helenam imperio Romano privaverit?”

πρωιν ἀποστέρησαντος; τὰ γὰρ παρ' ἄλλων εἰς ἡμᾶς γινό-
 μενα, οὐκ ἂν ἑτέροις τοῖς μὴ προσκεκρονκόσι κατὰ δίκην
 ἐνέγκοι πόλεμον. μὴ ἔχοντος δὲ τοῦ πολέμου δικαίαν πρό- C
 φασιν, τὰ ζῦμπαντα φροῦδα, καὶ νῆες καὶ ὄπλα καὶ ἄνδρες
 5 καὶ παρασκευὴ πῦσα πολεμιστήριος." ταῦτα ῥηθέντα ἐξώργισεν
 ἐπὶ πλέον Ῥομπέρτον· ἐμεμῆνει γὰρ καὶ ἔμελλε τῷ χεῖρε τούτῳ
 ἐπιβαλεῖν. ἐκ θατέρου δὲ καὶ ὁ πεπλασμένος ἐκεῖνος Δούκας V. 33
 καὶ ψευδοβασιλεὺς Μιχαήλ, ὃν καὶ Ῥαίκτωρα ὠνομάκιμεν,
 ἐσχετλιάζε τε καὶ ἐδυσφόρει καὶ οὐκ εἶχεν, ὅπως κατάσχοι
 10 τὴν ὄργην, οὕτω σαφῶς ἐξελεγχόμενος, ὡς οὐκ εἶη βασιλεὺς
 ἐκεῖνος ὁ Δούκας ἀλλὰ ψευδεπίπλαστος βασιλεὺς. ὢν δὲ καὶ
 ἄλλως ἐξωργισμένος ὁ τύραννος κατὰ τοῦ Ῥαούλ, τοῦ ἀδελ- D
 φοῦ Ῥογέρη πρὸς Ῥωμαίους αὐτομολήσαντος καὶ διαμεμη-
 νυκτότος ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν παρασκευαζόμενον πόλεμον, ἤβου-
 15 λήθη κακὸν τι δρᾶσαι τῷ Ῥαούλ, τὸν παραντίκα θάνατον
 ἀπειλήσας. ὁ δὲ μὴδ' ὄλωσ πρὸς τὴν φυγὴν ἐραθυμηκώς,
 πρὸς τὸν Βαῖμουῆτον ἰδραπέτευσεν, ὥσπερ τι κρησφύγετον
 ἐκ τοῦ σχεδὸν αὐτὸν ἐφευράμενος. ἐτραγῶδει δὲ καὶ ὁ Ῥαί-
 κτωρ τὰς παλαμναιοτάτας ἀπειλὰς τὰδελφῶ τοῦ Ῥαούλ τῷ
 20 πρὸς Ῥωμαίους αὐτομολήσαντι, μεγάλα τε κεκραγώς καὶ τὸν
 μῆρον τῆ δεξιᾷ πλήκτων καὶ ἐξαιτούμενος τὸν Ῥομπέρτον καὶ
 λέγων "ἐν τούτῳ καὶ μόνον αἰτῶ, ὡς εἰ τῆς βασιλείας ἐπι-
 δραξαίμην καὶ ἀποκατασταίην τοῖς Θρόνοις, παραδοῦναι μοι
 τὸν Ῥογέρην, καὶ εἰ μὴ τούτου οἰκτίστῳ θανάτῳ παραδοίην

9. ἐσχετλιάζετο καὶ G.
 19. μὴν P.

15. δρᾶσας P.

22. ἐπιδραξοί-
 μην P.

etenim propter aliorum in nos commissa, iniuste agas, si eos, qui nihil offenderunt, bello persequi velis. iniusto autem bello suscepto, vereor, ne cuncta perdideris, et naves et arma et viros et totum apparatus belli." quibus dictis, Robertus ira magis etiam incensus, adeo furebat, ut paene vim ei inferret. ab altera parte falsus ille Ducas et Pseudomichael, quem etiam Raectorem diximus, graviter ferre, indignari, nec habere, quo iracundiam reprimeret, quippe luculentissimo testimonio fraudis convictus. cumque Robertus etiam eam ob causam in Raulum exacerbatus esset, quod eius frater Rogerius ad Romanos transfugerat omnemque belli rationem prodiderat, gravi eum illico poena afficere voluit ac necem minatus est. at ille nequaquam ad fugam segnis, ad Boemundum se tanquam in asylum proripuit. iactabat etiam Raector in Rauli fratrem, qui ad Romanos transfugerat, minas horrendas nec sine magna vociferatione, femur manu tundens, "id unum" Robertum appellans inquit "expeto, simul imperium adeptus inque regnum restitutus fuero, Rogerium

αὐτίκα ἐν μέσῃ τῆ πόλει ἀνασταυρώσας, τάδε καὶ τάδε πεί-
 P. 37 σομαι ἐκ Θεοῦ." ἀλλὰ μεταξύ τῶν διηγῆσεων τούτων γελῶν
 ἐπεισὶ μοι τοὺς ἄσθρας τούτους καὶ τῆς ἀπονοίας καὶ τῆς
 κουφότητος, μᾶλλον δὲ τῆς κατ' ἑλλήλων ἀλαζονείας. ὁ μὲν
 γὰρ τοῖ Ῥομπέρτος πρόφασιν εἶχε τὸν ἀπατεῶνα τοῦτον καὶ δ
 δέλεαρ καὶ οἶόν τι πρόσχημα τοῦ συμπενθέρου καὶ βασιλέως,
 καὶ διεδείκνυ τοῦτον ταῖς πόλεσι καὶ πρὸς ἀποστασίαν ἐπῆ-
 ρεν, ἐφ' οὓς ἂν παραγένοιτο καὶ συμπεῖθειν ἡδύνατο, ἐν νῆ
 ἔχων, ἐπειδὴν κατὰ ῥοῦν αὐτῷ τὰ τοῦ πολέμου καὶ τῆς τύχης
 ἐπέλθοι, ἐπὶ τοῦ τραχήλου ῥαπίσας ἀποπέμψαι σὺν γέλωτι· 10
 μετὰ γὰρ τὴν Θῆραν καταγελάται τὸ δέλεαρ. ὁ δὲ καὶ αὐτὸς
 B ἐλπίσιν ἠπατημέναις ἐτρέφετο, εἰ περ συμβαίῃ καὶ μετάσχοι
 κράτους τινός; οἷα φιλεῖ πολλάκις γίνεσθαι παραλόγως. ἀλλ'
 ἐκεῖνος μὲν τῆς βασιλείας ἀπριῆξ ἐπιδραῖοιτο, ὥς οὐκ ἂν τὸν
 βάρβαρον Ῥομπέρτον προσηκαμένον εἰς βασιλείαν τοῦ Ῥωμαῖ- 15
 κοῦ δήμου καὶ τοῦ στρατεύματος, αὐτῷ δὲ τῷ τέως ἀποχρῆστο
 καθάπερ ὄργανῳ εἰς τὴν ὅλην τῆς σκευωρίας οἰκονομίαν.
 ταῦτα ἐνθυμονμένη μοι μειδιᾶν ἐπέρχεται καὶ γέλωσ ἐπιτρέ-
 χαι τοῖς χεῖλεσι πρὸς λύχρον ἐπισυρούση τὸν κάλαμον.

16. Ὁ μέντοι Ῥομπέρτος πᾶσαν δύναμιν συναγοχῶς 20
 κατὰ τὸ Βρεντήσιον τὰς τε ναῦς αὐτῷ καὶ τοὺς στρατιώτας,
 C (αἱ μὲν γὰρ νῆες εἰς ἑκατὸν καὶ πενήκοντα συνηρίθμηντο,

5. εἶχεν P.
 ἐπισυροῦσι P.

6. καὶ οἶόν : εἰς οἶόν G.

9. ἐπιτῶ P.

19.

mihī dedas, quem nisi cruci media in urbe suffixum acerbissima
 morte afficiam, quidvis a deo perpeti paratus sum." quae dum narro,
 ridere subit homines istos eorumque amentiam et levitatem, vel po-
 tius iactantiam, qua sibi invicem illudebant. nam Robertus fraudulentum
 monachum arcessiverat, ut belli praetextum haberet eoque uteretur
 tanquam esca et simulacro quodam consoceri atque regis. ostentabat
 eum per urbes, et ad seditionem commovebat quoscumque adiit et
 inducere potuit, si prospere bellum successisset, praecipitem eum
 ignominiose ac cum ludibrio abacturus; nam venatione finita, esca
 proiciī solet ipsum falsa spe lactabat, fore ut potentiam aliquam
 consequeretur; qualia plerumque evenire solent inopinato. at ille
 prorsus non dubitabat, quin regni potiretur. nam barbarum Rober-
 tum nullo modo ad imperium a populo exercituque Romano admis-
 sum iri; ceterum Roberto veluti instrumento ad consilliorum suorum
 fraudem perficiendam utebatur. quae cum considero, risus mihi obo-
 ritur vultuque diffunditur, ad lucernam haec exaranti.

16. Robertus igitur cum Brundusii omnes et naves et milites
 coegisset, (naves erant ad centum quinquaginta numero, militem

οἱ δὲ στρατιῶται εἰς τριάκοντα χιλιάδας ξύμπαντες ἐτύγγα-
 νον συμποσούμενοι, ἐκάστης γῆδος ἄνδρας ἀπολαμβάνουσης
 διακοσίους μεθ' ὄπλων καὶ ἵππων,) καὶ οὕτως ἐχόντων πα-
 ρασκευῆς, ἐπειδὴν οἷς προσοκείλειαν, ὀπλισμένοις τούτοις
 5 καὶ ἵπποταῖς περιτυχεῖν, ἐμελλε διαφεῖναι πρὸς τὴν Ἐπίδα-
 μνον πόλιν, ἣν Δυρράχιον κατὰ τὸ νῦν ἐπικρατήσαν ἔθος
 προσονομάζομεν. ἐδόκει μὲν γὰρ ἐξ Ὑδροῦντος πρὸς τὰς
 Νικοπόλεις διαπερᾶν καὶ τὴν τε Ναύπακτον καὶ τὰ ξυμπα-
 ρακείμενα χωρία καὶ φρούρια πάντη κύκλῳ περιλαβεῖν. ἀλλ'
 10 ἐπειδήπερ εἰς πολὺ πλάτος ἠνέμκτο τὸ ἐκεῖθεν ἐνθάδε πέλα-
 γος ἢ τὸ ἀπὸ Βρεντησίου πρὸς τὸ Δυρράχιον, προείλετο
 μᾶλλον τούτον τὸν κατάπλουν ἐκείνου, ἅμα μὲν καὶ τὴν τα-
 χίστην κέλευθον προαιρούμενος, ἅμα δὲ καὶ τὴν ἄσφατον τῷ
 στόλῳ περιποιούμενος. καὶ γὰρ χειμέριος ἦν ἡ ὥρα καὶ ὁ ἥλιος V. 34
 15 πρὸς τοὺς νοτίους κύκλους ἀπελευνόμενος καὶ τῷ αἰγιοκέ-
 φωτι πλησιάζων ὑπετέμετο τὰ ἡμερήσια διαστήματα. ἔν'
 οὖν μὴ ἐξ Ὑδροῦντος ἄφεις ἀρχομένης ἡμέρας, νυκτοπλοή-
 σεις καὶ κλύδωσί τισι προσπελάσειεν, ἐπὶ τὸ Δυρράχιον ἐκ
 Βρεντησίου ὅλοις ἰστίοις ἀπενεχθῆναι ἐβουλεύσατο. τὴ μῆκ-
 20 γὰρ τοῦ διαστήματος τῆς ὁδοῦ ἐνταῦθα συνετέμετο, ἐπιστε-
 νουμένου τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους ἐκεῖθε. οὐ μέντοι οὐδὲ
 τὸν υἱὸν Ρογέρην κατόπιν ἀπέλιπε, καθάπερ βεβούλητο πρό-

2. ἐπιλαμβανούσης G. 3. παρασκηῆς P. 11. παρείλετο P.
 12. τούτον κατέπλου ἐκείνου G. 16. ἡμερήσια CG. 17.
 ἀφεις Iac. Gronovius, ἀφ' ἧς codices. ναυπλωσίσει PG, νυ-
 κτοπλοήσει FC. 18. προσπελάσειεν ἐπὶ τὸ Βρεντησίον P. 20.
 τῆς ὁδοῦ om. CG, add. PF. 21. οὐδὲ : γε P.

triginta ferme millia, singulis navibus ducentos milites explentibus cum armis equisque,) militibus ita instructis, quoniam ad quos appulsi erant, in armis eos et equitatu paratos essent inventuri, traicere Epidamnum in animo erat, quam urbem hodie Dyrrhachium appellare consuevimus. antea quidem Hydrunte Nicopoles transmittere ac Naupactum quaeque circumiacent loca et castella omnia occupare statuerat; sed cum latius ea patere mare quam Brundisium inter Dyrrhachiumque animadvertisset, hic traiectus prae illo placuit, quippe qui et brevior et tutior esset. nam hibernum erat tempus et sol, ad circulos australes vergens et capricornum appropinquans, diei spatium contraxerat. itaque ne Hydrunte oriente sole profectus, in noctem coniceretur et in tempestates incideret, Dyrrhachium Brundusio plenius velis navigare statuit. ita enim celerius propter Adriatici maris angustias traicere licuit. ceterum nec Rogerium filium in Italia reliquit, quemadmodum cum Apuliae eundem praeficeret, destinaverat; sed mu-

P. 38 *τερον, Ἀπουλητίας αὐτὸν χειροτονηκῶς κύριον, ἀλλ' οὐκ οἶδ' ὅπως μεταδόξαν αὐτὸν πάλιν συνεφεπόμενον εἶχε. μεταξὺ δὲ τοῦ πρὸς τὸ Δυρράχιον κατάπλου τὴν τε Κορυφὴν πόλιν ὀχυρωτάτην καὶ ἄλλ' ἄλλα ἡμέτερα φρούρια ἐξ ἀποστολῆς κατέσχε. καὶ ὁμήρους ἔκ τε Λογγιβαρδίας καὶ Ἀπουλητίας ἀναλαβόμενος καὶ τὴν χώραν ἀργυρολογήσας ἅπασαν καὶ φορολογήσας, προσδοκῆσιμος ἦν τῷ Δυρραχίῳ προσεσχέκται. δούξ δὲ τρικαῦτα ἐτύχανε παντὸς τοῦ Ἰλλυρικοῦ*
B *Γεώργιος ὁ Μονομαχάτος παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος Βοτανειάτου ἀποσταλείς. καίτοι γε πρότερον τὴν ἀποστολὴν ἀπεπέμπετο καὶ οὐδ' ὄλωσ ἦν εὐπειθῆς πρὸς τὴν λειτουργίαν ταύτην, ἀλλ' οἱ γε βάρβαροι δούλοι τοῦ αὐτοκράτορος (Σκύθαι γὰρ ἦσαν Βορῆλος τε καὶ Γερμανός,) ἐνεκόντου τε τῷ Μονομαχάτῃ καὶ αἰεὶ τι δεινότερον κατ' αὐτοῦ ἐννοοῦντες κατεῖπον αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα, συρράψαντες ὅποσα γε καὶ 15 βεβούλοιντο, καὶ τοσοῦτον ἀνέφλεξαν τὸν τοῦ βασιλέως κατ' αὐτοῦ θυμὸν, ὡς ἐπιστραφέντα ποτὲ πρὸς τὴν βασιλίδαν Μαρίαν ἐρεῖν "ἐχθρὸν τῆς Ῥωμαίων ἡγεμονίας τὸν Μονομαχάτον τοῦτον ὑπόπτεικα." τοῦτο ἀκροασάμενος Ἰωάννης ὁ Ἀλανός, φίλος ἐς τὰ μάλιστα ὦν τοῦ Μονομαχάτου, γινώ-
C *σκῶν δὲ καὶ τὴν τῶν Σκυθῶν πρὸς αὐτὸν μῆνιν καὶ τὰς συχνάς κατ' αὐτοῦ εἰσηγήσεις, ἅπαντα τὰ τε τοῦ βασιλέως**

1. ἀλλ' F, ἐπει PG. 2. οἶδ' F, οἶδα P, οἶδα πῶς G. μεταδόξαντα πάλιν αὐτὸν P, μεταδόξαν C, recte F. 4. ἄλλα τὰ codices, correxi. 10. γε om. F. 13. Βορῆλος F, Βουργύλος P, βουργύλος G. ἐνεκόντου τε FC, ἐστηκότες PG. 14. αὐτὸν PG, αὐτοῦ F. 15. ὅποσα γε FC, ὅπου τε PG. 18. τῆς G, τῶν P. 20. ἐς τὰ μάλιστα FC, ἐστάμενος PG.

tata nescio qua de causa sententia, expeditionis comitem habuit. interea, dum Dyrrhachium navigavit, Corypho urbem munitissimam et alias quasdam arces nostras misit qui occuparent. ac receptis ex Longibardia Apuliaque obsidibus tributisque per totam ditionem suam exactis, Dyrrhachium eum appulsurum esse, expectabant. tum totius Illyrici dux erat Georgius Monomachus ab imperatore Botaniate delegatus. is initio quidem illud munus detrectaverat; sed servi imperatoris barbari (Borilus enim et Germanus Scythae genere erant,) invidabant Monomachato, cui ut perniciem molirentur, crimina apud imperatorem in eum iaciebant, quidquid volebant fingentes. denique tantopere regis animum irritaverant, ut ad Mariam conjugem allquando conversus, hostem sibi imperii Monomachatum videri, diceret. quibus auditis Iohannes Alanus, summus amicus Monomachati, qui Scytharum in eum invidiam et crebras criminationes cognos-

ὅηματα τὰ τε τῶν Σκυθῶν πρὸς τὸν Μονομαχάτον ἀπελθῶν
 ἐξορχεῖται καὶ περὶ τοῦ συμφέροντος βουλευσασθαι συμβου-
 λεύει. ὁ δὲ (βουνεχῆς γὰρ ἦν,) καὶ τῇ βασιλεῖ προσελθῶν
 προαρπάζει τὴν ἐπὶ τὸ Δυρράχιον λειτουργίαν, λόγοις κολα-
 5 κευτικοῖς καταθέλξας αὐτόν. καὶ ὡς πρὸς τὴν Ἐπίδαμνον
 συνταξάμενος καὶ τὰς ἐπὶ τῇ δουρικῇ ζῶνῃ προσταΐξεις ἐγγρά-
 φως ἀνειληφώς, ἐπισπενδόντων εὐ μάλα πρὸς τοῦτο τῶν
 Σκυθῶν ἐκείνων Γερμανοῦ καὶ Βορίλου, εἰς δευτέραν ἡμέραν
 τῆς βασιλίδος πόλεως ἔξεισι, τὴν Ἐπίδαμνον ἀφορῶν καὶ τὴν D
 10 Ἰλλυρίδα χώραν. ἀλλὰ περιτυγχάνει περὶ πον τὴν λεγομένην
 Πηγῆν, ἔνθα καὶ ναὸς ᾠκοδόμηται τῆς ἐμῆς δεσποίνης παρ-
 θένου καὶ θεομήτορος ἐν τοῖς ἀνὰ Βυζαντιδα πόλιν ναοῖς πε-
 ριβόητος, τῇ ἐμῇ πατρὶ Ἀλεξίῳ. οἱ δὲ εἶδον ἀλλήλους, καὶ
 ὁ μὲν Μονομαχάτος ἄρχεται λόγων πρὸς τὸν μέγαν δομέστι-
 15 κον περιπαθῶν καὶ ὡς ὑπερόριος γίνεται δι' ἐκείνον καὶ τὴν
 πρὸς τοῦτον φιλίαν, καὶ ὅτι οἱ Σκύθαι οἱ πᾶσιν ἐποφθαλ-
 μίωντες Βορίλος καὶ Γερμανὸς ὄλον τοῦ φθόνου τὸν τροχὸν κατ'
 αὐτοῦ ἐξεκύλισαν, καὶ τῶν οἰκείων καὶ τῆς φιλάτης ταύτης
 πόλεως εὐπροσώπως ἐξορίζουσι. καὶ πάντα κατὰ μέρος ἐκτρα-
 20 γηδήσας, ὅσα τε πρὸς τὸν βουσιλέα συκοφαντηθεῖη καὶ πάθοι
 παρὰ τῶν δούλων, ἤξιοῦτο παραμυθίας ὅτι πλείστης παρὰ

2. ἐξηγεῖται GC.

ἐξαιτεῖται om. F.

11. δεσποίνης F.

περιπαθῆ G.

FP. ἐκείνων F.

τῶν F. lege καὶ δῆ.

3. προσελθῶν ξαιτεῖται. προαρπάζει PG.

6. δουρικῇ G, δουλικῇ P.

13. εἶδον F, ἤδη PG.

πρὸς: περὶ CG.

16. ἀποφθαλμιῶνες GC.

οἰκιῶν G. φίλης CF.

8. Βορίλα G.

14. λόγον —

γίγνεται GC, γένοιο

18. καὶ δὲ

set, Monomachatum convenit eique omnia et regis et Scytharum
 dicta referens, ut saluti suae consuleret, suasit. hic, ut erat consi-
 lili plenus, ultro imperatorem adiit Dyrrhachiique praefecturam
 praeripuit, ira blanditiis mitigata. itaque cum imperatore salutas-
 set ut Epidamnum discessurus, et litteras, quibus de munere edo-
 cebatur, accepisset, Scythis illis Borilo et Germano ad iter urgenti-
 bus, postero iam die Cpoli Epidamnum et Illyricum proficiscitur.
 sad haud procul a loco qui Pege dicitur, ubi aedes quoque in ho-
 norem dominae meae Virginis deiparae inter Cpolitanas celeberrima
 aedificata est, Alexio patri meo obviam fit. qui ut se conspicati sunt
 invicem, Monomachatus statim lamentari incipit adversus magnum
 domesticum fortunam suam. exulandum sibi esse propter magnam
 quam cum eo gesserit amicitiam. Scythas istos, qui in omnes ma-
 levola mente essent, tota invidiae quasi rota in se acta, et domo et
 carissima hac urbe honoris specie se expellere. cumque singillatim
 lacrimans edocuisset, quantae servorum istorum apud imperatorem
 fuissent calumniae et qualia perpressus ab ipsis esset, eum quam be-

τοῦ δομestίκου τῆς δύσεως, οἷος ἐκεῖνος ψυχὴν ἐπικουφίσαι
 P. 39 βαρυνομένην ταῖς συμφοραῖς. καὶ τέλος ἐπιπόντος ὡς ἄρα
 θεὸς εἶη τῶν τοιούτων ἐκδικητῆς καὶ ὡς μεμνησθῆαι φιλίας
 τῆς πρὸς αὐτὸν ὑπομνήσαντος, ὁ μὲν ἐπὶ τὸ Δυρράχιον ὄραμα,
 τὸν δ' ἀφῆκεν εἰσδύνααι τὴν βασιλεύουσαν πόλιν. ὁ δὲ Μο- 5
 νμαχάτος καταλαβὼν τὸ Δυρράχιον καὶ ἀμφοτέρων τὴν πα-
 ρασκευὴν ἀκηκόως, τὴν τε τοῦ τυράννου Ῥομπέρτου καὶ τὴν
 V. 35 ἐπανάστασιν Ἀλεξίου, ἐν ζυγῷ καὶ σταθμῷ τὰ κατ' αὐτὸν
 διετίθετο. καὶ πρὸς μὲν τὸ φανερόν ἀντίξως εἶχεν ἐν ἀμφοτέ-
 ροις, εἶχε δὲ τι τὰ τῆς προδήλου μάχης καὶ τοῦ φαινομένου 10
 B βαδύτερον. ὁ μὲν γὰρ μέγας δομestικός γραμμασιν αὐτῷ
 μεμνηνέει τὰ συμπεσόντα, ὅτι τε τῶν ὀμμάτων ἀποστέρησις
 τούτῳ ἠπειλήτο καὶ ὡς ἄρα διὰ ταύτην τὴν ἀνάγκην καὶ τὴν
 μελετωμένην τυραννίδα τοῖς τυραννοῦσιν ἀντεπιτίθεται. καὶ
 χρῆ τοῦτον διαναστῆναι ὑπὲρ τοῦ φίλου καὶ πρὸς αὐτὸν 15
 ἐθελῆσαι πέμψαι ὄθεν δήποτε χρῆμα τούτῳ συνειλεγμένον.
 δεῖ δὴ γάρ, φησι, χρημάτων καὶ ἄνευ τούτων οὐδὲν ἔστι γο-
 νέσθαι τῶν δόντων." ὁ δὲ χρήματα μὲν οὐκ ἐπέμψε, φι-
 λοφρονησάμενος δὲ τοὺς πρόξβεις, γράμματα τούτοις ἐπιτίθη-
 σιν ἀντὶ χρημάτων, τοιούδε νοῦν περιέχοντα, ὡς αὐτὸς μὲν εἰς 20
 C τὴν τήμερον τὴν ἀρχαίαν φιλίαν διαφυλάττει καὶ εἰς τὸ ἐξῆς
 φυλάττειν κατεπαγγέλλοιτο· περὶ δὲ τοῦ ἐπιτεταγμένου χρυ-

2. ὡς ἄρα: ἀλλὰ G, ὡς om. C. 8. ἐν add. F. 9. dele ἐν.
 10. τὰ G duobus punctis superimpositis, acsi deleri oporteret.
 vid. annotat. 15. διαστήναι CG. 17. δὴ om. CG. 21.
 διαφυλάττειν G. καὶ add. F. 22. κατεπαγγέλλεται G.

niguissima consolatione dignatus est magnus domesticus Occidentis, quo nemo ad erigendum animum afflictum efficacior erat. postremo ubi deum talium iniuriarum ultorem pollicitus, Monomachatum rogavit, ut amicitiae, quae ei secum intercederet, ne oblivisceretur, hic Dyrrhachium abiit, Alexius in urbem reversus est. at Monomachus cum Dyrrhachium pervenisset, nuntio hinc de Roberti apparatu, illinc de Alexii seditione accepto, caute suis rebus prospexit. ac palam quidem inimicum se ferebat utrique, sed altius animo consilium agitabat. etenim magnus domesticus litteris ei nuntiavit, quae evenissent. excaecationis periculum sibi insitisse. propter hanc necessitatem et affectatum ab inimicis imperium insurrexisse se adversus tyrannos. debere illum pro amico arma capessere et, quantum posset, pecuniae vim sibi mittere; nam pecunia, inquit, opus est, qua deficiente perfici non possunt, quae necessaria sunt." at ille opes non misit; sed legatis bene exceptis, litteras pro pecunia tradidit, iisque amicitiam et servasse se semper et in

σίου σφόδρα μὲν καὶ αὐτὸν γλίχσθαι πέμπειν ὅποσα γε βού-
 λοιτο χρήματα. ἀλλὰ γὰρ ἐπέσχε με πρῶγμα δίκαιον. καὶ
 γὰρ πρὸς τοῦ βασιλέως Βοτανειάτου πεμφθεῖς καὶ τὰς πί-
 σταις τῆς δουλείας αὐτῷ δεδωκώς, οὐ καλὸς ἂν οὐδέ σοι
 5 δόξω καὶ εὐνοῦς τὰ εἰς βασιλέας ἀνήρ, εἶγε τοῖς σοῖς ἐπιτά-
 γμασιν ἐκ τοῦ σχεδὸν ὑπαίξομαι. εἰ δὲ τὴν βασιλείαν σοι
 ἐπιβραβεύσαιεν ἢ ἄνωθεν πρόνοια, ὡς πρῶτον φίλος ἐγὼ
 πιστὸς ἦν, καὶ μετὰ ταῦτα δοῦλος πιστότατος ἔσομαι." ταῦτα
 τοῦ Μονομαχάτου πρὸς τὸν ἐμὸν πατέρα σχεδιάσαντος καὶ
 10 ἐκ ταυτῶ αὐτόν τε ἅμα, λέγω δὴ τὸν ἐμὸν πατέρα, καὶ τὸν
 Βοτανειάτην ὑποποιουμένου, πρὸς δὲ τούτοις καὶ πρὸς τὸν
 βάρβαρον Ῥομπέρτον γυμνότερους ποιησαμένον λόγους καὶ
 εἰς λαμπρὰν ἀποστασίαν ἀναρρηγνυμένον, πολλὰ κατηγορεῖν
 ἔχω. ἀλλ' εἰσὲ κως τὰ τοιαῦτα ἦδη τῶν ἀνθρώπων πα-
 15 λήμβολα καὶ πολλὰ χρώματα μεταλαμβάνοντα κατὰ τὰς τῶν
 πραγμάτων μεταβολάς, καὶ τῶ μὲν κοινῷ οὐ τοιοῦτοι πάντες
 ἀξύνφοροι, ἑαυτοῖς δὲ εἰσιν ἀσφαλέστατοι τὰ κατ' αὐτούς
 καὶ μόνους ξυμφέροντα διοικονομούμενοι, καὶ ὡς τὰ πολλά P. 40
 ἀποτυγχάνοντες. ταῦτα μὲν οὕτως ὁ τῆς ἱστορίας ἵππος τῆς
 20 λεωφόρου ἐξέδραμε· πάλιν δὲ τοῦτον εἰς τοὺς προτέρους
 δρόμους ἀπαναγάγωμεν, καὶ γεγονότα ἐξήνιον. ὁ γὰρ τοι
 Ῥομπέρτος καὶ πρότερον σφαδάζων πρὸς τὴν κατ' ἡμῶν πε-

2. με om. CG, add. PF. 5. εἰς τὰ βασιλεια G. 8. ἦν PF,
 εἶην CG. 11. τούτοις om. G. 12. γυμνότερον CG.
 13. ἀπορρηγνυμένου CG. 15. χρήματα καταλαμβάνοντα G.
 17. ἑαυτοῦς P. 18. διαχογούμενοι G.

posterum servaturum significavit; pecuniam autem imperatam quod
 attineret, cupivisse se ipsum, quantum poposcisset, mittere; sed iusta,
 inquit, causa me detinuit. nam cum in nomen imperatoris Bot-
 taniatae, qui me huc delegavit, juraverim, ne tibi quidem iustus et
 bono erga imperatores animo esse viderer, si mandatis tuis statim
 obsecutus essem. quod si incepta tua deus fortunaverit, ego, ut
 fides primum amicus fui, ita servus deinceps ero fidissimus." haec
 Monomachatum patri meo scripsisse et eodem tempore utriusque, et
 Alexii et Botaniatae, gratiam aucupatum esse, praeterea etiam cum
 Roberto egisse apertius ac palam defectionem attentasse, id non pos-
 sum, quia graviter reprehendam, verum ita solum homines incon-
 stantes quique fidem mutant, prout mutantur tempora, rei publi-
 cae eiusmodi omnes parum prosunt; sibi ipsis nunquam desunt,
 privata tantummodo commoda sequentes, quanquam plerumque
 falluntur. sed aberravit historiae quasi equus a via; itaque rursus in
 priorem cursum convertendus est, licet offrenatus. Robertus igitur
 cum iam antea mira flagrasset traiciendi cupiditate et Dyrrhachium

ρσιώσιν καὶ τὸ Δυρράχιον φανταζόμενος, τότε δὴ καὶ μᾶλλον ἐξεφλέγετο, καὶ χεῖρας καὶ πόδας ἀκάθεκτος ἦν πρὸς τὴν ναυτολίαν, καὶ τοὺς στρατιώτας ἐπέσκεινδε καὶ λόγοις παροξυντικοῖς παρεθάρρυνεν. ὁ δὲ Μονομαχάτος ταῦτα κατασκευάσας, καὶ ἄλλην τινὰ τοιαύτην ἀσφάλειαν ἐναντῷ ἐπι-
 5 κοδομεῖτο. σὸν τε γὰρ Βοδῖνον καὶ τὸν Μιχαηλᾶν τοὺς Βεξάρχους τῶν Δαλματιῶν διὰ τινων γομφῶν ἐναντῷ ὑπεποιή-
 σατο φίλους καὶ δωρεαῖς προκατέλιψε τὰς γνώμας αὐτῶν, θύρας παντοδαπὰς ἐναντῷ ὑπανοίγων. εἰ γὰρ τοῦ τε Ῥομ-
 πέρτου καὶ Ἀλεξίου ἀστοχήσεις καὶ ἀμφοτέρων ἀποκριθεῖη, 10
 εὐθὺ Δαλματίας ἐλάσεις, πρὸς τε Βοδῖνον καὶ Μιχαηλᾶν αὐτόμολος γενησόμενος. ἐχθρῶν γὰρ τούτων ἀναφανέντων, λοιπὸς ἄρα ὁ Μιχαηλᾶς κατηλιζέτο τούτῳ καὶ ἐτέρωθεν ὁ Βοδῖνος, πρὸς οὓς καὶ φυγεῖν παρεσκεύαστο, τῶν ἀπὸ τοῦ
 V. 36 Ῥομπέρτου δηλονότι καὶ Ἀλεξίου ἀντιπνευσάντων αὐτῷ. 15
 ταῦτα μὲν ἐχέτω ταῦτα. καιρὸς δὲ ἤδη τραπέσθαι πρὸς τὴν
 C βασιλείαν τοῦ ἐμοῦ πατρὸς καὶ ὅπως καὶ ἐξ οἴων ἀφορμῶν εἰς τὸ βασιλεύειν ἐλήλυθε, διηγῆσασθαι. οὐ γὰρ τὰ πρὸ
 τῆς βασιλείας αὐτῷ ἐσκευάμην ἐρεῖν, ἀλλὰ καὶ ὅσα βασιλεύων κατώρθωκεν ἢ ἐξήμαρτεν, εἴτε τέως σφαλέντα τοῦτον εὐρή-
 20 σομεν ἐν ἅπασι δι' ὧν βαδιούμεθα. οὐ γὰρ ὡς πατρὸς φει-
 σαιμην, εἰ γέ μοι παρασταίῃ τι τῶν ἐκείνῳ μὴ καλῶς πε-
 πρυγμένων· οὐδὲ διὰ τὴν ὑποτρέχουσαν ὑποψίαν, ὅτι πα-

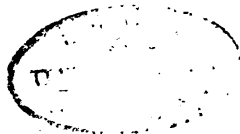
5. τοιαύτην add. F. 10. εὐστοχήσεις CG. 13. τοῦτο G.
 16. lege ἐχέτω ταῦτα. 18. ἐλήλυθεν P. 19. εὐρεῖν CG.
 22. περισταίῃ CG. ἐκείνου CG.

semper cogitaret, tum magis etiam incensus, manibus pedibusque expeditionem urgebat, et milites oratione confirmabat impellebatque. Monomachatus autem, rebus ita paratis, etiam aliud sibi per fugum ita prospexit. nam Bodinum et Michaelam, Dalmatiae exarchos, literis muneribusque missis, sibi conciliavit, quo plures sibi salutis quasi ianuae paterent. si enim spe et in Roberto et in Alexio posita excideret et ab utroque reiiceretur, in Dalmatiam statim ad Bodinum et Michaelam transfugere placuit. nam illorum ubi animum hostilem cognovisset, reliquam spem cum in Michaela tum in Bodino colloca-
 bat; ad quos etiam fugiturus erat, Roberto et Alexio adversantibus. sed haec hactenus. iam enim tempus monet, ut ad patris mei imperium transeamus et quomodo quibusve de causis ad principatum evectus sit, exponamus. nam non solum, quae ante imperium egerit, referre nobis proposuimus, verum etiam, quae imperio potitus bene aut male gesserit, etiamsi in omnibus, quae enaranda nobis sunt, offendisse eum inveniamus. non enim parcam ut

τῆρ ἔστι, περὶ οὗ συγγράφομεν τὰ καταρθώματα, τοῦτο πα-
 ραδραμονύμεθα. ἐν ἑκατέροις γὰρ ἀδικήσομεν τὴν ἀλήθειαν.
 ἔμοι γὰρ τοῦτον ἐχούση σκεπὸν ἀποδεν, καθάπερ πολλάκις
 εἴρηται, ὑπόθεσις ὁ πατὴρ καὶ βασιλεὺς ἔποβέβληται. τὸν
 5 οὖν Ῥομπέρτον ἐκεῖσε καταλειπούτες, οὐπερ ὁ λόγος αὐτὸν
 ἤγάγετο, τὰ κατὰ τὸν βασιλέα σκεπῶμεν ἤδη. τοὺς τε πο-
 λέμους καὶ τὰς μάχας τὰς πρὸς τὸν Ῥομπέρτον ἐν ἑτέρῳ
 λόγῳ ταμιευσόμεθα.

1. τούτῳ F. 3. ταύτην F. 4. ὁ βασιλεὺς G. 5. ἐκεῖσε
 FP, ἐκείνον CG. 6. τὸς δὲ? 8. ταμιευσόμεθα G.

patri, si quid cognovero, quod minus bene ab eo gestum sit; nec ut
 suspicionem evitem, patrem esse, cuius res bene gestas conscribam,
 id omittam. utraque enim ratione veritatem contaminarem. hoc ego
 consilio, quemadmodum saepius significavi, res ab imperatore patre
 meo gestas scribere aggressa sum. Roberti igitur historia illic quo
 eam perduximus relicta, ad imperatorem Alexium iam animum con-
 vertam, bella et proelia adversus Robertum alio libro enarratura.

ΑΛΕΞΙΑΣ Β.

ALEXIADIS LIBER II.

ARGUMENTUM.

Comneni tres, Manuel, Isaacius, Alexius, rerum gestarum gloria insignes. Isaacii et Alexii apud imperatorem Botaniatem gratia. ab invidia Borili et Germani tutatur Maria Augusta, quae Alexium adoptat (1). Synadenus quidam designatur regni successor, Constantino Mariae filio neglecto. matris inde moerorem Comneni levant foedusque cum ea ineunt (2). capta a Turcis Cyzico, Alexius operam suam imperatori pollicetur (3). Comnenorum excaecationem Germanus et Borilus moliantur. quo illi cognito, rebellare statuunt. nocturna secessio (4). Anna Dalassena Comnenorum mater in monasterio Petriorum includitur imperatoris iussu (5). coniurati Tzurulum conveniunt. Caesar Iohannes Ducas ad Comnenos deficit, cuius hortatu Cpolin tendunt (6). deliberatio Schizis habita, uter Comnenorum eligendus imperator. Alexio repugnanti Isaacius ipse purpuram defert (7). Melissenii, imperium in Oriente affectantis, legatio artibus Manganis scribae ducitur (8). interea Cpolis velitationibus tentata. Botaniatis desperatio de rebus suis. immortales et Barangi fidissimi (9). Comnenorum ad Melissenum responsum. Cpolis capitur proditione (10). Botaniates Melissenum arcessit. Georgius Palasologus ne id fiat impedit (11). eius pater Nicephorus, Botaniatae ad extremum fidus, de pace Comnenos frustra adit. patriarcha Botaniatae persuadet, ut imperio cedat (12).

P. 43 1. Ὄθεν μὲν οὖν ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξιος ὄρηθη καὶ ἐξ
V. 39 οἶον γένους, τὸν βουλόμενον εἰδέναι εἰς τὰς τοῦμοῦ Καίσα-

ΑΛΕΞΙΑΔΟΣ Β Γ.

1. μὲν om. CG.

1. Unde et quo genere imperator Alexius ortus fuerit, qui nosse cupit, eum ad Caesaris mei historias remitto; indidem quae

ρος συγγραφὰς παραπέμπομεν· ἀλλὰ δὴ καὶ τὰ περὶ τοῦ βασιλέως Νικηφόρου τοῦ Βοτανειάτου ἐκεῖθεν ἐλκύεται. Μανουὴλ μὲν οὖν τὸν πρωτότοκον ἀδελφὸν Ἰσαακίου καὶ Ἀλεξίου καὶ τῶν λοιπῶν τῶν ἐξ Ἰωάννου τοῦ Κομνηνοῦ καὶ 5 πρὸς πατρὸς ἐμοῦ πάππου καταγομένων, στρατηγὸν αὐτοκράτορα ἢ Ἀσία εἶχεν ἅπασα, τοῦ προβεβασιλευκότος Ῥωμανοῦ τοῦ Διογένους τοῦτον προχειρισαμένου, αὐτῆς δὲ καὶ τὸν Β Ἰσαακίον δοῦκα ἢ Ἀντιόχου ἐκληρώσατο, πολλοὺς πολέμους καὶ μάχας ἀγωνισαμένους, πολλὰ δὲ καὶ τρύπαια κατὰ τῶν 10 ἀντικειμένων στήσαντας. καὶ μετ' αὐτοὺς οὐμὸς πατὴρ Ἀλέξιος στρατηγὸς αὐτοκράτωρ προῦβέβηλο κατὰ τοῦ Οὐρσελίου παρὰ τοῦ τότε βασιλεύοντος Μιχαὴλ τοῦ Δούκα ἀποσταλεῖς. ὡς δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς ὁ Νικηφόρος περιδέξιον τοῦτον περὶ τὰ πολεμικὰ ἐθεάσατο, ἀκηκῶς δὲ καὶ ὅπως περὶ 15 τὴν ἑω συνῶν τὰδελφῶ Ἰσαακίῳ ὑπὲρ τὸν αὐτοῦ χρόνον ἐν διαφόροις ἀγῶσιν ἐμπέπτωκεν ἀριστεύς ἀναφανείς καὶ ὅπως τὸν Οὐρσελίον κατετροπώσατο, διαφερόντως ἡγάπα καὶ τοῦ C Ἰσαακίου οὐκ ἔλαττον. καὶ ἐνστερνιζόμενος ἄμφω τὰδελφῶ ἰλαρὸν ἐνητένιζεν, ἔστιν οὗ καὶ αὐτῆς τῆς τραπέζης ἀξίῳ. 20 ἀνέφλεγε τοῦτο τὸν κατ' αὐτῶν φθόρον καὶ μᾶλλον τῶν εἰρημένων δύο βαρβάρων Σθλαβογενῶν, τοῦ τε Βορίλου φημί

2. ἐκεῖθεν : ἐκείνου C.	3. 'οὖν om. C.	4. τῶν prius add. GA.
Ἰωάννη A.	5. κατηγμένων A et in margine CPG.	6.
πᾶσα εἶχε AG.	8. δοῦκαν' G.	9. ἀγωνισάμενον CG, ἀγωνισαμένου A.
πολλά καὶ P.	10. στήσαντα CG.	15.
τῶ ἀδελφῶ A.	τοῦ αὐτοῦ χρόνου A.	19. τῆς αὐτῆς τρ. P.
20. αὐτόν A.	21. Βορίλα G.	

ad Nicephorum Botaniatem imperatorem pertinent, petenda sunt. Manuel igitur, frater Isaacii et Alexii ceterorumque Iohannis Comneni, avi mei paterni, filiorum natu maximus, summa potestate Asiae universae praefuit: quam provinciam qui antea regno potitus erat Romanus Diogenes ei demandaverat; Isaacius autem dux Antiochiae erat. uterque multa proelia et pugnas commisit, multasque de hostibus reportavit victorias. post hos Alexius pater meus imperator summus adversus Urselium a Michaele Duca, qui tunc rebus praeerat, missus est. cuius ubi in rebus bellicis dexteritatem imperator Nicephorus cognovit audivitque, Alexium in Oriente sub Isaacii fratris auspiciis supra aetatem in variis certaminibus fortem se praebuisse, eiusdemque consilio Urselium oppressum esse, in praecipua eum nec minore quam Isaacium gratia habuit. cumque fratrem utrumque in sinu gestaret, benigno vultu eos adspiciebat, interdum ipsi mensae adhibebat. excitabat ea res cum aliorum in eos invidiam, tum maxime barbarorum, quos supra commemoravimus, Slavonici generis, Borilum

καὶ τοῦ Γερμανοῦ. ὄρωντες γὰρ τὴν τοῦ βασιλείως ἐς αὐτοὺς
 εὐμένειαν καὶ ὅτι καθ' ὥραν ταῖς τοῦ φθόνου τοξείαις βαλ-
 λόμενοι ἄτρωτοι διαμένουσιν, ἐξετήκοντο. τὸν γὰρ Ἀλέξιον,
 κὰν οὐπω τὸν ἰουλον ἐπανθούνητα εἶχεν, ἐν πᾶσιν εὐδοκι-
 μούνητα ὄρων ὁ βασιλεὺς, στρατηγὸν αὐτοκράτορα τῆς ἐσπέ-
 5 **D**ρας ἀναδείκνυσι, τῷ τῶν προέδρων τετιμηκῶς ἀξιώματι. ὅσα
 μὲν οὖν καὶ κατὰ τὴν ἐσπέραν οὗτος ἀνέστησε τρόπαια, καὶ
 ὀπόσους ἀποστάτας καταγωνισάμενος ζωαγρίας ἤγε τῷ βασιλεῖ,
 ἀρκούντως προλέλεκται. ἀλλὰ ταῦτα τοῖς φθονοῦσιν οὐκ
 ἤρεσκεν, ἐξέκασ δὲ μᾶλλον αὐτῶν ἀναφλέγοντα τὸν φθόνον. **10**
 οἱ καὶ πολλὰ μὲν ὑπετονθόρουζον βυσσοδομοῦντες κατ' αὐτῶν,
 πολλὰ δὲ καὶ κρύφια λέγοντες τῷ βασιλεῖ, τινὰ δὲ καὶ εἰς
P. 44 τοῦμφανές, ἄλλα δὲ καὶ δι' ἐτέρων, μεθοδεύαις τισὶ χρώμε-
 νοι, ἐκποδῶν τούτους γενέσθαι παντοίως ἐσπούδαζον. ἀπο-
 ριὰ γοῦν συνεχόμενοι οἱ Κομνηνοί, δέον ἐλογίσαντο τοὺς **15**
 περὶ τὴν γυναικωνίτιν ὑποποιήσασθαι καὶ δι' αὐτῶν τὴν τῆς
 βασιλίδος ἐπὶ πλεόν εὐμένειαν ἐπισπάσασθαι. ἐπαγωγὸν γὰρ
 οἱ ἄνδρες καὶ λιθίνην καταμαλάξαι ψυχὴν δυνάμενοι καὶ
 παντοίοις ἐπιχειρήμασι. τοῦτο ἤδη κατώρθον ὁ Ἰσαάκιος,
V. 40 πάλαι πρὸς αὐτῆς ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ ἐξαδέλφῃ εἰς κῆδος προσλη-
 20 φθείς, ὁ γενναιότατος ὢν ἐν λόγοις καὶ πράξεσι καὶ τὰ πλεῖ-
 στα τοῦμφῷ πατρὶ ἐμπερής. ἀλλ' ἐπεὶ τὰ περὶ αὐτὸν καλῶς

7. καὶ prius^u om. G. 8. ζωαγρίας A. 9. φθονοῦσιν: δούλοις A.
 11. αὐτοῦ C, αὐτὸν A. 13. καὶ om. AF. 17. εὐμένειαν
 ἐπὶ πλεόν G. 20. αὐτὸν CG. ἀδελφῇ A. 22. τῷμφῷ?
 περι: πρὸς A.

dico et Germanum. qui cum Comnenos imperatoris gratia florere et,
 licet quavis occasione telis obtreactionis petitos, incolumes perma-
 nere animadvertenterent, contabescebant. quoniam enim Alexium, im-
 berbem adhuc iuvenem, imperator feliciter omnia gerentem vidit,
 Occidentis exercitibus summo imperio eum praefecit, dignitate prae-
 sidis iam ornatum. qui quam multa in Occidente constituerit tropaea,
 quot tyrannos debellarit captosque ad imperatorem duxerit, abunde
 narravimus. ea res nequaquam inimicis placebat, sed ardentem
 eorum invidiam magis etiam inflammabat. itaque clandestinis eos op-
 pugnantibus consiliis, multa imperatori secreto deferebant, quaedam
 palam, alia etiam per alios, artibusque variis usi, ad perniciem eorum
 incumbabant. in tali periculo Comneni eos, qui gynaecei curam habe-
 bant, conciliandos sibi duxerunt, quo se magis in gratiam Augustae
 insinuant. persuadendo enim isti valent et vel saxeam animum
 flectere possunt idque variis modis. Isaacio eo melius res cessit, quod
 Augusta ei dudum ipsam ex sorore neptem in matrimonium dederat,

προεχωρήσας, πολλὰ φρονιζῶν ἦν περὶ τὰδελφοῦ, καὶ ὄσον Β
 ἐκείνος τούτῳ εἰς τὴν τοῦ κήδους τότε συνηήροτο ὑπόθεσιν,
 τοσοῦτον οὗτος ἐσπουδάκει μὴδ' αὐτὸν τῆς βασιλείδος πορρω-
 τέρῳ καθεστάναι. Ὀρέστην μὲν οὖν καὶ Πυλάδην φίλους
 5 ὄντας τοσοῦτον τὸν πρὸς ἀλλήλους πόθον ἔχειν φασίν, ὡς ἐν
 καιρῷ μάχης ἀμελεῖν μὲν ἑκάτερον τῶν καθ' ἑαυτοῦ πολε-
 μίων, ἀμύνειν δὲ τοὺς ἐπιφερομένους θάτερον, καὶ προαρ-
 πάξειν ἄτερον τὰς πρὸς θάτερον ἐρχομένας τῶν διαστῶν βολὰς,
 τὰ στέρνα ὑπέχοντας. τοιοῦτον καὶ ἐπὶ τούτοις ἦν συνορᾶν.
 10 ἄμφω γὰρ τὰδελφῶ καὶ τοὺς κινδύνους προαρπάξειν ἐβού-
 λοντο, καὶ τὰς ἀριστείας καὶ τὰς τιμὰς καὶ ἀπλῶς τάγα-
 θὸν θάτερον ἴδιον ἄτερος ἐλογίζετο, καὶ αὐτὸν θάνατον. το-
 σοῦτον τὸν πόθον πρὸς ἀλλήλους εἶχον. τὰ μὲν οὖν κατὰ
 τὸν Ἰσαάκιον οὕτως ἐκ θείας ὑποπόμηντο προνοίας· ἐν πολὺ
 15 τὸ ἐν μέσῳ, καὶ οὐ περὶ τὴν γυναικωνῆτιν ταῖς τοῦ Ἰσαακίου
 ὑποθημοσύναις παραπειθούσαι τὴν βασιλίδαν υἰοθετήσασθαι
 τὸν Ἀλέξιον. πείθεται τούτοις, κάπειθῃ περὶ τὰ βασιλεία
 κατὰ τινα κυρίαν ἡμέραν καὶ ἄμφω γέγονατον, ἣ βασιλὶς
 υἰοθετεῖ τὸν Ἀλέξιον κατὰ τὸν παρακολουθήσαντα περὶ τῶν
 20 τοιοῦτων πάλαι τύπον. ἀνέσφηλε γοῦν τοῦ λοιποῦ τῆς πολλῆς
 φροντίδος ὁ μέγας τῶν ἐσπερίων στρατευμάτων δομέστικος.
 κάκιοτε θαμὰ ταῖς βασιλείοις ἄμφω φοιτῶντες καὶ τὴν τοῖς

1. τ' ἀδελφοῦ AF, τοῦ ἀδελφοῦ PG. 8. πρὸς τὰς εἰς θάτερον
 CG. 9. ὑπέχοντα A. 10. ἀδελφῶ A. ἠβούλοντο A.
 11. τε καὶ τιμὰς A. 12. θάτερος P. 16. πείθουσι A.

quippe qui pacis bellicae artibus unus omnium maxime florere et
 pleraque patri meo similis esset. hanc igitur conditionis felicitatem
 nactus, ut frater se olim in impetrandis nuptiis adiuerat, ita ipse omni
 ope amantebatur, ne ille minore apud imperatricem in gratia esset.
 Orestem ferunt et Pyladem amicos tanto in se amore fuisse, ut in
 proelio alter alterum, suo quisque periculo neglecto, ab hostium
 impetu defenderet ac tela, quae alterum peterent, alter exciperet,
 suo oblata pectore. tale quid etiam in his cernere licuit. nam uter-
 que frater eum pericula alterius praeripere paratus esset, tum praem-
 ia et honores et bona denique omnia alterius alter habebat sua,
 et vice versa: tanto in se invicem flagrabant amore. atque Isaacii
 quidem rebus divina providentia ita constitutis, brevi post gynaecii
 administri, Isaacio auctore, imperatrici suasere, ut Alexium adoptaret.
 quibus illa obtemperans, die constituto, cum ambo in palatio ades-
 sent, Alexium adoptat more soleuni. idque in posterum maxima certe
 sollicitudine magnum occidentalium exercituum domesticum liberavit.
 frequenter exinde ad domum regiam uterque ventitabat et salutate.

βασιλεῦσι προσήκουσαν ἀποπληροῦντες προσκύνησιν καὶ μικρὸν ἐγκαρτεροῦντες, τῇ βασιλίδι προσήρχοντο. ταῦτα ἐπὶ πλεόν τὸν κατ' αὐτῶν φθόνον ἐξέκαε. τοῦτο δὲ διὰ πολλῶν οἱ Κομνηνοὶ βεβαιούμενοι, δείσαντες, ἵνα μὴ ἀμφοτέροισι ταῖς πάγαις αὐτῶν ἀλόντες οὐδένα τὸν ἐπαρήγοντα ἔχωσι, τρόπον 5 ἐζήτουν, δι' οὗ τὸ ἀσφαλὲς Θεοῦ συλλαμβανομένου ἑαυτοῖς περιποιήσαιντο. πολλοὺς οὖν λογισμοὺς σύναμα τῇ μητρὶ P. 45 ἀνελίζαντες καὶ πολλὰ πολλάκις διασκεψάμενοι, μίαν εἶδον κατὰ ἄνθρωπον σωτηρίας ἐλπίδα. ἣ δὲ ἦν τῇ βασιλίδι προσελθεῖν, ὁπνῆκα αἰτίαν τινὰ εὐπρόσωπον πρὸς τοῦτο σχοίην, 10 καὶ τὸ ἀπόρητον ἐξεπειν. εἶχον δὲ ὁμως ὑποβρύχιον τὴν βουλήν καὶ οὐδενὶ τὸ παράπαν τὸ σκοπούμενον ἐξεκάλυπτον. προσεῖχον δὲ καθάπερ οἱ θαλάττιοι, μὴ τὸ θῆραμα προσοβήσωσιν. ἀποδρᾶναι μὲν γὰρ ἐμελέτων, ἐπεφόβητο δὲ ἄρα τοῦτο πρὸς τὴν βασιλίδα εἰπεῖν, μὴ πως ἐκείνη φθάσῃ τὰ 15 κατ' αὐτοὺς παραδηλῶσαι τῷ βασιλεῖ, καὶ ἀμφοτέρων κηδεβμένη καὶ τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἀνδρῶν. τούτου τοίνυν κατεγνωκότες τοῦ σκέμματος, ἄλλοσε τρέπουσι τὴν βουλήν. δεινοὶ γὰρ τοῖς παραπετωκόσι καιροῖς ἀποχρήσασθαι.

2. Ἐπεὶ γὰρ ὁ βασιλεὺς τεκνογονεῖν διὰ τὸ γῆρας οὐκ ἐπε- 20 φύκει, δεδιῶς δὲ καὶ τὸ ἄφικτον τῆς τοῦ θανάτου τομῆς, περὶ τοῦ διαδεξιμένου διεσκοπεῖτο. ἦν δὲ τῆνικαῦτα Συναδηνός τις

1. ἀναπληροῦντες G.	3. κατ' om. G.	4. ἵνα om. A.	5. οὐδὲ τὸν P. A.
14. μὲν om. G. A.	15. τῷ βασι. παραδηλ. τὰ κατ' αὐτοὺς P.	16. δηλῶσαι A.	19. περιπετωκόσι A.
21. τε καὶ G.	22. διαδεξιμένου C, διαδεξαμένου P. G. A.		

ut decet, imperatore, mox Augustam adibant. ea res inimicorum invidiam auxit. quod cum a multis Comneni rescivissent, veriti, ne si ambo circumventi essent insidiis, auxilio prorsus carerent, consultabant, quomodo incolumitatem deo iuvante servarent. postquam, multis deliberationibus cum matre habitis, varia dispexere, haec una humane aestimantibus salutis via visa est, ut imperatricem occasione oblata adirent et quid consilii ceperint, indicarent. tamen rem pectore reconditam servabant neque ulli omnino credebant, sed ut piscatores cavebant, ne praedam antea perterrefacarent. etenim fugae capessendae consilium ceperant; quod tamen cum Augusta communicare verebantur, ne imperatori renuntiaret, utpote de utrisque et viro et Comnenis sollicita. itaque hoc consilio omisso, alio se vertunt. nam ita comparati erant, ut temporum opportunitate optime uti possent.

2. Imperator procreando exacta aetate impar, cum mortem nemini non certam reformidaret, successorem imperii quaesivit, erat autem Synadenus quidam ex Oriente profectus, illustri genere, forma

εἰς ἀνατολῶν δρμώμενος, ἐκ γένους λαμπροῦ, τὸ εἶδος ὠραῖος,
 τὴν φρένα βαθύς, ῥωμαλέος τὴν χεῖρα, τὴν ἡλικίαν εἰς με-
 ράκιον παραγγέλλων καὶ ἄλλως δὲ προσήκων αὐτῷ κατὰ γέ-
 νος· τῶν ἄλλων μᾶλλον ἐσκέπτετο διάδοχον αὐτὸν τῆς βα- C
 5 σιλείας καταλιπεῖν, καθάπερ τινὰ πάτριον κληρὸν τὸ κράτος
 αὐτῷ διδοῦς, κακῶς βουλευόμενος. ἐξὸν γὰρ αὐτῷ τὸ ἀσφα- V. 4.
 λὲς μέχρι τέλους περιποιήσασθαι, ἅμα δὲ καὶ δίκαιόν τι
 σκοπεῖν τὴν αὐτοκράτορος ἐξουσίαν τῷ τῆς βασιλείδος νύμφῃ
 Κωνσταντίνῳ καταλιπεῖν καὶ ὡς οἶόν τινα κληρὸν πρὸς πάπ-
 10 πον καὶ πατρὸς αὐτῷ διαφέρουσαν, καὶ τὴν βασιλίδι μᾶλλον
 διὰ τοῦτο ἐπ' αὐτῷ θαρρεῖν καὶ τὸ εὖνον ἐπαύξειν, λέλη-
 θεν ἑαυτὸν ὁ γηραλέος ἄδικά τε καὶ ἀξύνφορα διασκοπούμε-
 νος καὶ κατὰ τῆς ἑαυτοῦ κεφαλῆς τεκταίνων κακῶς. τούτων
 ὑποψιθουριζομένων ἦσθετο ἡ βασιλὶς καὶ περιλῆπτος ἦν, τὸν D
 15 τοῦ παιδὸς κίνδυνον ὑφορωμένη. καὶ ἦν ἀθνημοῦσα μὲν,
 οὐδενὶ δὲ τὴν λύπην ἐξορχομένη. τοῦτο τῶς Κομνηνοῦς οὐ
 διέλαθεν. εὐκαιρίαν οὖν, ἣν ἐζήτουν, εὐρηκότες, τῇ βασι-
 λίδι προσελθεῖν ἐβουλευσαντο. τῆς δὲ πρὸς αὐτὴν ὀμιλίας
 τὴν καταρχὴν ἡ μήτηρ τῷ Ἰσαακίῳ ἐπέτρεψε, συμπαρόντες
 20 αὐτῇ τὰ δελφῶν Ἀλεξίου. τῶν δὲ προσελθόντων τῇ βασιλίδι,
 ὁ Ἰσαακίος φησι πρὸς αὐτὴν “οὐχ ὡς χθὲς καὶ πρότεριτα
 ὄρωμέν σε, θέσπεινα, ἔχουσαν, ἀλλ' ὡς ὑπὸ λογισμῶν ἀνεκ-

2. ἐς Α. 4. μᾶλλον τοῦτον ἐσκ. διαδ. αὐτοῦ Α. 11. ἐπ' αὐτῷ
 δι' αὐτὸ τοῦτο Α. ἐπάξειν C. 13. κατὰ om. P. 17. οὖν ἀνα-
 καλύπτουσα ἐζήτουν καὶ εὐρηκότες G, οὖν ἐζήτουν καὶ εὐρηκότες
 A, ἀνακαλύπτουσαν P in margine. 22. ὡ θέσπεινα Α.

eximia, alto animo, manu fortis, aetate adolescentulua huic, etiam neces-
 situdine sibi iuncto, prae ceteris imperii tanquam paternam hereditatem
 tradere in animo erat, quanquam imprudenti consilio. cum enim in-
 columitate usque ad supremum diem frui licuisset et, sicut aequum
 erat, regnum Constantino imperatricis filio relinquere, ad quem pa-
 tris a vique quasi hereditate pertinebat: quo facto, ipsa quoque Augu-
 sta maiorem et fiduciam et benevolentiam erga maritum habuisset:
 senex, iniquo illo ac parum utili consilio inuito, suo ipse capiti per-
 niciem imprudens struxit. id ubi rumore imperatrix accepit, maximo
 dolore afflicta est, de filii salute timens. ceterum quamvis animo
 esset sollicito, nemini doloris causam detexit. nequaquam tamen Co-
 mnenos res fugit, qui opportunitatem quam expetiverant nacti, adire
 imperatricem statuunt. Isacius sermonem, praesente Alexio, ordini
 a matre iussus, cum Augustam convenissent, “quid est, inquit, do-
 mina, quod te non ut heri ac nudius tertius hilarem cernamus, sed
 tacitis curis anxiam, quasi neminem habeas satis fidum, quocum com-

φόρων δακνομένην καὶ σκεπτομένην, ὡς μὴ θαρρεῖν ἔχου-
 P. 46 σαν, πρὸς ὃν ἂν ἐκκαλύψειας τὸ ἀπόρρητον.” ἡ δὲ τέως
 μὲν ἐμφαίνειν οὐκ ἤθελε, βύθιον δὲ τι στεναίξασα “οὐ χροῆ”
 φησι “τοὺς ἀλλοτρίαν οἰκοῦντας ἐπερωτᾶν· αὐτὸ γὰρ τοῦτο
 εἰς λύπην αὐτοῖς αξιόχρεον. ἐμὰ δέ, φεῦ, οἶα ἐξ οἶων διε- 5
 δέξαστο καὶ ὁποῖά μοι, ὡς εἶοικε, μετ’ οὐ πολὺ ταμιεύεται.”
 οἱ δὲ ἀποστάντες πλείω μὲν ῥήματα οὐ προσέθεντο· ἐς γῆν
 δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπερείσαντες καὶ περιστείλαντες ἄμφω
 τῷ χεῖρι, σύννους πρὸς μικρὸν εἰστήκεσαν, εἶτα τὴν συνήθη
 προσκύνησιν ποιησάμενοι, οἴκαδε ἀπήεσαν ἀγωνιώντες. τῇ δ’ 10
 ὑστεραία πάλιν προσερησόμενοι ἤκουσιν. ἰλαρώτερον δὲ ἢ
 B πρῶην ἀτενίζουσαν τούτοις ὄρῶντες, προσίασιν ἄμφω καὶ φα-
 σιν “σὺ μὲν δεσποτίς, ἡμεῖς δὲ δοῦλοι εὐνούστατοι, πᾶν ὄτι-
 οῦν ἐτοίμως ἔχοντες ὑπὲρ τῆς σῆς βασιλείας παθεῖν. καὶ
 μῆ σε λογισμὸς τις διαταραττέτω, εἰς διψυχίαν ὅλως εἰσάγων.” 15
 ἐκ τούτων οὖν τῶν λόγων τὰ πιστὰ δεδοκότες τῇ βασιλίδι
 καὶ ἀπαλλάξαντες ἑαυτοὺς ὑποψίας ἀπάσης, τὸ ἀπόρρητον ἤδη
 συνίσταν. ὄξεις δὲ ὄντες καὶ ἀγχίνοι καὶ δεινοὶ θηράσας
 ἀνθρώπων ἐξ ὀλίγων ῥημάτων βαθέως ἐγκυμμένην γνώμην καὶ
 τέως ἀπόρρητον, καὶ αὐτίκα μάλα προσετίθεντό τε τῇ βασι- 20
 C σιλίδι καὶ ἐκ πολλῶν εὐνοῦς αὐτοῦς φανερωῶς κατεστήσαντο
 καὶ πᾶν εἰς ὅπερ ἂν αὐτοὺς προσκαλοῖτο, ἐκθύμως ἐπαμύνειν

2. ἂν ἐκκαλύψειας C, ἀνακαλύψειας P, ἀνακαλύψαι G. 3.
 ἐκφαίνειν A. 9. σύννους PG, recte CA. 10. δὲ G. 13.
 εὐγνώμονες A et in margine GP. 18. lege συνίσταν, ὄξεις
 τε ὄντες, puncto post ἀπόρρητον posito. 20. τε τῇ A, τότε
 δὴ P, τότε τῇ G. 21. κατεστήσαντο G, καταστήσαντες PA.

municare rem possis?" illa tunc se aperire noluit, sed suspirans "non decet, inquit, qui peregre decunt, qua re angantur, rogare; nam hoc ipsum ad aegritudinem satis causae est. me vero, eheu, ut aliud ex alio afflixit; quam vereor, ne graviora mox inferantur mala." ad haec illi nihil amplius locuti; sed deiectis in terram oculis complicatisque manibus, postquam solliciti aliquamdiu adstitere, consueta salutatione perfuncti, domum abeunt. postridie iterum allocuturi veniunt; cumque hilariorum eius vultum cernerent, propius uterque accedit et "tu quidem domina, inquit, nostra es, nos servi fidissimi, quidvis pro maiestate tua parati perpeti. ne cura te ulla conturbet neve suspensio sis animo." his dictis, cum imperatrici fidem dedissent, omni suspitione amota, percipiunt iam, quod occultum habebat. quippe acuti erant et sagaces atque ex paucis verbis hominum sententiam mente reconditam necdum prolatam assequi poterant. ac statim imperatricis causam amplexi, prolixè de voluntate aperteque confirmant et quodcumque iuberet periculum libenter se propalsaturos promittunt. gavisuros se cum gaudente,

κατεπηγγείλαντο. συγχαίρειν τε χαιρούση και λυπουμένη συν-
 αιῖσθαι, τούτο δὴ τὸ ἀποστολικόν, μάλα προθύμως συνέ-
 θεντο. και ὡς αὐθιγενεῖς ἤξιον τούτους λογιῖσθαι και συν-
 ἦθεις κάκειθεν ὀρωμωμένους ὄθεν και ἀντή, τοσοῦτον ἐπει-
 5 πόντες, ὡς εἴ τι παρὰ τῶν φθονούντων αὐτῆ τε τῆ δεσποίνῃ
 και τῷ αὐτοκράτορι κατ' αὐτῶν εἰσηγηθεῖη, τούτο αὐτούς
 μὴ διαλανθάνοι τὸ παραυτίκα, ἵνα μὴ λάθωσι ταῖς πάγαις
 τῶν ἐχθρῶν ἐμπεσοῦμενθι. τούτῳ τε ἤξιον και θαρρεῖν ἐκέ-
 λευον, ὡς σὺν θεῷ γε φάσαι τὴν δυνατὴν μετὰ προθυμίας D
 10 εἰσενεγκεῖν βοήθειαν, ὡς ἑαυτῶν γε ἔνεκα μὴ ἐκπεπτωκέαι V. 42
 τῆς βασιλείας τὸν ταύτης υἱὸν Κωνσταντῖνον. και δὴ και δι'
 ὄρκων ἐμπεδοῦν ἤθελον τὰ συνδόξαντα· οὐδὰ γὰρ ἐνῆν δια-
 τρεῖβειν διὰ τοὺς ἐποφθαλιμῶντας. τῆς τε πολλῆς ἀνεκουφί-
 σθησαν λύπης οἱ ἄνδρες και ἔξανέφερον. και τὸ ἀπὸ τοῦδε
 15 μεθ' ἰλαρωτέρου προσώπου τῷ βασιλεῖ διελέγοντο, ὁποδαποι
 ἐκέῖνοι και μᾶλλον ἄτερος τούτων Ἀλέξιος συσκιᾶσαι ἀπόρρη-
 τον ἔννοιαν και βυσοδομενομένην ἐπιβουλήν τοῖς φαινομέ- P. 47
 ναις προσχήμασιν. ἐπεὶ δὲ ὁ φθόνος μᾶλλον εἰς πυρσὸν
 ἀνήπιετο μέγιστον, και οὐδὲν τοῦ λοιποῦ τῶν πρὸς τὸν βα-
 20 σιλέα κατ' αὐτῶν λεγομένων αὐτούς διελάνθανε κατὰ τὰ πρῶην
 συνδόξαντα, ἐγίνωσκον δὲ και τοὺς δὴ παραδυναστεύοντας
 δούλους βουλευομένους ἐκποδῶν τούτους ποιήσασθαι, οὐκέτι

1. κατεπηγγεῖλαντο C. χαιρούση A, συγχαίρουση PG. 3.
 τούτοις G. 6. εἰσηγήσαιτο P, alterum G. 8. ἐκέλευεν

G. 15. ὁποδαπὲς οἱ ἐκέῖνοι P, ὁποδαποι C, ὁποδαπὸς ἐκέ-
 νος G, .. ποδαποι ἐκέῖνοι A. 17. βυσοδομεῖν A. 18.
 μᾶλλον om. A. 21. ἐγίνωσκε GC. 22. βουλομένους A.

cum fiente fleturos, iuxta illud apostoli; quare se pro popularibus
 amicisque, eadem civitate ortis, haberet. id unum rogant, si quid
 inimici vel apud ipsam vel apud imperatorem adversus se pro-
 ferrent, extemplo renuntiaret, ne insidiis eorum opprimerentur. cete-
 rum bono animo sit, hortantur. deo iuvante se, quantum possent,
 alacriter auxilium laturos neque unquam passuros esse, ut Constan-
 tinus regno privaretur. atque etiam iureiurando, quae convenerant,
 firmare statuunt; diutius enim comorari apud eam non licuit, ne
 invidorum suspicionem moverent. ita aegritudine maximam partem
 liberati, hilariore iam fronte cum imperatore colloquebantur. erat
 enim uterque, maxime Alexius, peritus dissimulandi et quae animo
 volveret, speciose tegendi. at invidia in summum aestum exardese-
 bat, neque quicquam in posterum eorum, quae barbari ad imperatorem
 deferrent, Comnenos ex pacto latebat. iam cum servos duo, qui in regni
 societatem irrepserant, se de medio tollendi consilium cepisse compe-

κατὰ τὸ σύνθηρες ἕμου τοῖς βασιλείοις ἐφοίτων, ἀλλ' ἕτερο-
μερος ἦν ἐκάτερος. τὸ δὲ σέμμα σοφόν τε καὶ Παλαμή-
δειον, ἔν' εἰ γένοιτο τὸν ἕτερον τούτων κατασχεθῆναι διὰ τὰς
λαθραίας ἐπιβουλὰς τῶν παραδυναστευόντων ἐκείνων Σκυ-
B θῶν, ἄτερος ἀποδράσειε, καὶ μὴ ἄμυ καὶ ἄμφω ταῖς πάγαις 5
τῶν βαρβάρων ἐμπεσοῦνται. ἀλλὰ τὸ μὲν σέμμα τοιοῦτον
ἦν. οὐ μὴν κατὰ τὴν ὑποψίαν ἐκείνων ἀπητήκει τούτοις τὰ
πράγματα. ἔφθασαν γὰρ κρείττους γενέσθαι τῶν ἐπιβουλευόν-
των ἀνδρῶν, ὡς ἔνθεν ὁ λόγος ἀφορηθεῖς διὰ πάσης σα-
φηνείας δηλώσειε.

10

5. Τῆς πόλεως τοίνυν Κυζίκου κατασχεθείσης παρὰ
τῶν Τούρκων, πυθόμενος τὴν τῆς πόλεως ἄλωσιν ὁ αὐτοκρά-
τωρ, τὸν Κομνηνὸν αὐτίκα μετεκαλεῖτο Ἀλέξιον. ἔτυχε γὰρ
κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ Ἰσαάκιος ἐληλυθώς. ὡς δὲ εἰσερ-
χόμενον τούτον παρὰ τὴν συνθήκην ὁ ἀδελφὸς Ἰσαάκιος ἐθεά- 15
σατο, προσελθὼν ἠρώτα ὅτου χάριν παρεγένετο. ὁ δ' εὐθύς
τὴν αἰτίαν εἰρήκει, "ὄτω μὲ" φησιν "ὁ αὐτοκράτωρ προσεκα-
C λέσατο." εἰσελθόντων οὖν ἄμφοῖν καὶ τὴν συνθήκην προσκύνησιν
ποιησαμένων, ἐπεὶ ἀρίστον καιρὸς ἦδη παρῆν, προσμεῖναι
μικρὸν παρακλυσαμένους, προστάττει κοινῆς αὐτῶ τραπέζης 20
μετεκληθέναι. καὶ δὴ διαιρεθέντες ὁ μὲν περὶ τὸ δεξιὸν κα-
θῆστο τῆς τραπέζης, ὁ δὲ περὶ τὸ εὐώνυμον, ἀντικρὺ ἀλλη-
λων. μετ' ὀλίγον δὲ τοῖς περιεστῶσιν ἐνατενίσαντες, μετὰ

1. τὸ om. A. 2. ἦν : an ἦει? 3. ἵνα P. 9. ἀφορμι-
σθεῖς A. 16. ὁ δὲ P. 17. παρεκαλέσατο G. 18. ἄμφω A.
20. κοινῆς αὐτῶ : τούτους κοινῆς A. 21. δεξιὸν μέρος τῆς
τραπέζης P, δεξ. καθῆστο τραπέζης G, recte CA.

rissent, non ut antea consueverant, ambo simul, sed singuli alternis diebus aulam frequentabant. cuius sollertis et Palamedei consilii haec ratio erat, ut si alter Scytharum istorum dominantium insidiis interciperetur, alter fugeret neque uterque una in barbarorum laqueos incideret. sed longe aliter ac suspicabantur, res cecidit. nam prius superiores contra insidiatores evasere, quod iam accuratissime exponam.

3. Occupatae a Turcis Cyzici urbis nuntium cum imperator accepisset, Alexium Comnenum statim accessivit. forte enim dies erat, quo in palatio aderat Isaacius; qui ut intrantem praeter pactum Alexium conspexit, propius accedens interrogavit, quam ob rem venisset. hic causam statim indicans, "imperator, inquit, me accessivit." dein ingrossos et solenni salutatione functos, quoniam prandii hora erat, morari paullisper et secum accumbere imperator iubet. ac seiuncti, alter dextra, alter sinistra, ex adverso accumbunt. paulo

σκυθρωπότητος ψιθυρίζοντας ἐώρων. δεισαντες οὖν μὴ τι κατ' αὐτῶν ὄξῦ μελετῶσιν οἱ δοῦλοι καὶ ὑπόγνιος αὐτοῖς ὁ κίνδυνος εἶη, λαθοιδίοις βλέμμασιν ἀλλήλοις ἐνητένιζον, μὴ ἔχοντες ὅ τι καὶ δρᾶσαιεν. ἐπεὶ δὲ πρὸ πολλοῦ τοὺς περὶ
 5 τὸν βασιλέα ἅπαντας μελιχίοις λόγοις, προπομπὰς τε καὶ Ὀπαντοίαις δεξιῶσέσιν ἐσφρατρίζοντο, καὶ αὐτὸν τὸν ὄψοποιόν δεξιωσάμενοι ἰλαρὸν αὐτοῖς προσβλέπειν ἀνέπεισαν, τούτῳ προσελθὼν τις τῶν θεραπεόντων Ἰσαακίου τοῦ Κομνηνοῦ φησὶν “ἀπάγγειλον τῷ κυρίῳ μου τὴν τῆς Κυζίκου ἄλωσιν.
 10 γράμμα γὰρ ἐκεῖθεν ἦκει τοῦτο μνημόν.” ὁ δ' εὐθύς ἄμα τε ὄψα τῇ τραπέζῃ παρετίθει καὶ ἄπερ παρὰ τοῦ ὑπηρετοῦ ἀνεδιδάχθη, ἀνεδίδασκε τὸν Ἰσαάκιον ἡρεμαία φωνῇ. ὁ δὲ μικρὸν ὑποκινήσας τὰ χεῖλη δσήμανε τὰ δελφῶ τὸ λεχθέν. ὄξῦς δὲ ὢν περὶ τὸ νοεῖν καὶ πυρὸς θερμότερος ὁ Ἀλέξιος, ἀντίκα
 15 ἤρπασε τὸ λεγόμενον. ἀνέπνευσαν οὖν καὶ ἄμφω τῆς κατασχούσης αὐτοὺς ἐννοίας. καὶ γεγονότες ἑαυτῶν ἐσκοποῦντο, P. 48 ἵν' εἴ πού τις αὐτοὺς ἔροιτο περὶ τούτου, ἐτοίμως ἀποκριθῆσονται, εἰ δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτοὺς εἰς βουλήν ἀγάγοι, προσηκόντως αὐτῷ βουλευσούντο. τοιαῦτα τούτων λογιζομέ-
 20 νων, ὁ βασιλεὺς ἀπισθὼν πρὸς τοὺς ἄνδρας, ὡς δὴ ἀγνοοῦν V. 43 τας αὐτοὺς τὰ κατὰ τὴν Κυζικόν, τὴν ἄλωσιν αὐτῆς ἔλεγεν. οἱ δὲ (καὶ γὰρ ἦσαν ἐτοιμοὶ ψυχὴν θεραπεῦσαι κυμαι-

5. μελιχίους λόγους G. 6. δεξιῶσέσιν et mox δεξιωσάμενοι G.
 9. ἄλωσιν : κατάσχέσιν A. 12. τῇ φωνῇ G. 15. προήρ-
 πασε P. ἀνέπνευσαν CGA. καὶ om. G. 18. αὐτοὺς om.
 G. 21. αὐτοῖς ἔλεγεν A. 22. ἐτιμοὶ G.

post ubi qui circumstabant moesto vultu invicem sibi insurrantes conspexerunt, veriti, ne quid servi in se molirentur et periculum iam instaret, furtim nonnunquam se adspiciebant, incerti quid agerent. iam pridem autem omnes imperatoris administratos blando alloquio, prosequendi honore et omni officiorum genere sibi conciliaverant, quin ipsum dapiferum his artibus, ut hilari vultu se intueretur, adduxerant. ad quem famulus Isaacii Comneni accedens, “nuntia, inquit, domino meo captam Cyzicum; id enim litterae inde allatae indicant.” ille autem dum cibos mensae imponit, summissa voce Isaacia, quae a famulo acceperat, refert, isque exiguo motu labiorum fratri idem significat. hic ut erat promptus ad intelligendum et igne velocior, percipit statim, quae frater innuit. ita postquam a metu respirarunt, sui ipsorum compotes facti, rem secum reputabant, ut interrogati a quopiam, prompte respondere, aut si forte ipse imperator in consilium se adhiberet, bene consulere possent. quae dum cogitant, imperator Comnenos intrens, Cyzici cladem, ipsis, ut putabat, igno-

νομένην βασιλέως ἐπὶ πορθήσεσι πόλεων) ἀνήγειράν τε τὸ πεπτωκὸς τοῦ αὐτοκράτορος φρόνημα καὶ πρὸς ἐλπίδας ἀγα-
 Β θὰς ἀνεθέρμησαν, ῥαδίως τὴν πόλιν ἐπανασσώθῃν κατέ-
 γνώμενοι. “μόνον” φησὶ “τὸ σὸν κράτος ἐχέτω καλῶς· οἱ
 δέ γε πολιορκηταὶ τῆς πόλεως ἑπταπλάσιον εἰς τὸν κόλπον 5
 αὐτῶν ἀπολήφονται ὧν εἰργάσαντο.” τότε μὲν οὖν ἠγάσαστο
 τούτους ὁ βασιλεὺς, καὶ τῆς εὐωχίας ἀπολύσας τὸ ἐξῆς τῆς
 ἡμέρας ἀπεριμερίμνως ἔσχε. τὸ ἀπὸ τοῦδε τοίνυν ἐπιμελὲς
 ἔσχον οἱ Κομνηνοὶ τὰς βασιλείους προσιέναι καὶ τοὺς περὶ
 τὸν βασιλέα ἔτι μᾶλλον ἐναγκαλιζέσθαι, καὶ αὐτοὺς μὲν μὴ 10
 διδόναι λαβὴν τὸ παράπαν τοῖς κατ’ αὐτῶν μελετωσὶ, μηδ’
 ἤντιναοῦν πρόφασιν ἀπεχθείας αὐτοῖς ὑπανοίγειν· πάντας
 C δὲ ἀναπειθεῖν στέργειν αὐτοὺς καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτῶν φρονεῖν
 τε καὶ λέγειν. προσεμηχανῶντο δὲ πλεόν ὑποποιεῖσθαι καὶ
 τὴν βασιλίδα Μαρῖαν καὶ ὄλους αὐτοὺς ἐκείνην καὶ βλέπειν 15
 καὶ ἀναπνεῖν. ὁ μὲν γὰρ Ἰσαάκιος καὶ τὸ κῆδος τὸ ἐπὶ τῇ
 ἑξαδέλφῃ αὐτῆς προβαλλόμενος, τὴν παρρησίαν ζυνέτεινεν·
 ὁ δὲ ἐμὸς πατὴρ οὐχ ἦτιον μὲν καὶ διὰ τὴν ἐξ ἀγχιστείας
 συγγένειαν, πλεόν δὲ τὴν νόθεσίαν λαμπρὰν ὑπόθεσιν τῶν
 πρὸς τὴν βασιλίδαν εἰσόδων ποιούμενος, παντάπασιν ἀνέμφαν- 20
 τος ἦν καὶ τὸν φθόνον τῶν πονηρευομένων αὐτῷ συνεσκίαζεν.
 οὐδὲ γὰρ ἐλάνθανεν αὐτὸν τὸ βαρύνημι τῶν βαρβάρων ἐκεί-
 D νων δούλων καὶ τὸ τοῦ βασιλέως κουφότατον. καὶ εἰκότως

1. ἐνήγειραν CG. 3. ἐνεθέρμησαν G. 4. φασὶ cōni. Hoeschel.
 6. ἀπολειφονται G. 11. κατ’ om. P. 14. τε om. A.
 προσεποιῶντο P. δέ τι πλεόν A. καὶ om. G.

tam, enarravit. at illi (erant enim afflictum imperatoris ob expugna-
 tas urbes animum lenire paratissimi) erigebant fractum et in melio-
 rem spem excitabant. facile urbem recipi posse; modo salvus esset
 ipse, brevi barbaros illos septupli poenam daturus. hac oratione im-
 perator delectatus, finito convivio, reliquum diei transegit cura vacuus.
 Comneni ab eo inde tempore longe antiquissimum habebant, aulam
 frequentare, imperatoris ministros magis etiam amplecti, cave-
 vere ne ipsi adversariis sui perdendi ansam darent, neve odii prae-
 textum ullum praeberent, quin potius omnes adducere, ut benevole de
 se et sentirent et loquerentur. praeterea id agebant, ut Mariam im-
 peratricem arctius devincerent seque totos ipsam spirare et in oculis
 ferre confirmarent. Isaacius e matrimonio, cum sororis eius filia
 inito, liberioris consuetudinis veniam habebat; pater meus cum illa
 affinitate, tum vero maxime adoptionis necessitudine nisus, impera-
 tricem visitabat sine suspitione cuiusquam et invidiam malevolorum
 obruebat, non enim latebant eum et barbarorum illorum implacabile

μη ἐκπεσεῖν τῆς ἐκείνης εὐνοίας ἐφρόντιζον, ἵνα μη ἐντεῦθεν τοῖς ἐχθροῖς παρανώμα γένοιτο. τὰ γάρ τοι κουφότατα ἦθη εὐμετάφορά πως καὶ Εὐρίπου δίκην ὡς ἐν παλιροῖα περιπλαζόμενα.

5 4. Ταῦτα ὀρῶντες οἱ δοῦλοι καὶ ὅπως οὐ κατὰ σκοπὸν αὐτοῖς τὸ πρᾶγμα προήει, οὐδὲ ἡ τῶν τοιούτων ἀνδρῶν ἀπώλεια εὐχερῆς ἐστὶν αὐτοῖς, τῆς τοῦ αὐτοκράτορος ἐς αὐτούς εὐμενείας ὀσημέραι ἀξαναούσης, πολλὰ μὲν εἰπόντες, πολλὰ δὲ καὶ ἀπειπόντες, ἐφ' ἑτέραν ἀτραπὸν ἐτράπησαν. τίς
10 δὲ αὐτῆ; ἵνα ἐν μιᾷ νυκτὶ μετακαλεσάμενοι τούτους βουλῆς ἄτερ τοῦ κρατοῦντος, ἐκποδῶν τοὺς ἀνδρας ποιήσονται, τοὺς αὐτῶν ὀφθαλμοὺς ἐξορύξαντες, ψευδῆ αἰτίαν ἀναπλασάμενοι. P. 49
τοῦτο τοὺς Κομνηνοὺς οὐ διέλαθε. καὶ ἐπεὶ πολλὰ γνωσιμα-
χῆσαντες ὑπόγειον τὸν κίνδυνον ἔγνωσαν, μίαν σωτηρίας
15 ἐλπίδα τὴν ἀποστασίαν ἐδόκουν, πρὸς ταύτην κατ' ἀνάγκην πολλὴν συνωθούμενοι. τί γὰρ δεῖ περιμένειν τὸν ἐπενεγκόντα μῦθρον τοῖς ὄμμασι καὶ τὸν ἐν αὐτοῖς ἥλιον ἀποσβέσοντα; ὑποβρύχιον οὖν ἐν ταῖς ψυχαῖς τὴν γνώμην ταύτην εἶχον. ἐπεὶ δὲ μετ' οὐ πολὺ προσετέτακτο ὁ Ἀλέξιός τινα μερίδα
20 τῆς στρατιᾶς εἰσαγαγεῖν μέλλουσαν ἐξοπλιζέσθαι κατὰ τῶν πορθησάντων τὴν πόλιν Κυζίκου Ἀγαρηῶν, (ἔτυχε γὰρ τῆνικαῦτα δομέστικος ὢν τῆς ἐσπέρας,) ἀφορμῆς εὐλόγου δρα- B
ξάμενος, τοὺς εὐνως πρὸς αὐτὸν ἔχοντας τῶν τοῦ στρατοῦ

7. αὐτοῖς om. A. 11. ποιήσονται G. 12. ἐναπλασάμενοι G.
21. Κυζίκου om. C. 22. μέγας δομέστικος A. ὢν : ἐν P.

odium et imperatoris levitas summa. itaque non sine causa se ad Augustam applicuerunt, ne illico ab adversariis interirent. levia enim ingenia facile mutant et Euripi instar quasi reciproco aestu fluctuantur.

4. Ita ubi servi isti res sibi nequaquam ex sententia procedere, neque eiusmodi hominibus facile perniciem parari posse animadvertent, crescente in dies imperatoris in eos benevolentia, post multa ultro citroque tentata, aliam tandem viam ingressi sunt. quanam ea erat? statuunt eos una nocte arcessere, insciente imperatore, comprehensisque oculos effodere, falso conficto crimine. hoc Comnenos non latuit, cumque post deliberationem longam periculum proxime instare cognovissent, unam salutis spem in defectione sitam ducebant, eoque extrema necessitate protrudebantur. quid enim exspectare oportet, dum ferrum, oculis admotum, luce privet? consilium igitur reconditum habebant. brevi autem post cum Alexius iussus esset copiarum partem aliquam in urbem convocare, adversus Agarenos, qui Cyzicum urbem diriperant, profecturam, (erat enim tum temporis domesticus Occi-

ἡγεμόνων μετὰ τῶν ὑπ' αὐτοὺς διὰ γραμμῶν μετεκαλέ-
 σατο. καὶ δὴ κινηθέντες ἅπαντες πρὸς τὴν μεγαλόπολιν
 ἠπειγόντο. ἐν τοσοῦτῳ δὲ εἰσελθόντις ἐξ ὑποθήκης θατέρου
 τῶν δούλων, τοῦ ἑλεγμένου Βορίλου, ἤρατο τὸν βασιλέα, εἰ
 κατὰ γνώμην αὐτοῦ τὰς δυνάμεις ἀπάσας ὁ μέγας δομέστι- 5
 V. 44 κος εἰς τὴν βασιλεύουσαν πόλιν εἰσάγει. ὁ δ' εὐθύς μετακα-
 λεσάμενος τοῦτον ἠρώτα, εἰ ἀληθὲς ἐστὶ τὸ λεγόμενον. καὶ
 C ὅς αὐτίκα τοῦτο μὲν οὐκ ἠρνεῖτο, ὅτι στρατιά τις εἰσάγεται
 τῇ ἐκείνου κελεύσει, πρὸς δὲ τὸ πᾶσαν ἀπανταχόθεν ἐνταν- 10
 θοῖ συναθροίζεσθαι, πιθανῶς παρεκρούετο. "ὁ γὰρ τοι στρα-
 τός" φησὶν "διεσπαρμένος ὢν ἀπανταχόθεν, ἄλλος ἄλλοθεν
 ἦκει λαβῶν τὸ ἐνδύσιμον· καὶ οἱ τούτους ὄρωντες ἐκ δια-
 φέρων μερῶν τῆς τῶν Ῥωμαίων ἡγεμονίας ἀθρόους ἀφικνου-
 μένους, νομίζουσι ὡς ἀπὸ συνθήματος πάντα τὸν στρατὸν ἐν- 15
 ταυθοῖ συναθροίζεσθαι, τῇ θεῶ καὶ μόνῃ ἐξαπατῶμενοι." καὶ
 τοῦ Βορίλου πολλὰ πρὸς τούτους τοὺς λόγους ἀνθυπενεγκόν-
 τος, ἰσχυρότερος καὶ οὕτως ἦν ὁ Ἀλέξιος καὶ ὄλαις ἐκράτει
 ψήφοις. ὁ δὲ Γερμανὸς ἀπλοῖστερος ὢν οὐ πᾶν τοῦ Ἀλε-
 D ξίου κατέτρεχεν. ἐπεὶ δὲ οὐδὲ τὰ εἰσηγηθέντα ταῦτα κατὰ
 τοῦ δομεστικού τὴν τοῦ βασιλέως ἐξετάραξε ψυχὴν, καιροῦ 20
 λαβόμενοι καὶ ἀδείας, (ἐσπέρα δὲ ἦν,) τὴν κατὰ τῶν Κο-
 μνηνῶν ἐνέδραν ἐξήρτυον. ἐστὶ μὲν γὰρ ἄλλως ἴφουσι τὸ
 δούλον τοῖς δεσπότηαις πολέμιον, ὅταν δὲ τῶν δεσποτῶν ἀστο-

4. βουρβλα P. 6. βασιλεύουσαν om. A. δ δὲ G. 9.
 ἐνταυθοῖ : αὐτῇ A. 15. καὶ τοῦ : καίτοι τοῦ P. 16. ἀντε-
 πενεγκόντος P. 18. δὲ om. G. 19. κατὰ τοῦ δομεστικού
 om. CGA.

dentis,) capta occasione, quos maxime sibi fides exercitus duces cog-
 noverat, cum iis quibus praeerant, litteris scriptis convocavit. qui
 cum ad urbem festinarent, adiit imperatorem quidam ab altero ser-
 vorum, Borilo nominato, subornatus, quaesivitque ex eo, num iussu eius
 universas in urbem copias magnus domesticus cogeret. imperator statim
 Alexium arcessitum interrogavit, verane nuntiata essent. ille partem
 quidem exercitus suo iussu in urbem coire professus, de universis
 copiis pernegat, idque ita, ut fidem faceret. nempe exercitu ubique
 disperso, alium aliunde accepto mandato convenire. quos qui ex di-
 versis imperii Romani regionibus confluere cernerent, universum ex-
 ercitus quasi de composito urbem petere opinari, sola specie inductos.
 contra haec licet Borilus multa disputaret, praevaluit tamen
 Alexii auctoritas, qui omnibus sententiis absolvetur. Germanus
 natura simplicior minus tum Alexium lacessivit. igitur cum ne haec
 quidem delatio animum imperatoris commovisset, occasione ac fidu-
 cia arrepta, (erat autem vespera,) insidias Comnenis struunt. est

χρήση, ἔξουσίας δραζάμενον κατὰ τῶν ἑμοδοῦλων ἀνύποιστον γίνεται. τοιοῦτου γοῦν ἐπειράθη καὶ ἡθους καὶ φρονήματος τῶν εἰρημένων δούλων ὁ Κομνηνὸς Ἀλέξιος. ἐπεῦθεν οἱ ἤδη ῥηθέντες οὐχ ὑπὲρ τοῦ αὐτοκράτορος κατὰ τῶν Κομνηνῶν 5 ἐμήνιον. ἀλλ' ἐβασίλειά μὲν ὁ Βορίλος, ὡς τινες ἔφασαν, ὁ δέ γε Γερμανὸς κοινωνὸς ὢν αὐτῷ τοῦ σκέμματος ἐπιμελῶς σὺν αὐτῷ ἐνέδραν ἐξήρτυε. καὶ πρὸς ἀλλήλους τὰ βουλευόμενα διελέγοντο καὶ ὅπως ἂν αὐτοῖς κατὰ νοῦν ἀποβαίῃ P. 50 τὸ πρῶγμα· καὶ εἰς τοῦμφανῆς ἡδὴ ἐξέφερον τὸ ὑπ' ὀδόντα 10 τέως λαλούμενον. ἤχροαῖτό τις τῶν λεγομένων Ἀλανὸς τὸ γένος, μάγιστρος τὴν ἀξίαν, ἐκ πολλοῦ προσωκλειωμένος τῷ βασιλεῖ· κὰν τοῖς οἰκείοις διατελῶν. τῆνικαῦτα γοῦν ἐξελθῶν μέσης ἡδὴ φυλακῆς τῆς νυκτὸς ἐκτρέχει πρὸς τοὺς Κομνηνοὺς, ἀπαγγελῶν ἅπαντα τῷ μεγάλῳ δομestίκῳ. τινὲς δὲ 15 φασί, μῆδὲ τὴν βασιλίδα τὴν πρὸς τοὺς Κομνηνοὺς τοῦ μαγίστρου ἄφιξιν παντάπασιν ἠγνοηκέναι. ὁ δὲ εἰσάγει τοῦτον τῇ μητρὶ καὶ τὰδελφῷ. ἐνωτισθέντες δὲ τὴν ἀπενκταίαν B ἀκείνην ἀγγελίαν, δέον ἐλογίσαντο τὸ τέως κρυπτόμενον εἰς τοῦμφανῆς ἀγαγεῖν καὶ ζῦν θεῶ τὴν σφῶν σωτηρίαν περι- 20 ποιήσασθαι. ἐπεὶ δὲ μετὰ τὴν ἐπιούσαν ἐμεμαθήκει τὸ στράτευμα καταλαβεῖν τὴν Τζουρουλόν, (πολίχνιον δὲ τοῦτο περι-

2. ἡθους τε καὶ P, alterum G. 5. ἐμηνίων A. βορίλος CG, βόριλος A. 6. ὢν om. G. 10. τέως : κατὰ τῶν Κομνηνῶν add. A. 12. ἐξελθῶν om. CGA. 14. ἀπαγγέλλων P, ἀπαγγελῶν C, καὶ τὸ σκέμμα ὑποδηλοῖ A. 21. Τζουρουλῶν G.

omne servorum genus dominis infensum, quibus si nocere nequiverint, ira in conservos versa, intolerabiles fiunt. talem naturam atque ingenium duorum, quos, dixi, servorum Alexius Comnenus expertus est. etenim tantum aberat, ut propter imperatoris salutem Comnenis infensi essent, ut Borilus imperium affectare diceretur, quem Germanus, consilii particeps, diligenter in struendis insidiis adiu-vabat. ac consilia inter se, quomodo ex sententia res sibi procederet, agitabant et iam palam eloquebantur, quae hucusque non nisi sub lingua immurmuraverant. quo factum est, ut Alanus quidam, magistri officio fungens, qui dudum inter familiares imperatoris numerabatur, consilium perciperet. is media nocte ad Comnenos properavit, magno domestico, quae comperisset, nuntiatum. sunt qui dicant, haud inscia imperatrice, magistrum ad Comnenos adisse. Alexius igitur eum ad matrem fratremque ducit. accepto nefarii sceleris nuntio, omnes in eo consentiunt, iam perficienda consilia esse hucusque occulta et deo iuvante salutem consulendum. itaque cum domesticus copias tertio abhinc die Tzurulum, quod parvum in fini-

που τὴν Θράκην κείμενον,) ὁ δομέστικος περὶ πρώτην φυ-
 λακὴν τῆς νυκτὸς φοιτᾷ πρὸς τὸν Πακουριανόν· ἀνὴρ δὲ
 οὗτος μικρὸς ἦν δέμας κατὰ τὸν ποιητὴν, πλὴν ἀλλὰ μαχη-
 τῆς, γένους λαμπροῦ ἐξ Ἀρμενίων ὁρμώμενος· καὶ ἀναγι-
 νοῦται τούτῳ τὰ πάντα, τὴν μῆνιν τῶν δούλων, τὸν φθόνον, 5
 C τὴν ἐκ πολλοῦ κατ' αὐτῶν μελέτην καὶ τὴν ἐξ ὑπογυίου μελε-
 τωμένην τῶν ὀφθαλμῶν ἐκκοπὴν αὐτῶν, καὶ ὡς οὐ χρὴ ὡς
 ἀνδράποδα παθεῖν, ἀλλὰ δράσαντάς τι γενναῖον ἀπολέσθαι,
 εἰ καὶ τούτου δεήσει· καὶ τοῦτο γὰρ ἴδιον μεγαλοψυχίας
 ἔλεγεν. ὁ δὲ ἅπαντα διακηκῶς καὶ συνειδῶς ὡς οὐ χρὴ 10
 μέλλειν ἐν τοῖς τοιοῦτοις, ἀλλὰ ταχέως γενναϊότερον ἔργον
 ἐφάπτεσθαι, φησιν “εἰ μὲν ἀγαζούσης τῆς αὐριῶν ἐξέλθης
 τῶν ἐνταυθοῖ, συνέψομαί σοι κἀγὼ προθύμως ἐπαγωνισόμε-
 νος. εἰ δὲ ἐς νέωτα φυλάξεις τὸ βουλευόμενον, ἀλλ' ἐμὲ γ'
 ἴσθι αὐτὸν ἐμὲ προσελθόντα τῷ βασιλεῖ, παραντίκα καὶ σοῦ 15
 D καὶ τῶν σὺν σοὶ κατειπεῖν, μηδὲ μικρὸν ἀναβαλλόμενον.” ὁ
 δὲ “ἐπεὶ σε τῆς ἐμῆς κηδόμενον ὁρῶ σωτηρίας, θεοῦ δὲ τοῦτο
 πάντως ἔργον, οὐκ ἀποστήσομαί σου τῆς βουλῆς, πλὴν ἀλλὰ
 χρὴ δι' ὄρκου τὸ ἀσφαλὲς ἐκάτερον ἔχειν.” ἐνθεν τοι καὶ
 πίστει πρὸς ἀλλήλους δι' ὄρκων ἐποιησάτην, ὡς ἄρα, εἰ εἰς 20
 τὸν βασιλειὸν θρόνον αὐτὸν ἀγάγη θεός, ἐκείνον εἰς τὴν τοῦ
 δομεστικῆς ἀξίαν ἀναγάγη, ἦν νῦν αὐτὸς ἐν τῷ τέως κατεῖχεν.

3. μὲν ἐν τὸ δέμας A.
 μένην G.

6. ὑπογυίου C ubique. μεμελετω-
 9. γὰρ om. G. 10. συνειδῶς A, συνειδῶν PG.

13. ἐπαγωνισάμενος A.
 τὴν A.

15. ἐμὲ om. A.

20. ἐπιστωσά-
 την A.

bus Thraciae oppidum est, perventuras didicisset, prima vigilia Pa-
 curianum convenit. vir is erat exigua quidem, ut poeta ait, corporis
 mole, sed manu fortis et illustri genere ex Armenia ortus; cui enar-
 rat omnia, iram atque invidiam servorum et quae dudum in se ma-
 chinati essent: nunc excaecationis periculum instare. ceterum non
 serviliter pati, sed fortiter agendo, si ita necesse fuerit, mori oportere;
 hoc esse magnorum animorum proprium. quibus Pacurianus cognitis,
 cum non cunctandum in eiusmodi rebus, sed acriter audendum esse probe
 intelligeret, “si cras mane, inquit, hinc profecturus es, et ego sequar teque defendam; sin autem in posterum rem
 differs, me ipsum scias imperatorem aditurum, protenus tua tuorumque
 consilia indicatum.” cui Alexius “quoniam salutem, respondit, meam
 cordi tibi esse video, quod non dubito dei erga me benevolentiae tribuere,
 obsequar consilio tuo; prius tamen firmari utrimque fidem oportet iureiurando.” ita fide data et accepta, spondent, si regium
 solium deus Alexio dedisset, in illum magni domestici digni-

ἔξειθ' ὄν ἐκείθεν ὁ Κομνηνὸς Ἀλέξιος καὶ τοῦ Πακου-V. 45
 ριανθοῦ ἀπαλλαγείς, πρὸς ἕτερον ἄνδρα καὶ αὐτὸν Ἀρει-
 μάνιον τὸν Οὐμπεριτόπουλον ἄπεισι καὶ τοῖτ' ὅν ἴδιον
 ἀπαγγέλλει σκοπὸν καὶ τὴν αἰτίαν παρίστησι, καθ' ἣν δια-
 5 δρᾶναι βουλόμενος εἰς συμμαχίαν καὶ αὐτὸν προσκαλε-
 ται. ὁ δ' εὐθὺς κατενεύκει· “καμὲ δ'” ἔφη “πάντως
 ἔξεις εὐψύχως σου καὶ μάλα προκινδυνεύοντα.” προσέ-
 κειντο δὲ καὶ τῷ Ἀλεξίῳ μᾶλλον οἱ εἰρημηνοὶ ἄνδρες τά
 τε ἄλλα, καὶ διότι ἀνδρεία καὶ συνέσει τῶν ἄλλων διέ-
 10 φερε· φιλοδοωρότατόν τε ὄντα καὶ τὴν χεῖρα, εἴπερ τις ἄλ-
 λος, περὶ τὰς δόσεις εὐκίνητον ἴαν ὑπερηγάπων, καίτοι μὴ
 πάν τ' ἐπὶ πλούτῳ περιρροέμενον. οὐ γὰρ ἦν τῶν ἀρπαζόντων P. 51
 καὶ πρὸς τὸ πλουτεῖν διακεχρηότων. τὸ γὰρ ἔλευθέριον οὐκ
 ἐν πλήθει παροχῆς χρημάτων κρίνεσθαι εἶωθεν, ἀλλὰ γνώ-
 15 μη ταλαντεύεσθαι πέφυκεν. ἔστι γὰρ τὸν ὀλίγα κεκτημένον
 καὶ πρὸς λόγον τῶν ἐνόντων καταβαλόντα ἔλευθέριον εἶναι,
 τὸν δὲ γε πλουτοῦ πολὺν ἔχοντα καὶ τῇ γῆ κατορύττοια ἢ
 μὴ κατὰ λόγον τοῦτον τῷ δεομένῳ παρέχοντα ἄλλον Κροῖσον
 ἢ χρυσομανῆ Μίδα, κίμβικα τε καὶ γλίσχρον καὶ ἓνα τῶν
 20 διαπριόντων τὸ κύμιον εἰπῶν ἂν τις οὐ διαμάρτοι τοῦ δέον-
 τος. πάσαις τοίνυν ἀρεταῖς κεκοσμημένον τὸν Ἀλέξιοι οἱ
 ἦδη φηθέντες ἄνδρες ἀνέκαθεν καὶ πάλαι γινώσκοντες, τὴν B

2. ἀρειμάνιον PG, alterum A. 6. δὲ G. 8. δὲ τῷ μᾶλ-
 λον Ἀλεξίῳ P, δὲ μᾶλλον καὶ τῷ Ἀ. G, δὲ καὶ τῷ Ἀ. μᾶλ-
 λον C. 12. τ' : γε P. 15. πέφυκεν om. A. 18. κατὰ :
 πρὸς C. τῷ δεομένῳ add. C. 20. διαμάρτη A. 22. τὴν
 ἀνάβησιν τοῦτου ἐπηύχοντο A.

tatem collatum iri, qua modo ipse fungeretur. ab hoc digressus Comnenus Alexium Ubertopulum adiit, virum et ipsum imprimis fortem, consilium cum eo communicavit causamque exposuit, propter quam defecturus, ab eo quoque auxilium petendum existimaret. hic statim annuens, “etiam me, inquit, promissimum habebis salutis tuae propugnatorem.” horum autem virorum amicicias Alexius sibi paraverat cum aliunde, tum fortitudine prudentiaque singulari. idem munificentia, si quis alius, utebatur. quanquam non admodum circumfluebat opibus, quippe qui minime avarus divitiisque inhians esset. nec enim liberalitas multitudinis donorum aestimari solet, sed largientis animo. ita fieri potest, ut qui modicis opibus praeditus, pro facultate largitur, liberalis sit; qui autem Croeso Midaque ditior thesaurus in terram defodit, nec, quantum res patitur, egentibus suppeditat, cum suis sordidum et avarum et de cumini sectoribus unum appellaverit, a veritate non aberret. his virtutibus omnibus cum viri, quos dixi, Alexium dudum ornatum cognovissent, ut imperium nancisceretur,

ἀνάρρησιν αὐτοῦ καὶ ἡγάπων καὶ ἐπηύχοντο. ὁ δὲ Ἀλέξιος καὶ ἐξ αὐτοῦ αἰτήσας ὄρκον καὶ λαβῶν, δρομικοῦ ἀπεισιν οἰκαδε καὶ πάντα ἀνακοινοῦνται τοῖς οἰκείοις αὐτοῦ. ἢ δ' ἦν ἡ τῆς τυροφάγου κυριακῆς, καθ' ἣν οὐμὸς πατὴρ ταῦτα ἐσκέπτετο. τὴν δὲ μετ' αὐτὴν ὄρθρου βαθέος μετὰ τῶν ἀμφ' ὅ αὐτὸν ἐξελήλυθει τῆς πόλεως. ἔνθεν τοι καὶ τὸ πλῆθος ἀπαδέξαστον τῆς ὁρμῆς τὸν Ἀλέξιον καὶ τῆς ἀγγυνοίας, ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἀσμάτιον αὐτῷ ἀνεπλήξατο, ἐξ ἰδιώτιδος μὲν συγκεῖμενον γλώττης, αὐτὴν δὲ τὴν τοῦ πράγματος ἐπίνοιαν ἐμμελέστατα ἀνακρουόμενον καὶ παρεμφαῖνον τὴν τε ἰοπροαισθησιν τῆς κατ' ἐκείνου ἐπιβουλῆς καὶ τὰ παρ' αὐτοῦ *Κμεμηχανημένα*. τὸ δὲ ἀσμάτιον αὐταῖς λέξεσιν εἶχεν οὕτως: "τὸ σάββατον τῆς τυρινῆς, χαρεῖς Ἀλέξιε ἐνόησές το, καὶ τὴν δευτέραν τὸ πρῶτ' εἶπα καλῶς γεράκιν μου." εἶχε δὲ ὠδέ πως ἐννοίας τὸ διαφημιζόμενον ἐκεῖνο ἀσμάτιον. ὡς ἰ5 ἄρα κατὰ μὲν τὸ τυρώννιον σάββατον ὑπέρευγέ σοι τῆς ἀγγυνοίας, Ἀλέξιε! τὴν δὲ μετὰ τὴν κυριακὴν δευτέραν ἡμέραν καθάπερ τις ὑψηπέτης ἰέραξ ἀφίπτασο τῶν ἐπιβουλευόντων βαρβάρων.

5. Ἐπεὶ δὲ ἡ μήτηρ Κομνηνῶν ἡ Δαλασσηνὴ Ἄννα 20 γαμβρὸν ἐφθασεν εἰσποησασθαι ἐπὶ τῇ θυγατρὶ Μανουῆλ

1. ὁ δὲ Ἀλέξιος : ὄρκον οὖν καὶ ἀπὸ τοῦ οὐμπερτοπούλου λαβῶν A. 2. δρομικῶς A. 3. οἰκείοις add. A. 4. ὄ add. A. 5. βαθέος : ταχέως C. 6. αὐτῶν PG, correxi. 7. τῶν om. P. 8. ἀνεπλήξαντο G. 9. μὲν : δὲ C. 10. γλώττης om. C. 11. αὐτὴν δὲ — ἀνακρουόμενον add. A. 12. κατεμφαῖνον CGA. 13. ὡς om. A. 14. τυρώννιον C, τυρώμενον G. 15. ἡμέραν om. P. 16. ἀφίπτασο A, ἀφίπτατο PG. 17. τῇ add. C.

admodum optabant. verum Alexius, ubi etiam Uhertopulum iureiurando obstrinxit, festinatione omni domum properat suisque cuncta enarrat. qua nocte pater meus haec gessit, ea diei dominicae erat, quam tyrophagum nuncupant. insequentē die primo diluculo urbe cum suis egreditur. quo vulgus cognito, Alexium ob consilii calliditatem praedicans, ex ipsis rebus cantuunculam contexuit, quae vulgari quidem sermone, ipsam tamen rei rationem praesensioneimque insidiarum et quae ipse molitus fuerit, elegantissime significat. sententia eius haec fere erat: "sabbato, a caseo nuncupato, quam callide egisti, Alexi! altero vero post dominicam die velut praepes accipiter evolasti ex cassibus insidiantium barbarorum."

5. Anna autem Dalassena, Comnenorum mater, cum Botaniatae imperatoris nepoti filiam Manuelis, filii natu maximi, in matrimo-

τοῦ πρωτοτόκου τῶν υἱῶν αὐτῆς τὸν τοῦ Βοτανειάτου ἔγγο- D
 νον, πτοηθεῖσα μὴ ὁ παιδαγωγὸς αὐτοῦ γνούς τὴν ἐπιβουλήν
 προσαγγελῆ τῷ βασιλεῖ, βουλὴν ἀρίστην βουλεύεται. καὶ δὴ
 προσκυνήσεως χάριν τῶν τοῦ Θεοῦ ἁγίων ἐκκλησιῶν ἀθροί-
 5 σθῆναι κελεύει πάντας ἐσπέρας. ἦν γὰρ αὐτῇ σύνηδες εἰς
 τὰ ἱερά τεμένη φοιτᾶν. γίνεται τοῦτο. καὶ δὴ πάντες, ὡς
 ἔθος, παρῆσαν, ἐξῆγόν τε τοὺς ἵππους τῶν ἵπποστάδμων,
 ἐπιμελῶς στρωωνθέντες σχηματιζόμενοι τὰς γυναῖξι πρεπούσας
 ἐφροσινίδας. ὁ δὲ γε τοῦ Βοτανειάτου ἔγγονος σὺν τῷ παι-
 10 δαγωγῷ ὑπνωττον· ἀπομεμέριστο γάρ τι τούτοις οἴκημα ἴδιον.
 περὶ πρῶτην δὲ φυλακὴν τοὺς πυλωῶνας κλείσαντες οἱ Κο-
 μνηνοὶ μέλλοντες ἤδη ἐξοπλιζέσθαι καὶ τῆς βασιλευούσης πό-
 λεως ἀρέπτασθαι, τῇ μητρὶ παρέσχον τὰς κλεῖς, ἐκλεισάν τε
 ἀψοφρῆν καὶ τὰς θύρας τοῦ δώματος, ἐν ᾧ ὁ ἐπ' ἐγγόνῃ γαμ- V. 46
 15 βρὸς αὐτῆς ὁ Βοτανειάτης ἀρύπνωττεν, οὐ μέντοι ἀκριβῶς
 κατασφαιλισάμενοι ὡς ἐπαρμόσαι ταύτας ἀλλήλαις, ἵνα μὴ P. 52
 ψόφος τις γεγωνὸς διυπνίση αὐτόν. τούτων οὕτω γινομένων,
 τὸ πλεῖστον παρῳχῆκει τῆς νυκτός. πρὸ ἀλεκτοροφωνίας οὖν
 πρῶτης τοὺς πυλωῶνας ἀνοίξαντες, τὴν τε μητέρα καὶ τὰς
 20 ἀδελφὰς καὶ τὰς σφῶν γυναῖκας καὶ τὰ παιδιά συμπαραλα-
 βόντες μέχρι τοῦ Κωνσταντινιανοῦ φόρου δημοῦ πεζῇ συνα-
 πήσαν. κάκειθεν συνταξάμενοι ταύταις, ἐκείνοι μὲν πρὸς

1. τὸν : τῶν P. ἔγγονον CG. 2. αὐτῆς CG. 10. ὑπνω
 βαρούμενος PG, alterum P in margine. 11. πυλωῶνας C. 12.
 ὀπλιζέσθαι P. 14. ἐν ᾧ ἦν ὁ G. ἐγγόνῃ G. 21. Κων-
 σταντινίου A. πεζοὶ C.

nium collocasset, verita, ne, comperta defectione, paedagogus ado-
 lescentuli rem imperatori nuntiaret, dolum finxit callidissimum. edixit
 vespere praesto esse omnes, tanquam ad adorationem, in sanctis dei
 ecclesiis pro more faciendam, proditura. aderant mox omnes, ut solebant,
 educebantque ex stabulis equos, quos diligenter matronis vecturis ster-
 nere simulabant. Botaniatas nepos dormiebat cum paedago in do-
 micilio, quo seorsim habitabant. circa primam autem vigilliam cum
 Comneni in eo iam essent, ut armis instructi fugam ex urbe capesse-
 rent, portis clausis, matri tradunt claves. occludunt etiam sine strepitu
 fores aedificii eius, in quo neptis sponsus dormiebat Botaniates; neque
 tamen satis apte valvas committere licuit, ne puer edito strepitu
 expergeret. inter quae maior noctis pars abierat. paulo igitur ante
 gallicinium primam, apertis vestibuli portis, cum matre, sororibus,
 coniugibus liberisque ad Constantini usque forum pedibus eunt. ubi
 postquam salutem sibi invicem dixerunt, ipsi ad Blachernarum palá-
 tium, mulieres ad magnae Sophiae templum properant. sed Botania-

τὰ ἐν Βλαχέρναις βασιλεια μάλα ὀξέως ἐξέδραμον· αὐται δὲ πρὸς τὸν τῆς μεγάλης Σοφίας νεῶν σὺν σπουδῇ ἔθρον. ὁ B δὲ τοῦ Βοτανειάτου παιδαγωγὸς διυπνισθεὶς καὶ γνοὺς τὸ γενόμενον, ἐξῆι πρὸς αὐτούς, δᾶδα ταῖν χροῖν ἔχων, φθάνει τε κατὰ τάχος αὐτούς, τοῦ τῶν ἀγίων τεσσαράκοντα τε-5 μένους ἐγγὺς μῆπω κατελιηφότας. Θεασαμένη δὲ τοῦτον εὐθὺς ἢ Δαλασσηνὴ καὶ μήτηρ τῶν ἀριστέων ἐκείνων παίδων φησί “κατεῖπον ἡμῶν τινές, ὡς ἐπυθόμην, τῷ βασιλεῖ. ἄπειμι γοῦν εἰς τὰς ἀγίας ἐκκλησίας, τῇ αὐτῶν χρωμένη, καθὼς ἂν δυναίμην, ἐπαρωγῇ· κἀκεῖθεν ἀναζούσης ἡμέρας ἀπελεύ-10 σομαι πρὸς τὰ βασιλεια. ἄπιθι τοίνυν αὐτός, ἵν’ ὀπηνίκα οἱ πυλωροὶ ἀνοιξοσι, περὶ τῆς ἡμῶν αὐτοῖς ἀπαγγελίης ἐλευσεως.” ὁ δ’ εὐθὺς πρὸς τὸ κελυσθὲν ἠπείγετο. αἱ δὲ φθάνουσι πρὸς C τὸ τοῦ ἱεράρχου Νικολαίου τέμενος, ὃ Προσφύγιον μέχρι τῆς δεῦρο εἰώθασιν ὀνομάζειν, ἀγχοῦ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας καὶ 15 πρῶν ἐνδρουμένον πάλαι ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν ἐπ’ ἐγκλήμασιν ἀλισκομένων, ὡς μέρος τυγχάνον τοῦ μεγάλου τεμένους καὶ ἐπίτηδες, οἶμαι, κατασκευασθὲν τοῖς ἀρχαίοις, ἵνα πᾶς ὁ ἐπ’ ἐγκλήματι ἀλοὺς καὶ φθῶσας εἴσω τούτου γενέσθαι, τῆς ἐκ τῶν νόμων τηρικαῦτα ἐλευθερωῶται ποινης. οἱ γὰρ πάλαι βασι-20 λεῖς τε καὶ καίσαρες πολλῆς προμηθείας ἤξιον τὸ ὑπήκοον. ὁ δὲ γε ἐν τῷ τοιοῦτῳ τεμένει προσμένων ταχέως αὐταῖς οὐκ ἀπεζύγου τὰς θύρας, ἀλλ’ ἐπυνθάνετο, τίνες καὶ ὄθεν εἶεν.

1. βασιλεια : παλάτια CG. παρέδραμον G. 2. σὺν : ἐν CG.
10. ἐπαρωγῇ G. 13. εὐθὺ G. 18. ἀρχείοις conl. Ducangius.

tae paedagogus ubi experrectus, quid actum esset, cognovit, face arrepta, domo se proripit fugientesque paulo ante assequitur, quam ad quadraginta sanctorum aedem pervenissent. quem conspicata Dalassena, fortissimorum filiorum mater, “delatum, inquit, ad imperatorem falsum de nobis crimen audivi; confugio igitur ad sanctas ecclesias, quarum auxilio, quantum potero, utar. inde prima luce in regnam me conferam. quare praei illuc, ut cum primum ianitores fores aperient, eos de adventu nostro certiores facias.” ille sine mora, quod iussus erat, exsequitur. mulieres ad episcopi Nicolai aedem properant, quod Refugium etiam nunc solet appellari, prope magnam ecclesiam dudum ad salutem eorum aedificatam, qui criminibus tenentur. ea magni templi veluti pars quaedam de industria, opinor, a maioribus exstructa est, ut quicumque, scelere commisso, eo confugisset, poena legitima liberaretur. prisci siquidem imperatores et caesares magna cura rationibus subditorum prospiciebant. verum eius templi custos, non illico reclusis portis, qui et undenam essent, percontabatur. hic aliquis ex comitibus “mulieres, inquit, ex Oriente;

εἰς δὲ τις τῶν σὺν αὐταῖς “γυναῖκές” φησιν “ἔξ ἀνατολῶν. D
 τὰ δὲ πρὸς χρεῖαν ἅπαντα δαπανήσασαι, ἐπισπεύδουσι τὴν
 προσκύνησιν, οἴκαδε ἐθέλουσαι ἐπανελθεῖν.” ὁ δ’ εὐθὺς ἀπο-
 ζυγώσας τὰς θύρας παραχωρεῖ αὐταῖς τῆς εἰσόδου. τῇ δ’
 5 ἐπαύριον ἐκκλησιάσας ὁ αὐτοκράτωρ τὴν σύγκλητον, ὅτι εἰδὴ
 τὰ κατὰ τοὺς ἄνδρας ἔμεμαθήκει, τὰ εἰκότα πρὸς τοὺτους
 ἐδημηγόρησεν, καταδρομὴν τοῦ δομestikou ποιούμενος. ἐκ-
 πέμπει δὲ τηρικαῦτα πρὸς τὰς γυναῖκας τὸν τε καλούμενον
 Στραβορωμανὸν καὶ τινα Εὐφημιανὸν τὴν κλησιν, μετακα-
 10 λούμενος αὐτὰς εἰς τὰ βασίλεια. ἡ δὲ Δαλασσηνὴ πρὸς
 αὐτοὺς “εἶπατέ” φησι “πρὸς τὸν αὐτοκράτορα οἱ παῖδες οἱ
 ἐμοὶ δοῦλοι εἰσι πιστοὶ τῆς σῆς βασιλείας, καὶ προθύμως
 ἐξυπηρετοῦντες αὐτῇ ἐν πῦσιν, οὐκ ἐφείσαντο οὔτε ψυχῶν P. 53
 οὔτε σωματίων, αἰεὶ προκινδυνεύοντες ἐκθύμως ὑπὲρ τοῦ σοῦ
 15 κράτους. ὁ δὲ κατ’ αὐτῶν φθόνος μὴ φέρων τὴν εἰς αὐτοὺς
 εὐνοϊάν τε καὶ κηδεμονίαν τῆς σῆς βασιλείας, μέγαν τὸν κίνδυνον
 κατ’ αὐτῶν καθ’ ὄραν ἐξήρτυεν· ὡς δὲ καὶ τοὺς ὀφθαλ-
 μοὺς αὐτῶν ἐξορύττειν ἐμελέτησαν, τοῦτο αἰσθόμενοι καὶ μὴ
 20 θοὴν τῆς πόλεως, ἀλλ’ ὡς δοῦλοι πιστοί, ἅμα μὲν τὸν ὑπόγειον
 ἀποδιδράσκοντες κίνδυνον, ἅμα δὲ τὰ κατ’ αὐτῶν μελετώμενα
 τὸ κράτος σου ἀναδιδάξοντες καὶ τὴν ἀπὸ τῆς σῆς βασιλείας

2. δὲ om. A. 3. ἐπανελθεῖν θέλουσαι A. 4. ταύταις A.
 δὲ A. 6. μεμαθήκει A. 7. πέμπει δὲ πρὸς A. 19. κίνδυνον
 ἄδικον ὄντα A. 20. τῆς πόλεως οὐχ ὡς ἀποστ. ἐξήλθον A.
 21. ἅμα δὲ καὶ τὰ A. 22. ἀναδιδάξαντες PA, alterum CG.
 καὶ τὸν — ἐξαιτησάμενοι ἔλεον A.

quae, consumto viatico, adoratione defungi cupiunt, ut quam primum domum repetant.” quibus ille auditis, fores aperuit intromisitque. postridie convocato imperator senatu, postquam illorum fugam cognovit, graviter, ut res postulabat, adversus eos dixit inque domesticum maxime invecus est. tum ad matronas misit quosdam, Straboromanum et Euphemianum nomine, qui eas in palatium adducerent. quibus Dalassena “renuntiate, inquit, imperatori, filios meos eius maiestati obedientissimos esse, et lubenti in omnibus animo inservientes, nec vitae, nec corporibus unquam pepercisse, nullis pro ea periculis non promississime susceptis. at invidia, tuam in eos benevolentiam favoremque non ferens, occasionem eos in discrimen adducendi captare non desit, atque adeo luce privare ipsos statuit. quod cum cognovissent, nec tantum periculi immerito sibi parari ferrent, urbe profugerunt, non ut defecturi, sed ut servi fideles, qui et imminens malum effugiant, et consilia istorum maie-

V. 47 ἔξαιτησόμενοι βοήθειαν." οἱ δὲ ἐπέκειντο σφόδρα μετακα-
 Βλούμενοι ταύτην· ἀγανακτήσασα δὲ ἡ γυνή φησι πρὸς αὐτούς
 " παραχωρήσατέ μοι εἰς τὴν τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίαν εἰσελθεῖν
 προσκυνῆσαι. ἄτοπον γάρ ἐστιν εἰς τοὺς πυλεῶνας αὐτῆς
 φθάσασαν, μὴ εἰσελθεῖν καὶ μεσίτιδι τῇ παναχράντῳ δε- 5
 σποίῃ καὶ Θεομήτορι χρῆσασθαι εἰς τε τὸν Θεὸν καὶ τὴν τοῦ
 βασιλέως ψυχὴν." τὴν εὐλογον οὖν αἵτησιν τῆς γυναικὸς
 αἰδεσθέντες οἱ πρέσβεις, παραχωροῦσιν αὐτῇ τῆς εἰσόδου. ἡ
 δὲ βραδεὶ ποδὶ στείχουσα ὡς οἶον ἀπὸ τῆς λύπης καὶ τοῦ
 γήρως κεκμηκυῖα, μᾶλλον δὲ καὶ τὸν κεκμηκότα ὑποκρινο- 10
 μένη, περὶ τε αὐτὰ που τὰ εἰσόδια τοῦ ἱεροῦ βήματος πε-
 λάσασα καὶ γονυκλισίας δύο ποιησαμένη, περὶ τὴν τρίτην κα-
 Θεοθεῖσα χαμαί, ἀπρὶξ τῶν ἁγίων εἶχετο θυρῶν, ἐπιβοου-
 C μένη ὡς " εἰ μὴ τὰς χεῖρας ἀποτηθεῖην, οὐκ ἂν τοῦ ἱεροῦ
 τεμένους ἐξέλθοιμι, εἰ μὴ τὸν τοῦ βασιλέως ὡσπερ ἐχέγ- 15
 γνον τῆς σωτηρίας δεξαίμην σταυρὸν." ἐκβαλὼν δὲ ὁ Στρα-
 βορωμανὸς ὄνπερ ἐπεφέρετο σταυρὸν ἐγκόλιπον ἐδίδου. ἡ δὲ
 " οὐκ ἄφ' ἡμῶν τὴν πληροφορίαν αἰτῶ, ἀλλ' ἐξ αὐτοῦ τοῦ
 βασιλέως ἐπιζητῶ τὴν εἰρημένην βοήθειαν. καὶ οὐδ' ἀπλῶς
 ἐν μικρῷ μεγέθει τὸν διδόμενον ἂν σταυρὸν δεξαίμην, ἀλλ' 20
 ἀξιόλογον τὸ μέγεθος ἔχοντα." (τοῦτο δὲ ἐπεζήτει, ἵνα κατα-
 φανῆς πρὸς ἐκείνην τὸ ὄρκιον γένοιτο· ἐν μικρῷ γὰρ σταυ-
 ρίῳ τῆς ὑποσχέσεως γενομένης, τάχῃ ἂν τοὺς πολλοὺς τὰ

10. κεκμηκυῖα G.
 ἡμῶν A.

ΔΔ. ἀποτηθεῖην C, ἀποτηθεῖη PG. 18.

statū tuae patefaciant auxiliumque implorent." nihilominus instabant illi ad imperatorem eam evocare. id Anna moleste ferens, "sinite, me, inquit, dei ecclesiam, ut ibi adorem, ingredi. parum enim decet, cum ad portas venerim, recedere, priusquam immaculatae dominae et dei-parae opem invocaverim ad deum et imperatoris animum mihi conciliandos." cuius postulati aequitatem legati reveriti, intrare eam siverunt. itaque illa tarde incedens, ut quae et dolore et aetate confecta esset, vel potius infirmitatem simularet, postquam ad ipsum fere aditum sacri bematiss processit, genu bis flexo, cum tertium procumberet, humi subsedit sacrisque portis comprehensis, nisi manus, clamat, sibi absunderentur, templo se non ante discessuram, quam crucem imperatoris tanquam salutis pignus accepisset. Strabroromanus, quam de collo pendente gestabat, crucem ei obtulit; verum illa "non a vobis, inquit, fidem mihi dari cupio, sed ab ipso imperatore quam dixi cautionem postulo; neque omnino minutam talem crucem accipiam, sed magnitudinis idoneae." (hoc ideo flagitavit, ut iusiurandum sibi praestitum palam fieret. si enim in parva cruce promissio facta

ἔμπροσθέντα διελεύσαντο.) “ἐκείνου τοίνυν τὴν κρίσιν καὶ τὸν ἔλεον ἀνακαλοῦμαι. ἅπιτε, ἀπαγγεῖλατε αὐτῷ.” ἡ δὲ ἐπὶ τῷ Ἰσαακίῳ νύμφη αὐτῆς (προέφθασε γὰρ εἰς τὸν ναὸν εἰσελθεῖν ἅμα τῷ τὰς πύλας ἀνεψφθῆναι διὰ τὸν ὄρθριον ὕμνον) 5 τὴν ἐπικαλύπτουσαν ὀθόνην τὸ πρόσωπον περιελοῦσα φησι πρὸς αὐτούς “αὕτη μὲν, εἰ βούλεται, ἀπερχέσθω· ἡμεῖς δὲ πληροφροῦν ἄτερ τοῦ ἱερῦ οὐκ ἐξερχόμεθα, κὰν θανεῖν ἡμᾶς πρόκειται.” ἰδόντες οὖν τὸ ἐνστατικὸν τῶν γυναικῶν καὶ ὕψως ἀναισχυντότερον αὐτοῖς ἢ πρότερον προσεφέροντο, καὶ πτοηθέν- 10 τες μὴ φόρυβος γένηται, ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν πάντα τῷ P. 54 βασιλεῖ. ὁ δὲ φύσει ἀγαθὸς ὢν, ἐπικαμφθεὶς καὶ τῆς γυναικὸς λόγοις, ἀποστέλλει τὸν ἐπιζητούμενον σταυρὸν πρὸς αὐτήν, πᾶσαν ἀφροντησίαν αὐτῇ διδούς. καὶ οὕτω τῆς τοῦ Θεοῦ ἀγίας ἐκκλησίας ἐξελεθῶσαν περιορισθῆναι παρακελεύει 15 μὲν τὰς τῶν θυγατέρων καὶ τῶν νυμφῶν αὐτῆς εἰς τὴν ἀγχοῦ τῆς Σιδηρᾶς διακειμένην γυναικεῖαν μονὴν τῶν Πετριῶν. μετὰ κλητὸν δὲ ποιεῖται καὶ τὴν συμπενθέραν αὐτῆς τὴν τοῦ καίσαρος Ἰωάννου νύμφην (πρωτοβεστιαρία δὲ ἦν αὕτη τὸ αξίωμα) ἀπὸ τοῦ ἐν Βλαχέρναις τεμένους, ὃ ἐπ’ ὀνόματι τῆς 20 δεσπότιδος ἡμῶν Θεομήτορος ἐκδομήτο, καὶ εἰς τὴν ῥηθεῖσαν μονὴν τῶν Πετριῶν καὶ αὐτὴν εἶναι παρακελεύεται. καὶ B προστάττει τοῖς τε πιθῶνας καὶ σιτῶνας αὐτῶν καὶ πάντα τὰ ταμεῖα τηρεῖσθαι ἀμειωγώγητα. καθ’ ἐκάστην οὖν

2. ἅπιτε P. 3. προέφθασε C, ἐφθασε PG. 6. βούλεται C, βούλοιο PGA. 8. ἐντατικὸν C. 13. ἀφροντισίαν CA. 14. περιορισθεῖσαν C et in margine G. 15. θυγατρῶν G. πρωτοβεστιαρία C semper.

esset, multitudinem facile lateret.) “illius igitur, pergit, iudicium atque misericordiam imploro. ite et nuntiate haec ei.” atque Isaacii uxor, eius nurus, quae aedem ante intraverat, cum primum portae ob horas matutinas reclusae essent, velo, quo faciem obnupterat, demto, “illa quidem, inquit, abeat, si lubet. nos certe, nisi fide accepta, templo non egrediemur, vel mortis conditione proposita.” legati, perspecta constantia mulierum, quae audacius iam, quam antea, sese gerebant, veriti, ne tumultus oriretur, redeunt ad imperatorem eique cuncta narrant. qui, ut erat natura comis, matronae oratione commotus, crucem, quam petierat, misit ac plenam securitatem dedit. ita cum templo egressa esset, eam cum filiabus nuribusque includi iussit in Petriorum monasterium feminarum, prope Sideram situm. etiam consoceram eius Caesaris Iohannis coniugem, protovestiariam dignitate, ex dominae nostrae deiparae in Blachernis aede arcessitam, in eodem esse iussit Petriorum monasterio. ceterum cellas vinarias et penarias omnemque rem familiarem integram serva-

πρωίαν ἄμφω τοῖς φυλάττουσι προσερχόμεναι θυνθάνοντο, εἴ τι ἀπὸ τῶν παίδων αὐτῶν μεμαθήκεσαν. οἱ δὲ ἀπλοῦ- κώτερον αὐταῖς προσφερόμενοι, ἀπήγγελλον ἅπαν τὸ ἀκου- σθέν. ἡ δὲ πρωτοβεστιαρία ἐλευθέρα καὶ χεῖρα καὶ γνώ- μην οὔσα, βουλομένη τε τοὺς φυλάσσοντας σφετερίσασθαι, 5 ἐπέταττεν αὐτοῖς ἀναλαμβάνεσθαι ἀπὸ τῶν βρωσίμων εἰς ἰδίαν χρῆσιν ὅποσα καὶ βούλοιντο· ἐφέετο γὰρ αὐτοῖς ἀπαρεμποδίστως εἰσάγεσθαι τὰ πρὸς χρεῖαν. ἐντεῦθεν προ- C θυνώτεροι πρὸς τὰς ἀπαγγελίας οἱ φύλακες ἐγεγόνευσαν, κάκ- τοτε ἔκφορα πάντα ποιούντων ἐκείνων, οὐδὲν αὐτὰς διε- 10 λάνθανε.

6. Τὰ μὲν οὖν κατὰ τὰς γυναῖκας τοιαῦτα. οἱ δὲ γε Κομνηνοὶ φθάσαντες τὴν περὶ τὸ βραχιόνιον τῶν Βλαχερνῶν ἰσταμένην πύλην καὶ τὰς κλεῖς κατεάξαντες, ἀδεῶς ἐξεληλύ- θεισαν εἰς τοὺς βασιλικούς ἵπποστάθμους. καὶ τοὺς μὲν τῶν 15 V. 48 ἵππων αὐτοῦ που καταλιμπάνουσι, πρότερον τοὺς ὄπισθεν πόδας ἀπ' αὐτῶν τῶν μηρῶν τῷ ξίφει ἀποτεμόντες, τοὺς δ' ἀναλαβόμενοι ὅσοι τούτοις ἔδοξαν χρησιμώτεροι, ἐκείθεν τα- χέως τὸ ἀγχοῦ που τῆς μεγαλοπόλεως μοναστήριον, ὃ Κο- σμιδίον ἐπωνόμασται, καταλαμβάνουσι. καὶ γὰρ, ἕνα μεταξὺ 20 D πως ἐπιδιηγησαίμην καὶ σαφέστερον ἡμῖν ὁ λόγος προῖη, τὴν εἰρημένην ἄνωθεν πρωτοβεστιαρίαν, πρινή τὸν βασιλέα ταύ- την μετακαλέσασθαι, ὡς ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσε, καί τι κα-

2. μεμαθηκέωσαν CG.

3. ἀπήγγειλον G.

5. φυλάττον- τας G.

6. ἐπέταττεν G.

βρωσίμων PG, recte C.

13.

Κομνηνοὶ : ἀποστάται A.

Βλαχερνῶν : βρόκων P in margine.

17. δὲ A.

19. πω G.

23. καταλαβόντες : καταλαβὼν τὰ G.

vit. quotidie mane adibant ambae custodes, ecquid de filiis audivissent, sciscitantes. illi, qui simplicibus cum iis agerent, enarrabant quaecunque perceperant. quos ut sibi magis adiungeret protovestiaría, animo ingenuo ac summa liberalitate mulier, iussit eos, quantum cibi vellent, de sua copia capere. quae enim ad victum pertinebant, quo minus importarentur, nihil obstabat. unde custodes tam faciles dehinc ad narranda omnia, quaecunque audiverant, habebant, ut nihil quidquam eas lateret.

6. Hactenus de mulieribus. Comneni porta, quae ad propugnaculum Blachernarum erat, occupata clavibusque fractis, tutum ad imperialia stabula exitum habuere; unde abductis equis, qui utiliores viderentur, reliquorum posterioribus pedibus ab ipsis femoribus ferro recisis, celeriter ad monasterium prope urbem, Cosmidium nomine, se contulerunt. namque, ut hic nonnihil addam, quo narratio

ταλάβοντες, ταύτη τε συνετάττοντο ἐπὶ τῷ ἔξελάνθειν ἐκείθεν
καὶ Γεώργιον τὸν Παλαιολόγον ἀνέπειθον μεθ' ἑαυτῶν συλ-
λαβεῖν καὶ συναπαίρειν αὐτοῖς κατηνάγκασον. οὐπω γὰρ ἦσαν
ἔκφορα τὰ κατ' αὐτοὺς θέμενοι πρὸς τὸν ἄνδρα δι' ὑποψίαν
5 εὐπρόσωπον. ἦν γὰρ ὁ πατὴρ τοῦ Γεωργίου τουτουὶ τῷ βα-
σιλεῖ εὐνούστατος ἐς τὰ μάλιστα, καὶ τῆς τοιαύτης βουλῆς
πρὸς τοῦτον ἀπογύμνωσις οὐκ ἀκίνδυνος. τὰ μὲν οὖν πρῶτα
ὁ Παλαιολόγος πρὸς τούτους οὐκ εἶχεν εὐαγῶγος, πολλά τε
ἀντικεινόμενος καὶ προσονειδίζων τὸ εἰς ἐκεῖνον τούτων βού-
10 λημα καὶ ὅτι ὕστερον, τοῦτο δὴ τὸ πεπαρομιασμένον, νοῦν
οἶσαντες καὶ τοῦτον ἀνακαλοῦνται. ἐπεὶ δὲ καὶ ἡ πρωτοβε-
στιαρία ἢ τοῦ Παλαιολόγου πενθερὰ βαρεῖα ἐνέκειτο τούτῳ
συνεξελθεῖν καὶ ἀπειλοῦσα αὐτῷ τὰ δεινότετα, μαλακώτερος
γίνεται. φροντίζει δὲ τὸ ἐντεῦθεν περὶ τῶν γυναικῶν, τῆς P. 55
15 τε αὐτοῦ· γαμετῆς Ἄννης καὶ Μαρίας τῆς πενθερᾶς αὐτοῦ, τὰ
πρῶτα τοῦ γένους ἐκ τῶν Βουλγάρων ἐχούσης, κάλλους δὲ
τοσοῦτον ἐπισυρομένης καὶ εὐαρμοστίας μελῶν καὶ μερῶν, ὥστε
μηδεμίαν φανῆναι κατ' ἐκεῖνο καιροῦ τὴν ταύτης ὄφραιότεραν.
οὐκ ἄνευ οὖν φροντίδος ἦσαν τὰ κατ' αὐτὴν τῷ Παλαιολόγῳ
20 καὶ Ἀλεξίῳ. ταύτη τοι καὶ γνώμης ἔσχον οἱ ἀμφὶ τὸν Ἀλέ-
ξιον, ἐκείθεν ἀνελόμενοι ταύτας, οἱ μὲν εἰς τι φρούριον
ἀπαγαγεῖν, ὁ δὲ Παλαιολόγος εἰς τὸ ἐν Βλαχέρναις τέμενος

2. συλλαβεῖν om. P. 3. αὐτοὺς P. 8. οὐχ P. 12. τοῦτο
G. 14. τῆς ἑαυτοῦ P. 17. εὐαρμοστίαν G. 18. τῆν
om. G. 20. γνώμην C.

fiat dilucidior, protovestiarium, cuius mentionem feci, priusquam impe-
rator eam, ut supra enarravimus, accessivisset, ibi convenerunt eique
hinc prefecturi vale dixerunt; et Georgium Palaeologum in partes
suas traxerunt atque, ut secum deficeret, adegerunt. prius consilia
cum eo communicare ausi non erant, cum merito esset suspectus. nam
pater Georgii studiosissimus imperatoris erat, ut non sine periculo
aperiri tale consilium posset. ac primo Palaeologus haud se facilem prae-
buit; quin multum obnitens, reprehendit illorum contra imperatorem
inceptum et quod, deteriore inito consilio, se quoque in societatem
vocarent. sed cum etiam protovestiarium, Palaeologi socrus, ut una pro-
ficisceretur, instaret et gravissima minitaretur, animo flectebatur.
nec nisi de mulieribus iam sollicitus erat, Anna uxore et Maria so-
cru, nobilissimo inter Bulgaros loco orta, tanta pulchritudine ac con-
cinnitate totius corporis, ut omnium illius temporis mulierum for-
mosissima haberetur. quas ut in tuto collocarent, cum Palaeologo et
Alexio cordi esset, hoc quidem loco eas amovendas censebant; sed
alter in arce quapiam, alter in deiparae aede in Blachernis sita

Β τῆς θεομήτορος· καὶ κρατεῖ ἡ τοῦ Γεωργίου γνώμη· εὐθὺς οὖν ἀπελθόντες μετ' αὐτῶν παρέθεντο ταύτας τῇ πανάγῃ μητρὶ τοῦ τὰ πάντα συνέχοντος λόγου· αὐτοὶ δὲ παλινοσθησύντες ὕδην ἐξήσαν, ἐσκόπον ὃ τι δὴ καὶ ποιήσαιεν· ὁ δὲ Παλαιολόγος “ὕμῃς μὲν” φησὶν “ἀπέρχεσθαι χρῆ· ἐγὼ δὲ 5 τάχιον ὑμᾶς καταλήψομαι, τὰ προσόντα μοι χρεῖματα συνεπιφερόμενος.” ἔτυχε γὰρ πῦσαν τὴν ἐν κινήτοις αὐτοῦ θεωρουμένην περιουσίαν ἔχων ἐγκειμένην ἔκειτο· μὴ μελήσαντες γοῶν εὐθὺς τῆς προκειμένης ὁδοιπορίας εἶχοντο· ἐκεῖνος C δὲ τοῖς τῶν μοναχῶν ὑποζυγίοις ἐπειούξας τὰ ἑαυτοῦ, ἔπισθεν αὐτῶν ἤλαυνε· καὶ φθάσας σὺν τοῦτοις εἰς Τζουρρολόν, (κώμη δὲ καὶ αὕτη Θρακικὴ διασώζεται,) κάκειος τυχαίως τῷ ἔξ ἐπιταγῆς τοῦ δομestikou καταλαβόντι στρατεύματι ἠνώθεσαν ἅπαντες· δέον οὖν κρίναντες περὶ τῶν συμπεσόντων αὐτοῖς δηλώσαι τῷ Λούκα Ἰωάννη τῷ καίσαρι ἐν τοῖς 15 ἰδίοις κτήμασι τῶν Μωροβούνδου ἀνλιζομένων, ἀπεστάλαξαι τὸν τὴν προῦξιν ἐκεῖνων μηνύοντα· φθάσας δὲ ὁ τὴν ἀγγελίαν ἐκείνην κομίζων περὶ δειλὴν ἑώραν, ἔξω τῶν οὐδῶν τῆς ἀλλόδοδος εἰστήκει τὸν καίσαρα ἀναζητῶν· ἰδὼν δὲ τοῦτον ὁ ἔγγονος αὐτοῦ Ἰωάννης, νέος ἔτι ὢν καὶ μῆπω μειράκιον καὶ διὰ 20 τοῦτο ἀδιασπάστως συνῶν τῷ καίσαρι, δρομαῖος εἴσεισι καὶ

3. τὰ add. C. 6. καταλείβομαι G. 8. lege μελλήσαντες.
 13. ἐπιταγος G. καταλαβόντι C, καταλαμβάνοντες A, κατα-
 λαμβάνοντι PG. 14. ἠνώθεσαν G. κρίνοντες A. 16.
 τῶν : an τοῖς? Μωροβούνδου G, Μωροβύδου coni. Wilken. Hist.
 Comn. p 84. vid. annotat. ἐπιστάλαξαι A. 17. προῦξιν :
 ἀποστασάν A. ἐκείνων CG, ἐκείνω PA. μηνύοντα A,
 μηνύσαντα PG. 21. δρομαῖος C.

collocandas existimabant. vicit tandem Georgii sententia. statim igitur feminas hinc abductas sanctissimae Verbi omnia continentis matri credebant; ipsi reversi, unde profecti erant, quid facto opus esset, consultabant. Palaeologus “vos, inquit, praeire oportet; ego mox sequar, rem meam familiarem mecum allaturus.” forte enim omnia sua bona, quae moveri poterant, illic deposuerat. itaque Comneni nihil cunctati viam ingrediuntur; ille vero, postquam monachorum iumentis bona imposuit, eodem perguit. cumque Tzurulum, qui est vicus Thraciae, una cum iis advenisset, percommode accidit, ut exercitus a domestico convocatus adesset. iam ad Ducam Iohannem Caesarem, in praediis suis Morobundianis commorantem, miserunt, qui de iis, quae sibi accidissent, certiolem faceret. accelerato nuntium itinere, diluculo extra aedium limina constitit atque ad Caesarem aditum pergit, quem conspicatus Iohannes, Caesaris nepos, qui adhuc puerulus

καθεύδοντα τοῦτον διυπνίσας, ἀπαγγέλλει τὸ παρὰ τῶν Κομνηρῶν γινόμενον. ὁ δ' εὐθύς πληγείς τῇ ἀκοῇ ῥιπίζει τὸν υἱὸν κατὰ κόρης, καὶ μὴ τοιαῦτα ληρεῖν ἐπειπῶν, ἀπόσαστο. κάκεινος μετὰ μικρὸν πάλιν εἰσελθὼν, τὴν αὐτὴν ἀγγελίαν 5 κομίζει, προσθέμενος καὶ τὸν ἀπὸ τῶν Κομνηρῶν πρὸς αὐτὸν ἀποκοξευόμενον λόγον. εἶχε δὲ ὁ λόγος μεταξύ που καὶ τι ἀστεϊότατον, τὴν τοιαύτην πρᾶξιν αὐτοῦ συναινετιτόμενον ὡς “ἡμεῖς μὲν” φησιν “ἄφρον μάλα καλὸν ἠὔτρεπίσαμεν καὶ κα- V. 49 ρυκείας οὐκ ἄτερ· σὺ δὲ ἀλλ’ εἰ βούλει τῆς εὐνοχίας μετα- 10 λαβεῖν, τὴν ταχίστην ἤκειν τῆς πανδοσίας μεταληψόμενος.” ἀνακυθίσας οὖν καὶ ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ἀγκῶνος ἑαυτὸν ἐπερεί- σας, εἰσαγαγεῖν τὸν ἐκεῖθεν ἐλθόντα κελεύει. τοῦ δὲ πάντα τὰ κατὰ τοὺς Κομνηνοὺς διηγησαμένον, “φῶ μοι.” ὁ καίσαρ εἰπὼν, εὐθύς ἐπιβάλλει τὰς χεῖρας ταῖς ὄψεσιν· ἐπὶ μι- 15 κρὸν δὲ καὶ τῆς ὑπῆρης περιδραξάμενος, οἷον ἐν τοσούτῳ P. 56 λογισμοῦς πολλοὺς ἀνελίττων, εἰς ἕν τοῦτο ἤρσειον ἑαυ- τόν, συνακολουθῆσαι κάκεινον τῷ τεύτων θελήματι. εὐθύς οὖν μετακαλεσάμενος τοὺς ἵπποκόμους καὶ τοῦ ἵππου ἐπιβάς, τῆς πρὸς τοὺς Κομνηνοὺς φερούσης ἤψατο. καὶ Βυζαντίῳ 20 δέ τιμιν καθ’ ὁδὸν ἐντυχῶν χρυσοῦ βαλάντιον ἱκανὸν ἐπιφερο-

3. υἱῶν P in margine. 6. ὁ λόγος : ἡ ἀγγελία A. 7. ἀστεϊότερον A. τοιαύτην πρᾶξιν : τυραννίδα P in margine et A. 9. μεταλαβεῖν CG, μεταλαχεῖν PA. 10. ἤκειν A, ἤκε PG. πανδοσίας G. μεταληψόμενος G. 14. ταῖς ὄψεσιν om. CG. 15. καὶ om. G. 17. συναποστατῆσαι του- τοῖς κάκεινος προέθετο A. 19. φερούσης πορείας A. καὶ om. A. 20. βαλάντια ἱκανὰ A.

erat nec eam ob causam a Caesaris latere unquam discedebat, accurrit dormientemque excitans, defecisse Comnenos nuntiat. Caesar hac voce percussus, puerum alapa inflicta, ut nugari desineret, admonuit aspulitque. at ille, paulo post iterum ingressus, eundem nuntium refert, ipsa Comnenorum ad eum adhortatione addita. in qua quidem inerat sententia lepidissime expressa, qua simul quid factum esset ab Alexio, ita significabatur: “nos opsonium paravimus opulentum nec sine condimentis; tu si adhiberi ad convivium vis, fac quam primum adsis, lautissimi epuli particeps futurus.” Iohannes, erectus in dextrum cubitum, introduci nuntium iubet, a quo cum audivisset, quae a Comnenis gesta erant, “heu mihi” exclamat, manus obtendens oculis. ac barba parumper prehensa, ut qui multa secum interea reputaret, in hoc tandem animum defixit, ut et ipse voluntati eorum obsequendum duceret. statim igitur equisonibus arcessitis et equo consensu, ad Comnenos proficiscitur. in via obviam factus Byzantio, qui satis magnam vim auri Cpolim portabat, Homericis illis verbis eum interrogat, quis et unde gentium esset; cumque cognovisset, multum

μένω καὶ πρὸς τὴν μεγαλόπολιν ἀπίοντι, ἤρτο αὐτόν, τοῦτο δὴ τὸ Ὀμηρικόν, “τίς πόθεν εἰς ἀνδρῶν;” καὶ ἐπειδὴ παρ’ αὐτοῦ ἐμάνθανεν, ὅτι τε πολὺν χρυσὸν ἐπιφέρειται ἀπὸ τινῶν εἰσπραΐσεων καὶ ὅτι πρὸς τὸν κοιτῶνα τοῦτον διακομιζέει, βιάζεται τοῦτον συγκαταλῦσαι αὐτῷ, ἐπισχνούμενος ὡς ἅμα 5
 B ἡμέρᾳ οὐπὲρ ἂν βούλοιο, βαδιεῖται. τοῦ δὲ ἐνισταμένου καὶ βαρέως φέροντος τοῦτο, ὁ καίσαρ σφοδρότερον ἐπετίθετο καὶ ἐπεισε λέγων, ὅποιοι ἐκεῖνος ἐπιτρόχαλος ἐν λόγοις καὶ δεινὸς ἐν νοήμασι, πειθῶ τε ἐν γλώττῃ φέρων, ἤπερ Αἰσχίνης ἄλλος ἢ Δημοσθένης. συμπαραλαβὼν οὖν τὸν τοιοῦτον, 10 καταλῦει ἐν τινι δωματίῳ καὶ παντοίως φιλοφρονησάμενος τραπέζης τε ἀξιώσας καὶ διαναπαύσας καλῶς παρακατέσχε τὸν ἄνδρα. κατὰ τὸ περίορθρον δὲ ἤδη, ὅτε καὶ ὁ ἥλιος τὸν ἀνατολικὸν ὀρίζοντα καταλαμβάνειν ἐπείγεται, ὁ μὲν Βυζάντιος ἐπιθέμενος τὰς ἐφεστρίδας τοῖς ἵπποις εὐθὺς Βυζαντίδος 15
 C ἐλαύνειν ἠπείγετο. τοῦτον δὲ ὁ καίσαρ θεασάμενος, “ἔα” φησί “καὶ συμπορεύου μεθ’ ἡμῶν.” ὁ δὲ μὴθ’ ὅπου πορεύεται γινώσκων, παντάπασιν δὲ καὶ τὴν αἰτίαν δι’ ἣν τῆς τοιαύτης φιλοφροσύνης ἤξιῶται ἀγνοῶν, πάλιν δυσουασχετῶν ἦν καὶ ὑπόπτως εἶχε πρὸς τὸν καίσαρα καὶ τὰς φιλοφροσύνας 20 τοῦ καίσαρος. ὁ δὲ ἐπέκειτο ἔλκων αὐτόν· ὡς δ’ οὐχ ὑπήκουσε, μεταβαλὼν τραχυτέροις πρὸς τοῦτον ἐκέχρητο ῥήμασιν, εἰ μὴ τὸ προσταττόμενον ποιήσεις. μὴ ὑπακούοντος δέ, προσ-

4. εὐπράξων G. 5. αὐτὸν τούτῳ συγκαταλῦσαι A. 10. τὸν τοιοῦτον : αὐτόν A. 16. τοῦτο? 22. μεταλαβὼν G. 23. παραταττόμενον PG, alterum CA et PG in margine.

eum pecuniae vectigalis ad cubiculum imperatoris ferre, flagitat, ut secum divertat; postridie, quo vellet, abire passurum. cunctanti illi ac moleste ferenti institit vehementius, donec impetravit. quippe miro erat orationis cursu sententiarumque gravitate, ac persuadendo valebat quasi Aeschines alter vel Demosthenes. cum hoc igitur diversorium quoddam ingressus, omni comitate et accumbere secum eum iussit et nocte ut commode cubaret, curavit. sub diluculum, cum sol orbem conscendere properat, properavit etiam Byzantius, equis stratis, in urbem pergere. quo conspecto, Caesar “desiste, inquit, et nobiscum veni.” sed ille, qui nec, quo proficisceretur, sciret, neque omnino causam, quamobrem tam benigne ab illo exceptus esset, teneret, iterum abnebat, Caesarem eiusque blanditias suspectans. is contra iustare, reluctantem trahere et graviora minari, nisi, quae iussus esset, faceret. ubi ne sic quidem obtemperavit, sarcinas eius omnes suis adiungi et iter continuari iussit; ipsi, quocumque liberet, veniam eundem dedit. qui cum neque regiam auderet adire, veritus ne in cu-

ταῦται τὰ μὲν προσόντα αὐτῷ ἅπαντα τοῖς ἰδίους ἐνωθῆναι
 ὑποζυγίοις καὶ τὴν προκειμένην πορεύεσθαι, ἐκείνῃ δὲ ἄδειαν
 δίδωσιν ὅπῃ βούλοιο ἀπίεσαι. ὁ δὲ τὴν μὲν εἰς τὰ βασίλεια D
 εἰσόδον παντελῶς ἀπαγορεύσας, ἅτε δεδιὼς μὴ καὶ ἔμφρου-
 5 ρος γένηται διὰ τὸ κεναῖς χερσὶν τοῖς ἀμφὶ τὸν βασιλικὸν
 κοιτῶνα ὀφθῆναι, παλιδρομηῆσαι δὲ μὴ θέλων διὰ τὴν τοῖς
 πράγμασιν ἐπεισεσούσαν ἀκαταστασίαν καὶ σύγχυσιν ἐκ τῆς
 ἀνακυνάσης ἤδη τῶν Κομνηνῶν ἐπιχειρήσεως, καὶ μὴ βου-
 λόμενος συνείπετο τῷ καίσαρι. γίνεται δέ τι κατὰ συντυχίαν
 10 τοιοῦτον. ἀπερχόμενος ὁ καῖσαρ περιέτυχε Τούρκους ἄρτι
 διαπερῶσι τὸν Εὐδρον καλούμενον ποταμόν. ἀνασειράσας οὖν
 τὸν χαλινόν, ἐπυθάνετο ὄθεν καὶ ὅποι πορεύονται, ἅμα δὲ
 καὶ ὑπισχετέτο χρήματά τε πολλὰ δώσειν καὶ παντοίας θε-
 15 ραπειᾶς ἀξιώσασαι, εἰ πρὸς τὸν Κομνηνὸν σὺν αὐτῷ φοιτή-
 σουσι. συντίθενται οὖν τρικαῦτα. καὶ ὅς ὄρκων ἐκ τῶν
 ἡγεμόνων αὐτῶν ἀπαιτεῖ, ἐμπεδῶσαι τὰς συνθήκας διὰ τού-
 του βουλόμενος. οἱ δ' εὐθύς κατὰ τὸ ἐλθισμένον αὐτοῖς τὸν
 ὄρκον ἐπλήρουν, συμμαχῆσαι τῷ Κομνηνῷ μᾶλα προθύμως
 20 διαβεβαιούμενοι. ἅπεισι τοίνυν συμπαραλαβῶν καὶ τοὺς Τούρ-
 κους πρὸς τοὺς Κομνηνοὺς. οἱ δὲ πόρρω τούτον θεασάμενοι
 καὶ τὴν καιρὴν ἄγρην ὑπεραγασάμενοι καὶ μάλιστα τούτων P. 57
 οὐμὸς πατῆρ Ἀλέξιος, οὐκ εἶχον ὑφ' ἡδονῆς ὃ τι καὶ δρᾶ-
 σαιεν. προὔπαντήσας δὲ καὶ περιπλακεῖς τὸν καῖσαρα κατη-

2. δὲ om. G. 4. ἔμφρουρος G, ἔμφροῦριος P. 6. δὲ πάλαι μὴ P, πάλαι om. G. an δὲ πάλιν? 11. ποταμόν om. CG.
 12. καὶ om. A. ὅπῃ G. ἅμα A, ἀλλὰ PG. 14. φοιτήσασαι A.
 15. συντίθεται GA. ὄρκων P. 16. τούτου A, τοῦτο PG.

stodiam traderetur, si ad quaestores sine pecunia venisset, neque rursus propter rerum motum ac perturbationem, ex emergente iam Comnenorum coniuratione ortam, domum reverti vellet, Caesarem vel invitus secutus est. forte autem contigit, ut Caesar, cum iter hinc pergeret, Turcis obviam fieret, qui modo Eurum fluvium traicerant. adductis igitur habenis subsistens, postquam unde et quo tenderent, interrogavit, magnam iis mercedem et omnis generis beneficia promisit, si ad Comnenos secum proficiscerentur. ubi annuerunt, ille iusiurandum a ducibus eorum exegit, quo pactum confirmaretur. hi statim consuetudine sua iureiurando dato, Comneno se auxilio fore, alacriter pollicentur. itaque Caesar cum Turcis ad Comnenos processit; quem cum procul illi conspexissent, nova praeda incredibiliter laetati, maxime Alexius pater meus, prae gaudio, quid agerent, nesciebant, progressusque obviam Alexius, Caesarem amplexus et osculatus est. quid deinde? ingrediuntur, Caesare

σπάξετο. τί τὸ ἐντεῦθεν, τῆς πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἀπα-
 γουήσης ἤψατο, τοῦ καίσαρος τοῦτο ὑποθεμένου καὶ ἐπισκευ-
 δοντος. ἅπαντες οὖν οἱ κατὰ τὰς κωμοπόλεις αὐτόμολοι προσ-
 ερχόμενοι ἐφήμιζον τοῦτον βασιλέα, πλὴν τῶν κατὰ τὴν
 Ὀρεσιτιάδα. ἐκεῖνοι γὰρ ἐγκοιτῶντες πάλαι αὐτῷ διὰ τὴν τοῦ 5
 Βρυεννίου κατάσχεσιν, τῷ μέρει τοῦ Βοτανειάτου προσέ-
 V. 50 κειντο. καταλαβόντες οὖν τὸν Ἀθύρων κἀκείσε διαναπανσά-
 Βμενοι, τὴν μετ' αὐτὴν ἐκείθεν ἀπάραντες, τὰ Σχιζὰ κατέλα-
 βον, (κώμη δὲ καὶ τοῦτο Θρακικὴ,) κείθε τὸν χάρακα πηξά-
 μενοι. 10

7. Μετέωροι δὲ ἦσαν ἅπαντες καρδοκοῦντες τὸ μέλλον
 καὶ τὸν ἐπιζόμενον ἀναρρηθῆναι βασιλέα ἐπιποθοῦντες ἰδεῖν.
 οἱ πλείους δὲ Ἀλεξίῳ τὸ κράτος ἐπήγχοτο, ἀλλ' οὐδ' οἱ
 περὶ τὸν Ἰσαακίον ἀναπεπτώκεσαν, ὡς ἐνόν, ἅπαντας μετα-
 χειριζόμενοι. στάσις δὲ ἦν ἀσύμβατος κατὰ τὸ φαινόμενον, 15
 τῶν μὲν τοῦτον, τῶν δ' ἐκεῖνον οἰακóστρόφον τῆς βασιλικῆς
 περιοπῆς ἱμερομένων γενέσθαι. παρῆσαν δὲ τότε καὶ οἱ ἐξ
 ἀγγιστείας τῷ Ἀλεξίῳ προσήκοντες, ὃ ἄνωθεν μνημονευθεῖς
 C καῖσαρ Ἰωάννης ὁ Δούκας, ἀνὴρ καὶ βουλευσασθαι ἱκανὸς
 καὶ καταπράξασθαι περιδῆξις, ὃν κάγω ἐπ' ὄλιγον φθάσασα 20
 τεθέμας, καὶ Μεγαῆλ καὶ Ἰωάννης οἱ τούτου ἔγγονοι, καὶ
 μὴν καὶ ὁ τούτων ἐπ' ἀδελφῆ γαμβρὸς Γεώργιος ὁ Παλαιο-

2. ἐπισπεύσαντος Α.	4. τοῦτον : τὸν Ἀλέξιον Α.	6. Βο-
τανειάτου GA.
7. δ' ἱκανὰ παυσάμενοι G.	8. αὐτῆ Α.	
11. δ' G.	πάντες G.	12. ἰδεῖν om. CG.
17. ἡμερομένων P.	22. καὶ om. G.	14. ἔπαυ-
τες G.

suasore et impulsore, viam, quae in urbem ducit, passim ex oppi-
 dis homines ultro affluebant imperatoremque salutabant Alexium,
 praeter Orestiadis incolas; qui cum pridem ei propter captum Bryen-
 nium infensi essent, a Botaniatis partibus stabant. Athyrae unum
 diem ad sedandam lassitudinem morati, Schiza perrexere, qui et
 ipse vicus Thraciae est, ibique castra posuerunt.

7. Suspenso autem animo omnes, quid futurum esset, expecta-
 bant, dum pro suo quisque studio imperatorem deprecant. plerique
 Alexio eam dignitatem optabant, sed nec Isaacii quidem familiares
 otiosi erant; quin omnes, quantum poterant, sollicitabant. ita res
 vix conventura videbatur, alteris hunc, alteris illum ad imperii gu-
 bernacula proveliti cupientibus. aderant tum temporis, qui affinitate
 cum Alexio coniuncti erant, Caesar Iohannes Ducas, quem supra me-
 moravi, promptus excogitandis, acer exsequendis rebus, quem et ego
 per breve tempus olim vidi; praeterea Michael et Iohannes nepotes
 eius et qui horum sororem in matrimonio habebat, Georgius Palaeo-

λόγας, συμπαραόντες αὐτοῖς καὶ ἀγωνιῶντες καὶ τὰς ἀπάντων
 πρὸς τὸ αὐτοῖς βουλευτὸν διαστρέφοντες γνώμας, καὶ πάντα
 κάλων, ὃ φασί, κινουῦντες καὶ πᾶσαν μηχανὴν εὐφροῶς τε-
 χναζόμεναι, ὥστε τὸν Ἀλέξιον ἀναρρηθῆναι. τοιγαροῦν καὶ
 5 τὰς ἀπάντων πρὸς τὸ αὐτοῖς βουλευτὸν μετέθερον γνώμας. ἐν-
 θεν τοι καὶ τοὺς τῷ Ἰσαακίῳ προσωπώχοντας κατὰ βραχὺ
 ἐλαττοῦσθαι συνέβαιεν. ὅπου γὰρ Ἰωάννης ὁ καῖσαρ ἦν,
 οὐδείς τῶν ἀπάντων ἀντέχειν ἠδύνατο. ἦν γὰρ ἀπαράμιλλος D
 αὗτος κατὰ τε φρονήματος ἔγκον καὶ σώματος μέγεθος καὶ
 10 μορφῆν τυράννω προσήκονσαν. τί μὲν οὐκ ἔπραττον οἱ Δου-
 και; τί δὲ οὐκ ἔλεγον; τί δὲ οὐχ ὑπασχοῦντο ἀγαθὸν εἶσε-
 σθαι τοῖς τε λογάσι καὶ τῷ κοινῷ τοῦ στρατοῦ, εἰ ἐπὶ τὴν
 βασιλείαν περιωπὴν Ἀλέξιος ἀναβαίη; φύσκοντες ὡς “μεγί-
 15 προσήκει καὶ οὐχ ὡς ἔτυχε, καθάπερ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἄπειροί
 τῶν ἡγεμόνων, διὰ τὸ καὶ στρατοπεδάρχης ὑμῶν χρόνον ἤδη
 πολλὴν χρηματίσαι καὶ μέγας τῆς ἐσπέρας δομέστικος, καὶ κοι- P. 58
 νῶν ἄλλων ὑμῖν μετασχεῖν, ἐν λόγοις τε καὶ τοῖς κατὰ συστάδην
 πολέμοις γενναίως ὑμῖν συναγωνιζόμενος, μὴ σαρκῶν, μὴ με-
 20 λῶν, μηδὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς ὑπὲρ τῆς ὑμῶν φειδόμενος σω-
 τηρίας, ὄρη τε καὶ πεδιάδας μεθ’ ὑμῶν πολλαίκις διελθῶν,
 τὰς ἐκ τῶν μύθων κακοπαθείας ἐπιστάμενος, καὶ ἀκριβοῶς
 ἀπαντας ὁμοῦ καὶ καθ’ ἓνα γινώσκων, Ἀρηΐφιλόσ τε ὦν καὶ

18. λόχοις P in margine, λόγοις PG. 19. ἡμῖν G. 20.
 φεισόμενος P. 21. ἐλθῶν P. 22. μόχθων CG. καὶ κα-
 κοπαθείας G.

logus. hi sibi invicem adesse, laborare, multitudinem ad suam sen-
 tentiam traducere, omnem, quod aiunt, movere funem, omnem cal-
 lide adhibere machinam, ut Alexius renuntiaretur. ita versa hominum
 sententia, numerus eorum, qui Isaacio favebant, paulatim imminutus
 est. etenim nemo unus resistere potuit, ubi Iohannes Caesar erat,
 qui et ingenio et corporis proceritate et forma regia omnes longe
 superabat. quid autem a Ducis non factum, quid non dictum, quid
 non promissum cum singulis ducibus, tum universo exercitui, si Alexius
 imperatoris dignitate ornaretur? “maximis, inquit, donis honori-
 busque vos afficiet pro cuiusque merito, nec forte quadam, quem-
 admodum imperiti et ignari duces solent; propterea quod tam diu
 dux vester est et magnus Occidentis domesticus, eadem vobiscum
 mensa usus et, sive insidiandum sive acie pugnandum erat, periculorum
 socius fortissimus; qui nec corpori, nec vitae ipsi pepercit, ubi salus
 agebatur vestra; qui montes agrosque saepe vobiscum peragravit et
 quanti in militia labores ferendi sint, ipse expertus est; qui ut uni-

τοὺς γενναίους τῶν στρατιωτῶν ἐξόχως ποθεῶν." ἀλλὰ ταῦτα μὲν οἱ Λοῦκαι· ὁ δὲ γὰρ Ἀλέξιος πολλῆς τιμῆς ἤξειο τὸν Ἰσαάκιον, ἐν πᾶσιν αὐτῶν προτιμώμενος, εἴτε θεῶ τὸ φίλτρον Βτῆς ἀδελφότητος ἢ καὶ μᾶλλον, ὃ καὶ λεκτέον, ἐπειδὴ ἢ μὲν στρατιᾷ ξύμπασα πρὸς τούτον ξυνέρρει καὶ τὴν αὐτοῦ βασι- 5 λείαν κατέσπευδε, πρὸς δὲ τὸν Ἰσαάκιον οὐδ' ὀπωσιτιῶν ἐπεστρέφετο, ἔχων ἐκεῖθεν τὸ κράτος καὶ τὴν ἰσχὺν καὶ κατ' ἐλπίδας αὐτῷ τὸ πρᾶγμα γινόμενον ὄραν, παρεμυθεῖτο τὸν ἀδελφὸν τῇ πρὸς τὴν βασιλείαν ὑποποιήσει, πρᾶγμα οὐδὲν ἐκ τούτων πάσχων ἀβούλητον, εἰ αὐτὸς μὲν παρὰ τῆς στρα- 10 τιᾶς ἀπάσης εἰς τοὺς ὑπερηφάνους ἄξονας ἀναρπάζοιτο, ὃ δὲ λόγοις ὑποσαίνοι τὸν ἀδελφὸν καὶ πρόσχημα ποιοῖτο τὴν τοῦ κράτους δῆθεν ἐκχώρησιν. τοῦ καιροῦ γοῦν οὕτω τριβο- C μένου, συνειλεκτο τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν περὶ τὴν σκηπὴν, με- 15 τέωροι ὄντες καὶ τὴν ἰδίαν ἕκαστος ἐπιθυμίαν εὐχόμενος τε- 10 V. 51 λεσθῆναι. ἀναστὰς δὲ ὁ Ἰσαάκιος καὶ λαβὼν τὸ φοινικοβα- φῆς πέδιλον ὑποδιδύσκειν τὸν ἀδελφὸν ἐπειρᾶτο· ὡς δὲ ἐκεῖ- νος πολλάκις ἀνένευεν, "ἔα" φησὶν, "ὁ θεὸς διὰ σοῦ τὸ γέ- νος ἡμῶν ἀνακαλέσασθαι βούλεται." ἀναμνήσας καὶ ὧν ὁ φανείς ποτε περὶ τοῦ τὰ Καρπιανοῦ λεγόμενα, ἐκ τῶν βα- 20 σιλείων οἴκαδε ἀπερχομένων ἀμφοτέρων τῶν ἀδελφῶν, πρὸς αὐτὸν ἀπεφοίβασεν. ἐκεῖσε γὰρ γενομένοις ἀνὴρ τις τούτοις

2. γε om. G.

3. τὸ om. G.

10. τούτου G.

12. ὑπο-

σαίνει C.

17. ♂ A.

20. Καρπιανοῦ CG, Καρπιανῶν P,

καρπιανὰ A. vid. annotat.

21. ἀμφοτέρων om. A.

22. γε-

νόμενος G.

versos, ita unumquemque vestrum bene novit et cum ipse forti animo sit, strenuos milites plurimi facit." haec quidem Ducae; Alexius autem fratrem summo in omnibus rebus honore habebat, vel propter fraterni amoris vim, vel potius, (nam et hoc dicendum est,) cum universos exercitus ad Alexium se converteret et ut imperium acciperet urgeret, Isaacio autem ne tantulum quidem studeret, tanquam imperio sibi certo et rebus ad voluntatem fluentibus, consolabatur fratrem spe imperio potiundi, nihil incommodi inde capturus, si ipse ab universo exercitu ad summos honores quasi abreptus, fratri subblandiretur verbis et cedentis speciem prae se ferret. ita cum tempus trivissent, milites ad praetorium convocantur, magna expectatione et sua quisque vota rata ut fiant optantes. surrexit Isaacius purpureumque calceum fratri induere conatur. quo saepius recusante, "sine, inquit; per te deus genus nostrum ad pristinam dignitatem revocare vult." simul oraculum in mentem ei revocat, quod olim ad locum, qui Carpiani vocatur, cum ex regia uterque frater domum redibat, proditum erat. nam eo cum pervenisset, obviam fit homo

ὑπηγητικῶς, εἴτε τῶν κρειπτόνων τις ὢν ἢ ἄλλως ἀνθρώπος,
 τῶν μελλόντων, ὡς ἀληθῶς εἰπεῖν, θεωρατικώτατος· ἐδόκει
 δ' οὖν ἱερεὺς τὸ φαινόμενον, ἀπὸ γυμνῆς τῆς κεφαλῆς προσ- D
 ερχόμενος, πολὺς τὴν τρίχα, τὸ γένειον λείσιος· ἐπιλαμβά-
 5 νεται τῆς κνήμης τοῦ Ἀλεξίου καὶ πρὸς ἑαυτὸν πεζὸς ὢν
 ἰππότην ἐφελκυσάμενος, πρὸς τὸ σῶς τοῦτο δὴ τὸ τῆς Λαυ-
 τικῆς ἀνεφθέρξατο λύρας “ἐντεινε καὶ κατευοδοῦ καὶ βασι-
 λευε ἐνεκεν ἀληθείας καὶ πραότητος καὶ δικαιοσύνης,” καὶ
 προσεῖπε τῷ λόγῳ “αὐτόκρατορ Ἀλέξιε.” ταῦτα εἰπὼν καὶ
 10 οἶον προμαντευσάμενος ἀφανῆς ᾤχετο. οὐδὲ γὰρ ἦν τῷ
 Ἀλεξίῳ ἀλώσιμος, καίτοι πανταχόσε περιπαταίνοντι, εἴ που
 καὶ τοῦτον θεάσαιτο, καὶ δὴ καὶ ὄλους λύσαντι χαλινούς
 καὶ τοῦτον μεταδιώκοντι, εἴ που καταλάβοιτο, ἵνα τίς τε εἴη
 καὶ ὁπόθεν ἀκριβέστερον μάθοι. ἀλλ' ὁμως ἀφανέστατον ἦν.
 15 τὸ θεαθῆν. ἐκεῖθεν δὲ ὑποστρέψαντα ὁ ἀδελφὸς Ἰσαάκιος
 πολλὰ τε περὶ τοῦ φανέντος ἐξεπυθάνετο καὶ τὸ ἀπόροητον
 ἤξιον παραγυμνοῦν· ὡς δὲ ἐνέκειτο ἀπαιτῶν ὁ Ἰσαάκιος, ὁ
 Ἀλέξιος τὸ ἐντεῦθεν τὰ πρῶτα μὲν ἀναβαλλομένῳ ἐώκει,
 μετὰ ταῦτα δὲ καὶ τὸ λαληθὲν μυστικῶς πρὸς αὐτὸν ἔξωρ- P. 59
 20 χεῖτο. αὐτὸς μὲν τοῖς ἔξωθεν λόγοις καὶ πρὸς τὸν ἀδελφὸν
 πλάσμα τὸ λεχθὲν ἐπεξηγούμενος καὶ φενάκην εἶναι ἐφθέρ-
 γετο, κατὰ νοῦν δὲ ἔλκων τὸν φανέντα ἐκεῖνῳ ἰεροπρεπῆ ἄν-

1. ἀπηγητικῶς P. ἄλλος A. 7. ἐντειναι C. 9. αὐτόκρα-
 τορ C, αὐτοκράτωρ PGA. Ἀλέξιος A. 12. δὴ om. C.
 καὶ tertium om. G. 13. εἶπω G. ante καταλάβοιτο add.
 καὶ P. 17. ἤξιον GP, recte C. 21. εἶναι ἐφθέργετο add. A.
 22. ἐκεῖνον minus recte coni. Hoeschel.

an homine aliquis maior, futurarum rerum certe scientissimus; qui
 sacerdotis quidem specie, nudo capite, coma cana, barba horrida,
 pedes ad equitem Alexium accessit et crure comprehensum ad se
 attraxit insurravitque Davidicum illud “intende, prospere proce-
 de, regna propter veritatem et mansuetudinem et iustitiam.” qui-
 bus adiunxit “imperator Alexi.” haec locutus et quasi vaticinatus,
 evanuit Alexiumque effugit, licet omnia circumspiceret, atque adeo ha-
 benis effusis persequeretur, an forte a deprehenso, quis et unde
 esset, perdisceret. nihilo tamen minus latebat visus. reversum Isaacius
 frater multum de iis quaesivit, quae vidisset, et ut arcanum
 sibi aperiret, rogavit; cumque instaret Isaacius, Alexius primo ter-
 giversatus est, dein quid secreto sibi dictum esset, detexit. id
 licet palam et cum fratre colloquens, pro figmento et praestigiiis ha-
 beret, tamen cum sancti, quem viderat, viri speciem mente reputa-
 ret, retulisse is theologum, tonitruum filium, Alexio videbatur. haec senis
 oracula et quae verbis ab eo significata erant, ubi Isaacius re ipsa

δρα, εἰς τὸν τῆς βροντῆς υἱὸν θεολόγον παρείκαζεν. ἐπεὶ δὲ τὰ τοῦ γέροντος προμαντεύματα καὶ ἄπερ εἶπεν ἐκεῖνος ἐν λόγοις, ὁ Ἰσαάκιος ἐν τοῖς πράγμασιν ἐθεάτο, ἐνίστατό τε ἀνδρικώτερον αὐτὸν βιαζόμενος καὶ τὸ ἐρυθροβαφῆς ἐνδιδύσκει ὑπόδημα, καὶ μᾶλλον ὄρῳν τοῦ ὀπλιτικοῦ παντὸς τὴν 5 διαπύρρον ἐπιθυμίαν πρὸς τὸν Ἀλέξιον. καὶ τὸ ἐντεῦθεν ἐξ-
 Β ἤρχον δὲ Δοῦκαι τῆς εὐφημίας, τὰ τε ἄλλα τὸν ἄνδρα καὶ οὗτοι ἀποδεχόμενοι καὶ διότι ἡ τούτων προσγενῆς Εἰρήνη καὶ μήτηρ ἐμὴ κατὰ νόμους συνῆπτο τῷ ἐμῷ πατρὶ. σύναμα δὲ τούτοις καὶ οἱ ἐκ τοῦ αἵματος συμφρῆεις αὐτῶν ἀναβλα- 10 στήσαντες τὸ αὐτὸ προθύμως ἐποιοῦν. τὸ δὲ γε λοιπὸν τοῦ στρατοῦ διαδεξάμενον τὴν εὐφημίαν, σχεδὸν εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανὸν ἀνέπεμπον τὰς φωνάς. καὶ ἦν ἰδεῖν καινόν τι τηρ-
 καῦτα συμβαῖνον, τοὺς πρότερον διηρημένους τὰς γνώμας καὶ θάνατον ἐλέσθαι μᾶλλον ἢ τῆς σφῶν ἐπιθυμίας ἀποτυ- 15 χεῖν βουλομένους, ὁμογνώμονας ἐν μιᾷ καιροῦ ῥοπή γεγονό-
 τας, καὶ τοσοῦτον, ὡς μηδ' εἴ ποτε στάσις μεταξὺ τούτων ὄλωσ ἦν ἐπιγινώσκεισθαι.

C 8. Ἐν ὅσῳ ταῦτα ἐτελεῖτο, φήμη τις περὶ τοῦ Μελισ-
 σηνοῦ διέτρεχε, φθάσαι τοῦτον μηνύουσα περὶ τὴν Δάμαλιν 20
 μεθ' ἱκανῆς στρατιᾶς, εὐφημεισθῆναι τε ὡς βασιλέα ἤδη καὶ
 ἄλουργὰ ἡμφιεσμένον· οἱ δὲ τῷ λεγομένῳ πιστεύειν τέως

1. παρείκαζεν om. C. ἐπὶ P. 2. προφοιβάσματα A. εἶπεν om. A. 3. ὁ : καὶ A. ἐθεάσατο G. 6. τὸ ἐντεῦθεν γούν A. 8. καὶ om. C. 9. τῷ ἐμῷ πατρὶ : αὐτῷ A. 12. εἰς A, ἐφ' GP, ἐς P in margine. τὸν om. A. 13. τε om. G. 22. ἄλουργόν GA.

comprobata vidit, vehementius fratri institit ac pæne vi coegit, ut calceos purpureos indui sibi sineret, praesertim cum universi exercitus ardentissima in Alexium studia nosset. tunc initium acclamandi Ducae fecerant, cum aliis de causis Alexio et ipsi cupientes, tum maxime quod propinqua eorum, Irene mater mea, rite ei nupserat. idem, qui sanguine cum iis coniuncti erant, simul alacriter faciebant; quos cetera multitudo excipiens, ad coelum usque voces efferebat. ac mirum quid eo tempore contigit, ut qui modo discordes inter se, mortem obire maluerant, quam sententia sua decedere, consentirent momento, idque ita, ut dissidium inter eos unquam fuisse, cognosci non posset.

8. Quae dum peraguntur, rumor differebatur, Melissenu cum exercitu satis magno Damalim usque progressum, imperatorem acclamatam purpuraque indutum esse. cui famae tunc fidem habere non

οὐκ εἶχον. τὰ δὲ κατ' αὐτοὺς κακέϊνος μαθῶν πρέσβεις ταχὺ
 πρὸς αὐτοὺς ἐξαπέστειλεν. οἱ καὶ καταλαβόντες ἤδη τὰς
 πρὸς αὐτοὺς γραφὰς ἐνεχειρίζον, οὕτωςί πως διεξιούσας.
 “ὁ θεὸς με μέχρι Λαμάλως μετὰ τῆς ὑπ' ἐμὲ στρατιᾶς
 5 αἰσινῆ διεσώσατο. μεμάθηκα δὲ καὶ τὰ ὑμῖν ξυμπεισόντα καὶ
 ὡς τῆς κακονοίας τῶν δούλων ἐκείνων καὶ τῶν δεινῶν καθ'
 ὑμῶν ἐπιχειρημάτων θεοῦ προμηθεῖα ἴσυσθέντες, τῆς ἑαυτῶν
 πεφροντίκατε σωτηρίας. ἐπεὶ δὲ κἀγὼ τῇ μὲν σχέσει θεοῦ D
 νεύσει ἐξ ἀγγιστείας ὑμῖν προσηκείωμαι, τῇ δὲ γνώμῃ καὶ
 10 τῇ πρὸς ὑμᾶς ἀρρήκτῳ διαθέσει οὐδενὸς τῶν καθ' αἷμα προσ-
 ηκόντων ὑμῖν ἀποδέω, ὡς ὁ τὰ πάντα κρίνων οἶδε θεός,
 δέον ἡμᾶς κοινῶς σκοπήσαντας περιποιήσασθαι ἑαυτοῖς τὸ V. 51
 ἀσφαλές τε καὶ ἀκατάσειστον, ὅπως μὴ παντὶ ἀνέμῳ περι-
 φερώμεθα, ἀλλὰ καλῶς τὰ τῆς βασιλείας ἰθύνοντες, ἐπ'
 15 ἀσφαλοῦς βαίνωμεν τῆς κρηπίδος. τοῦτο δὲ πάντως ἡμῖν
 ἐσεῖται, εἰ θεοῦ νεύσει τῆς πόλεως παρ' ἡμῶν ἐαλωκυίας,
 ὑμεῖς μὲν τὰ τῆς ἐσπέρας διεξάγοιτε πράγματα, ἐμοὶ δὲ τὰ
 τῆς ἑώας ἀποκληρωθῆναι ἐκχωρήσετε στεφηφοροῦντι καὶ
 ἄλουργά περιβεβλημένῳ καὶ ἀναγορευομένῳ, ὡς ἔθος τοῖς
 20 βασιλεῦσιν ἔστιν, σὺν τῷ ἀναρρηθέντι ἐξ ὑμῶν, ὥστε κοι-
 νὴν τὴν ἡμῶν εὐφημίαν γίνεσθαι, κἄν οἱ τόποι καὶ τὰ πρά- P. 60

2. καὶ om. C, δὲ G. ἤδη om. A. 3. πως A, πω C, που PG.
 post διεξιούσας C add. περὶ τῶν τοῦ Μελισσηνοῦ πρεσβέων.
 eundem titulum G in margine habet. 4. ἐπ' ἐμὲ P. 8. τῇ
 μετασχέσει A. 10. ἡμᾶς A. ἀρρήκτῳ G. αἷμα A, αἷμα-
 τος PG. 11. ὁ πάντα PG, recte CA. 13. μεταφερώμεθα C.
 16. ὑμῶν C. 18. ἑώας A, Ἄσιας PG. ἐκχωρήσετε A, ἐκχω-
 ρήσητε C, ἐκχωρήσοιτε PG. 21. ἡμῶν om. A. τὰ om. C.

poterant. verum ille, de rebus a Comnenis gestis et ipse certior factus,
 legatos celeriter ad eos misit. qui cum advenissent, litteras tradide-
 runt, in quibus haec fere scripta erant. “deus me usque Damalim
 incolumentem cum exercitu servavit. vobis quoque quid acciderit cog-
 novi et quomodo a servorum illorum malignitate dirisque insidiis
 dei providentia vindicati, saluti vestrae consulueritis. quoniam autem
 et affinitate, id quod in divini beneficii parte pono, vobiscum iun-
 ctus sum, et voluntate immutabilique in vos animo ne consanguineo-
 rum quidem vestrorum (deum rerum omnium iudicem testor) ulli
 concedo, in commune consulendo salutis nostrae stabilitatem con-
 firmare nos oportet, ne omni vento huc illuc agitemur, sed bene
 constitutis imperii rebus, satis firmo fundamento innitamur. id sine
 dubio contigget, si urbe a nobis deo annuente capta, vos Occi-
 dentis res administratis, mihi Orientem regendum concedatis, corona
 atque purpura induto et, quemadmodum imperatoribus mos est,

γματα ἡμῖν ἀπομεμέρισται, τὴν τε γνώμην μίαν καὶ τὴν αὐτὴν εἶναι. καὶ οὕτως ἡμῶν ἐχόντων, ἀστασίαστα δι' ἀμφοῖν διεξάγοιτο ἂν τὰ τῆς βασιλείας." ταῦτα οἱ πρέσβεις ἀπαγγέλλαντες, ἀπόκρισιν μὲν αὐτοτελῆ τηρικαῦτα οὐκ ἐδέξαντο. τῇ δὲ μετ' αὐτὴν μετακαλεσάμενοι τούτους, διὰ πολ-5 λῶν τὸ ἀδύνατον τῶν παρὰ τοῦ Μελισσηνοῦ μηνυθέντων ἐδείκνυον· τὰ δὲ γε δοκοῦντα τοῦτοις ἐς νέωτα γνωρίσαι αὐτοῖς ἐπηγγέλλοντο διὰ Γεωργίου τοῦ καλουμένου Μαγγάνη, ᾧ καὶ τὴν αὐτῶν Θεραπείαν ἀνέθεντο. τούτων οὕτω γινομέ-10 Βρων, οὐδὲ τῆς πολιορκίας κατερραθύμουν παντάπασιν, ἀλλὰ δι' ἀκροβολισμῶν, ὡς ἐνόη, τῶν τειχῶν ἀπεπειρωῶντο τῆς πόλεως. τῇ δὲ μετ' αὐτὴν μετακαλεσάμενοι τούτους, τὰ αὐτοῖς εἶπον δοκοῦντα. τὰ δὲ ἦν τιμηθῆναι τὸν Μελισσηνὸν τῷ τοῦ καίσαρος ἀξιώματι καὶ ταινίαις ἀξιοθῆναι καὶ εὐφημίαις καὶ τῶν ἄλλων, ὅσα τῷ τοιοῦτῳ προσήκει ἀξιώματι, δοθῆναι 15 δὲ οἱ καὶ τὴν Θετταλοῦ μεγίστην πόλιν, ἐν ἧ καὶ ὁ ἐπ' ὀνόματι τοῦ μεγάλου μάρτυρος Δημητρίου ναὸς περικαλλῆς ἠκοδόμηται, ὅπου καὶ τὸ μύρον ἐκ τῆς ἐκείνου τιμίας σοροῦ βλύζον ἀεὶ μεγίστας ἰάσεις τοῖς μετὰ πίστεως προσιοῦσι πα- C ρέχει. οἱ δὲ δυσχεραίνοντες ἐπὶ τοῦτοις, ἐπεὶ ἐφ' οἷς μὴ 20 ἔλεγον οὐκ εἰσηκούοντο, ἑώρων δὲ πολλὴν τὴν κατὰ τῆς πό-

1. ὅμην A. 2. καὶ add. G. 3. ἐξάγοιτο CG. 4. ἀπό-
κρισιν μὲν τηρικαῦτα οὐκ A. 7. ἐν νέωτα PG, recte CA.
8. Μαγγάνη C ubique, Μαγκάνη PGA. 12. μετακαλεσάμε-
νος CG. τούτους om. G, τοὺς πρέσβεις A. 14. lege καὶ
ταινίας ἀξιοθῆναι καὶ εὐφημίας. 18. τιμίας add. C et in mar-
gine P. 20. μὴ : lege μὲν.

simul cum nomine illius vestrum, cui imperium deferetur, renuntiato. ita et acclamatio communitis fiet et licet, locis negotiisque disiuncti, animo tamen uno eodemque erimus ac summa pace a duobus imperium administrabitur." haec cum legati retulissent, nihil in praesens certi responsum. postridie iis accessitis, Comneni multis verbis, ea quae Melissenus proposuisset, fieri non posse, demonstrarunt; ceterum quid consilii de ea re cepissent, brevi ipsis indicatum iri per Georgium Manganem cognomine, cui legatorum quoque curam demandaverant. inter quae nec urbis oppugnationem negligebant omnino, sed velitationibus, quantum poterant, muros tentabant. postero autem die accessiverunt eos et quid sibi placuisset, docuerunt. caesaris dignitatem et taeniam et acclamationem et qui reliqui eius dignitatis honores essent, Melissenō se concedere; praeterea attribuere se eidem Thessalonicam urbem maximam, in qua etiam praestantissima aedes in nomine magni martyris Demetrii condita est, ubi unguentum, e venera-

λεως τούτων παρασκευὴν καὶ παμπληθῆ τὴν ὑπ' αὐτὸν στρα-
 τῖαν οὖσαν καὶ τὸν καιρὸν ἤδη αὐτοῖς ἀποστενούμενον, δε-
 διότες μὴ τῆς πόλεως ἀλούσης τεθαρρηκότες οἱ Κομνηνοί,
 οὐδ' ἄπερ νῦν ὑπισχυοῦνται θελήσωσι περατώσαι, διὰ χρυ-
 5 σοβούλλου λόγου ταῦτα γίνεσθαι δι' ἐρυθρῶν βεβαιωθέντος
 γραμμάτων ἤτοῦντο. κατανέει πρὸς τοῦτο ὁ Ἀλέξιος ὁ ἀρ-
 τιφανῆς βασιλεύς. καὶ μετακαλεσάμενος εὐθὺς Γεώργιον τὸν
 Μαγγάνην, ὃς καὶ ὑπογραφεὺς αὐτῷ ἐχηρημάτιζεν, ἀνατίθε-
 ται τούτῳ τὴν τοῦ χρυσοβούλλου γραφήν. ὁ δὲ ἐπὶ τρισὶν D
 10 ἡμέραις ὑπερετίθετο, ἄλλοτε ἄλλας αἰτίας συνείρων, ποτὲ
 μὲν λέγων, ὡς ἄρα κατάκοπος γεγονὼς κατὰ τὴν ἡμέραν
 ὄλην, τῆς νυκτὸς μὴ δύνασθαι γραφήν ξυντελέσαι, ἄλλοτε
 δ' ὅτι τὰ γεγραμμένα νυκτὸς σπινθήρ ἐμπεσὼν ἀπετέφρωσε.
 τοιαῦτα καὶ ἄλλ' ἄττα ὁ Μαγγάνης προφασιζόμενος καὶ οἶον
 15 μαγγανευόμενος ἄλλοτε ἄλλως ὑπερετίθετο. ἀπάραντες δ'
 ἐκέϊθεν οἱ Κομνηνοί, καταλαμβάνουσι ταχὺ τὰς λεγομένας
 Ἀρετάς. τόπος δὲ οὗτος ἀγχοῦ τῆς πόλεως διακείμενος, ὑπερ-
 κείμενος μὲν τῆς πεδιάδος καὶ τοῖς κάτωθεν ἰσταμένοις καὶ
 πρὸς τοῦτον ὄρωσιν εἰς λοφιὰν ἀνατεινόμενος, καὶ τὴν ἐτέραν
 20 μὲν πλευρὰν πρὸς θάλατταν ἀπονεύων, κατὰ δὲ τὴν ἐτέραν
 πρὸς τὸ Βυζάντιον, ταῖς δὲ γε λοιπαῖς θυσι πρὸς ἄρκτον καὶ

1. ὑπ' αὐτὸν C, ἐπ' αὐτῶν PG.

4. χρυσοβούλλου λόγων —

βεβαιωθέντων CG.

6. ἀρτιφανῆς PG, ἀρτιφανῆς A.

9.

χρυσοβουλου A.

δ' ἐπὶ A.

14. ἄλλα τε codices, correxi.

17. δ' οὗτος A.

18. ἐνιστάμενοις G.

bill eius loculo semper scaturiens, maximas sanationes iis adfert, qui cum fide accedunt. has condiciones quamvis aegre ferrent legati, tamen improbatis quae contra monebant, cum multum eorum ad oppugnandam urbem apparatus et magnas Alexii copias viderent ac temporis angustiis iam premerentur, veriti, ne capta urbe Comneni etiam magis sibi confidentes, ne ea quidem, quae nunc promitterent, concessuri essent, postularunt, ut bulla aurea, rubris litteris subscripta, haec sibi confirmarentur. annuit Alexius, novus imperator, et statim Georgio Mangani, qui ab epistolis erat, accessito, ut bullam auream conscriberet, mandavit. verum is triduo rem distulit, aliud alio tempore praetextens; modo diurno se labore defessum noctu litteras perficere non potuisse causabatur, modo perfectas noctu scintilla, quae incidisset, conflagrasset. haec atque alia talia Manganes praetendens et quasi mangonizans alias aliter rem procrastinavit. interim Comneni ulterius progressi, Aretas quae dicuntur celeriter occupant. est is locus prope urbem situs, leniter ex planitie editus et infra stantibus collis speciem praebens, altero latere ad mare, altero

δύσιν, πυντι ἀνέμφ καταπνεόμενος, διειδὲς δὲ ὕδωρ καὶ πό-
 τιμον ἔχων ῥέον αἰεΐ, φυτῶν δὲ καὶ δένδρων παντάπασιν
 P. 61 ἀμοιρῶν· εἶπες ἂν ὑπὸ τινων δρυτόμων ἐκπεφαλακρῶσθαι
 τὸν λόφον. διὰ γοῦν τὸ τοῦ τόπου ἐπιτεργῆς καὶ εὐκρατον
 καὶ Ῥωμανὸς ὁ Διογένης ὁ αὐτοκράτωρ ἑρασιῶνης μικρᾶς 5
 V. 53 χάριν οἰκήματα λαμπρὰ καὶ ἀποχρῶντα βασιλεῦσιν ἀνήγει-
 ρεν. ἐκεῖσε τοίνυν γενόμενοι, πέμποντες ἀπεπειρῶντο τοῦ
 τείχους, οὐδ' ἐλεπόλεων ἢ μηχανῶν ἢ πετροβόλων τῶν
 ὀργάνων, ἐπεὶ μηδ' ὁ καιρὸς ἐδίδου, ἀλλὰ διὰ πελταστῶν
 καὶ ἐκηβύλων καὶ δορυφόρων καὶ καταφράκτων ἀνδρῶν. 10

9. Ὁ δὲ γε Βοτανειάτης τὴν τῶν Κομνηνῶν τοιαύτην
 ἐπιχείρησιν ὄρων πολυπληθῆ τε καὶ ἐκ παντοίων συνειλεγμέ-
 νην ἀνδρῶν καὶ πρὸς ταῖς πύλαις τῆς πόλεως ἐπειγομένην
 B ἤδη ἐγγίσει, τὸν δὲ γε Μελισσηνὸν Νικηφόρον περὶ τὴν Δά-
 μαλιν φθάσαντα οὐχ ἤττω τούτων δύναμιν ἔχοντα καὶ τῆς 15
 βασιλείας ὠσαύτως ἀντιποιούμενον, μὴ ἔχων ὅ τι καὶ δρά-
 σεις, μηδ' ἀντιπαλαμᾶσθαι δυνάμενος πρὸς ἄμφω τὰ μέρη,
 ὑπὸ τοῦ γῆρως ὑπόψυχρός τε ὢν καὶ μᾶλλον περιδεῆς, κἄν
 ἐν νεότητι ἀνδρικώτατος ἦν, τοσοῦτον μόνον τότε ἀπέπει,
 ὅποσον αὐτὸν ἢ τοῦ τείχους περιβολῆ διεζώννυε, καὶ ἀπε- 20
 νεύεναι μᾶλλον πρὸς τὸ τῆς βασιλείας ἐκστῆναι. ἔνθεν τοι
 καὶ ἐκπληξίς κατεῖχε καὶ θόρυβος ἅπαντας, καὶ ἀλώσιμα

3. ὑπὲρ G. 4. τοῦ om. G. 6. ἀνέγειρεν P. 10. καὶ ter-
 tium om. G. 11. γε om. A. Κομν. ἀποστασίων ὄρων A.
 13. ἐπαγομένην CG, ἐγγίξουσαν A. 19. τότε μόνον P. ἀπέ-
 πνει em. Diesterwegius, codices ἀπέπει. 20. αὐτῷ A.

ad Byzantium vergens, reliquis duobus ad septentrionem et occiden-
 tem spectantibus, omni vento expositus, liquidae et bibendo idoneae
 aquae fontes habens perennes, plantis autem atque arboribus adeo
 infecundus, ut, a lignatoribus abrasum diceret. ibi imperator Romanus
 Diogenes, amoenitatem loci et coeli temperiem secutus, brevis rusti-
 cationis causa magnifica et regibus apta aedificia extruxit. quo cum
 pervenissent, miserunt qui muros tentarent urbis, non turribus aut
 machinis, cum id ne per tempus quidem liceret, sed peltastis, iaculato-
 ribus, hastatis et gravis armaturae militibus missis.

9. Sed Botaniates, cum et Comnenos magno ac variis ex homini-
 bus conflato exercitu ad ipsas urbis portas iamiam appropinquasse,
 et Melisenum Nicephorum Damalium pervenisse haud minoribus copiis
 parique principatus invadendi consilio cognosset, animi anxius et
 utriusque obsistendo impar, ad hoc propter senectutem ignavus atque
 timidior, licet adolescens fuisset fortissimus, tantum a metu tum
 respirabat, quantum moenibus circumseptus erat, nec ab imperio

πάντα ἐδόκει γενήσεσθαι πάντοθεν. ὡς δὲ δυσχερὴς ἦ τῆς πόλεως ἄλωσις τοῖς Κομνηνοῖς κατεφαίνετο, (αἱ δὲ δυνάμεις ἐκ διαφόρων ξενικῶν τε καὶ ἐγχωρίων συνελέγοντο· ὅπου δὲ C πληθὺς διάφορος, ἐκεῖ καὶ τὸ τῆς γνώμης διάφορον κατα- 5 φαίνεται,) βλέπων ὁ τὸ νέον ἐνδεδικυκῶς πέδιλον Ἀλέξιος τὸ δυσάλωτον τῆς πόλεως καὶ τὸ τῶν στρατιωτῶν παλιμβολον ὑποτοπάζων, εἰς ἑτέραν ἐτράπετο γνώμην, ἵνα θωπεύαις τισὶ καὶ ὑποσχέσειν ὑποποιησάμενός τινας τῶν φυλαττόντων τὰ τείχη καὶ κλέψας αὐτῶν τὴν γνώμην, οὕτως αἰρήσῃ τὴν πό- 10 λιν. ταῦτα δὲ ὅλης τῆς νυκτὸς μελετήσας, εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ καίσαρος ἅμα πρῶτὸν παραγίνεται, ἀπαγγέλλων τὰ σκοπηθέντα καὶ ἀξιῶν ἅμα συνέψασθαι οἱ καὶ κατασκοπῆσαι τὰ τείχη καὶ τὰς ἐπάλλξεις ἀναθεωρῆσαι καὶ τοὺς φυλάσσοντας D (ἦσαν γὰρ ἐκ διαφόρων) καὶ διαγινῶναι, ὅπως δυνατόν ἐστιν 15 ἀλῶναι τὴν πόλιν. ὁ δὲ βαρέως τοῦπίταγμα ἔφερεν, ἅτε τὸ μοναχικὸν οὕτω πρῶτῃν περιβεβλημένος ἀμφίον, καὶ συνεῖς ὅτι καταγελοῖτο ἂν ὑπὸ τῶν περὶ τὸ τεῖχος ἵσταμένων καὶ τὰς ἐπάλλξεις, εἰκότως τὸν πλησιασμὸν τῶν τειχῶν ἀνεδύετο. ὅπερ καὶ πέπονθεν. ὡς γὰρ βιασθεῖς τῷ Ἀλέξιῳ 20 συνηκολούθηκεν, εὐθὺς αὐτὸν ἀπὸ τῶν τειχῶν ἑωρακότες τὸν P. 62 ἀββᾶν μετὰ τινος προσθήκης ὑβριστικῆς διετώδαζον. ὁ δὲ

2. δὲ : an γὰρ? 5. ἐνδεδυμένος G, ἐμβεβηκῶς A. 10. ταῦτα δὲ ὅλης P, δι' G, καὶ ὅη δὲ ὅλης A. τῆς add. A. 12. συνέψασθαι A. 16. οὐ πάνυ πρῶτῃν A. βεβλημένος A. 18. τὸν om. G. 21. ἀβᾶν A.

abdicando abhorrebat. quo factum est, ut etiam cives trepidarent, et expugnari omnia undique posse viderentur. at Comnenis cum urbem vi capere difficillimum videretur, (nam copiae eorum ex omni genere peregrinorum aequae atque indigenarum collectae erant; ubi autem multitudo varia est, ibi varia etiam apparent studia,) itaque cum Alexius, novus imperator, urbem haud facile capi posse intelligeret et militum inconstantiam pertimesceret, consilio mutato, blanditiis ac promissis nonnullos ex iis, qui moenia defenderent, sibi conciliare eorumque voluntatem quasi furari statuit; quorum auxilio urbem caperet. quod cum tota nocte animo versasset, primo mane in Caesaris tentorium se confert, consilium cum eo communicat rogatque, ut moenia et propugnacula eorumque custodes, qui varii erant generis, secum exploratum iret et quomodo urbe potiri posset, specularetur. sed is aegre adduci poterat. cum enim monachi vestem haud ita pridem induisset, merito verebatur, ne si moenibus accederet, risui esset iis, qui in muro turribusque consistentes. neque id eum fefellerit. cum enim invitus Alexium secutus esset, statim conspicati ex muro, patrem eum irridendo salutabant, opprobrio quodam ad-

ἐπισυναΐξας τὸ ἐπισκύνιον καὶ ἔνδοθεν ὑβριζόμενος παρ' οὐδέν
 ἐλογίζετο, πρὸς δὲ τὸν προκείμενον σκοπὸν ὄλον εἶχε τον
 νοῦν. εἰώθασι γὰρ οἱ φρόνημα στάσιμον ἔχοντες ἐμμένειν
 ἐφ' οἷς ἂν κρίνωσι, τῶν δ' ἔξωθεν ἐπισυμβαινόντων κατα-
 φρονεῖν. ἐπυνθάνετο γοῦν, τίνες ἂν εἴεν οἱ ἕκασταχοῦ τοὺς 5
 πύργους φυλάσσοντες. ὡς δὲ ἐνταῦθα μὲν ἐφρεσάναι τοὺς
 ἀθανάτους λεγομένους ἐμίνθαν, (στράτευμα δὲ τοῦτο τῆς
 Ῥωμαϊκῆς δυνάμεως ἰδιαίτατον,) ἐκείσε δὲ τοὺς ἐκ τῆς Θου-
 Βλης Βαράγγους, (τούτους δὴ λέγω τοὺς πελεκυφόρους βαρβα- 10
 ρους,) ἀλλαχόσε δὲ τοὺς Νεμίτζους, (ἔθνος δὲ καὶ τοῦτο
 βαρβαρικὸν καὶ τῇ βασιλείᾳ Ῥωμαίων δουλεύον ἀνέκαθεν,)
 φησὶ πρὸς τὸν Ἀλέξιον παραινῶν, μήτε τοῖς Βαράγγοις ἐμβα-
 λεῖν, μήτε τοῖς ἀθανάτοις προσεμβалеῖν. οἱ μὲν γὰρ αὐτό-
 χθονες ὄντες τῷ βασιλεῖ, πολλὴν τὴν εἰς αὐτὸν ἐξ ἀνάγκης
 V. 54 ἔχοντες εὐνοίαν, θᾶπτον ἂν τὰς ψυχὰς παραδοῖεν ἢ ποτηρόν 15
 τι κατ' αὐτοῦ μελετῆσαι πεισθῆσονται. οἱ δὲ γε ἐπὶ τῶν
 ὤμων τὰ ξίφη κραδαίνοντες πάτριον παράδοσιν καὶ οἷον πα-
 ρακαταθήκην τινὰ καὶ κληρὸν τὴν εἰς τοὺς αὐτοκράτορας πί-
 Cστιν καὶ τὴν τῶν σωμάτων αὐτῶν φυλακὴν ἄλλος ἐξ ἄλλου
 διαδεχόμενοι, τὴν πρὸς αὐτὸν πίστιν ἀκράδαντον διατηροῦσι 20
 καὶ αὐτὰ ψιλὸν πάντως ἀνέξονται περὶ προδοσίας λόγον. τῶν
 δὲ γε Νεμίτζων ἀποπειρώμενος, ἴσως οὐ πόρρω βυλεῖ σκοποῦ,
 ἀλλ' εὐτυχῆσει τὴν εἴσοδον ἀπὸ τοῦ ὑπ' αὐτῶν τηρουμένου πύρ-

1. ἐπισκύνιον A. 2. πρὸς δὲ : ἀλλ' ἐπὶ A. 4. κρίνωσιν P.
 11. δουλεύων PG, correxi. 18. καὶ κληρὸν om. CG. 22.
 ἀποπειρώμενον — βάλλειν A.

dito. at ille attracto in frontem cucullo, ubi se intus abdidit, con-
 vicia nihili duxit, toto animo ad ea, quae agenda erant, intentus.
 solent enim, qui constanti sunt animo, perseverare in proposito et
 quae extrinsecus interveniunt, contemnere. explorabat igitur, quinam
 quibusque turribus praesidio essent. cumque immortales quos dicunt,
 (est ea maximo peculiaris exercitus Romani pars) hic praesidere co-
 gnovisset, illic Barangos Thule oriundos, (barbaros dico securibus
 armatos) alibi Nemitzos, gentem et ipsam barbaram et dudum Romanis
 servientem, suasit Alexio, ut neque Barangos neque immortales
 aggredereetur. hos enim, utpote indigenas, necessario summa erga impe-
 ratorem voluntate esse et mortem potius appetituros, quam ad aliquid
 in eum molliendum adducerentur; qui autem securim humero ferrent,
 tanquam pignus et hereditatem a maioribus traditam accepisse in im-
 peratores fidem eorumque custodiam, quam inviolatam servarent ne-
 que ullam omnino proditionis mentionem ferrent. at Nemitzos si
 adiret, nequaquam fortasse a spe destitutum iri, sed aditum per

γου. πειθεται τοίνυν τὸ ἐντεῦθεν Ἀλέξιος τοῖς τοῦ καίσαρος λόγοις, ὥσπερ ἐκ θείας ὁμῆς τούτους δεξάμενος. διὰ τινος οὖν ἀποσταλέντος παρ' αὐτοῦ τὸν ἡγεμόνα τῶν Νεμίτζων κάτωθεν ἐπιμελῶς ἀνεζήτει· ὁ δὲ ἄνωθεν προκύψας, πολλὰ 5 τε εἰπὼν καὶ ἀκούσας, συντίθεται ταχὺ προδοῦναι τὴν πόλιν. ἤκεν οὖν τὴν ἀγγελίαν ταύτην κομίζων ὁ στρατιωτής. ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀμφὶ τὸν Ἀλέξιον τὸ πῦρ ἐλπίδας, περιχαρεῖς γενόμενοι, μάλα προθύμως ἐπιβαίνουσιν τοῖς ἵπποις ἡτοιμάζοντο.

- 10 10. Ἄμα δὲ τούτοις καὶ οἱ τοῦ Μελισσηνοῦ κρέσβεις σφοδρῶς ἐπέκειντο ἀπαιτοῦντες τὸν ὑπεσχημένον χρυσόβουλλον λόγον. καὶ ὁ Μαγγάνης εὐθύς μετεκαλεῖτο κομίσων αὐτόν. ὁ δὲ τὸν μὲν χρυσόβουλλον λόγον γεγραμμένον ἔχειν ἔλεγε, τὸ δὲ γὰρ χρησιμεῦον σκεῦος εἰς τὰς βασιλικὰς ὑπογρα- 15 φὰς αὐτῇ γραφίδι ἀπολωλεκέναι δυσχυρίζετο, κρυψίνους ὡν ἀνῆρ καὶ δεινὸς τὸ μέλλον ῥῆστα προῖδειν καὶ ἐκ μὲν τοῦ P. 63 παρεληλυθότος θηρᾶσαι τὸ συνοίσον, τὸ δὲ γὰρ ἐνεσὸς ἀκριβῶς διαγνώσκειν καὶ πρὸς ὅπερ ἂν βούλοιο εὐθυμῶς μετενεγκεῖν, ἐπισκιάσαι τε πράγματα, εἰ μόνον θελήσῃ. ἀνεβάλλετο 20 γὰρ τὴν τοῦ χρυσοβούλλου γραφὴν ὁ Μαγγάνης, μετεώρους τὰς ἐλπίδας διδοὺς τῷ Μελισσηνῷ. ἐδεδίει γάρ, μὴ τοῦ χρυσοβούλλου τάχιον ἢ προσῆκει καταπεμφθέντος αὐτῷ, ᾧ

2. τούτους C, τοῦτο A, τούσδε PG. 7. ἐλπίδα A. 14. εἰς : πρὸς C. 15. αὐτῇ A, σὺν τῇ PG. ἀπολωλεκέναι PG, recte A. κρυψίνους P. 17. τὸ συν. G, τε P. 19. τε C, τὸ PG. πράγματα P in margine, πράγμα PG. μόνον C et in margine P, μὴ PG. 22. προσῆκε P. ᾧ G, ὁ P, ὅς A.

turrem, quam tuerentur, nacturum. haec velut oraculo edita Alexius accipiens, misit, qui Nemitzorum ducem sub murum diligenter quaereret. illo deorsum prospectante, post multa ultro citroque verba habita, de urbe prodenda convenit. quem nuntium cum ex insperato miles attulisset, Alexius quisque eum comitabantur, magnopere gavisi, alacriter ad equos conscendendos se pararunt.

10. Quae dum geruntur, Melissenii legati bullam auream promissam flagitarunt. Manganes statim arcessitus qui afferret, scriptam quidem bullam esse dixit, verum vas, quo ad subscribendum imperatori opus esset, cum ipso stilo se perdidisse affirmavit. etenim callidus erat homo, futura facile prospiciebat, ex praeteritis, quid utile esset, captabat, praesentia diiudicabat verissime atque ad voluntatem suam callide transferebat, miro praeditus artificio, res, dummodo vellet, tegendi. itaque differebat litteras conscribere, quo suspensas Melissenii spes teneret. ad quem si bulla aurea, qua caesaris dignitatem

τὴν τοῦ καίσαρος ἀξίαν τούτῳ κατεχαρίζετο, τὸν καίσαρα μὲν ἀποπέμψαιτο, τῆς δὲ βασιλείας ὅλως ἐξέχοιτο, καθάπερ καὶ πρὸς τοὺς Κομνηνοὺς διαμνηστικῶς ἦν, καὶ σπουδασίει τι θρασύτερον. καὶ τοῦτο ἦν ἡ τέχνη καὶ τὸ μαγγάνημα τοῦ Μαγγάνη περὶ τὴν ἀναβολὴν τοῦ χρυσοβούλλου 5 λόγου τοῦ καίσαρος. τούτων οὕτω τελουμένων καὶ τοῦ καιροῦ κατεπείγοντος τὴν πρὸς τὴν πόλιν εἰσοδόν, ὑποποιάζοντες οἱ πρέσβεις τὸ δρᾶμα, σφοδρότερον ἐνέκειντο, ἐξαιτούμενοι τὸν χρυσοβούλλον λόγον. οἱ δὲ Κομνηνοὶ φασὶ πρὸς αὐτούς “ἐπεὶ ἐν χερσὶν ἤδη τὴν πόλιν ἔχοντες ἄπιμεν, θεοῦ 10 ἐπαρήγοντος, ἐφ’ ᾧ κατασχεῖν αὐτήν, ἀπελθόντες ἀπαγγέλατε ταῦτα τῷ δεσπότῃ καὶ κυρίῳ ὑμῶν,” καὶ τοῦτ’ ἐπειπόντες, ὡς “εἴ γε κατ’ ἐλπίδας ἡμῖν ἀπαντήσῃ τὰ πράγματα, Cσοῦ πρὸς ἡμᾶς παραγενομένου, πάντα κατὰ ῥοῦν ἀκολοθησῆσαι καὶ κατὰ τὸ ἡμῖν καὶ σοὶ βουλευτόν.” ἀλλὰ ταῦτα μὲν 15 πρὸς τοὺς πρέσβεις. τὸν μέντοι Γεώργιον τὸν Παλαιολόγον πρὸς τὸν ἡγεμόνα τῶν Νεμίτζων Γιλπράκτον ἐξέπεμψαν, ἀποπειραν ποιήσασθαι τῆς γνώμης Γιλπράκτου, καὶ εἰ διαγνωθῆ προθυμούμενον δέξασθαι κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν τοὺς Κομνηνοὺς, τὸ δοθὲν αὐτῷ σύνθημα ποιῆσαι, ὅπερ αὐτοὶ μὲν θεα- 20 σάμενοι ἐπισπεύσουσι τὴν εἰσέλευσιν, αὐτὸς δὲ εἰς τὸν πύρ-

1. χαρίζετο P, ἐχαρίζετο A, κατεχαρίζετο CG. 2. ἀποπέμψαιτο CA, ἀποπέμψατο G. ὅλος C. 4. μαγγάνημα G.
5. τοῦ χρυσ. : τῷ C. χρυσοβούλλου A. 8. σφοδρότερον PG, recte A. 9. χρυσοβούλλου A. 11. κατασχεῖν αὐτήν θεοῦ ἐπαρήγοντος C, θεοῦ ἐπαρ. ἐφ’ ᾧ κατασχεῖν G. 12. ἡμῶν A.
13. γε om. GA. ἀπαντήσῃ CA, ἀπαντήσῃ PG. 14. πρὸς γενομένου C et in margine PG. 18. Γιλπράκτου : αὐτοῦ A.
21. ἔλευσιν G.

ei largiretur, celerius, quam necesse erat, perveniret, verebatur, ne contemto hoc honore, imperium omnino, quemadmodum ipse Comnenis significaverat, appeteret et in facinus aliquod audax prorumperet. hoc igitur consilium et mangonium erat Manganis, cum bullam auream caesaris conscribere procrastinaret. tempore autem instante, quo Comneni in urbem invasuri erant, ubi legati dolum suspectarunt, vehementius instabant bullam auream poscere. quibus Comneni haec fere respondent. “quoniam in manibus urbs est, quam ut iuvante deo recipiamus, iam movemus, ite atque hoc ipsum domino vestro renuntiate, illudque addite, si prospere res procedant, facile omnia, cum ipse ad nos venerit, ex utriusque nostrum sententia conventura.” legatis ita dimissis, Georgium Palaeologum ad ducem Nemitzorum Gilpractum miserunt, animum eius exploratum. quem si paratum, ut promiserat, ad intromittendos Comnenos cognovisset, signum conductum daret; eoque conspecto

γον ἀπελθάν, θῆκτον αὐτοῖς τὰς πύλας ἐπανοῖξει. ὁ δὲ
 μῦλα προθύμως τὴν πρὸς τὸν Γιλπράκτον ὁδοπορίαν ἀνεδέ-
 ξαστο, πρόθυμος ὢν ἀνὴρ εἰς τὰς πολεμικὰς πράξεις καὶ πύ- V. 55
 λων ἐκπερθέσεις, καὶ τοῦτ' αὐτὸ τειχεσιπλήτης αὐτόχρημα D
 5 εἶπες ἄν, ὁ περὶ Ἄρειος Ὅμηρος. οἱ δὲ Κομνηνοὶ ὀπλισάμε-
 ται καὶ τὸ ὀαλιτικὸν ἄπαν ἐμπειρίας πάντο καταστραφόμενοι,
 βραδέι ποδὶ στείχοντες, ἰλαδὸν πρὸς τὴν πόλιν ἀπῆσαν.
 ἐσπέρας οὖν κελύσας τῷ τείχει ὁ Παλαιολόγος Γεώργιος καὶ
 σύνθημα ἀπὸ τοῦ Γιλπράκτου λαβών, ἀνεισιν ἐπὶ τὸν πυρ-
 10 γον μετὰ τῶν ἀμφ' αὐτόν. οἱ δὲ γε ἀμφὶ τὸν Ἀλέξιον τέως
 μὲν ὀλίγον τι πρὸ τῶν τειχῶν γεγονότες, χάρακά τε βάλλον-
 ται καὶ στρατοπεδεύουσι λαμπρῶς. καὶ βραχὺ τι μέρος τῆς
 νυκτὸς ἐπ' αὐτοῦ ἀυλισάμενοι, τὸ λοιπὸν αὐτοὶ τὸ μεσοίτα-
 15 τὸν εἶχον τῆς φάλαγγος ἅμα τοῖς τῶν ἰππέων ἐπιλέκτοις καὶ
 τῷ κρείττονι στρατιῷ, τότε ψιλὸν διατάξαντες, βεβήθη τε προ- P. 64
 ἴοντες, κατ' αὐτὸ τὸ περιόρθρον πρὸ τῶν τειχῶν ἀθρόον κα-
 θίστανται. καὶ πολέμου σχῆμα διατυπώσαντες, ἐσιδηροφό-
 ρον ζύμπαντες, ἵνα τοὺς ἐντὸς καταπλήξαιεν. σύνθημα δὲ
 ἄνωθεν δόντος αὐτοῖς τοῦ Παλαιολόγου καὶ τὰς πύλας ἀνοί-
 20 ξαντος, συμμίγην εἰσῆσαν, οὐ σὺν εὐταξίᾳ στρατιωτικῇ,
 ἀλλ' ὡς ἔτυχεν ἕκαστος, ἀσπίδας καὶ τόξα καὶ δόρατα φέρον-
 τες. ἡ δὲ ἡμέρα πέμπτη ἦν ἡ μεγάλη, καθ' ἣν τὸ μυστικὸν
 πάσχα θύομεν ἅμα καὶ ἐστιώμεθα, ἐπινεμήσεως τετάρτης

2. μῦλα om. P. ἐδέξαστο A. 3. ὁ ἀνὴρ A. τὰς om. CA.
 11. πρὸς G. 12. βραχὺ PG, ὀλίγον A. 15. lege τό τε.
 19. αὐτοῖς om. A. ἀνοίξαντος, ἀπ' τῆς χαρσίον κικλήσκονται A.
 23. ἅμα : τε A. ἐπὶ νεμήσεως PG, recto A.

ipsi sine mora in urbem festinarent, Georgius autem, celeriter turri
 ascensa, portas aperiret. libentissime hic ad Gilpractum iter suscepit,
 quippe qui promptus ad bellica facinora et urbium expugnationes
 esset, ut illud ipsum τειχεσιπλήτης, quod de Marte Homerus dicit,
 quadrare in eum videretur. Comneni, universo exercitu instructo et
 perite ordinato, lente progressi, ad urbem turmatim accesserunt. vo-
 spere autem Georgius Palaeologus ad muros appropinquavit et, signo
 a Gilpracto accepto, in turrim ascendit cum suis. interim Alexius,
 haud procul ab urbe vallum iecit castraque bene metatus est. post-
 quam exiguam noctis partem ibi consedit, presso gradu incedens,
 (ipse cum lectis equitibus et militum flore mediam aciem tenebat, ve-
 litibus in agmina partitis,) diluculo ipso sub moenibus copiis omni-
 bus constitit. milites in speciem praelii erant armati, ut qui intus
 erant, percellerentur. verum ubi Palaeologus signum de muro dedit
 portasque aperuit, promiscue irruunt, non servato ordine, sed te-

ἦδη παρὰ τῶν Κορινθίων, μετακαλεούμενος τὸν τῶν πιστο-
 κέρων Θεραπόντων αὐτῶν, παρεκλείετο διὰ τοῦ στόλου τῶν
 Μελισσησίων εἰσελθεῖν εἰς τὰ βουαίαια, ἔτι μὲν συνεκίετο καὶ D
 σκαθάριος τις ἀπὲρ μαχηματίας, πρὸ δὲ τοῦ φθῆσαι εἰς
 5 ἕρπον τὸν λόγον, ἣ μὲν κίλις εἶλω, ὁ δὲ Παλαεόλογος ἔτα
 τῶν ὄπ' αὐτῶν ἀναλαβόμενος, καὶ ἡ κίλις αἶψα εἰς τὸν θάλασσαν
 παρενόμενος. περιττῶν δὲ τινι ἀκινή, εἰσεῖσεν εἰς τὸν
 καὶ ταῖς ἐρέταις παρεκλείετο, ὅπου ὁ στόλος κατὰ τὸ εἰδι-
 σμένον προσώριστο, ἀλυθῆσαι τὸ σκίφος. ἐγγίζων δὲ ἦδη
 10 πρὸς τὴν περσίαν, ὅρα τὸν παρὰ τοῦ Βουτανεῖου ἀποστα-
 λέντα ἐφ' ᾧ τὸν Μελισσησίων διαπεραιώσαι, τὸν στόλον εἰτρε- V. 56
 πίζοντα, καὶ τὸν σκαθάριον ἐντὸς μιᾶς τῶν πολεμικῶν νηῶν P. 65
 γνωρίας σὺν αὐτῶν κόρωθεν, κάλιι συνήδη τοῦτον ἔχων,
 παρακλείσας καὶ προσεικὼν αὐτῷ τὰ συνήδη, ἐκινῆσθετο
 15 ὅθεν καὶ ὄπη πορεύεται, καὶ μεθ' ἑαυτοῦ ἀναλαβεῖσθαι αὐτὸν
 ἤξιον. ὁ δὲ σκαθάριος ξιφήρη τοῦτον ἔρων καὶ ἀσπίδα κα-
 τέχοντα, δειλιάσας φησὶ πρὸς αὐτὸν "εἰ μὴ σε εὖτω κωλυ-
 κλισμένον ἔωρων, περιχαρῶς ἂν ἐδεξάμην." ὁ δὲ μάλα προ-
 θύμως καὶ τὴν ἀσπίδα καὶ τὸν ἀκινάκην καὶ τὴν κόρινθα
 20 ἀποθέσθαι κατειπίθετο, εἰ μόνον θελήσει τοῦτον ἀναλαβεῖσθαι.
 ὡς δὲ καταθέμενον αὐτὸν τὰ ὄπλα ὁ σκαθάριος ἐθάσατο,
 παρεκχωρήκει τρηκαῦτα αὐτῷ τῆς εἰς τὸ ἴδιον πλοῦν εἰσε-
 λεύσεως, καὶ περιπλακεῖς κατησπάζετο μάλα περιχαρῶς. ὁ

2. Θεραπόντων om. PA, add. CG et in margine P. διὰ
 τοῦ στόλου om. PA, add. CG et in margine P. 9. ἀλυθῆ-
 ναι P. 10. περσίαν CGA. 21. αὐτὸν om. G.

Comnenis, uni e fidissimis administris mandavit, ut Melissenum classem
 in regiam adduceret; comitabatur eum spatharius quidam fortissimus.
 at priusquam imperatum perfici posset, urbs capitur. ac Palaeologus
 quidem, uno e suis assumto, ad mare pedibus descendit. ubi cum
 naviculam invenisset, statim ea conscensa, remiges recta in locum vehi
 iubet, ubi classis pro more stationem habebat. iamque appropinquabat
 ulteriori ripae, cum illum, qui a Botaniate ad Melissenum accessen-
 dum missus erat, classem expedientem conspexit; spatharius una e
 navibus bellicis vehabatur. quem simulac e longinquo cognovit, (nam
 familiaris eius olim erat.) adnavigavit et salute dicta, cum unde et
 quo proficisceretur percontatus esset, rogavit, ut se in navem admit-
 teret. sed spatharius, qui eum scuto gladioque instructum conspicie-
 ret, metu affectus, "libenter, inquit, exciperem, nisi te viderem ar-
 matum." ille sine detractione paratum se ostendit et scutum et
 gladium et galeam deponere, modo in navem se recipere vellet. at-
 que ubi arma eum spatharius posuisse vidit, in navem admittit et

B δὲ Παλαιολόγος, ὀβριμοεργὸς ὢν ἀνὴρ, οὐδὲ πρὸς βραχὸ περιμεινας, ἔργου ἤπτετο. καὶ ὡς πρὸς τὴν πρῶσαν ἀλλόμενος τοὺς δρέτας ἐπυνθάνετο “τί” λέγων “ποιεῖτε καὶ ὄπη πορευθεσθε κατὰ τῆς σφῶν κεφαλῆς κακὰ μέγιστα ἐπενεγκεῖν πραγματευόμενοι; ἢ πόλις, ὡς ὄρατε, εὐίλω. ὃ ποτε μέγας 5 δομέστικος νῦν βασιλεὺς ἀνηγόρευται· καὶ τοὺς ὀπλοφόρους ὄρατε καὶ τῆς εὐφημίας ἀκούετε· καὶ οὐκέτι χώραν ἕτερος ἐν τοῖς βασιλείοις ἔξει. καλὸς μὲν οὖν ὁ Βοτανειάτης, ἀλλὰ καὶ οἱ Κομνηνοὶ πολλῶ κρείττονες. πολλὴ ἡ τοῦ Βοτανειάτου στρατιά, ἀλλὰ πολλαπλάσιος ἢ ἡμετέρα. οὐ χρεῖ τοι- 10 γαρ οὖν τὴν σφῶν αὐτῶν ζωὴν, τὰς τε γυναῖκας καὶ τοὺς C παῖδας προδοῦναι, ἀλλὰ δὴ τὴν πόλιν περιαθρόησαντας καὶ τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν ἐντὸς αὐτῆς θρασυαμένους, τὰς τε σημαίας καὶ τὴν εὐφημίαν λαμπρὰν γινομένην ἀκούοντας, τὸν τέ ποτε μέγαν δομέστικον νῦν βασιλέα τοῖς βασιλείοις πελάζοντα 15 καὶ τὴν αὐτοκράτορα ἀρχὴν ἤδη περιζωννύμενον, πρῶμναν τε κρούσασθαι καὶ ἑτεραλκέα τὴν νίκην ποιησαμένους αὐτῶ προσελθεῖν.” οἱ δὲ τηρικαῦτα τοῖς τούτου λόγοις ὑπέξαντες, πάντες τῆς αὐτοῦ γνώμης γεγόνασιν. τοῦ δὲ σπαθαρίου δυσ- χεραίνοντος, ἠπέλιησεν ὁ ξιφηφόρος σῦτος Γεώργιος ὁ Πα- 20 λαιολόγος αὐτοῦ που ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τῆς νεῶς δε-

1. ὀβριμοεργὸς A, ὀβριμοεργὸς PG. 2. πρὸς add. C, καὶ πρὸς τὴν A. 4. post σφῶν add. αὐτῶν Hoeschel. ἐνεγκεῖν A. 6. ἀναγορεύεται A. καὶ om. A. 11. αὐτῶν om. A. 12. δὴ : δεῖ A. 16. τὴν om. A. ἤδη om. GA. 17. καὶ om. P, add. GA. ἑτεραλκῆ G. 20. ἠπέλιησεν P, ἠπέλιησεν CG. 21. δεσμώτην CG.

amantissime amplexus est. Palaeologus autem, qui vir erat animo alacri, ne ulla quidem cunctatione facta, quae agenda erant aggreditur. atque in proram insilliens, remiges ita interrogat. “quid, inquit, agitis, quoque pergitis, vestris capitibus mala maxima paraturi? urbs, ut videtis, capta est; qui modo magnus domesticus erat, nunc imperator renuntiat est; cernitis satellites eius et acclamationem auditis; neque alter amplius locum in regis aedibus habebit. bonus quidem Botaniates, sed multo Comneni meliores; magnus Botaniatae exercitus, sed noster multo maior. non igitur vos decet, vestram ipsorum vitam uxoresque ac liberos prodere; sed cognito, urbem ab exercitu universo occupari, signisque erectis, acclamationem omnium ore fieri, et magnum nuper domesticum iam imperatorem palatium accedere, regis decoratum insignibus, retro navigandum vobis atque ad eum transeundum est, quo vim victoriamque certam ipsi reddatis.” hac oratione commoti, omnes obsecuti sunt; quod cum spatharius moleste ferret, strenuissimus Georgius ille Palaeologus mi-

σημάσας καταβαλεῖν ἢ κατὰ τοῦ βυθοῦ ῥίψαι. εὐθύς οὖν D
 τῆς εὐφημίας ὁ Παλαιολόγος ἐξῆρχε, καὶ σὺν αὐτῷ οἱ ἐρέ-
 ται. τὸν δὲ σπαθάριον καὶ μὴ βουλόμενον καὶ δυσχεραίνον-
 τα κατὰ τοῦ καταστρώματος δεσμώτην κατέθηκεν. παρα-
 5 πλεύσας δὲ μικρόν, ἀναλαμβάνεται τὸν τε ἀκινάκην καὶ τὴν
 ἀσπίδα, καὶ οὕτω προσορμίζει, ὅπου ὁ στόλος, καὶ πάνθη-
 μον ἐποιεῖτο ἤδη τὴν εὐφημίαν. ἐντυχὼν δὲ καὶ τῷ ἀποστα-
 λέντι παρὰ τοῦ Βοτανειάτου ἐφ' ᾧ τὸν στόλον ἀναλαβέσθαι
 καὶ διαπεράσαι τὸν Μελισσηνόν, εὐθύς κατέσχεν αὐτὸν καὶ
 10 λῦσαι τὰ πρυμνήσια παρεκελεύετο τοῖς ναυτικοῖς. ἀποπλεύ-
 σας οὖν ἐκεῖθεν σὺναμι τῷ στόλῳ καταλαμβάνει τὴν ἀκρόπο- P. 66
 λιν, τὴν εὐφημίαν λαμπρὰν ποιούμενος. κἀκεῖσε τοῖς ἐρέταις
 πᾶσασθαι τῆς εἰρεσίας διεκελεύετο καὶ ἀτρεμοῦντας ἐστάναι
 ἐφ' ᾧ τοὺς ἐκ τῆς ἐφᾶς πειρωμένους διαπερᾶν ἀπέργειν. μετ'
 15 ὀλίγον δὲ πλοῖον θεασάμενος πρὸς τὸ μέγα παλάτιον καταῖρον,
 τοῖς τοῦ ἰδίου πλοίου ἐρέταις κελύσας σφοδρὰν τὴν εἰρεσίαν
 ποιήσασθαι, φθάνει τοῦτο. καὶ ὡς τὸν ἰδίον ἐν αὐτῷ ἐθεά-
 σατο πατέρα, ἀναστὰς εὐθύς τὴν προσήκουσαν γονεῦσι προσκύ- V. 57
 νησιν αὐτῷ ἀπέδιδου. ὁ δὲ οὐ περιχαρῶς αὐτὸν ἐθεάσατο,
 20 οὔτε μὴν γλυκερὸν φᾶος ὠνόμασε, καθάπερ ποτὲ ὁ Ἰθακή-

1. καταλαβεῖν PG, καταβαλεῖν F et in margine P. 3. δυσχε-
 ραίνοντα καὶ μὴ βουλόμενον C. 4. στρώματος GA. δε-
 σμώτην CG, δεσμήσας PA. 5. δε: οὖν A. 6. στόλος: Hoes-
 schel. add. ἦν. vid. annotat. 11. σὺν τῷ στολῷ παντὶ A. 13.
 ἐρεσίας G. 14. πειρωμένοι C, βουλομένους A. ἀπέργειν Δ,
 ἀπέργειν PG. 17. ἐθεάτο A. 19. δ' οὐ A. 20. μὲν G.
 αὐτὸν ὠνόμασε A.

nabatur se vinculis eum in navis tabulato adstricturum vel in mare demersurum. ac statim Palaeologo praeunte, remiges acclamavere; spatharium autem recusantem et aegre ferentem in navis tabulato vinciri iussit. paulum inde provectus, clypeo et gladio resumtis, eo appulit, ubi classis stabat, perfecitque, ut ab omnibus nautis Alexius imperator consalutaretur. cumque ibidem eum ipsum, cui Botaniates negotium dederat, classe assumta, Melissenum traiciendi, offendisset, statim captum detinuit nautisque praecepit, ut naves solverent. quo facto, cum classe ad arcem advenit et acclamationem alacrem fecit. ibi remigatione omissa, nautas quietos consistere iussit, ut, qui ex Oriente traecturi essent, intercluderentur. paulo post cum navem vidisset ad magnum palatium applicari, navigii sui remigibus quam maxime incumbere iussit, navem assequitur. in qua ubi suum ipsius patrem conspicatus est, statim in debitam parentibus venerationem surrexit. neque tamen hilare is eum adspexit, nec vero lucem appellavit suam, ut Ithacensis olim Ulysses Telemachum cum primum videret. ibi enim convivium et

Βσιος Ὀδυσσεὺς τὸν Τηλέμαχον θεασάμενος. ἐκεῖ γὰρ συμ-
 πόσιον καὶ μνηστῆρες καὶ ἄμιλλα καὶ νευρὰ καὶ τόξον, καὶ
 ἄθλον τῷ νικήσαντι ἢ σώφρων ἔκειτο Πηνελόπη, καὶ ὁ Τη-
 λέμαχος οὐκ ἐχθρός, ἀλλ' ὡς υἱὸς πατρὶ ἐπαρήγων εἰσῆμι·
 ἐνταῦθα δὲ μάχη καὶ πόλεμος, καὶ ἀντικατιστάμενοι πρὸς 5
 ἀλλήλους κατὰ γνώμην ἦσαν ἄμφω. καὶ ἡ θατέρου ἄτερον
 οὐκ ἐλάνθανε σχέσις, κἂν εἰς ἔργον οὐπω τὰ τῆς γνώμης
 ἀπέβαινε. ἔνθεν τοι καὶ μωρὸν καλέσας αὐτόν, ἐπνυθάνετο
 λέγων “τί ὧδε ποιήσων ἦκεις;” ὁ δὲ φησιν “ἐπεὶ σὺ ὁ ἐμοῦ
 πνυθανόμενος εἶ, οὐδέν.” καὶ ὃς πρὸς αὐτόν “ἀνέχου μι- 10
 κρόν, καὶ εἴ μου ὁ βασιλεὺς ὑπακούσει, γνώση μετ' οὐ πο-
 κλί.” φθάσας οὖν ὁ ἔηθεις Νικηφόρος ὁ Παλαιολόγος εἰς
 τὰ ἀνάκτορα, ἐπεὶ ἐσκεδασμένους ἑώρα τοὺς ξύμπατας καὶ
 περὶ τὴν συλλογὴν τῶν χρημάτων ἡσχολημένους, εὐκαταγω-
 νίστους αὐτοὺς οἰόμενος, ἤτειτό τὸν Βοτανειάτην δοθῆναι οἱ 15
 τοὺς ἀπὸ τῆς Θούλης νήσου Βαράγγους, ὥστε δι' αὐτῶν ἐξω-
 θῆσαι τῆς πόλεως τοὺς Κομνηνοὺς. ὁ δὲ γε Βοτανειάτης,
 ἄπαξ τὰ περὶ αὐτόν ἀπεγνωκῶς, ἐσχηματίζετο μὴ θέλειν
 ἐμφύλιον γενέσθαι πόλεμον. ἀλλ' “εἴ γε πείθῃ μοι, Νικηφόρε,”
 φησὶν “ἐπεὶ εἶσω τῆς πόλεως γεγόνασιν οἱ Κομνηνοί, ἄπελθε 20
 πρὸς αὐτοὺς πρᾶσβέων τὰ πρὸς εἰρήνην.” ὁ δὲ δυσανασχέ-
 τῶν, ὄμως ἀπῆει.

1. θεασάμενος. ἀλλὰ λοξὸν βλέψας καὶ μωρὸν αὐτόν καλέσας Α.
 4. οὐχ P, οὐ G, correxi. 7. οὐκ om. G. 8. ἐπέβαινε C.
 αὐτόν καλέσας P. 9. ἐπειδὴ P. 12. Νικηφόρος ὁ om. A.
 ὁ alterum add. C. 15. τοῦ Βοτανειάτου Α. 16. βαρβάρους
 ΡΑΓ, βαράγγους C. 19. γέ μοι πείθῃ, πρὸς τὸν παλαιολόγον
 φησὶν Α.

proci et certamen et nervi et arcus, et praemium victori pudica Pe-
 nelope proposita, et Telemachus non hostis, sed tanquam filius patri
 suppetias veniens; hic pugna erat et bellum, et diversa uterque seque-
 batur. nec alterum alterius sensa latebant, quanquam effectu adhuc
 carebat consilium. itaque stultum appellans filium, “quid huc, inquit,
 venisti facturus?” cui Georgius, “quandoquidem qui me interrogas
 pater meus es, nihil.” at pater “expecta, inquit, paullulum; et
 si quidem me imperator audiet, brevi disces.” haec locutus Nicepho-
 rus Palaeologus abiit in regiam. qui cum dispersos vidisset omnes et
 praedae studio palantes, facile eos deleri posse ratus, a Botaniate petiit,
 daret sibi oriundos ex Thule insula Barangos, quorum auxilio Com-
 menos urbe pelleret. verum Botaniates, in desperatione rerum sua-
 rum perseverans, abhorre se a civili bello fingebat, et “si me,
 inquit, audis, Nicephore, quoniam in urbem ingressi Comneni sunt,
 de pace eos adi.” ille licet invitus, tamen adit.

12. Ὡς δὲ εἰσελθόντες οἱ Κομνηνοὶ τεθαρρηκότες ἤδη D
 ἔκαρτερον περὶ τὸ πεδῖον τοῦ ἁγίου μεγαλμαρτυρος Γεωρ-
 γίου τοῦ καλουμένου τοῦ Συκεώτου, βουλευόμενοι εἰ χρῆ
 πρότερον ἀπελθεῖν εἰς τὰς σφῶν μητέρας καὶ ἤν συνήθη
 5 προσκύνῃην κατὰ τὸ εἰθισμένον αὐταῖς ἀπονεύειν, εἶθ' οὕτω
 πρὸς τὰ βασίλεια χωρῆσαι, μαθῶν ὁ καῖσαρ ἀποστείλας τι-
 νὰ τῶν αὐτοῦ θεραπόντων ἠπειλήσατο, τῆς βραδυτῆτος τού-
 τους πολλὰ καταμεμψάμενος. εὐθύς οὖν ἀμφὶ τὸν οἶκον
 τοῦ Ἰβηρίτζη γενομένων, καταλαμβάνει Νικηφόρος ὁ Πα-
 10 λαιολόγος λέγων “ὁ βασιλεὺς ὑμῖν τάδε μηνύει· γέρων μὲν P. 67
 ἐγὼ ἤδη καὶ μόνος, μὴθ' υἷὸν κεκτημένος, μὴτ' ἀδελφόν,
 μῆτε τινὰ τῶν γνησίων, καὶ εἰ βούλει, (πρὸς τὸν ἀρτιφανῆ
 βασιλέα τὸν Ἀλέξιον ἀποτεινὼν τὸν λόγον,) σὺ γενοῦ μοι θετός
 υἱός. κἀγὼ οὐκ ἀφελούμαι τι ὧν ἐκάστῳ τῶν συστρατενομέ-
 15 νων σοι πεφιλοτίμησαι, οὐδέ τινός σοι ἐξουσίας ἐπικοινωνῆ-
 σω βασιλικῆς, ἀλλὰ μόνον ἔσομαι ψιλοῦ τοῦ τῆς βασιλείας
 μετέχων ὀνόματος καὶ τῆς εὐφημίας καὶ τῶν ἐρυθρῶν πεδί-
 λων, ἔτι δὲ καὶ τοῦ διαναπαύεσθαι εἰς τὰ ἀνάκτορα. σοὶ δὲ
 ἢ τῶν τῆς βασιλείας πραγμάτων μελήσει πάντως διοίκη- B
 20 σις.” πρὸς ταῦτα οἱ Κομνηνοὶ ῥήματά τινα συγκαταθέσεως
 ἐμφαντικὰ ἐνέφαινον· ἄπερ ἐνωτισθεῖς ὁ καῖσαρ, φθάνει τά-
 χος πρὸς αὐτούς, ἐπαπειλούμενος καὶ πρὸς τὰ βασίλεια κα-

2. περὶ τὸ μον διον A, unde Hoeschel. con. μονάδιον. ἁγίου
 add. A. 3. εἰ C, ἢ PG. 8. κατὰ CG, ἀμφὶ FP. 9.
 Ἰβηρίκος G, Ἰβηρίτζου F. ὁ Νικηφόρος G. 13. τὸν prius om.
 A. 14. ἀφελούμαι G, ἀφελῶμαι P, ἀφελομαι A. τι om.
 GA 15. σοι om. A. περιφιλοτίμηται G. κοινωνήσω G.
 21. ἐμφαντικὰ G. 22. πρὸς αὐτ. : εἰς A.

12. Comneni, urbem ingressi, ad campum S. Georgii magni
 martyris, qui Syceotes dicitur, confidentius iam constitere delibe-
 rantes, num matres suas prius, ut mos est, salutatum irent, ac sic
 demum in palatium pergerent. quo Caesar cognito, per quandam e suis
 famulis graviter cunctationem eorum increpuit. celerrime igitur iis ad
 domum Iberitzae progressis, accurrit Nicephorus Palaeologus, qui im-
 peratoris nomine haec nuntiavit. “senem se iam esse et solum, nec
 filium, nec fratrem, nec quemquam habere legitima cognatione con-
 iunctum. quare si vellet, (novum imperatorem Alexium dicebat,)
 esset sibi filius adoptivus. neque se quidquam detracturum iis, quae
 ille commilitonibus suis promiserit, neque ullam imperatoriae pote-
 statis partem communem habiturum, sed mero nomine contentum fore
 et acclamatione rubrisque calceis, praeterea requiescendi in palatio
 venia, tota rerum administratione Alexio relicta.” ad haec Comneni
 ita responderunt, ut non abhorrere se a pactione significarent. quo

Anna Comnena.

τεπειγών. ὡς δὲ δεξιόθεν τῆς αὐλίδος εἰσῆει, ἐξελθόντες οἱ Κομνηνοὶ συναυτῶσι περὶ αὐτῷ. ὁ δὲ πολλὰ τούτους ἐμέμφετο. ἀτενίσας δὲ ἐν τῷ εἰσιέναι καὶ τὸν Παλαιολόγον Νικηφόρον ἀπὸ τῆς λαϊᾶς αὐθις εἰσερχόμενον, “τί πρὸς V. 58 τὰ ἐνταῦθα;” φησὶ “καὶ τί βουλόμενος ἦκεις, συμπένθε-5 C ρε;” ὁ δὲ “τελέσω μὲν, ὡς ἔοικεν, οὐδὲν, τὰς δὲ αὐτὰς ταῖς πρώην κομίσεων ἤκω παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος ἀγγελίας. διενίστατο γὰρ ὁ βασιλεὺς φυλάξαι τὰ ὑπεσχημένα καὶ ὡς νῦν μὲν χρήσασθαι τῷ Ἀλεξίῳ ἐφ’ ᾧ τὴν αὐτοκράτορα ἀρχὴν αὐτὸν ἀναδήσασθαι καὶ τὰ τῆς βασιλείας κατὰ 10 τὸ αὐτῷ διοικεῖν βουλευτὸν, ἐκείνον δὲ μόνον τοῦ τῆς βασιλείας μετέχειν ὀνόματος καὶ τῶν ἐρυθρῶν πεδίων καὶ τῆς καινῆς ἀλουργίδος καὶ τοῦ περὶ τὰ βασιλεία διαναπαύεσθαι, γέροντά τε ἤδη ὄντα καὶ ῥαστώνης δεόμενον.” εὐθύς δὲ πρὸς αὐτὸν δριμύ ἐνατενίσας καὶ τὰς ὄφρυς ἐπισυναΐξας, 15 αὐτῷ φησὶν “ἀπελθὼν ἀπάγγειλον τῷ βασιλεῖ, ὡς ταῦτα D ἦσαν ἂν συμφορώτερα πρὸ τοῦ τὴν πόλιν ἀλῶναι. τὸ δ’ ἐντεῦθεν χώραν οὐκ ἔχει ὅλως τὰ τῆς πρεσβείας. γέρον δὲ ἤδη ὢν ὑπέξιστασο τοῦ θρόνου καὶ τῆς σπαντοῦ φρόντισον σωτηρίας.” ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὁ καῖσαρ. ὁ δὲ γε Βορίλος τὴν 20 τούτων μεμαθηκῶς εἰσέλευσιν καὶ ὡς ὁ ὑπ’ αὐτοὺς στρατὸς ἀπανταχοῦ σκεδασθεῖς περὶ τὴν λείαν ἐνασχολεῖται καὶ τῆς

4. θεασάμενος post Νικ. add. PG, om. A. ἐρχόμενον A. 5. τὰ : ταῦτα A. καὶ om. A. 7. κομίσων? πρώην : αὐθις add. P in margine. 9. αὐτοκράτορος CG. 10. ἀρχὴν om. G. 11. μόνου C. 13. lege κοινῆς. 17. συμφορώτερα GA, συμφορώτατα P. 18. δ’ ἤδη G. 19. ὑπέξιστατο P.

audito, Caesar celeriter ad eos properat, mala denuntiaturus atque ad occupandum palatium compulsurus. iam cum a dextra domum accederet, obviam Comneni prodeunt ipsi pediti; quos ille graviter obviurgavit. cumque in ipso aditu Palaeologum Nicephorum a sinistra rursus ingredientem conspexisset, ad eum conversus, “quid hic agis, inquit, quove consilio venisti, consocer?” cui ille “nichil equidem, ut opinor, efficiam, eadem, quae antea, allaturus imperatoris mandata. obstinavit enim promissis stare et Alexium pro filio ita habere, ut imperatoris dignitatem adipisceretur remque publicam suo arbitrio gubernaret; dummodo ipse nomen saltem imperatoris et rubros calceos purpuramque retineret et in palatio requiescere sibi liceret, quippe qui et senex iam esset et quiete indigena.” at ille atroci vultu supercilisque contractis, “abi, inquit, renantia imperatori, haec plus fortasse profutura fuisse ante captam urbem; nunc compositioni locum relictum non esse. senex autem cum iam sit, imperio cedat ac salutis suae consulat.” atque haec quidem Caesar. Borilus autem, post-

τῶν λαφύρων συλλογῆς ὅλος γαγένηται, (οὔτοι δὲ μετὰ τῶν
 ἐξ αἵματος καὶ ἐξ ἀγχιστείας προσσηκόντων αὐτοῖς καὶ μα-
 τριῶν ὀθνεῖων κατελείφθησαν,) ἀντικαταστήται διέγνος τού-
 τοις, λίαν εὐχειρώτοις οὔσι διὰ τὸν τοῦ στρατοῦ σκεδασμέν.
 5 τοῖνον καὶ συναγαγῶν τοὺς ἐπὶ τῶν ὤμων τὰ ξίφη κραδαί-
 νοντας ἄπαντας καὶ ὀπόσει ἐκ τοῦ Χώματος ἔρμηγτο, ἀπὸ P. 68
 τοῦ Κωνσταντίνου φόρου μέχρι καὶ τοῦ λεγομένου Μιλίου καὶ
 ἄνωθεν μετ' εὐταξίας ὅτι πολλῆς στοιχηδὸν αὐτοὺς συνέτα-
 ξεν· οἱ δὲ συνησηκόντες ἴσταντο πρὸς μάχην παρεσκευασμέ-
 10 νοι καὶ ἀτρεμεῦντες τέως. ἐπεὶ δὲ ὁ τηρικαῦτα πατριάρχης
 χρηματιζῶν ἱεροπροπῆς τῷ ὄντι ἀκτῆμων καὶ πᾶν εἶδος ἀσκή-
 σεως, ἥπερ οἱ ἐν ἐρημίαις καὶ ὄρεσιν ἐνδιδαιτώμενοι τῶν πά-
 λαι πατέρων, διεληλυθῶς, κατηξίωτο προσρατικοῦ καὶ θείου
 χαρίσματος, πολλά τε πολλάκις προειπῶν καὶ μηδέποτε δια-
 15 ψευσάμενος καὶ κανὼν καὶ τύπος ἀρετῆς τοῖς μετ' αὐτὸν χρη-
 ματίσας, οὐδὲ τὰ τῷ Βοτανιαίτῃ συμπεσόντα παντάπασιν B
 ἀγνοήσας ἐφαίνετο. ἀλλ' εἴτε ἐκ θείας ἐπιπνοίας, εἴτε καὶ
 τοῦ καίσαρος ὑποθεμένον, (ἐλέγχετο γὰρ καὶ τοῦτο,) καὶ
 πάλαι φιλῶς πρὸς αὐτὸν διακειμένον διὰ τὸ ὕψος τῆς
 20 αὐτοῦ ἀρετῆς, ξυνεβούλευε τῷ βασιλεὶ ἐπεκοτῆναι τοῦ βασι-
 λείου θρόνου, “μὴ χῶρει” λέγων “πρὸς ἐμφυλίους πολέ-

1. δὲ om. G.	3. κατελείφθειςαν P.	7. Κωνσταντινείου
G, Κωνσταντίνου C.	10. καὶ add. CG.	11. ἀκτῆμων om.
A.	13. αὐτὸ προσρατικοῦ add. A καὶ	14. εἰπῶν CGA.
17. ἐπινοίας G.	18. ὑποθεμένον, ὡς πάλαι φιλῶς A.	20.
αὐτοῦ om. A.	βασιλικῶ G.	

quam Comnenos ingressos esse comperit eorumque exercitum tota urbe praedabundum palari et in spoliis colligendis totum esse, (ipsi cum iis, qui sanguine et affinitate coniuncti erant, paucisque peregrinis militibus remanserant,) impetum facere statuit, facile eos propter exercitum dissipatum deleri posse ratus. itaque congregatos omnes, et qui humero enses gestant et qui e Chomate oriundi, a foro inde Constantini usque ad Milium et ultra optime ordinibus disposuit. et illi quidem consertis scutis ad pugnam parati stabant, neque dum loco movebant. sed cum qui patriarchae munere tunc temporis fungebatur, vir sanctus ac vere pauper quique omni pii cultus genere non minus quam qui in desertis olim montibusque debebant patres, exercitus erat, cum is ergo etiam prophetiae gratia praeditus, multa saepe praedixisset, neque unquam deprehensus esset in mendacio, et virtutis specimen ac quasi forma successoribus esset, illa ipsa, quae Botaniatae acciderant, nequaquam ignoravit. sed sive divino afflatu, sive etiam Caesare monitore, (nam et hoc dicebatur, cum is dudum familiariter patriarcha uteretur ob summam eius virtutem,) imperatori suavit, ut regno se abdicaret. “noli, inquit, bellum civile mo-

μους, μήτ' ἀντίβαινε θεοῦ προστάξει. αἵμασι Χριστιανῶν
 μὴ θέλε μιανθῆναι τὴν πόλιν, ἀλλ' εἴξας θεοῦ βουλήσει ὑπέκ-
 στηθι τοῦ μέσου." πείθεται τοῖς τοῦ ἀρχιερέως λόγοις ὁ βα-
 σιλεύς. δεδιὼς δὲ τὸ τοῦ στρατοῦ ἀτάσθαλον, περιζώννυται
 καὶ κάτεισιν ὡς πρὸς τὴν τοῦ θεοῦ μεγάλην ἐκκλησίαν ἀπο-
 5 **σ**γενευκῶς. πλήρης δὲ συγχύσεως ὢν, λέληθεν ἡμφισομένους
 εἶτι τὴν τοῖς βασιλεῦσιν πρόπουσαν στολὴν. ὁ δὲ Βορίλος
 ἐπιστραφεὶς καὶ ἀψάμενος τῶν περὶ τὸν βραχίονα περικεκολλη-
 μένων διὰ μαργάρων πέπλων, παραλύει τηρικαῦτα τῆς ἐσθῆ-
 τος, φάμενος μετὰ τινος μυκτῆρος καὶ σεσηρότος ἤθους, ὡς 10
 "τοιούτο ἡμῖν ἐπ' ἀληθείας προσήκει νῦν." ὁ δὲ εἰς τὸν μέ-
 γαν τοῦ θεοῦ νεῶν τῆς τοῦ θεοῦ σοφίας εἰσελθὼν, ἐγκαρτε-
 ρῶν τῶς ἦν ἐν αὐτῷ.

3. βασιλεύς? A omissis, quae supra p. 130, 20 — 131, 10 le-
 guntur, hic addit καὶ τοι γε τοῦ βορίλου πολλὰ τοῦτον παροτρύ-
 νοντος εἰς τὸ συνάψαι πόλεμον μετὰ τῶν Κομνηνῶν, καὶ συνα-
 γαγόντος τοὺς ἐπὶ τῶν ὤμων τὰ ξίφη κραδαίνοντας καὶ δρόσοι
 ἐκ τοῦ χώματος ἄρμηντο. περιζώννυται οὖν ὁ βοτανιάτης καὶ
 κάτεισιν etc. 5. ἀπογενευκῶς om. A. 8. περικεκολλημένων
 A, κεκολλημένων PG. 9. διαμαργάρων A, probante Bandurio
 Imp. Or. I, p. 496. vid. annotat. 11. τοιούτων A. 12. εἰσελ-
 θῶν οὖν εἰς τὸν τοῦ θ. μέγαν νεῶν A.

vere, neve dei voluntati repugna. Christianorum sanguine urbem
 pollui ne permittas; quin dei potius arbitrio obsecutus, e medio
 abi." paruit imperator consilio pontificis et militum petulantiam
 veritus, praecineta veste in magnam dei ecclesiam descendit. in
 summa autem perturbatione cum esset, non animadvertit, imperatoria
 se adhuc veste amictum esse. itaque Borilus ad eum conversus, bra-
 chialia margaritis insignitaprehendit atque a reliqua veste disiunxit,
 non sine sanna et irrisione addens: "talispero ornatus nunc conve-
 nit nobis." Botaniates in magnum divinae sapientiae templum se con-
 tulit ibique aliquamdiu permansit.

ΑΛΕΞΙΑΣ Γ.

ALEXIADIS LIBER III.

ARGUMENTUM.

Botaniates fit monarchus. cur uxor eius Maria palatio non excesserit (1). Alexius coronatur a Cosma patriarcha, nec multo post Irene coniug (2). utriusque forma describitur (3). fratres Alexii novis honoribus et titulis ornati. Constantino Ducae imperii insignia conceduntur. cuius mater Maria tandem e palatio in Mangana migrat (4). Alexius scelera a militibus in capienda urbe admissa supplicationibus et ieiuniis expiat (5). quo ipse finibus imperii adversus hostes defendendis vacet, Annam Dalassenam matrem administrationi rerum praeficit (6). huius mulieris prudentia, eloquentia (7), morum integritas summaque in deo colendo observantia (8). misera imperii conditio, imminente hinc Roberto, illinc Turcis, aerario exhausto, exercitu fere nullo. Alexius Georgium Palaeologum, in Monomachati locum substitutum, Dyrrhachium mittit (9). idem cum alios Occidentis principes, tum maxime regem Alemanniae adversus Robertum concitare nititur (10). Turcorum, Solimane duce, usque ad Bosporum incursiones coercet pacemque cum iis componit (11). Robertus, quamquam tempestate gravissime afflictis copiis, ad Dyrrhachium oppugnandum se accingit (12).

1. Οἱ δὲ Κομνηνοὶ τὰ βασιλεῖα καταλαβόντες, παρα-ρ. 70
χρῆμα τὸν ἐπ' ἀνεψιᾷ γαμβρὸν αὐτῶν Μιχαήλ, ὃς ἐν ὑστέρῃ V. 60

ΑΛΕΞΙΑΔΟΣ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ G et in margine Ἀλεξιάς τρίτη,
ἀρχὴ τῆς βασιλείας Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ add. PGA, om. C.

1. Sed Comneni, occupato palatio, statim Michaelē neptis suae coniugem, qui postea logothetae secretorum munere functus est,

ροισ καιροῖς λογοθέτης τῶν σεκρέτων ἐχρημάτισε, πέμπονσι πρὸς αὐτόν, ὃ δὲ ἀπελθὼν μετὰ τοῦ τότε ἐπάρχου, (ὃ Ῥαδηνὸς δὲ οὗτος ἦν,) εἰσαγαγὼν τὸν βασιλέα εἰς ἀκάτιόν τι μικρὸν, ἀπέρχεται μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν τῆς Περιβλέπτου μονὴν περιώνυμον· εἶτα τὸ μοναδικὸν αὐτῷ ἄμφω προκρέπον-5 ται ἀμφιάσασθαι σχῆμα. τοῦ δὲ ἐς νέστα τοῦτο ὑπεριθε- μένου, οὗτοι δεδιότες, ἔτι ἐν συγχύσει καὶ ἀταξίᾳ τῶν πρα- P. 7. γμάτων ὄντων, μὴ τι ἀπὸ τοῦ μέρους τῶν δούλων ἐκείνων καὶ τῶν ἐκ τοῦ Χώματος αὐθις νεοταρωθῆ, κατηπειγμένως τὴν τῶν τριχῶν ἀποκοπὴν αὐτῷ συνεβούλευον. καὶ πεῖθεται 10 τούτοις καὶ τοῦ ἀγγελικοῦ τηρικαῦτα ἀξιούται σχήματος. οἶα τὰ τῆς τύχης! ὑψοῦ μὲν αἶρει τὸν ἀνθρώπινον βίον, ὅτε ἐπιμειδιᾷν αὐτῷ θελήσειε, καὶ διάδημα βασιλικὸν αὐτῷ πε- ριτίθῃσι καὶ περιπορφύρει τὰ πέδιλα· ἐπὰν δὲ τὰς ὄφρυς τούτοις ἐπισυνάξει, ἀντὶ τῆς πορφύριδος καὶ τῶν στεμμάτων 15 τὰ μέλανα ῥάκη καταμφιένουσι. ὅπερ δὴ καὶ τῷ βασιλεῖ Βοτανιάτῃ ἔσυμβέβηκεν. ἐρωτηθεὶς δὲ παρὰ του τῶν συνή- B θων, εἰ εὐφρόως τὴν μεταβολὴν φέρει, φησὶν “ἢ τοῦ κρέως με μόνον ἀποχὴ ἀνιᾶ, τῶν δ' ἄλλων ὀλίγη μοι ἢ φροντίς.” ἢ μέντοι βασιλὶς Μαρία σύναμα τῷ υἱῷ Κωνσταντίνῳ, ὃν 20 ἐκ τοῦ προβεβασιλευκότος Μιχαῆλ ἔσχε τοῦ Δούκα, ἔτι τοῖς

1. καιροῖς om. P, add. CG, ἐν ὑστέρῳ A. 2. αὐτόν : τὸν βοτανιάτην A. τότε : τηρικαῦτα C et in margine P. Ῥαδηνὸς GA. 3. εἰσαγαγόντες αὐτόν εἰς ἀκάτιον μικρὸν, εἰς τὴν τῆς Π. μονὴν ἀπάγουσι καὶ τὸ A. 5. μοναχικὸν A. προπέμπονται C. 8. ἐκείνου A. 9. αὐθις add. CG et in margine P. 10. καὶ om. A. 13. θελήσειε A, θελήσαι PG. 15. ἐπισυνάξει C. 16. καὶ om. G. 19. με om. C. 20. καὶ τῷ A.

ad eum mittunt. is una cum praefecto urbis, qui tunc erat Radenus nomine, profectus, imperatorem navicula parva impositum in celebre monasterium Peribleptae arehitur. ubi cum perventum esset, ut monachi habitum indueret, uterque suadet. quo id in posterum differente, illi veriti, ne confusis perturbatisque adhuc rebus, servi isti et Chomatani novi quid rursus molirentur, vehementer institerunt, ut tonendum se praeberet. atque is obtemperat illis et angelico tum habitus ornatur. ut fortuna in mortalibus ludit! extollit, quoties arridere ei placet, et diadema purpureosque calceos induit; ubi autem supercilia contraxerit, pro purpura et corona pulla amicit lacerna. quod etiam Botaniati imperatori accidit; qui cum a familiarium quodam interrogatus esset, quo animo casum ferret, “carne, inquit, quod abstinere debeo, molestum est; cetera nihil curo.” Maria vero imperatrix una cum filio Constantino, quem ex Michaele Duca Botaniatis de-

βασιλείοις προσέμενε, δεδοικυῖα περὶ ξανθοῦ Μενελάου κατὰ
 τὴν ποίησιν, πρόφασιν ἀδιάβλητον τῆς κατερείας τὴν συγγέ-
 νειαν ἔχουσα, καὶν τινες ὑπὸ φθόγου παρακεκινημένοι ἀλλ'
 ἅττα περὶ αὐτῆς ὑπετόκαζον. προσφθάκει γὰρ τὸν μὲν γαμ-
 5 βρόν, τὸν δὲ θεῖον υἱὸν εἰσποίησασθαι. ταῦτα δὲ ἀνέπεισεν C
 αὐτὴν οἰκοδομεῖν, οὐκ αἰτία τις κατὰ τοὺς πολλοὺς ἐπίψογος,
 οὐδὲ τὸ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων ἐπαγωγὸν καὶ εὐπρόσιτον, ἀλλὰ
 τὸ ἐπ' ἀλλοτρίας εἶναι, μὴ συγγενῆ, μὴ συνήθη, μηδένα τὸ
 παράπαν ὁμόχθονα κεκτημένην. οὐκ ἤθελεν οὖν ἀσυντάκτως
 10 ἐκείθεν ἐκστῆναι, δεδοικυῖα μὴ τι κακὸν συμβαίῃ τῷ παιδί,
 ἂν ἐκείθεν ἐξέλθῃ πρὸ τοῦ ἐχέγγυόν τι ἄσφαλείας λαβεῖν,
 ὅποια ἐν ταῖς μεταπτώσεσι τῶν βασιλέων συμβαίνειν εἶωθεν.
 ἦν γὰρ τὸ παιδίον καὶ ἄλλως ὄρατον καὶ εἶ νεόν, οὐπω τὸν
 ἔβδομον χρόνον ὑπερελάσαν, καὶ (οὐ νέμισις, εἰ τοὺς ἔμους
 15 ἐπαινοῖην, ὑπὸ τῆς τῶν πραγμάτων ἀναγκαζομένη φύσεως,) D
 ἦδ' ὁ μὲν οὐκ ἐν λόγοις μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν παντοίαις κινή-
 σεσι καὶ περιστροφαῖς παιγνίων ἀπαράμειλλον, ὡς οἱ τότε
 παρόντες ὕστερον ἔλεγον, ξανθὸν καὶ λευκὸν ὥσπερ γάλα,
 ἐρυσθῆματος μυστόν, ὄκου δέου, καὶ ὅποσον τὰ τῶν καλύκων
 20 ἄρτι ἐξαστραπτόντα ῥόδα· οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ οὐ λευκοί, ἀλλ'
 ἰέρακος δοκότες καὶ λάμποντες ὑπὸ ταῖς ὀφρῦσιν ὥσπερ ἐν
 χρυσοῦ σφενδόνη· κἀντεῦθεν ποικίλαις τέρψεσι τέρπον τοῦς

3. ἀλλὰ τα Α. 8. καὶ μὴ συγγενῆ P. συγγενεῖ μὴ συν-
 ἦθει G. an μῆδ' ἕνα? 9. κεκτημένη G. 11. ἐξέλθοι P.
 12. βασιλειῶν G. 22. σφενδόνη : ψηφίς addit Longus 4, p. 123,
 quem h. l. imitatur. τέρπων G.

cessore susceperat, in palatio adhuc manebat, metuens flavo, ut poeta
 ait, Menelao. causa morae, eaque nulli calumniae obnoxia, erat neces-
 situdo; quanquam erant malevoli, qui alia suspicarentur. asciverat
 enim alterum generum, alterum adoptaverat filium: inde consilium cepit
 manere, non aliam ob causam in vulgus improbatam, nec quod facile
 illi aedeundi illicendiue essent. immo peregrina cum esset et neque
 necessarium, neque familiarem, neque ullum omnino popularem ha-
 beret, temere regis aedibus decedere noluit, verita, ne filio quid ac-
 cideret, si ante securitatis cautionem acceptam inde exiret; qualia
 accidere solent, cum reges imperio pelluntur. puerulus erat formo-
 sus septimumque nondum superaverat annum, qui sive loquebatur,
 sive ludorum genere vario corpus exercebat, (liceat enim meos lau-
 dare, ubi rerum id ratio exigit,) iudicio eorum, qui tam aderant,
 omnes suavitate superabat. flava coma, color candore lactis, rubore,
 ubi opus erat, suffusus, rosarum instar calyces primum rumpentium.
 oculi non albi, sed quales accipitrum, fulgentes sub superciliis, volu-
 tuti aurea in pala. itaque varia, quicunque eum adspiciebant, volu-

V. 61 δρω̄ντας, οὐράνιον τε καὶ οὐκ ἐπίγειον κάλλος δοκοῦν, καὶ τὸ ὄλον, εἶπεν ἄν τις ἰδὼν, ὅποιον τὸν Ἑρωτα γράφουσιν.

P. 72 αὕτη ἡ ἀληθῆς αἰτία τῆς εἰς τὰ βασιλεία τῆς βασιλίδος ἐγκαρτερίας. ἐγὼ γὰρ καὶ ἄλλως φύσει τὸ λογοποιεῖν καὶ καινὰ τινα ἀναπλάττειν ἀποστρέφομαι, εἰδύια σύνηθες τοῦτο 5 εἶναι τοῖς πολλοῖς, καὶ μᾶλλον ὀπηνίκα ὑπὸ φθόνου καὶ χαίρεκακίας ἀλίσκοιτο, καὶ οὐ ταχὺ ταῖς διαβολαῖς συμφέρομαι τῶν πολλῶν· ἀλλὰ καὶ ἄλλοθεν τὴν ἐν τοῖς τοιούτοις ἀσφάλειαν ἔσχον, ἐκ παιδαρίου συνατραφεῖσα τῇ βασιλίδι καὶ οὐπω τὸν ὄγδοον ὑπερῆλασασα χρόνον. πολὺ δὲ τὸ περὶ ἐμὲ 10 φίλιμον ἔχουσα, τῶν ἀπορητῶν πάντων κεκοινῶνηκε. καὶ πολλῶν μὲν καὶ ἄλλων περὶ τούτων λεγόντων ἀκήκοα καὶ πρὸς Β ἄλλους διαφερομένων, τῶν μὲν οὕτως, τῶν δὲ οὕτως ἐκλαμβάνομένων τὰ τότε πραχθέντα, ἐκάστου πρὸς τὴν ἰδίαν τῆς ψυχῆς κατάστασιν καὶ ὡς πρὸς αὐτὴν εὐνοίας ἢ μίσους εἶχε, 15 καὶ οὐ πάντας τῆς αὐτῆς ἐώρων γνώμης· ἡκηκόειν δὲ πολλὰκις καὶ αὐτῆς διηγουμένης, ὅποσα ξυμβέβηκεν αὐτῇ καὶ εἰς οἶον φόβον καὶ μᾶλλον περὶ τοῦ παιδὸς ἐπεπτόκει, ὀπηνίκα ὁ βασιλεὺς Νικηφόρος τὴν βασιλείαν ἀπετίθετο. καὶ κατὰ γε ἐμὲ κριτὴν καὶ τοὺς πολλοὺς τῶν ἀρίστων καὶ ἀληθ- 20 θείας ἐπιμελουμένων, ὁ τοῦ παιδὸς πόθος αὐτὴν ἐν τοῖς βασιλείοις πρὸς ὀλίγον τότε κατέσχηκεν. ἀλλὰ τὰ μὲν περὶ τῆς βασιλίδος Μαρίας τοσαῦτα. ὁ δὲ γε τέως τῶν σκῆπτρων δρα-

9. παιδόθεν CG.

lege συνατραφεῖσα.

11. κεκοινῶκε G.

22. ἴτε om. G.

ptate afficiebat, ac coelestis, nec terrena forma videbatur esse, omninoque talem eum qui videret diceret, qualem Amorem pingunt. atque haec quidem vera causa est, cur imperatrix in palatio remanserit. ego cum alioquin natura ita comparata sim, ut a novis fingendis tradendisque falsis abhorream, (multitudinis eam esse consuetudinem scio, praesertim cum odio atque invidia capta est,) neque facile calumniis vulgi acquiescam; tum vero hac in re etiam aliunde certa comperi. cum enim a pueritia, priusquam octavum complevissem annum, apud imperatricem una educarer, ea pro magno quo me amplectebatur amore, arcana sua omnia mecum communicavit. ac non solum alios multos de his loquentes audivi, qui inter se discrepant, aliis hoc, aliis illo modo, quae tum facta erant, interpretantibus, prout quisque benevole aut secus erga eam affecti erant, nec eiusdem omnes sententiae esse vidi: verum etiam ipsam saepe audivi enarrantem, qualia sibi accidissent et quantum in metum, de filio maxime, adducta esset, cum Nicephorus imperator regno abdicasset. itaque, me quidem iudice et optimo quoque veritatisque amantissimo, filii cura in regia

ζάμενος Ἀλέξιος ὁ ἐμὸς πατὴρ εἶσω τῶν βασιλείων γενόμενος, τὴν μὲν ἰδίαν σύνευνον πεντεκαίδεκατον ἔτος ἄγουσαν σὺν ταῖς ἀδελφαῖς καὶ τῇ μητρὶ καὶ καίσαρι τῷ πρὸς πατρὸς αὐτῆς πάππῳ ἐν τῷ κάτω καταλελοίπει παλατίῳ. οὕτω γὰρ 5 ἔφθασε καλεῖσθαι, ἀπὸ τῆς τοῦ τόπου θέσεως τὴν ἐπωνυμίαν λαχόν. αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν ἀδελφῶν καὶ τῆς μητρὸς καὶ τῶν ἐξ ἀγχιστείας προσηγόντων αὐτῷ γαμβρῶν εἰς τὸ ὑπερκείμενον παλάτιον ἄνεισιν, ὃ καὶ Βουκολέων ἐπονομάζεται ἐξ αἰτίας τοιαύδης. καὶ γὰρ ἀγχοῦ τῶν τούτου τειχῶν 10 λιμὴν δι' ἐγχορήγῳ καὶ μαρμάρων πάλαι τῶν χρόνων ἠκοδόμητο, ὅπου ὁ λίθινος λέων ζωορρεῖ τὸν βοῦν. ἔχεται γὰρ τοῦ κέρως τοῦ βοός, καὶ ἐξανχενίσας αὐτόν, ἐμφύεται πως τῷ λαιμῷ. ἐξ οὗ δὴ καὶ Βουκολέων ὁ τόπος ὄλος ὠνόμασται, τὰ τε ἐν ἡπείρῳ οἰκοδομήματα καὶ αὐτὸς δὴ ὁ λιμὴν. 15 2. Πολλοὶ μὲν οὖν, ὡς ἄνωθεν εἴρηται, τὴν τῆς βασιλίδος περὶ τὰ βασίλεια καρτερίαν ὑποπτεύοντες, ὑπετονθόριζον, ὡς εἰς κῆδος ταύτην ἀγαγέσθαι μέλλει ὁ νῦν τῆς βασιλείας ἐπιδραξάμενος. οἱ δὲ Δοῦκαι οὐδὲν μέντοι τοιοῦτον ἐνενοῦν, (οὐ γὰρ συνεφέροντο ταῖς τυχοῦσαις ἐννοίαις,) 20 ἀλλὰ τὴν τῆς μητρὸς τῶν Κομνηνῶν ἀπροφάσιστον κατ' αὐτῶν μῆνιν ἐκ μακροῦ γινώσκοντες, περιδεεῖς ἦσαν ὑποπτεύοντες αὐτήν, ὡς καὶ γὰρ πολλάκις διηγουμένων ἀκήκοα. ἐπεὶ δὲ καὶ ὁ Παλαιολόγος Γεώργιος μετὰ τοῦ στόλου φθάσας τῆς

3. τῆ add. A. 4. παλάτιον C. 6. λαχόν G. 10. ἐγχορήγῳ Ducang. Gloss. I, p. 349. 15. βασιλίδος μαρίας A.
 16. ὑπετονθόριζον A. 17. εἰσαγαγέσθαι A. 19. ἐνοῦν C.
 23. καὶ om. A.

tunc eam paulisper retinuit. hactenus de Maria Augusta. Alexius autem pater meus, qui sceptrum tunc sumserat, ingressus palatium, coniugem suam, quintum decimum aetatis annum agentem, cum sororibus ac matre Caesareque paterno ipsius avo, in inferiori palatio reliquit; ita enim a situ loci vocari consueverat. ipse cum fratribus, matre et qui affinitate sibi coniuncti erant, in superius palatium concessit, quod et Bucoleon cognominatur hac quidem de causa. non longe enim a moenibus eius portus olim e nativo lapide et marmore aedificatus est, ubi leo lapideus taurum capit. arrepto enim bovis cornu, cervicem detorquens, faucibus quasi inhaeret; unde Bucoleon tota regio nominata est, et aedificia continentis et portus ipse.

2. Multi quidem suspectantes, ut supra dictum est, imperatricis in palatio moram, susurrabant, in matrimonium imperatorem novum eam ducturam. Ducae etsi nihil tale suspicarentur, (non enim vulgi opiniones sequi solebant,) tamen cum matris Comnenorum apertum in se odium dudum cognovissent, magna sollicitudine eam suspecta-

εὐφημίας ἐξήρχετο, οἱ περὶ τοὺς Κομνηνοὺς προκίπτοντες ἄνω-
θεν κατεσείαζον, μὴ τὴν Εἰρήνην τῷ Ἀλεξίῳ καὶ τῇ εὐφημίᾳ
συναψαντας κοινῶς εὐφημεῖν. ὁ δ' ἐμβρομησάμενος κάτωθεν
αὐτοῖς φησὶν “οὐ δὲ ὑμᾶς τὸν τοσοῦτον ἀγῶνα ἀνεδησάμενην αὐ-
P. 73 τός, ἀλλὰ δι' ἣν φατα Εἰρήνην.” ἅμα δὲ καὶ τοῖς ναυτικοῖς παρε- 5
κελεύετο Εἰρήνην σὺν τῷ Ἀλεξίῳ ἀνευφημεῖν. ταῦτα ταῖς μὲν
ψυχαῖς τῶν Λουκαῶν πολὺν ἐνέβαλε θόρυβον, τοῖς δὲ γε μουσκό-
ποις λοιδορίας ὕλη κατὰ τῆς βασιλίδος Μαρίας ἐγένετο. ὁ δὲ βα-
σιλεὺς Ἀλέξιος μὴδ' ἐν νῆι τοιοῦτόν τι βαλλόμενος, (καὶ πῶς
γάρ;) ἀλλὰ τὴν τῶν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν παραλαβὼν, ἀνῆρ 10
ἐν πᾶσι δραστήριος τῶν ὄλων εὐθὺς πραγμάτων γίνεται καί,
ὡς ἂν εἴποι τις, ὡς ἀπὸ κέντρον τῶν ἀπάντων κατάρχεται.
V. 62 ἀνίσχοντος γὰρ ἡλίου εἰς τὰ βασίλεια εἰσελθὼν, πρὶν ἢ τὸν
B ἀπὸ τῆς ἀτάσεως κοινίσαιλον ἀποτινάζασθαι καὶ τὸ σῶμα δια-
ναπαῦσαι, εὐθὺς τῆς τῶν στρατιωτικῶν ὄλος ἐγεγόνει φρον- 15
τίδος. καὶ τὸν ἀδελφὸν Ἰσαάκιον ὡς πατέρα σεβόμενος, κοι-
νωνὸν εἶχεν ἐν πᾶσιν, ἅμα καὶ τὴν μητέρα, ἐν ταῖς τῶν κοι-
νῶν διοικήσεσιν ὑπερείδοντας, καὶ τὸ μεγαλόνουν αὐτῆς καὶ
δραστήριον οὐ πρὸς μίαν βασιλείας διοίκησιν, ἀλλὰ πολλαῖς
καὶ διαφόροις ἐξήρχε. αὐτὸς δὲ πρὸς τὸ κατεπεῖγον ἀπο- 20
νευσκῶς ἦν, τὸ τῆς ἡμέρας ἐπίλοιπον καὶ τὴν ὄλην νύκτα ἐς

1. ἀνῆρξεν A. 3. ὁ δὲ G. 4. ἀνεδησάμενη C, ἀνεδυσά-
μενη PGA. 5. δι': δὴ P. 7. γε om. G. 10. ἡγεμονίαν
CA, βασιλείαν PG. 14. κοινίσαιλον A, κοινίσαιλον PG. 15.
ἐγγεγόνει G. 18. αὐτοῦ con. Diesterwegius. 19. μίαν
C, μιᾶς PG.

bant; idque ipsa saepius eos dicere memini. cum vero etiam Georgius Palaeologus cum classe adveniens, acclamationem praeiret, prospicientes deorsum Comneniani silentium imperabant, ne Irenen Alexio vel acclamatione adiungerent unaque salutarerent. quos ille increpans, “non propter vos” sursum clamat “tantum laborem suscepi, sed propter eam, quam dicitis, Irenen”; simulque Irenen una cum Alexio proclamare nautas iussit. haec Ducarum animis magnam iniiciebant curam, malignis autem calumniarum in Mariam Augustam materiem praebebant. at enim imperator Alexius ne cogitatione quidem tale quid conceperat; (qui enim poterat?) sed Romanorum imperio potitus, ut erat vir in omnibus acerrimus, rei publicae statim se dedit et tanquam a centro, ut ita dicam, rerum auspiciatus est. nam cum oriente sole in palatium intrasset, priusquam pulverem certaminis excuteret corporique quietem daret, omnem statim curam ad milites contulit, fratremque Isaacium, quem patris loco colebat, consiliorum omnium participem fecit; simul matrem administrandis rebus adhibuit, quamquam magnus et strenuus eius animus non uni rei publicae parti, sed pluribus iisque diversis par erat. ipse ad id, quod

φροντίδα καταναλώσας, τοῦ στρατιωτικοῦ πλήθους σκεδα-
σθέντος εἰς τὸ Βυζάντιον ἅμα καὶ ἀτάκτοις ὁρμαῖς κεχηρ-
μέτου, ὅπως μὲν Θορύβου ἄτερ αὐτοὺς τῆς ἀτάκτου ἀνακόψη C
ὁρμῆς, ἀφροντισίαν δὲ τῷ κοινῷ τοῦ λοιποῦ περιποιήσῃται.
5 ἔδεδείκε γὰρ καὶ ἄλλως τὸ ἱταμόν τῶν στρατιωτῶν, καὶ μᾶλ-
λον ὄσπερ ἐκ διαφόρων συνείλεκτο, μὴ καὶ κατ' αὐτοῦ χει-
ρον διανοησάιντο. ὁ δὲ καῖσαρ Ἰωάννης ὁ Δούκας βουλούμε-
νος τάχιον τὴν βασιλίδα ἀποσκευάσασθαι καὶ τῶν βασιλείων
ἀπελάσαι, ὑποψίας τε πολλοὺς ἀπαλλάξαι ψευδοῦς, ἔνθεν
10 μὲν τὸν πατριάρχην Κοσμᾶν παντοίως ὑπεποιεῖτο, ἀξίων τὰ
θ' ὑπὲρ αὐτῶν φρονεῖν καὶ τοῖς λόγοις τῆς τῶν Κομνηνῶν
μητρὸς μηδαμῶς ὑπέκτειν· ἐκείθεν δὲ τῇ βασιλίδι Μαρίᾳ D
νονεχῶς ὑπετίθειτο, ἔγγραφόν τι τοῦ αυτοκράτορος ἐξαιτησα-
μένην αὐτῆς τε χάριν καὶ τῆς τοῦ παιδὸς ἀσφαλείας, οὕτως
15 ἐκείθεν ὑποχωρεῖν, Πάτροκλον πρόφασιν ταυτ' ἐσχηκῶς.
ἔφθασε γὰρ ἀντιλαβέσθαι ταύτης, ὅπηνίκα ὁ βασιλεὺς Mi-
χαὴλ ὁ Δούκας τῆς βασιλείας ἐξέστη, καὶ τῷ μετ' αὐτοῦ βε-
βασιλευκότι Νικηφόρῳ τῷ Βοτανειάτῃ συμβουλευσάσθαι συν-
αφθῆναι ταύτῃ πρὸς γάμον κοινωνίαν, ὅτι ἐξ ἄλλοδαπῆς
20 ἐστὶ καὶ συγγενῶν ὄχλος οὐ προσῆν αὐτῇ, δεῖ ὦν ὁ βασι-
λεὺς ὄχλοῖτο, περὶ τε τοῦ γένους καὶ τῆς τοῦ σώματος ὥρας

2. ἅμα om. A. 4. ἀφροντισίαν PG, alterum CA. 5. γὰρ om. P. 8. βασιλίδα μαρίαν A. 9. τοὺς πολλοὺς coni. Diesterwegius. 10. ὑποπειποιεῖτο P, ὑπεπειποιεῖτο G, recte CA. 11. θ' add. A. τῆς A, τοῖς PG. 12. ἔνθεν δὲ A. τὴν βασιλίδα Μαρίαν PG, recte A. 15. ὑποχωρεῖν C, ἀποχωρεῖν PG, ὑποχωρησάι P in margine, ἀποχωρησάι A. 17. αὐτῷ G. lege αὐτόν. 21. τοῦ ante γένους add. C.

maxime urgeret, animum advertit ac reliquam diei partem totamque noctem consumsit deliberando, quomodo exercitum, per Byzantium dispersum effusa licentia, sine tumultu in ordinem restitueret et in posterum civium securitati consuleret. verabatur enim a militum temeritate, praesertim cum ex diversis gentibus exercitus collectus esset, ne etiam sibi mali quid strueretur. sed Iohannes Ducas Caesar, quo celerius imperatricem amoliretur palatioque educeret ac falsam multitudini suspicionem tolleret, tum patriarcham Cosmam omni modo devinxit contenditque, ut a suis partibus staret, neque matris Comnenorum sermonibus aures praerberet, tum Mariae Augustae, ut flagitatis ab imperatore ad suam filiiue securitatem litteris, discederet, callide persuasit, idque Patrocli, quod aiunt, praetextu usus. prospexerat ei iam tum, cum Michael Ducas imperio pelleretur, et Nicephoro Botaniatae, qui illi successit, auctor fuerat, ut in matrimonium eam duceret. alienigenam eam esse aiebat, et consanguineorum turba carere, qui imperatori molestias crearent; deinde et genus eius

P. 74 ἀπαγγέλλων πολλὰ καὶ πολλάκις ἐπαινῶν αὐτὴν. καὶ γὰρ ἦν εὐμήκης μὲν τὴν ἡλικίαν καθάπερ ἡ κυπάριτιος, λευκὴ δὲ τὸ σῶμα ὡσεὶ χιών, πρόσωπον κύκλον μὲν οὐκ ἀπαρίζον, τὸ δὲ χρῶμα δι' ὅλου ἄνθος ἠρινὸν ἢ ῥόδον ἀντικρυς. τὰς δὲ τῶν ὀμμάτων ἀγὰς τίς ἀνθρώπων ἐξείποι; ὄφρως 5 ὑπερανεστηκυῖα καὶ πυρσὴ, βλέμμα χαροπόν. ζωγράφου μὲν οὐν χεὶρ τὰ χρῶματα τῶν ἀνθέων πολλάκις ἐμιμήσατο, ὅπου σα ὦραι φέρειν εἰῶθασι, τὸ δὲ τῆς βουσιλίδος κάλλος καὶ ἡ ἐπιλάμπουσα αὐτῇ χάρις καὶ τὸ τῶν ἡθῶν ἐπαγωγόν τε καὶ εὐχαρι ὑπὲρ λόγον καὶ τέχνην ἐφαίνετο. οὐκ Ἀπελλῆς, οὐ 10 Φειδίας, οὐδέ τις τῶν ἀγαλματοποιῶν τοιοῦτόν ποτε παρήγαγεν ἀγαλμα. καὶ ἡ μὲν τῆς Γοργοῦς κεφαλὴ λίθους ἐξ ἀνθρώπων τοὺς ὀρώντας ἐποίει, ὡς λέγεται, τὴν δὲ ἰδὼν ἄν τις βαδίζουσαν ἢ αἰφνης ὑπαντίστας ἐκεχῆνει τε καὶ ἐπὶ ταύτου σχήματος, ἐφ' ᾗ ἔτυχεν ὦν, ἴστατο ἐννεός, ὡς ἀφηρησθαι 15 τηρικαῦτα δοκεῖν καὶ ψυχὴν καὶ διάνοιαν. ἀναλογίαν γὰρ τοιαύτην μελῶν καὶ μερῶν, τοῦ ὅλου πρὸς τὰ μέρη καὶ τούτων πρὸς τὸ ὅλον, οὐδεὶς οὐδέπω τοιαύτην ἐν ἀνθρώπου σώματι ἐθεάσατο. ἀγαλμα ἔμψυχον καὶ ἀνθρώποις φιλοκάλοις ἐράσιμον. Ἱμερος γὰρ ἀντικρυς ἦν σωματωθεὶς οἷον 20 εἰς τόνδε τὸν περιγέιον κόσμον. τούτοις οὐν ὁ καῖσαρ συγκρησάμενος τότε, τὴν τοῦ βασιλέως καταμαλάττει καὶ χει-

3. ὡσεὶ C, ὡς ἡ PG. κύκλω G. 4. ἄνθος om. G. 6. ζωγράφος C. 7. τὰ χρῶματα om. G. ἐμιμήσατο G. 9. αὐτὴν C. 13. τοὺς ὀρώντας ἐξ ἀνθρώπων G. δὲ : τε G. 14. ὑπαντίστας C. 18. ταύτην G. 21. περιγέιον om. CG.

et corporis venustatem multum praedicabat, nec raro laudibus eam extollebat. ac sane procera erat statura, quemadmodum cyparissus, corpore candido, ut nix; facies non orbem quidem referens, sed tamen colore floris verni vel rosae prorsus; oculorum fulgorem quis describat? supercilia alte curvata et rutila; acies caerulea. florum quidem colores, quotquot temporum vicissitudines ferre solent, pictoris saepe imitata est manus; at imperatricis pulchritudo, refulgensque ex ore venustas et morum suavitas ac gratia omnem descriptionem artemque superabant; neque Apelles, nec Phidias, nec ullus unquam statuarius talem imaginem finxit. Gorgonis ferunt caput in saxa homines convertisse, qui ipsum adspicerent; hanc qui incedentem videret vel obvius subito fieret, obstupuit et quo forte habitu erat, elinguis adstitit, ut et anima et sensu privatus videretur; tantam et totius corporis cum singulis membris et singularum partium cum toto convenientiam nemo unquam in humano vidit corpore. simulacrum erat vivum hominumque, qui pulchri sensum haberent, amorem in se convertens, vel potius Amor ipse, indutus

ροῦται ψυχῆν, καὶ πολλοὶ αὐτῶ συνεβούλευον τὴν βασιλίδαν
 ἀγαγεῖσθαι Εὐδοκίαν, περὶ ἧς ὑπετονθόρουζόν τινες, ὡς τῆς V. 63
 βασιλείας καὶ αὐτῆς ἰμειρομένη, τὸν Βοτανειάτην, ἀπηνίκα
 τὴν Δάμαλιν κατέλαβεν ἐπειγόμενος εἰς τὴν βασιλείον ἀνα-
 5 χθῆναι περιωπὴν, διὰ γραμμάτων ἐσφραγίζετο· οἱ δέ, ὅτι
 οὐ χάριν ἑαυτῆς, ἀλλὰ τῆς ἰδίας Ζωῆς τῆς Πορφυρογεννή-
 του· καὶ τάχα διηγνύκει ἂν τὸ σπουδαζόμενον, εἰ μὴ τις
 τῶν Θεραπόντων τῆς ὁρμῆς ταύτης ἀνέκοψε, Λέων ἐκτομίας
 ὁ Κυδωνειάτης, πολλὰ καὶ καιρία πρὸς αὐτὴν εἰρηκώς, α
 10 κατὰ μέρος ἀπαγγέλλειν ἡμῖν οὐ θέμις, φῦσει τὸ διαβάλλειν D
 ἀποστρεφόμενοις, τοῖς δὲ τῶν τοιούτων λογοποιοῖς πάντως
 καὶ περὶ τούτων μελήσει. ὁ μέντοι καῖσαρ Ἰωάννης παντοίως
 αὐτὸν μετελθὼν, πέρας δέδωκε τῇ βουλῇ πείσας συναφθῆναι
 τῇ βασιλίδι Μαρίᾳ, καθὼς ὁ λόγος σαφέστερον φθάσας ἐδή-
 15 λωσε, κἀντεῦθεν παρρησίαν πολλὴν ἐσχῆκει πρὸς αὐτήν.
 ἐπεὶ δ' ἔν τισιν ἡμέραις ταῦτ' ἐτελείτο, μὴ βουλομένων τῶν
 Κομνηνῶν ἀθροῦσιν αὐτὴν ἀπελάσαι τῶν βασιλείων, ἅτε πολ- P. 75
 λῶν αὐτῆς εὐεργετημάτων τυχόντων παρ' ὄλον τὸν τῆς βα-
 σιλείας αὐτῆς χρόνον, οὐχ ἦττον δὲ καὶ δι' ἣν ἔσχον πρὸς
 20 αὐτὴν συνήθειαν τῇ προφάσει τῆς ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν
 συμπεσούσης συγγενείας, πολλοὶ ἐκ πολλῶν συνείροντο λόγοι
 νοημάτων διαφόρων ἐξαγγελτικοί, τῶν μὲν ἄλλως ἐκλαμβά-

5. περιωπὴν C. 6. πορφυρογενήτου C. 9. κυδωνιότης G.
 καιρία FG, καιρίως PG. 10. ἡμῖν ἀπαγγέλλειν G. 11.
 παντός P.

quasi corpore, in terrestrem hunc mundum descenderat. hisce igitur
 Caesar rationibus usus, imperatoris animum mollit flectitque, quan-
 quam multi suadebant, ut imperatricem duceret Eudociam, quam
 rumor erat, imperii rursus cupidam, Botaniatem, cum rerum potitu-
 rus Damalim occupasset, litteris sibi conciliasse: sunt tamen, qui
 non sua, sed Zoes filiae Porphyrogenitae causa id fecisse eam dicant:
 ac fortasse perfecturam fuisse consilium, nisi quidam ex domesticis,
 Leo Cydoniates eunuchus, multis iisque in tempore monendis de-
 terruisset, quae singulatim referre, cum natura a calumniis abhorrea-
 mus, nobis nefas videtur; relinquimus et ista iis, qui eiusmodi ru-
 mores litteris mandare solent. Iohannes autem Caesar, qui vario modo
 Botaniatem tentaret, tandem rem ita perfecit, ut Mariam Augustam du-
 cendam statueret, ut supra iam distinctius exposuimus; atque ab eo inde
 tempore magnam apud eam habebat dicendi libertatem. sed cum ali-
 quot dierum negotium esset, neque Comneni omnino palatio eam pel-
 lere vellent, cum propter multa ab ea per totum imperii tempus
 accepta beneficia, tum vero etiam ob familiaritatem, quae propter
 necessitudinem, qua uterque ei devinctus erat, inter eos intercede-

νομένων τὰ πρατιόμενα, τῶν δὲ ἐτέρως, ὡς ἕκαστος εὐνοίας ἢ μίσους εἶχε τὰ πρὸς αὐτήν, τῶν εἰωθύτων ἐκ προαιρέσεως καὶ μὴ ὡς ἔχουσι κρίνειν τὰ πράγματα. καὶ δὴ στέφεται τέως ὁ Ἀλέξιος μόνος παρὰ τῆς δεξιᾶς τοῦ ἀρχιερέως Κοσμά. καὶ γὰρ τῷ τετάρτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Μιχαὴλ τοῦ 5 Β Δούκα καὶ τοῦ υἱοῦ Κωνστατίνου αὐτοκράτορος τελευτήσαντος τοῦ ἱεροτάτου πατριάρχου Ἰωάννου τοῦ Ξιφιλίνου, μηρὸς Ἀγούστου δευτέρου ἄγοντος, ἐπινεμήσεως τρισκαιδεκάτης, χειροτονεῖται τηρικαῦτα οὗτος ὁ ἀνὴρ ἱεροπροπῆς καὶ πλήρης ἀγιοσύνης. τοὺς Δούκας δὲ τὸ μήπω τὴν βασιλίδα τοῦ τῆς βασιλικῆς ταινίας ἀξιοθῆναι, ἐπὶ πλεόν ἐξεδεμάτε· ἐνίστατο δὲ ὁμως καὶ τὴν βασιλίδα Εἰρήνην τοῦ στέφους ἀξιοθῆναι. ἔτυχε δὲ τις μοναχὸς Εὐστράτιος τὴν κλήσιν, Γαριδάς τὴν ἐπωνυμίαν, τὰς οἰκήσεις ἀγχοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας ποιούμενος καὶ ἀρετὴν δῆθεν ὑποκρινόμενος· 15

Κοῦτος θαμὰ πρὸς τὴν μητέρα τῶν Κομνηνῶν πάλαι παραγινόμενος, περὶ βασιλείας προὔλεγεν. ἡ δὲ καὶ ἄλλως φιλομόναχος οὔσα, ἀλλὰ καὶ τοῖς τοιοῦτοις ὑποσαινομένη λόγοις, τὴν εἰς αὐτὸν πίστιν ὀσημέραι ἐπὶ πλεόν αὐξάνουσαν ἐδείκνυ, κἀντεῦθεν τῷ ἀρχιερατικῷ τῆς μεγαλοπόλεως Θρόνῳ ἐγκαθίστατο δρῦσαι τοῦτον προτεθύμητο. καὶ τὸ ἀπλοῦν καὶ ἀπραγμον τοῦ τηρικαῦτα ἀρχιερέως προφασίζομένη, ἔπειθέ τιςας λό-

1. ἐννοίας PG, εὐνοίας C et in margine PG. 7. μὴν ἀγούστω δευτέρου ἄγοντι GC. 8. ἐπινεμήσει τρισκαιδεκατῇ G. 9. χειροτονῆται G. an χειροτονῆται? ὁ om. CA. 10. βασιλίδα εἰρήνην A. 11. ἐξεδεμάτου? 13. Γαριδάς G, γαριδᾶς A. 16. πρὸς : περὶ A. 19. ἐς G. ἐπὶ πλεόν add. CA.

bat, multi a multis spargebantur rumores, qui varias sententias indicarent, cum alii hoc, alii illo modo, quae fiebant, interpretarentur, ut quisque amore aut odio in eam affectus erat; qui quidem res ex studiis suis, non ut re vera se habent, iudicare solent. eo in loco cum res essent, Alexius solus coronatur manu patriarchae Cosmae. etenim quarto anno imperii Michaelis Ducae et filii eius Constantini Iohanne Xiphilino patriarcha sanctissimo mortuo, secundo mensis Augusti die, indictione decima tertia, subrogatus fuerat vir ille religiosus et sanctitate plenus. Ducae, imperatrice nondum diadema nacta, magis etiam sollicitabantur instabantque, ut Irene quoque corona ornaretur. erat monachus Eustratii nomine, cognomente Garidas, qui aedes prope magnam dei ecclesiam exstruebat et virtutis nimirum speciem assumulabat. is dudum Comnenorum matrem adire solitus, etiam de imperio illi praedixerat. quae cum alioquin propensior in monachos esset, tum praeterea sermonibus eiusmodi delineta,

γους παραιτήσεως ἐν σχήματι συμβουλῆς πρὸς αὐτὸν ἀνακινεῖν, ὡς δῆθεν διὰ τὸ αὐτῷ συμφέρον τοῦτο ξυμβουλευέσθαι. ἀλλὰ τὸν ἱερὸν δεξιὸν ἄνδρα ἢ σκῆψις αὐτῆ οὐ διελάθανε· καὶ τέλος τὴν ἰδίαν ἐπομοσάμενος κλησίν φησι πρὸς D
5 αὐτούς “*ἢ τὸν Κοσμάν, εἰ μὴ διὰ τῶν ἐμῶν χειρῶν ἢ Εἰρήνη τοῦ στέφους ἀξιοθῆ, τοῦ ἀρχιερατικοῦ θρόνου οὐκ ἀποστήσομαι.*” οἱ δὲ ἐπαναστρέψαντες ἀπαγγέλλουσι τῇ δεσποίνῃ τὰ μηνυθέντα· ἐφθασαν γὰρ ἤδη οὕτω ταύτην καλεῖν ἅπαντες, τοῦ φιλομήτορος βασιλέως τοῦτο βουλομένου.
10 ἑβδομαία τοίνυν μετὰ τὴν τοῦ Ἀλεξίου ἀνάρρησιν καὶ ἡ V. 64 αὐτοῦ δευθενέτις Εἰρήνη διὰ τοῦ πατριάρχου Κοσμά ἀξιοῦται στέφους.

3. *Αἱ μὲν οὖν μορφαὶ τῶν βασιλέων ἀμφοῖν Ἀλεξίου τε καὶ Εἰρήνης ἀμήχανοι· καὶ εἰς ἅπαν ἀμίμητοι, καὶ οὔτε*
15 *γράφειν γράψειεν ἢ πρὸς ἀρχιεπισκοπὴν τοῦ κάλλους ὄρων, οὔτε λιθοξόος ἄψυχον οὐσίαν οὔτω ἔνθιμήσειε, εἴ τις ἂν P. 76 πρὸς τὰ τῆς φύσεως ἀγάλματα ταῦτα, λέγω δὲ τοὺς ἀρτιστεφεῖς αὐτοκράτορας, καὶ πρὸς τὰ τοῦ Πολυκλείτου ἐκείνου σπουδάσματα ἀποβλέψειεν. ὁ μὲν γὰρ Ἀλέξιος οὐ πᾶν μὲν*
20 *ἀπὸ τῆς γῆς ἐπῆρτο ἐπὶ πολύ, εἰς εὖρος δὲ συμμέτρως πῶς ἠεῦρέτο. καὶ ἰστάμενος μὲν οὐ τοσοῦτον θάμβος ἐδίδου*

3. αὐτοῦ G. 7. ἐπαναστρέψαντες CA, ὑποστρέψοντες PG.
9. τοῦτο : οὔτω ταύτην καλεῖσθαι A. 15. ἀρχιεπισκοπίας P, alterum CG. 16. lege ἔνθιμήσειε. 21. εὐρένυτο G.

maiores in dies ei fiduciam tribuebat et iam de transferendo in istam urbis patriarchatu cogitabat. itaque simplicitatem atque a rebus gerendis abhorrens ingenium eius, qui tunc patriarcha erat, praetendens, quibusdam persuasit, ut abdicandi muneris consilium ei darent, quasi commodum ipsius spectarent. non sefellit virum sanctum ea machinatio: postremo per proprium nomen iurans, “per Cosmam, inquit, nisi mea manu Irene coronata fuerit, throno patriarchali non cedam.” quod responsum illi dominae referunt; sic enim iam omnes eam appellabant, imperatore matris amantissimo ita iubente. septimo igitur die, postquam Alexius imperator renuntiatus est, etiam coniugi eius Irenae per Cosmam patriarcham corona imponitur.

3. Forma utriusque principis, Alexii et Irenes, nullo modo explicari dicendoque exprimi potest. ac neque pictor unquam eam expresserit, pulchritudinis speciem intuens, neque statuarius ita materiam inanem conformaverit, etiamsi ad imitanda ista specimina naturae, imperatores dico recens coronatos, Polycleti illius signa elaboratissima contempletur. Alexius quidem statura fuit non multum eminenti, ceterum plena, nec tamen incongrua, habitudine corporis. itaque

τοῖς θεωμένοις, εἰ δὲ ἐπὶ τοῦ βασιλείου καθίσειεν οὗτος θρό-
 νου καὶ γοργωπὸν σέλας ἀφήσει τῶν ὀφθαλμῶν, πρηστῆρ
 Β ἐδόκει καὶ ἄμαχον αὐγὴν ἀποστέλλειν καὶ τοῦ προσώπου καὶ
 τῆς ὄλης διοργανώσεως. μέλαινα μὲν γὰρ ἡ ὄφρυς ἐκατέρω-
 θεν ἐκυροῦτο· τῇ δὲ ὀφθαλμὸς ὑπεκάθητο βλοσυρὸν ἄμα⁵
 καὶ ἡμερον ἐνορῶν, ὡς ἀπὸ τε τῆς βολίδος τῶν ὀμμάτων καὶ
 τῆς στιλπνότητος τοῦ μετώπου καὶ τῶν παρειῶν τῆς σεμνό-
 τητος καὶ τοῦ ἐπιτρέχοντος αὐταῖς ἐρεῦθους, ὁμοῦ καὶ δε-
 δοικέναι τε καὶ θαρρεῖν. τῶν τε ὤμων ἡ εὐρύτης καὶ τῶν
 βραχιόνων τὸ στερρὸν καὶ τῶν στέρνων ἡ προβολὴ ἠρωϊκὰ ἰο
 πάντα καὶ ὄλως εἰς θάμβος καὶ τέρψιν τοὺς πολλοὺς ἐκκα-
 C λούμενα. τὸ γὰρ αὐτὸ τοῦ ἀνδρὸς καὶ ὤρων εἶχε καὶ χάριν
 καὶ βάρος καὶ ὄγκον ἀπρόσιτον. εἰ δὲ καὶ εἰς ὁμιλίαν ἦλθεν
 ἐκείνος καὶ τὴν γλῶτταν ἐκίνησεν, εἶδες ἂν αὐτόχροημα τὴν
 πυρίπνοον ἐπικαθημένην τοῖς χεῖλεσιν ἐκείνου ῥητορικὴν Δη-
 15 μωσθένους· καὶ γὰρ κατακλυσμῷ τῶν ἐπιχειρημάτων πᾶσαν
 καὶ ἀκοὴν καὶ ψυχὴν κατεσύρετο, καὶ ἀμύθητος ἦν καὶ ἄμαχος
 καὶ τὴν γλῶτταν ὁμοῦ καὶ τὴν χεῖρα, τὴν μὲν πρὸς δόρατος
 ἄψειν, τὴν δὲ πρὸς ἀκήρατα θέλητρα. ἡ δὲ γε βασιλῆς
 D Εἰρήνη καὶ μήτηρ ἐμὴ μείραξ τε ἦν τὸ τηρικὰδε καὶ οὐδέπω 20
 τὸν πεντεκαίδεκατον παραδεδραμῆκει χρόνον. θυγάτηρ δὲ
 ἦν Ἀνδρονίκου τοῦ πρωτοτόκου υἱοῦ τοῦ καίσαρος, τὸ γένος

6. βολῆς P. 7. τοῦ προσώπου PG, τοῦ μετώπου C et in mar-
 gine P. 9. τε ante καὶ om. G. 11. εἰς add. G. 13. καὶ
 primum om P. 14. εἰ δὲ ἂν G. 16. καὶ τῶν γὰρ κατα-
 κλυσμῷ P, καὶ τῶν γὰρ om. C, τῶν γὰρ om. G, correxi. 18.
 τὴν primum et alterum om. G. 19. ἀκήρατον θέλητρον G.

pedibus insistens non tantam quidem admirationem intuentibus exci-
 tabat; sed cum in regio sederet throno et terribilem oculorum splendor-
 rem mitteret, fulmen videbatur adstantiumque aciem praestringebat et
 vultu et tota corporis conformatione, nigrum enim utrimque supercilium
 curvabatur; oculus suberat, truculente simul et blande adspiciens, ut
 ex obtutu, ex placida fronte, ex genarum dignitate et qui suffusus
 erat rubore, simul metum atque animum caperent. humerorum la-
 titudo, lacertorum robur, prominentia pectoris, heroica omnia et ad-
 mirationem simul et voluptatem multitudini afferebant. eadem enim
 in illo viro et forma gratiaque excellebant et pondere gravitateque
 inaccessa. cum vero in sermonem se daret osque aperiret, videres
 sane labris eius insidere ardentem Demosthenis illius eloquentiam. nam
 argumentorum ubertate omnium aures animosque secum rapiebat, et
 iuxta invictus erat lingua seu manu, altera ad iaculandum, altera ad
 oblectationes parandas integerrimas. at imperatrix Irene, mater mea,
 adolescentula tum erat et annum quintum decimum nondum excesse-

περίβλεπτος, εἰς Ἀνδρονίκους ἐκείνους καὶ Κωνσταντίνους τοὺς Δούκας ἀναφέρουσα τὴν τοῦ γένους σειρᾶν. ἀνίστατο μὲν γὰρ καθάπερ τι ἔρνος ὄρθιον καὶ ἀειθαλές, συμμετρῶς καὶ πλατυνομένη καὶ στενουμένη καταλλήλως ἕκασταχοῦ τῶν 5 μελῶν καὶ μερῶν. καὶ ἐπέραστος μὲν ἰδεῖν, ἐπέραστος δὲ ἀκοῦσαι, καὶ ὄψεώς τε καὶ ἀκοῆς ἀκίρεστον ὡς ὄντως ἀκουσμά τε καὶ θέαμα. αὐτὸ μὲν γὰρ τὸ πρόσωπον σελήνης μὲν ἀπέστειλε φέγγος, οὐ μὴν εἰς κύκλον ἀκριβῆ διαπέπλαστο κατὰ τὰς Ἀσσυρίας γυναικας, οὐδ' ἄλλως ἐξεμηκύνετο κατὰ P. 77
 10 τὰς Σκυθίδας, ἀλλ' ὑπεκαλᾶτο μικρὸν πως τῆς ἀκριβείας τοῦ κύκλου. ἀνεπέπτατο δὲ αὐτῆς ὁ λειμὼν ἀπὸ τῶν παρειῶν, καὶ τὴν ῥοδωνιὰν καὶ τοὺς πόρρω προὔβαλλετο. ὄμμα δὲ χαροπὸν καὶ ξὺν ἡδονῇ φοβερὸν ἐνητένιζεν, ὡς τῶν ὄρωντων τὰ ὄμματα τῇ μὲν ἡδονῇ καὶ τῷ κάλλει ἔλκειν πρὸς ἐαυτήν,
 15 τῷ δὲ φόβῳ μύειν καταναγκάζειν, οὐκ ἐχόντων ὅπως ἀποβλέψωνται ἢ ὅπως ἂν ἀποκρύψωνται. καὶ εἰ μὲν τις ἦν V. 65 Ἀθηναῖα τοῖς πρώην ἐφευρημένη ποιηταῖς τε καὶ συγγραφεῦσιν, οὐκ οἶδα ἔγωγε· μῦθον δὲ ταύτην ἀκούω περιφερόμενον καὶ περισυρόμενον· τὴν δὲ βασιλίδα ταύτην Ἀθηναῖαν B
 20 εἰ τις εἶπεν ἐν τοῖς τότε χρόνοις φανεῖσαν τῷ ἀνδρωπίνῳ βίῳ ἢ καταραγεῖσαν ἐξ οὐρανοῦ μετὰ τινος οὐρανιας αἰγλης καὶ ἀπροσίτου μαρμαρυγῆς, οὐκ ἂν ἐξήμαρτε τοῦ εἰκότος. καὶ τὸ θαυμασιώτερον, ὅπερ οὐκ ἂν ἐν ἄλλῃ τῶν γυναικῶν

3. μὲν add. C. 4. καταλλήλους G, κατ' ἀλλήλοις C. 9. Ἀσσυρίας C. 10. ὑπεκαλοῖτο P. 17. ἐφευρομένη G. 20. εἶπον: εἶπερ P.

rat. filia erat Andronici, qui Caesaris filius natu maximus erat, illustri stirpe orta; quippe quae genus ad Andronicos illos et Constantinos Ducas referret. surgebat ad germinis instar recti et semper florentis, membris partibusque omnibus summa inter se congruentia modo dilatatis, modo arctatis, ad videndum pariter atque ad audiendum ita iucunda, ut reapse nec oculi nec aures exsaturari possent. facies lunae micabat fulgore, non tamen absoluta rotunditate erat, quales Assyriarum feminarum, nec etiam oblonga, more Scythissarum, sed paullulum ultra exacti circuli orbem. quod genae referebant pratum, roseum colorem vel procul spectantibus ostendebat. vultu erat vegeto et suavi pariter atque terribili, ut adspicientium oculos suavitate specieque in se verteret, terrore autem connivere cogeret, cum nec intueri nec abstinere a cernendo possent. quam Minervam poetae historicique veteres celebrant, ea unquamne fuerit, nescio; fabulam audio eam iactari et circumferri; hanc vero imperatricem Minervam si quis dixisset istis temporibus oblatam humano generi vel coelitus cum coelesti quodam splendore terribilique fulgore delapsam, is a verisimili non aberrasset.

εὐρεθείη, τοὺς μὲν ἱταμοὺς τῶν ἀνδρῶν συνέστειλε, τοῖς δ' ἐπὶ φόβου συνεσταλμένοις θαρραεῖν ἐνεδίδου ἐκ μόνης ὕψεως. τὰ δὲ χεῖλη ἔμμενύκει μὲν τὰ πολλὰ καὶ ἐδείκνυ σιγῶσαν, C ἔμπνουν ὡς ἀληθῶς ἀγαλμα καλλονῆς καὶ στήλην ἔμψυχον εὐρυθυίας. ἠνιάχει δὲ τὰ πολλὰ ἢ χεῖρ τῷ λόγῳ σὺν εὐρυ-5 θυμία, μέγρι τοῦ καρποῦ παραδεικνύσα τὸ μετακάρπιον, καὶ εἶπεσ ἂν ἐλέφαντα ἐκτετορεῦσθαι παρὰ τεχνίτου τινὸς εἰς δακτύλων καὶ χειρῶν διάθεσιν. ἢ μέντοι ἱρις τῶν ὀφθαλμῶν θάλατταν ἔμμεετο γαληνιώσαν, ἐν βαθυκύμονι διαθέσει τὸ κυανοῦν ἐξαναγίζουσα· ἀντέστειλε δὲ καὶ τὸ λευκὸν τῶν 10 ὀμμάτων κύκλῳ τῆς ἱριδος, καὶ χάριν ἀπέλαμπον ἄμαχον καὶ ἡδονὴν ἄφατον ἐνεδίδουν ταῖς ὕψεσι. τοιοῦτοι μὲν τὴν ἰδέαν Εἰρήνη καὶ Ἀλέξιος. ὁ μέντοι θεῖος ἐμὸς Ἰσαάκιος D τὴν μὲν ἡλικίαν ἐῴκει τᾶδελφῷ, οὐδὲ τὰ ἄλλα πολὺ ἀπέφκει. ὑπώχρος μὲν σὺν ἦν αὐτὸς τὴν ὄψιν, καὶ τὴν ὑπήγην 15 οὐ πᾶνν δασύς, ἀλλὰ καὶ περὶ τὰς γνάθους ψιλωτέραν εἶχε τῆς τᾶδελφοῦ. ἄμφω δὲ τᾶδελφῶ κνηγεσίους μὲν πολλακίς ἀπένευον, ὀπηνίκα οὐ πολλή τις ἐπέρρει τούτοις πραγμάτων φροντίς, πολεμικοῖς δὲ μᾶλλον ἢ κνηγετικοῖς ἔχαιρον πράγμασιν. ἐν δὲ ταῖς ἐμβολαῖς τῶν πολέμων, οὐδ' ὀπηνίκα 20 τῶν ταγμάτων αὐτὸς κατῆρχε, πρόετρεχέ τις αὐτοῦ, ἀλλ' ἅμα τε τὴν παρτάξιν ἐωράκει τῶν πολεμίων ἐκεῖνος, καὶ πάντων καταφρονήσας τῶν ἄλλων, ἐς μέσους ἐνέπιπτε καθά-

10. ἀπέστειλε CG. 14. οὐδὲ τὰ : ᾧ κατὰ G, οὐ κατὰ C. 18. ἐπέρρει τούτοις CG, αὐτοῖς ἐπέρρει P.

quodque mirabilius etiam, nec in altera muliere facile reperiatur, audacium hominum animos contundebat, metu afflictos erigebat solo aspectu, labia plerumque compressa erant et tacentem ostendebant eam, quae animatum, ut ita dicam, simulacrum pulchritudinis et viva concinnitatis columna erat. orationem fere gubernabat scite manu, usque ad iuncturam brachii nudata; ebur in digitos manusque ab artifice tornatum putares. oculorum pupillae mare referebant tranquillum, in profunda quiete caeruleo colore residentes; vicissim album pupillae circumdans eminebat; quae res invictam oculis conciliabat gratiam tantumque iucunditatis, ut dici non queat. talis Alexii et Irenes forma erat. Isaacius, patruus meus, statura similis erat fratri, nec cetera multum dissimilis; subpallida tamen facie erat, nec barba admodum densa, quin etiam in genis minus pilorum habuit, quam frater. uterque autem venationi saepe indulgebat, si otium erat a rebus gerendis; quanquam militiam praeferebant. ubi autem in proeliis impetus febat, Isaacio ne tum quidem, cum ordinibus ipse praeerat, ullus unquam praecurrebat, sed simulac hostilem aciem

περ τις κεραυνός, ὄξείως διακόπτων τὰς φάλαγγας. καὶ τοῦ-P. 78
του ἔαλω καὶ ἔπαξ καὶ δις κατὰ τὴν Ἀσίαν συμμίξας Ἀγα-
ρηνοὺς. καὶ τοῦτο μόνον εἶχε ψόγου ἄξιον ἐν τοῖς πολέμοις
οὐμὸς θεῶς, ὅτι πρὸς συμβολὰς ἀκατάσχετος ἦν.

5 4. Ἐπεὶ δὲ τὸν Μελισσηθὴν Νικηφόρον τῆς τοῦ καίσα-
ρος κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν ἔδει ἀξίως μετεilhχέναι, καὶ τὸν
Ἰσαάκιον δέ, πρῶτον τῶν ἀδελφῶν κατὰ χρόνον ὄντα, μείζονι
ἐχρῆν τιμηθῆναι ἀξιώματι, (ἕτερον δὲ ἀξίωμα πλὴν τοῦ καίσα-
ρος οὐκ ἦν,) νέον ὀνοματοποιήσας ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος ἀπὸ τε τοῦ
10 σεβαστοῦ καὶ τοῦ αὐτοκράτορος σύνθετον ὄνομα τὸ τοῦ σεβαστο-
κράτορος τὰδελφῶ ἐφηρημόσατο, οἷονεὶ δεῦτερον βασιλέα πε- B
ποιηκῶς, τὸν καίσαρα τοῦτον ὑποβιβάσας καὶ τρίτον ἐν ταῖς
εὐφημίαις ἀριθμησάμενος μετὰ τὴν τοῦ αὐτοκράτορος εὐφη-
μίαν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ στέμμασιν ἐν ταῖς πανδήμοις ἡμέ-
15 ραις αὐτούς στεφανοῦσθαι προσέτατε τὸν τε σεβαστοκράτορα
καὶ τὸν καίσαρα, κατὰ πολὺ διαφέρουσι τῇ πολυτελείᾳ τοῦ
διαδήματος, ᾧ αὐτὸς ἐστεφάνωτο. τὸ μὲν γὰρ βασιλικὸν
διάδημα καθ' ἑπὶ ἡμισφαίριον εὐγυρον τὴν κεφαλὴν διαδεῖ, V. 66
πανταχόθεν μαργάροις καὶ λίθοις κοσμούμενον, τοῖς μὲν ἐγ-
20 κοιμένοις, τοῖς δὲ καὶ ἐξηρημένους· ἐκατέρωθεν γὰρ τῶν C
κροτάφων ὄρμαθοὶ τινες ἀπαιωροῦνται διὰ μαργάρων καὶ
λίθων καὶ τὰς παρεῖας ἐπιξέουσι. καὶ ἐστὶ τοῦτο ἐξηρημένον

9. τε τοῦ : τούτου G.

10. σύνθετον ὄνομα τὸ τοῦ σεβαστο-

κράτορος om. CGA. 12. τούτου P. 18. εὐγυρον om. CG.

διαδεῖ πανταχόθεν, μαργάροις libri, mutavi interpunctionem. vid.
annotat. 19. καὶ λίθοις om. P. 22. ἐστὶ om. G.

conspexit, neglectis ceteris omnibus, in medios hostes tanquam fulgur irruens, eorum aciem celeriter dissiiciebat. quo factum est, ut semel iterumque caperetur, in Asia cum Agarenis pugnans; atque hoc unum erat reprehensione dignum in patruo meo, quod animo in proeliiis non moderabatur.

4. Quoniam vero Melisseno Nicephoro caesaris dignitas ex pacto debebatur, et Isaacium, fratrem natu maximum, ampliori decorari honore par erat, (alter autem praeter caesarem non erat,) Alexius imperator, nevo ex sebastos et autocrator composito nomine, sebastocratoris titulum fratri indidit, quasi secundi imperatoris honorem in eum deferens. caesarem illum subiunxit et tertio ab imperatore loco in acclamationibus collocavit. sed etiam coronis eos redimiri diebus solenibus iussit, sebastocratorem caesaremque; quae tamen multum a diademate, quo ipse utebatur, magnificentia differebant. regium enim diadema ad instar haemisphaerii rotundi caput circumdat, ab omni parte margaritis gemmisque ornatum, aliis insertis, aliis dependentibus; nam

τι χρῆμα τοῖς βασιλεῦσι στολῆς· οἱ δὲ τῶν σεβαστοκρατόρων καὶ τῶν καισάρων στέφανοι σποράδην ἔστιν ὅπου τῶν μαργάρων καὶ λίθων μετέχοντες ἄνευ τοῦ ἐπισφαιρώματος. κατ' ἐκεῖνο δὲ καιροῦ τετίμηται καὶ ὁ Ταρωνεΐτης καὶ γαμβρὸς ἐπ' ἀδελφῇ τοῦ βασιλέως πρωτοσέβαστος τε καὶ πρωτο-5 βεστιάριος, μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ παννυπερσέβαστος ἀναδείκνυται καὶ σύνθωκος τῷ καισαρι γίνεται. πρὸς δὲ καὶ Ἀδρια-
 Δνὸς ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ πρωτοσεβαστὸς ἀξιοῦται περιφανέστατος· καὶ Νικηφόρος ὁ ὕστατος ἀδελφὸς μέγας τε δρουγγάριος τοῦ στόλου προὔβελητο καὶ εἰς τὴν τῶν σεβαστῶν καὶ 10 οὗτος ἀννήχθη βαδμιδα. τούτων δὲ τῶν ἀξιομύτων τὴν καινοτομίαν ὁ ἐμὸς πατὴρ προσεξέυρατο, τὰ μὲν συνθεῖς, καθάπερ ἄνωθεν εἴρηται, τοῖς δὲ καὶ παραχρησάμενος. τὸ μὲν γὰρ παννυπερσέβαστος καὶ σεβαστοκράτωρ καὶ ὅσα τοιαῦτα συντέθεικε, τῇ δὲ τοῦ σεβαστοῦ ἀξία παραχρησάμενος φαί-15 νεται. σεβαστοὶ γάρ· οἱ βασιλεῖς ἀνέκαθεν ἐπιθετικῶς ὠνομάζοντο, καὶ ἦν ἐξειδιάζοντως εἰς βασιλέα λεγόμενον τὸ τοῦ
 P. 79 σεβαστοῦ ὄνομα· αὐτὸς δὲ εἰς τὸ κοινότερον πρῶτον κατήνεγκε τὴν τοιαύτην ἀξίαν. εἰ γὰρ τις εἰς ἐπιστήμην καὶ τινα ὑπερτάτην φιλοσοφίαν ἀνάγοι τὴν βασιλείαν, ὥσπερ τέχνην 20

7. σύνθωκος CA. τοῦ καισαρος A. πρὸς δὲ καὶ : ὁ δὲ A. 8. αὐτοῦ : τοῦ κρατοῦντος A. 9. Νικηφόρος ὁ ὕστατος ἀδελφὸς μέγας τε δρουγγ. τοῦ στόλου προὔβελητο om. CG. τε om. A. 10. προὔβεληται A. τὴν om. G. 12. an πρῶτος ἐξέυρατο? ut supra 64, 18. 15. τῇδε PG, correxi. 16. ἀνέκαθεν οἱ βασιλεῖς G. 17. ἰδιαιζόντως A. βασιλέας P. 18. πρότερον A. 19. καὶ : τε G. 20. φιλοσοφίας ἀγοι G.

utrumque ad tempus monilia ex margaritis ac gemmis pendent genasque percutiunt, atque id est proprium regibus ornamentum; sebastocratorum caesarumque coronae hic illic margaritis gemmisque distinctae sunt, neque globosum superne tegumentum habent. per idem tempus Taronita, qui imperatoris sororem in matrimonio habebat, protosebasti et protovestiarii honorem accepit; paulo post etiam panhypersebastus declaratus et eiusdem cum caesare sedis honore dignatus est, praeterea Adrianus frater eius protosebasti illustrissimi titulo ornatur; et Nicephorus, frater natus minimus, magnus drungarius classis creatus atque ad sebastorum et ipse honoris gradum proventus est. hos autem novos titulos pater meus primus excogitavit, alios componens, ut supra dictum est, alios in novum detorquens usum. etenim panhypersebastus et sebastocrator et quae talia sunt composuit; sebasti dignitate manifesto abusus est. sebasti enim olim imperatores cognominabantur, atque propria imperatoris erat sebasti appellatio. ipse vero pluribus communem eam dignitatem fecit. iam si quis ad

οὐσαν τεχνῶν καὶ ἐπιστήμην ἐπιστημῶν, θανατάσαιτο ἂν καὶ τὸν ἕμὸν πατέρα οἷόν τινα ἐπιστήμονά τε καὶ ἀρχιτέκτονα τὰ ὑπὸ τὴν βασιλείαν καινοτομοῦντα καὶ πράγματα καὶ ὀνόματα· πλὴν ὅσον οἱ μὲν τῶν λογικῶν ἐπιστημῶν προστάται διὰ σα-
 5 φήνειαν τὰ τοιαῦτα τῶν ὀνομάτων ἐφεύραντο, ὁ δὲ ἐπιστη-
 μονάρχης οὗτος τῆς βασιλείας Ἀλέξιος πρὸς τὸ συμφέρον Β
 ἅπαντα τῇ βασιλείᾳ διωκονόμετο, ξενίζων πολλάκις καὶ περὶ
 τὴν τάξιν τῶν πραγμάτων καὶ περὶ τὴν κλήσιν τῶν ὀνομά-
 των. ὁ μὲντοι ἱεροπρεπὴς ἐκεῖνος καὶ πατριάρχης Κοσμάς,
 10 οὗ καὶ πρότερον διεμνημονεύσαμεν, μεθ' ἡμέρας τινὰς κατὰ
 τὴν μνήμην τοῦ ἱεράρχου Ἰωάννου τοῦ θεολόγου τὴν ἱεροτε-
 λεσίαν τελέσας ἐν τῷ κατὰ τὸ ἑβδομον ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἡδῆ
 ῥηθέντος σηκῷ, τὸν ἀρχιερατικὸν θρόνον διακρέψας ἔτη πέντε
 καὶ μῆνας ἑννέα, παραιτεῖται τὴν ἀρχιερωσύνην καὶ ἄπεισιν
 15 εἰς τὴν τοῦ Καλλίου μονήν. ἐγχειρίζεται δὲ τοὺς τῆς ἀρχι-
 ρωσύνης οἶακας μετ' αὐτὸν ὁ προρρηθεὶς ἐκτομίας Εὐστρά- C
 τιος ὁ Γαριδάς. ἐπεὶ δὲ ὁ τῆς βασιλίδος Μαρίας υἱὸς Κων-
 σταντῖνος ὁ πορφυρογέννητος μετὰ τὴν παράλυσιν τῆς βασι-
 λείας τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Μιχαὴλ τοῦ Δούκα τὰ ἐρευθρὰ μὲν
 20 ἑκῶν ἀπεδύσατο πέδιλα, τὰ δὲ κοινὰ καὶ μέλανα ἔπεδύσατο,

6. συμφέρον C. 7. ξενίζων : lege καινίζων. 9. post ἐκεί-
 νος A add. ἀνήρ. 11. τὴν prius om. A. ἱεροτελεσίαν C.
 12. τελέσας : ποιήσας A. κατὰ : εἰς A. τοῦ ἡδῆ ῥηθέν-
 τος : τούτου A. 13. σηκῷ, παραιτεῖται τ. ἀρχ. καὶ ἄπεισιν
 ε. τ. καλλίου μονήν, ἔτη πέντε καὶ μῆν. ἑνν. τὸν ἀρχ. διακρέψ.
 χρόνον A. ἱερατικὸν G. 14. μῆνας : ἡμέρας G. 15.
 καλλίου
 Καλλίου : G καιροῦ et in margine χαρσίλου. 20. δὲ om. G.
 μέλανα PG, recte C.

disciplinae et summae cuiusdam philosophiae formam adduceret imperandi scientiam, tanquam artem artium et doctrinam doctrinarum, is admiraretur etiam patrem meum ut peritum artis et quasi architectum, qui nova in imperio et munera et titulos excoGITaverit, nisi quod philosophicarum disciplinarum magistri perspicuitatis causa talia nomina excoGITarunt; hic autem regnandi scientiae vir consultissimus omnia ad imperii instituit utilitatem, cum nova saepe tum in muneribus ordinandis, tum in titulorum nominibus inferret. interis sanctus ille patriarcha Cosmas, cuius supra mentionem fecimus, nonnullis diebus post, cum sacris ipsa memoria S. Iohannis theologi perfunctus esset in templo eiusdem ad Hebdomum sito, patriarchali dignitate se abdicavit, postquam annos quinque et menses novem eam tenuit, recessitque in Calliae monasterium; post quem patriarchalis sedis gubernacula Eustratius Garidas eunuchus, cuius supra meminimus, suscepit. Mariae autem imperatricis filius, Constantinus Por-

Νικηφόρος ὁ Βοτανειάτης ὁ μετὰ τὸν Δούκαν καὶ πατέρα τοῦ Κωνσταντίνου τῶν σκῆπτρων ἐπειλημμένος, τὰ μὲν μέλανα ἐκείνον ἀποβαλεῖν διωρίσατο, ἐκ ποικίλων δὲ σθηρικῶν ὑφασμάτων ὑποδήματα προσέταττε περιδιδῆσθαι, ὥσπερ τὸν νεανίσκον ἐπαισχυνόμενος καὶ τοῦ κάλλους ὁμοῦ καὶ τοῦ γέ-
 5
 V. 67
 10
 15
 20
 25
 30
 35
 40
 45
 50
 55
 60
 65
 70
 75
 80
 85
 90
 95
 100
 105
 110
 115
 120
 125
 130
 135
 140
 145
 150
 155
 160
 165
 170
 175
 180
 185
 190
 195
 200
 205
 210
 215
 220
 225
 230
 235
 240
 245
 250
 255
 260
 265
 270
 275
 280
 285
 290
 295
 300
 305
 310
 315
 320
 325
 330
 335
 340
 345
 350
 355
 360
 365
 370
 375
 380
 385
 390
 395
 400
 405
 410
 415
 420
 425
 430
 435
 440
 445
 450
 455
 460
 465
 470
 475
 480
 485
 490
 495
 500
 505
 510
 515
 520
 525
 530
 535
 540
 545
 550
 555
 560
 565
 570
 575
 580
 585
 590
 595
 600
 605
 610
 615
 620
 625
 630
 635
 640
 645
 650
 655
 660
 665
 670
 675
 680
 685
 690
 695
 700
 705
 710
 715
 720
 725
 730
 735
 740
 745
 750
 755
 760
 765
 770
 775
 780
 785
 790
 795
 800
 805
 810
 815
 820
 825
 830
 835
 840
 845
 850
 855
 860
 865
 870
 875
 880
 885
 890
 895
 900
 905
 910
 915
 920
 925
 930
 935
 940
 945
 950
 955
 960
 965
 970
 975
 980
 985
 990
 995

2. μὲν om. CG. 5. τοῦ prius : τὸ G. 6. γὰρ add. C. 7. αὐτῷ C, αὐτὰ PG. 10. πισθόντες G. 14. ἐκείνον CG. an ὑποδιδυσκόμενον? vid. annotat. 21. λογε κινναβάρεως.

phyrogenitus, cum post Michaelem Ducam patrem imperio pulsum rubros ultro deposuisset calceos et vulgares nigrosque summaisset, Nicephorus Botaniates, qui Ducae Constatntini patri in imperio successit, nigris eum calceamentis exutis, variis serica textilibus induere iusserat, ut qui iuvenem revereretur et forma et genere conspicuum. coccinum siquidem per totoa eius calceos fulgere invidia quasi non ferens, nonnullis tantum partibus textilia purpuram referre concesserat. sed cum Comnenus Alexius imperator proclamatus esset, Maria imperatrix illius mater, consilio obsecuta Caesaris, eam sibi fidem ab imperatore dari firmarique rubris litteris sigilloque aureo postulavit, ut non solum incolumitatem cum filio haberet, verum etiam hic regni particeps fieret, atque rubris calceis et corona uti liceret, imperatorque una cum Alexio proclamaretur. nec frustra. bullam enim acceperat auream, qua, quae petierat, confirmata erant omnia. atque Constantinus positus, quibus uti solebat, sericis textilibus, plane rubros nanciscitur calceos, in donationibus ballisque aureis secundus in posterum ab Alexio rubrica subscribebat, et in pompis cum tiara regia eum seque-

εἶχεν ἡ βασίλισ, ἐν οὕτω τὰ κατὰ τὸν υἱὸν αὐτῆς γένοιτο. οὕτω γοῦν τῶν βασιλείων ἐκείνη ἐξέρχεται μετὰ προπομπῆς αἰξίας, ἐν τοῖς κατὰ τὴν μονὴν τοῦ μεγάλου μάρτυρος Γεωργίου παρὰ τοῦ ἀποβεβιωκότου Κωνσταντίνου τοῦ Μονομάχου 5 βασιλέως οἰκοδομηθεῖσαν οἰκήμασιν κατασκηνώσασα, (Μάγ- γανα ταῦτα ἡ κοινὴ εἰσέτι κικλήσκει διάλεκτος,) Ἰσακίον συναφρομένον ταύτῃ τοῦ σεβαστοκράτορος.

5. Τὰ μὲν οὖν κατὰ τὴν βασιλίδα Μαρίαν οὕτω παρὰ τῶν Κομνηνῶν ἠκονόμητο. ὁ δὲ γε αὐτοκράτωρ παιδείας ἐκ 10 νηπίου τυχὼν ἀγαθῆς καὶ πρὸς τὰς νοθεσίας τῆς μητρὸς ἑαυτὸν ἀπευθύνων, τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον ἐνστερνισάμενος καὶ ἐγκάρδιον ἔχων, ἐδάκνυτο ἀνιῶμενος ἐπὶ τῇ τῆς πόλεως προνομῇ, ἣν κατὰ τὴν εἰσέλευσιν αὐτοῦ πάντες πανδημεὶ ἐπεπόν- 15 θεισαν. τὸ μὲν γὰρ ἄπταιστον ἴσως καὶ ἤσυχον ῥίζα τοῦ 15 δέοντος· καὶ ἀποστασίαν ποιούσα τοῦ νοῦ, εἰς ἀπόνοιαν ἄγει τὸν μηδ' ὀκωστιοῦν προσκεκροκῶτα τοῖς πράγμασιν· ὁ δὲ γε ἐξαμαρτῶν, εἴπερ ἐστὶ τῶν εὐλαβεστέρων καὶ τῶν νοθῶν C ἐχόντων, αὐτίκα τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον βάλλεται κατὰ ψυχὴν καὶ ὅλως κατακλονεῖται καὶ δέδοικε, καὶ μᾶλλον εἴγε πρᾶ- 20 γμάτων μεγάλων ἐπιδραζάμενος εἶη καὶ εἰς ὑπερηφάνους ἀνέλ- θοι περιωπιάς. δέος γὰρ αὐτὸν ὑποθράττει, μὴ πως ἀμαθία

1. γένοιτο C. 5. οἰκοδομηθεῖσαν CG. 6. εἰσέτι C, ἐτι PG.
 δε add. G post Ἰσακίου. 8. κατὰ C, τὰ κατὰ PG. 11.
 ἀπευθύνων A. ἐνστερνισάμενον P. 12. προνομῇ : ἀρπαγῇ G.
 14. καὶ ἤσυχον ῥίζα — ποιούσα τοῦ νοῦ add. G. legendum σχίζαν
 τοῦ δέοντος καὶ ἀποστασίαν ποιῶν τοῦ νοῦ. 18. φόβον om.
 P. 19. μεγάλων πραγμάτων G.

batur. nonnulli dicebant, haec imperatricem de filio etiam ante pactam esse cum Comnenis, quam deficerent. ita certe rebus constitutis, palatio illa cum satis magno comitatu egressa, in aedes prope magni Martyris Georgii monasterium a Constantino Monomacho imperatore exstructum migrat, (Mangana haec vulgari lingua dici adhuc solent,) Isaacio prosequente Sebastocratore.

5. Mariae igitur imperatrici sic a Comnenis prospectum est. imperator cum disciplina ab infantia usus bona et ad matris adhortationes totum sese conformans, dei timorem intimo concepisset animo, mordebatur sollicitudine de urbis direptione, quam, cum ingrederetur, omnes omnino perpessi erant. nam immunitate lapsus curaque omnis facile efficitur, ut officii obliviscamur; a quo ubi animus descivit, ad temeraria quaeque aufertur, eum antea ne ulla quidem in re offenderit: at qui lapsus est, modo sit cautior prudensque, statim dei timore correptus, toto commovetur animo ac metu perturbatur, praesertim si magnas res aggressus et in summum fastigium evectus est. quippe metus eum excruciat, ne imprudentia, superbia,

καὶ θράσει καὶ ὕβρει πορευόμενος τὸν τε θυμὸν τοῦ θεοῦ εἰς ἑαυτὸν ἐκκαλέσθαι καὶ τῆς ἀρχῆς ἐκκυλισθεὶς ἀποπεσῆται, ὧν τέως ἐγκρατῆς γέγονεν. οἷα καὶ τῷ Σαουλ συμβεβῆκει ποτὲ· καὶ γὰρ ὁ θεὸς διὰ τὸ τοῦ βασιλέως ἀτάσθαλον

D διαρρήσσων διέρρηξε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ. τούτοις ἄλλων 5 τοῖς λογισμοῖς ὁ Ἀλέξιος καὶ παθαινόμενος τὴν ψυχὴν, μὴ πού καὶ θεοῦ ἄντικρυς μῆνιμα γένοιτο, — τὸ γὰρ εἰς ὅλην τὴν πόλιν γεγονὸς κακὸν παρ' ἐκάστου τῶν στρατιωτῶν, ὁπόσος τὸ τηρικαῦτα συρφετὸς ἀνὰ πᾶσαν τὴν πόλιν ἐπέρρευσεν, ἴδιον ἐλογίζετο, καὶ ὡς αὐτὸς ὧν ἐκεῖνος ὁ τὰ πάνδεινα 10 ἐκεῖνα κακὰ ἐργασάμενος, κατετιτρώσκετό τε καὶ ἐξεφλέγετο, βασιλείαν καὶ κράτος καὶ ἀλουργίδα καὶ διάδημα λιθοκόλλη-

P. 81 τον καὶ ἐσθῆτα χρυσοῦν τε καὶ περιμάργαρον οὐδέν, ὡς γε V. 68 τὸ εἶκόσ, λογιζόμενος πρὸς τὴν τότε κατασχοῦσαν ἀπεριήγητον συμφορὰν τὴν βασιλίδαν τῶν πόλεων. τὰ γὰρ περιστοι- 15 χίσαντα ταύτην δεῖνὰ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ οὐδεὶς ἂν καὶ θέλων διηγῆσασθαι δυνήσεται. καὶ γὰρ καὶ αὐτὰ ἱερὰ καὶ τεμένη καὶ τὰ κοινὰ καὶ τὰ ἴδια ἀπανταχόθεν ὑπὸ πάντων καθρηπάζοντο, τὰ δὲ ὅσα τῶν ἀπάντων κατακεκρότητο ταῖς ῥιπτομέλαις ἀπανταχοῦ βοαῖς καὶ φωναῖς· εἶπεν ἂν τις ἰδὼν σει- 20 σμὸν εἶναι τὸ γινόμενον. ταῦτα εἰς νοῦν βαλλόμενος ὁ Ἀλέξιος ἠνιάτο τε τὴν ψυχὴν καὶ κατσεπαράττετο καὶ οὐκ εἶχεν

3. τῷ om. G. 5. ἄλλων CA. 8. ἐκάστου : ἐκεῖνου CG.
 11. ἐργασάμενον P. τε om. A. 15. περιστοιχίσαντα PGA,
 alterum C. 16. κατ' A, καὶ PG. 17. δυνήσεται GA, δυνή-
 σται C, om. P. καὶ alterum om. A. 19. κατεκρότητο G,
 κατακεκρότητο P, recte A. ῥιπτομέναις G. 20. εἶπεν A,
 εἶπερ PG. σχισμὸν C.

insolentia dei iram in se convertat et imperio excussus amittat, quibus tum est potitus. qualia etiam Saulo quondam acciderunt, cuius ob insolentiam deus scindens scidit regnum eius. his perturbatus cogitationibus Alexius metuque aestuans, ne forte dei vindicta subito affligeretur, — quidquid enim in tota urbe a singulis militibus perperatratum erat, quantacunque tunc per totam urbem multitudo erat vagata, adscribebat ille sibi, et tanquam calamitates, quas universa civitas gravissimas passa erat, ipse intulisset, pungebatur urebaturque, regnum, potentiam, purpuram, diadema gemmatum, vestem auro fulgentem et unionibus nihill, ut par erat, ad infandam miseriam ducens, qua urbium regina tunc afflicta erat. nam quantis ea malis illo tempore circumventa sit, id nemo, etiamsi voluerit, enarrare queat. etenim et ipsa templa et fana, et publica et privata ubique ab omnibus diripiebantur; aures omnium strepebant vocibus clamoribusque passim sublatis, ut terrae motum esse diceres. ad haec igi-

ὅ τι τῷ πλήθει τῆς λύπης χρῆσαστο. ἦν γὰρ ὁ ἀνὴρ εἰς αἰ-
 σθησιν ἐλθεῖν τοῦ κακῶς πεπραγμένου παντάπασιν ὀξύτατος.
 καὶ ταῦτα μὲν τὰ προγεγονότα, ἐφ' οἷς ἡ πόλις πονήρως
 ἐπραξεν, ἦδει μὲν ὡς ἐτέρων χεῖρες καὶ γνώμαι διενεργήκα-
 5 σιν, ἀλλὰ συνήδει καὶ τοῦτό γε ἀκριβέστατα, ὅτι τὰς ὑπο-
 θέσεις καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ πάθους αὐτὸς δέδωκεν· αὐτῷ δὲ
 πάλιν τῆς ἀποστασίας αἴτιοι οἱ ἤδη ῥηθέντες δοῦλοι γεγό-
 νασιν. ἀλλὰ καὶ ὡς ἑαυτῷ τὴν ἄπισαν προσάπτων αἰτίαν,
 θεραπεῦσαι τὸ τραῦμα καὶ ἐπιζήτει καὶ ἤθελεν· οὕτω γὰρ
 10 ἂν καὶ μετὰ τὴν τοιαύτην θεραπείαν καὶ τὸν τουτοῖν κα-
 θαρμὸν ἐπιχειροίη τοῖς τῆς βασιλείας πράγμασι καὶ τὰ κατὰ
 τε τὸν στρατὸν κατὰ τε τοὺς πολέμους καλῶς διυθύνει καὶ
 διεξάγει. προσέρχεται τοίνυν τῇ μητρὶ, ἀνακοινοῦται τὸ ἐπαι-
 νετὸν πάθος ἐκεῖνο. θεραπείας τρόπον ἀναζητεῖ καὶ ἀπαλλαγῆς
 15 τῶν ὑποκνιζόντων αὐτοῦ τὴν σύνειδῆσιν. ἡ δὲ ἀσπάζεται τὸν
 υἱὸν καὶ ἀσμένως δέχεται τὰ λεχθέντα. μετακαλοῦνται τοίνυν,
 τούτου συνδόξαντος, τὸν τε πατριάρχην Κοσμᾶν (οὕτω γὰρ τότε
 τὸν θρόνον παρήτητο) καὶ τινὰς λογάδας τῶν τῆς ἱερᾶς συνόδου
 καὶ τοῦ μοναδικοῦ συντάγματος. πρόσσεισι τούτοις ὁ βασιλεὺς
 20 ὡς ὑπόδικος, ὡς κατάκριτος, ὡς εὐτελής ἢ καὶ τις ἄλλος τῶν

1. ὁ om. A. ἀνὴρ παντάπασιν ὀξύτατος εἰς αἰσθ. — πεπρα-
 γμένου GA. 2. κακῶς om. A. παντάπασιν om. G. 4. ἡδη
 G. 8. προσάπτειν G. 10. καὶ prius om. G. τῶν τουτοῖν
 P, τῶν τουτιωνὶ G, τὸν τουτοῖν C, correcti. 12. εἰ τὸν PG,
 τε in margine. 14. ἐκεῖνος G, om. A. 17. Κοσμᾶν om. CGA.
 γὰρ τὸν τότε τὸν θρόνον P. 18. παρήτησαστο A, παραίτητο G.
 τινὰς om. A. 19. μοναχικοῦ A.

tur animum advertens Alexius, moerebat mordebaturque, neque doloris magnitudinem levare poterat. erat enim in sensu prave factorum concipiendo acutissimus, et licet facinora, quibus urbs in tantam calamitatem delata erat, aliorum manibus animisque perpetrata nosset, tamen idem conscius sibi erat quam maxime, occasionem atque initium malorum semet ipsum dedisse; quanquam Alexio rursus defectionis auctores servi fuerant, quorum mentionem iam fecimus. sed vel sic omnem in se culpam conferens, sanare vulnus et studebat et volebat. non enim aliter nisi sanato vulnere labeque eluta, ad rerum administrationem accedere statuit, nec exercitus bellicue curam prospere se habiturum speravit. adit igitur matrem, aperit ei laudabilem illum dolorem, eiusque sedandi et angoris conscientiae tollendi rationem exquirat. ea, filio benigne excepto, libenter audit, quae dicebat. arcessunt igitur, (nam Alexius assenserat,) patriarcham Cosmam, qui nondum dignitate se abdicaverat, et praecipuos quosdam ex sacra synodo et ordine monachorum; quos imperator adit ut reus, ut condemnatus, ut humilis vel etiam

ὑπ' ἔξουσίαν τεταγμένων καὶ τὴν ψῆφον ὅσον οὐδέπω καταδοκούντων, ἣν κατ' ἐκείνου ψηφιεῖται τὸ δικαστήριον. ἔξαγγέλλει πάντα, μὴ προβολήν, μὴ συγκατάθεσιν, μὴ πρᾶξιν, μηδὲ αἰτίαν τῶν πεπραγμένων παραδραμαίων, ἀλλὰ πάντα μετὰ φόβου καὶ πίστεως ἐξαγορευσάμενος, καὶ τὴν Θεραπείαν 5
ἐξ ἐκείνων Θερωμῶς ἔξαιτεῖ, ἐπιτιμίους ἑαυτὸν καθυποβάλλων. οἱ δὲ οὐκ αὐτὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐκ ταύτου αἵματος

- P. 82 προσήκοντας καὶ πρὸς τὴν ἀποστασίαν συναραμένους τοῖς αὐτοῖς ἐπιτιμίους καθυποβάλλουσιν, νηστείαν καὶ χαμευνίαν καὶ τὰ τούτοις ἐσπεόμενα πρὸς τὴν τοῦ Θεοῦ ἐξιλέωσιν ἐπι- 10
τάξαντες. οἱ καὶ δεξάμενοι τὰ ἐπιτίμια προθύμως ἐφύλαττον. ἀλλ' οὐδὲ αἱ σφῶν αὐτῶν γυναῖκες ἔξω τῶν ἐπιτιμίων ἑστάναι ἠνείχοντο· πῶς γάρ, φιλάνθρωποι οὐσαι; αὐτόμολοι δὲ τὸν τῆς μετανοίας ζυγὸν ἀναδέχονται. καὶ ἦν ἰδεῖν τὰ βασιλεια τότε δακρῶν καὶ πένθους ἀνάμεστα, πένθους οὐκ 15
ἐπιψόγου, οὐδ' ἀσθένειαν ψυχῶν κατηγοροῦντος, ἀλλ' ἐπαινετοῦ καὶ χαρᾶς προξένου τῆς κρείττονος καὶ μηδέποτε λυομένης. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ, ὁποῖος ἐκεῖνος τὴν εὐσέβειαν ἦν,
V. 69 πλέον τι ποιῶν, ἐντὸς τῆς βασιλικῆς ἀλουργίδος σάκκον περιεβέβλητο ἐν χροῖ ψαύοντα τῆς σαρκὸς ἐπὶ τεσσαράκοντα 20

1. ἔξουσίαν CA, ἔξουσίῃ PG. παραδοκούντων A. 3. μὴ
προβολήν — ἀλλὰ πάντα om. CG. προβολήν A. 7. ὁ δὲ
P. ἔξ αὐτοῦ G. 9. καὶ om. A. 10. Θεοῦ CA, Θεοῦ PG.
11. οἱ καὶ δεξάμενοι A, δεξάμενος δὲ PG. ἐφύλαττον : ἰδέ-
ξαντο CG. 12. αἱ om. GC. τοῦ ἐπιτιμίου A. 16. ἀσθε-
νείας G. κατηγοροῦντες G. 18. ἦν om. P. 19. περιβέ-
βλητο G.

alios quispiam ex his, qui subiecti sunt sententiamque tantum non expectant, quam iudices pronuntiatum sunt. confitetur cuncta, non suasionem, non approbationem, non rem gestam, non causam eorum, quae facta erant, praeteriens; sed omnibus cum timoris et fidei significatione expositis, ut vulnere mederentur, obnixè rogavit et se poena afficiendum dedit. illi non ipsum solum, verum etiam consanguineos et qui defectionis socii fuerant, iisdem omnes piaculis subiciunt, ieiunio, humi cubatione et quae cum his coniungi solent ad placandum deum, praescriptis. nec illi poenam detrectant, sed libenter perferunt; quin ipsae eorum coniuges impune esse noluerunt. qui enim sustinerent, cum maritorum amantes essent? sponte igitur poenitentiae iugum subiere. itaque palatium eo tempore lacrimis plenum cernebat et luctu, non illo quidem ignavo ac vituperabili, animi abiecti imbecillitatem prodente, sed honesto gaudiumque procurante coeleste nec unquam interitum. imperator autem, qua erat pietate, ultra progressus, sub purpura saecum ipsi corpori adhaerentem ge-

νυχθημέροις. ἐν δὲ ταῖς νυξὶ χαμεύνης ἔκειτο ἐπὶ πέτρας μόνον ἀνέχων τὴν κεφαλὴν καὶ πενθῶν ὡς εἰκος. εἰδ' οὕτως τῶν τῆς βασιλείας πραγμάτων ἄγναῖς ἄπτεται χερσίν.

6. Οἰακοστρόφον δὲ μᾶλλον ἑαυτοῦ τὴν μητέρα ἰμερό-
 5 μενος εἶναι, τὴν βουλὴν ὑπεβρούχιον τέως εἶχε, δεδιὼς μὴ τοῦ τοιοῦτου γνωσθέντος αὐτῇ λογισμοῦ, καὶ τῶν βασι-
 λείων ἐξέλθαι, πρὸς ὑψηλότερον βίον γινώσκων αὐτὴν ἀπο- C
 βλέπουσαν. ἐν πάσι μὲν ὅθ' ἐτεῖς προσπίπτουσι βουλῆς αὐ-
 τῆς ἄτερ μὴδὲ τὸ τυχόν ἦν ἐνεργῶν, ἀλλὰ κοινωνῶν εἶχε τῶν
 10 βουλευμάτων ὁμοῦ καὶ συλλήπτορα τὴν μητέρα, καὶ καταμι-
 κρὸν ὑφέρπων αὐτῇ καὶ κοινοποιούμενος τὴν τῶν πραγμάτων
 διοίκησιν, καὶ που καὶ φανερώς ἐνδεικνύμενος, ὡς ἄτερ τῆς
 ἐκείνης φρονός καὶ γνώμης ἀπολεῖται τῆς βασιλείας τὰ πρά-
 15 γματα. οὕτως εἶχε καὶ ξυνεδέσμει πλέον ἑαυτῷ τὴν μητέρα
 καὶ τοῦ κατὰ σκοπὸν ἀπέργε καὶ ἀπεκόλυεν. ἡ μὲν γὰρ
 πρὸς σταθμὸν ἀπέβλεπεν ὄσκατον καὶ μονὰς διενόετο, ἐν αἷς D
 τὸν ἐπίλοιπον χρόνον μετ' εὐφρονος λογισμοῦ ἐκλύσει τοῦ βίου.
 καὶ ταῦτ' ἐνόει καὶ ἑαυτῇ διὰ παντὸς ἐπηύχετο τεύξασθαι.
 ἀλλ' εἰ καὶ τοιαῦτα κατὰ νοῦν συνδισκοπέετο καὶ ὄλωσ πρὸς
 20 ὑψηλότερον ἐνητένιζε βίον, ἀλλ' ἦν γε καὶ φιλόπαις, εἶπερ
 τις ἄλλη γυνή, καὶ πως ἠβούλετο συνδισεργεῖν μετὰ τοῦ υἱοῦ

1. νυχθημέρους G.	χαμευνήσας A.	πέτρας A.	2.
τῆς κεφαλῆς A.	4. τὴν ἑαυτοῦ μητέρα A.	ἰμερόμε- νος P, βουλόμενος CGA.	8. τοῖς : τῆς P.
9. τυχόν ἐνεργῶν, ταῦτ' ἐργοῶν, κοινωνῶν A.	7. ἐξελθεῖν A.	10. βουλημά- των P, alterum GA.	14. ἑαυτοῦ CG.
20. γε om. G.	καὶ αὐτὴ φιλόπαις A.	21. καὶ πως : ὅπως A.	

stabat per dies noctesque quadraginta. noctu autem humi cubabat, la-
 pide tantum caput fulciens, lugebatque, ut par erat. atque sic demum
 rem publicam puris manibus capessivit.

6. Sed cum perciperet, ut potius quam ipse mater rei publicae
 gubernacula tractaret, tamen id consilium tum quidem clam ha-
 buit, veritus, ne si mentem suam illa cognosset, etiam palatio egre-
 deretur, quippe quam dudum de altiori vita cogitare sciret. in omnibus
 igitur, quae accidebant, ne quotidiana quidem, ea inconsulta, conficie-
 bat, imo consiliorum participem atque adiutricem matrem habebat, cum
 et paulatim obreperet rerumque administrationem eum ea communicaret,
 et interdum etiam aperte profiteretur, sine illius mente atque consilio
 imperii res pessum ituras. sic arctiori secum vinculo coniunctam eam
 tenebat et a consilio perficiendo abstrahere arcebatque. appetebat
 enim stationem ea ultimam et monasteria cogitabat, ubi reliquum
 vitae tempus quieto transigeret animo. ad id animum appulerat, et ut
 sibi contingeret, assidue precabatur. sed licet tale consilium agitare

ὅπ' ἔξουσίαν τεταγμένων καὶ τὴν ψῆφον ὅσον οὐδέπω καταδοκούντων, ἦν κατ' ἐκείνου ψηφιεῖται τὸ δικαστήριον. ἔξαγγέλλει πάντα, μὴ προβολὴν, μὴ συγκατάθεσιν, μὴ πράξιν, μηδὲ αἰτίαν τῶν πεπραγμένων παραδραμῶν, ἀλλὰ πάντα μετὰ φόβου καὶ πίστεως ἔξαγορευσάμενος, καὶ τὴν θεραπείαν 5 ἔξ ἐκείνων θερμοῶς ἔξαιτεῖ, ἐπιτιμίας ἑαυτὸν καθυποβάλλων. οἱ δὲ οὐκ αὐτὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐκ ταύτου αἵματος P. 82 προσήκοντας καὶ πρὸς τὴν ἀποστασίαν συναραμένους τοῖς αὐτοῖς ἐπιτιμίας καθυποβάλλουσιν, νηστειὰν καὶ χαμηνίαν καὶ τὰ τούτοις ἐπεκόμενα πρὸς τὴν τοῦ θείου ἐξιλέωσιν ἐπιτάξαντες. οἱ καὶ δεξάμενοι τὰ ἐπιτίμια προθύμως ἐφύλαττον. ἀλλ' οὐδὲ αἱ σφῶν αὐτῶν γυναῖκες ἔξω τῶν ἐπιτιμίων ἐστάναι ἠγείχοντο· πῶς γάρ, φίλανδροι οὖσαι; αὐτόμολοι δὲ τὸν τῆς μετανοίας ζυγὸν ἀναδέχονται. καὶ ἦν ἰδεῖν τὰ βασιλεία τότε δακρύων καὶ πένθους ἀνάμιστα, πένθους οὐκ ἐπιψόγου, οὐδ' ἀσθένειαν ψυχῶν κατηγοροῦντος, ἀλλ' ἐπαινετοῦ καὶ χαρᾶς προξένου τῆς κρείττονος καὶ μηδέποτε λυμῆνης. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ, ὅπολις ἐκεῖνος τὴν εὐσέβειαν ἦν, V. 69 πλέον τι ποιῶν, ἐντὸς τῆς βασιλικῆς ἀλουργίδος σάκκον περιεβέβλητο ἐν χρῆϊ ψανόντα τῆς σαρκὸς ἐπὶ τεσσαράκοντα 20

1. ἔξουσίαν CA, ἔξουσίᾳ PG. παραδοκούντων A. 3. μὴ προβολὴν — ἀλλὰ πάντα om. CG. προβολὴν A. 7. ὁ δὲ P. 8. ἐξ αὐτοῦ G. 9. καὶ om. A. 10. θείου CA, θεοῦ PG. 11. οἱ καὶ δεξάμενοι A, δεξάμενοι δὲ PG. ἐφύλαττον: ἐδέξαντο CG. 12. αἱ om. GC. τοῦ ἐπιτιμίου A. 16. ἀσθενείας G. κατηγοροῦντες G. 18. ἦν om. P. 19. περιεβέβλητο G.

alius quispiam ex iis, qui subiecti sunt sententiamque tantum non exspectant, quam iudices pronuntiatum sunt. confitetur cuncta, non suasionem, non approbationem, non rem gestam, non causam eorum, quae facta erant, praeteriens; sed omnibus cum timoris et fidei significatione expositis, ut vulneri mederentur, obnixè rogavit et se poena afficiendum dedit. illi non ipsum solum, verum etiam consanguineos et qui defectionis socii fuerant, iisdem omnes piaculis subiliciunt, ieiunio, humi cubatione et quae cum his coniungi solent ad placandum deum, praescriptis. nec illi poenam detrectant, sed libenter perferunt; quin ipsae eorum coniuges impune esse noluerunt. qui enim sustinerent, cum maritorum amantes essent? sponte igitur poenitentiae iugum subire. itaque palatium eo tempore lacrimis plenum cerneret et luctu, non illo quidem ignavo ac vituperabili, animi abiecti imbecillitatem prodente, sed honesto gaudiumque procurante coeleste nec unquam interiturum. imperator autem, qua erat pietate, ultra progressus, sub purpura saecum ipsi corpori adhaerentem ge-

νυχθημέροις. ἐν δὲ ταῖς νυξὶ χαμεύνης ἔκειτο ἐπὶ πέτρας μόνον ἀνέχων τὴν κεφαλὴν καὶ πενθῶν ὡς εἰκος. εἰδ' οὕτως τῶν τῆς βασιλείας πραγμάτων ἀγναῖς ἄπτεται χερσίν.

6. Οἰακοστρόφον δὲ μᾶλλον ἑαυτοῦ τὴν μητέρα ἰμειρό-
 5 μενος εἶναι, τὴν βουλήν ὑποβρύχιον τέως εἶχε, δεδιώς μὴ τοῦ τοιοῦτου γνωσθέντος αὐτῇ λογισμοῦ, καὶ τῶν βασι-
 λείων ἐξέλθαι, πρὸς ὑψηλότερον βίον γινώσκων αὐτὴν ἀπο- C
 βλέπουσαν. ἐν πᾶσι μὲν οὖν ταῖς προσπίπτουσι βουλῆς αὐ-
 τῆς ἄτερ μηδὲ τὸ τυχόν ἦν ἐνεργῶν, ἀλλὰ κοινωνὸν εἶχε τῶν
 10 βουλευμάτων ὁμοῦ καὶ συλλήπτορα τὴν μητέρα, καὶ καταμι-
 κρὸν ὑφέρων αὐτῇ καὶ κοινοποιούμενος τὴν τῶν πραγμάτων
 διοίκησιν, καὶ που καὶ φανερῶς ἐνδεικνύμενος, ὡς ἄτερ τῆς
 ἐκείνης φρονὸς καὶ γνώμης ἀπολείται τῆς βασιλείας τὰ πρῶ-
 γματα. οὕτως εἶχε καὶ ξυνοδέσμει πλέον ἑαυτῷ τὴν μητέρα
 15 καὶ τοῦ κατὰ σκοπὸν ἀπέργε καὶ ἀπεκάλυεν. ἡ μὲν γὰρ
 πρὸς σταθμὸν ἀπέβλεπεν ἄσχατον καὶ μονὰς διενεθετο, ἐν αἷς D
 τὸν ἐπίλοιπον χρόνον μετ' εὐφρονος λογισμοῦ ἐλάυσει τοῦ βίου.
 καὶ ταῦτ' ἐνόει καὶ ἑαυτῇ διὰ παντός ἐπηύχετο τεύξασθαι.
 ἀλλ' εἰ καὶ τοιαῦτα κατὰ νοῦν συνδισκοπεῖτο καὶ ὄλωσ πρὸς
 20 ὑψηλότερον ἐπητένιζε βίον, ἀλλ' ἦν γε καὶ φιλόπαις, εἶπερ
 τις ἄλλη γυνή, καὶ πως ἠβούλετα συνδιευγεῖν μετὰ τοῦ υἱοῦ

1. νυχθημέρους G.	χαμευνήσας A.	πέτρας A.	2.
τῆς κεφαλῆς A.	4. τὴν ἑαυτοῦ μητέρα A.	ἰμειρόμε-	
νος P, βουλόμενος CGA.	7. ἐξελθεῖν A.	8. τοῖς : τῆς P.	
9. τυχὸν ἐνεργῶν, ταῦτ' ἐννοῶν, κοινωνὸν A.		10. βουλημά-	
των P, alterum GA.	τὴν μητέρα om. C.	14. ἑαυτοῦ CG.	
20. γε om. G.	καὶ αὐτὴ φιλόπαις A.	21. καὶ πως : ὡπως A.	

stabat per dies noctesque quadraginta. noctu autem humi cubabat, lapide tantum caput fulciens, lugebatque, ut par erat. atque sic demum rem publicam puris manibus capessivit.

6. Sed cum percuperet, ut potius quam ipse mater rei publicae gubernacula tractaret, tamen id consilium tum quidem clam habuit, veritus, ne si mentem suam illa cognosset, etiam palatio egrederetur, quippe quam dudum de altiori vita cogitare sciret. in omnibus igitur, quae accidebant, ne quotidiana quidem, ea inconsulta, conficiebat, imo consiliorum participem atque adiutricem matrem habebat, cum et paulatim obreperet rerumque administrationem cum ea communicaret, et interdum etiam aperte profiteretur, sine illius mente atque consilio imperii res pessum ituras. sic arctiori secum viaculo coniunctam eam tenebat et a consilio perficiendo abstrahere arcebatque. appetebat enim stationem ea ultimam et monasteria cogitabat, ubi reliquum vitae tempus quieto transigeret animo. ad id animum appulerat, et ut sibi contingeret, assidue precabatur. sed licet tale consilium agitare

τὸ τῆς βασιλείας κλυδώνιον, καὶ οὐριδοδρομοῦσαν τὴν ναῦν
 ἢ καὶ πανταχόθεν βαλλομένην τοῖς κύμασιν ὡς ἄριστα οἰακο-
 P. 83 στροφεῖν, καὶ μάλιστα τοῦ παιδὸς ἄρτι ἐπὶ τὴν πρύμναν
 καθίσαντος καὶ τῶν οἰάκων ἐφασμαμένου καὶ μήπω πρῶτην
 θαλάττη καὶ κύμασι καὶ ἀνέμοις ὠμιληκότες τοιούτοις. ταῦτα 5
 δὲ λέγουσα, τὴν τῆς βασιλείας αἰνίττομαι πολυμερῆ καὶ πο-
 λυτάραχον ὄχλησιν. τὸ τοίνυν μητρῷον πάθος κατεῖχεν αὐτὴν,
 καὶ συνδιεκυβέρνα τῷ υἱῷ καὶ βασιλεῖ, καὶ τὰς ἡνίας ἔστιν
 ὅπου καὶ μόνῃ παραλαβοῦσα, ἀπροσπταίστως τε καὶ ἀναμαρ-
 τήτως τὸ ἄρμα τοῦ κράτους ἤλαυνεν· ἦν γὰρ καὶ φρενήρης 10
 ἄλλως καὶ βασιλείως γνώμη αὐτόχρημα καὶ θρόνων κατόρθω-
 Βσις· ἀνδελφεὶ δὲ ταύτην ἐκ θατέρου καὶ ὁ πόθος ὁ πρὸς
 θεόν. ἐπεὶ δὲ κατὰ τὸν Αὐγουστον μῆνα ἐπινεμήσεως τῆς
 αὐτῆς ἔτι τρεχούσης ἢ τοῦ Ῥομπέρτου διαπεραιώσας τοῦτον
 ἐξελθεῖν κατηνάγκαζεν, εἰς φῶς ἤδη καὶ ἔργον τὸ τῆς ψυχῆς 15
 ἐννόημα ἐξάγων, τὴν αὐτοκράτορα διοίκησιν τῇ μητρὶ καὶ
 μόνῃ ἀπεκληρώσατο, καὶ διὰ χρυσοβούλλου λόγου τὰ βεβου-
 λευμένα εἰς προὔπτον πᾶσι κατέστησεν. ἐπεὶ δὲ τὸν ἱστορίαν
 συγγράφοντα οὐ παχυμερῶς τὰς τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν πράξεις
 καὶ τὰ θεοπρίσματα παραπέμπειν χρή, ἀλλὰ τὰς μὲν κατα- 20
 C λεπτύνειν, ὡς ἐνόν, τὰ δ' ἐκείνοις δεδογμένα ἐκτίθεσθαι, εἰμι

2. οἰακοστροφῶν P. 6. πολυμερῆ PA, πολύτεχνον CG. πο-
 λυτάραχον CGA, πολυτάρακτον P. 13. τῆς αὐτῆς ἐπινεμή-
 σεως A. 16. αὐτοκρατορίας A. καὶ μόνῃ: ἄνη A.
 17. χρυσοβούλλου A. 18. κατέστησεν. ἀλλὰ τὰς τοῦ γραφέως
 μόνον κομψείας ὡς εἶχεν, εἰμι καὶ αὐτὴ τὰ τοῦ ἑθ. χρυσοβουλ-
 λου ἐκδησομένη A. 21. εἰμι P.

animumque ad altiore[m] vitam penitus applicuisset, tamen eadem
 erga liberos erat pia, si quae alia femina, atque una cum filio im-
 perii procellas sustinere, et secundo vento navem actam vel etiam
 fluctibus undecumque iactatam quam optime gubernare volebat, prae-
 sertim cum filius modo in puppi consedisset et prehendisset clavum,
 nondum maris fluctibus procellisque eiusmodi assuetus, ea cum dico,
 imperii significo multiplices et perincommodas molestias. eicit igitur
 maternus amor, ut una cum filio imperatore rem publicam gubernaret
 atque adeo sola interdum imperii quasi curam, habens prehensis, re-
 geret inoffenso ac prospero cursu: erat enim cum sapienti, tum re-
 gio plane animo, et regnis nata administrandis: sed ex altera parte
 etiam dei amor eam trahebat. cum autem mense Augusto, eadem
 adhuc indictione, Roberti traectio Alexium urbe exire cogeret, pate-
 fecit iam animi consilium atque ad effectum perduxit. summum enim
 imperium matri soli commisit idque, bulla aurea edita, in publicum
 pronuntiavit. quoniam autem eum, qui historiam conscribit, clarorum

καὶ αὐτὴ τοῦτον τὸν τρόπον τὰ τοῦ ἐθθέντος χρυσοβούλλου
 ἐκθροσμένη, τὰς τοῦ γραφέως μόνον κομψείας περιελούσα.
 ἔχει δὲ οὕτως. “οὐδὲν ἰσοστάσιον μητρὸς συμπαθοῦς καὶ V. 70
 φιλόπαιδος, οὔτε ταύτης ἰσχυρότερον φυλακτήριον, κἂν κίν- D
 5 δυνος προοράται, κἂν ἄλλο τι τῶν ἀπεικταίων ἐπιζῶιτο. εἰ
 γὰρ βουλευέσεται αὐτῇ, πάγιον ἔσται τὸ βούλευμα, εἰ ἐπεύ-
 ξεται, στήριγμα ἔσονται αἱ εὐχαὶ καὶ φύλακες ἀκαταγώνι-
 στοι. τοιαύτη γοῦν καὶ τῇ βασιλείᾳ μου ἐφάνη ἐξ αὐτῆς τῆς
 ἀτελοῦς ἡλικίας πρακτικῶς ἢ ἡγιασμένη μητηρ αὐτῆς καὶ δέ-
 10 σποινα, τὰ πάντα μοι γεγονυῖα καὶ τροφὸς καὶ ἀγωγός. καὶ
 γὰρ τῷ συγκλητικῷ καταλόγῳ αὐτῆς συνουσίης, μητρὸς πόδος
 προέδραμε, καὶ νιοῦ πίσις ἀκεραία συντηρηθῆ. μία ψυχὴ P. 84
 ἐν διηρημένοις σώμασιν ἐγνώσθη καὶ χάριτι Χριστοῦ καλῶς
 διετηρηθῆ μέχρι τοῦ νῦν. οὐ τὸ ἐμὸν ἢ τὸ σόν, τὸ ψυχρὸν
 15 τοῦτο ῥῆμα, ἐρηθῆ, καὶ τὸ δὴ μείζον, ὅτι αἱ αὐτῆς εὐχαὶ
 τὸν πάντα χρόνον πληθυνόμεναι εἰς τὰ ὄτα κυρίου εἰσέδου-
 σαν καὶ εἰς τόδε τὸ ὕψος τῆς βασιλείας ἡμᾶς ἀνήγαγον. ἀλλ’
 ἐπεὶ καὶ μετὰ τὸ ἐπιλαβέσθαι τῶν τῆς βασιλείας σκήπτρων οὐκ

2. ἐκθροσμένη. ἔχει δὲ οὕτως. τὰς τοῦ γρ. μ. κ. περιελούσα. οὐδὲν G.
 κομψείας C. 3. post οὕτως P add. τὰ τοῦ χρυσοβούλλου τοῦ
 γεγονότος περὶ τῆς διοικήσεως τῶν κοινῶν τῇ μητρὶ τοῦ βασι-
 λέως, eundem titulum G in margine, om. A. 4. ἰσχυρότερον
 PG, alterum A. 5. ἐπιζῶιτο FA et P in margine, λογίζοιτο
 PG. 6. αὐτῇ G. 8. ἐφάνη om. CGA, add. PF. 9. ἢ
 om. A. 10. τὰ om. A. ἀγωγός A, ἀναγωγός PG.
 13. διεγνώσθη PG, alterum C. 16. εἰσέδοσαν P. 17. ὕψος:
 ἔτος P. ἡμῶν G, om. C.

virorum facta consultaque non crasse transmittere oportet, sed subtiliter, quantum possit, illa enarrare et quae decreta fuerint referre: aggrediar et ego hac ratione bullam auream illam referre, nec nisi ea omittam, quae ad scribae ornatum pertinent. habet autem ita: “nihil est, quod aequiparari queat matri, quae liberos amat eorumque vice iuxta commovetur ac sua; nec ea firmitus ullum praesidium est, sive periculum providetur, sive aliud quid abominandi speratur. nam si consuluerit haec, firmum erit consilium, si precata deum fuerit, munimento erunt preces et invictorum instar satellitum. talem et nostrae maiestati a prima inde aetate sese re praestitit veneranda mater ac domina, quae omnia nobis erat et nutrix et educatrix, cumque dein senatorum numero adscripti essemus, nec mater desit caritate praeire, et filii pietas fiduciaque integra mansit una duobus in corporibus anima cernebatur eaque necessitudo per Christi gratiam pulchre servata est hucusque. non “meum,” non “tuum,” frigidum illud verbum, dicebatur; atque quod longe maximum est, crebrae eius per omne tempus preces, a deo admissae, in hoc imperii fastigium

ἔφερε μὴ συμπονουμένη ἐπίσης τῇ βασιλείᾳ μου καὶ τοῦ
 συμφέροντος αὐτῇ ἀντεχομένη καὶ τοῦ κοινού, ἐτοιμαζομένη
 δὲ ἤδη ἡ βασιλεία μου σὺν θεῷ πρὸς τὴν κατὰ τῶν ἐχθρῶν
 τῆς Ῥωμανίας ἐξέλευσιν, διὰ φροντίδος μὲν πολλῆς ποιεῖται
 B καὶ τὴν τοῦ στρατιωτικοῦ συλλογὴν τε καὶ διευθέτησιν, οὐκ 5
 ἐλάχιστον δὲ ταύτῃ νενόμισται καὶ ἡ περὶ τῆς τῶν σεκρετι-
 κῶν τε καὶ πολιτικῶν πραγμάτων διοικήσεως φροντίς. εὖρε
 γοῦν οἷον ἀριστοκρατίας ἀνεπιβούλευτον ὄχρωμα, ὡς ἂν τῇ
 ἡγιασμένη καὶ πανεντιμοτάτῃ μητρὶ αὐτῆς ἀνατεθῇ ἡ τῶν
 ἀπάντων διοικήσεις. διορίζεται γοῦν ἡ βασιλεία μου καθά- 10
 ρῶς διὰ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου, ἵνα δι' ἣν ἔχει πολυ-
 πειρίαν περὶ τὰ βιωτικὰ πράγματα, εἰ καὶ τέλειον τούτων
 καταπεφρόνηκεν, ἄπερ ἂν ἐγγράφως διορίσθαι, κἂν παρὰ
 τοῦ προεστῶτος τῶν σεκρέτων ἀναφέρονται ἢ τῶν ὑπ' αὐτὸν
 C σεκρετικῶν ἢ τῶν ἄλλων ἀπάντων, ὧν αἱ ὑπομνήσεις ἢ αἰτή- 15
 σεις ἢ κρίσεις ἐτοιμασθήσονται ἐπὶ συμπαθείαις δημοσιακαῖς
 ὀφλημάτων, τὸ κῦρος ἔξουσι μόνιμον, ὡς παρὰ τοῦ γαλη-
 νίου κράτους τῆς βασιλείας μου οἰκονομούμενα καὶ ἐξ αὐτοῦ
 τοῦ στόματος αὐτῆς τὰ γραφέντα ἀποδοματιζόμενα. οἶαι
 γὰρ ἂν λύσεις παρ' αὐτῆς ἀποφανθήσονται ἢ καὶ προστάξεις 20

3. δὲ om. A. vid. annotat. 4. Ῥωμανίας : βασιλείας A. 8.
 ἀριστοκρατίας οἷον A. 9. πανεντιμοτάτῃ G. 13. ἂν om.
 CGA, add. PF. ἐγγράφως αὐτῇ διορίσθαι A. παρὰ τοῦ
 FC et in margine P, παρ' αὐτοῦ PG. 14. αὐτῶν G. 15.
 σεκρετικῶν : σεπτῶν G. 20. ἂν om. A. 20. ἀποφανθήσονται P.

nos extulere. quae cum etiam post susceptum imperium non potuis-
 set, quin laboris societatem cum maiestate nostra coiret et rei pu-
 blicae salutem ipsa prospiceret, maiestas nostra iam cum deo expedi-
 tionem adversus Romaniae hostes obitura, ut curam sane magnam
 ponit in delectibus habendis exercituque bene ordinando, ita non
 minimi momenti esse rerum iudicialium et civilium curam existimat.
 itaque hoc imperii quasi firmissimum munimentum invenimus, ut
 sanctae ac maxime venerabili matri rerum omnium administratio com-
 mittatur. decernit igitur maiestas nostra bullaque hac aurea sancit,
 ut pro magna, qua pollet, rerum humanarum peritia, tametsi eas
 prorsus contemnit, quidquid scripto decreverit, sive ab eo relatum sit,
 qui universae rei iudiciariae praeest, sive ab officialibus huic subie-
 ctis, sive a ceteris omnibus, qui vel commentariorum vel libellorum
 vel sententiarum curam gerunt in publicis debitorum remissionibus,
 id auctoritatem habeat perpetuam nihiloque minorem, quam si ab
 ipsa serenitate nostra statutum iussumque esset. quaecunque responsa
 eius proferentur, vel mandata scripta, non scripta, cum ratione vel sine
 ratione, munita modo eius sigillo, quod transfugationem et assum-

ἔγγραφοι ἢ ἄγραφοι, κἄν εὐλογοὶ κἄν ἀνεύλογοι, σφραγιδα
 φέρουσαι αὐτῆς τὴν μεταμόρφωσιν καὶ τὴν κοίμησιν, ὡς
 αὐτῆς τῆς βασιλείας μου λογισθήσονται. τῷ δὲ μηνὶ τοῦ
 κατὰ τὴν ἡμέραν διοικούντος τὰ σέκρετα, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ προ- D
 5 βολῶν καὶ διαδοχῶν τῶν σεκρέτων καὶ τῶν θεμάτων καὶ ἐπὶ
 τοῖς ἀξιώμασι καὶ ὄφφικίοις καὶ δωρεαῖς ἀκινήτων βασιλι- V. 71
 κῶς ἢ ἀγία μήτηρ αὐτῆς ἔξει ἄδειαν ὃ δόξει ταύτῃ ποιεῖν.
 ἀλλὰ καὶ εἴ τινες προβληθήσονται εἰς τὰ σέκρετα ἢ καὶ εἰς
 θέματα καὶ διαδεχθήσονται τιμηθήσονται δὲ καὶ ἐν μεγί-
 10 στοῖς ἀξιώμασι καὶ μέσοις καὶ ἐλαχίστοις, ἔσονται εἰς τὸ
 ἔξῃς ἀμετακίνητοι καὶ ἀμετάπτωτοι. ἀλλὰ καὶ αὐξήσεις P. 85
 ῥογῶν καὶ προσθήκας δόσεων καὶ συμπαθείας τῶν λεγομένων
 συνθηθειῶν καὶ σχιδευσμῶν καὶ ἀποσχιδευσμῶν προστάξει αὐτῇ
 ἀνευδοιάστως, καὶ περιεκτικῶς εἶπεν, οὐδὲν ἀσυντελὲς λο-
 15 γισθήσεται, ὅπερ αὐτῇ κελεύσει ἔγγραφως τε καὶ ἀγράφως.
 τὰ γὰρ ῥήματα ταύτης καὶ τὰ προστάγματα ὡς τῆς βασι-
 λείας μου λογισθήσονται, καὶ οὐδὲν τούτων ἀθετηθήσεται,
 ἀλλὰ καὶ κύρια καὶ μόνιμα ἔσονται εἰς τοὺς ἔξῃς χρόνους. καὶ B
 οὔτε εὐθύνην, οὔτε ἠντιναοῦν ἀνάκρισιν ὑποπτέψει νῦν ἢ εἰς
 20 τὸ μετέπειτα παρ' οὐτινοσοῦν τῶν ἀπάντων οὔτε τις τῶν ἔξυ-
 ηρητομένων αὐτῇ, ἢ αὐτὸς ὃ κατὰ τὴν ἡμέραν λογοθέτης

1. ἦ : καὶ G. 3. τῷ : τὸ F. 5. καὶ τῶν θεμάτων om. C.
 6. βασιλικῶν con. Diesterweg. 10. μέσοις : μεγάλοις G. 13.
 σχιδευσμῶν καὶ ἀποσχιδευσμῶν C, σχιδευσμῶν καὶ ἀποσχιδε-
 μῶν PG. 14. καὶ ἀνευδοιάστως A. οὐδὲ G. 17. ἀθετησε-
 ται G. 18. καὶ prius om. F. 19. ἠντιναοῦν om. A. ὑπο-
 πτεύσει CA, ὑποπτέυση PG.

tionem exhibet, ut ab ipsa nostra maiestate profecta habeantur.
 mense quoque eius, qui pro tempore rem iudicalem administrat,
 etiam de promotionibus et successionibus in iudiciis superioribus in-
 ferioribusque, atque in dignitatibus et muneribus et donationibus
 rerum immobilium regio arbitrio sancta parens nostra, quidvis volet,
 decernendi habeat facultatem. et quicumque promoti fuerint in iudi-
 cia maioris minorisve ordinis et in iis successerint, maximis, mediis,
 infimis honoribus ornati, non summovebuntur ii in posterum statu suo
 nec unquam excident. sed et augmenta rogarum et incrementa largi-
 tionum et remissiones vectigalium, quae consuetudines vocantur; et
 stipendia ex parte aut omnino recisa suo haec constituet iure et, ut
 univarse loquar, nihil irritum censebitur, quod illa imperaverit vel
 litteris vel sine litteris. verba enim huius et mandata tanquam ipsius
 maiestatis nostrae habebuntur, neque quidquam abrogabitur, sed rata
 firmaque erunt in postera tempora. nec quisquam eorum, qui illi
 ministraverit, nec ipse pro tempore logotheta secretorum, quantumvis

τῶν σεκρέτων, κἄν εὐλογα κἄν παράλογα τὰ πραχθησόμενα δόξῃ. τὸ γὰρ παντελῶς ἀλογοπράγητον ἔξουσιν ἔσαι, ὅποια ἂν καὶ εἴη τῷ παρόντι χρυσοβούλλῳ λόγῳ στηριζόμενα.”

7. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ τοῦ χρυσοβούλλου. Θανμάσεις δ' ἂν τις ἐν τούτοις τὸν ἕμὸν πατέρα καὶ αὐτοκράτορα τῆς 5 εἰς τὴν μητέρα τιμῆς καὶ ὅπως αὐτῇ παρακεχωρήκει τῶν ἀπάντων, αὐτὸς τῆς βασιλικῆς ἡγίας οἶον ὑπέξιστάμενος καὶ τρόπον τινὰ ἐποχουμένη τοῦ βασιλικοῦ ἄρματος αὐτῇ παρα- C θέων καὶ ψιλοῦ μόνου τοῦ τῆς βασιλείας μετέχων ὀνόματος. καίτοι κατὰ τὴν ἡλικίαν τὸν μείρακα ἤδη παρήλλαττε, καθ' 10 ὃν μάλιστα καιρὸν ἐπιφύεται τοῖς τοιοῦτοις ἤθεσιν ὁ τῆς φιλαρχίας ἔρος. τοὺς μὲν γὰρ πρὸς τοὺς βαρβάρους πολέμους καὶ ὅσα τῶν ἄθλων καὶ τῶν ἀγώνων ὑπῆν, αὐτὸς ἀνεζώσατο, πᾶσαν δὲ τῶν πραγμάτων διοίκησιν καὶ πολιτικὰς ἀρχάς καὶ τοὺς περὶ τῶν εἰσφορῶν λόγους καὶ τῶν ὑπὲρ τῆς βασιλείας 15 ἀναλωμάτων τῇ μητρὶ κατεπίστευσε. καὶ ἴσως μὲν ἂν τις ἐνταῦθα γινόμενος καταμέμψοιτο τὴν οἰκονομίαν, ὡς γυναικωνίτιδι καταπιστεύσαντος τοῦμοῦ πατρὸς τὴν τῆς βασιλείας διοίκησιν· ἀλλ' εἰ τὸ φρόνημα τῆς γυναικὸς ἠπίστατο καὶ D ὅση τις ἦν ἀρετὴν καὶ τὸν νοῦν καὶ ὅπως εἶχε δραστηριότη- 20 τος, ἀφέμενος μέμψεως πρὸς θαῦμα τὴν μέμψιν μετέβαλε. τοσαύτη γὰρ ἡ ἐμὴ μάμμη περὶ τὰ πράγματα δεξιωτάτη καὶ

2. εὐλογοπράγητον CG, alterum FPA. 3. χρυσοβούλλου A.
4. μὲν τὰ : περὶ G. 13. ὑπῆν : ἦν G. ἐζώσατο A. 14. δὲ
τὴν τῶν A. 15. τοῦ — λόγου A. 16. ἀναχωμάτων P. 17.
καταμέμψοιτο G. 18. πρὸς ante τὴν add. G. 21. μετέλαβε G.

bene secusque habere videantur decreta, ullo tempore a quoquam ad rationem reddendam causamve dicendam cogi poterit. prorsus enim nulla unquam ratio exigenda est de omnibus, quaecunque tandem hac bulla aurea confirmata fuerint.”

7. Hactenus bulla aurea. in qua miretur fortasse aliquis imperatorem, patrem meum, tantum matri tribuisse honorem, ut ei summam rerum committeret, ipse imperii regimine quasi decederet et quodammodo iuxta matrem, regio curru vehementem, cursaret, nudo solum imperatoris nomine retento. atqui adolescentiam iam excesserat, qua potissimum aetate duci solent eiusmodi ingenia cupiditate regnandi. bella adversus barbaros et quidquid laborum et periculorum suberat, sibi seposuit; summam administrationem rerum, magistratum curam, vectigalium sumtumque publicorum rationes matri commisit. fortasse igitur hoc loco vituperet aliquis patris mei consilium, quod gynaecio imperii administrationem tradidit; at si prudentiam mulieris cognosset, et quanta virtute fuerit quantaque industria, vituperatione missa, in admirationem raptus esset. tanta enim in avia mea inerat

τάξαι καὶ καταστήσασθαι πολιτείαν εὐμήχανος, ὥστε μὴ μόνον τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν διοικεῖν δύνασθαι, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν τὴν ὀπουδήποτε βασιλείαν, ὁπόσῃν ἤλιος ἐφορᾷ. πολυπειρώς τε γὰρ ἦν καὶ πολλῶν πραγμάτων ἐγίνωσκε φύσεις, καὶ ὅπως P. 86

5 ἄρχεται καὶ εἰς ὃ καταντήσειεν ἕκαστον ἐξηπίστατο, καὶ τίνα μὲν τίνων εἰσὶν ἀναιρετικά, τίνα δὲ μᾶλλον ἐπιρρώννυσιν ἕτερα, ὄξυτάτῃ τε τὸ δέον καταμαθεῖν καὶ μετὰ ἀσφαλείας καταπραΰξαι δεινῇ. καὶ οὐκ ἦν μὲν τὴν γνώμην τοιαύτη, γλωτταν δὲ εἶχεν ἀπρόδουσαν πρὸς τὴν γνώμην· ἀλλ' ἦν αὐτό-V. 72

10 χρημα ῥήτωρ πιθανώτατος, καὶ οὔτε λάλος καὶ εἰς μῆκος τοὺς λόγους ἐκτείνουσα, οὔτε ταχέως ἀπελίμπανεν αὐτῇ τὸ πνεῦμα τοῦ λόγου, ἀλλ' ἐπικαίρως ἀρξαμένη εἰς τὰ καιριώτατα πάλιν κατέλγη. καὶ ὁ μὲν βασιλεῖος θρόνος αὐτὴν παρηκμακῶταν κατέληφεν, ὅτε καὶ μᾶλλον τὸ φρονοῦν ἤκμαζε καὶ ἦ B

15 σύνεσις ἐπήνθει καὶ ἡ περὶ τὰ πράγματα ἐπιστήμη συνήκμαζεν, ἐξ ὧν οἰκονομίαι καὶ διοικήσεις τὸ κράτος ἔχουσιν. ἔχει δὲ ὡς τὸ εἰκὸς ἡ τοιαύτη ἡλικία οὐ μόνον τι λέξει τῶν νέων σοφώτερον, ὡς ἡ τραγωδία φησὶν, ἀλλὰ καὶ συμφορώτερον προᾶξει. ὁ δὲ κατόπιον χρόνος καὶ ὁπόταν ἐκείνη ταῖς νεωτέ-

20 ραις συνεξητάζετο γυναιξί, θαῦμα ἄντικρυς ἦν, πολὺν ἐν νεαροῖς ἡλικίᾳ ἐπιδεικνυμένη φρόνημα. καὶ παρεῖχεν ἐξ αὐτῆς ὄψεως τῷ βουλομένῳ καταθρεῖν τὴν ἐνούσαν αὐτῇ ἀρετὴν ὁμοῦ καὶ ἐμβριθίειαν. ἀλλ', ὅπερ ἔλεγον, ὁ ἐμὸς πατὴρ τῆς

5. καταντήσειεν G. 10. πιθανώτατος C, πιθανότητος PG. 11. an αὐτῆ? 17. δὲ ὡς ἡ τοιαύτη τὸ εἰκὸς P, recte G. 23. ὁμοῦ om. G. ἐμβριθίειαν P, ἐμβριθίδουσαν G, ἐμβριθίειαν C.

rerum gerendarum dexteritas, tanta constituendae ordinandaeque rei publicae facultas, ut non solum Romano imperio administrando par esset, sed omni ubivis terrarum regno, quantumcunque est. nempe experientissima erat et multarum rerum noverat naturas, quo quidque initio esset et quorsum evasurum, quae quibus adversarentur, quaeque iuvandis firmandisque rebus aliis essent, celerissime, quid opus facto, perspicuens et caute constanterque exsequens. nec vero, cum consilio adeo polleret, claudicabat lingua; quin erat plane eloquentissima, ac neque loquacitate sermonem longius producebat, neque celeriter deficiebat eam spiritus; verum opportune exorsa, quam opportunissime rursus finivit. atque imperii gubernaculis accessit ingravescente iam aetate, quando et sapientia magis viget et prudentia floret et rerum usus suppetit; ex quibus administratio vim nanciscitur suam. est nimirum huius aetatis non solum loqui iuvenibus prudentius, ut in tragoedia est, verum etiam ad utilitatem commodius agere. in superiore autem vita, cum adhuc in iuniorum numero esset, mulier sane mirifica erat, quippe quae senilem in adolescentia prudentiam praestaret.

βασιλείας ἐπιδραξάμενος, τοὺς μὲν ἀγῶνας καὶ ἰδρωτάς ἑαυ-
 τῷ τεταμίευκε, θεωρὸν τῶν ἀγῶνων τὴν μητέρα ποιούμενος,
 ἐκείνην δὲ δεσπότιν καταστησάμενος, τὸ παρ' ἐκείνης κελεύο-
 μενον καθύπερ δοῦλος ἔλεγέ τε καὶ ἔπραττεν. ἔστρωγεν οὖν
 αὐτὴν ὁ βασιλεὺς ὑπερφυσῶς καὶ τῶν αὐτῆς βουλευμάτων 5
 ἐξήρτητο, (τοσοῦτον ἦν φιλομήτωρ,) καὶ τὴν δεξιὰν ἐδίδου
 τῆς ἐκείνης γλώττης ὑπηρετίῳ καὶ τὴν ἀκοὴν τῶν ἐκείνης
 φωνῶν εἰς ἀκρόασιν, καὶ εἰς ἅπαντα ταύτῃ ὁ βασιλεὺς συγ-
 κατένευεν ἢ ἀνένευεν, ἐφ' οἷς ἄρα ἐκείνη κατανεύσειεν ἢ
 ἀνανεύσειεν. καὶ ἦν τὸ πρᾶγμα ὄλως τοιοῦτον. ἐκεῖνος μὲν 10
 Δὲ γὰρ σχῆμα βασιλείας εἶχεν, ἣ δὲ τὴν βασιλείαν αὐτὴν· καὶ
 ἣ μὲν ἐθεσμοθέτει, διώκει τὸ πᾶν καὶ ἐπρυτάνευεν, ὁ
 δὲ τὰς διοικήσεις ἐκείνης καὶ τὰς ἐγγράφους καὶ τὰς ἀγρά-
 φους, τὰς μὲν χειρὶ, τὰς δὲ φωναῖς ἐπεσφράγιζε, καὶ ὡς
 οὕτω γε φάναι, ὄργανον ἦν αὐτῇ βασιλείας, οὐ βασιλεὺς. 15
 ἤρθεσκετο γὰρ ἐφ' ἅπασιν, οἷς ἣ μήτηρ διαγνοίη καὶ διορί-
 σαι, καὶ οὐχ ὡς μητρὶ μόνον καταπειθέστατος ἦν, ἀλλὰ
 γὰρ ὡς ἐξάρχω βασιλικῆς ἐπιστήμης ταύτῃ προσεῖχε τὸν
 νοῦν. ἤδει γὰρ ἀκριβῶς τὸ ταύτης ἐφ' ἅπασιν ἐπὶ τὸ κράτι-
 στον συγκεχωρηκός, καὶ ὅτι διαφερόντως πάντας τοὺς κατ' 20
 ἐκεῖνο καιροῦ γεγονότας ἀνθρώπους εἰς φρόνησίν τε καὶ σύ-
 νεσιν πραγμάτων ὑπερλαύνει.

1. ἑαυτοῦ P, ἑαυτῷ CG.

3. ἐκείναις κελεύόμενος G.

6.

τοσοῦτον CG, τοσοῦτο P.

7. τῇ ἐκείνης γλώττῃ G. vid. annotat.

12. καὶ add. G.

14. ὡς om. G.

18. γὰρ : καί?

atque ipso vultu ostendebat intuentibus virtutem sibi insitam gravita-
 temque. sed, quemadmodum dixi, pater nūquam imperio potitus, ipse
 labores sudoresque, spectatrice matre, perferendos sumsit, hanc autem
 dominam constituit et velut servus, quod illa iubebat, et loquebatur
 et agebat. diligebat eam imperator mirum in modum, totusque e consi-
 liis eius pendebat: adeo matris erat amans: dextramque maternae
 linguae famulam, aures vocum illius audientes esse volebat, atque
 in omnibus rebus annuebat vel abnuebat, quae quidem illa annueret
 abnueretve. et plane sic se res habebat: ille speciem regni obtine-
 bat, haec regnum ipsum; illa leges dabat, gubernabat cuncta admi-
 nistrabatque; hic placita eius, sive scripta subscribendo, sive non scri-
 pta vocis suffragio, confirmabat, et, ut ita dicam, instrumentum imperii
 erat matri, non imperatori. rata enim habebat omnia, quaecun-
 que illa decernebat et statuebat; neque ut matri solum obedientissi-
 mus erat, verum etiam ut regnandi artis magistrae attentum ei prae-
 bebatur animum; quippe cui exploratissimum esset, illum in omni re ad
 summam perfectionem pervenisse et longe omnes, qui tunc erant
 homines, prudentia et rerum peritia anteire.

8. Τοιαῦτα τὰ τῆς Ἀλεξίου βασιλείας προοίμια. οὐ γάρ τις αὐτοκράτορα τοῦτον εἰκότως τό γε νῦν ὀνομάσειε, τῆς αὐτοκράτορος περιωπῆς ἄπαξ ἀποκληρωθείσης παρ' αὐτοῦ τῇ μητρὶ. ἄλλος μὲν οὖν νόμοις ἐγκωμισαστικοῖς ὑπέκρινε, πα- B
 5 τριδα τῆς θανμασίας ἐκείνης μητρὸς ἐπαινεῖτω καὶ γένος πρὸς Ἀδριανούς ἐκείνους τοὺς Δαλασσαῖαν ἀναφερόμενον καὶ Χάρωνας, καὶ τῇ πελάγει τῶν κατ' ἐκείνους προτερημά-
 10 των ἐπαφιέτω τὸν λόγον· ἐμοὶ δὲ ἱστορίαν ξυγγραφούσῃ οὐκ ἐκ γένους καὶ αἵματος προσήκει ταύτην χαρακτηρίζειν, ἀλλ' ἐκ τρόπου καὶ ἀρετῆς καὶ τούτων, ὅπως οὐ τῆς ἱστορίας ὑποτίθεται λόγος. ἵνα γὰρ πρὸς ἐκείνην ἐπαναδραμούμαι V. 73
 καὶ αὐθις, ἀξίωμα μὲν οὖν μέγιστον αὐτῇ οὐ γυναικῶν μό- C
 νον, ἀλλὰ καὶ ἀρρένων καθίστατο καὶ κόσμος τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, τὴν δὲ περὶ τὰ βασιλεία γυναικῶντιν παντά-
 15 πασι διεφθορούταν, ἐξότου ὁ Μονομάχος ἐκείνος τὸ τῆς βασιλείας ἀνεδήσατο κράτος, καὶ εἰς ἔρωτας ἀλόγους ἀποκλίνασαν καὶ μέχρι τῆς βασιλείας τοῦμοῦ πατρὸς, ἐπὶ τὸ βέλτιον ἀλλοιώσασα, εἰς κόσμον ἐπαινούμενον μετήνεγκε. καὶ ἦν ἰδεῖν τὰ βασιλεία τηλικαῦτα τάξεως ἐπαινουμένης μετελιχότα·
 20 καὶ γὰρ ὄρους τε τῶν θεῶν ὕμνων ἔταξε καὶ καιροὺς ἀρίστον τε καὶ ἀρχαιρεσίας ἐπῆξατο, στάθμη καὶ κανὼν τοῖς D
 πᾶσιν αὐτῇ γεγονυῖα, ὡς τὰ βασιλεία μᾶλλον ἱερὰ φροντιστήρια εἶναι δοκεῖν. τοιαύτη τις ἦν ἡ ὑπερφυῆς καὶ ὄντως

10. ὁπόσον CG. 16. ἀποκλίνας C, ὑποκλίνας PG. 19. τὰ βασιλεία om. P.

8. Huiusmodi fuere initia Alexii regni; nam imperatorem eum hoc quidem tempore dicere vix licet, cum imperatoris potestatem semel matri concesserit. iam alius laudationis legibus obsequens, patriam matris illius admirabilis. genusque ab Adrianis illis Dalassenis et Charonibus repetitum celebret atque in amplissimo campo horum virtutum excurrat licet; me historiam conscribentem, non ex genere et sanguine describere eam oportet, sed ex moribus et virtute omnibusque iis rebus, in quibus enarrandis historia versatur. itaque ut ad illam iterum redeamus, ornamentum quidem ipsa fuit non mulierum modo maximum, sed etiam virorum ac decus naturae humanae; gynaecium autem palatii, quod omnino perditissimum erat, ex quo tempore Monomachus ille imperio potitus est, et ad turpes se converterat amores usque ad ipsum patris mei imperium, melius reddidit laudandosque mores restituit. atque iam cernebat palatium in bonum ordinem adductum; nam et certa hymnis sacris tempora descripsit, suasque et prandio et negotiis publicis tractandis horas constituit: in quibus observandis ipsa exemplum et quasi regula omnibus erat: ut palatium sacrum potius

ἱερά ἐκείνη γυνή. σωφροσύνη μὲν γὰρ τοσοῦτον ὑπερῆρε καὶ
 τὰς πάλαι ὑμνουμένας, περὶ ὧν ὁ πολὺς λόγος, ὁπόσον ἀστέ-
 ρας ἦλιος· τὸν δὲ περὶ τοὺς πένητας οἶκτον αὐτῆς καὶ τὴν
 δαυμιλῆ πρὸς τοὺς θεομένους χεῖρα τίς παραστήσειε λόγος;
 κοινὸν μὲν ἦν ἢ αὐτῆς ἐστία καταγώγιον τοῖς ἔξ αἵματος πε- 5
 νομένοις, κοινὸν δὲ καὶ ξένοις οὐχ ἦττον. ἱερέας δὲ καὶ μο-
 P. 88 ναχοὺς διαφερόντως ἐτίμα καὶ ξυνδειπνοῦντας εἶχε, καὶ οὐ-
 δενὶ ἄτερ μοναχῶν τὴν αὐτῆς τράπεζαν θεάσασθαι ἐνῆν. ἡ
 δὲ ἔξωθεν ἐπιφαινομένη τοῦ ἥθους κατάστασις καὶ ἀγγέλους
 αἰδέσιμος καὶ αὐτοῖς δὲ τοῖς δαίμοσι φοβερά, ἀνθρώποις δὲ 10
 μὴ ἐχέφροσιν, ἀλλὰ περὶ ἡδονὰς ἐπτοημένοις ἀνύποιστος καὶ
 ἐκ μόνου τοῦ βλέμματος, τοῖς δ' αὖ γε σωφροσύνης ἐπιμε-
 λουμένοις ἰλαρά τε καὶ προσηγής. μέτρα γὰρ ἔγνω κατηφείας
 καὶ σεμνότητος, ὡς μήτε τὸ κατηφές ἄγχιόν πως καὶ θηριῶ-
 δες δοκεῖν, μήτε τὸ ἀπαλὸν κεχαλασμένον τε καὶ ἀκόλαστον, 15
 B καὶ ὄρον, οἶμαι, τοῦτ' εἶναι κοσμιότητος, κραθέντος τοῦ φι-
 λανθρώπου τῷ τῆς ψυχῆς ἀναστήματι. τὸ δὲ ἥθος αὐτῆ
 ὑποκαθήμενον πρὸς ἐνθουμήσεις, αἰεὶ καινοτέρας ἀνελιττούση
 τὰς γνώμας, οὐ φθαρτικὰς τοῦ κοινοῦ, ὡς τινες ὑπετονθό-
 ρυζον, ἀλλὰ σωστικὰς, καὶ διεφθορῦταν ἤδη τὴν βασιλείαν 20
 εἰς ὀλοκληρίαν ἐπαναγούσας, τὰ τε τοῦ κοινοῦ εἰς τὸ μηδὲν
 ἐλληλακτά ἐπανορθούσας, ὡς δύναιμις. πλὴν εἰ καὶ τῆ τῶν

1. ἱερά ὄντως G. 7. συνδειπνοῦντας C. 12. τοῦ om. G.
 15. τε om. G. 18. προκαθήμενον G. 21. ἐς P, εἰς GA.

monasterium videretur. talis erat egregia et revera sancta illa femina. temperantia enim tantum superabat etiam celebratissimas olim mulieres, quae in omnium ore versantur, quantum stellas sol. iam misericordiam eius in pauperes ac liberalem in egentes manum quis verbis exprimere queat? commune erat eius domus deversorium consanguineis, qui inopia laborabant; nec minus eadem alienis quoque patebat. sacerdotes autem et monachos praecipuo colebat honore et ad mensam adhibebat, nec quisquam facile sine monachis accumbentem eam conspexit. quae extrinsecus apparebat ingenii eius species, et angelis venerabilis et ipsis daemonebus terribilis erat, hominibus autem non prudentibus, sed libidine agitatis intolerabilis vel solo aspectu; at qui e contrario temperantiae studebant, hilaris et propitia. nam modum norat tristitiae severitatisque, ut neque tristitia immanis et fera videretur, neque hilaritas dissoluta et indomita; atque hunc, opinor, terminum statuebat modestiae, ut humanitas condita esset gravitate animique magnitudine. natura ad meditandum propensior erat, et nova semper consilia animo versabat, non perniciose illa quidem rei publicae, ut quaedam mussitabant, sed salutaria, quaeque perditum iam

κοινωνῶν διοικήσει ἐνησχολεῖτο, τῆς τοῖς μοναχοῖς προσηκούσης
 διαγωγῆς οὐδαμῶς καταπεφρονήκει. ἀλλὰ τὸ πλεῖον μὲν τῆς
 νυκτὸς τοῖς ἱεροῦς ἀπεπλήρου ὕμνους, προσευχῇ τε συντόνῳ C
 καὶ ἀγρυπνίᾳ συντετηκυῖα, περὶ δὲ τὸ ὄρθριον, ἔστι δ' ὅτι
 5 καὶ δευτέρας ἀλεκτροφωνίας, ταῖς τοῦ κοινῶν προσέκειτο
 διοικήσεις, περὶ τε τῶν ἀρχαιρεσιῶν σκοποῦσα καὶ τὰς τῶν
 δεομένων αἰτήσεις ἐπιλύουσα, ὑπογραμματεύοντος αὐτῇ Γρηγο-
 ρίου τοῦ Γενεσίου. ταῦτα εἰ τις ἠβούλετο ρῆτωρ εἰς ἐγκω- V. 74
 μίου λόγους ἀγαγεῖν, τίνας ἂν οὐκ ἀπεκρύψατο τῶν πάλαι
 10 περιβοητῶν ἐπ' ἀρετῇ καὶ κατ' ἀμφοτέρα τὰ γένη φανέντας
 περιφανεῖς, τοῖς ἐπιχειρήμασι καὶ τοῖς ἐνθυμήμασι καὶ ταῖς
 πρὸς ἄλλους συγκρίσεσιν ἐξογκῶν εἰς μέγα τὴν ἐπαινουμένην, D
 ὡσπερ νόμος ἐστὶ τοῖς ἐγκωμιάζουσιν; ἀλλὰ τὰ τῆς ἱστορίας
 οὐχ οὕτως ἄδειαν δίδωσι τῷ συγγράφοντι. διόπερ εἰ περὶ
 15 ταύτης τῆς βασιλίδος λέγοντες τὰ μεγάλα σμικροπρεπέστερον
 εἶπωμεν, μηδεὶς ὑπὸ μέμψιν ἀγέτω τὸν λόγον, ὅσοι τὴν
 ἐκείνης ἴσασιν ἀρετὴν καὶ τὸν ὄγκον τοῦ ἀξιώματος καὶ τὸ
 ἀγγέλλουσαν ἐν ἅπασι καὶ τὸ ἀκροφύστατον τοῦ φρονήματος.
 ἡμεῖς δὲ ὅθεν περὶ αὐτῆς λέγοντες μικρὸν τι ἐξετραπόμεθα, P. 89
 20 πάλιν ἐπανακάμψωμεν. ἐκείνη τοίνυν τὴν βασιλείαν, ὡς ἔφη-
 μεν, διυθύνουσα, οὐδὲ τὴν πᾶσαν ἡμέραν ταῖς κοσμικαῖς
 φροντίσιν ἀφώριστο, ἀλλὰ τὰς ἐκ τύπου λειτουργίας εἰς τὸ

3. τε om. A. 5. ἀλεκτροφωνίας G. 6. τῶν ante ἀρχαιρεσιῶν
 add A. 10. καὶ om. P. 11. ἐνθυμήμασι καὶ ταῖς om. G.

17. ἴσασιν C, οἶδασιν PG.

atque ad nihilum redactum imperium pristinae integritati, quantum fieri poterat, restituerent. caeterum, licet publicis negotiis occupata esset, nequaquam tamen vitae monasticae officia neglexit. imo maximam noctis partem divinis hymnis cantandis consumebat, supplicationibus intentis et vigilando confecta; sub diluculum, nonnunquam a secundo gallicinio, publicis negotiis operam dabat, de magistratibus eligendis statuens et libellis supplicibus respondens, scribae munere Gregorio Genesio fungente haec si quis voluisset orator exornanda sibi sumere, quis est quem non obscuraret eorum, qui antiquitus propter virtutem celebrantur atque ex utrovis sexu illustres sunt, epichrematis, enthymematis, comparationibus illam extollens: qui laudationem scribentium mos est. sed historiae ratio non eandem concedit licentiam. quapropter si forte de regina hac disserentes, in rebus maximis tenuiores sumus, nemo id reprehendat, quicumque virtutem illius et amplitudinem summam animique in omni re solertiam atque excelsitatem norunt. sed, unde paululum defleximus, iam redeamus. ea igitur cum rem publicam, ut diximus, gubernaaret, ne totum quidem

ἰερὸν τέμενος τῆς μάρτυρος Θεκλής ἀπεπλήρου, ὅπερ ὁ αὐτοκράτωρ Ἰσαάκιος ὁ Κομνηνὸς καὶ ἀνδράδελφος αὐτῆς ἐν ταύτης αἰτίας ἐδέϊματο. ἐπεὶ γὰρ ἄς πάλαι εἶχον οἱ τῶν Λακῶν ἀρχηγέται μετὰ τῶν Ῥωμαίων σπονδὰς τηρεῖν εἰσέτι οὐκ ἤθελον, ἀλλὰ παρασπονδήσαντες διέλυσαν, τούτων δὲ δῆλον τοῖς Σαυ-5
 Βρομάταις γεγονότος, οἱ πρὸς τῶν πάλαι Μυσοὶ προσηγορευόντο, οὐδὲ αὐτοὶ τοῖς ἰδίους ὄροις ἐμμένοντες ἤθελον ἡσυχάζειν, νεμόμενοι πρότερον ὅπου ὁ Ἴστρος πρὸς τὴν τῶν Ῥωμαίων διουρῆσαι ἡγεμονίαν, ἀλλ' ἀθρόον ἀνασταίντες πρὸς τὴν ἡμεδαπὴν γῆν μετῴκηθησαν. αἰτία δὲ τῆς τούτων μετοικῆ- 10
 σεως ἢ τῶν Γετῶν κατ' αὐτῶν ἄσπονδος ἔχθρα, ὁμορουμένων μὲν ἐκείνοις, τούτους δὲ ληστευόντων. διὰ ταῦτα καιρὸν ἐπιτηροῦντες, ἐπεὶ τὸν Ἴστρον ἀποκρυσταλλωθέντα εἶδον, ὡσπερ ἠπεύρω τούτῳ χρησάμενοι, ἐκείθεν πρὸς ἡμᾶς μετα-
 νίστανται ὅλον ἔθνος τοῖς ἡμετέροις ἐπιφορτισθέν ὄροις, καὶ 15
 δεινῶς ἐληΐζοντο τὰς παρακειμένας πόλεις καὶ χώρας. τοῦτ ἐνωτισθεὶς ὁ βασιλεὺς Ἰσαάκιος, δέον ἔκρινε τὴν Τριάδιτζαν καταλαβεῖν. ἐπεὶ τοὺς ἐφόους βαρβάρους τῶν ἐπιχειρημάτων φθάσας ἀνεῖρξε, καὶ τοῦτο δὴ ἀπραγμωέστατον αὐτῷ ἐγεγόνει τὸ τμηῖμα. καὶ δὴ τὸ δπλιτικὸν ἅπαν συλλεξάμενος, τῆς 20
 πρὸς τὰ ἐκεῖσε φερούσης ὁδοῦ ἤψατο, ἀπελάσαι βουλόμενος τῶν Ῥωμαϊκῶν ὄρων αὐτούς. καταστήσας δὲ ἅπαν τὸ δπλι-

1. Θεκλής CA, Θεκλίας PG. 3. τῶν om. A. σπονδὰς
 παρασπονδήσαν A. 6. προσηγορεύαντο PG, recte A. 7.
 ἤθελον ἡσυχάζειν om. CG. 9. ἐπανασταίντες GA. 14. ἐπα-
 νίστανται CG. 18. ἕως G. 21. πρὸς : περι G.

dlem secularibus negotiis impendebat, sed praescriptis sacris in The-
 lae martyris templo intererat, quod Isaacius Comnenus imperator,
 ipsius levir, hac de causa extruxerat. cum Dacorum principes foedus,
 dudum cum Romanis iectum, servare diutius nollent, sed pactum
 perfide rumpent, id animadvertentes Sauromatae, qui Mysia veteri-
 bus appellabantur, ne ipsi quidem continere se intra fines suos et
 quiescere voverunt; sed cum hucusque eas regiones, quas Ister a
 Romanorum imperio seungit, incoluissent, cuncti relictis sedibus in
 fines nostros irruerunt. cuius irruptionis causa Getarum fuere assi-
 duae inimicitiae, qui cum finitimi essent, latrociniiis eas lacescebant.
 itaque capta occasione, cum Istrum glacie concretum cernerent, ve-
 lut continenti eo usi, inde ad nos migrarunt, totaque geas in fini-
 bus nostris consedit ac graviter urbes regionesque adiacentes vexavit.
 quo cognito, imperator Isaacius Triaditzam proficiscendum statuit. post
 repressos antea orientalium barbarorum impetus, etiam hanc rem fa-
 cili perfectio negotio, universo enim collecto exercitu, in viam se de-

τικόν ἐν εὐταξίᾳ, στρατηγὸς καὶ αὐτῶν ἴεται. οἱ δὲ τοῦτον
 Θεασάμενοι, εὐθὺς διαιρεθέντες διαφόρου γνώμης γεγόνασιν. D
 ὁ δὲ οὐδὲ πᾶν πιστεύειν αὐτοῖς ἔχων, ἐπὶ τὸ καρτερώτατον
 καὶ δυσμαχώτερον μέρος αὐτῶν σὺν καρτερᾷ τῇ φάλαγγι
 5 ἴεται. καὶ δὴ πλησιάσας αὐτοῖς, ἑαυτῷ τε καὶ τῷ στρατο-
 πέδῳ κατέπληξε. πρὸς μὲν γὰρ τὸν οἶα δὴ κεραινοφόρον
 ἄντωπεῖν ἐνὶ ἐτόλμων, τοῦ δὲ στρατοπέδου τὸν ἀρραγῆ συν-
 ασπισμὸν βλέποντες, αὐτοὶ διελύοντο, ὑποχωρήσαντες οὖν
 πρὸς μικρόν, πόλεμον εἰς τρίτην αὐτῷ ἐπαγγεϊλάμενοι, τὰς
 10 σκηνὰς αὐθήμερον ἀφέντες, φρυγαδεῖα ἐχρήσαντο. ὁ δὲ κα- V. 75
 ταλαβῶν, ἔνθα οὗτοι ἠύλλζοντο, καὶ τὰς τε σκηνὰς αὐτῶν P. 90
 κατασκάψας καὶ τὴν εὐρημένην λείαν ἀπαγαγών, τροπαιοφό-
 ρος ἐπάνεισι. γενομένου δὲ περὶ τοὺς τοῦ Λοβιτιζοῦ πρόπο-
 δας, φρυγαδεῖος ὄμβρος αὐτὸν καταλαμβάνει καὶ νιφετὸς ἐξω-
 15 ρος, εἰκοστὴν πρὸς τῇ τετάρτῃ τοῦ Σεπτεμβρίου ἡμέρας, ἐν
 ἧ ἢ τῆς μεγαλομάρτυρος Θεκλής μνήμη τελεῖται. πλημμύ-
 ρας οὖν γενομένης τῶν ποταμίων ῥευμάτων καὶ ὑπερχειλῆ-
 σαντος τοῦ ὕδατος, θάλασσαν ἦν ὄρα ἅπαν τὸ πεδίον ἐκεῖνο,
 ἐν ᾧ ἦ τε βασιλικὴ σκηνὴ καὶ τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν κατεσκήνου.
 20 κἀντεῦθεν τὰ πρὸς χρεῖαν ἅπαντα ἠφανίσθησαν τοῖς ποταμί- B

1. ἴεται PG hic et infra, recte A. 3. οὐ om. G. 7. ἄν-
 τωπῆσαι A. 9. ἐς A. ἀπαγγεϊλάμενοι P, ἐπαγγεϊλάμε-
 νοι GA. 12. εὐρημένην A. 13. γενομένου G, γενομένων A.
 παρὰ τοὺς Λοβιτιζοὺς CG, πρὸς τοὺς λεβιτοὺς A. 15. τὴν τε-
 τάρτην G. 17. γενομένης A. 20. κἀντεῦθεν G, ἐντεῦ-
 θεν PA.

dit, eos a Romanorum finibus abacturus. atque ubi copias bene or-
 dinavit, impetum in eos facit; quem illi conspicati, dissidebant sta-
 tim inter se et in contrariam abibant sententiam. at ille parum iis
 fidendum ratus, firmissimam et pertinaciorum eorum partem vehemen-
 tissime aggreditur. cumque appropinquasset, sui copiarumque suarum
 conspectu eos perterruit; nam illum tanquam fulmina iaculantem con-
 tra intueri non audebant, exercitus autem infractam testudinem simu-
 lac conspexere, ipsi turbabantur. recedebant igitur paulatim et proe-
 lium in tertium abhinc diem denuntiabant; sed eodem die castris
 relictis, in fugam se dederunt. ille progressus, ubi castra metati
 erant, postquam tabernacula diruit et quae reperta est illic praedam
 abduxit, victor revertitur, in quo itinere cum ad Lobitzae radices
 pervenisset, vehemens eum imber oppressit et nix intempestiva; erat
 enim is vicesimus quartus Septembris dies, quo Theclae magnae
 martyris memoria celebratur. accrescentibus igitur fluvii et super
 ripas effusis, maris speciem tota planities praebebat, in qua et im-
 peratoris tentorium et universi exercitus castra posita erant. iamque

οις ῥεύμασι παρασυσρέντα, οἱ ἄνθρωποι δὲ καὶ τὰ κτήνη ὑπὸ τοῦ κρύου ἐπήγγυτο. ἐμυκάτο δὲ καὶ βροντῶν ὁ οὐρανός, ἀστραπαὶ δὲ συνεχεῖς, χρονικὴν μὴ ἔχουσαι τὸ παράπαν διαστάσιν, τὸ περιγίον ἐκείνο ἅπαν ἐμπρῆσαι οἷον ἠπέιλουν. ταῦτα δρῶν ὁ βασιλεὺς ἐν ἀμηχανίᾳ ἦν· ἀναστολῆς δὲ με-5 τρίας γενομένης, πλείστους τε ἀποβαλὼν ταῖς δίναις τῶν ποταμίων συσχεθέντας ῥευμάτων, ἐκείθεν μετὰ τῶν λογάδων ἔξεισι, καὶ ὑπὸ φηγόν τινα μετ' αὐτῶν ἀπελθὼν ἴστατο. ἤχον δὲ μεγίστου καὶ βοῆς ἀπὸ τοῦ δρυὸς οἷον ἔξερχομένον αἰσθό- C μενος καὶ σφοδροτέρων ἀνέμων τηνικαῦτα πνεόντων, πτοη- 10 θεῖς, μὴ τῆ τούτων βία ὁ δρυς κατενεχθῆ, τοσοῦτον διάστημα ἀποστάς, ὁπόσον ὁ δρυς, εἰ κατενεχθείη, μὴ φθάσῃ καταρράξαι αὐτόν, ἐννεὸς ἴστατο. ὁ δ' εὐθύς ὡσπερ ἐκ συνδήματος ῥιζόθεν ἀνασπασθεὶς εἰς γῆν ὠρᾶτο κείμενος. ὁ δὲ βα- 15 σιλεὺς θαυμάζων εἰστήκει τὴν τοῦ Θεοῦ περὶ αὐτόν κηδεμο- νίαν· λογοποιουμένην δὲ ἀποστασίαν περὶ τὴν ἔω μαθῶν, εἰσεισιν εἰς τὰ βασίλεια. καὶ τηνικαῦτα ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῆς μεγαλομάρτυρος Θεκλής ναὸν περικαλλῆ ἐδείματο, μεγαλοπρε- D πῶς μὲν κατεσκευασμένον καὶ ἱκανῆ δαπάνῃ, χειρὸς τε τὸ ποι-

1. ῥεύμασι : ὄθασι G. 3. χρονικὴν om. A. 4. ἅπαν om. G.
 9. τοῦ CA, τῆς PG. 11. ἔξερχομένης PG, alterum CA.
 ὁ CA hic et infra, ἡ PG. 12. καταρράξαι G et ab altera
 manu C, πατάξαι PA. 14. ὠρᾶτο A, ὄρατο PG. 17. εἰσει-
 σιν PG, ἀνεισιν A, ἐπανελθῶν Zonaras III. p. 215, qui Annae
 narrationem fere ad verbum expressit. vid. annotat. 19. τε :
 an δέ? τὸ om. G.

commeatus omnis fluctibus immersus abripiebatur; homines et iumenta frigore obrigebant; mugiebat etiam tonitribus coelum, fulguraque continua, nullo plane temporis intervallo, omnem circa terram inflammare quasi videbantur. haec cum videret imperator, in magna difficultate erat; et ubi paullisper tempestas remisit, plerisque fluctuum vi abreptis, inde cum ducibus decessit et sub fagum se recepit. sed cum ingentem clangorem ac quasi arbore exeuntem sonum percepisset, ventis vehementius tum flantibus, veritus, ne eorum impetu arbor everteretur, tanto spatio recessit ab arbore, quanto fagus, si caderet, se non prosterneret, ibique obstupefactus constitit. tum arbor, velut signo dato, extemplo evulsa radicitus, humi iacens cernebatur. imperator admirans dei de se curam adstabat. defectionis autem in Oriente rumore accepto, domum rediit, atque eo tempore Theclae, magnae martyri, pulcherrimum templum condidit, tum magnifice nec mediocri sumtu exstructum, tum varia arte ornatum; habitisque ibi ob salutem conservatam sacrificiis, qualia Christianis conveniunt, omni deinceps tempore divinis illic hymnis interesse consuevit. tali

κίλον ἔχοντα, σωστρά τε θύσας ἐν αὐτῷ Χριστιανοῖς τὰ προσ-
 ἦγοντα, τοὺς θεῖους ὕμνους διὰ παντὸς ἐν αὐτῷ ἀπεπλή-
 ρου. οὕτω δὴ τὸ ἦδη ῥηθὲν ἱερὸν τέμενος ἐπ' ὀνόματι τῆς
 μεγαλομάρτυρος Θεῆλης ἀνωκοδόμητο, ἐν ᾧ τὰς ἐντευξέας, ὡς
 5 ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσεν, ἡ βασιλὶς καὶ μήτηρ τοῦ αὐτο-
 κράτορος Ἀλεξίου συνεχεῖς ἐπεποίητο. ἦν γὰρ βραχὺν τινα
 τεθέσθαι χρόνον καὶ τεθαύμακα· καὶ ὅτι μὴ κόμπος τὰ ἦδη
 ῥηθέντα, ἴσασιν ἅπαντες καὶ ὁμολογήσαιεν, εἴ γε βούλοιντο,
 ὅποσοι ἄτερ πάθους τὴν ἀλήθειαν ἐκκαλύπτειν ἐθέλουσιν. εἰ P. 91
 10 μὲν γὰρ ἐγκωμιάζειν προειλόμην, ἀλλὰ μὴ ἱστορίαν ποιεῖν,
 ἐπὶ πλεόν ἂν ἐπαφῆκα τὸν λόγον τοῖς περὶ τούτων διηγήμασι,
 καθάπερ φθάσασα ἐδήλωσα· νῦν δὲ ἐπανακτέον αὐθις αὐτὸν
 πρὸς τὸ προκείμενον.

9. Ἀσπείρουσαν δὲ οἶον κατανοῶν τὴν βασιλείαν ὁ βα-
 15 σιλεὺς Ἀλέξιος, (καὶ γὰρ τὰ μὲν πρὸς ἀνίσχοντα ἦλιον οἱ
 Τοῦρκοι δεινῶς ἐληΐζοντο, τὰ δὲ κατὰ τὴν ἐσπέραν λίαν εἶχε
 κακῶς, τοῦ Ῥομπέρτου πάντα κάλων κινουῦντος ἐφ' ᾧ τὸν
 προσεληλυθότα αὐτῷ ψευδώνυμον Μιχαὴλ εἰς τὰ βασίλεια B
 εἰσάξει· ὅπερ ἐμοὶ σκῆψις μᾶλλον δοκεῖ καὶ φιλαρχίας ἔρως;
 20 ἀναφλέγων αὐτὸν καὶ ἡρεμεῖν τὸ παράπαν μὴ συγχωρῶν· V. 76
 ἔνθεν τοι καὶ Πάτροκλον πρόφασιν τὸν μοναχὸν Μιχαὴλ
 εὐρηκῶς, τὸν τέως ὑποτυφόμενον τῆς φιλαρχίας σπινθήρα εἰς

1. τὰ add. A.	3. δὴ om. C.	5. ἡ μήτηρ G.	9.
ἐκκαλύπτειν G.	12. ὁ ἐπανακτέον A.	13. προσκείμενον	
G.	14. δὲ om. A.	τὴν βασιλείαν οἶον δρῶν ὁ Ἀλέξιος G.	
19. ὅπερ σκῆψις ἦν αὐτῷ καὶ φιλαρχίας A.	21. Μιχαὴλ		
om. G.			

ratione magnae martyris Theclae aedes, quam diximus, aedificata est; ubi, ut supra exposuimus, solennes preces regina imperatorisque Alexii mater faciebat. quam feminam et ego per breve tempus vidi et admirata sum, nec inani laudandi studio perfecta esse, quae de ea scripsi, norunt omnes ac facile, si vellent, confirmarent, quicunque sine odio veritatem profiteri volunt. quodsi laudationem, non historiam scribere instituissem, multo profecto magis oratio in exponendis illis rebus versaretur, quemadmodum iam dixi; nunc autem revocanda oratio ad ea est, quae proposita sunt.

9. Imperator autem cum rem publicam quasi animam agentem cerneret, (nam et in Oriente Turcae misere fines vexabant, et occiduae provinciae admodum afflictae erant, Roberto omnem movente lapidem, ut Pseudomichaelem, qui eum adierat, in regiam reduceret: quae quidem simulatio potius et regnandi fuisse mihi videtur cupiditas, quae incendebat eum et quiescere omnino non sinebat; itaque cum Michaelem monachum invenisset, Pa-

πυρσὸν ἀνῆψε μέγαν, καὶ δεινῶς κατὰ τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς
 ὠπλίζετο, δρόμωνάς τε καὶ διήρεις ἐτοιμάζων καὶ τριήρεις, καὶ
 σέρμωνας καὶ φορταγωγούς ἐτέρας παμπληθεῖς ναῦς ἐκ τῶν
 παραλίων εὐτρεπίζων χωρῶν, καὶ τῆς ἡπίρου δὲ δυνάμεις
 C πολλὰς συλλέγων εἰς τὸ προκείμενον αὐτῷ συνεπαρηγούσας,) 5
 ἐν ἀμηχανίᾳ γοῦν ὁ γενναῖος ἐκεῖνος μεῖραξ γενόμενος καὶ
 μὴ ἔχων ὀποτέρωσσε νεύσειεν, ἐκάστου τῶν πολεμίων πρὸς
 ἑαυτὸν τὴν μάχην ὅλον προαρχαρίζοντος, ἡνιάτο καὶ ἤσχαλλε,
 μήτε στρατιὰν ἀξιόμαχον τῆς τῶν Ῥωμαίων βασιλείας ἐχού-
 σης, (οὐ πλείους γὰρ τῶν τριακοσίων στρατιωτῶν ἦσαν, καὶ 10
 τούτων ἐκ τοῦ Χώματος, ἀνακίδων πάντη καὶ ὑπειροπολέ-
 μων, καὶ ξενικῶν τινῶν εὐαριθμῆτων βαρβάρων τῶν ἐπὶ τοῦ
 δεξιοῦ εἰωθότων κραδαίνειν ὦμον τὸ ξίφος,) μήτε σωρῶν
 D χρημάτων τοῖς περὶ τὰ βασίλεια ταμείοις ἐναποκειμένων, δι'
 ὧν ζυμμαχίας τινὰς ἐξ ἀλλοδαπῶν μετακαλέσοιτο. λίαν γὰρ 15
 ἀτέχνως περὶ τε τὰ πολεμικὰ καὶ στρατιωτικὰ διατεθέντες οἱ
 πρὸ αὐτοῦ βεβασιλευκότες, ἐν στενῇ κομιδῇ τὰ τῶν Ῥω-
 μαίων συνήλασαν πάντα τὰ πράγματα. ἐγὼ γοῦν καὶ στρα-
 τιωτῶν αὐτῶν καὶ πρεσβυτέρων ἀνδρῶν ἐνίων ἀκήκοα, ὡς
 οὐδεμία τῶν πόλεων ἀπ' αἰῶνος ἐς τοσοῦτον ἀθλιότητος κα- 20

2. δρόμωνάς τε καὶ τριήρεις ἐτοιμ. καὶ διήρεις G, δρόμωνας δὲ
 τριήρεις ἐτ. καὶ διήρεις A. 4. δὲ om. A. 5. εἰς A, ἐς PG.
 6. γοῦν add. A. vid. annot. 7. ἐκάστου A et in margine P,
 ἑκατέρω PG, ἑκάτερα C. 12. ξενικῶν A. τοῦ om. G.
 15. ζυμμαχίας P. 16. ἀτεχνῶς A. τε om. G. 18. πάν-
 τα τὰ om. A. 19. αὐτῶν om. G. ἀκήκοα ἐνίων G.

troclum praetendens, ambitionis igne cineri hucusque supposito
 in magnam exardescens flammam, omni contentione bellum ad-
 versus Romanorum imperium parabat, dromones birèmesque armans
 et triremes, ac sermones et onerarias alias permultas ex regionibus
 maritimis cogens, et ex continenti copias multas colligens, quae in
 bello, quod cogitabat, se adiuvarent,) hac igitur difficultate circum-
 ventus, cum iuvenis ille generosus nesciret, quo se verteret, hostium
 utroque utrique pugnam quasi praeripiente, aegritudine afficiebatur
 molesteque ferebat. nam neque exercitus satis magnus imperio Ro-
 mano erat, (non plures enim quam trecenti erant milites iique ex
 Chomate oriundi, ignavi prorsus nec bello exercitati, et pauci ad-
 modum barbari auxiliares, qui in dextro solent humero securim ge-
 stare,) nec pecuniae vis in aerario regio asservabatur, qua auxilia
 peregre arceseret. etenim cum summa in re bellica et militari fuis-
 sent inertia, qui ante eum imperium tenuerant, in angustias perma-
 gnas rem Romanam adduxerant. equidem et ab ipsis militibus et
 a senioribus nonnullis viris audiui, nullam unquam post hominum
 memoriam urbem in tantam miseriam prolapsam esse. male igitur se

τήχθη. εἶχεν οὖν τῷ αὐτοκράτορι δυσκόλως τὰ πράγμα-
 τα, μεριζομένῳ φροντίσι παντοδαπαῖς. ὁ δὲ γενναῖος ὢν καὶ
 ἄτρεστος καὶ περὶ τὰ πολεμικὰ ἔργα ἐμπειρίαν πολλὴν κεκτη- P. 99
 μένος, ἐβούλετο ἐκ πολλοῦ κλύδωνος εἰς ἀλύπους ἀκτὰς τὴν
 5 βασιλείαν ἀνθις ἐγκαθορμίσαι, τῶν ἐπανισταμένων ἐχθρῶν
 εἰς ἀφρόν, θεοῦ ἀρωγῇ, διαλυομένων κυμάτων δίκην, ὄπη-
 νίκα ταῖς πέτραις προσαράξουσι. δέον οὖν ἔγνω πάντας τοὺς
 κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοπάρχας ταχὺ μετακαλέσασθαι, ὅποσοι
 φρουριά τε καὶ πόλεις κατέχοντες γενναίως τοῖς Τούρκοις
 10 ἀντικαθίσταντο. εὐθύς οὖν πρὸς ἅπαντας διαφόρους σχεδιά-
 ζει γραφάς, πρὸς τε τὸν Λαβιτηνὸν τοποτηρητὴν τηρικαῦτα
 τῆς κατὰ Πόντον Ἡρακλείας καὶ Παφλαγονίας χρηματίζοντα,
 καὶ τὸν Βούριζην τοπάρχην ὄντα Καππαδοκίας καὶ Χώματος, B
 καὶ τοὺς λοιποὺς λογάδας, δηλώσας μὲν καὶ ὅποσα αὐτῷ
 15 ξυμπεσόντα θεοῦ προνοίᾳ εἰς τὴν αὐτοκράτορος περιωπὴν
 ἀνεβίβασεν ἐξ ὑπογυίου κινδύνου παραδόξως σωθέντα, παρα-
 κελυόμενος δὲ τῶν σφετέρων χωρῶν πρόνοιαν ἰκανὴν ποιη-
 σαμένους, κατασφαλίσασθαι αὐτὰς καὶ ἀποχρῶντας πρὸς
 τοῦτο στρατιώτας καταλιπεῖν, μετὰ δὲ τῶν ἐπιλοίπων εἰς τὴν
 20 Κωνσταντίνου παραγίνεσθαι, συνεπαγομένους καὶ νεολέκτους
 ἀκμητας, ὅπόσους δύναιντο. εἶτα δεῖν ἔγνω καὶ τὰ κατὰ τὸν
 Ῥομπέρτον, ὡς ἐνόν, προκατασφαλίσασθαι καὶ τοὺς προσρρο- C

3. ἄτρεστος A, ἄτρεπτος PG. 7. προσάξουσι A. 21. τὸν
 om. A. 22. κατασφαλίσασθαι A.

habebant imperatoris res, ac diversam eum curae trahebant. verum cum generoso et intrepido animo esset et magno rei bellicae usu, decreverat ex vehementi iactatione ad tuta littora rem publicam rursus appellere, hostibus, qui instabant, deo iuvante, in spumam evanescentibus, ut fluctus solent, cum ad scopulos alliduntur. necessarium igitur duxit, omnes in Oriente toparchas celeriter accessere, quicumque arcibus urbibusque praeerant ac fortiter Turcis restiterant. itaque statim ad omnes litteras misit, ad Dabatemum, Heraclaeae Ponticae et Paphlagoniae tum temporis praefectum, et ad Burtzem, praesidem Cappadociae et Chomatis, et ad ceteros duces; quaeque sibi accidissent ac quomodo dei providentia ad imperatoris dignitatem evectus esset, ex praesenti periculo praeter expectationem servatus, exposuit atque iis imperavit, ut postquam castellis quisque suis bene prospexissent eaque tuta praestitissent, idoneo militum numero in hunc usum relicto, cum ceteris copiis Cpolim convenirent, simulque novos milites quam plurimos in supplementum lectos adducerent, dein adversus Robertum sibi, quantum posset, praecavendum existimabat, et qui ad eum transire vellent duces comitesque, a conatu coercendos.

μένους ἐκείνῳ ἀρχηγούς τε καὶ κόμητας ἀπεῖρξαι τοῦ ἐγγει-
 ρήματος. ἐπειδὴ ὁ πρὸ τοῦ τὴν πόλιν αὐτὸν κατασχεῖν πρὸς
 τὸν Μονομαχάτον ἀποσταλείς, δι' οὗ εἰς βοήθειαν αὐτὸν με-
 τεκαλεῖτο, χρήματά τε ἐπεζήτηει ἀποσταλῆναι οἷ, γράμματα
 μόνον κομίζων ἤκεν αὐτῷ προφάσεις δηλοῦντα, καθάπερ 5
 V. 77 φθάσαντες ἱστορήσαμεν, δι' ἃς δῆθεν ἔτι τοῦ Βοτανειάτου
 τῆς βασιλείας ἐγκρατοῦς ὄντος βοηθεῖν οὐκ ἠδύνατο· ταῦτα
 ἀναγνούς καὶ πτοηθεῖς, μὴ μαθὼν τὴν ἀπὸ τῆς βασιλείας
 D τοῦ Βοτανειάτου ἔκπτωσιν, προσρῆ τῷ Ῥομπέρτῳ, ἀδύμως
 εἶχε παντάπασι. τοιγαροῦν μετακαλεσάμενος τὸν σύγγαμβρον 10
 αὐτοῦ Γεώργιον τὸν Παλαιολόγον πρὸς τὸ Δυρράχιον ἐξαπέ-
 στείλει, (πόλις δὲ τοῦτο Ἰλλυρικὴ,) παρακαλεσάμενος πάση
 μηχανῇ χρῆσασθαι, ὥστε ἀμαχητὶ ἐκεῖθεν ἐξεῶσαι τὸν Μο-
 νομαχάτον, ἐπεὶ μὴ ἀποχρῶσαν εἶχε δύναμιν, δι' ἧς τοῦτον
 ἄκοντα ἐκεῖθεν ἀπελάσει· πρὸς δὲ τὰς τοῦ Ῥομπέρτου μη- 15
 χανὰς ἀντιπалаμᾶσθαι, ὡς δύναμις. παρεκελεύσατο δὲ καὶ
 τὰς ἐπάλξεις καινοπρεπέστερον κατασκευάσαι, ἀνήλωτα τὰ
 πλείω τῶν ξύλων ἐάσαντα, ἐν' εἴ ποῦ διὰ κλιμάκων συμβαίη
 τοὺς Λατίνοὺς ἀνελεθεῖν, ἅμα τῷ τῶν ξύλων ἐπιβῆναι περι-
 τρέπωνται ταῦτα καὶ σὺν τούτοις καταπίπτωσιν εἰς τοῦδα- 20
 φος. ναὶ μὴν ἀλλὰ καὶ τοῖς ἡγεμόσι τῶν παραλίῳν πόλεων
 καὶ αὐτοῖς δὴ τοῖς νησιώταις πολλὰ διὰ γραφῶν παρηγγυῖτο,

2. ἐπεὶ δ' G. 3. τῷ Μονομαχάτῳ G. 5. ἤκεν om. G. 11.
 ἐξαποστέλλει καὶ παρεκαλέσατο A. 13. ἀμαχεῖ G. 16. ἀν-
 τιμηχανᾶσθαι F et in margine P. δὲ add. G. 17. καινο-
 πρεπέστερον FCA, καινοπρεπέστερα PG. 18. ἐάσαντα CA,
 ἐάσαντα PG. πῶς G. 19. περιτρέπονται GA. 21.
 μὲν G.

legatus, quem ante captam urbem ad Monomachatum miserat, ut in
 auxilium eum vocaret et pecunias inde sibi conficeret, litteras tantum
 retulerat, in quibus causa, ut supra exposuimus, perscripta erat,
 quamobrem scilicet Botaniate imperium adhuc obtinere auxiliari
 non posset, quibus litteris perlectis, cum Alexius metueret, ne de
 Botaniate imperio pulso certior ille factus, Roberto accederet, animi
 plane anxius, arcessivit congenerum Georgium Palaeologum ac Dyr-
 rhachium, quod est oppidum Illyrici, misit omnemque adhibere ma-
 chinam iussit, ut Monomachatum nulla adhibita vi eiecet, quon-
 iam per copias non liceret invitum inde pellere; Roberti autem
 conatibus, quantum posset, officeret. ad hoc praecepit, propugnacula
 novum in modum ita pararet, ut pleraque tigna clavis haud religaren-
 tur: ut si forte scalis Latini ascensuri essent, simulac tignis insisterent,
 everterentur haec et cum illis in terram ruerent. quin etiam maritima-

μη ἀνυπεπτωκέναι, μηδὲ καταρραθυμεῖν ὄλωσ, ἀλλ' ἐγρηγορέναι καὶ νήφειν διὰ παντός περιφραττομένους καὶ τὸν Ῥομ-Ρ.93 πέρτον καρδοκοῦντας, μη ἐξ ἐφόδου τῶν παραλίων πόλεων ἐγκρατῆς γενόμενος καὶ αὐτῶν δὴ τῶν νήσων, πράγματα ἐαύ-5 στερον τῇ βασιλείᾳ Ῥωμαίων παρέξῃ.

10 Ταῦτα μὲν οὕτω παρὰ τοῦ βασιλέως περὶ τὸ Ἰλλυρικὸν ὠκονόμητο, καὶ καλῶς τὰ τέως κατὰ πρόσωπον καὶ ἐν ποσὶ κείμενα τῷ Ῥομπέρτῳ κατοχυρώσας ὤπιτο· ἀλλ' οὐδὲ τῶν κατὰ νῶτων ἐκείνῳ προσισταμένων κατερραθυμηκῶς ἦν.
10 γράμματα τοίνυν πρῶτον μὲν πρὸς τὸν ἀρχηγὸν Λογγιβαρδίας Ἐρμῆνον ἐκθέμενος, εἶτα καὶ πρὸς τὸν πάπαν Ῥώμης, πρὸς δὲ καὶ πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Καπύης Ἐρβιον, πρὸς τοὺς πρίγκιπας, ἔτι γε μὴν καὶ πρὸς ἅπαντας τοὺς ἀρχηγούς B τῶν Κελτικῶν χωρῶν, δώροις τε μετρίοις τούτους δεξιωσά-
15 μενος καὶ ὑποσχέσει πολλῶν δωρεῶν καὶ ἀξιομάτων, πρὸς τὴν κατὰ τοῦ Ῥομπέρτου ἐχθρῶν ἠρέθιζεν· ὧν οἱ μὲν τῆς πρὸς τὸν Ῥομπέρτον φιλίας ἤδη ἀπέστησαν, οἱ δὲ ὑπισχνούντο, εἰ πλείονα λάβοιεν. ὑπὲρ πάντας δὲ τούτους τὸν Ῥῆγα Ἀλαμανίας γινώσκων δυνάμενον πᾶν ὃ τι καὶ βούλοιο κατὰ τοῦ
20 Ῥομπέρτου καταπράξασθαι, ἅπασι καὶ δις γράμματα πρὸς αὐτὸν ἐκπέμψας καὶ διὰ μειλιχίων λόγων καὶ παντοίων ὑπο-

2. περιφραττομένους FCA et in margine P, περιφραττομένους PG. τὸν om. G. 3. ἐφόδου πασῶν τῶν παραλίων ἐγκρατῆς A. 5. παρέξει Ῥωμαίων A. 7. τέως om. A. 9. κατὰ νῶτου? 12. ἐπίσκοπον A. 18. ἀλαμανίας A, ἀλλαμανίας PG.

rum urbium praefectos et ipsos insularum incolas magnopere per litteras hortatus est, ne caderent animis neve ignaviter agerent, sed vigilarent sobrieque semper se protegerent ac Robertum exspectarent; ne primo is impetu maritimis potitus urbibus et ipsis insulis, Romanorum imperio in posterum negotium faceretur.

10. Haec de Illyrico imperator ita constituit, ac quae tum a fronte et ante pedes Roberto erant, bene, ut apparet, munivit. verum ne ea quidem, quae a tergo illi posita erant, neglexit. itaque litteras primum ad Hermanum, Longibardiae ducem, misit; dein etiam ad papam Romanum et Erbium, Capuae archiepiscopum, ad principes praeterea et Gallicarum regionum duces omnes; eosque donis satis magnis atque pollicitationibus multarum largitionum dignitatumque sibi conciliando ad bellum adversus Robertum concitabat; quorum alii amicitiam huic iam renuntiaverunt, alii, si plura acciperent, polliciti sunt. prae his autem omnibus cum Alemaniae regem, quidquid vellet, contra Robertum perficere posse intelligeret, litteris semel atque iterum missis, blandis verbis promissisque omnis generis eum tentabat; quem ubi non abhorrentem vidit et voluntati suae obsequi pol-

σχέσεων ὑποποιησάμενος, ἐπεὶ καταπειθῆ τοῦτον ἐγνώκει καὶ
 C τῷ αὐτοῦ ὑπεῖξαι θελήματι ὑπισχνούμενον, μεθ' ἑτέρων αὐ-
 θις γραμμάτων τὸν Χοιροσφάκτην ἐξέκειμνε τὰδ' ὑπαγορευόν-
 των. “τὰ κατὰ τὴν σὴν μεγαλοδύναμον ἐξουσίαν καλῶς ἔχειν
 καὶ προκόπτειν ἐπὶ τὸ βέλτιον, εὐχῆς ἔργον ἐστὶ τῆ βασιλείᾳ 5
 μου, πανευγενέστατε καὶ τῷ ὄντι Χριστιανικώτατε ἀδελφέ.
 καὶ πῶς γὰρ οὐκ ἐξέσται τῆ τοῦ κράτους ἡμῶν Θεοσεβείᾳ .
 ἐπεύχσθαι σοὶ τὰ κρείττω τε καὶ λυσιτελέστερα, τὴν ἐν σοὶ
 καταμαθούση Θεοσεβείαν; ἡ γὰρ πρὸς τὴν ἡμετέραν βασιλείαν
 ἀδελφική σου αὕτη ῥοπή καὶ διάθεσις καὶ ὁ μετὰ τοῦ κα- 10
 κομηχάνου ἀνδρὸς συμφωνηθεὶς ἀναδειχθῆναι σοὶ κάματος,
 D ἵνα τὸν παλαμναῖον καὶ ἀλιτήριον καὶ τοῦ Θεοῦ πολέμιον καὶ
 τῶν Χριστιανῶν ἀξίως μετέλθῃς τῆς κακοφροσύνης αὐτοῦ,
 πολλὴν σου τὴν ἀγαθοθέλειαν τῆς ψυχῆς διαδείκνυσι, καὶ τὸ
 ἔργον τοῦτο φανερὰν τὴν πληροφορίαν παρίστησι τοῦ κατὰ 15
 Θεόν σου φρονήματος. τὰ δὲ κατὰ τὴν ἡμετέραν βασιλείαν
 τὰ μὲν ἄλλα ἔχει καλῶς, ἐν ἐλαχίστοις δὲ ἀστατεῖ καὶ τα-
 ράττειται τοῖς κατὰ τὸν Ῥομπέρτον κυμαινόμενα. ἀλλ' εἴ τι
 V. 78 δεῖ πιστεύειν τῷ Θεῷ καὶ τοῖς ἐκείνου δικαίοις κρίμασι, τα-
 χεῖα ἢ καταστροφή τοῦ ἀδικωτάτου τούτου ἀνθρώπου παρέ- 20
 σται. οὐδὲ γὰρ ἀνέξεται πάντως Θεὸς ῥάβδον ἀμαρτωλῶν

1. ἐπεὶ — ὑπισχνούμενον om. CG. 3. χοιροσφάκτην G. τὰ
 ἐξ ὑπαγορευόντων A. 10. σου om. C. αὕτη A. μετὰ :
 lege κατὰ. 11. ἀναδειχθῆναι GA. 13. μετέλθῃ G. 14.
 σου A, σοὶ PG. 16. βασιλείαν ἄλλα μὲν ἔχει A. 17. ἐλα-
 χίστω A. lege οὐκ ἐν ἐλαχίστοις. 18. εἴτι G. 20. τούτου add. A.

licentem, aliam rursus ad eum per Choerosphactem misit epistolam, in qua haec scripta erant. “bene se habere praepotentem dominatio- nem tuam et meliore in dies fortuna uti, in votis est maiestati meae, longe nobilissime ac vere Christianissime frater. quidni enim conveniat maiestatis nostrae pietati, meliora et florientiora tibi precari, tua perspecta pietate? nam fraterna haec, qua in maiestatem nostram es, propensio et affectus et quo belli adversus perniciosum istum hominem labores suscepturum te esse animo promisisti, ut ab scelerato atque nefario et dei et Christianorum hoste malignitatis iustas poenas repeteres, magnam probitatem mentis tuae produnt planeque tuam in deum pietatem confirmant. quod ad nostram maiestatem attinet, ea in ceteris quidem bene habet; non minima autem sollicitudine et perturbatione propter Robertum agitur. sed si qua deo et aequis eius iudiciis fides habenda est, celeriter iniustissimi huius hominis pernicies aderit; nec enim concedet omnino deus, virgam peccatorum in sortem suam usque adeo immitti. iam nummorum cen-

κατὰ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐπὶ τοσοῦτον ἐπαφίεσθαι. τὰ μέντοι παρὰ τοῦ κράτους ἡμῶν συμφωνηθέντα ἀποσταλῆναι τῇ μεγαλοδυνάμῳ σου ἕξουσία, αἱ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες τῶν νομισμάτων καὶ τὰ ἑκατὸν βλαττία, ἀπεστάλησαν νῦν διὰ τοῦ πρωτοπροέδρου Κωνσταντίνου καὶ κα- P. 94
 τεπάνω τῶν ἀξιομάτων κατὰ τὴν ἀρεσκείαν τοῦ πιστοτάτου σου καὶ εὐγενεστάτου κόμητος τοῦ Βουλχάρδου. καὶ τὸ ἠθρὸν ποσὸν τῶν ἀποσταλέντων ἀπεπληρώθη διὰ τε εἰργασμένου ἀργυρίου καὶ Ῥωμανάτου παλαιᾶς ποιότητος. καὶ
 10 τελειούμενον τοῦ ὄρκου παρὰ τῆς εὐγενείας σου, σταλήσονται σοὶ καὶ αἱ ὑπόλοιποι διακόσιοι δεκαεὶς χιλιάδες τῶν νομισμάτων καὶ ἡ ῥόγα τῶν δοθέντων εἴκοσι ἀξιομάτων διὰ τοῦ πιστοτάτου τῇ σῇ ἕξουσίᾳ Βαγελάρδου, ὀπηνίκα εἰς Λογυριβαρδίαν κατέλθῃς. ὅπως μέντοι ὀφείλει τελεσθῆναι ὁ ὄρ-
 15 κος, προεδηλώθη πάντως τῇ εὐγενείᾳ σου, ἀπαγγελεῖ δ' ἔτι Β σαφέστερον καὶ ὁ πρωτοπρόεδρος Κωνσταντίνος καὶ κατεπάνω, ὡς καὶ παρὰ τοῦ κράτους ἡμῶν ἐνταλθεῖς ἕκαστον τῶν κεφαλαίων, ἅπερ μέλλουσι ζητηθῆναι καὶ παρὰ τοῦ γενησομένου παρὰ σοῦ ὄρκου βεβαιωθῆναι. ὀπηνίκα γὰρ ἡ συμφωνία
 20 ἀναμεταξὺ τῆς βασιλείας μου καὶ τῶν παρὰ τῆς εὐγενείας σου ἀποσταλέντων πρέσβεων ἐγένετο, διεμνημονεῖσθαι τινὰ τῶν

1. ἐπὶ τοσοῦτον om. CGA. ἀφίεσθαι P, ἐπαφίεσθαι CGA.
 2. ἀποσταλῆναι πρὸς τὴν εὐγένειάν σου αἱ ἑκατὸν A. 3. τέσσαρες : πέντε A. 4. ἐστάλησαν A. 5. νῦν om. A. πρωτοέδρου G. 10. τελειωθέντος A. 11. σοὶ om. A. διακόσιοι om. CG. δεκαεὶς om. A. 14. ὄφειλε G. 18. παρὰ : an διὰ ?

tum et quadraginta quatuor millia et centum vestes sericas, quae a maiestate nostra dominationi tuae potentissimae mittenda erant ex pacto, missa nunc sunt per Constantinum protoprobhedrum et praepositum dignitatibus, iuxta placitum Bulchardi fidissimi tibi et nobilissimi comitis. et dicta quidem summa pecuniae constat argento facto et Romano antiquae qualitatis. ubi autem iusiurandum nobilitas tua praestiterit, etiam reliqua ducenta sedecim millia nummorum et stipendia dignitatum viginti concessarum per Bagelardum dominum tuum fidelissimum mittentur tibi, simulac in Longibardiam perveneris. quomodo vero iusiurandum praestandum sit, significatum et antea nobilitati tuae est, et exponet accuratius Constantinus protoprobhedrus et praepositus, qui de singulis capitibus, et de rebus tuis et iuramentum a te firmari oportet, mandatum est. quando enim conventio inter nos et te facta est, et legatos facta est, et iuramentum inter nos et te factum est, et iuramentum nostrum, de quibus

ἀναγκαιοτέρων κεφάλαια : ὅτι δὲ περὶ τούτων μὴ ἔχειν πρόσ-
 ταξιν εἶπον ὡς τῆς εὐγενείας σου ἄνθρωποι, κατὰ τοῦτο καὶ
 ἡ βασιλεία μου τὸν ὄρκον αὐτῆς ἀνήρτησε. τοίνυν καὶ τε-
 λεσθῆτω ὁ ὄρκος παρὰ τῆς εὐγενείας σου, ὡς ὁ πιστός σου
 C. Ἀλβέρτης ἐνωμότως τῇ βασιλείᾳ μου ἐβεβαίωσε, καὶ ὡς 5
 τὸ ἡμέτερον κράτος κατὰ προσθήκην ἀναγκαιοτέραν αὐτοῦ
 ζητεῖ. ἡ δὲ βραδυτῆς τοῦ πιστοτάτου καὶ εὐγενεστάτου σου
 κόμητος τοῦ Βουλχάρδου γέγονε διὰ τὸ τὴν βασιλείαν μου
 βούλεσθαι τὸν φίλτατόν μου ἀνεψιόν, τὸν υἱὸν τοῦ πανευτυ-
 χεστάτου σεβαστοκράτορος καὶ περιποθήτου ἀνταδέλφου τῆς 10
 βασιλείας μου, Θεαθῆναι παρ' αὐτοῦ, ὡς ἂν ἔλθων ἀπαγγεῖλη
 σοι τὴν ἐν ἡλικίας ἀπαλῶ καταστήματι βεβηκυῖαν σύνεσιν
 τοῦ παιδός· τὰ γὰρ ἔξω καὶ σωματικὰ δεύτερα τίθεται λό-
 γου ἡ βασιλεία μου, εἰ καὶ ἐν τούτοις πολὺ ἔχει τὸ περιού-
 Dσιον. ὡς γὰρ τῇ μεγαλοπόλει ἐνδημήσας ἐθεάσατο τὸ παι- 15
 δίον καὶ ὅσα εἰκὸς ὠμίλησεν, ἀπαγγελεῖ σοι ὁ πρέσβυς σου.
 καὶ ἐπεὶ παιδίον μὲν οὐπω ὁ θεὸς τῇ βασιλείᾳ μου ἐχαρί-
 σματο, τόπον δέ μοι γνησίον παιδὸς ὁ φίλτατος οὗτος ἐπέχει
 ἀδελφιδούς, θεοῦ εὐδοκοῦντος, οὐδὲν ἔστι τὸ κωλύον, ἐνω-
 θῆναι ἡμᾶς δι' αἵματος συγγενικοῦ, καὶ φιλα μὲν ἀλλήλοις 20
 φρονεῖν ὡς Χριστιανοῖς, οἰκειοῦσθαι δὲ καὶ τὰ ἀλλήλων ὡς
 συγγενεῖς, ἐν' ἐντεῦθεν ἕκαστος δι' ἀλλήλων δυναμούμενοι,

3. μου : σου G. αὐτῆς C. 5. Ἀλβέρτης CG. ἐβεβαίω-
 σε C, ἐβεβαίωσατο G, ἐβεβαίωσατο P. 7. σου om. A. 9.
 μοι A. 11. ὡς ἔλθων A. 13. δεύτερον C. an τοῦ λόγου?
 14. εἰ δὲ καὶ G. 16. πρέσβυς A. 17. παιδίον μὲν οὐπω
 C, παιδίον οὐπω A, οὐπω παιδίον P, οὐπω τὸ παιδίον G.

litatis tuae ministri, etiam maiestas mea propterea sacramentum ipsis distulit. ergo praestetur iusiurandum a nobilitate tua, ut fidelis tuus Albertes maiestati meae iuratus confirmavit, utque maiestas nostra petit ob additamentum satis necessarium. cunctationis ac morae Bulchardi, comitis tui fidelissimi et nobilissimi, ea fuit causa, quod nepotem carissimum, filium sebastocratoris felicissimi, germani maiestatis meae fratris, ab ipso conspici maiestas mea voluit, ut redux nuntiaret tibi firmum ac solers in tenerae aetatis statu pueri ingenium; externa enim et quae ad corpus pertinent, rationi posthabet maiestas mea; quanquam et illis virtutibus admodum excellit; prout narrabit tibi legatus tuus, qui cum in urbe versabatur, vidit puerum atque cum eo, ut res postulabat, confabulatus est. ac quoniam filium quidem deus mihi nondum dedit, hic autem fratris filius suavissimus filii mihi est loco, si deo placuerit, nihil impedit, quominus propinquitate coniungamur, et cum amica, ut Christianos decet, in nos

- φοβεροὶ τοῖς ἐναντίοις ὄμην μετὰ Θεοῦ. τῇ μέντοι εὐγενείᾳ σου νῦν ἀπεισάλησαν δεξιωμαίων ἕνεκεν ἐγκόλιον χρυσοῦν μετὰ μαργαριταρίων, θῆκη διάχρυσος ἔχουσα τμήματα ἔνδον διαφόρων ἁγίων, ὧν ἕκαστος διὰ τοῦ ἐφ' ἑκάστου αὐτῶν
- 5 ἐντεθέντος χαρτίου γνωρίζεται, καυκίον σαρδωνύχιον καὶ ἐμπότης κρύος, ἀστροπελέκην δεδεμένον μετὰ χρυσαρίου καὶ ὀποβάλαμον. μακρῦναι ὁ Θεὸς τὴν ζωὴν σου, πλατύ- P. 95
ναι τὰ τῆς ἔξουσίας σου ὄρια, καὶ θείῃ σοι πάντα τοὺς ἀντιπίπτοντας εἰς ὄνειδισμόν καὶ εἰς καταπάτημα. εἰρήνη εἴη.
- 10 τῇ ἔξουσίᾳ σου, καὶ γαλήνης ἥλιος ἐπιλάμψοι πάσῃ τῇ ὑπὲρ κόφῃ σου, καὶ γένοιτό σοι ἅπαντες εἰς ἀφανισμόν οἱ ἐχθροί, τῆς ἄνωθεν κραταιᾶς ἰσχύος κατὰ πάντων σοι χαριζομένης V. 79
τὸ ἄμαχον, τοσοῦτον τὸ ἀληθινὸν αὐτοῦ ὄνομα ἀγαπῶντι καὶ κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἐκείνου τὴν χεῖρα ὀπλιζοντι."
- 15 11. Οὕτω μὲν οὖν τὰ κατὰ τὴν ἐσπέραν ὀλιγομησίας, αὐτὸς πρὸς τὸ κατεπεῖγον καὶ ὑπόγυιον τὸν κίνδυνον ἀπειλοῦν ἠτοιμάζετο, ἐγκαρτερωῶν ἔτι τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων, B
σκοπῶν ὅπως διὰ παντοίας μεθόδου τοῖς εἰς προὔπτον ἐπι-

2. ἀπεισάλη C. 3. μαργάρων C. ἔχουσα ἔνδοθεν τμήματα A. 4. τοῦ C, τῶν P, τὸν G. 5. ἐντεθέντα χαρτήν G. lege σαρδωνύχιον cum Ducangio Gloss. I. p. 147. 6. ἀστροπελέκην A. 7. μακρῦναι et πλατῦναι PG, recte A. 8. τῆς om. A. 9. καὶ γαλήνη, ἥλιος PG, alterum A. vid. annotat. 10. ἀφανισμόν C, ὄνειδισμόν PG, ὄνειδισμόν καὶ ἀφάνειαν A. 11. τοσοῦτο G. 12. αὐτὸς om. A. κατεπεῖγων G. 13. ἀπειλοῦν C, ἀπλοῦν PG. 14. ἐγκαρτερωῶν : καὶ τέως ἐν τῇ βασ. τῶν πολ. ἐγκαρτερωῶν ἦν καὶ διὰ παντοίας A.

invicem voluntate simus, etiam necessitudinis familiaritas inter nos intercedat, ut alter alterius potentia aucti, terrori deo iuvante simus adversariis. misimus autem nobilitati tuae amicitiae et bonae voluntatis ergo crucem, quae in sinu gestari solet, auream et margaritis ornata, pyxidem auream, in qua sanctorum particulae nonnullorum insunt, quorum cuiusque nomen ex apposita cuique chartula cognoscitur; pateram e sardonysche et poculum crystallinum, astriformem securim aurea ligatam fibula et opobalsamum. prolonget deus vitam tuam, dilatet fines imperii tui afficiatque omnes adversantes opprobrio et perdicie. pax sit dominationi tuae, et tranquillitatis lux universae terrae tibi subditae illucescat, et redigantur omnes hostes tui ad interuersionem, coelesti dei potentia vim tibi contra omnes largiente invictam, quippe qui tantopere verum eius nomen colas et contra hostes illius armis accingere."

11. Ita rebus per Occidentem dispositis, ipse ad ea, quae urgebant praesensque periculum intentabant, sese paravit, in urbe etiam tum degens, dispexitque, qua ratione hostibus iam iam, immi-

κειμένοις ἐξθροῦς ἀντικαταστῆναι. καὶ ἐπεὶ, ὡς ὁ λόγος ἠθασας ἐδήλωσε, τοὺς μὲν ἀθεωτάτους Τούρκους περὶ τὴν Προποντίδα εἰώρα ἐνδιατρίβοντας, τοῦ Σολυμᾶ τῆς ἐφ᾽ ἡμᾶς ἐξουσιάζοντος καὶ περὶ τὴν Νίκαιαν αὐλιζομένου (οὗ καὶ σουλτανίκιον ἦν, ὅπερ ἂν ἡμεῖς βασιλεῖον ὀνομάσαιμεν,) καὶ 5 προνομᾶς συνεχῶς ἀποστέλλοντος καὶ ληϊζομένου ἅπαντα τὰ τε περὶ τὴν Βιθυνίαν διακείμενα καὶ Θυνίαν, καὶ μέχρις αὐτῆς Βοσπόρου τῆς νῦν χαλομένης Δαμάλεως ἰππηλασίας καὶ ἐπιδρομᾶς ποιουμένους καὶ λείαν πολλὴν ἀφαιρουμένους καὶ μονοῦ ὑπεράλλαθαι καὶ αὐτῆς ἐπιχειροῦντας τῆς 10 θαλάττης· οὗς οἱ Βυζάντιοι ὄρωγες ἀφόβως πάντῃ ἐνδιατρίβοντας ἐν τοῖς περὶ τὰς ἀκτῆς διακειμένοις πολεχνίοις καὶ ἱεροῦς τεμένεσι, μὴ τινας ἐκεῖθεν αὐτοὺς ἀπελαύνοντες, ἔντρομοι διὰ παντὸς ὄντες, διηποροῦντο ὅτι δεῖ διαπραΐσασθαι ταῦτα ὄρων ὁ βασιλεὺς, πολλοῦς κωμινόμενος λογισμοῖς καὶ 15 πολλὰς λαμβάνων μεταβολὰς καὶ τροπὰς, τοῦ κρατήσαντος γίνεται λογισμοῦ καί, ὡς ἐνόν, ἔργου εἴχετα. ἀφ' ὧν οὖν ἐξ ὑπογυίου συνειλοχῶς ἦν Ῥωμαίων ἀνδρῶν καὶ τιῶν ἀπὸ τοῦ Χώματος ὠρημένων δεκάρχας προχειρισάμενος καὶ ἐν 20 ἀκατίοις ἐνθήμερος, τοὺς μὲν ψιλοὺς τόσσα καὶ ἀσπίδα φέροντας μόνον, τοὺς δὲ καὶ ἄλλως θωρηξάσθαι εἰδάτας κόρυσί τε

4. οὗ γὰρ G. 5. σουλτανίκη G. 6. πρὸς νομᾶς G. τὰ om. G. 7. Θυνίαν C. 9. δὲ καὶ ἐπιδρομᾶς G. ἀφαιρουμένοι C. 10. ἐπιχειροῦντας P, ἐπιχειροῦντας CG. 11. θαλάσσης C. 13. αὐτοῖς G. ἔντρομοι — διηποροῦντο om. G. 16. κρατίστου G. 21. εἰωθότας conl. Diesterwegius. vid. annotat.

nentibus resisteret. cumque, ut supra paravimus, Turcas videret impiissimos circa Propontidem commorari, Solyma, qui Orienti toti imperitabat, Nicaeae habitante (ubi etiam sultanicium erat, quod nos palatium diceremus,) et praedatores quotidie immittente et omnes circa Bithyniam Thyniamque regiones depraedante, atque etiam usque ad ipsum Bosporum, quae Damalis nunc vocatur, incursiones illos facere praedamque multam agere et tantum non ipsum trahere mare: quos cum Byzantii sine ullo metu in oppidulis circa littora sitis et in sacris templis morari animadverterent, nemine inde eos pellente, terrore indesinenter perculti, quid consilii caperent non habebant; — haec igitur imperator videns, postquam multa cum animo agitavit sententiamque saepe mutavit, tandem consilium, quod optimum videbatur, secutus, quam poterat celeriter rem aggressus est. ex iis igitur, quos subito conscripserat Romanos et Chomate oriundos, decuriones delegit navibusque imposuit, alios leviter armatos arcu duntaxat et clypeo, alios etiam galeis clypeisque et ha-

καὶ ἀσπίσι καὶ δόρυσι, νυξὶ περὶ τὰς ἀκτὰς καὶ τοὺς αἰγια-
 λοὺς ἐρχομένους λάθρα ἐξάλλεσθαι τε καὶ τοῖς ἀθέοις εἰσπί-
 πτειν ἐκέλευσεν, εἶγε κατανοοῖεν μὴ πολλαπλοῦς τῆς αὐτῶν
 5 ποσότητος ἐκείνους εἶναι, καὶ εὐθύς παλινοστεῖν ἕκαστος ὄθεν
 εἰξῆει. ἀπειροπολέμους δὲ πάντη γινώσκων αὐτούς, ἐπέσκη-
 πτεν ἀψοφητὴ τὴν εἰρεσίαν τοῖς ἐρέταις παραγγέλλειν ποιεῖ-
 σθαι, φυλαττομένους ἅμα καὶ ἀπὸ τῶν ἐν ταῖς ῥωμαῖς τῶν
 πετρῶν λοχώντων βαρβάρων. τούτων γοῦν ἐπὶ τισὶν ἡμέραις
 οὕτω τελουμένων, κατ' ὀλίγων τῶν περὶ τὴν θάλατταν χωρίων P. 96
 10 ἀνωτέρω ἐχώρουσι οἱ βάρβαροι. ὕπερ δ' αὐτοκράτωρ μεμαθη-
 κώς, τοῖς ἀποσταλεῖσι παρεκελεύετο καταλαβεῖν, ἅπερ ἐκεῖ-
 νοὶ πρῶτον κατέχον πολίχνια καὶ οἰκοδομηματὰ, καὶ εἰσὼ
 τούτων διανυκτερεύειν· περὶ δὲ τὰς ἡλιακὰς ἀνυγὰς, ὀπηνικὰ
 χορταγωγίας χάριν ἧ τινοσ καὶ ἑτέρας χρείας τοῖς ὑπεναντίοις
 15 ἔμβαινε ἐξιέναι, ἀθρόον αὐτοῖς ἐπιτίθεσθαι, καὶ εἴ τι κατ'
 αὐτῶν δυνήθειεν, ἀρκεῖσθαι τούτῳ, κἂν μικρὸν ᾗ, καὶ μὴ B
 πλεῖον ζητοῦντας παρακινδυνεύειν καὶ θάνατος τοῖς ἐχθροῖς ἐν-
 τεῦθεν διδόναι, ἀλλ' εὐθύς ὑποστρέφειν καὶ εἰσὼ τῶν φρουρίων
 γίνεσθαι. οὐ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ πορρωτέρω αὐθις οἱ βάρ-
 20 βαροὶ ἐγίνοντο, ὥστε ἀποδαρρῆσαι τὸν αὐτοκράτορα τοῖς
 τέως πεζοῖς καὶ ἰκπάσασθαι κελεῦσαι καὶ δάρυ κινεῖν καὶ
 πολλοὺς διαυλούς ἰκπκαίαις κατὰ τῶν ἐναντίων ποιεῖν, οὐκέτι V. 80

2. τοῖς add. G.

2. κατανοοῖεν P, recte G.

7. ῥωμαῖς C.

voluit ῥωμαῖς.

9. lege κατ' ὀλίγων.

10. ἀνωτέρων C.

15. συμβαίνει CG.

20. fortasse ἀποδαρρῆσαντα.

stis instrui solitos, eosque noctu ad littora accedere, clam de navi-
 bus exsilire barbarosque invadere iussit, si quando illos non multo
 maiore, quam ipsi, numero esse cernerent, et statim regredi, unde
 quisque exisset. verum cum eos rei bellicae plane imperitos novis-
 set, praecepit, ut nautas quae minimo strepitu remigasse iuberant,
 simulque ab insidiis barbarorum in rupibus subsidentium sibi cave-
 rent. id ubi per dies aliquot ita factum esset, paulatim barbari ex
 maritimis locis in interiora recedebant. quo imperator cognito, iis,
 quos miserat, praecepit, oppidula et aedificia, quae illi ante ob-
 tinuissent, occuparent in iisque permocarent; primo autem mane,
 quo tempore commentus vel alius rei causa prodire hostes solerant,
 cuncti aggredierentur, et si quid profecissent, eo, licet exiguo, con-
 tenti essent, nec, dum maiora concupiscerent, in periculum incide-
 rent et hostibus animos redderent; sed illico cederent atque in arces
 sese recipiant. mox ita multo post etiam ulterius barbari recesser-
 unt; qua re confirmatus imperator animo, suos huc usque pedites
 etiam equitare iussit et hastam pibrare, saepiusque repetitis incur-

ἐν νυκτί οὐδὲ λάθρα ἐμπίπτουσιν, ἀλλὰ καὶ ἡμέρας ἄρτι
 ἀνγαζούσης. καὶ οἱ τέως δεκάρχαι πεντηκοντάρχαι γεγόνασι,
 C καὶ οἱ πεζοὶ οἱ καὶ νυκτὸς μετὰ δέους πολλοῦ τοῖς ἐναντίοις μα-
 χόμενοι, ἐωθινοὶ αὐτοῖς ἐπετίθεντο, καὶ ἡλίου ἐς μεσουράνημα
 φθάνοντος μετὰ θάρσους λαμπροὺς ξυνίστων πολέμους. οὐδ- 5
 τως οὖν τοῖς μὲν εἰς τοῦπίσω προὐχώρει τὰ πράγματα, τῇ
 δὲ Ῥωμαίων ἀρχῇ ἀναλαμβάνειν κατὰ μικρὸν τὸν ὑποτυφόμε-
 νον τῆς ἐξουσίας σπινθῆρα συνέβαινε. οὐ γὰρ ἀπὸ τῆς
 Βοσπόρου μόνον καὶ τῶν τῇ θαλάττῃ παρακειμένων χωρίων
 ὁ Κομνηνὸς αὐτοὺς πόρρω πον μάλα ἀπήλασεν, ἀλλὰ καὶ το
 τῶν περὶ Βιθυνίαν καὶ Θυνίαν ἄπασαν καὶ τῶν τῆς Νικο-
 D μῆδους ὀρίων ἐκδιώξας, τὰ περὶ εἰρήνην ἀνέπεισε τὸν σουλ-
 τάνον μάλα θερμῶς ἐξαιτεῖσθαι. ὡς δὲ τὴν ἀκατάσχετον
 τοῦ Ῥομπέρτου ὀρμὴν ἐκ πολλῶν ἐβεβαιοῦτο, καὶ ὡς ἀπει-
 ροπληθεῖς συναγροχῶς δυνάμεις ἤδη πρὸς τὴν ἡῖονα τῆς Λογ- 15
 γιβαρδίας ἐγγίξειν ἐπείγεται, ἄσμενος τὸν περὶ εἰρήνης δέ-
 χεται λόγον. εἰ γὰρ μηδὲ τὸν Ἡρακλέα πρὸς δύο μάχεσθαι
 ἐνῆν, ὡς ὁ παροιμιώδης αἰνίττεται λόγος, πολλῶ μᾶλλον νέον
 ἀρχηγὸν νεωστὶ διεφθορίας ἐπιδραξάμενον ἤδη ἀρχῆς, κατὰ
 μικρὸν μὲν πρὸ πολλοῦ φθινούσης, εἰς τοῦσχατον δὲ ἤδη 20
 ἔλληλακνίας, μὴ δυνάμεις, μὴ χρήματα κεκτημένον· προπέ-
 ποτο γὰρ ἅπαντα ἐν μηδενὶ χρησίμῳ καταναλωθέντα. ἐνθεν

4. ἐς om. G. μεσουράνημα P, μεσουράνισμα CG. 5. συν-
 ἰστων C, ξυνίστων PG. 7. τὸν G, τὸ P. 11. Θυνίαν C.
 20. δ' G.

sionibus hostem lacessere; nec id amplius noctu et furtim, sed ipsa
 iam luce. ac decuriones qui hucusque erant, quinquaginta mili-
 tum ductores fiebant, et pedites, qui noctu non sine magno pa-
 vore cum hostibus pugnaverant, mane adorti, ubi sol medium ob-
 tinuit coelum, fortiter cum iis acerrimeque dimicabant. sic illo-
 rum res retro se tulit, Romano autem imperio, ut sopita potentiae
 scintilla paullatim exardesceret, contigit. non enim a Bosporo so-
 lum et maritimis regionibus procul eos depulit Alexius, verum etiam
 Bithynia Thyniaque universa atque Nicomediae sibi cum Turcas
 eiecisset, sultanum eo adegit, ut pacem instanter peteret. iam cum de
 vehementissimo Roberti impetu a multis certior factus esset eumque,
 immensis copiis contractis, iam in Longibardiae littus contendere, li-
 benter pacis condiciones accepit. nam ne Hercules quidem adversus
 duos, ut in proverbio est, certare potuit, nedum iuvenis imperator,
 qui vix susceperat imperium rei publicae, quae cum paullatim pridem
 imminuta esset, in ultimo iam discrimine erat, et copiis et pecuniis
 deficientibus: absumpta enim omnia erant sine ulla utilitate publica. id

τοι και τους Τούρκους διὰ παντοίας μεθοδου τῆς τε Δαμά- P. 97
 λεως και τῶν περι αὐτήν παραλίων τόπων ἐκδιώξας, ἅμα δὲ
 και δώροις δεξιωσάμενος, ἐξεβιάζετο εἰς εἰρηγικὰς ἀπονεῦσαι
 σπονδίας, και ὄρον αὐτοῖς τὸν καλούμενον Δράκοντα ποταμὸν
 5 δεδωκώς, μὴ ὑπερβαίνειν ὅλως αὐτοῦ, μήτε ποτὲ πρὸς τὰ
 ὄρια Βιθυνῶν ἐξορμᾶν ἐπεισεν.

12. Οὕτω μὲν οὖν τὰ περι τὴν ἔω κατηύναστο. κατα-
 λαβῶν δὲ τὸ Δυρράχιον ὁ Παλαιολόγος, ταχυδρόμον ἀποστείλας
 τὰ περι τοῦ Μονομαχάτου ἐδήλον, ὅτι τὰ περι τὴν ἐκείνου
 10 ἄφιξιν μεμαθηκώς, σπουδαίως πρὸς τε τὸν Βοδῖνον και τὸν
 Μιχαηλᾶν προσελήλυθει. ἐδεδίει γὰρ διὰ τὸ μὴ ὑπακοῦσαι, B
 ἀλλὰ κενὸν ἀποπέμψαι, ὃν πρὸ τοῦ τὴν μελετωμένην ἀπο-
 στασίαν εἰς φῶς ἀγαγεῖν ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος πρὸς αὐτὸν
 ἀποπεπόμφει γραμματοκομιστήν, χρήματα δὲ αὐτοῦ αἰτούμε-
 15 νος, κἂν ὁ βασιλεὺς μηδὲν κατ' αὐτοῦ ἐναντίον διανοεῖτο, εἰ
 μὴ τὴν τῆς ἀρχῆς παράλυσιν διὰ τὴν ἤδη ἐηθεῖσαν αἰτίαν.
 διαγνοὺς δὲ τὰ κατὰ τὸν Μονομαχάτον ὁ αὐτοκράτωρ, χρυσό-
 βουλλον λόγον πρὸς αὐτὸν ἐξαποστέλλει, πᾶσαν ἀφροντισίαν
 αὐτῷ παρέχων· ὃν ἐν χερσὶν ἐκεῖνος λαβῶν παλινδρομεῖ πρὸς
 20 τὰ βασιλεία. ὁ δὲ Ῥομπέρτος εἰς Ὑδροῦντα παραγενόμενος C
 και τὴν ἅπασαν αὐτοῦ ἐξουσίαν και αὐτῆς δὴ τῆς Λογγοβαρ-
 δίας τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ῥογέρῳ ἀναθέμενος, ἐκείθεν ἐξελθὼν, τὸν

2. δὲ add. A.	3. ἐξεβιάζετο CG, ἐξεβιάσατο P, κατηνάγκασε A.
5. αὐτοῦ ὅλως A.	7. οὖν om. A. παρὰ A. ἔωσαν A.
10. σπουδαίως G.	Βοδῖνον CG. και om. P. 17. χρυ-
σοβούλλου G.
18. ἀφροντισίαν G.	20. Ἰδροῦντα CA. 21.
τῆς om. G. Λογγοβαρδίας P. 22. ἐκείθεν : πέραν A.

eum compulit, ut postquam Turcas variis modis Damali et locis circa maritimis eiecit, eosdemque insuper largitione devinxit, propensiore ad pacem animo esset. terminum iis Dracontem quem appellant fluvium concessit, quem ne traicerent, neve in Bithyniorum fines irumpere, pactus est.

12. Ita res Orientis compositae sunt. at Palaeologus ubi Dyrrhachium pervenit, cursore misso, Alexio significat, Monomachatum, audita Palaeologi profectione, celeriter ad Bodinum et Michaelam se recepisse. nam in metu erat, propterea quod non obtemperaverat, sed, quem ante factam rebellionem imperator Alexius cum litteris miserat nuntium pecuniam rogatum, vacuum dimiserat. quanquam nihil in eum gravior imperator decreverat, nisi quod magistratum erat abrogaturus propter causam, quam dixi. cum haec de Monomachato audivisset imperator, bullam ad ipsum auream misit, qua plenam ipsi securitatem dedit. qua ille accepta, reversus in aulam est. sed Robertus, postquam Hydruntem pervenit, et omnem suam ditio-

λιμένα τοῦ Βρεντησιῶν κατέλαβε, κάκεισε τὴν τοῦ Παλαιολόγου εἰς τὸ Δυρράχιον ἔλευσιν μεμαθηκώς, παραρημα ἐν V. 81 τοῖς μείζονσι τῶν πλοίων πύργους δειμαμένους διὰ ξύλων, διὰ βύρσης τούτους περιέστειλε. καὶ πάντα τὰ πρὸς τειχομαχίαν ἀπιτήδεια ἐν ταῖς ναυσὶν εἰσυγαγὼν σπουδαίως, εἰς τε τοῖς 5 δρόμωνας ἵππους τε καὶ ἐνόπλους ἰππέας εἰσελάσας, καὶ πάντοθεν τὰ πρὸς πόλεμον ὀξέως μάλα ἐξαρτήσας, διαπερῶν ἠπέλεγτο. ἐσκόπει γάρ, ἀπηνέκα τὸ Δυρράχιον καταλάβῃ, περιζῶσαι τοῦτο διὰ τῶν ἐλεπόλεων ἀπὸ τε Θαλάττης καὶ ἠπείρου, ἵν' ἅμα μὲν καταπλήξῃ τοὺς ἐντός, ἅμα δὲ καὶ 10 πανταχοθεν περιστοιχίσας αὐτούς, ἐξ ἐφόδου τὴν πόλιν αἰρήσεται. Θόρυβος τοίνυν ἐντεῦθεν τοὺς τε νησιώτας καὶ τοὺς περὶ τὴν ἡϊόνα τοῦ Δυρραχίου ταῦτα μεμαθηκότας κατέσχε πολὺς. ἐπεὶ δὲ κατὰ γνώμην αὐτῷ πάντα ἤδη τετέλεσται, λίσσας τὰ πρυμνήσια, τοὺς τε δρόμωνας καὶ τὰς τριήρεις 15 νῆας καὶ μονήρεις κατὰ τὴν τῶν ναυτικῶν ἐμπειρίαν εἰς ποP. 98 λέμον σχῆμα διατηπώσας, σὺν εὐταξίᾳ τοῦ πλοῦς ἀπεπειράτο. οὐρίου δὲ τυχῶν πνεύματος, τὴν κατὰ τὸν Ἀβλῶνα περαιῖαν κατέλαβε, καὶ τὴν ἡϊόνα παρακλέων, ἀπῆλθε μέχρι Βοθρεντοῦ. κάκεισε ἐνωθεὶς μετὰ τοῦ νιού αὐτοῦ Βαί-20 μούττου τοῦ προφθάσαντος περᾶσαι καὶ τὸν Ἀβλῶνα ἐξ ἐφό-

1. Βρεντησιῶν GA, Βροντησιῶν C, Βρεντεσιῶν P. 7. lege
ἐξαρτύσας. 10. δὲ om. G. 11. περιστοιχίσας C, περιστοι-
χίσας PG. 14. γνώμην : νοῦν A. 16. πάντα A. ἤδη
om. PG, add. CA. 17. ἀταξίᾳ CG. 18. δὲ : τε A. 19.
ἡϊόνα A. διαπλέων G. ἀπῆλθε μέχρι A, ἀπῆλθεν μέ-
χρι C, ἀπῆλθεν ἐν μέχρι PG. 20. βοθρεντοῦ A. βαΐμούν-
δου GA hic et infra. 21. τοῦ add. G.

nem atque adeo ipsam Longibardiam Rogerio filio commisit, inde solvens Brundusi portum occupavit; ubi audito Palaëologum Dyrrhachium advenisse, in maioribus statim navigiis turres aedificari ligneas iussit, quas corio contextit. omnibusque, quibus ad oppugnandum opus est, in naves diligenter comportatis, equis equitibusque armatis in dromones impositis, rebusque ceteris ad bellum undecunque summa industria paratis, tralicerè properabat. in animo enim erat, si Dyrrhachium pervenisset, machinis urbem terra marique circumdare, ut percussis qui intus essent et omni ex parte inclusis, primo impetu urbem caperet. hinc et insulani et qui Dyrrhachii littus incolabant, cum nuntium illum accepissent, in summa trepidatione erant. Robertus, omnibus iam ex sententia confectis, ancoras solvit, ac dromonibus et ttrēmibus uniremibusque rerum nauticarum usu in belli speciem ornatis, ordipe expeditionem ingressus est. ventum nactus secundum, adversae ad Aulonem ripae appulit, indeque eram legens Buthrotum

δου κατασχεῖν, διγῆ τὸ ἄπαν διελθὼν στρατεύμα, τὸ μὲν αὐτὸς κατεχε, διὰ θαλάττης τὸν ἀπόπλου ὡς πρὸς τὸ Δυρράχιον ἐθέλων ποιήσασθαι, τοῦ δὲ τὸν Βαϊμοῦντιον ἄρχεν ἐπέτρεψε, διὰ ξηρᾶς μέλλοντα πρὸς τὸ Δυρράχιον ὀδεῦ- B
 5σαι. καὶ δὴ τὴν Κορυφῶ διελθὼν καὶ πρὸς τὸ Δυρράχιον ἀποκλίνας, κατὰ τὸ ἀκρωτήριον Γλωσσαν καλούμενον μεγίστη κλύδωνι αἰφνης περιπεπτώκει. νιφετὸς γὰρ πολὺς καὶ ἄνεμοι τῶν ὀρῶν κινηθέντες τὴν θάλατταν σφοδρῶς συνετάρατον. κἀντεῦθεν ἠγείρετό τε τὰ κύματα καὶ ἐπωρύετο, αἱ τε
 10 κῶπαι τῶν προσκώπων καθημέρων ἐθραύοντο, τὰ δ' ἰστία διαβιβρώσκοντες ἦσαν οἱ ἄνεμοι, αἱ δὲ κεραταὶ συνθλάμειναι κατὰ τοῦ καταστρώματος ἐπιπτον, καὶ αὐτανδρα ἤδη τὰ σκάφη κατεποντίζοντο, κἂν θέρους ὄρα ἦν, τοῦ ἡλίου τὸν καρκῖνον C
 ἤδη παρελθόντος καὶ πρὸς τὸν λείοντα ἐπεγομένον, ὅποτε καὶ
 15 τὴν τοῦ κυνὸς ἐπιτολὴν εἰναί φασιν. σταράττοντο ὅδ' ἄπαντες ἐξαπορούμενοι, καὶ οὐκ εἶχον ὅ τι καὶ δράσειεν, πολεμίοις τοιούτοις ἀντικαθίστασθαι μὴ δυνάμενοι. θροῦς δὲ ἐπῆρτο πολὺς, ὦμοζον, ἐποτιῶντο, ἐθεοκλύτον θεὸν σωτήρα ἐπικαλούμενοι, καὶ τὴν ἡπειρον θεάσασθαι ἐπήχοντο. ὁ δὲ κλύ-
 20 δων τέως οὐκ ἐνεδίδων, μηρίοντος ὡπερ τοῦ θεοῦ πρὸς τὸ τοῦ Ῥομπέρτου ἀκάδεκτον καὶ ὑπέρογκον φρύαγμα καὶ τὸ D

4. ἐπέτρεψε A, ἐπέτρεψεν PG. 5. δὴ οὐα. G. 10. καθη-
 μένων A, καθιέντων PG. τὰ δὲ G. 11. οἱ οὐα. G. 12.
 καταστρώματος : στρατεύματος A. 15. γούν A. 17. δ' P,
 δὲ GA. 18. ὦμοζον PG, recte A. ἐθεοκλύτου C, ἐθεο-
 κλήτου PGA. θεὸν καὶ σωτήρα G. 19. ἤχοντο A.

pervenit ubi adiuncto sibi Boëmundo filio, qui prius traiecerat et Aulonem primo impetu ceperat, in duas partes universas copias divisit, quarum alteram ipse duxit, mari Dyrrhachium navigaturus, alteri filium Boëmundum praefecit, qui terrestri itinere Dyrrhachium proficisceretur. iamque Corcyram praetervectus ad Dyrrhachium tenebat, cum circa promontorium, quod Glossa dicitur, procella eum maxima oppressit. tempestas enim nivalis et venti ex montibus perflantes mare vehementer turbabant. dum fluctus cientur et immane sonant, remi franguntur, cessante remige; discernuntur vela vi ventorum; antennae fractae in foros cadunt, et cum ipsis hominibus iam navigia merguntur; quanquam aestivum tempus erat, sole post caecrum superatum ad Ionem festinante, quod caniculae exorientis tempus esse aiunt. gravis igitur perturbatio invasit omnes, nec quid agerent habebant; nam talibus hostibus resistere non poterant, clamorem quisque tollere, lamentari, miseros se appellare, deum invocare salutem, et ut terram conspicerent, vota facere. nec tamen remisit tum tempestas, irascente quasi deo propter impotentem et inhumicam

τέλος ἐκ πρώτης ἀφετηρίας οὐκ εὐτυχῆς παραδεικνύοντος ἤδη. τὰ μὲν οὖν τῶν πλοίων σὺν αὐτοῖς πλωτῆρσι κατεποντίσθη, τὰ δὲ ταῖς ἀκταῖς προσαραχθέντα συνεθλάσθη. τῶν δὲ περιστελλουσῶν τοὺς πύργους βυρσῶν ὑπὸ τοῦ ἕτεοῦ χαλαρωτέρων γεγωνυῶν, οἳ τε ἤλοι τῶν οἰκείων τόπων ἐξέστησαν, 5
 V. 82 καὶ τὸ ἐντεῦθεν αἱ βύρσαι βάρους εἰληφῦται τοὺς ξυλίλους ἐκείνους πύργους ταχὺ περιέτριψαν, καὶ καταρραγέντες τὰς ναῦς κατέδυσαν. τὸ δὲ γε σκάφος, ἐν ᾧ ὁ Ῥομπέρτος ἐνῆν, ἡμίθραυστον γεγονὸς μόγις διεσώθη· διεσώθησαν δὲ καὶ τινες τῶν ὀλκαδῶν σὺν τοῖς πλωτῆρσι παραδόξως. πολλοὺς μὲν 10
 P. 99 οὖν ἡ θάλαττα ἀποπτόσασα, οὐκ ὀλίγα δὲ βαλάντια καὶ ἄλλ' ἄττα ἐξ ὧν τὸ ναυτικὸν τοῦ Ῥομπέρτου συνεπεφέρετο, περὶ τὴν ψάμμον κατέστρωσε. τοὺς μέντοι νεκροὺς οἱ σωθέντες περιστέλλοντες ἔθαπτον, κἀντεῦθεν πολλῆς τῆς ἐκ τούτων δυσωδίας ἐμίμλαντο. οὐ γὰρ ἐνῆν αὐτοῖς τοσοῦτους ῥαδίως ἐνσοριάσαι. 15
 τῶν οὖν ἐδωδίμων ἀπάντων ἀφανισθέντων, τάχα ἂν καὶ ὑπὸ λιμοῦ διεφθάρησαν οἱ τέως σωθέντες, εἰ μὴ τὰ λῆϊα πάντα καὶ οἱ ἀγροὶ καὶ οἱ κῆποι τοῖς καρποῖς ἔβριθον. συνετὰ μὲν οὖν ταῦτα ἦσαν πᾶσι τοῖς φρονουῦσιν ὀρθῶς, τὸν δὲ Ῥομπέρ-
 B τον οὐδὲν τῶν γεγονότων ἐφόβει, ἀκαταπότητως ἔχοντα καὶ 20

4. ἀπὸ GA. 5. τόπων : ἁρμονιῶν A. 8. γε om. A. 9. διεσώθησαν A, ἐσώθησαν PG. 11. οὖν om. A. θάλαττα C, θάλασσα PGA. ἀποπτόσασα CG, ἀποπτόσασα PA. ἄλλα τὰ libri, correxi. 12. κατέστρωσε περὶ τὴν ψάμμον G. 13. περιστέλλωντες ἔθαψαν A. 15. ἐμίμλαντο A. lege ἐνεμίμλαντο. ἐνσοριάσαι PG, recte CA. 16. ἐδωδίμων P. πάντων A. τάχ' ἂν A. καὶ om. G. 19. πᾶσι add. CA.

Roberti insolentiam, et exitum ipso principio non felicem fore iam significante. navium aliae cum ipsis vectoribus mari hauriebantur, aliae littori illisae frangebantur. coriis autem, quae turres tegebant, magis magisque imbre laxatis, clavi locis suis excidebant, et coria, iam pondus nacta, facile evertabant ligneas istas turres; quarum ruina naves ipsae submersae sunt. navigium, quo Robertus vehebatur, semifractum vix servatum est; servatae quoque sunt onerariae aliquot naves cum vectoribus praeter expectationem. multos mare eiecit, nec pauca marsupia et alia quaedam de iis, quae classarii secum attulerant, in littore sparsit. mortuos rite sepelierunt, qui servati erant; quod dum faciunt, multo cadaverum foetore implebantur; neque enim celeriter tanto numero humari poterant. cum autem commeatus omnis mari absumtus esset, non multum abfuit, quin etiam superstitēs fame perirent, nisi segetes omnes et agri et horti frugibus onusti fuissent. hoc infortunium quid significaret, facile omnes, qui saperent, intelligebant; at Robertum nihil eorum, quae acciderant,

εἰς τοσοῦτον, οἶμαι, τὴν ζωὴν ἐαυτῶ διαρκέσαι ἐπευχόμενον, ἐφ' ὅσον πρὸς οὐδ' ἐθέλει μάχεσθαι δύναίτο ἄν. ἐνθεν τοι καὶ τοῦ προκειμένου σκοποῦ τῶν γεγονότων οὐδὲν ἀπεῖρξεν αὐτόν. ἀλλὰ μετὰ τῶν περισωθέντων (ἦσαν γὰρ τινες οἱ 5 θεοῦ ἀμάχῳ δυνάμει τοῦ κινδύνου ῥυσθέντες) ἐβδόμην ἡμέραν εἰς τὴν Γλαβινίτζαν ἐγκατατεθήσας, ἐφ' ἧ αὐτὸν ἀνακτήσασθαι, διαναπαῦσαι δὲ καὶ τοὺς ἐκ τοῦ κλύδωνος τῆς θαλάττης διασωθέντας, φθάσαι δὲ καὶ τοὺς εἰς τὸ Βρεντήσιον καταλειφθέντας καὶ μὴν καὶ τοὺς ἄλλοθεν προσδοκω-
 10 μένους διὰ στόλου καταλαβεῖν, τοὺς τε πρὸ μικροῦ φθάσαντας διὰ τῆς ἡπείρου διαπεραιωθῆναι ἰππέας ἐνόπλους καὶ πεζοὺς καὶ τὸ ψιλὸν τῆς αὐτοῦ δυνάμεως, ἅπαντας συναγγοχῶς διὰ τε τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης, τὸ Ἰλλυρικὸν πεδῖον κατέλαβε μετὰ πασῶν τῶν αὐτοῦ δυνάμεων. συνῆν
 15 δὲ αὐτῶ καὶ ὁ ταῦτά μοι διηγούμενος Λατίνος, ὡς ἔλεγε, πρέσβυς τοῦ ἐπισκόπου Βαρέως πρὸς τὸν Ῥομπέρτον ἀποσταλεῖς, καὶ ὡς διεβεβαίουτο, σὺν τῶ Ῥομπέρτῳ τὴν τοιαύτην διέτριβε πεδιάδα. καὶ δὴ ἐντὸς τῶν ἐρειπωθέντων τειχῶν D τῆς πάλαι καλουμένης πόλεως Ἐπιδάμνον καλύβας ἐπήγγυν-
 20 το, ἰλαθὸν τὰς δυνάμεις κατατιθέμενοι. ἐν ᾗ βασιλεύς ποτε Ἠπειρώτης Πύρρος Ταραντίνοις ἐνωθεῖς Ῥωμαίοις ἐν Ἀπουλῆᾳ καρτερόν τὸν πόλεμον συνεστήσατο· καὶ ἀνδροκτασίας

3. τῶν γεγονότων om. P.
 PG. 18. ἐρειπωθέντων A.
 add. A.

4. περισωθέντων A, σωθέντων
 21. Ταραντίνοις C. 22. τὸν

perterrefaciebat, cum impavido esset animo et eatenus, opinor, vitam sibi superesse precaretur, ut, contra quos vellet, pugnare posset. itaque a consilio nihil eorum, quae acciderant, eum deterrebat; sed cum iis, qui supererant, (nonnulla enim pars erat divina potentia periculo erepta,) Glabinitzae substitit dies septem, ut se suosque, qui ex tempestate elapsi erant, quiete reficeret; praeterea ut et ii, quos Brundusii reliquerat et quos aliunde classe adventuros exspectabat, et qui paulo ante terrestri itinere Buthroto profecti erant equites armati ac pedites levisque armaturae milites, adventarent. quibus collectis terra marique omnibus, Illyricum agrum cum universa copiarum vi occupavit. una cum eo erat quoque, qui haec mihi narravit, Latinus, episcopi Barensis, ut aiebat, ad Robertum legatus, qui se apud Robertum per expeditionis illius tempus commoratum affirmavit. atque intra diruta moenia urbis, quae Epidamnus olim dicebatur, tabernacula collocarunt, copiis catervatim dispositis. in qua urbe qui regnavit quondam Pyrrhus Epirota, ubi societatem cum Tarentinis iniit, grave contra Romanos in Apulia bellum suscepit. cumque magna

ἐντεῦθεν πολλῆς γεγονυίας, ὡς ἄρδην ἅπαντας ξίφους πυρ-
 νάλωμα γεγονέναι, ἄσικὸς πάντῃ καταλέλειπται. ἐν ὑστέροις
 δὲ χρόνοις, ὡς Ἕλληνές φασι καὶ αὐτὰ δὴ τὰ ἐν τῇ πόλει
 γλυπτὰ γράμματα μαρτυροῦσιν, ὑπ' Ἀμφίονος καὶ Ζήθου
 P. 100 ἀνοικοδομηθεῖσα εἰς ὃ νῦν ἑρᾶται σχῆμα, αὐτίκα καὶ τὴν 5
 κλῆσιν μεταμείψασα Δυρράχιον προσηγόρευται. τσαῦτα μὲν
 οὖν παριστορεῖσθω καὶ περὶ ταύτης τῆς πόλεως· καὶ ἡμῖν
 τὰ τοῦ τρίτου λόγου ἐνταυθοῖ συμπεπεράνθω, τὰ δ' ἐφεξῆς
 ὁ μετὰ τοῦτον εὐθὺς ἱστορήσειεν.

1. ἐντεῦθεν A, ἐκείθεν PG. ἅπαντας ἄρδην A. 4. ἐπ' CG.
 6. παραμείψασα G. προσσαγορεύεται G. 7. παριστορεῖ-
 σθω C, περιῖστορεῖσθω PG, προσιστορεῖσθω A. 8. τοῦ om. G.
 ἐνταῦθα G. συμπεράνθω G.

caede facta, ad unum omnes periissent, urbs vasta plane mansit. poste-
 rioribus autem temporibus, ut Graeci narrant atque ipsae etiam litte-
 rae urbis monumentis insculptae testantur, ab Amphione et Zetho in
 eam, qua hodie visitur, restituta formam, mutato iam nomine, Dyr-
 rhachium appellata est. hactenus de hac urbe in transcurso, et finem
 hic faciamus libri tertii; reliqua sequens iam exponet.

ΑΛΕΞΙΑΣ Δ.

ALEXIADIS LIBER IV.

ARGUMENTUM.

Dyrrhachium a Roberto terra marique obsidetur. Georgius Palaeologus per litteras Alexium edocet de urbis periculo (1). is praeter Turcas in auxilium Venetos arcessit, quorum classem, prope Dyrrhachium appulsam, Boëmundus adoritur damno suo (2). nihil intermissa per hiemem obsidione, Roberti exercitus insequente anno fame morboque graviter affligitur (3). imperator Cpoli in Robertum movet, Isaacio fratre ad tutelam urbis relicto, in itinere de rebus ad Dyrrhachium gestis certior fit (4). ubi advenit, Palaeologum in castra evocat. an acies decertandum sit, consultant (5). interim Robertus fert pacis conditiones. quibus repudiatis, ne sui mox proliaturi spem in fuga ponant, naves demergi iubet (6). utrimque acies instruitur (7). Romani nobilissimi in proelio occumbunt; Alexius ipse vulneratus fugae se mandat (8). mirabiliter se ab insequentibus hostibus expedit (9). bidui itinere Achridam pervenit, ubi Dyrrhachii tuendi rationem intit (10).

1. Ἡ μὲν οὖν ἡπειρὸς τὸν Ῥομπέρτον εἶχεν ἐν αὐτῇ αὐ- P. 102
λιζόμενον, ἑπτὰ καὶ δεκάτην ἄγοντος τοῦ Ἰουνίου μηνὸς τῆς V. 83

ΑΛΕΞΙΑΔΟΣ βιβλίον δ' GA. 2. ἔχοντος G.

1. In terra igitur continenti Robertus castra metatus est, die decimo septimo mensis Iunii indictione quarta, cum equestribus pe-

τετάρτης ἐπένεμήσεως, μεθ' ἰππέων καὶ πεζῶν δυνάμεων ἀρι-
 θμὸν ὑπερβαινουσῶν, καὶ φοβερὸν ἰδεῖν ἀπὸ τε τοῦ σχήμα-
 τος ἀπὸ τε τῆς στρατηγικῆς καταστάσεως· ἤδη γὰρ ἀπαν-
 P. 103 ταχόθεν αὐθις συνήθροιστο στράτευμα· ἐν δὲ τῇ θαλάττῃ
 παντοῖον εἶδος πλοίων μεθ' ἐτέρων στρατιωτῶν, ἐμπειρίαν 5
 πολλὴν τοῦ διὰ θαλάττης πολέμου ἔχοντων, τὸ ναυτικὸν αὐ-
 τοῦ διεπλωίζετο. περιστοιχισθέντες οὖν οἱ τοῦ Δυρραχίου
 ἐντὸς ἕξ ἑκατέρου μέρους, θαλάττης φημί καὶ ἡπείρου, καὶ
 ἀπειροπληθεῖς τὰς τοῦ Ῥομπέρτου ὄρῶντες δυνάμεις καὶ πάν-
 τα λόγον ὑπερβαινούσας, μεγίστῳ δέει συνείχοντο. ὁ δέ γε 10
 Παλαιολόγος Γεώργιος γενναῖος ὢν ἀνὴρ καὶ στρατηγικῆν
 Β παῖσαν ἐξησκημένος, μυρίους δὲ πολέμους ἀγωνισάμενος κατὰ
 τὴν ἔω καὶ νικητῆς ἀναδειχθεὶς, ἀκατάπληκτος ὢν τὴν πόλιν
 κατωχύρου, τὰς τε ἐπάλλξεις κατασκευάζων κατὰ τὰς ὑπο-
 θημοσύνας τοῦ αὐτοκράτορος, καὶ λιθοβόλους τὰ τεῖχη κατα- 15
 πικνῶν μηχανήμασι, τούς τε ἀναπεπωκότας τῶν στρατιωτῶν
 ἀνακτώμενος, καὶ σκοποὺς δι' ὄλου καταστήσας τοῦ τεύχους.
 καὶ αὐτὸς δὴ περιπολεύων διὰ πάσης νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐπα-
 γρυπνεῖν τούς φυλάσσοντας παρεκελεύετο. τηρικαῦτα δὲ καὶ
 διὰ γραμμάτων τὴν τοῦ Ῥομπέρτου ἔφοδον ἐδήλου τῷ αὐτο- 20
 C κράτορι, καὶ ὅτι τὴν πόλιν πολιορκήσων τὸ Δυρράχιον παρε-
 γένητο. οἱ δὲ ἐντὸς ὄρῶντες τὰς ἕξωθεν ἐλεπόλεις καὶ τὸν

2. an φοβερῶν? ἰδῶν G. 3. καὶ ἀπὸ τῆς G. ; γὰρ om. G.
 5. παντοίων G. 6. θαλάσσης CA. 7. διεπλωίζετο C, διεπλωί-
 ζετο PG. vid. annotat. περιστοιχίσαντες C. 12. κατὰ :
 περὶ C. 13. ἀναδεχθεὶς G. 14. κατὰ: ἦν κατὰ A. 18. ἐνα-
 γρυπνεῖν G.

destribusque copiis innumeris, terribili specie propter habitum ordi-
 nandique rationem; iam enim undique exercitus rursus convenerat; a
 mari vero omnis generis navigia cum aliis militibus, qui multum
 maritimi belli usum habebant, navales eius copias vehebant. circum-
 venti igitur qui Dyrrhachium obtinebant, ex utraque parte, terra dico
 marique, et immensas Roberti omnemque numerum superantes copias
 conspicati, maximo terrore affecti sunt. at Palaeologus Georgius,
 vir fortis et totius rei militaris peritus, qui ex innumeris in Oriente
 commissis proeliis victor discesserat, intrepido animo urbem communie-
 bat, et propugnacula exstruens, prout imperator mandaverat, et bal-
 listas moenibus imponens; milites praeterea, siqui animum abiece-
 rant, erigebat, speculatoribusque per murorum circuitum dispositis,
 ipse ambiens noctu diuque vigilare custodes iubebat. eo etiam tem-
 pore imperatorem litteris de Roberti irruptione edocuit eumque
 urbis Dyrrhachii expugnandae consilio advenisse. oppidani autem,

κατασκευασθέντα ὑπερμεγέθη μύσωνα ὑπερανεστηκότα καὶ αὐτῶν τῶν τοῦ Δυρραχίου τειχῶν, βύρσαις τε πανταχόθεν περιπεφραγμένον, καὶ τὰ λιθοβόλα μηχανήματα κατὰ κορυφὴν τούτου ἰστάμενα, τὴν τε πᾶσαν περιβολὴν τῶν τειχῶν 5 ἔξωθεν τοῦ στρατοπέδου περιζωσθεύσαν, καὶ τοὺς ἀπανταχόθεν συρρέοντας συμμάχους πρὸς τὸν Ῥομπέρτον, καὶ τὰς παρκειμένας πόλεις ἔξ ἐπιδρομῆς πορθουμένας, καὶ τὰς καλύβας ἐκείθεν καθεκάστην πολλαπλασιαζόμενας, δεῖε συνείχοντο, διαγινώσκοντες ἤδη τὸν σκοπὸν τοῦ δουκὸς Ῥομπέρτου, D 10 ὡς οὐκ ἐπὶ τῇ πόλει καὶ χώρᾳ δηώσασθαι καὶ λείαν πολλὴν ἐκ τούτων συγκομισάμενος αὐθις εἰς Ἀπουλίαν ἐπαναστρέψαι, ὡς ἀπανταχοῦ διεκηρυκέυετο, τὸ Ἰλλυρικὸν πεδίον κατέλαβεν, ἀλλὰ τῆς ἀρχῆς τῆς Ῥωμαίων βασιλείας ἰμειρόμενος, τὸ Δυρράχιον, ὃ φασιν, ἐκ πρώτης ἀφετηρίας πολιορκίᾳ 15 κῆσαι ἠπειγέτο. κελεύει τοίνυν ὁ Παλαιολόγος ἄνωθεν πυθῆ- P. 104 σθαι, ὅτου χάριν παραγέγονεν. ὁ δὲ φησιν “ὥστε τὸν τῆς V. 84 βασιλείας ἔξωσθέντα Μιχαὴλ τὸν ἐμὸν κηδεστὴν εἰς τὴν ἰδίαν τιμὴν αὐθις ἀποκαταστῆσαι καὶ τὰς εἰς αὐτὸν γεγονυίας ὕβρεις ἐπεξελεθεῖν καὶ τὸ ὄλον ἐκδικῆσαι αὐτόν.” οἱ δὲ φασι 20 πρὸς αὐτόν, ὡς “εἰ τὸν Μιχαὴλ θεασάμενοι γνωρίσομεν, προσκυνησομέν τε εὐθύς αὐτόν καὶ τὴν πόλιν παραδῶμεν.” ταῦτα ἀκούσας ὁ Ῥομπέρτος προστάσσει εὐθύς τὸν Μιχαὴλ

2. τοῦ om. CG. τε : δὲ G. πανταχοῦ CG. 5. ante τοῦ excidit διὰ. 7. καὶ τὰς καλύβας — πολλαπλασιαζόμενας add. P in margine. 8. καθεκάστην om. CG. 10. τῇ : τὸ G. 12. διεκηρυκέυετο P. 17. ἔξωθέντα A. 18. τιμὴν om. A.

cum machinas extra urbem et ingentem exstructam turrem conspexissent, ipsis Dyrrhachii muris altiolem, coriis undique circumdatam, et ballistas insuper impositas, et totum murorum ambitum castris cinctum, et confluentes undique ad Robertum socios, et oppida, quae adiacebant, in transcurso diruta, et tabernacula hinc quotidie multiplicata: terrore affecti sunt. etenim perspexerunt iam, duces Robertum non eo consilio Illyricum occupasse, ut urbibus agrisque vastatis, praeda magna potitus, in Apuliam rediret, quemadmodum ubique perhibebat, sed imperium Romanorum appetentem, Dyrrhachium ab ipso, quod aiunt, carcere oppugnatum contendere. iussit igitur Palaeologus de muris interrogari Robertum, cur advenisset? quibus respondit, in animo esse, Michaelem, regno pulsum, sibi finem, in dignitatem pristinam restituere et iniurias illatas animadvertere omninoque eum ulcisci. ad haec illi, si Michaelem conspicati agnoscerent, continuo se adoratorios urbemque tradituros. quibus Robertus auditis, iussit statim Michaelem, splendida veste indutum,

λαμπρῶς ἀμφιασθέντα ὑποδειχθῆναι τοῖς τῆς πόλεως οἰκητορ-
 σιν. ἀπαγαγόντες δὲ τὸν τοιοῦτον μετὰ λαμπραῶς προπομπῆς,
 Βπαυτοίοις ἔργασι μουσικοῖς καὶ κυμβάλοις κατακτυπούμενον
 ὑποδεικνύουσιν. ἅμα δὲ τῷ τοῦτον θεάσασθαι, ἄνωθεν μυ-
 ριαῖς ὕβρεσιν ἐπλυνον, μὴ ἐπιγινώσκειν αὐτὸν ὄλωσ δισχυ- 5
 ριζόμενοι. ὁ δὲ Ῥομπέρτος παρ' οὐδὲν ταῦτα θέμενος, τοῦ
 προκειμένου ἔργου εἶχετο. ἐν ὅσῳ δὲ ταῦτα οὐ τε ἐντός, οὐ
 τε ἐκτός πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον, ἄφρω τῆς πόλεως ἐκπηδή-
 σαντές τιες μετὰ τῶν Λατίνων συναίρουσι πόλεμον, καὶ με-
 ρικῶς αὐτοὺς καταβλάψαντες ἀδῆτις εἰσῆλθον εἰς τὸ Δουρά- 10
 χιον. περὶ δὲ γε τοῦ συνεφεπομένου μοναχοῦ τῷ Ῥομπέρτῳ
 διαφόρον γνώμης ἦσαν οἱ πλείους. οἱ μὲν διεκῆρυντον τὸν
 Κοινοχόον λέγοντες εἶναι Μιχαῆλ βασιλέως τοῦ Λούκα, οἱ δὲ
 αὐτὸν ἐκεῖνον διεβεβαίουντο τὸν αὐτοκράτορα Μιχαῆλ τὸν
 τοῦ βαρβάρου συμπένθερον, δι' ὃν καὶ τὸν πολὺν ἀνείλετο 15
 πόλεμον, ὡς φασιν. ἐνιοὶ δὲ διενίσταντο ἀκριβῶς εἰδέναι,
 ὅτι σκῆψις ἦν τὸ ὄλον τοῦ Ῥομπέρτου. οὐ γὰρ αὐτόμολος
 εἰς αὐτὸν ἐκεῖνος ἐηλύθει, ἀλλ' ἐπεὶ ἀπὸ ἐσχάτης πενίας καὶ
 τύχης ἀφανοῦς διὰ δραστηριότητα φύσεως καὶ φρονήματος
 ὄγκον πασῶν τῶν κατὰ τὴν Λαγγιβαρδίαν πόλεων καὶ χωρῶν 20
 καὶ αὐτῆς τῆς Ἀπουλητίας ἐγκρατῆς γενοῦσ κύριον ἐαυτὸν
 κατέστησεν, ὡς ὁ λόγος ἄνωθεν φθάσας ἰστόρησε, μετ' οὐ

1. ἀμφιασθένται καὶ CG. 2. καὶ ἀπαγαγόντες τοῦτον A. τὸν
 τοιοῦτον C et in margine P, τοῦτον PGA. vid. annotat. πομ-
 πῆς A. 4. ὑποδείκνυσιν G. μυρῖαις C. 5. ἐπέπλυνον
 CG. 7. ἐντός καὶ ἐκτός CA. 8. διέλεγον A. 11. τοῦ
 om. G. 18. ἐκεῖνον CG. 19. τῆς φύσεως G. 22. ὁ
 om. G.

urbis incolis ostendi; cumque is splendida pompa, musicorum omnis
 generis instrumentorum et cymbalorum cantu, in conspectum prodiret,
 illico de muris omnia in eum maledicta iaciunt, agnoscere se homi-
 nem prorsus negantes. Robertus nihili haec habens, operi proposito
 instabat. sed dum quique intus quique extra erant, ita inter se
 colloquuntur, clam egressi ex urbe nonnulli, manum cum Latinis
 conserunt, et postquam aliquantum damni intulere, Dyrrhachium re-
 cedunt. de eo autem, qui Robertum comitabatur, monacho inter se
 plerique dissentiebant. nam alii pincernam esse imperatoris Michae-
 lis Ducae affirmabant, alii Michaelem ipsum barbari illius consocer-
 um, propter quem etiam magnum suscepisset bellum; nonnulli per-
 severabant certo se scire, totum Roberti commentum esse. neque enim
 (ita aiebant) Michael ad Robertum transfugit; sed cum hic ex sum-
 ma aegestate et obscuritate fortunae audaci et arroganti animo omni-
 bus Longibardiae urbibus agrisque atque ipsa Apulia potitus, regnum

πολύ εἰς ἔφεισιν πλειόνων ἔλθῶν, ὅποια ταῖς ἀκορέστοις ἐγγί- D
 γνεσθαι εἴωθε ψυχαῖς, τῶν κατὰ τὸ Ἰλλυρικὸν διακειμένων
 πόλεων δεῖν ἔγνω ἀποπειρᾶσθαι καὶ οὕτως, εἰ εὐδοα αὐτῷ
 τὰ πράγματα γένοιτο, τοῖς ἔμπροσθεν ἐπεκτείνεσθαι. καὶ
 5 γὰρ πᾶς φιλοχρήματος, ἐπειδὴν ἀρχῆς δρᾶξοιτο, γαγγραιῆς P. 105
 οὐδὲν διενήνοχεν, ἥτις ἐπειδὴν σώματος ἐπιλάβοιτο, οὐδα-
 μῶς ἴστανται, μέχρις ἂν τὸ ὅλον διαπορευομένη λυμῆνται.

2. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ πάντα διὰ γραμμάτων τοῦ Πα-
 λααιολόγου ἀναδιδασθεῖς, καὶ ὅτι κατὰ τὸν Ἰούνιον μῆνα δια-
 10 περάσας (ὡς δὲ λόγος φθάσας ἐδήλωσε,) καὶ τοσοῦτῳ κλί-
 δωνι καὶ ναυαγίῳ κατασχέθεις καὶ οἷα θεομηνία περιπεσών,
 οὐχ ὑπεστάλη, ἀλλὰ τὸν Ἀλῶνα μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ συνελ-
 θόντων ἐξ ἐφόδου κατέσχε, καὶ ὅπως αὐδὶς ἀπανταχόθεν
 ἀπειροπληθεῖς δυνάμεις ἐς αὐτὸν συγκρούουσι νιφάσιν βουκίαι
 15 χιμερίησι, καὶ οἱ κουφότεροι τὸν ψευδώνυμον ἐπ' ἀληθείας B
 Μιχαὴλ εἶναι τὸν βασιλέα πιστεύοντες προσέρχονται τῷ Ῥομ- V. 85
 πέρτῳ, ἐδεδίει πρὸς τὸ τῆς ὑποθέσεως ἀποβλέπων μέγεθος.
 καὶ τὰς ὑπ' αὐτὸν δυνάμεις μηδὲ τὸ πολλοστὸν τῶν τοῦ Ῥομ-
 πέρτου σωζούσας κατανοῶν, δέον ἔκριεν ἐκ τῆς ἐψίας τοὺς
 20 Τούρκους μετακαλέσασθαι, καὶ τηνικαῦτα περὶ τούτου δηλοῖ
 τῷ σουλτάνῳ. ἀλλὰ καὶ τοὺς Βενετικούς προσκαλεῖται δι'
 ὑποσχέσεων καὶ δώρων, (ἀπ' ὧν, ὡς φασι, καὶ τὸ βένετον

2. εἴωθε γίνεσθαι G, εἴωθε γίνεσθαι C. τὸ om. G. 6.
 κατὰ οὐδὲν C. 8. αὐτοκράτωρ : βασιλεὺς A. γραμμάτων :
 γραφῶν A. 9. ἀναδιδασθεῖς : ἀναμαθῶν A. 16. τὸν βα-
 σιλέα εἶναι A. 19. τοὺς add. A. 21. σουλιάν G.

sibi comparasset, ut supra exposuimus; brevi post maiora appetens, id quod immodicis insitum esse solet ingenis, Illyrici urbes tentandas duxit: quae si prospere sibi successissent, ulterius grassandum. quippe omnis avaritia, ubi initium cepit, a gangraena nihil differt, quae cum corporis partem attigerit, nullo modo consistit, donec totum perdidit.

2. Sed imperator cum Palaeologi litteris edoctus esset, mense illum Iunio (ut supra iam relatum est,) traiecit et quamvis tempestate gravissima ac naufragio interceptum deique ira adfectum, tamen non absterritum esse, sed Aulonem cum iis, qui comitabantur, statim cepisse, et innumeras undecunque ad eum copias nivium instar hibernarum confluere, et qui leviori animo essent, Pseudomichaellem illum re vera pro imperatore habentes, ad Robertum transire; sollicitatus est, difficultatem rei, quam sibi proposuit, secum reputans. cumque suas copias ne multasimam quidem partem Roberti copiarum aequare animadverteret, ex Oriente Turcas arcessendos duxit; idque sultano significavit. idem pollicitationibus donisque Venetos,

χρῶμα ἐν ταῖς ἰππικαῖς ἀμίλλαις Ῥωμαίοις ἐξεύρηται,) τὰ
 μὲν ἐπαγγελιάμενος, τὰ δὲ καὶ προκρίνων ἤδη, εἰ μόνον θε-
 C κλήσαιεν τὸ ναυτικὸν ἀπάσης τῆς χώρας αὐτῶν ἐξοπλίσαι καὶ
 τάχιον εἰς τὸ Δυρράχιον καταλαβεῖν, ἐφ' ᾧ τοῦτο μὲν φυλά-
 ξαι, μετὰ δὲ τοῦ στόλου τοῦ Ῥομπέρτου καρτερόν συστήσα- 5
 σθαι πόλεμον. καὶ εἰ κατὰ τὰ διαμνησθέντα αὐτοῖς ποιήσαιεν,
 εἴτε θεοῦ ἐπαρήγοντος τὴν νικῶσαν σχοίεν, εἴτε (ὅποια συμ-
 βαίνειν εἴωθεν,) ἠττηθεῖεν, θεκῆνα αὐτὰ λήψονται κατὰ τὰ
 ὑπεσχημένα, ὡσπερ εἰ κατὰ κράτος ἐνίκησαν. ἀλλὰ καὶ ὅποσα
 τῶν θελημάτων αὐτῶν μὴ ἐπισηφάλη τῇ τῶν Ῥωμαίων ἀρχῇ 10
 εἶεν, ἀποπληρωθήσονται διὰ χροσοβούλλων λόγων ἐμπεδωθέν-
 τα. οἱ δὲ τούτων ἀκούσαντες, πάντα ὅσαπερ ἤθελον αὐθις
 D διὰ πρέσβεων ἐξαίτησάμενοι, τὰς ὑποσχέσεις βεβαίαις λαμ-
 βάνουσι. τηρικαῦτα τοίνυν στόλον εὐτρεπίσαντες διὰ παντοίων
 εἰδους πλοίων, τὸν πρὸς Δυρράχιον ἀπόπλουν ἐποιοῦντο σὺν 15
 εὐταξίᾳ πολλῇ. καὶ πολλοὺς κελεύθους διανηξάμενοι, κατέ-
 λαβον τὸ ἐπ' ὀνόματι τῆς ὑπεραμώμου θεροτόκου πάλαι ἀνοι-
 κοδομηθὲν τέμενος εἰς τόπον Παλλία καλούμενον ἀπέχοντα
 τῆς παρεμβολῆς τοῦ Ῥομπέρτου, ἔξωθεν τοῦ Δυρραχίου κει-
 μένης, ὡσεὶ σταδίους ὀκτωκαίδεκα. θεασάμενοι δὲ τὸ ναυτι- 20
 P. 106 κὸν τοῦ Ῥομπέρτου ἐκεῖθεν τῆς πόλεως Δυρραχίου παντοίῳ

1. ἀμίλλαις om. A. Ῥωμαίων G. 4. εἰς om. G. 6. διαμνη-
 σθέντα C, μνησθέντα PG. 11. ἀποπληρωθήσεται C, ἀποπληρω-
 σονται G, ἀποπληρωθήσονται A. 14. τοίνυν A et in margine P,
 γοῦν PG. 15. πλοίων πρὸς τὸ Δυρράχιον A. 16. πολ-
 λούς: lege πελάγους. vid. annotat. 17. ὑπεραμώμου: ὑπερα-
 γίας A. 20. σταδίοις G. δὲ: καὶ G, om. A.

(unde veneto colori in certaminibus equestribus nomen a Romanis
 inditum fuisse dicitur) in auxilium vocat, partim promittens, alia
 etiam statim offerens, dummodo cum omnibus copiis maritimis celerri-
 me Dyrrhachium vellent petere, ut et urbem tuerentur, et cum classe
 Roberti proelio dimicarent. quod si fecissent, quemadmodum ipsis si-
 gnificatum esset, sive deo iuvante victoriam reportassent, sive, ut
 sunt casus rerum, superati essent, eadem illa, quae polliceretur,
 accepturos esse, acsi devicissent hostem. praeterea etiam, si quae
 cuperent, quae salva re Romana concedi possent, ea, bullis aureis
 firmata, praestitum iri. quibus illi auditis, quaecumque volebant,
 per legatos postulant, et ubi promissorum fidem acceperunt, classe ex
 omnis generis navibus ornata, Dyrrhachium solvunt satis bono or-
 dine; et pelagi alta permensi, appellunt ad templum in nomine
 superimmaculatae dei matris olim exstructum in loco, qui Pallia vo-
 catur, a Roberti castris, extra Dyrrhachium positus, octodecim fer-
 me stadiorum spatio. sed cum Roberti classem e regione Dyrrhachii

εἶδει πολεμικῶν ὀργάνων περιπεφραγμένον, ἀπεδειλίασαν πρὸς τὸν πόλεμον. μεμαθηκῶς δὲ τὴν τούτων ἔλευσιν ὁ Ῥομπέρτος, πέμπει τὸν υἱὸν αὐτοῦ Βαῖμουῦντον πρὸς αὐτοὺς μετὰ στόλου, μνηύων εὐφημησαι τὸν βασιλέα Μιχαῆλ καὶ αὐτὸν 5 τὸν Ῥομπέρτον. οἱ δὲ εἰς νέωτα τὴν εὐφημίαν ἀνήρτων. ἐσπέρας δὲ καταλαβούσης, ἐπεὶ οὐκ ἔνῃν αὐτοῖς ταῖς ἀκταῖς προσπελάσαι, νηνεμίας οὕσης, συναρτήσαντες τὰ μείζονα τῶν πλοίων καλωδίους τε δεσμήσαντες καὶ τὸν λεγόμενον 10 πελαγολιμένα συναπαρτίσαντες, πύργους τε ξυλλίνους ἐν τοῖς ἰοῖστοις αὐτῶν οἰκοδομήσαντες, διὰ καλωδίων ἀνήγαγον ἐν αὐ- B τοῖς τὰ ἐκάστῳ αὐτῶν συνεσπόμενα μικρὰ ἀκάτια. ἐντὸς δὲ τῶν τριούτων ἄνδρας ἐνόπλους εἰσαγαγόντες, ξύλα τε κα- χύτατα εἰς μέρη διατεμόντες, οὐκ εἰς πλεῖον πήχεως ἑνός, σιδηρέους ἤλους ὄξεῖς ἐμπήξαντες ἐν αὐτοῖς, τὴν τοῦ Φραγγικῶ 15 στόλου ἐξεδέχοντο ἔλευσιν. ἡμέρας δὲ ἤδη ἀναγούσης, καταλαμβάνει ὁ Βαῖμουῦντος τὴν εὐφημίαν ἐξαιτούμενος. τῶν δὲ εἰς τὸν πώγωνα αὐτοῦ ἐφυβρισάντων, τοῦτο ὁ Βαῖμουῦντος μὴ ἐνεγκῶν, αὐτὸς πρῶτος κατ' αὐτῶν ἐξορμήσας, τοῖς μεγ- V.86 στοῖς τῶν αὐτῶν πλοίων προσπέλασεν, εἶτα καὶ ὁ λοιπὸς C 20 στόλος. καρτεροῦ δὲ πολέμου συρραγέντος, ἐπεὶ ὁ Βαῖμουῦντος καρτερώτερον αὐτοῖς ἐπεμάχετο, ἐν τῶν εἰρημένων ξύλων

3. Βαῖμουῦντον GA hic et infra. 5. ἀνήρτων A. 6. ἐνῃν : ἦν A. 7. οὐκ οὕσης coni. Hoeschel. vid. annotat. 8. συναπαρτίσαντες A. 9. ἰοῖστοις libri, correxit Wilken. Hist. Comn. p. 161. 10. τῶν τοιούτων : τούτων G. 11. πήχεως GA. 12. πῆξαντες G. 13. πῆχεως GA. 14. πῆξαντες G. 15. αἰτούμενος A. 16. καρτερώτατον A. 17. ἀπεμάχετο A.

conspexissent, omni instrumentorum bellicorum genere instructam, animum ad proelium demittebant. Robertus, cognito eorum adventu, Boëmundum filium cum classe mittit, qui eos et regi Michaeli et ipsi Roberto fausta acclamare iussit; quam rem in crastinum illi distulere. vespertascende autem coelo, cum littori applicare non liceret, maiora navigia, cessante vento, rudentibus inter se devinciunt maritimumque, qui dici solet, portum efficiunt; turres ligneas in malis ita exstruunt, ut quae singulas naves sequebantur scaphae, eas funibus sublimē traherent; in quas armatos stipitesque crassissimos, in longitudinem fere cubiti dissectos, acutis infixis clavis ferreis. sic Francicae classis opperiantur adventum, luce orta, Boëmundus accedit, et ut acclamarent poscit; at illi cum in os eum illuderent, id Boëmundus non ferens, ipse primus in eos invehitur, et maxima eorum navigia aggreditur: quem cetera classis sequitur. atroci exorta pugna, cum Boëmundus gravius instaret, illi, uno ex truncis, quos diximus, deiecto, statim perforant navem, in qua Boëmundus

ἄνωθεν εἴψαντες, εὐθύς διέτρησαν τὴν ναῦν, ἐν ἧ ὁ Βαϊ-
 μοῦντος ἐτύγχανεν ὢν. ὡς δὲ ἀναρροιβδήσαντος τοῦ ὕδατος
 καταποντίζεσθαι ἔμελλεν, οἱ μὲν ἐξερχόμενοι τῆς νεώς, ἔξ
 οὐπερ ἔφυγον, εἰς τοῦτ' αὐτὸ ἐνέπιπτον καὶ ἐβυθίζοντο, οἱ
 δὲ μετὰ τῶν Βενετικῶν μαχόμενοι ἀγρηθέθησαν· ἐκεῖνος δὲ 5
 εἰς κίνδυνον ἦδη ἐληλακώς, εἰς ἐν τῶν αὐτοῦ πλοίων εἰσπη-
 δήσας, εἴσεισιν. ἐπὶ πλεόν δὲ θαρρήσαντες οἱ Βενετικοὶ καὶ
 D τὴν κατ' αὐτῶν μάχην θαρραλεώτερον συνάψαντες καὶ τε-
 λειῶς κατατροπωσάμενοι τούτους, ἐδίωξαν ἄχρι τῆς τοῦ Ῥομ-
 πέρτου σκηρῆς. ἤμα δὲ τῷ τῆ χέρσῳ πελάσαι, εἰσπηδήσαν- 10
 τες ἄλλον πόλεμον μετὰ τοῦ Ῥομπέρτου συνάπτουσι. τού-
 τος θεασάμενος ὁ Παλαιολόγος, ἐξελθὼν καὶ αὐτὸς ἀπὸ τοῦ
 κάστρου Δυρραχίου μαχόμενος ἦν μετ' αὐτῶν. καρτεροῦ
 γοῦν γεγονότος πολέμου καὶ μέχρι τῆς Ῥομπέρτου παρεμβο-
 λῆς φθάσαντος, ἐκεῖθεν ταύτης πολλοὶ ἐδιώχθησαν, πολλοὶ 15
 δὲ καὶ παρανάλωμα ξιφῶν γέγονασιν. οἱ δὲ Βενετικοὶ λείαν
 πολλὴν ἀφελόμενοι, εἰς τὰ ἴδια πλοῖα παλινοστήσαντες εἰσῆ-
 P. 107 σαν, ὁ δὲ Παλαιολόγος εἰς τὸ κάστρον αὐθις εἴσεισιν. ἡμέ-
 ρας γοῦν τινὰς οἱ Βενετικοὶ διαναπανυσάμενοι, ἀποστέλλουσι
 πρὸς τὸν βασιλέα πρέσβεις διαμηνύοντες τὰ γεγονότα. ὁ δὲ 20
 φιλοφρονησάμενος αὐτούς, ὡς εἰκός, καὶ μυρίων εὐεργεσιῶν
 ἀξιώσας ἀπέλυσεν, ἀποστείλας μετ' αὐτῶν χορήματα ἱκανά
 πρὸς τε τὸν δοῦκα Βενετίας καὶ τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἄρχοντας.

3. ἔμελλεν A, ἔμελλον PG. 4. οὐπερ CA, ἥσπερ P, ἥπερ G.
 τοῦτο αὐτὸ A. 5. ἀγρηθοντο A. 6. ἐληλακῶς G. 18.
 αὐθις A, εὐθύς PG. 22. στείας A.

forte erat. quae, subeunte aqua, cum in eo esset, ut mergeretur, alii navem egressi, in id ipsum, quod fugiunt malum, ruunt et merguntur: alii cum Venetis pugnantes occiduntur. Boëmundus autem, qui in discrimen iam adductus esset, in aliud navigium insiliens se subduxit. Veneti alacriori animo cum hostibus contendunt, eosque plane in fugam versos persequuntur usque ad Roberti castra. ubi littori appropinquarunt, e navibus in terram descendunt et aliud proelii genus cum Roberto conserunt. quos conspicatus Palaeologus, eruptione et ipse ex Dyrrhachii arce facta, cum Venetis arma coniungit. cumque gravis dein exorta pugna ad Roberti usque castra processisset, in fugam hinc multi pelluntur, multi etiam trucidantur. Veneti, magna praeda potiti, ad naves suas redeunt; Palaeologus se in arcem rursus recipit. postquam aliquot dies quieti indulserunt, Veneti legatos ad imperatorem mittunt, qui ea, quae contigerant, nuntiarent. quos ille benevole, ut par erat, exceptos et innumeris beneficiis affectos dimittit, satis amplis ad Venetiae ducem quique sub eo erant magistratus, muneribus una missis.

3. Ὁ δὲ Ῥομπέρτος μαχιμώτατος ὢν, δεῖν ἔγνω μὴ ἀφίστασθαι τοῦ πολέμου, ἀλλὰ καρτερώς μάχεσθαι. χειμῶνος δὲ ὄντος οὐκ ἦν αὐτῷ τὰ πλοῖα εἰς τὴν Θάλασσαν καθελκύσαι· ἀπέργε δὲ καὶ τοὺς ἀπὸ Λογγυβαρδίας ἐρχομένους B
5 καὶ τοὺς τὰ πρὸς χρεῖαν αὐτῷ ἐκειῖθεν κομίζοντας ὃ τε Ῥωμαϊκὸς καὶ ὃ τῶν Βενετικῶν στόλος, τὸν ἀναμεταξὺ πορθμὸν ἐπιμελῶς τηροῦντες. ὥς δὲ τὸ ἔαρ ἤδη παρῆν καὶ ὁ θαλάττιος κλύδων ἐπέπαντο, πρῶτον μὲν οἱ Βενετικοὶ λύσαντες τὰ πρυμνήσια κατὰ τοῦ Ῥομπέρτου ἐξώρμησαν· ἐχομένως δὲ
10 τοῦτοις ὁ Μάυριξ μετὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ ἀπέπλευσε στόλου. καὶ συναίρεται πόλεμος ἐντεῦθεν βαρύντατος, καὶ οἱ τοῦ Ῥομπέρτου τὰ νῶτα διδόασιν. εἶτα δεῖν ἔγνω ὁ Ῥομπέρτος ἅπαντα τὸν αὐτοῦ στόλον ἐλκύσαι εἰς τὴν χέρσον. οἱ δὲ νησιῶται καὶ τὰ παρὰ θάλατταν τῆς ἡπείρου πολίχνια καὶ ὀπόσοι ἄλ-
15 λοι φόρους παρεῖχον τῷ Ῥομπέρτῳ, τεθαρρηκότες διὰ τὰ συμπεσόντα αὐτῷ, οὐχ ἑτοιμῶς τὰ ἐπιτεθέντα βάρη ἐδίδουν, τὴν αὐτοῦ κατὰ θάλατταν μαθόντες ἦταν. δεῖν οὖν ἔγνω πλείονι περιεργίᾳ πολέμου χρῆσασθαι καὶ διὰ τε θαλάσσης καὶ ἡπείρου μάχεσθαι. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἐνῆν τὰ κατὰ γνώμην
20 εἰς ἔργον προάγειν, δεδιὼς τὸ ναυάγιον, ἀνέμων μεγάλων τημαῦτα πνεόντων, ἐγκαρτερήσας ἐπὶ δυοὶ μησὶ πρὸς τὸν

3. οὐκ ἔ πλοῖα A. an ἐγὼν? 7. τὸ om. G. 10. μάυριξ A. μετὰ A, κατὰ PG. τοῦ om. A. 12. διδόασι, καὶ περὶ τὸν γλυκὺν ποταμὸν ἠύλταντο. ἐπεὶ δὲ καὶ οἱ ἐκ τοῦ δυοῦραχίου ἀπέργον χοριαγωγίας χάριν A. 20. προάγειν C, ἄγειν PG. 21. μησὶ δυοὶ G.

3. Robertus, ut impiger militiae erat, bellum deponere non oportere arbitratur, verum fortiter pugnandum. sed cum hiems esset, naves in mare deducere non licuit; prohibuit etiam qui e Longibardia veniebant commeatumque apportabant, classis Romana et Veneta, freto inter utramque terram diligenter custodito. vere autem inito, cum mare ventis saevire desiisset, primum Veneti contra Robertum solvunt: quibus mox Maurix cum classe Romana se adiungit; proelioque commisso gravissimo, Roberti milites terga vertunt. tum Robertus classem omnem in continentem subducendam statuit. insulani autem et continentis oppida maritima et quotquot praeterea vectigales Roberto erant, animo propter ea, quae illi acciderant, erecto, aegre iam tributa pendebant, quippe qui cladem mari acceptam cognoscent. censuit igitur maiorem sibi ad bellum diligentiam adhibendam et terra marique pugnandum. sed cum quae animo agitabat, perficere non posset, validis eo tempore ventis flantibus, naufragium timens, duos fere menses in portu urbis Iericho se continebat atque ad bellum terra

λιμένα τῆς Ἱερικῶ ἠντρεπίζετο, βουλόμενος ἀπό τε τῆς θαλάσσης καὶ τῆς ἡπείρου μάχεσθαι, καὶ τὰ τῆς μάχης ἐξήρτυεν.

V. 87 ὁ δὲ στόλος ὃς τε Βενέτικος καὶ ὁ Ῥωμαϊκός, ὡς ἐνόν, τὸν πορθμὸν ἐτήρει, καὶ ὀπηρῖκα μικρὸν ἢ θάλασσα τοῖς βουλομένοις πλεῖν νῶτα ὑπέλχε, τοὺς ἐκεῖθεν πρὸς τὸν Ῥομπέρτου 5 ἐπιχειροῦντας διαπερᾶν ἀπέργεν. ὡς δὲ οὐδ' ἀπὸ τῆς ἡπείρου ξαδίως ἐνῆν τὰ πρὸς χρεῖαν κομίζεσθαι περὶ τὸν Γλυκὸν ποταμὸν ἀυλιζόμενοις αὐτοῖς, τῶν ἐκ τοῦ Δυρραχίου ἀπειρογόντων τοὺς χορταγωγίας χάριν ἢ συγκομιδῆς ἐτέρας

P. 108 ἐξιόντας τῆς τοῦ Ῥομπέρτου ταφρείας, λιμώτιεν ἐντεῦθεν 10 τοῦτους συνέβαινε· ἀλλὰ καὶ τὸ ἄηδες τοῦ τόπου μεγάλας αὐτοὺς ἐλυμαίνετο. διὰ παραδρομῆς τοῖνυν μηνῶν τριῶν, ὡς λέγεται, φθορὰ γέγονεν ἀνδρῶν εἰς χιλιάδας δέκα σπουσσομένων. ἡ δὲ νόσος αὕτη καὶ τὰς μετὰ τοῦ Ῥομπέρτου ἱππικὰς δυνάμεις καταλαβοῦσα, πολλοὺς διεφθειρεν. ἀπὸ 15 μὲν γὰρ τῶν ἱππέων κόμητες καὶ λογάδες ἀλκιμώτατοι ἄνδρες μέχρι τῶν πεντακοσίων νόσου καὶ λιμοῦ παρανάλωμα γεγόνασι, τῆς δὲ χθαμαλωτέρας τύχης ἱππεῖς ἀναρίθμητοι. τῶν δὲ πλοίων αὐτοῦ εἰς τὸν Γλυκὸν ἐνορμισθέντων ποταμὸν, ὡς εἴρηται, τούτου ὀλιγοθέντος διὰ τὴν ἀνυ- 20 δρίαν, ἧδη μετὰ τὸν χειμῶνα καὶ τὸ ἐπιγεγονός ἄρα τοῦ

3. τε om. CG. 6. διαπερᾶν ἀπέργεν δὲ P, διαπερᾶν ἀπει-
ρίως δὲ G, recte C. 7. περὶ : πρὸς CG. 9. συγκομιδῆς
καὶ ἐτέρας χρεῖας ἐξιόντας A. 10. τοῦ om. A. ταφρείας A.
12. τριῶν μηνῶν A. 13. σπουσσομένων CAG. 15. πολ-
λὰς A. 16. μὲν om. A. 19. τὸ δὲ πλοῖον αὐτῶν A. Γλυ-
κὴν P. ἐνορμισθέντες A. 21. μετὰ τὸν — ὀπίσσω ταῖς
om. CG.

marique gerendum, quae opus erant, parabat. classis autem et Veneta et Romana, ut poterat, transitum custodiebat, et quando vel paululum mare navigationis patiens erat, qui ex Longibardia ad Robertum traicere conabantur, prohibebat. verum nec terra, quae usui necessaria erant, comparare iis proclive erat, ad Glycyn fluvium considentibus. qui enim Dyrrhachium tenebant, arcebant omnes, qui frumentandi vel alius rei comportandae causa Roberti vallum egrediebantur. unde accidit, ut fame premerentur; deinde etiam insueti coeli temperies admodum eos affligebat. tribus igitur mensibus periisse dicunt ad decem millia hominum. morbi vis equitatum quoque Roberti invasit, multosque consumpsit. nam ex equitibus comites et electi viri fortissimi ad quingentos lue et fame extincti sunt; humillioris fortunae equites innumeri. navibus autem in Glycyn fluvium subductis, ut diximus, cum propter siccitatem hic paene exaruisset, aestivis iam caloribus post hiemem et quod subierat ver urgentibus, ac ne tan-

θέρους θερμότερον επιβάλλοντος, καὶ μηδ' ὀπίσσω ταῖς χα-
 ράδραις εἴωθε καταρρεῖν ὕδωρ ἔχοντας, ἐν ἀμηχανίᾳ ἦν,
 μὴ δυνάμενος αὐτίς αὐτὰ εἰς τὴν θάλασσαν ἐλκύσαι. ἀλλ'
 οἷα μηχανικώτατος ὢν καὶ βαθύνους ἀνήρ, πασσάλους ἐκα-
 5 τέρωθεν ἐκέλευε πηγνυσθαι τοῦ ποταμοῦ, συνδεδέσθαι δὲ τοῦ-
 τους διὰ λύγων πυκνῶν, εἶτα δένδρη παμμεγέθη κόπτον-
 τας ξιζόθεν ὀπισθεν αὐτῶν καταστρωννύειν, ψάμμον ἐπι-
 πάτοντας ἄνωθεν, ὡς εἰς ἓνα τὸ ὕδωρ συλλείβεσθαι τό-
 10 πον, ὥσπερ εἰς διώρυχα μίαν τὴν ἐκ τῶν πασσάλων γεγο-
 ῦνυται συναθροίζομενον. καὶ κατὰ μικρὸν ἀναλιμνάζον τὸ C
 ὕδωρ τὴν κρηπίδα πᾶσαν ἐπλήρον τοῦ ποταμοῦ καὶ εἰς βιά-
 θος ἀξιόλογον ἤρχετο, ἕως τὰς ναῦς ἀνεκούφισε καὶ τὰς τέως
 ἐρηρισμένας νῆας τῇ γῆ ἀνέσχε τε καὶ ἀκρόπλους ἐποίησε.
 καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε εὐπλοίας ἐπιδραζόμενα τὰ πλοῖα, εὐκόλως
 15 πρὸς τὴν θάλασσαν εἰλκύσθησαν.

4. Μεμαθηκώς δὲ τὰ κατὰ τὸν Ῥομπέρτον ὁ αὐτοκρά-
 τωρ, παραχρηῖμα διὰ γραφῆς τῷ Πακουριανῷ τὴν αὐτοῦ
 ἀκάθεκτον ὄρμην παρίστησι καὶ ὅπως τὸν Ἀυλώνα κατέλαβε,
 μὴ πεφροντικῶς ὄλωσ τῶν συμπεσόντων αὐτῷ δεινῶν κατ' ἤπει- D
 20 ρόν τε καὶ θάλατταν, μήτε τῆς ἤττης ἐκείνης, ἦν ἐκ πρώ-
 της, ὃ φασιν, ἀφειτηρίας ἐπεπόνθει· καὶ ὡς χρῆ μὴ μέλ-
 λειν, ἀλλὰ θάττον τὰς δυνάμεις ἐπισυναγαγόντα ἐνωθῆναι

6. δένδρα A. 7. ὀπισθεν — τόπον om. CG. 9. post γε-
 γονυῖαν add. G ὡς εἰς ἓνα τὸ ὕδωρ συλλείβεσθαι τόπον. 13.
 νῆας om. A. 14. εὐπλοίας A. 16. τὸν add. CA. 18.
 κατελάβετο G. 19. αὐτῷ add. CG. 20. τῆς om. G.

tum quidem aquae haberet, quantum in torrentibus esse solet, in an-
 gustiis erat, quoniam naves in mare rursus deducere nequibat. verum
 ut erat consilii plenus et alta mente praeditus, palos in utraque flu-
 vii parte infigi densisque viminibus devinciri, dein ingentes arbores
 excisas radicitus pone sterni et arenam superfundi iussit, ut in unum
 aqua conflueret locum, quasi in fossam unam, ex palis factam, cor-
 rivata. ac paulatim accrescens fluvius crepidinem omnem explevit, sa-
 tisque magnam profunditatem nactus, naves levavit et hucusque in
 vado haerentia navigia tulit. quo factum est, ut classis mox facili ne-
 gotio in mare deduceretur.

4. His rebus imperator cogitatis, statim per litteras Pacuriano
 nuntiat, Robertum, gravissima irruptione facta, Aulonem occupasse,
 neque quicquam mala, quibus terra marique afflictus esset, et
 quam primo, ut aiunt, limine cladem acceperisset, omnino curare. qua-
 propter ne cunctaretur, sed copias coactas celerrime sibi adiun-
 geret. haec ad Pacurianum. ipse extemplo Cpoli proficiscitur, mense

οί. ταῦτα μὲν οὖν πρὸς τὸν Πακουριανόν. αὐτὸς δὲ παρα-
 ντικά ἔξεισι τῆς Κωνσταντίνου εἰς μῆνα Αὐγουστον τῆς τεταρ-
 P. 109 τῆς ἐπιανεμήσεως, τὸν Ἰσαάκιον εἰς τὴν μεγαλόπολιν καταλι-
 πών, ἐφ' ᾧ τὰ κατὰ τὴν πόλιν ἐδράζεσθαι, καὶ εἶπον τινὲς
 λόγοι ἀπάδοντες ἔξ ἐχθρῶν ἐξακούοντο, ὅποια εἶωθεν, αὐ- 5
 τὸν διασκεδάσειν τε καὶ φρουρεῖν τὰ βασίλεια καὶ τὴν πό-
 V. 88 λιν, ἅμα καὶ τὸ τῶν γυναικῶν φιλοπενηθὲς ἀνακτώμενον. τὸ
 δὲ γε εἰς τὴν μητέρα ἦκον, οὐδεμιᾶς, ὡς οἶμαι, βοηθείας
 ἔδεξτο, ῥωμαλαιοτάτης καθισταμένης ἐκείνης καὶ ἄλλως με-
 ταχειριζέσθαι τὰ πράγματα δεξιωτάτης. τοιγαροῦν τὸ γράμμα 10
 ὁ Πακουριανὸς ἀνελέξας, τηνικαῦτα ὑποστράτηγον προχειρί-
 ζεται Νικόλαον τὸν Βρανᾶν, ἄνδρα γενναῖον καὶ πολλὴν ἐμ-
 B πειρίαν ἔχοντα περὶ τὰ πολεμικά· ὁ δὲ μετὰ τοῦ ὀπλιτικῶ
 παντὸς καὶ τῶν τῆς μελίζονος τύχης τῆς Ὀρεστιάδος σπουδαίως
 ἔξεισιν, ἐνωθῆναι τῷ βασιλεῖ ἐπειγόμενος. ἐφθασκὸς δὲ καὶ 15
 ὁ αὐτοκράτωρ εὐθὺς εἰς πολέμον σχῆμα τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν
 κατέστησεν, ἡγεμόνας τῶν λογάδων ἐπιστήσας ἄνδρας γενναιο-
 τάτους, παρακελευσάμενος οὕτω τῆς ὀδοιπορίας ἔχεσθαι, οὐ-
 περ ὁ τόπος αὐτοῖς τοῦτο δίδωσιν, ἵνα τὸ σχῆμα τῆς παρα-
 τάξεως διαγνόντες καὶ τὸν ἴδιον ἕκαστος γνωρίσας τόπον, ἐν 20
 τῷ καιρῷ τῆς μάχης ἀσύγχυτοι μένωσι, καὶ μὴ ῥαδίως με-
 ταφέροιντο καὶ ὡς ἐτυχεν. ἔξῃρχε μὲν οὖν τοῦ τῶν ἐξκου-

1. παραντικά CA, αὐτικά PG. 3. τεταρτης ἐπιανεμήσεως. καὶ
 τὰ ταγματα συναθροίσας καὶ καταστήσας, πανστρατὶ κατὰ τοῦ
 ῥομπέρτου ἐξώρμησε A. 5. ἐπάδοντες CG. ἐξακούοι-
 το G. 7. ἅμα δὲ καὶ G. 9. lege ῥωμαλεωτάτης. 18.
 παρακελευόμενος CG. 22. ἐξουβειῶν libri, correxit Ducang.
 Gloss. I. p. 404.

Augusto quartae indictionis, Isaacio in urbe relicto, qui rerum urba-
 narum curam gereret, et si qui sermones seditiosi, quemadmodum
 assolet, ex inimicis audirentur, eos opprimeret, palatiumque et urbem
 custodiret, simul etiam mulierum dolorem consolando levaret. quan-
 quam matrem quod attinet, nullo eam arbitror solatio indignuisse,
 quippe quae et forti esset animo, et ceteroqui in expediendis rebus
 dexterima. interim Pacurianus, epistola lecta, Nicolāum Branam, vi-
 rum fortem et multa rei bellicae experientia, legatum creat; ipse
 cum exercitu universo et nobiliorum flore Orestidae celeriter egres-
 sus, imperatori se adiungere festinat. iam et hic omnes statim copias
 belli more ordinaverat, cumque e delectorum numero homines prae-
 facisset strenuissimos, iter eodem modo facere iussit, ubi horum
 natura permetteret; ut aciei forma perspecta, suo quisque loco as-
 suesfacti, in pugnae discrimine non confunderentur, neve facile ac

βίτων τάγματος Κωνσταντίνος ὁ Ὠπος, τῶν Μακεδόνων ὁ C
 Ἀπίοχος, τῶν Θετταλῶν δὲ Ἀλέξανδρος ὁ Καβασίλας, ὁ δὲ
 γε Τατίκιος καὶ μέγας τῷ τότε πριμικήριος τῶν περὶ τὴν
 Ἀχριδῶ οἰκούντων Τούρκων ἡγεμόνευε, γενναιότατος ὢν καὶ
 5 ἀκατάπληκτος ἐν μάχαις, οὐκ ἐλευθέρας μὲν ὢν τύχης ἐκ
 προγόνων· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Σαρακηνὸς ὢν ἐκ προ-
 νομῆς περιῆλθε τῷ πρὸς πατρός ἐμῶ πάππῳ Ἰωάννῃ τῷ Κο-
 μνηνῷ. τῶν δὲ γε Μανιχαίων πρὸς τοῖς ὀκτακοσίοις εἰς δια-
 χελίους ποσουμένων ἡγεμόνες ἦσαν ὁ Ξαντᾶς καὶ ὁ Κου-
 10 λέων, τῆς αὐτῆς αἰρέσεως καὶ οὗτοι· ἄνδρες ἅπαντες οὗτοι
 μαχιμώτατοι καὶ αἵματος ἀπογεύσασθαι τῶν ἐχθρῶν καιροῦ
 καλοῦντος ἐτοιμώτατοι, καὶ πρὸς γε ἔτι καὶ ἰταμοὶ καὶ ἀναί- D
 σχυντοι· τῶν δὲ γε οἰκειότερων αὐτῷ (βεστιαρῖτας ἢ συν-
 ἦθεια καλεῖ,) καὶ τῶν Φραγγικῶν ταγμάτων ὁ Πανουκομί-
 15 τῆς καὶ Κωνσταντίνος ὁ Οὐμπερτόπουλος, ἐκ γένους τὴν
 ἐπωνυμίαν λαχὼν. οὕτως οὖν τὰ τάγματα καταστήσας, παν-
 στρατὶ κατὰ τοῦ Ῥομπέρτου ἐξώρμησε. συναντήσας δὲ τινι
 ἐκεῖθεν ἐξερχομένῳ, περὶ τῶν κατὰ τὸ Δυρράχιον πυθόμε-
 νος σαφέστερον ἐμεμαθήκει, ὅτι ὁ Ῥομπέρτος κινήσας πάντα P. 110

2. Θετταλῶν δὲ Ἀνδρόνικος ἢ Ἀλέξανδρος PG, Ἀνδρ. ἢ om. F, ἢ
 om. C. 3. τὴν FP, τῶν G. Ἀχριδῶ FC, Ἀχριδῶν PG.
 5. μὲν : δὲ? 7. περιῆλθε FP, περιελθῶν CG. 9. Ζάν-
 τας G. 11. ἀπογεύσασθαι FP, ἀπογεύσθαι CG. 12. καὶ al-
 terum om. G, add. FP. 13. αὐτῷ C, αὐτῶν PG. 14. Φραγ-
 κικῶν P. Πάνν Κομητῆς G, Πανουκομητῆς P, Πανουκομί-
 τῆς F. 15. Οὐμπερτόπουλος PG, recte C. 16. λαβῶν PG,
 λαχὼν FC. 18. ἐρχομένῳ A. 19. μεμαθήκει A. κινήσας
 PG, κινήσας FA et in margine P.

temere loco moverentur. excubitarum agmini praefectus erat Constantinus Opus, Macedonibus Antiochus, Thessalis Alexander Cabasilas; Taticius magnus tunc primicerius Turcos circum Achridonem habitantes ducebat, qui summa fortitudine erat et in proeliis animo intrepido; non ingenuae ille quidem a maioribus conditionis; pater enim eius Saracenus cum esset, inter praedandum captus, avo meo paterno Iohanni Comneno servivit. Manichaeis bis mille et octingentis praerant Xantas et Culeo, eiusdem et ipsi haeresis; qui omnes homines sunt bellicosissimi et ad hostium caedem, ubi occasio est, faciendam paratissimi; ad hoc temerarii insolentesque. familiaribus denique imperatoris, (vestiaritae vocari solent,) et Francicis cohortibus praerant Panucomites et Constantianus Ubertopulus, a genere cognomen nactus. sic constitutus Alexius ordinibus, cum universo exercitu in Robertum movet. ubi obviam factus est cuidam, qui inde veniebat, sciscitatus, quomodo Dyrrhachii res se haberent, distinctius cognovit: Robertum om-

τὰ πρὸς τειχομαχίαν ἐπιτήδεια ὄργανα τοῖς τείχεσι προσεπέ-
 λασεν. ὁ δὲ Παλαιολόγος Γεώργιος διὰ πάσης νυκτὸς καὶ
 ἡμέρας πρὸς τὰς ἔξωθεν ἐλεπόλεις καὶ τὰ μηχανήματα ἀν-
 τικαθιστάμενος καὶ ἀπαγορεύσας ἤδη καὶ τὰς πύλας ἀναπε-
 τάσας καὶ ἐξελθὼν μετ' αὐτὸν καρτερὸν συννεσθήσατο πόλε- 5
 μον. καὶ καιριῶς ἐν διαφοροῖς τοῦ σώματος τόποις ἐπλήγη,
 καὶ μᾶλλον περὶ τὸν κρόταφον, βέλους διελθόντος. ὁ βιαζό-
 μενος ἐξελεῖν καὶ μὴ δυνηθεῖς, μετακαλεσάμενός τινα τῶν
 ἐμπείρων, περιεῖλε τὰ ἄκρα, τὸν τε στύρακά φημι καὶ οὗ
 Β τὸ βέλος πετρύσσεται, τὸ δ' ἐπίλοιπον μέρος τῆς τόπῃ τῆς 10
 πληγῆς ἐναπέμεινε. δεσμήσας δὲ τὴν κεφαλὴν, ὡς ὁ καιρὸς
 ἐνεδίδου, αὐθις ἐς μέσους τοὺς ἐναντίους ἐαυτὸν ἀθήσας, μαχό-
 μενος μέχρι δείλης ἑσπέρας ἀκλόνητος ἴστατο. ταῦτα ἀκη-
 κοῶς ὁ βασιλεὺς καὶ διαγνοὺς ἀρωγῆς ταχείας τοῦτον δελ-
 σθαι, ἐπέτεινε τὴν ὁδοποιρίαν. καταλαβὼν δὲ τὴν Θεσσαλο- 15
 νικῆν, διὰ πολλῶν ἐπὶ πλεόν τὰ κατὰ τὸν Ῥομπέρτον ἔβε-
 V. 89 ραιοῦτο. καὶ γὰρ ἔτοιμος ὢν ὁ Ῥομπέρτος καὶ γενναίους
 μὲν παρετοιμάσας στρατιώτας, πολλὴν δὲ καὶ ὕλην κατὰ τὴν
 πεδιάδα συναθροίσας τοῦ Ἄνθραχίου, τὴν παρεμβολὴν κατέ-
 C 90 ρητο ὡσεὶ τόξου βολῆν τῶν τειχῶν τούτου ἀπέχουσαν· πολ- 20

2. Γεώργιος om. A. 3. τὰς : τὰ A. ἔξωθεν om. G. τὰ
 om. G. 4. ἤδη καὶ om. A. 5. αὐτὸν P, αὐτῶν CG. lege
 αὐτοῦ. συνέστησε C, ἐνεσθήσατο G. 8. μεταπεμφάμενος A.
 11. δὲ : οὖν A. 12. ἐδίδου CG, alterum PA. καὶ αὐθις
 coni. Hoeschel. 15. ἐπέτεινε CA, ἐπιτείνει G, ἐπέτειγε P.
 16. τὰ κατὰ τὸν Ρομπ. ἐπὶ πλεόν P, altero ordine AG. 18.
 μὲν CG, μὴν P.

nes, quibus ad oppugnandam urbem opus est, machinas moenibus
 admovisse; quibus cum Palaeologus dies noctesque obstitisset, despe-
 rantem iam aperuisse urbis portas, et egressum atrox cum eo com-
 misisse proelium. graviter eum variis corporis partibus sauciatum esse,
 praesertim circa tempora, telo transfixo; quod cum evellere frustra
 conatus esset, advocato medico, teli partem extremam, qua parte
 pennulae affigi solent, incidisse, reliqua sagitta in vulnere relicta;
 et obligato, prout tempus sivilisset, capite, rursus in medios hostes ir-
 ruisse et usque ad vesperam invictum stetisse. his imperator auditis,
 maturo auxilio opus esse intelligens, iter acceleravit. cumque Thessa-
 lonicam pervenisset, per multos de iis, quae Robertus ageret, exploratiora
 etiam cognovit. is etenim expeditus, tum strenuis paratis copiis, tum
 multa in campo Dyrrhachiensi comportata materia, castra posue-
 rat non longius ab urbe, quam quo telum adici posset; sed magnam ta-
 men exercitus sui partem in montibus circa et vallibus clivisque collo-

λὰς μέντοι τῶν ὑπ' αὐτὸν δυνάμεις καὶ περὶ τὰ ὄρη καὶ τὰ
 τέμνη καὶ τοὺς βουνοὺς κατέθετο. ἀλλὰ καὶ τὴν τοῦ Παλαιο-
 λόγου ἐπιμέλειαν ἐκ πολλῶν κατεμάνθανε. ἤδη γὰρ ὁ Παλαιο-
 λόγος ἐμπρῆσαι διανοούμενος τὸν ἐτοιμασθέντα παρὰ Ῥομ-
 5 πέρτου μύσωνα, καὶ τοῖς τείχεσιν ἐπιθείς κάρθαν καὶ πίσσαν
 καὶ ξηρῶν ξύλων σχίδακας καὶ λιθοβόλα ὄργανα, τὴν τοῦ
 πολέμου συμβολὴν ἐκαρᾶδοκει. προσδόκιμον δὲ τὸν Ῥομ-
 πέρτον ἔχων ἐς νέωτα, ὃν προφθάσας ἠτοίμασεν ἐντὸς ξύλι-
 10 σας, δι' ὅλης ἰσχυρῆς δοκιμασίαν ἐπεποίητο τοῦ ἄνωθεν τοῦ-
 του δοκοῦ, ὃν προβάλλεσθαι ἐμελλον κατὰ τῶν θυρέτρων τοῦ
 μύσωνος τοῦ ἔξωθεν ἐνηνεγμένου, εἰ ῥᾶστά τε κινοῖτο καὶ
 ἀντιπρόσωπος ἀντιπίπτων ταῖς θύραις οὐκ εὐκόλως ἀνοίγνυ-
 σθαι ξυγχωρήσειεν. διαγνοὺς δὲ ὡς εὐπετῶς τὸ ξύλον ὠθεῖ-
 15 ται καὶ εὐστοχῆκει τοῦ πράγματος, ἀπεθάρρῃσεν ἤδη πρὸς τὸν
 ἐπιζόμενον πόλεμον. τῇ μετ' αὐτὴν δὲ σιδηροφορῆσαι κε-
 λεύσας τοῦ Ῥομπέρτου ἅπαντας καὶ ἐντὸς τοῦ πύργου πε-
 ζοὺς τε καὶ ἵπνεῖς ὀπλοφόρους ὡσεὶ πεντακοσίους εἰσαγα- P. 111
 γόντος, ἐπεὶ τῷ τείχει τοῦτον προσπελεύσαντες ἤδη τὴν ἄνω-
 20 θεν οὖσαν θύραν ἀναπεταγνύειν ἠπειγόnton, ὡς γεφύρα ταύτη
 χρῆσάμενοι πρὸς τὴν τοῦ κάστρου εἰσέλευσιν, ὁ Παλαιολόγος

1. ὑπ' :	ἐπ' G.	καὶ περὶ τὰ τέμνη G.	6. πίδακας G.	7.
συμπλοχὴν CG.		10. ἐξεποίητο G.	12. ἐνηνεγμένου P.	
15. ἠστοχῆκει C.	16. τῇ : τὴν A.	17. τοῦ ξύλου πύργου A.		
19. ἐπεὶ A, ἐπὶ PG.	20. ἀναπεταγνύειν PG,	recte CA.	21.	
χρησάμενοι CG.	τὴν om. P.	ἀντικάστρου C, ἀντικάρ-
δου G.		

carat. nec vero non Palaeologus in defendendo industriam ex multis di-
 dicit. iam enim Palaeologus, exstructam a Roberto turrin ligneam in-
 censurus, naphtha et pice aridisque lignis una cum ballistis in moenibus
 impositis, hostium impetum expectabat. cum postero die Robertum
 aggressurum esse putaret, quam antea extruxerat intus turrin li-
 gneam, recta extrinsecus venienti turri opposuit, et trabem suspensam
 superne, quam ianuae turris extrinsecus admotae obiecturi erant, per
 totam noctem periclitatus est, num et facillime moveretur, et portam
 occurrens impediret, quominus aperiri posset. ubi trabem commode
 moveri, nec rem male cessisse vidit, magna iam fiducia hostium impe-
 tum expectabat. postridie eius diei Robertus omnes arma sumere, et
 armatos fere quingentos et pedites et equites turrin ingredi iussit ;
 qua moenibus admota, cum iam in eo essent, ut portam superne
 aperirent, qua velut ponte uterentur ad ingrediendam arcem, Pala-
 eologus intus trabe illa longissima per machinas, quas antea para-

ἐπὶ τὸ παμμέγεθες ξύλον τηρικαῦτα ἀθίγσας δι' ὧν φθάσας προκατεσκεύασε μηχανῶν καὶ ἀνδρῶν πολλῶν καὶ γενναίων, ἄρακτον τὴν τοῦ Ῥομπέρτου μηχανὴν ἐποίησε, τοῦ δοκοῦ τὸ παράπαν μὴ συγχωροῦντος ἀνεφθῆναι τὴν θύραν. εἶτα Β βάλλων τοὺς ἄνωθεν τοῦ πύργου ἰσταμένους Κέλτους συνε- 5 χῶς οὐκ ἀνίει· οἱ δὲ τὰς βολὰς μὴ φέροντες ἐκρύπτοντο. κελεύει τοίνυν ἐμπροσθῆναι τὸν πύργον. καὶ οὕτω πᾶν εἴρητο ἔπος, καὶ εὐθύς ἔργον ἢ τοῦ πύργου πυρκαϊὰ ἐγένετο. καὶ οἱ μὲν ἄνωθεν ἐκρημνίζοντο, οἱ δὲ κάτωθεν ἀποξέαντες τὴν περιπέλιον τοῦ πύργου θύραν ἔφενγον. τούτους δὲ φεύ- 10 γοντας ὄρων ὁ Παλαιολόγος, τηρικαῦτα γενναίους ἄνδρας ἔπιλοφόρους ἐξάγει διὰ τῆς πυλίδος τοῦ κάστρου καὶ ἑτέρους μετὰ ἀξιῶν, ὡς ἂν δι' αὐτῶν ὁ ξύλινος πύργος ἀφανισθῆ. C καὶ οὐδὰ τούτου ἡστοχῆκει, ἀλλὰ τοῦ πύργου τὰ μὲν ἄνωθεν ἐμπρήσας, τὰ δὲ κάτωθεν διὰ τινῶν λαξευτηρίων ὀργάνων 15 ποδοκοπήσας τελείως ἠφάνισεν.

5. Ἐπεὶ δὲ ὁ ταῦτα διηγησάμενος ἔλεγεν, ὡς ὁ Ῥομπέρτος αὐθις ἕτερον κατασκευάζειν μόσυνα ἠπειέγετο, παρόμοιον τῷ προκατασκευασθέντι, καὶ ἐλεπόλει κατὰ τοῦ Δυρραχίου ἠτοίμασε, διαγνοὺς ὁ βασιλεὺς ἀρωγῆς τοὺς ἐν τῷ 20 Δυρραχίῳ ταχείας δεῖσθαι, καταστήσας τὰς ἰδίας δυνάμεις, V. 90 τῆς πρὸς τὸ Δυρραχίον ὁδοῦ εἶχετε. καταλαβὼν οὖν ἐκέλευσ

5. συνεχῶς om. A. 8. καὶ om. A. ἔργον C, ἔργου P, ἔριον G, om. A. 13. ξύλιμος om. C. 14. τοῦ μὲν πύργου G. 15. κάτωθεν A, κάτω PG. 17. ὁ CG, ὡς P. 18. μόσυνα CG. ἠπείγετο P, ἐπεχείρει CG. 21. ταχείας C, ταχύ PG. 22. ἐκείθεν C.

verat, hominesque multos eosque fortissimos mota, inutilem Roberti machinam reddidit. nam trabs, quominus porta aperiretur, plane impedivit. dein Gallos in summa turri stantes telis continuo petere non destitit; quod illi haud ferentes se occultarunt. tum incendi turrim iussit: et dicto citius turris in flammam abijt. qui in superioribus tabulatis erant, praecipites se dant; qui in inferiore parte, ianua turris infima reclusa, fugam capessunt. quos cum Palaeologus fugientes conspexisset, armatos viros fortes per portulam arcis eduxit, aliosque eum securibus, qui turrim excinderent. nec id male successit; sed turrim, superiore parte flammis absumtam, inferiore instrumentis lapicidinaris, funditus delevit.

5. Haec qui retulit, cum idem adderet, Robertum operam dare, ut alteram turrim exstrueret, prius conditae parem, aliasque machinas, quas Dyrhachio admoveret, comparare, imperator celeri auxilio observatis opus esse intellexit, instructisque copiis iter Dyrhachium in-

καὶ τάφρον ποιήσας καὶ τὰ στρατεύματα καταθείς εἰς τὸν D
 λεγόμενον Χαρζάνην ποταμόν, εὐθὺς διὰ τινων ἀποστειλας
 ἤρωτα τὸν Ῥομπέρτον, ὅτου χάριν παρεγένετο καὶ τίς αὐτῷ
 ὁ σκοπός; ἐκέλευεν δὲ ἀπάρας ἔρχεται εἰς τὸ ἐπ' ὀνόματι τοῦ
 5 ἐν ἱεράρχαις μεγίστου Νικολάου ἰδρυμένον τέμενος, τέσσαρας
 σταδίους τοῦ Δυρραχίου ἀπέχον, καὶ τὴν τοῦ τόπου διεσκο-
 πεῖτο θέσιν, ὥστε τὸν επικαιρότατον τόπον, ὅποι χρῆ τὰς
 φάλαγγας ἐν καιρῷ μάχης καταστήσασθαι, προκαταλαβεῖν.
 πεντεκαίδεκάτῃ δ' ἦν τηρικαῦτα τοῦ Ὀκτωβρίου μηνός. αὐ-
 10 χὴν δὲ ἦν ἀπὸ Δαλματίας διήκων πρὸς θάλασσαν, ἀποτελεσιῶν
 εἰς ἀκρωτήριον τι ἕπερ οἶον χερρόνησός ἐστιν, ἐν ᾧ καὶ τὸ P. 112
 ἤδη ᾗθ' ἐν ᾧ κούδομηται τέμενος. ἡρέμα δὲ τὸ τοῦ αὐχένος
 πρηνὲς συμβάλλον τῇ πεδιάδι πρὸς τὸ Δυρράχιον ἀπονενευ-
 κός, ἐξ εὐανύμου μὲν τὴν θάλασσαν, δεξιόθεν δὲ ὄρος ὕψη-
 15 λὸν καὶ ὑπερκείμενον ἔχει. ἐκέισε γοῦν τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν
 συναγαγὼν καὶ τὸν χάρακα πηξάμενος, τηρικαῦτα καὶ τὸν
 Παλαιολόγον μετεκαλεῖτο Γεώργιον. ὁ δὲ πείραν σγῶν τῶν
 τοιούτων ἐκ μακροῦ, μὴ συμφέρον τοῦτο λογιζόμενος, ἀνέ-
 νευς τὴν ἐξέλευσιν, αὐτὸ τοῦτο πρὸς τὸν βασιλέα δηλώσας.
 20 ὡς δ' αὐθις ὁ βασιλεὺς ἐπιμελέστερον τοῦτον μετεκαλεῖτό, B
 φησιν “ἐμοὶ λίαν ὀλέθριον δοκεῖ πολιορκουμένον τοῦ κάστρου
 ἐξελθεῖν, καὶ εἰ μὴ τὸν δακτύλιον τῆς χειρὸς τῆς σῆς βασι-
 λείας θεάσομαι, οὐκ ἐξελεύσομαι.” ἀποσταλέντα δὲ τοῦτον

5. ἰδρυμένον om. C. 7. τόπον om. G. 9. δὲ G. 10.
 πρὸς C, εἰς PG. 11. οἶον om. CG. 13. συμβάλλον P. 16.
 καὶ alterum om. GA. 18. ante ἀνένευε add. τηρικαῦτα A.

gressus est. eo ubi pervenit, et ad fluvium Charzanem, vallo ducto, milites considerare iussit, per legatos statim Robertum interrogavit, cur advenisset et quid consilii haberet. movet inde ad aedem Nicolai, inter pontifices summi, quae a Dyrrhachio quatuor abest stadia, et naturam regionis explorat; ut aciei instruendae locum aptissimum ante caperet. agebatur tum quintus decimus mensis Octobris dies. iugum erat a Dalmatia ad mare usque pertinens, quod in promontorium desinebat, peninsulae fere forma; ubi etiam aedes, quam diximus, condita erat. cuius iugi declivitas leniter se demittens Dyrrhachium versus, mare a sinistra, a dextra montem excelsum et imminentem habet. ibi exercitu contracto universo positisque castris, Palaeologum Georgium accessivit. at is harum rerum ex longo usu peritissimus, parum e re id esse ratus; urbe egredi recusat, legato ad imperatorem misso. cum vero hic, missis iterum nuntiis, instaret, “mihi quidem, respondit, admodum perniciosum videtur, arce obsessa egredi, nec nisi annulum manus tuae regiae videro, hinc non exibo.” mi-

Θεασάμενος, τηνικαῦτα φοιτᾷ πρὸς τὸν βασιλέα μετὰ πολεμικῶν νηῶν. ὁ δὲ βασιλεὺς τοῦτον ἰδὼν, τὰ κατὰ τὸν Ῥομπέρτον αὐτοῦ ἐπυνθάνετο. τούτου δὲ πάντα ἀντὶ διασαφήσαντος, ἠρώτα εἰ χρὴ τὸν μετ' αὐτοῦ ἀποθαρρῆσαι πόλεμον. ὁ δὲ πρὸς τοῦτον ἀνένευε τέως. ἀλλὰ καὶ τινες τῶν περὶ τὰ 5
 Cπολεμικὰ πεῖραν ἐκ μακροῦ χρόνου ἐσχηκότων ἐπιμελῶς τοῦτον ἐκώλουν, συμβουλευόμενοι καρτερῆσαι δι' ἀκροβολισμῶν σπεῦσαι στενοχωρῆσαι τὸν Ῥομπέρτον, μὴ συγχωρουμένων τῶν ὑπ' αὐτὸν χορταγωγίας χάριν ἢ προνομῆς τῆς ἰδίας παρεμβολῆς ἐξίεναι, τοῦτο δὲ καὶ τῷ Βοδίῳ καὶ τοῖς Δαλμά- 10
 ταις καὶ τοῖς λοιποῖς ἀρχηγοῖς τῶν παρακειμένων χωρῶν παρακλεύσασθαι ποιεῖν, διαβεβαιούμενοι, ὡς τοῦτον τὸν τρόπον ῥαδίως ὁ Ῥομπέρτος ἤττηθήσεται. οἱ δὲ πλείονες τῶν νεωτέρων τοῦ στρατοῦ τὸν πόλεμον προδτρέποντο, καὶ πάν-
 Dτων μᾶλλον Κωνσταντῖος ὁ Πορφυρογέννητος καὶ Νικηφόρος 15
 ὁ Συναδηνός καὶ ὁ τῶν Βαράγγων ἡγεμῶν Ναμπίτης καὶ αὐτοὶ οἱ τοῦ προβεβασιλευκότος Ῥωμανοῦ τοῦ Διογένους υἱεῖς, ὅ τε Λέων καὶ ὁ Νικηφόρος. ἅμα δὲ καὶ οἱ πρὸς τὸν Ῥομπέρτον ἀποσταλέντες ἐπανεληλυθότες, τὰ ἐκείνου πρὸς τὸν
 V. 91 βασιλέα ἀπεστομάτιζον. ὡς "ἐγὼ μὲν" φησιν "οὐδαμῶς 20
 κατὰ τῆς σῆς βασιλείας ἐξεληλυθα, ἀλλ' ἐδικήσων μᾶλλον

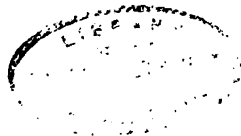
1. τηνικαῦτα om. A. 3. αὐτοῦ ἐπυνθ. G, αὐτῷ P, αὐτοῦ om. A.
 4. αὐτῶν P, αὐτοῦ CA, μετὰ τούτου G. 7. καρτερῆσαι om. A.
 lege καὶ δι'. 8. συγχωρούμενον CG. 9. τῶν om. GA.
 αὐτῶν G. 15. scribendum videtur Κωνσταντῖνος. vid. annotat.
 16. ἀμπίτης A. 17. Ῥωμαίων CG. 21. κατὰ τῆς
 σῆς βασιλείας οὐδαμῶς A. μᾶλλον om. A.

sit imperator annulum; quo conspecto, Palaeologus navibus bellicis advehitur, ubi eum imperator conspexit, de Roberto percoatatus est. cognitiss rebus omnibus, ecquid acie decertandum cum eo censeret, quaesivit. dissuadebat tum ille quidem; nec is solum, verum etiam alii, rei bellicae peritiam diuturno usu nacti, vehementer dehortabantur. perstaret potius atque in id incumberet, ut levibus proeliis lacessendo Robertum in angustias cogeret, prohibitis militibus eius frumentandi vel pabulandi causa castris suis exire. idem ut facerent, Bodino et Dalmatis et reliquis adiacentium regionum praefectis imperare eum iuebant. ita fore, ut facili negotio Robertus superaretur. at iuniorum, qui in exercitu erant, plerique pugnam malebant, imprimis Constantinus Porphyrogenitus et Nicephorus Synadenus et Barangorum dux Nampites et ipsi Romani Diogenis quondam imperatoris filii, Leo et Nicephorus. eodem tempore reversi sunt legati ad Robertum missi, et eius ad imperatorem responsa retulere. "ego, inquit, nequaquam contra tuam maiestatem expeditionem hanc

τὴν γενομένην εἰς τὸν ἐμὸν συμπένθερον ἀδικίαν. εἰ δὲ σὺ
 τὴν μετ' ἐμοῦ θέλεις εἰρήνην, ἀσπάζομαι τοῦτο κἀγώ, μόνον
 εἰ καὶ αὐτὸς τὰ μετὰ τῶν ἐμῶν δηλωθέντα σοι πρέσβειον
 5 ἐπεζήτησεν καὶ ἐπιβλαβῆ τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ, ὑπιαχνούμενος
 ἅμα, εἰ τεύξεται τῶν παρ' αὐτοῦ ζητουμένων, καὶ αὐτὴν τὴν
 Λογγιβαρδίαν ὡς ἀπὸ τοῦ βασιλέως λογίσασθαι, καὶ βοηθεῖν
 δπηνίκα χρεῖα ἐστίν· τὰ δὲ σκῆψις ἦν, ἵνα δόξῃ δι' ὧν μὲν Β
 αἰτεῖται, αὐτὸς τὴν εἰρήνην θέλειν, ἀδύνατα δὲ λέγων καὶ
 10 μὴ τυγχάνων, τῆς μάχης ἀνθέξεται, εἶτα τὴν τῆς μάχης αἰ-
 τίαν τῷ βασιλεῖ Ῥωμαίων προστρέψουσιν· διὰ τοῦτο οὐδὲ πρὸς
 συμβιβάσεις ἤθελον ἀπονεῦσαι. ἀτελέστατα γοῦν αἰτησάμενος
 καὶ μὴ τυχών, συγκαλεσάμενος πάντας τοὺς κόμητας φησι
 πρὸς αὐτούς· “οἴδατε τὴν παρὰ τοῦ βασιλέως Νικηφόρου
 15 τοῦ Βοτανειάτου γενομένην ἀδικίαν εἰς τὸν ἐμὸν συμπένθερον,
 καὶ τὴν ἀτιμίαν, ἣν ἡ ἐμὴ θυγάτηρ Ἑλένη ἐπεπόνθει τῆς βα-
 σιλείας σὺν αὐτῷ ἐξωσθεῖσα. τοῦτο δὲ μὴ φέροντες, εἰς
 ἐκδίκησιν τούτων κατὰ τοῦ Βοτανειάτου τῆς χώρας ἡμῶν ἐξε-
 ληλύθειμεν· ἐκείνου δὲ τῆς ἀρχῆς παραλυθέντος, νῦν πρὸς
 20 βασιλέα ἔχομεν νέον καὶ στρατιώτην γενναῖον, ὑπὲρ τὸν χρό-

2. ἐμοῦ: αὐτοῦ C. τοῦτο νῦν G, νῦν τοῦτο C, γῦν om. PA.
 4. δὲ om. P. παντάπασιν ἀδύνατα G. 9. αὐτὸς add. C et
 in margine P. 10. τὴν αἰτίαν τῆς μάχης G. 11. διὰ τοῦ-
 το — ἀπονεῦσαι om. C. 12. ἤθελον G. ἀτελέστατα A,
 ἀτέλεστα PG. 13. πάντας τοὺς κόμητας συγκαλεσάμενος PG,
 altero ordine A. 15. Βοτανειάτου τοῦ Νικηφόρου PG, recte A.
 17. ἐξωσθεῖσα AG, ἐξεωθεῖσα C, ἐξεωσθείσα P. 19. πρὸς om. G.

suscepi, sed ulturus potius iniuriam, consocero meo illatam. quodsi
 tu pacem mecum cupis, amplector hoc et ipse, modo ea, quae per
 legatos meos significanda curavi, perficere tibi in animo sit.” ceterum
 quae petit, concedi nullo modo poterant, et pernicioso imperio Romano
 erant, quamvis idem polliceretur, si, quae peteret, impetrasset,
 se et ipsam Longibardiam pro imperatoris beneficio habiturum, et
 auxilium laturum, quandoque opus foret. verum haec simulatio fuit,
 ut eo, quod peteret, ipse pacem malle videretur; repudiatis autem
 quas proposuisset conditionibus iniquis, ad arma progressus, causam
 atque invidiam belli in Romanorum imperatorem conferret. hanc igitur
 ob rem ad compositionem propensi non erant. itaque cum immane
 quantum postulasset nec impetrasset, convocatis omnibus comitibus,
 hanc orationem habuit: “scitis, quam ab imperatore Botaniate Nice-
 phoro iniuriam passus sit consocer meus, quaque ignominia fuerit
 affecta filia mea Helena, regno cum eo expulsa. quae cum ferri non
 possent, ad ulciscenda ea adversus Botaniatem patria sumus egressi;

νον αὐτοῦ πείραν τῆς στρατιωτικῆς ἐπιστήμης ἐσχηκότα, καὶ οὐ χρῆ ὡς ἔτυχε τὸν μετ' αὐτοῦ ἀναδέξασθαι πόλεμον. ὅπου γὰρ πολυαρχία, ἐκεῖ καὶ σύγχυσις, τῆς διαφόρου γνώμης τῶν πολλῶν ταύτην εἰσαγούσης. λοιπὸν χρῆ ἐνός τινος ἡμῶν τοὺς λοιποὺς ἐπακούειν, κἀκεῖνον μὲν τὴν ἐξ ἀπάντων βουλὴν ἐπι- 5 ζητεῖν καὶ μὴ τοῖς οἰκείοις λογισμοῖς ἀπεριμερίμωως χρᾶσθαι καὶ ὡς ἔτυχε, τοὺς δὲ γε λοιποὺς τὸ δοκοῦν αὐτοῖς μετ' εὐ-
 D θύτητος λέγειν πρὸς αὐτόν, ἐπομένους ἅμα τῇ τοῦ προκρι-
 θέντος βουλῇ. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ εἰς ἐξ ἀπάντων ἔτοιμος ὢν ἐπαίειν, ᾧ ἂν πάντες προκρίνητε." πάντες οὖν τὴν βουλὴν 10 ταύτην ἐπαινέσαντες καὶ καλῶς λέγειν τὸν Ῥομπέρτον φάμενοι, τηρικαῦτα αὐτῷ τῶν πρωτείων παρακεχωρήκασιν ἅπαντες εἰς τοῦτο ὁμογνωμονήσαντες. ὃ δὲ ἀκκιζόμενος οἷον ἀνε-
 P. 114 βάλλετο τέως τὴν ἐγχείρησιν· οἱ δὲ μᾶλλον ἐπέκειντο τοῦτο αὐτόν αἰτοῦντες. ἐπείξας οὖν τῷ φαινομένῳ ταῖς αὐτῶν πα- 15 ρακλήσεσι, κἄν τούτῳ ὠδίνων ἐκ μακροῦ, λόγους ἐκ λόγων περιέπλεκε, καὶ αἰτίας αἰτίαις συνείρων εὐφυνῶς, εἰς ὄπερ ἤμείρετο, ἅκων ἐδόκει τοῖς μὴ εἰς νοῦν βάπτουσιν ἔρχεσθαι. λοιπὸν φησι πρὸς αὐτούς· "ἀκούσατε τῆς ἐμῆς βουλῆς, κό-
 μαητες καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ στρατοῦ. ἐπεὶ τὰς σφῶν πατρίδας 20 καταλελοιπότες ἐνταυθοῦ παρεγενόμεθα, καὶ ἡ προκειμένη μύ-

2. μετ' : κατ' A. 4. τινος ἡμῶν : τῶν ἐφ' ἡμῶν CG. τοὺς λοιποὺς om. P. 5. ἀπακούειν G. 7. ὡς ἔτυχε : ἀσυμβούλως CG. 10. πάντες : ταύτην οὖν τ. β. ἐπαινέσαντες CG. 13. ἀκκιζόμενος C. 15. αὐτόν : αὐτό CG. 16. τούτῳ : lege τοῦτο. vid. annotat. 18. βάλλουσιν G.

quoniam autem hic regno excidit, nunc cum imperatore nobis res est iuveni et milite forti, rerum bellicarum supra aetatem perito, contra quem non oportet temere bellum suscipere. ubi enim multi imperant, ibi etiam perturbatio est, quae ex diversis multorum sententiis oritur, proinde uni alicui nostrum parere ceteros oportet; qui tamen omnes in consilium adhibere, nec suam ipsius sententiam inconsiderate ac temere sequi debet: ceteros autem, quid sibi videatur, libere oportet dicere; sed ita tamen, ut sententiam eius, qui prae reliquis electus est, sequantur. en, ego unus ante omnes paratus sum obedire ei, quem vos omnes elegeritis." laudant omnes hoc consilium Roberti, et recte eum dixisse affirmantes, primas partes communi sententia ei cedunt. at is callide quasi fastidians, honorem sibi delatum tum recusabat, quare illi magis etiam instabant id rogare. quorum precibus cum victum se simulat, quamvis dudum eam rem cuperet, aliud ex alio intulit; et causas nectendo commode, quo nitebatur, eo invitum animum haud introsipientibus pervenire visus est. iamque haec ad eos locutus est: "audite consilium meum, comites militesque reliqui;

χη πρὸς ἀνδρικότατον βασιλέα ἐστὶν καὶ ἄρτι μὲν τοὺς V. 92
 τῆς βασιλείας οὐκ ἀναδεξάμενον, πολλοὺς δὲ πολέμους ἐπὶ Β
 τῶν πρὸ αὐτοῦ βεβασιλευκότων νενικηκότα καὶ μεγίστους ἀπο-
 στάτας θορυναλιώτους αὐτοῖς προσενηνοχότα, ὀλοψύχως χρῆ
 5 τῆς μάχης ἀνθῆξασθαι. καὶ εἰ τὴν νικῶσαν ἡμῖν ἐπιψηφιεῖται
 θεός, οὐκέτι χρημάτων ἐν χρεῖα ἐσόμεθα. χρῆ τοιγαροῦν τὰς
 μὲν σκευὰς ἀπάσας ἐμπρῆσαι, τὰς δὲ ὀλκάδας διακρήσαντας
 κατὰ τοῦ πελάγους ἀφείναι, καὶ οὕτω τὴν μετ' αὐτοῦ ἀναδέ-
 ξασθαι μάχην, ὡς τρηνικαῦτα γεννηθέντας καὶ τεθνηξομένους.”
 10 ἐπὶ τούτοις κατένευσαν ἅπαντες.

6. Ἄλλα τοιαῦτα μὲν τὰ τοῦ Ῥομπέρτου διανοήματά
 τε καὶ βουλευμάτα· ἄλλα ταυτὰ τοῦ αυτοκράτορος ποικιλιώ-
 τερά τε καὶ ὀξύτερα. συνέχον δ' ὁμοῦ οἱ δημαγωγοὶ ἄμφω C
 τὰ στρατεύματα, στρατηγίας καὶ δημαγωγίας περὶ βουλευόμε-
 15 νοι, ὅπως μετ' ἐπιστήμης δημαγωγῆσαιεν καὶ στρατεύσοιντο.
 καὶ ὁ μὲν αυτοκράτωρ αἰφνης νυκτὸς ἐξ ἑκατέρου μέρους ἐπι-
 πεσεῖν τῇ τοῦ Ῥομπέρτου παρεμβολῇ σκεπτόμενος, τὸ μὲν
 ἔθνηκὸν ἅπαν στρατεύματα ἀπὸ τοῦ ὀπισθεν μέρους ἐπέτρειψε
 20 προβαλεῖν διὰ τῶν ἀλκυῶν διελθόντας, καὶ πλείονα τὴν ὁδοί-
 πορίαν ἀναδέξασθαι αὐτοὺς διὰ τὸ ἀνύποπτον οὐκ ἄκηνηνα-

1. βασιλέα C, βασιλέων PG. 5. ἀνθῆξασθαι CAG, ἀνθῆξασθαι P.
 6. ὁ θεός PG, θεός CA. 8. αὐτῷ P, αὐτοῦ CGA. 11. τὰ om.
 G. 12. τε om. G. ἀλλ' αὐτὰ G, ἄλλα δ' οὖν τὰ A, ἀλλὰ
 δ' αὐτὰ C. lege ἄλλα δ' αὐ τὰ. 14. περὶ om. G. 15. κα-
 ταστρατεύσοιντο G. 16. ἐπιπεσεῖν C, ἐπεισεπεσεῖν GPA. 18.
 ἔπαν om. C. ὀπισθε A. ἐπέτρειψε A, ἐπέτρειψεν PG.
 19. προσβάλλειν τῷ Ῥομπέρτῳ A. ἀλκυῶν AG, διελ-
 θῶν G.

quandoquidem relicta patria huc pervenimus, et pugna adversus for-
 tissimum instat imperatorem, qui licet nuperrime imperii gubernacula
 nactus, ex multis tamen bellis sub prioribus imperatoribus victor dis-
 cessit et maximos seditionum auctores bello captos adduxit: toto
 nobis animo haec pugna est capessenda. quodsi victoriam deus nobis
 annuerit, non amplius pecuniam desiderabimus. oportet igitur vasa
 cuncta comburere, naves onerarias perforatas demergere, atque sic
 proelium cum Alexio inire, tanquam hic-natos et morituros." his
 assensi sunt omnes.

6. Talia Robertus agitabat consilia; alia rursus imperator mo-
 liebatur magis callida acutioraque. continebant tamen ambo copias
 suas, dum secum de belli administrandi ratione deliberant, ut pru-
 denter munere suo fungerentur. atque imperator quidem ex utraque
 subito parte noctu impetum facere in Roberti castra statuit. itaque
 a tergo barbarorum copias universas, ora maritima emensa, iussit in-

το· αὐτὸς δὲ ἀπὸ τῶν ἔμπροσθεν, ὀπηγίκα γνοίη ἐφθακότας
 τοὺς ἀποσταλέντας, ἤβουλετο προσβαλεῖν τῷ Ῥομπέρτῳ. ὃς
 κενὰς τὰς σκηνὰς καταλιπὼν καὶ νυκτὸς διὰ τῆς γεφύρας διελη-
 D λυθῶς, (ὄγδοη δ' ἦν πρὸς τῇ δεκάτῃ τοῦ παρικπεύοντος μη-
 νὸς Ὀκτωβρίου ἐπινημῆσεως πέμπτης,) τὸ παρὰ τὴν θάλατ- 5
 ταν ἐπ' ὀνόματι τοῦ μάρτυρος Θεοδώρου πάλαι ἀνοικοδομη-
 θὲν τέμενος κατέλαβε μετὰ παντὸς τοῦ στρατεύματος. καὶ
 δι' ὅλης νυκτὸς τὸ θεῖον ἐξευμενιζόμενοι, τῶν ἀχράντων καὶ
 θεῶν μυστηρίων μετελάμβανον. εἶτα τὰς ἰδίας καταστήσας
 φάλαγγας, τὴν μέσσην εἶχε τοῦ συντάγματος χώραν, τὸ δὲ γε 10
 P. 115 πρὸς θάλατταν κέρας τῷ Ἀμικέτῃ ἐπέτρεψε κόμητι, (κόμης
 δὲ οὗτος τῶν ἐπιφανῶν, γενναῖος καὶ χεῖρα καὶ γνώμην,)
 θάτερον δὲ τῷ νίῳ αὐτοῦ Βαϊμούντῳ, τὴν ἐπίκλησιν Σανί-
 σκῳ. τούτων ὁ αὐτοκράτωρ αἰσθόμενος, δεινὸς ὢν τὸ συνοῦ-
 σον ἐν ὀξείᾳ εὐρηκῆναι ῥοπῇ, μεθαρμοσάμενος ἑαυτὸν πρὸς 15
 τὸ συμπεσεῖν, αὐτοῦ που κατὰ τὸ πρᾶνὲς παρὰ τὴν θάλασσαν
 τὰς παρατάξεις κατέστησε. καὶ διελὼν τὰ στρατεύματα, τοὺς
 μὲν ἐπὶ τὰς σκηνὰς τοῦ Ῥομπέρτου ἀπερχομένους βαρβάρους
 τῆς ὀρηγῆς οὐκ ἀνέκοψε, τοὺς δὲ ἐπὶ τῶν ὤμων τὰ ἑτερόκοπα
 B φέροντας ἕϊφῃ παρακατασχῶν μετὰ τοῦ σφῶν ἀρχηγοῦ τοῦ 20
 Ναμπίτου, ἀποβάνας τῶν ἵππων, ἔμπροσθεν ἐκ μικροῦ δια-

1. πεφθακότας A. 3. ἐηλυθῶς CG, διεηλυθῶς AP. 4.
 παρικπεύοντος om. G. 5. Ὀκτωβρίου μηνός G. 7. μετὰ :
 κατὰ P. 10. εἶλετο PG, εἴλετο CA, εἶχε P in margine. 11.
 Ἀμικέτῃ C constanter, Ἀμικέτῃ PA. κόμητι om. C. 12.
 καὶ γενναῖος G. 16. θάλατταν G, παρὰ θαλάττης C. 17.
 διελθῶν C.

vadere, nec, quo certius insidiae laterent, itineris ambage eos uti
 noluit ipse a fronte, simulatque eos, quos miserat, advenisse ani-
 madvertisset, adoriri Robertum volebat. qui quidem, tabernaculis va-
 cuis relictis, pontem nocte transgressus, (erat decimus octavus men-
 sis Octobris dies indictione quinta,) in templum ad mare Theodoro
 martyri olim exstructum se contulit cum universo exercitu; ubi per
 totam noctem precibus placato numine, immaculata divinaque my-
 steria percipere. instructis dein copiis, medium aciei locum ipse te-
 nuit; cornu, quod ad mare spectabat, Amicetae commisit, viro inter
 comites illustri, et manu et consilio prompto; alterum Boëmundo
 filio, cognomine Sanisco. his imperator animadversis, qua erat animi
 alacritate ad ea, quae factu opus essent, temporis momento perspi-
 cienda, consilio pro re mutato, in iugi declivitate praeter maris
 oram aciem constituit. divisisque copiis, barbaros ad Roberti castra
 invadenda profectos revocare noluit; qui autem in humeris gladios
 ancipites gestant, eos una cum duce Nampita retinuit et, relictis

στήματος προπορεύεσθαι στοιχηδὸν ἐπέτρεψε· τοῦτο δὲ γένος ἀσπιδοφόρον ζύμπαντες. τὸ δὲ λοιπὸν τοῦ στρατεύματος εἰς φάλαγγας διελών, αὐτὸς μὲν τὸ μεσαίτατον εἶχε τῆς παρατάξεως, δεξιόθεν δὲ καὶ ἔξ εὐωνύμου φαλαγγάρχας τὸν καί-
 5 σαρα Νικηφόρον τὸν Μελισσηνὸν ἐπέστησε καὶ τὸν κηλούμενον Πακουριανὸν καὶ μέγαν δομέστικον. τὸ δὲ μεσαίτατον αὐτοῦ τε καὶ τῶν περὶ βαδιζόντων βαρβάρων ἱκανοὺς εἶχε στρατιώτας τῆς τοξείας εἰδήμονας, οὓς κατὰ τοῦ Ῥομπέρτου προεκπέμπειν ἠβούλετο, ἐπιτρέψας τῷ Ναμπίτῃ, ὀηνηίκα βού-
 10 λουτο πρὸς τοὺς Κελτοὺς ἐξιπάσασθαι καὶ αὐθις ὑποστρέφειν, χώραν αὐτοῖς ἔξ ἐφόδου διδόναι ἐφ' ἑκάτερα σχιζόμενους, εἴτα αὐθις συνεχίζεσθαι καὶ συνησπικότητας πορεύεσθαι. οὕτω γοῦν τὸ ἅπαν διατυπώσας στράτευμα, αὐτὸς μὲν κατὰ V. 93
 15 θέων· οἱ δὲ ἀποσταλέντες βάρβαροι τὰς ἀλυκὰς διεληλυθότες, ἐπεὶ καὶ οἱ ἐντὸς τοῦ Ἀνρραχίου τὰς πύλας ἀνεπέτασαν, τοῦτο αὐτοῖς τοῦ αὐτοκράτορος ἐπισκήψαντος, ἐν ταυτῷ ταῖς Κελτικαῖς σκηναῖς προσέβαλλον. κατ' ἀλλήλων δὲ τῶν δημα-
 20 γωγῶν ἐρχομένων, ἀποσπάδας ἀποστέλλων ὁ Ῥομπέρτος ἰπ-
 20 πασίας ἐκέλευε ποιεῖσθαι, εἴ που ἐκεῖθεν ὑποσῦραι τινας δυνήθειεν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος. ἀλλ' οὐδ' ὁ βασιλεὺς πρὸς τοῦτο ἀνεπετώκει· ἔπεμπε δὲ μᾶλλον καὶ συχνούς τοὺς ἀν-

2. ἀσπιδοφόρων G.	ἄπαντες CG.	τοῦ δὲ στρατεύματος
τὸ λοιπὸν GA.	7. τὸν P.	9. ἀμπίτη G.
14. ἔστο G.	Κελτῶν G.	ῆονα A.
Hoeschel.	15. ἀλυκὰς G,	ἀκτὰς A.
προσέβαλον PG.	22. τοὺς add. G.	13. αὐτοῖς CG.
		18. προσέβαλλον C,

equis, modico ante aciem intervallo, ordine procedere iussit. tota haec gens clypeis armata est. reliquo exercitu in phalanges distributo, mediam aciem ipse tenebat, a dextra et sinistra praefecit legionibus caesarem Nicephorum Melissenum et Pacurianum quem vocabant magnum domesticum. medium inter se et qui pedites incedebant barbaros locum milites satis multi occupaverunt, iaculandi periti, quos in Robertum praemittere volebat. mandaverat itaque Nampitae, ut sicubi in Gallos equis prorumpere vellent et fursus se recipere, transitum ipsis statim darent, utroque regressi; mox rursus coirent et confertim progredierentur. sic instructo exercitu, ipse in frontem aciei Francicae signa infert, oram transvolans. barbari ad circumeundum missi, ubi maritimum emensi sunt tractum, atque etiam Dyrrhachii praesidia iussu imperatoris aperuerunt portas, simul in castra Gallorum impetum fecere. dum vero acies utriusque ducis obviam procedit, Robertus turmas equitum misit, qui exercitum Romanum lacesserent, si quos inde elicere forte possent. nes

τικατασθησαμένους αὐτοῖς πελταστάς. ἀκροβολισμοῖς οὖν με-
 τρείοις ἀμφοτέρων κατ' ἀλλήλων χρησαμένων, ἐπεὶ καὶ ὁ Ῥομ-
 πέρτος ἤρεμα τούτοις εἶπετο καὶ τὸ μεταίχμιον ἤδη ἀπεστενοῦτο
 διώστημα, τῆς φάλαγγος τοῦ Ἀμικέτου προεκδραμόντες πεζοὶ
 καὶ ἰππεῖς περὶ τὸ ἄκρον τῆς παρατάξεως τῆς τοῦ Ναμπίτου 5
 P. 116 προσέβαλλον. γενναϊότερον δ' αὐτῶν ἀντικαταστάτων, πα-
 λίνροσοι γεγόνασιν, ἐπεὶ οὐ πάντες λογάδες ἦσαν, καὶ τῇ
 θαλάσῃ ἑαυτοὺς ἐπιρριψάντες ἄχρι τοῦ τραχήλου, ταῖς νη-
 σὶ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ καὶ Βενετικοῦ στόλου πελάζοντες, ἐκέϊθεν
 ἠτοῦντο τὴν σωτηρίαν, καὶ παρ' ἐκείνων οὐ προσεδέχοντο. ἡ 10
 δέ γε Γαῖτα, ὡς λόγος τίς φησιν, ἡ τοῦ Ῥομπέρτου σύνευρος
 αὐτῷ συστρατευομένη, Παλλὰς ἄλλη κἂν μὴ Ἀθήνη, θεα-
 σαμένη τοὺς φεύγοντας, δριμύ τούτοις ἐνατενίσασα, κατ' αὐ-
 τῶν μεγίστην ἀφίεσα φωνήν, μονονοῦ τὸ Ὀμηρικὸν ἔπος τῇ
 ἰδίᾳ διαλέκτῳ λέγειν ἐφίκει "μέχρι πόσου φεύξεσθε; στήτε, 15
 Βᾶνρες ἔστε." ὡς δὲ ἔτι φεύγοντας τούτους ἑώρα, δόρυ μα-
 κρὸν ἐναγκαλισαμένη, ὄλους ξυτῆρας ἐνδοῦσα κατὰ τῶν φευ-
 γόντων ἵεται. τοῦτο θεασάμενοι καὶ ἑαυτῶν γεγονότες, αὐ-
 θις πρὸς μάχην ἑαυτοὺς ἀνεκαλέσαντο. ἐπεὶ δὲ οἱ πελεκυφό-
 ροι καὶ αὐτὸς ὁ τούτων ἀρχηγὸς ὁ Ναμπίτης δι' ἀπειρίαν καὶ 20

1. ἀκροβολισμοὺς μετρούς C.	6. ἀποκαταστάτων A.	7.
τῇ add. A.	8. τοῦ om. A.	13. τούτοις A, τούτους PG.
ἐνατενίσουσα CG, ἐνητένιζε A.	14. ἀφίεσα P, ἀφίεσα CAG.	
ἔπος om. GA.	16. ἐστὲ libri, correxi.	τούτους φεύγοντας
A.	18. ἵεται G.	19. αὐτοὺς G.
		ἐπειδὴ C.
		πελε-
		κυφόροι G, πελεκοφόροι PA.
		20. αὐτὸς om. A.
		ἐμπε-
		ρίαν CG.

imperator quidem supinus erat; quin potius magno numero, qui op-
 positi erant, peltastas misit. his aliquantum inter se velitantibus, cum
 etiam Robertus sensim suos sequeretur, et spatium inter utramque
 aciem angustius iam fieret, prosilientes ex Amicetae phalange pedites
 atque equites extremum Nampitae agmen invadunt; sed ubi fortius
 hi resisterent, terga verterunt. quippe non omnes milites erant egre-
 gii. atque in mare se praecipitantes collo tenus, ad naves Romanae
 Venetaeque classis confugiebant, quae tamen eos non recipiunt. ibi
 tum Gaïta, Roberti uxor, in bellum coniugem secuta, Pallas altera,
 licet non Minerva, conspicata fugientes, torvo vultu, maxima voce
 eos increpuit, et sua lingua tantum non Homericum illud dicere vi-
 debatur "quo usque fugietis? state, viri estote." quos ubi fugam
 non omittere vidit, longa arrepta hasta, citato cursu fugientes per-
 sequitur. ea re illi animadversa, sui compotes facti, rursus ad pugnam
 se revocabant. cum autem bipenniferi et ipse eorum dux, Nampites,
 propter imprudentiam et pugnandi ardorem citius progressi, longe

θαρμώτητα δξότερον βεβαδικότες, ικανόν τῆς Ῥωμαϊκῆς παρα-
 τάξεως ἀπέστησαν, σπεύδοντες συμβαλεῖν ἐν ἰσῷ θουμῷ τοῖς
 Κελταῖς, (καὶ γὰρ οὐχ ἦττον ἐκείνων περὶ τὰς μάχας καὶ
 οὗτοι ἐκθυμώτεροί εἰσιν καὶ τῶν Κελτῶν ἐν τούτῳ τῷ μέρει
 5 μὴ ἀποδέοντες,) κεκοπιακότας τούτους ἤδη καὶ ἀσθμαίνοντας
 ὁ Ῥομπέρτος θεασάμενος, καὶ τοῦτο ἀπὸ τε τῆς δξείας κινή-
 σεως, τοῦ τε διαστήματος βεβαιωθεὶς καὶ τοῦ ἄχθους τῶν C
 ὄπλων, τινὺς τῶν τούτου πεζῶν ἐπέσκηψε κατ' αὐτῶν εἰσπη-
 δῆσαι. οἱ δὲ προκεκμηκότες ἤδη, μαλακώτεροι τῶν Κελτῶν
 10 ἐφαίνοντο. πίπτει γοῦν τὸ τηρικαῦτα τὸ βάρβαρον ἄπυον, καὶ
 ὁπόσοι τούτων ἐσώθησαν, περὶ τὸ τέμενος τοῦ ἀρχιστρατή-
 γου Μιχαὴλ προσπεφηνότες, οἱ μὲν καὶ ὁπόσους ἐξεχώρει
 τὸ τέμενος ἐντός, εἰσήεσαν, οἱ δὲ ἄνωθεν τοῦ τεμένους ἀνελ-
 δόντες εἰστήεσαν, τὴν σωτηρίαν, ὡς ᾔνοντο, ἐκείθεν πρα-
 15 γματευσάμενοι. οἱ δὲ Λατῖνοι πῦρ κατ' αὐτῶν ἀφέντες, σὺν
 τῷ τεμένει πάντας κατέκασαν. τὸ δὲ γε λοιπὸν τῆς Ῥω-
 μαϊκῆς φάλαγγος καρτερῶς πρὸς αὐτούς ἀπεμάχοντο. ὁ δὲ D
 Ῥομπέρτος καθάπερ τις περωτὸς ἰππότης σὺν ταῖς λοιπαῖς
 δυνάμεσι ἐλᾷ κατὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς φάλαγγος καὶ ὠθεῖται ταύ-
 20 τὴν καὶ εἰς μέρη πολλὰ διασπᾷ. ἐπιτεύθεν οἱ μὲν τῶν ἀντι-
 κειμένων ἐν αὐτῷ τῷ πολέμῳ μαχόμενοι πίπτουσιν, οἱ δὲ
 φυγῇ τὴν ἑαυτῶν ἐπραγματεύσαντο σωτηρίαν. ὁ δὲ γε βα-
 σιλεὺς Ἀλέξιος καθάπερ τις κύργος ἀκλόνητος ἔμενε, κἂν V. 94

2. συμβαλεῖν P, alterum CAG. 4. τῷ : τὸ P. 8. τούτου
 add. AG. 10. τὸ prius add. A. 13. ἀνωτέρω A. 14.
 εἰστήκησαν PG, recte A. πραγματευσόμενοι PA, alterum CG.
 19. κατὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐλᾷ, omisso φάλαγγος PG, recte A. 22.
 γε add. A.

a-Romanorum acie abessent, congregi properantes cum Gallis pari virtute,
 (non enim minus illi in proelio fortes sunt, nec Gallis ab ea parte
 quidquam concedunt,) Robertus, qui eos defatigatos iam et anhelan-
 tes conspiceret, eiusque rei et celeritas gradus et longitudo spatii et
 armorum pondus fidem facerent, peditum manum invadere eos ius-
 sit. atque illi iam defessi, a Gallis superantur. tum omnes caedun-
 tur barbari, et si qui proelio elapsi erant, ii fuga templum Michae-
 lis archistrategi petebant. quorum alii, quantum quidem aedes capere
 potuit, intrant, pars templi tectum ascendunt, ibi tutos se fore rati.
 yerum Latini, igne immisso, ipsos cum templo concremarunt univer-
 sos. interea reliqua Romanae aciei pars fortiter cum hoste pugnabant.
 sed Robertus, velut alatus quidam eques, cum reliquis copiis impetu
 in aciem Romanorum facto, urgebat eos dissipavitque. ibi adversario-
 rum alii in ipso proelio occumbunt, alii fuga salutem petunt. imper-
 ator autem Alexius, veluti turris, immotus stabat, licet multos

πολλοὺς τῶν μετ' αὐτοῦ ἀποβεβλήκει ἀνδρῶν καὶ γένοι καὶ
 πείρα στρατιωτικῆ διαφερόντων. πεπτῶκει γὰρ τὸ τρικαῦτα
 ὁ Κωνσταντῖος υἱὸς μὲν τοῦ προβεβασιλευκότος Κωνσταντί-
 P. 117 νου τοῦ Δούκα, οὐκ ἰδιωτεύοντος αὐτοῦ ἔτι ἀποτεχθεὶς, ἀλλ'
 ἐν πορφύρα καὶ γεννηθεὶς καὶ τραφεὶς καὶ ταινιας τῷ τότε 5
 καιρῷ βασιλικῆς παρὰ τοῦ πατρὸς ἀξιοθεῖς· καὶ ὁ Νικηφό-
 ρος μὲν τὴν κλῆσιν, Συναδηνὸς δὲ τὴν ἐπίκλησιν καλούμε-
 νος, ἀνὴρ γενναῖος καὶ ὠραιότατος καὶ σφαδάζων πάντων
 ἑπερτερεῖσαι κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην μαχόμενος· μεθ' οὗ
 ὁ ἤδη ῥηθεὶς Κωνσταντῖος περὶ κήδους ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ ἀδελφῇ 10
 πολλάκις ὠμίλει· ναὶ μὴν καὶ ὁ τοῦ Παλαιολόγου πατὴρ
 Νικηφόρος καὶ ἕτεροι τῶν ἐπιφανῶν· πλήττεται γὰρ καὶ ὁ
 Ζαχαρίας καιρίαν κατὰ τοῦ στέρονου καὶ τὴν ψυχὴν ἅμα τῇ
 πληγῇ ἐπαφίησι, καὶ ὁ Ἀσπιέτης καὶ πολλοὶ τῶν λογάδων.
 Βτῆς δὲ μάχης μὴ διαλυομένης, ἐπεὶ τὸν βασιλέα ἐώρων ἔτι 15
 ἀντικαδιστάμενον, ἀποκριθέντες τινὲς τῶν Λατίνων τρεῖς, ἀφ'
 ὧν εἷς ὁ ἤδη ῥηθεὶς Ἀμικέτης ἦν, ὁ δὲ ἕτερος Πέτρος ὁ τοῦ
 Ἀλίφα, ὡς αὐτὸς ἐκεῖνος ἔλεγεν, ὁ δὲ τρίτος κατ' οὐδὲν τού-
 των ἐλάττων, ὄλους ῥυτῆρας ἐνδόντες τοῖς ἵπποις, δόρατα
 μακρὰ ἐναγκαλισάμενοι, κατ' αὐτοῦ ἵενται. καὶ ὁ μὲν Ἀμι- 20

2. πεπτῶκει A, πέπτωκε P, πεπτῶκασι G. τὸ add. A. 3. ὁ
 om. A. Κωνσταντῖνος hic et mox Wilken. Hist. Comn. p. 175.
 ὁ υἱὸς τοῦ προβασιλ. κωνσταντ. τοῦ δούκα, ὁ ἐν πορφύρα γεννη-
 θεὶς A. 6. ὁ om. CG. 8. καὶ ὠραιότατος om. CG. 11. ὁ
 τοῦ παλαιολόγου υἱὸς νικόλαος καὶ ὁ ἀμπίτης καὶ πολλοὶ τῶν λο-
 γάδων A. 13. Ζαχίας G. 14. Ἀσπιέτης C, Ἀσπέτης P,
 Ἀσπιώτης G. 17. εἷς om. G. ἕτερος add. A. ὁ ante
 τοῦ add. A. 20. ἵενται G.

suorum perderet, tum genere, tum usu rei militaris insignes. cecidit enim tum Constantinus, Constantini Ducae olim augusti filius, non privato quidem patre genitus, sed in purpura natus nutritusque et imperatoria tunc temporis a patre taenia ornatus. cecidit Nicephorus quoque, Synadenus cognomine, vir generosus et forma praeestans, qui omnes illo die anteire fortitudine gestiverat: cum eo Constantinus, cuius modo mentionem feci, de nuptiis cum sorore saepe egerat. ipse etiam Palaeologi pater, Nicephorus, aliique ex illustribus occubuerunt. quippe Zacharias letali circa pectus ictu percussus, simul vulnus accepit, animam efflavit, itemque Aspietes et multi viri egregii. nondum autem proelio finito, cum imperatorem adhuc locum obtinentem cernerent, tres Latinorum, quorum unus Amicetes erat, de quo iam diximus, alter Petrus Aliphae filius, ut ipse affirmavit, tertius alius quidam, illis nequaquam inferior, admissis equis, longis armati hastis, in eum irruere. atque Amicetes quidem feriendo aberravit, declinante paululum equo; alterius hastam impe-

κέτης διημαρτήκει τοῦ βασιλέως, μικρὸν παρεκκλίναντος τοῦ ἵππου· τοῦ δ' ἄλλον τὸ δόρυ διὰ τοῦ ξίφους ὁ βασιλεὺς ἀπωσάμενος καὶ τονώσας τὴν χεῖρα, παῖει τοῦτον κατὰ τὴν κλεῖδα καὶ τὴν χεῖρα τοῦ λοιποῦ ἀποτεμένει σώματος. ὁ δὲ γὰρ 5
 Τρίτος πλήττει τοῦτον εὐθύς κατὰ τὸ μέτωπον, ὁ δὲ φρε- C
 νήρης τε ὦν καὶ ἐδραῖος τὸν νοῦν, μηδὲν ὄλωσ' συγχυθεὶς, γοργόγητι γνώμης ἐν ἀσκέπτῳ χρόνῳ τὸ δέον συνείς, ὑπτιον ἄμα τῇ πληγῇ ἑαυτὸν ὡς ἐπ' οὐρανὸν τοῦ ἵππου ἔθετο. καὶ εὐθύς τὸν χρωῖτα τοῦ σώματος μικρὸν παραξέσασα ἢ τοῦ ξί- 10
 φους ἀκμή, περὶ τὴν ἀκωκὴν παραποδιοσθεῖσα τῆς κόρυθος καὶ τὸν συνέχοντα ταύτην ὑπὸ τὴν γένυν ἱμάντα διασπάσασα, ὡσε ταύτην εἰς γῆν. τηρικαῦτα δὲ ὁ μὲν Κελτὸς ἐκεῖνος πα-
 ραθθεῖ, ὃν ᾤετο κατακορημίσαι τοῦ ἵππου, ὁ δ' εὐθύς ὄρθω-
 θεὶς, ἐπὶ τῆς ἐφροσθίδος ἐδραῖος ἐκάθητο, μηδὲν τῶν ὄπλων 15
 ἀποβαλὼν. ἀλλὰ καὶ γυμνὸν τὸ ξίφος κατέχων τῇ δεξιᾷ, D
 τῷ δὲ λύθρῳ τοῦ ἰδίου πεφοινιγμένος αἵματος, καὶ τὴν κε-
 φαλὴν ἀπερικάλυπτον ἔχων καὶ τὴν πυρσὴν καὶ ἠλιῶσαν κό-
 μην περιπλανωμένην ταῖς ὄψεσι καὶ διοχλοῦσαν αὐτόν· ὁ γὰρ ἵππος ταραττόμενος καὶ ἀποπτύων τοὺς χαλινούς καὶ φριμάσ- 20
 σων, ἀτακτότερον ἐμπίπτειν τῷ προσώπῳ τοὺς βοστρύχους πα-
 ρεσκεύαζεν· ἀλλὰ καὶ ὡς ἑαυτὸν ἀνακαλεσάμενος, ὡς ἐνῆν, τοῖς

2. τοῦ prius : τῶν P. 5. εὐθύς om. A. 6. συσχεθεὶς γορ-
 γόγητι A. 10. ἀκωκὴν P, ἀκωκὴν AG. παραποδιοσθεῖσα A. 11.
 συνέχοντα A. γένυν : δασϋν A. ἐκσπάσας A. 12. ὡσε :
 ἀφῆκε A. ἐς G, ἐπὶ τὴν γῆν A. 13. δὲ A. εὐθύς :
 αὐθις G. 15. καὶ om. G. κατέχει A. 18. πεπλανημέ-
 νην G. διοχλοῦσαν P.

rator gladio repulit, et vehementem intorquens ictum, carpum percussit manumque a reliquo abscidit corpore; tertius imperatorem recta in fronte ferit. verum ille, quo erat praesenti ac firmo animo, nihil omnino confusus, ingenii dexteritate celerrime, quid opus esset, perspexit. itaque ubi venientem sensit ictum, supinum se in equi caudam reiecit; quo factum est, ut cute dumtaxat corporis leviter perstricta, cuspidis macro ad summam offensus galeam, lorum, quo sub mento ea adstringitur, ruperit ipsamque in terram deiecerit. tum Gallus, excussisse se imperatorem equo ratus, praetervehitur; ille statim erectus, in sella firmiter insedit, nullis amissis armis, immo strictum manu tenens gladium, sanguine suo cruentatus, nudo capite, coma flava splendidaque oculis circumfusa, non sine molestia: nam equus efferatus et freni impatiens exsultando effecit, ut incomposite crines in frontem defluerent: tamen vel sic, ubi se, quantum poterat, revocavit ad seipsam, hostibus se obiecit. verum ubi etiam Turcas

ἐναντίους ἀντικαθίστατο. ἐπεὶ δὲ καὶ τοὺς Τούρκους φεύγον-
 τας ἐώρα καὶ αὐτὸν τὸν Βοδῖνον ἀπολέμητον ὑποχωροῦντα·
 ὄπλιστο γὰρ καὶ οὗτος καὶ εἰς πολέμου τύπον τὸ αὐτοῦ δια-
 τυπώσας στρατεύμα, κατὰ ταυτηνὴ τὴν ἡμέραν ἴστατο, ὡς
 P. 118 ἐπαρῆζων τάχα τῷ αὐτοκράτορι κατὰ τὰς πρὸς αὐτὸν γεγε- 5
 νημένας συνθήκας· ἐκαραδόκει δέ, ὡς ἔοικεν, ἵνα, εἰ μὲν τὴν
 ῥοπήν τῆς νίκης τῷ αὐτοκράτορι δοθῆσαν γνοίῃ, ἐπιτεθείη
 καὶ αὐτὸς τοῖς Κέλτοισι, εἰ δὲ τοῦναντίον, ἀτρεμῆση τε καὶ
 ὀπισθοπούς γένηται· ταῦτα διαλογιζόμενος, ὡς ἔξ ὧν ἐπε-
 V. 95 πράξει δῆλον, καὶ τὴν νικῶσαν ἀπάρτι τοὺς Κέλτους ἐγνω- 10
 κῶς ἔχοντας, ἄγευστος πολέμου τὸ παράπαν, οἴκαδ ἐπανα-
 δεδραμῆκει· ὃ δὲ αὐτοκράτωρ ταῦτα θεασάμενος καὶ μη-
 B δένα τὸν αὐτῷ ἐπαμύνοντα βλέπων, τὰ μετάφρασα καὶ αὐτὸς
 τηρικαῦτα δίδωσι τοῖς ἐναντίοις. καὶ οὕτως ἐδῶκον οἱ Λα-
 τῖνοι τὸ Ῥωμαϊκὸν στρατεύμα.

7. Ὁ δὲ Ῥομπέρτος καταλαβὼν τὸ τέμενος τοῦ ἁγίου 15
 Νικολάου, ὅπου καὶ ἡ βασιλικὴ σκηνὴ καὶ ἅπανα ἡ σκευὴ
 τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος, ὅπόσους εὐσθενεῖς εἶχε, τὸν
 βασιλέα διώκειν ἐκπέπομφεν, αὐτοῦ πον αὐτὸς ἐγκαρτερῶν,
 φανταζόμενος τὴν τοῦ αὐτοκράτορος κατάσχεσιν. τοιοῦτοι γὰρ 20
 λογισμοὶ τούτου τὸ ὑπέρογκον ἐξέκαιον φρόνημα. οἱ δὲ εὐ-
 ψύχως μάλιστά τούτου ἐδῶκον μέχρι τόπου τινὸς παρὰ τῶν

1. ἀντικαθίστατῃ A. 3. τόπου CG. 5. τὰς om. G. 11.
 τοῦ πολέμου G. τὸ om. G. 12. καὶ ὡς μηδένα PA, ὡς
 om. CG. 13. ἀπαμύνων G. 19. αὐτοὺς ἐγκαρτεροῦντας A.
 22. παρὰ τῶν ἐγγχωρίων : ἐγγχωρίως A.

fugientes vidit et ipsum Bodinum, pugna haud tentata, recedentem, (erat enim hic quoque in armis, et proelii more agmine suorum instructo, ita se gesserat hoc die, tanquam auxilium imperatori iam iamque ex pacto laturus; sed morabatur aperte, ut, si victoriam ad imperatorem se inclinare cerneret, Gallos et ipse aggredederetur; sin minus, pugnando abstineret seque reciperet: qui cum talia, ut re ipsa apparuit, animo agitaret, simulac victoriam in Gallorum manibus esse intellexit, proelii omnino expers, domum se proripuit,) ubi igitur haec imperator vidit, seque destitutum plane ab omnibus cognovit, tergum et ipse tandem hostibus dedit, sicque Latini exercitum Romanum persequabantur.

7. Postquam Robertus S. Nicolai templum occupavit, ubi praetorium omniaque Romani exercitus suppellectilia erant, valentissimos quos habebat milites ad insequendum imperatorem misit, dum ipse ibidem permanet, fore ut imperator caperetur, sperans. quales cogitationes spiritus eius atque arrogantiam aiebat. illi strenuissima

ἔγχωρίων καλουμένων Κακῆ Πλευρά. ἡ δὲ τοῦτου Θέσις πο-
 ταμὸς ῥέων κάτωθεν ὁ Χαρζύνης καλούμενος, ἐνθεν δὲ ὑπερ-
 κειμένη πέτρα ὑψηλῆ. ἀναμεταξὺ δὲ τούτων φθάνουσιν αὐ-
 τὸν οἱ διώκοντες· οἱ καὶ παύουσιν αὐτὸν κατὰ τὴν ἀριστερὰν
 5 πλευρὰν διὰ τῶν δοράτων, (ἐννεμὸν δὲ ἦσαν ξύμπαντες,) καὶ
 ἐπὶ τὰ θάτερα κλίνουσι. τάχα δ' ἂν καὶ ἐπεπτώκει, εἰ μὴ τὸ
 ξίφος, ὃ τῆ δεξιᾷ κατέχε χειρὶ, ἔφθασεν ἐναπερειοθῆναι τῆ
 γῆ. καὶ μὴν καὶ ἡ τοῦ μύωπος ἀκμὴ τοῦ ἀριστεροῦ ποδὸς
 ἐνδακοῦσα τὸ ἄκρον τῆς ἐφειστρίδος, ὃ ὑπόστρωμα λέγουσιν,
 10 ἀκλινέστερον τὸν ἵπποτην ἐποίησε. καὶ αὐτὸς δὲ τῆ λαιᾷ τῆς
 χαιτήης δραξάμενος τοῦ ἵππου, ἀνείχεν ἑαυτὸν. βοηθεῖται Ἰ
 μέντοι ἐκ θείας τινὸς δυνάμεως, σωτηρίαν παρ' ἐχθρῶν αὐ-
 τῷ κομιζούσης παραδόξως. ἀναφύει γὰρ δεξιόθεν ἄλλους
 Κελτούς τὰ δόρατα πρὸς ἐκείνον ὀρθώσαντας· οἱ καὶ τὰ
 15 ἄκρα τῶν δοράτων κατὰ τὴν δεξιὰν πλευρὰν ἐμβalόντες, ὄρ-
 θωσάν τε ἀθρόον τὸν στρατιώτην καὶ εἰς τὸ μέσον κατέστη-
 σαν. καὶ ἦν ἰδεῖν θαῦμα παράδοξον. οἱ μὲν γὰρ εἰς εὐωνύμων P. 119
 ἀνατρέπειν ἠπέλγοντο, οἱ δὲ ἐκ τῶν δεξιῶν τὰ δόρατα τῆ
 πλευρᾷ πῆξαντες, ὥσπερ τοῖς πρώην ἐναντιούμενοι καὶ ἀντε-

1. καικῆ C. 2. ἐνθεν δὲ : ἐνδοθεν A. 5. δ' G. ἦσαν
 om. C. 6. τὰ add. A. 7. κατέσχε A. 9. λέγουσιν A,
 λέγουσι PG. 10. ἀκλινέστερον CA, κλινέστερον PG. 11.
 δραξάμενος τοῦ ἵππου AG, τοῦ ἕ. δραξάμενος P. 12. μέντοι :
 μὲν CG. παρ' : ἐξ CG. 13. κομιζούσης αὐτῷ G. ἀνε-
 φύει G, ἀναφύει A, ἀναφύει P. γὰρ : μὲν A. 15. ἐμβα-
 λόντες G. 16. ἀθρόως C. 19. τοῖς πρώην : αὐτοῖς πά-
 λιν A. ἀντερείδοντες — δόρατα : ἀντιβάλλοντες δεξιόθεν τὰ
 δόρατα A.

imperatorem persequerantur usque ad locum, quem incolae Cace-
 pleura vocant. cuius loci hic situs est: fluit infra qui Charzanes
 appellatur amnis; hinc alta imminet rupes. inter utrumque imperato-
 rem deprehendunt hostes insectantes; qui quidem laevum eius latus
 hastis percutiunt, (novem omnino erant,) et in dextram partem eum
 inclinant. deiecissentque fortasse equo, nisi ensis, quem dextra ten-
 gebat, solo innisus eum sustinuisset. etiam calcaris laevi aculeus, extre-
 mo strato, quod substramen dicitur, implicitus, firmiter equo inhae-
 rentem reddidit. atque adeo ipse, laeva manu equi correpta iuba, sese
 sustinebat. quamquam servatus est ope quadam divina, quae salutem
 ei ab hostibus praeter spem attulit. immisit enim a dextra alios Gal-
 los, qui cum imperatorem hastis peterent easque dextro eius lateri
 applicarent, erigebant repente illum et in medio strato collocabant.
 ac spectaculum erat miraculi plenum. nam a laeva alteri deicere ni-
 tebantur, alteri, dextro lateri hastis infixis, dum illis quasi adversantur

ρεΐθοντες δόρασι δόρατα, ἐπ' ὄρθου σχήματος τὸν βασιλέα
 ἐποίησαν. ἐδράσαντος δὲ ἑαυτὸν γενναιότερον καὶ συσφίξαν-
 τος περιβάδην τὸν ἵππον ὁμοῦ καὶ τὴν ἐφροστίδα, τρηκαῦτα
 γίνεσθαι τι τῆς γενναιότητος ἐκείνου τεκμήριον. ὁ γὰρ ἵππος
 ἄλλως μὲν καὶ θερμότητος ὦν καὶ ὑγροσκελής, ἄλλως δὲ καὶ 5
 Βάθλητικώτατος καὶ πολεμικός, (ἐφθη γὰρ ὅπου τοῦτον ἀνα-
 λαβέσθαι τοῦ Βρυεννίου μετὰ τῆς ἐρυθροβαφοῦς ἐφροστίδος,
 ὁπότε τοῦτον εἶλεν ἐν τῷ καιρῷ τῆς μάχης, βασιλεύοντος ἔτι
 Νικηφόρου τοῦ Βοτανιάτου,) τὸ δὲ ὄλον εἰπεῖν, ὑπὸ θείας
 προνοίας ἐμπνευσθεῖς, πάλλεται τε εὐθύς καὶ διαέριος γίνε- 10
 ται καὶ ἐπ' ἄκρου τῆς εἰρημένης πέτρας ἐπίσταται, ὥσπερ
 ὑπόπτερος κουφισθεῖς καί, τοῦτο δὴ τὸ τοῦ μύθου, Πεγάσου
 πτερὰ λαβῶν. Σγουρίτζην τουτονὶ τὸν ἵππον ὁ Βρυέννιος
 ὠνόμαζεν. τὰ δὲ τῶν βαρβάρων δόρατα, ὥσπερ κενεμβατή-
 σακτα τὰ μὲν καὶ τῶν χειρῶν τούτων ἐξέπεσον, τὰ δὲ δια- 15
 πεπαρμένα τοῖς μέρεσι τοῦ ἐσθλήματος τοῦ βασιλέως ἐναπο-
 μέναντα, μετεωρισθέντα τῷ ἵππῳ συνηκολούθησαν. ὁ δὲ
 V. 96 εὐθύς ἀποκόπτει τὰ ἐπαγόμενα δόρατα. καὶ οὔτε τεθορύβη-
 ται τὴν ψυχὴν ἐν τοσοῦταις δεινοῖς καταστάσι, οὔτε συνεθο-
 λώθη τοὺς λογισμοὺς, ἀλλὰ ταχὺ τοῦ συνοίσοντος γίνεται καὶ 20
 τὸ παράδοξον ἐκ μέσου αὐτῶν ποιεῖται. οἱ δὲ γε Κελτοὶ

2. ἐδράσαντες G. ἑαυτὸν : αὐτοῦ A. 4. τι om. CAG. 5. καὶ
 tertium add. AG. 9. τοῦ Βοταν. Νικηφόρου G, τοῦ Βοτανιάτου
 omisso Νικηφόρου A. 10. ὑπάλλεται AG. lege ὑφέλλεται.
 12 τὸ : τὰ G. τοῦ μύθου A, τῶν μύθων PG. 13. τὸν
 ἵππον ὠνόμαζον A, ὠνόμαζεν ὁ Βρυέννιος G. 15. καὶ om.
 A. 16. μέλεσι τοῦ βασιλέως AG. 19. τοιοῦτος G. 21.
 αὐτῶν AG, ἑαυτὸν P.

et hastis hastas obiiciunt, imperatorem erectum constitutebant. qui
 ubi in sede se certius firmavit et equum pariter ac stratum femini-
 bus constrinxit, fortitudinis documentum ab illo editum est. etenim
 equus, cum ceteroquin et perfervidus esset firmisque cruribus, et plane
 aptus ad belli certamina, (acceperat eum a Bryennio quondam cum
 purpureo ephippio, cum is in proelio captus esset, Nicephoro Botani-
 atate etiam tum imperatore,) divina denique providentia inflammatus,
 subsillit repente in altum et in summa rupe, cuius modo meminimus,
 insistit, velut volucris sublatus atque, ut in fabula est, Pegasi alas
 nactus: Sguritzem hunc equum Bryennius nominaverat. barbarorum
 hastae, partim in vanum coniectae, horum manibus excidebant, aliae
 infixae vestimentis imperatoris inhaerentesque, sublime una cum equo
 ferebantur; quas ille statim excussit. ac licet in tanto discrimine ver-
 saretur, tamen nec perturbatus animo erat, nec consilii inops, sed
 statim, quod factum opus erat, aggressus, miraculum e medio amolitur.

κεχηρότες εἰστήκεσαν, τὸ γεγονός ἐκκλητρώμενοι· καὶ γὰρ ἦν ἐκκληξέως ἄξιον· θεασάμενοι δὲ τοῦτον ἐφ' ἑτέραν τραπέντα, καὶ αὐθις ἐδίωκον. ὁ δὲ ἐπὶ πολὺ νῶτα τοῖς μεταδιώκουσι στρατιώταις διδούς, στρέψας τὸν χαλινὸν καὶ συν- 5 αητήσας ἐνὶ τῶν διωκόντων, διελαύνει τὸ δόρυ τοῖς στέροισι. ὁ δὲ τηρικαῦτα εἰς γῆν ὑπτίος ἔκειτο. ὁ δὲ βασιλεὺς αὐθις τὰς ἡνίας στρέψας, εἶχετο τῆς προτέρας ὁδοῦ. συναγαγὼ τῶν ἀπὸ τῶν ἐμπροσθεν διωκόντων τὰς Ῥωμαϊκὰς δυνάμεις Κελτοῖς οὐκ ὀλίγους· οἱ δὲ πόρωσθεν τοῦτον θεασάμενοι, 10 συνηρηκότες ἔστησαν, τοὺς τε ἵππους ἀναψύξαι βουλομένοι, ἅμα δὲ καὶ ζωγρησάμενοι τοῦτον ἐθέλοντες κἀντεῦθεν ὡσερ τι λάφυρον τῷ Ῥομπέρτῳ κομίσει. ὁ δὲ ἅμα μὲν τοὺς ὀπισθεν φεύγων διώκοντας καὶ τοὺς ἐμπροσθεν θεασάμενος, ἀπεργνώ- κει τὰς σωζούσας ἐλπίδας. συλλεξάμενος δὲ ἑαυτὸν, ἐπει 15 τῶν ἄλλων μέσον τινα ἐθέασατο, ἀπὸ τε τοῦ σώματος καὶ τῆς τῶν ὄπλων ἀποπαλλομένης αἴγλης τὸν Ῥομπέρτον εἶναι νομί- σασ, καταστήσας τὸν ἵππον, κατ' αὐτοῦ φέρεται· κἀκεῖνος δ' ἐκεῖθεν, πρὸς αὐτὸν τὸ δόρυ εὐθύνας. καὶ μέντοι γε καὶ συνελάσαντες ἄμφω κατὰ τὸ μεταίχιμιον, κατ' ἀλλήλων ἔν- 20 ται. πρότερος δὲ ὁ αὐτοκράτωρ διυθύνας τὴν χεῖρα, παίει τοῦτον διὰ τοῦ δόρατος· τὸ δὲ αὐτόθεν διὰ τῶν μαζῶν εἰς

1. εἰστήκεσαν A, εἰστήκησαν PG. 3. τὰ πολὺ A. 4. τοὺς χαλινούς AG. 6. αὐθις: εὐθύς G. 11. κἀντεῦθεν: καὶ A. 13. διώκοντας φεύγων A. 14. ἐπει A, ἐπὶ PG. 17. φέρεται: φαίνεται A. 18. τὸ δόρυ om. A. γε om. A. 19. μεταίχιμιον AG, μεσαίχιμιον P. ἔνται P, recte AG. 20. πρότερος A, πρότερον PG.

Galli hiantes stabant, re haud immerito percussi; mox altrorsum fugientem conspicati, rursus insequuntur. verum ille, postquam diu insequentibus militibus terga dedit, versis habenis, uni instantium occurrit, et pectus hasta transfixit. is statim supinus humi procubuit. at imperator, converso rursus equo, eodem quo antea itinere perrexit. nec paucis obviam fit Gallis, qui Romanas copias ulterius persecuti erant; qui ut procul eum conspexere, confertim subsistunt, ut et equis paullulum quietis darent, et vivum Alexium caperent, captumque veluti spoliū ad Robertum adducerent. ibi tum imperator, qui et persequentes a tergo hostes fugeret, et obviam a fronte factos cerneret, de salute desperavit. sed animo collecto, cum in hostium globo quempiam animadvertisset, quem et proceritate corporis et armorum fulgore Robertum esse suspicabatur, recta eum equo petit. idem alter facit, hastam in Alexium torquens. ita in medio concurrunt ambo seque invicem aggrediuntur. prior imperator, directa manu, percutit eum hasta, quae illico per pectus in dorsum traicitur.

τὰ μετάφρασα διεκβάλλεται. καὶ τὸν μὲν βάρβαρον αὐτίκα
 Β εἶχεν ἢ γῆ· εὐθὺς δὲ τοῦτον ἀφῆκε καὶ ἡ ψυχὴ, τῆς τρω-
 σεως καιρίας γεγεννημένης. καὶ τοῦ λοιποῦ ὁ βασιλεὺς, δια-
 σχαθείσης τῆς φάλαγγος, διὰ μέσων αὐτῶν ἐξιπνάσατο,
 ἄδειαν ἑαυτῷ ἐφευράμενος τὴν σφαγὴν τοῦ βαρβάρου τούτου. 5
 οἱ δ' εὐθὺς τὸν τρωθέντα εἰς γῆν ἐρριμμένον θεασάμενοι,
 περιχυθέντες τῷ κειμένῳ, περὶ αὐτὸν διεπονοῦντο. καὶ οἱ
 ἄρισθεν δὲ τὸν βασιλέα διώκοντες τούτους θεασάμενοι, ἀπο-
 βάντες τῶν ἵππων καὶ γνωρίσαντες τὸν ἄνδρα, ἐκόπτοντο ὀλο-
 λύζοντες. ἀλλ' ὁ Ῥομπέρτος μὲν οὐκ ἦν, ἕτερος δὲ τῶν 10
 ἐπιφανῶν καὶ ὁ τούτου δευτέρος. τούτων δὲ ἀσχαλουμένων,
 ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὰ πρόσω τὴν πορείαν ἐπεποιήτο.

8. Ἄλλ' ἔγωγε μεταξὺ τῶν λόγων ἐπελαθύμην τὸ μὲν
 C διὰ τὴν φύσιν τῆς ἱστορίας, τὸ δὲ καὶ διὰ τὴν τῶν πρα-
 γμάτων ὑπερβολὴν, ὅτι πατρὸς κατορθώματα γράφοιμι. μηδὲ 15
 γὰρ βουλομένη τὴν ἱστορίαν ὑποπτον θεῖναι, πολλάκις παρα-
 τρέχω τὰ τοῦ πατρός, μήτε αὐξάνουσα, μήτε πλάτος περι-
 τιθεῖσα. εἶθε γὰρ ἐλευθέρα ἦν τοῦ πάθους τούτου τοῦ πα-
 τρικοῦ καὶ ἀπόλυτος, ἵνα καθάπερ ὕλης ἀμφιλαφοῦς δραξα-
 μένη, τὴν σοβῆδα γλῶσσαν ἐνεδειξάμην, ὁπόσῃν ἔχει περὶ τὰ 20

2. εἶχε γῆ A, εἶχεν γῆ P, εἶχε ἢ γῆ G. δὲ A, γὰρ PG.
 ἀφῆκεν ἢ G, ἀφῆκεν καὶ ἢ P, recte A. 3. ὁ βασιλεὺς τοῦ
 λοιποῦ G. 5. ἑαυτῷ A, αὐτῷ PG. τούτου om. A. 6.
 δὲ G. 7. διαχυθέντες A. τῷ add. A. διεπονοῦντο :
 κατεθρονοῦντο A. ἀλλὰ καὶ A. 8. δὲ add. C. 12. πε-
 ποιήτο A. 14. καὶ om. CG. 16. μετατρέχω CG. 17.
 πλάτος : πάλιν CG. περιτιθεῖσα C, περιτιθεῖσα PG.

statim humi barbarus prostratus, animam efflat, gravi accepto vul-
 nere. mox divisa imperator phalange, per medios ferebatur hostes,
 opportunitatem ex barbari istius nece nactus. nam illi ut vulneratum
 et humi stratum conspexere commilitonem, accurrebant et in iacente
 occupati erant. nec qui a tergo imperatorem persequiebantur, cum
 hos vidissent, non descenderunt equis agutumque planxerunt ulu-
 lantes. quanquam Robertus non erat, verum nobilium unus et a
 Roberto secundus. sic igitur istis occupatis, imperator iter porro
 perrexit.

8. Verum ego, dum haec narro, oblita sum et propter historiae
 naturam et propter facinora inaudita, patris me res gestas describere.
 etenim ne historiae fidem suspectam reddam, saepe transcurro, quae
 de patre narranda sunt, nec exaggerans ea, nec copiose tractans.
 quod utinam vacua essem ab hoc erga parentem affectu et soluta!
 certe in amplissimo veluti campo libere excurrans, quantum oratio
 mea in tractandis rebus praeclare gestis usum habeat, probassem. nunc

καλὰ τὴν οικείωσιν, ἐπηλυγάζει δὲ μου τὸ πρόθυμον ἢ φου-
 σική στοργή, μὴ πως δόξαιμι τοῖς πολλοῖς ὑπὸ προθυμίας V. 97
 τοῦ λέγειν περὶ τῶν κατ' ἐμᾶντῆν, τερατολογίας παρέχειν
 ὑπόληψιν. καὶ γὰρ ἂν πολλαχοῦ τῶν κατορθωμάτων τῶν
 5 πατρικῶν μεμνημένη, καὶ τὴν ψυχὴν αὐτὴν ἀπεισάλαξα, ξυ-
 γράφουσά τε καὶ διηγουμένη, ἐν ὁποίοις κακοῖς περιπέτωκε, P. 121
 καὶ οὐδ' ἄνευ μονωδίας καὶ θρήνου τὸν τόπον παρῆλθον.
 ἀλλ' ἵνα μὴ ῥητορεία κομψή τις ἢ κατὰ τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς
 ἱστορίας, ὡσπερ τις ἀπαθῆς ἀδάμας καὶ λίθος, παρατρέχω
 10 τὰς τοῦ πατρὸς μου ξυμφορὰς. ἄπερ ἔδει καμὲ καθάπερ
 ἐκείνον τὸν Ὀμηρικὸν νεανίσκον εἰς ὄρκον προφέρειν (οὐδὲ
 γὰρ εἶμι χείρων ἐκείνου τοῦ λέγοντος "οὐ μὰ Ζῆν', Ἀγέλαε,
 καὶ ἄλγεα πατρὸς ἐμεῖο") πρὸς τὸ εἶναι καὶ λέγεσθαι φιλο-
 πάτωρ. ἀλλὰ τὸ μὲν πάθος τὸ πατρικὸν ἐμοὶ μόνῃ καταλε-
 15 λείφθω καὶ θανυμάζειν καὶ δλοφύρεσθαι, τὰ δὲ τῆς ἱστορίας B
 ἐχέσθω, μετὰ ταῦτα οἱ μὲν Κελτοὶ τῆς πρὸς τὸν Ῥομπέρ-
 τον ὁδοῦ φερούσης εἶχοντο. ὁ δὲ κενούς τούτους θεασάμε-
 νος, πυθόμενός τε τὰ τούτοις συμπεσόντα, πάντας μὲν μεγά-
 λως κατηγιάτω, ἕνα δὲ τούτων ἔκκριτον καὶ μαστίζειν ἠπεί-
 20 λει, ἄναδρόν τε ἀποκαλῶν καὶ ἀπειροπόλεμον· καὶ ὅτι μὴ
 καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῆς πέτρας μετὰ τοῦ ἵππου ἀνέθορε, καὶ τὸν

1. ἐπηλυγάζει C, ἐπιλυγάζει PG.	5. ἀπεισάλαξα C, ἐπεισά-
λαξα PG.
6. πόσοις CG.	κακοῖς C et in margine P, και-
ροῖς PG.
8. ἵνα ἢ τορρεία G.	ἐκεῖνο om. G.
10. μου
om. C.	17. θεασάμενός τε καὶ τὰ συμπεσόντα A.
19.
ἤτιςτο μὲν πάντας μεγάλως A.	21. τὴν
πέτραν A.

coercet hanc animi propensionem naturalis amor, ne forte multitudini videar, domesticas res celebrandi cupiditate fabulosae narrationis prae-
 bere suspicionem. ac si frequenter ea, quae pater meus bene gessit, com-
 memorarem, lacrimis confecta essem in describendis tantis malis, qui-
 bus ille circumventus est; nec vero etiam sine lamentis luctuque lo-
 cum praetermissem. verum ne oratorius quidam fucus illam historiae
 partem adulteret, velati adamas durus aut silex, patris mei casus
 transcurro; quos quidem etiam me, ut Homericum illum iuvenem, ad
 iusiurandum (nec enim deterior sum illo, qui ait "non per Iovem, Age-
 lae, et per patris mei mala") adhibere oportebat, quo patris amans
 et essem et dicerer. sed casus paterni mihi soli relinquuntur et ad-
 mirandi et deplorandi; in sequentibus autem historiam enarrare per-
 gam. postea Galli ad Robertum rediere. qui ubi vacuos eos conspexit,
 et quae ipsis acciderant audivit, cum omnes vehementer obiurgavit,
 tum unum inter ceteros insignem etiam flagris se caesurum esse mi-
 nabatur, ignavum relique bellicae imperitum eundem dicens. atque

βασιλέα Ἀλέξιον ἢ κρούσας ἀνέλεν ἢ δραξαίμενος ζῶντα ἦγα-
 γε, τὰ πάνδευνα πάσχειν ᾔετο. ἦν γὰρ ὁ Ῥομπέρτος οὗτος
 C τᾶλλα μὲν εὐψυχότατός τε καὶ φιλοκινδυνότατος, πικρίας δὲ
 ὄλος ἄνθρωπος, καὶ ἐν ῥίσιν ἐπικαθήμενον ἔχων τὸν χόλον
 καὶ τὴν καρδίαν μεστὴν θυμοῦ καὶ ὀργῆς ἔμπλεων, καὶ οὕτως 5
 ἔχων περὶ τοὺς πολεμίους, ὡς ἢ τὸν ἀντικαθιστάμενον δια-
 πειρᾶι τῷ δόρατι, ἢ ἑαυτὸν διαχρήσασθαι, παρὰ τὸν Μοι-
 ραῖόν, φησι, κλωστήρα ἀπαλλαττόμενος. ὁ μέντοι στρατιώ-
 τῆς ἐκεῖνος, ὃν ὑπ' αἰτίαν ὁ Ῥομπέρτος ἦγε, τό τε ἀνεπίβα-
 τον καὶ ὄξυ τῆς πέτρας μάλα σαφῶς διηγέτο, καὶ ὅτι εἰς τὸ 10
 μετρωρότατον ὁ τόπος ἐπῆρτο, καὶ ὡς ἢ πέτρα ὄξετα ἦν καὶ
 ἀκροσφαλῆς, καὶ ὡς οὐδένα οὐ πεζόν, οὐχ ἱππότην ἐπιβῆναι
 ταύτης δυνατὸν ἄνευ θείας τινὸς μηχανῆς, μὴ ὅτι γέ τινα πο-
 D λημούμενον καὶ μαχόμενον, ἀλλ' οὐδ' ἄνευ πολέμου τινὸς εἶναι
 δυνατὸν ἀποπειρῶσθαι τῆς πέτρας. “εἰ δὲ μοί” φησι “καὶ 15
 διαπιστοίης, ἐπιχειρήσας ἢ αὐτὸς σὺ ἢ τις ἄλλος τῶν ἱππο-
 τῶν ὁ θαρραλεώτατος, τῶν ἀμηχάνων αἰσθήσεται. εἰ δ' οὐν,
 ἀλλ' εἴ τις ἀναφανεῖται τῆς πέτρας περιγεγόμενος, μὴ ὅτι γέ
 ἄπτερος, ἀλλὰ καὶ ὑπόπτερος ὢν, ἔτοιμος αὐτὸς πᾶν ὁ τι
 δεινὸν ὑποστῆναι καὶ ἀνανδρίαν κατακριθῆναι.” ταῦτα εἰ- 20
 P. 122 πὼν μετὰ θαύματος καὶ ἐκπλήξεως ὁ βάρβαρος τὸν ἐπίχολον
 Ῥομπέρτον κατέστειλέ τε καὶ εἰς θαῦμα ἐκίνησεν ἀφόμενον

1. ἀνήγαγε CG. 4. ἐν C, ἐπὶ PG. 9. αἰτίαςιν CG. 12.
 ἀκροσφαλῆς G, ἀκροφαλῆς P. 12. οὐχ : γχ G. 15. μοί :
 μή A. καὶ om. AG. 16. ἢ αὐτὸς : καὶ αὐτὸς G. ἄλ-
 λος τις A. 19. ὁ τι : εἴτε C. 20. δεινὸν : δυνατὸν CG.
 ἀνανδρίαν C, ἀνανδρίας PG. 22. τε om. G.

Is, quod non et ipse in saxum cum equo insilisset, nec Imperatorem
 Alexium sive ictu trucidasset, sive vivum adduxisset captum, gravis-
 sima quaeque passurus sibi videbatur. erat quippe Robertus cum fortis-
 simus et maxime temerarius, tum praecipue ad saevitiam proclivis,
 et naribus quasi insidentem iram habebat animumque iracundiae ac
 stomachi plenum, atque ita se in hostes gerebat, ut aut adversarium
 hasta transfigeret, aut ipse sibi mortem conscisceret, Parcarum, ut
 aiunt, filo vel contra fatum rupto. sed miles ille, in quem culpam
 Robertus conferebat, quam praecepta atque praeceps rupes illa esset,
 clare exponebat; altissime locum exsurgere, rupem summa proclivi-
 tate esse, neque quenquam, nec peditem nec equitem, sine divina
 quadam machina ascendere in eam posse, et tantum abesse, ut pu-
 gnanti et lacessito id contingat, ut ne extra quidem proelium rupes
 superari queat. “quod si mihi, inquit, fidem non habes, vel tu ipse
 vel alius quidam equitum audacissimus cum expertus fuerit, id nullo
 modo fieri posse senties; sin quis erit, qui in verticem rupis enita-

τοῦ ὀργίζεσθαι. ὁ δὲ βασιλεὺς τοὺς ἐλιγμοὺς τῶν παρακει-
 μένων ὄρων καὶ πᾶσαν τὴν δύσβατον ἀτραπὸν ἐν δυοῖν νυχθη-
 μέροις διεξελθὼν, καταλαμβάνει τὴν Ἀχρίδα. ἐν δὲ τῷ
 μεταξὺ τὸν Χαρζάνην διελθὼν καὶ μικρὸν περὶ τὴν καλουμέ-
 5 νην Βαβαγορὰν ἐγκατερέσας, (τέμπος δ' αὐτῇ δύσβατόν
 ἔστι,) μὴθ' ὑπὸ τῆς ἥτις, μὴθ' ὑπὸ τῶν ἄλλων τοῦ μόθου
 κακῶν τὸν νοῦν συγχυθεῖς, μὴθ' ὑπὸ τῆς κατὰ τὸ μέτωπον
 τοῦ τραύματος ὀδύνης ὑποχαλάσας, καὶ τὰ ἐντὸς ὑπὸ τῆς Β
 λύπης τῶν ἐν τῇ μάχῃ πεπτωκότων καὶ μᾶλλον τῶν γενναίως V. 98
 10 ἀγωνισαμένων ἀνδρῶν ἐξεφλέγετο· ἀλλ' ὅμως ὄλος τῆς πό-
 λεως ἦν Δυρραχίου καὶ ταύτης ἐμέμνητο, ἀχθόμενος ὅτι
 ἄτρο ἡγεμόνος καταλέλειπτο, τοῦ Παλαιολόγου διὰ τὴν ὀξείαν
 συμβολὴν τοῦ πολέμου μὴ δυνηθέντος ἐπαναστρέψαι. καί,
 ὡς ἐνόν, τοὺς κατ' αὐτὴν ἡσφαλίσατο καὶ τὴν τῆς ἀχροπό-
 15 λεως φρουρὰν τοῖς ἐκκρίτοις Βενετικοῖς τῶν ἐκεῖσε ἀποίκων
 ἀνέθετο, τὴν δὲ γε ἐπίλοιπον πᾶσαν πόλιν τῷ ἔξ Ἀρβανῶν
 ὀρωμένῳ Κομισκόρτῃ, τὰ συνοίσοντα διὰ γραμμῶν ὑπο-
 θέμενος.

5. Βαβαγορὰν G. lege αβτη. 6. τῶν add. G. τοῦ μό-
 θου om. CG. 9. τῆ om. G. 11. καὶ ὅτι A. 13. ἐπα-
 ναστρέψαι μὴ δυνηθέντος A. 14. ἔξ ὄν CG. τῆς om. CG.
 16. Ἀρβανῶν G. 17. κομησκόρτη G.

tur, non modo alarum expers, sed etiam alatus, non recuso, quia supplicium quantumvis acerbum patiar ignaviaeque condemner." quae cum mirabundus reique novitate stupens barbarus dixisset, Roberti iram placavit et in admirationem vertit. at imperator adiacentium montium flexus difficillimo duorum dierum totidemque noctium itinere emensus, Achridem pervenit. in quo itinere cum Charzanem fluvium traiecisset et paullulum in valle in via, quae Babagora dicitur, commoraretur, nec clade ceterisque proelii incommodis perturbatus, nec dolore accepti in fronte vulneris afflictus, quamvis intimo luctu suorum, qui in pugna ceciderant, eorum praesertim, qui strenue dimicaverant, premeretur, tamen totum in Dyrrhachio urbe animum occuparat sollicitusque erat, quod praeside careret. etenim Palaeologo propter pugnam amissam eo reverti non licuerat. itaque, quantum poterat, incolae confirmavit, atque arcis custodiam Venetorum qui ibi erant colonorum primoribus mandavit, reliquam urbem Comiscortae ex Albanis oriundo tradidit, et quae facienda viderentur, per litteras significavit.

ΑΛΕΞΙΑΣ Ε.

ALEXIADIS LIBER V.

ARGUMENTUM.

Dyrrhachium Roberto se dedit. Alexius Deaboli suos colligit. ad militem parandum, in summa aerarii inopia, pecuniam tibi, quacunque ratione possit, procurari iubet (1). Isaacius Sebastocrator, convocata synodo, obtinet, ut vasa sacra, quorum nullus esset usus, in publicum conferantur. inde vehemens Leonis Chalcedonensis episcopi erga imperatorem odium et insolentia (2). Robertus, ubi Henricum, ab Alexio arcessitum, Longibardiam invasurum cognovit, Boemundo relicto, in Italiam redit. una cum papa in Henricum movet, qui tamen, audita Alexii clade, domum se recipit (3). interim Boemundus, in Illyrico bellum urgens, Iohannina occupat. Romanos proelio bis fundit (4). Alexius, Cpolim reversus, Turcarum auxilia advocat. Boemundus Larissam obsidet, Leone Cephala fortiter propugnante. imperator auxilio venit (5). structis insidiis, ipse castra Gallorum expugnat (6). sed altero die Michaelis Ducae imprudentia minus prospere res cedit. comites Galli, ab Alexio tentati, Boemundum Aulonem recedere cogunt (7). imperator Cpolim revertitur. ecclesia erroribus Iohannis Itali turbata. eius hominis ortus, studia, mores (8). anathemati Alexii iussu subiectus, mox ad frugem bonam redit (9).

P. 125 1. Ὁ μέντοι Ῥομπέρτος ἀμεριμνήσας παντάπασι, τὴν
V. 101 λείαν πᾶσαν καὶ τὴν βασιλικὴν σκηνὴν ἀφελόμενος, τροπαιο-

ΑΛΕΞΙΑΔΟΣ βιβλίον ε' AG.

1. **R**obertus animo plane securo, praeda omni et imperatorio tabernaculo potitus, victoria reportata exsultans planitiem repetiit,

φόρος καὶ γανυριῶν τὴν πεδιάδα κατέλαβεν, εἰς ἣν πρότερον
 ἠύλλιζετο, τὸ Δυρραχίον πολιορκῶν. καὶ μικρὸν διαναπαυσά-
 μενος ἐβουλεύετο, εἰ χρὴ αὐτῷ ἀποπειραῖσθαι τῶν τοῦτου
 5 τειχῶν, ἢ τὴν μὲν πολιορκίαν εἰς τὸ ἐπιὸν ἕαρ παραφυλά-
 ξασθαι, τὸ παρὸν δὲ τὴν Γλαβινίτζαν καταλαβεῖν καὶ τὰ Ἰω-
 αννίνα, ἀκκέισε παραχειμάσαι, καταδέμενον τὸ ὀπλιτικὸν
 ἄπαν εἰς τὰ ὑπερκείμενα τέμπη τῆς πεδιάδος Δυρραχίου. οἱ
 δ' ἐντὸς Δυρραχίου, καθάπερ ὁ λόγος ἐδήλωσεν, ἐπεὶ οἱ Β
 πλείους ἀπὸ Μέλφης καὶ Βενετίας ἦσαν ἄποικοι, τὰ ξυμπε-
 10 σόντα τῷ αὐτοκράτορι μεμαθηκότες, καὶ τὴν τοσαύτην ἀνδρε-
 κτασίαν καὶ τὴν τῶν τηλικούτων ἀνδρῶν σφαγὴν, καὶ τοὺς
 στόλους ὑποκεχωρηκότας, καὶ ὅτι ὁ Ῥομπέρτος εἰς τὸ ἐπιὸν
 ἕαρ τὴν πολιορκίαν ταμιεύεται, δισκοπεῖτο ἕκαστος, ὃ τι
 15 πράττειν χρὴ καὶ σῶζεσθαι καὶ μὴ ἀθῆς ἐς τοσοῦτους ἐμπε-
 πτωκέναι κινδύνους. συλλεξάμενοι οὖν ἑαυτούς, τὸ ἀπόρη-
 τον ἕκαστος εἰς τὸ ἔμψρανὲς ἄγουσι, καὶ περὶ τῶν ὄλων γνω-
 σιμαχῆσαντες, ὥσπερ ἐν ἀπόροις πόρον εἰρηκέναι ψήθησαν
 πεισθῆναι τε τῷ Ῥομπέρτῳ καὶ παραδοῦναι οἱ τὴν πόλιν. C
 ἐρεθισθέντες δὲ καὶ παρὰ τοῦ τῶν ἐπὶ τῶν Μέλφης καὶ ταῖς
 20 τούτου πεισθέντες ὑποθημοσύναις, τὰς εἰσόδους ἀναπετάσαν-
 τες, πάροδον τῷ Ῥομπέρτῳ δεδώκασιν. ἐγκρατῆς δὲ τούτου
 γενόμενος, τὰς δυνάμεις μετεκαλεῖτο, φιλοκρινῶν ἅμα, εἴ που

2. ἠύλλιζετο πρότερον A. 3. ἐβούλετο G. εἰ C, ἢ PG. vid.
 annotat. 4. μὲν om CG. 8. δὲ A. ἐδήλωσε G. 17.
 εὐρημένοι G. 18. τε om. C. 19. παρὰ τοῦ PG, correxi.
 ἐποίκων C, ἀποίκων PG. 22. φυλλοκρινῶν C. lege φυλο-
 κρινῶν.

in qua antea castra posuerat, cum Dyrrhachium obsideret. atque
 paullulum illic commoratus, deliberavit, utrum tentanda rursus moe-
 nia huius urbis essent, an in ver proximum oppugnatione dilata, in
 praesenti Glabinitzam et Iohannina occupare ibique hiemare praesta-
 ret, exercitu universo in vallibus collocato, quae supra Dyrrhachii
 planitiem iacent. verum qui Dyrrhachium obtinebant, cum plerique
 Melphenses et Veneti essent coloni, ut supra narravimus, postquam
 imperatoris cladem insignem et tantorum hominum caedem acceperunt,
 et classem utramque decessisse, Robertumque in ver proximum obsidio-
 nem parare, eorum quisque, quid faciendum esset, ut incolumes forent,
 neve in tanta rursus pericula inciderent, dispiciebant. concione convo-
 cata, suam quisque mentem aperiunt ac de summa rei consilia agitant;
 tandem difficultatis expediendae eam sibi viam reperisse visi sunt, ut
 Roberto morem gererent urbemque dederent. cumque etiam a Mel-
 phensium accolarum quodam instigati essent, consiliis eius obsecuti,
 portis patefactis, aditum Roberto dederunt. urbe is occupata, eopias

τέτρακαί τις καρίαν ἢ ἐπὶ χρωῶ παραξέσαντος τυχὸν τοῦ
 ξίφους, καὶ διερευνῶμενος ὁποῖός τε καὶ ὀπόσοι πολέμου πα-
 ρανάλωμα γέγονασιν ἐν ταῖς προηγησαμέναις μάχαις, σκοπῶν
 Δάμα, ἐπεὶ χειμῶν ἤδη παρῆν κατὰ τὸδε καιροῦ, διὰ τούτου
 καὶ μισθοφορικὸν ἕτερον ἐπισυνάξαι καὶ ξενικὰς ἐπισυλλέξαι 5
 P. 126 δυνάμεις, καὶ ἦρος ἐπιφανέντος, τηρικαῦτα πανστρατὶ κατὰ
 τοῦ βασιλέως χωρῆσαι. ἀλλ' οὐκ αὐτὸς μὲν ὁ Ῥομπέρτος,
 καίτοι νικητὴν ἑαυτὸν καὶ τροπαιούχον ἀνευφημῶν, τοιαῦτα
 ἔλογίζετο, ὁ δ' ἤτηθεις βασιλεὺς καὶ τραυματίας γεγονώς,
 διὰ τὴν ἀνύποιστον ἐκείνην ἤτταν καὶ τοσοῦτους καὶ τοιοῦ- 10
 τους ἀποβεβληκῶς μορμολυχθεὶς οἷον συνέσταται· ἀλλὰ μη-
 δὲν σμικροπροπέδς περὶ ἑαυτοῦ λογισάμενος, μηδὲ χαλαίας
 ὄλωσ τὸν λογισμόν, σπεύδων ἦν ὅλη γνώμη τὴν ἤτταν ἦρος
 φανέντος ἀνακαλέσασθαι. ἦσαν γὰρ ἄμφω πάντα προῖδειν
 καὶ συνιδεῖν ἱκανοί, καὶ πολεμικῶν τεχνασμάτων οὐδενοῦς 15
 Βάδας, ἀλλὰ πάσαις μὲν τειχομαχίαις, πάσαις δὲ λοχήσεσι,
 V. 102 καὶ ταῖς ἐκ παρατάξεως ἀγωνίαις ἐθάδες, τὰς δὲ διὰ χειρὸς
 πράξεις δραστικοὶ καὶ γενναῖοι, καὶ ἐχθροὶ πάντων τῶν ὑπ'
 οὐρανὸν ἡγεμόνων γνώμη καὶ ἀνδρεία κατὰλληλοι. εἶχε δὲ τι τοῦ
 Ῥομπέρτου πλέον ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος, ὅτι νεάζων τὴν ἡλικίαν 20
 ἔτι, κατ' οὐδὲν ἐλάττων τοῦ ἡδὴ ἀκμάζοντος ἦν καὶ τὴν γῆν

1. παραξέσαντος P. 2. πόσοι G. 3. γέγοναν C, ἐγεγόνα-
 σι G. καὶ σκοπῶν CG. 4. διὰ τούτου om. G. 8. νικη-
 τὴν καὶ τροπαιούχον ἑαυτῶν G. 12. περὶ om. PG, add. F, αὐ-
 τοῦ G. 14. ἀνακαλέσασθαι ἦρος φανέντος G. 15. τεχνη-
 σμάτων G. 17. ἐθάδες FC et in margine P, αὐθάδεις PG.
 21. κατ' : καὶ G.

eo evocavit perquisivitque, num quis forte vulneratus esset graviter, an cutem leviter gladio perstringente; simul percontatus est, quot qualesque in pugnis superioribus periissent; cogitavit idem, cum hiems tum iam adesset, per id tempus exercitum mercenarium alterum cogere et peregrinos milites conducere, vere autem ineunte cum omni copiarum vi imperatorem aggredi. neque tamen solus Robertus, qui victoriam tropaeaeque retulerat, talia in animo habebat, victus autem imperator et vulneratus, intolerabili ista clade, tot tantisque viris amissis, quasi formidine perterrefactus, animo cecidit. immo nihil se indignum cogitans, nec omnino deliberandi curam remittens, tota mente nitabatur victoriam vere proximo revocare. nam uterque quidvis prospicere et perspicere facile poterant, nec bellicae artis ullius rudes erant, sed in omni genere oppugnationis struendarumque insidiarum atque in proeliis aperto Marte committendis exercitati, manu prompti et fortes, et adversarii prae omnibus ubique ducibus consilio et fortitudine pares. quauquam eo excelluit Alexius, quod iuvenis adhuc aetate erat, nec tamen ulla re alteri cedebat,

μικροῦ σαλεύειν ὄλας τε φάλυγας ἐκ μόνου ἀμβοήματος ἀ-
 χούτος συνταράττειν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἑτέροις συντηροῖσθω-
 σαν τόποις · μελήσει γὰρ πάντως τοῖς ἐγκωμιάζειν ἐθέλου-
 σιν. ὁ δὲ γε βασιλεὺς Ἀλέξιος, ἐν Ἀχρίδι μικρὸν ἑαυτὸν
 5 ἀνακτησάμενος καὶ τὸ σῶμα διαναπαύσας, καταλαμβάνει τὴν
 Λεάβολιν. καὶ τοὺς μὲν τοῦ πολέμου διασωθέντας τῆς ἐκ
 τοῦ μόχθου κωκοπαθείας, ὡς ἐνὸν, ἐπανελάμβανε, τοὺς δὲ γε
 ἐπιλοῖτους ἀπανταχόθεν ἀποστείλας διεκρούευσεν τὴν Θεσσα-
 λονικήν καταλαβεῖν. ἐπεὶ δὲ πείραν τοῦ Ῥομφέτου καὶ τῆς
 10 τὸλμης τοῦ τηλικούτου ἔσχε στρατεύματος, καὶ πολλὴν ἀφέ-
 λειαν καὶ ἀνανδρίαν τῶν ὑπ' αὐτὸν κατεψηφίσατο, (οὐ γὰρ C
 ἂν προσθεῖην στρατιωτῶν, ὅτι καὶ οἱ τέως παρόντες ἀγύμνα-
 στοί τε τὸ παράπαν ἦσαν καὶ πάσης στρατιωτικῆς ἐμπειρίας
 ἀδαεῖς,) διὰ τοῦτο γοῦν ἐδεῖτο συμμάχων · τὸ δὲ ἄτερ χρη-
 15 μάτων οὐκ ἐνῆν · τὰ δὲ οὐ παρῆν, τῶν βασιλικῶν ταμιείων
 ἐπὶ μηδενὶ δέοντι κενωθέντων ὑπὸ τοῦ προβεβασιλευκότος Νι-Ρ. 127
 κηφόρου τοῦ Βοτανιάτου τοσοῦτον, ὡς μηδὲ τῶν ταμιείων
 κεκλεῖσθαι τὰς θύρας, ἀλλὰ ἀνέτως πατεῖσθαι παντὶ τῷ βου-
 λομένῳ δι' αὐτῶν ὀδεύειν · προπέποτο γάρ. ἐνθεν τοι καὶ
 20 ἐν ἀμμηχανία τὸ πᾶν συνίστατο, ἀσθενείας τε καὶ πενίας ὁμοῦ
 συμμειζούσης τὴν ὑπὸ τοὺς Ῥωμαίους. τότε δὲ τότε τί τὸν

7. lege μόθου. τοὺς ἐπιλοῖτους δὲ A. 13. καὶ πάσης : καὶ
 om. C, ἐν πᾶσι καὶ G. 14. τὸ δὲ A, τότε PG. 15. ταμιείων
 AG. 16. ὑπὸ τῶν προβεβασιλευκότων τοῦ τε βοτανιάτου καὶ
 μαχαῖλ τοῦ δούκα A. 17. τοσοῦτον add. C. ταμιείων G.
 19. ἐντεῦθεν καὶ ἀμμηχανία A. 20. ἀσθενείας AG, ἀσθενίας P.
 τε add. A. 21. τοὺς add. A.

qui in ipso flore erat, et terram tantum non concutere totasque pha-
 langas solo clamore perturbare se posse iactabat. verum de his aliis
 erit dicendi locus: neque enim ista negligere oportet, qui laudatio-
 nem scribere volunt. sed Alexius imperator, postquam Achride paullu-
 lum quieti se dedit corpusque recreavit, Deabolim se contulit. ibi qui e
 clade incolumes pervenerant, ex belli laboribus et fatigatione, quantum
 poterat, refecit; reliquos undecunque, missis legatis, Thessalicam
 convenire iussit. sed cum Robertum eiusque exercitus audaciam ex-
 pertus esset, ob magnam autem tenuitatem atque ignaviam parum
 fiduciae poneret in suis, (militibus non addiderim, cum etiam qui tum
 aderant, inexercitati omnino essent et rei militaris prorsus impe-
 riti,) hanc igitur ob causam sociis indigebat; at socii sine pecunia
 parari non poterant; pecunia autem non aderat, cum aerarium reg-
 ium sine ullo usu esset ab eo, qui antea imperaverat, Nicephoro
 Botaniate, exhaustum, ita ut ne clausae quidem essent aerarii fores,
 sed cuivis paterent, qui intrare vellet: quippe direptum erat. quo
 factum est, ut magnis in angustiis res publica esset, infirmitate si-

νεόν βασιλέα καὶ ἄρτι τῶν τῆς βασιλείας οὐράκων ἐπιβεβηκότα ἐχρῆν διαπραΰσασθαι; πάντως ἢ ἐξαπορούμενον τὸ πᾶν καταλιπόντα ἐκοτῆσαι τῆς ἀρχῆς, ὡς μὴ ἀνάτιον ὄντα αἰτιῶτό Βρις αὐτὸν ὡς ἀπειροπόλεμον καὶ ἀνεπιστήμονα ἀρχηγόν, ἢ ἐξ ἀνάγκης, ὡς ἐνόν, καὶ συμμάχους μετακαλέσασθαι καὶ τὰ 5 τούτοις δοθησόμενα χρήματα ὄθεν δήποτε συναγαγεῖν, καὶ τοὺς ἀπανταχῆ διασπαρέντας τοῦ στρατεύματος διὰ δωρεῶν ἀνακαλεῖσθαι, ἵνα ἐντεῦθεν μειζοὺς ἐλπίδας κτησάμενοι, αὐτοὶ μετ' αὐτοῦ ἐγκαρτερήσαιεν, καὶ οἱ ἀπόντες πρὸς τὸ ἐπαέρχεσθαι προθυμότεροι γένοιτο, καὶ οὕτως γενναϊότερον πρὸς 10 τὰ Κελτικὰ πλήθη ἀντικαταστῆσαι δυνήσαιντο. ἀνάξιον μὲν οὖν καὶ ἀσύμφωνον τῆς αὐτοῦ περὶ τὰ στρατιωτικὰ ἐπιστήμης ὁμοῦ καὶ τόλμης μηδὲν πεπραχέναι βουλόμενος, πρὸς C δύο ταῦτα ἀπέβλεψε, συμμάχους τε ἀπανταχόθεν μεταπέμψασθαι, ἐλπίσι πολλῶν δωρεῶν εὐμηχάνως τούτους ὑποσ- 15 ρόμενος, τὴν δέ γε μητέρα καὶ τὸν ἀδελφὸν αἰτήσασθαι χρή- V. 103 ματὰ οἱ ξυμπορισαμένους ὄθεν δήποτε ἐκπέμψαι.

2. Οἱ δὲ πόρον πορισμοῦ μὴ ἐφευρηκότες ἕτερον, πρότερον μὲν ἅπαντα τὰ αὐτῶν συναγαγόντες χρήματα, ὅποσα ἐν χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ, τῇ βασιλικῇ χωνεῖα παραπεπόμφασαι. 20

1. τῶν Diesterwegius, τὸν libri. 2. ἢ CG, καὶ P. καταλιπόντα PG, καταλιπόντα C. 3. ἀνάτιον CG, ἐνάτιον P. αἰτιῶτο G. 6. δοθησόμενα: ἐπαρκέσοντα P in margine. χρημάτων P. 7. τοὺς C, τούτους PG. 8. αὐτοὶ δὲ C, οἱ τε coni. Diesterwegius. 11. δυνήσεται CG. 12. τῆς αὐτοῦ om. G. 14. καὶ συμμάχους A. 15. ἀποσυρόμενος A. 16. δέ γε: δὲ A. 18. ἐφευρίσκοντες P, alterum CAG.

mul et egestate imperium Romanum urgentibus. in tali tempore quid imperatori iuveni quique modo ad imperii gubernacula accesserat, faciendum erat? omnino aut desperata rei publicae salute, imperio abdicandum, ne quis eum, cum culpae expers esset, culparet tanquam ducem imperitum atque rudem; aut in summa necessitate, quantum posset, et socii cogendi et quam ipsis solveret pecunia undecunque conquirenda, et dispersae ubique exercitus reliquiae donis revocandae, quo ad maiorem spem erecti, et qui secum essent, perdurarent, et qui aberant, ad redeundum propensiores fierent, atque ita fortius Gallorum copiis resisti posset. iam cum nihil, quod a militari sua experientia simul et virtute abhorreret seque indignum esset, facere vellet, ad haec potissimum duo animum attendit, primum ut socios undique cogeret, multorum munerum spe facile allicendos; dein a matre fratreque petiit, ut pecunias undecunque confectas sibi mitterent.

2. Illi, quod pecuniae parandae viam alteram non inveniebant, primum omnes res suas, quaecunque auro argenteove essent, ad mo-

πρώτη δὲ πάντων ἡ βασιλὶς καὶ μήτηρ ἐμὴ ὅποσα ἔκ τε μη-
 τρήου καὶ πατρῶου κλήρου ἐτυπῆρχον αὐτῇ, κατεβάλλετο,
 καὶ τοὺς ἄλλους ἐντεῦθεν πρὸς τοῦτο ἐρεθίσαι οἰομένη· ἔδε-
 5 τίδει γὰρ ὑπὲρ τοῦ αὐτοκράτορος, ἐν στενῷ κομιδῇ τὰ κατ' αὐ- D
 τὸν ὄρωσα· εἶτα δὲ καὶ ἕξ ἑτέρων, ὅποσοι εὐνοϊκώτερον πρὸς
 τοὺς βασιλεῖς τούτους διέκειντο, αὐθαιρέτως προτεθυμηκότων
 καταβάλλεσθαι, ὅποσον ἕκαστος εἶχε προθέσεως, χρυσοῦ καὶ
 ἀργυροῦ πορισάμενοι, ἐξέπεμψαν τὸ μὲν τι τοῖς συμμάχοις, P. 128
 τὸ δὲ τι πρὸς τὸν αὐτοκράτορα. ἀλλὰ πρὸς τὴν ἐπικειμένην
 10 χρεῖαν μηδαμῶς ἐξαρκούντων, τῶν μὲν χάριτας αἰτούντων,
 ὡς συναγωνισαμένων δῆθεν, τῶν δέ, ὅποσον μισθοφορικῶς,
 δαψιλέστερον τὸν μισθὸν ἐξαιτουμένων, ἐνέκειτο αὐθις καὶ
 ἕτερα ἀνακαλούμενος διὰ τὸ ἀπεγνωκέναι τὴν Ῥωμαίων εὐ-
 νοϊαν. οἱ δὲ ἐν ἀμηχανίᾳ γεγονότες καὶ πολλοὺς λογισμοὺς
 15 ἀνελίζαντες ἰδίᾳ τε καὶ κοινῇ, ἐπεὶ καὶ τὸν Ῥομπέρτον αὐθις
 ὀπλιζόμενον μεμαθήκεσαν, μὴ ἔχοντες ὅ τι καὶ δράσαιεν, εἰς
 τοὺς πάλαι κείμενους νόμους καὶ τοὺς κανόνας περὶ τῆς τῶν B
 ἱερῶν ἐκποιήσεως ἀπέβλεψαν. καὶ μετὰ τῶν ἄλλων εὐρηκότες
 καὶ τοῦτο, ὅτι περ' ἐπ' ἀναρρῦσει αἰχμαλώτων τὰ τῶν ἀγίων
 20 τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν ἱερὰ ἔξεστιν ἐκποιεῖσθαι, (ἐώρων δὲ ὅτι

1. δὲ CG, ὅτι P. τε : τοῦ G. μητῶν καὶ πατρῶν P.
 πατρ. καὶ μητῶν CG. 2. κατεβάλλετο G. 5. ἐνορῶσα CG.
 7. καταβάλλεσθαι C. ὅποσον CAG, ὅποσος P. an ὅπως?
 προθέσεως om. G, εἶχε προθέμενος ἕκαστος A. 8. συμμά-
 χους P, συμμάχους CAG. 10. fortasse τούτων post ἐξαρκούν-
 των excidit. 11. ὅποσων μισθοφορικῶν G. 15. καὶ alte-
 rum : δὲ G. 19. καὶ τοῦτο add. AG. περ om. CG. 20.
 τοῦ θεοῦ om. A.

netam regiam miserunt. ac prima quidem inter omnes imperatrix,
 mater mea, quidquid ex materna et paterna hereditate supererat,
 suppeditavit, etiam ceteros, ut idem facerent, eo incitari rata: siqui-
 dem sollicita erat de imperatore, quem maximis difficultatibus cir-
 cumventum nosset, dein etiam ex ceteris, quicumque amicus erga
 imperatores affecti, sponte suppeditare cupiebant, pro suo quisque
 studio aurum argentumque partim sociis, partim imperatori confere-
 bant ac miscebant. sed cum ad praesentem usum nequaquam pecunia
 sufficeret, (nam alii praemia exspectabant, ut socii scilicet belli;
 mercenariorum autem: quantum militum erat, augeri flagitabat mer-
 cedem,) iterum institit pecuniam poscere, de Romanorum benevolen-
 tia desperans. quare illi in angustias adducti, multis deliberationi-
 bus privatim publiceque habitis, ubi etiam Robertum rursus bellum
 parere audierunt, quid agerent nescii, ad veteres leges canonesque de
 suppellectile sacra alienanda animo adverterunt; cumque praeter cae-
 tera invenissent, ad redimendos captivos sanctarum dei ecclesiarum

καὶ τῶν Χριστιανῶν, ὅσοι περὶ τὴν Ἀσίαν ὑπὸ τὴν βαρβαρικὴν ἐτέλουν χεῖρα, καὶ ὅποσοι τὴν σφαγὴν ἀξέφυγον, ἐμείνοντο διὰ τὴν τῶν ἀπίστων συναναστροφὴν,) ὀλίγ' ἄττα τῶν πάλαι ἡγῆκότεων ἱερῶν καὶ καταλελυμένων, ὡς εἰς μηδεμίαν χρεῖαν συντελοῦντα, ἀλλ' ἀφορμὴ μόνον ἱεροσυλίας 5 καὶ ἀσεβείας ἅμα τοῖς πολλοῖς παρεχόμενα, ὡς ἕλην χαρμά-
 C γματος εἰς μισθὸν τοῖς στρατιώταις καὶ συμμάχοις τὰ τοιαῦτα χρηματίσαι ἐσκέψαντο. τούτου γοῦν συνδῶξαντος, ἀνέρχεται ὁ σεβαστοκράτωρ Ἰσαάκιος εἰς τὸ τοῦ Θεοῦ μέγα τέμενος τὴν σύνοδον ἐκκλησιάσας καὶ τὸ τῆς ἐκκλησίας ἅπαν πλη- 10 ρωμα. Θεασάμενοι δὲ τοῦτον οἱ τῆς ἱερᾶς συνόδου ἐπ' ἐκκλησίας τῷ πατριάρχῃ συνεδριάζοντες, ἕκταμβοι γεγονότες ἡρώτων, ὅτου χάριν παρεγένειο. ὁ δὲ “λέξων ἦκω τι πρὸς ὑμᾶς χρησίμων τῇ βιαιᾷ τῶν πραγμάτων παρεμπτώσει καὶ
 D σωπτικόν τοῦ στρατοῦ.” ἅμα δὲ καὶ τοὺς περὶ τῶν μὴ χρη- 15 σιμευόντων ἱερῶν κανόνας ἀπεστομάτιζε, καὶ πολλὰ περὶ τούτων δημηγορήσας, “ἀναγκάζομαι” φησιν “ἀναγκάζειν, ὅς
 P. 129 οὐ βούλομαι ἀναγκάζειν.” καὶ γενναίους προτιθέμενος λογι-
 V. 104 σμούς, ἐδόκει τάχα πείθειν τοὺς πλείονας. ὁ δὲ γε Μεταξᾶς ἀντέτεινεν, ἀνθυποφορὰς τινὰς εὐλόγους εἰσαγαγῶν, ἀπο- 20 σκώπτων ἅμα καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Ἰσαάκιον. ἀλλ' ὁμως τὰ

4. ἱερῶν ἡγεκόντων καταλελυμένων G. 6. ἅμα om. CG. ὡς : ὡπερ G. χαραγμάτων CG. 8. γοῦν CA, οὖν PG. 11. τῆς ἱερᾶς συνόδου om. A. 12. τῷ συνεδριάζοντες πατριάρχῃ P, συνεδριάζοντα πατριάρχῃ C, omisso τῷ, sed spatio relicto, recte AG. 14. ὑμᾶς A, ἡμᾶς PG. 17. ἀναγκάζειν om. G. 20. ἀντίτεινεν A, ἀντυποφορὰς P.

licitum esse vasa sacra alienare, (nec vero latebat, Christianos, quotquot per Asiam in barbarorum servitute degerent, et quotcumque necem effugissent, pollui infidelium consuetudine,) pauca quaedam e vasis sacris dudum otiosis, quippe quae nullum omnino usum haberent, sed sacrilegii tantum et impietatis simul occasionem multitudini praeberent, in monetam danda censebant, quo et milites et socii mercedem acciperent. id ubi visum est, Isaacius sebastocrator in magnum dei templum se confert, in synodum omnibus ecclesiae sacerdotibus convocatis. quem cum conspexissent, qui in sacra synodo patriarchae assidebant, admiratione affecti, quam ob rem venisset, interrogarunt. Isaacius “dicturus, inquit, veni vobis aliquid, quod in misera hac rei publicae conditione utile erit exercitumque servabit.” simul canones de supervacanea ecclesiarum suppellectile commemorat, et postquam multa de ea re dixit, “cogor, inquit, cogere, quos cogere nolo.” atque additis generosis sententiis, plerisque videbatur facile rem persuadere. at Metaxas obstitit, haud ineptis contra prolatis ratio-

δεδογμένα ἐκράτει. τοῦτο ἔλη μεγίστης κατηγορίας τοῖς βασιλεῦσιν ἐγένετο, (οὐκ ὀκνῶ γὰρ καὶ τὸν Ἰσαάκιον ἀπόρρητον βασιλέα κατονομάζειν,) οὐ τότε μόνον, ἀλλὰ καὶ μέχρι καιροῦ διωρκέσασα. καὶ γὰρ ἀρχιερεῦς τις τηρικαῦτα Χαλκιδόνος Λέων προεκάθητο, ἐν τῶν πάντων σοφῶν καὶ λογίων, Β ἀρετῆς δὲ ἐπιμελεημένος, τὸ δὲ ἦθος αὐτῷ σκληρὸν καὶ ἀπόκροτον· οὗτος οὖν τῶν ἐν τοῖς Χαλκοκρατείσις πυλῶν ἀφαιρουμένων τοῦ ἐπικειμένου αὐταῖς ἀργυρίου καὶ χρυσοῦ, εἰς τὸ μέσον εἰσδύς ἐπαρρησιάζετο, μηδ' ὄλως ἢ οἰκονομίας ἢ τῶν
 10 περὶ τῶν ἱερῶν κειμένων νόμων ἐπιμισθάνομενος. ὕβριστικώτερον δὲ καὶ ὄϊον εἰπεῖν ἀτακτώτερον τῶν τηρικαῦτα κρατοῦντι προσεφέρετο, ἑσάκις εἰς τὴν βασιλεύουσαν ἐπανήει, τῇ ἀνεξικακίᾳ ἐκείνου καὶ τῇ φιλανθρωπίᾳ καταχρώμενος. καὶ ὀηρικά μὲν τὰ πρῶτα κατὰ τοῦ Ῥομπέρτου ὁ αὐτοκράτωρ τῆς βασιλίδος C
 15 πόλεως ἐξῆει, Ἰσαακίου τοῦ σεβαστοκράτορος καὶ αὐταδέλφου αὐτοῦ μετὰ τῆς κοινῆς γνώμης καὶ τῶν νόμων ἅμα καὶ τοῦ δικαίου ὄθεν δήποτε συμποριζομένου χρήματα, εἰς θυμὸν ἐκίνει τὸν ῥηθέντα ἀδελφὸν τοῦ βασιλέως, ἀναισχυντώτερον αὐτῷ προσφερόμενος. ὡς δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς πολλάκις μὲν
 20 ἡττηθεὶς καὶ μυριακίς αὐθις κατατολήσας τῶν Κελτῶν, Θεοῦ

1. τοῦτο δὲ μεγίστης G. 3. καὶ om. G. 6. δὲ prius om. G. τὸ δὲ : τόδε P. 7. τοῖς om. G. ἀφαιρουμένους P, ἀφαιρούμενος CG, recte A. 9. τῶν om. AG. 10. κειμένων A, κειμηλίων PG. 14. πρώτων G. 16. τῆς om. A. γνώμης καὶ — χρήματα A, γνώμης ὄθεν δήποτε συμποριζ. χρήματα μετὰ τῶν γ. ἅμα καὶ τοῦ δικαίου PG. 17. ποριζομένων A. 18. ἀναισχυντώτερον A, ἀναισχυντώτερον PG.

nibus, ipsi etiam Isaacio illudens. vel sic tamen sententia eius visit. ea causa erat maximi in imperatores criminis, (nam non dubito etiam Isaacium sine purpura imperatorem dicere.) non tum solum, verum etiam diu permanens. etenim ecclesiae tum temporis Chalcedonensi praefuit Leo, non ille quidem admodum eruditus, ceteram virtutis studiosus, moribus duris atque austeris. is igitur, cum a valvis Chalcoptiorum aedis auri argentique ornamenta avellerentur, in medium prorens, audacter intercessit, nec necessitatis, nec legum de sacra suppellectile latarum rationem ullam habens. quin etiam insolentius et, prope dixerim, effrenatius in imperatorem se gessit, quoties in urbem regiam rediret, patientia illius et humanitate abusus. atque imperatore primum adversus Robertum urbe egresso, cum Isaacius Sebastocrator eius frater omnium consensu ac secundum leges aequumque pecuniam undique conficeret, huius ille iram concitavit, impudentius in eum inventus. cum autem imperator aliquot a Gallis acceptas clades sexcentis de illis reportatis victoriis ultus, deo iuvante,

νεύσει νικηφόρος στεφανίτης επανηλύθει, ἐπεὶ καὶ αὐθις ἄλλο νέφος ἐχθρῶν, τοὺς Σκύθας φημί, κατ' αὐτοῦ ἔξορμῶν Δῆδη μεμαθήκει, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡ συλλογὴ τῶν χρημάτων, καὶ τοῦ βασιλέως ἐν τῇ μεγαλοπόλει ἐνδημοῦντος, ἐφ' ὁμοίαις αἰτίαις ἐσπουδάετο, ὃ ἀρχιερεὺς ἐκεῖνος ἀναιδέστερον προσέ- 5 πεσε τῷ αὐτοκράτορι. καὶ συζητήσεως ἐντεῦθεν πολλῆς περὶ τῶν ἱερῶν γενομένης, λατρευτικῶς, οὐ σχετικῶς δὲ προσκυνεῖσθαι τὰς ἁγίας εἰκόνας παρ' ἡμῶν ἔδογματίζεν, ἐν τισὶ μὲν εὐλόγως ἅμα καὶ ἀρχιερατικῶς ἐνιστάμενος, ἐν τισὶ δὲ καὶ οὐκ ὀρθῶς δογματίζων, οὐκ οἶδα εἴτε δι' ἔριν καὶ τὴν πρὸς 10 P. 130 τὸν βασιλέα ἀπέχθειαν τοῦτο πεπονθῶς, εἴτε δι' ἄγνοιαν. ἔξακριβοῦν γὰρ ἀσφαλῶς τὸν λόγον οὐκ εἶχαν, ὅτι λογικῆς μαθήσεως ἀμέτοχος ὑπῆρχε παντάπασιν. ὡς δ' ἐπὶ πλεόν πρὸς τοὺς βασιλεῖς ἐθρασύνετο, χαιρεκρόκοις ἀνδράσι πειθόμενος, ὅποιοι πολλοὶ τότε ὑπῆρχον τοῦ πολιτεύματος, εἰς 15 τοῦτο παραννττόμενος, καὶ πρὸς ὕβρεις καὶ βλασφημίας ἀκαίρους ἐτράπετο, καὶ ταῦτα παρακαλοῦντος αὐτὸν τοῦ βασιλέως μεταβαλεῖν τὴν περὶ τῶν εἰκόνων γνώμην, ἔτι δὲ καὶ τῆς πρὸς αὐτὸν ἀποσχέσθαι ἀπεχθείας, ὑπισχνουμένου ἅμα καὶ τὰ ἱερὰ ταῖς ἁγίαις ἐκκλησίαις λαμπρότερα ἀποδοῦναι 20 καὶ πᾶν ὃ τι δεοὶ ποιεῖν πρὸς διόρθωσιν, καὶ ἤδη καὶ διορ-

1. νικηφόρος καὶ στεφανίτης PG, καὶ om. FA. 2. ἔξορμῶν P.
3. ἐμεμαθήκει G. καὶ prius om. A. 4. καὶ om. A. 5.
προσέπεσε: προσέκειτο A. 6. πολλῆς ἐνθεῦτεν A. 7. γινομέ-
νης C. 8. τὰς om. A. 9. καὶ κωνοικῶς ἅμα PA, ἅμα καὶ
ἀρχιερατικῶς FC et in margine P. προῖσταμένος A. 10.
οἶδ' G. 18. δὲ: γὰρ CG. 19. ἀπέχεσθαι CG. 21. πρὸς
om. G. διορθωμένου PG, διορθουμένου C.

victor et triumphans rediisset, ubi aliam rursus hostium nubem, Scythas dico, iam in se proficisci cognovit, ideoque festinanter pecuniae, ipso imperatore in urbe commorante, similibus de causis conquirebantur, episcopus iste impudentius imperatorem lacessivit. cumque multa hac occasione de sacris disputarentur, absoluto a nobis, non relativo cultu sacras imagines adorari contendit. ac licet in nonnullis probabiliter et pro dignitate muneris causam egerit, tamen in aliis parum recte sensit: quod nescio utrum contentionis aestui et in imperatorem odio, an ignorantiae tribuendum sit; nam subtiliter clareque sententiam enuntiare non poterat, quippe litterarum doctrinaeque omnino rudis. ubi is malitiosis hominibus obsecutus, quales multi tum rei publicae procuracionem habebant, in lacessendis imperatoribus audacia etiam processit, atque contumeliis et maledictis intempestivis usus est, licet imperator, ut illam de imaginibus sententiam mutaret et in gratiam secum rediret, hortaretur simulque ea, quae e sanctis ecclesiis demaisset, splendidiora restitutorum et quidquid opor-

θουμένου παρὰ τῶν ἔλλογιμωτέρων τότε τῆς συνόδου, οὓς οἱ Β
 τῷ τοῦ Χαλκηδόνος μέρει προσκείμενοι κόλακας ἐκάλουν, κα- V. 105
 θαιρέσει κατεδικάζετο. ὡς δὲ μηδὲν ὑποτήσσωσιν οὐδὲ ὅλως
 ἠρέμει, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς συνέταραττε τὴν ἐκκλησίαν, οὐκ
 5 ἄνεγγῆ φρατρίαν συνεπαγόμενος, ὡς ἄτεγκτος ἦν πάντη καὶ
 ἀδιόρθωτος, μετὰ πολλῶν ἐνιαυτῶν παρέλυσιν πάντες ὁμοῦ
 τοῦ ἀνδρὸς κατεψηφίσαντο· κἀντεῦθεν ὑπερορίαν καταδικά-
 ζεται. καὶ δέχεται τοῦτον ἢ περὶ τὸν Πόντον Σωζόπολις,
 παντοίας προνοίας καὶ θεραπείας βασιλικῆς ἀξιούμενον, κἄν
 10 οὐδαμῶς χρᾶσθαι ταύταις ἠβούλετο ὕστερον δι' ἣν πρὸς τὸν C
 αὐτοκράτορα ἔτρεφε μῆνιν, ὡς εἴοικεν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἦ-
 δέ πη περιγεγράφθω.

3. Ὁ δὲ γε αὐτοκράτωρ τοὺς νεήλυδας (συνέρροεν γὰρ
 ἱκανοὶ περισωθέντα τοῦτον μεμαθηκότες,) ἐπιμελῶς ἐξεπαί-
 15 δευσεν, ὅπως ἰππεύειν χρῆ καὶ τοξεύειν εὐστοχώτατα, ὅπλι-
 τεύειν τε καὶ ἐνεδρεύειν ἐπικαιρότατα. ἐπεπόμφει δὲ αὐτὸς
 πρὸς τὸν ῥῆγα Ἀλαμανίας πρέσβεις, ὧν προεξῆρχεν ὁ Μη-
 θύμνης καλούμενος, καὶ διὰ γραφῆς ἐπὶ πλῆθον ἐρεθίζει,
 μὴ μέλλειν ἔτι, ἀλλὰ τὰς αὐτοῦ ἀναλαβόμενον δυνάμεις,
 20 τάχιον τὴν Λογγιβαρδίαν καταλαβεῖν κατὰ τὰς συγκειμένους
 συνθήκας, ἐφ' ᾗ ἀπασχολῆσαι τὸν Ῥομπέρτον, ἔν' οὕτως

2. τῷ G, τὸ P. 3. ὅλως A. 5. φρατρίαν A. ἄτεγ-
 πτος A, ἄτακτος PG. 7. κατεδικάζετο A. 9. βασιλικῆς
 om. CG. κἄν G, καὶ P. 10. ταύτης χρῆσθαι G. vid. an-
 notat. 15. καὶ τοξεύειν om. G. 16. ἐκπεπόμφει A. 17.
 ἀλαμανίας A, Ἀλαμανείας PG. προεξῆρχον P. 20. μετὰ
 τῶν συγκειμένων συνθηκῶν CG.

teret ad damnum resarciendum facturum promitteret, iamque a nobilissimis eorum, qui synodo tum intererant, culpa liberatus esset: quos, qui Chalcedonensis partibus favebant, assentatores dicebant: munus ei abrogatum est. cum vero nequaquam animum submitteret, neque omnino quiesceret, sed rursus ecclesiam turbaret, haud exigua sibi adiuncta factione, quippe qui pervicax esset nec emendandus; multis annis praeteritis, omnium calculis damnatus, in exilium pulsus est. excepit eum Sozopolis ad Pontum, ubi providerat imperator, ut officiose coleretur; quanquam nullo modo hac liberalitate uti voluit propter eam, ut videtur, quam in imperatorem susceperat inimicitiam. sed de his hactenus.

3. Imperator autem milites, qui recens advenerant, (confluxerant enim satis magno numero, ut salvum eum esse audierant,) sedulo docuit equum regere et iaculari certissime et pugnare in armis et insidias tempore struere. misit etiam denuo ad Alemaniae regem legatos, quorum princeps Methymnes qui dicebatur fuit, et per litteras eum hortatur, diutius ne cunctaretur, sed collectis copiis, celerissime

Δ αδείας τυχῶν στρατεύματα αὐθις καὶ ξενικὰς δυνάμεις συλ-
 λέξεται καὶ οὕτω τοῦτον τοῦ Ἰλλυρικοῦ ἀπελάσῃ, πολ-
 P. 131 λὰς τῷ Ἀλαμανίας ῥῆγι ὁμολογήσας τὰς χάριτας, εἰ οὕτω
 ποιήσεις, καὶ τὸ ὑποσχεθὲν αὐτῷ διὰ τῶν παρ' αὐτοῦ στα-
 λέντων πρέσβων κῆδος ἐκπληρῶσαι διαβεβαιούμενος. ταῦτα 5
 οἰκονομήσας, τὸν Πακουριανὸν μέγαν δομέστικον αὐτοῦ πον
 καταλιπὼν, αὐτὸς πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἐπανερχεται, ἐφ'
 ᾧ καὶ ξενικὰς ἀπανταχόθεν συλλέξασθαι δυνάμεις καὶ ἄλλ'
 ἅπαντα οἰκονομήσαι τῷ καιρῷ καὶ τοῖς ξυμπεσοῦσι πράγμασι
 ξυμβαλλόμενα. οἱ δὲ Μανιχαῖοι, ὃ τε Ξαντὰς καὶ ὁ Κου- 10
 λέων, μετὰ τῶν ὑπ' αὐτοὺς ὡς εἰς δύο πρὸς τῇ ἡμισείᾳ χι-
 λιάδας ποσομένων, ἀσυντάκτως οἰκαδὲ ἐπανερχονται. καὶ
 πολλακίς μετακαλούμενοι παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος, ὑπισχνούντο
 Β μὲν ἐληλυθῆναι, ὑπερετίθεντο δὲ τὴν ἔλευσιν. ὃ δὲ ἐπέκειτο,
 καὶ δωρεὰς αὐτοῖς καὶ τιμὰς διὰ γραφῶν ὑπισχνούμενος, καὶ 15
 οὐδ' οὕτω πρὸς αὐτὸν ἐηλύθησαν. οὕτως οὖν τοῦ βασιλέως
 κατὰ τοῦ Ῥομπέρτου ἐτοιμαζόμενον, ἤκέ τις τῷ Ῥομπέρτῳ
 ἀπαγγέλλων τὴν τοῦ ῥῆγὸς Ἀλαμανίας εἰς Λογγιβαρδίαν ὅσον
 ἤδη ἄφικεν. ὃ δὲ ἐν ἀμηχανίᾳ γενόμενος, δισκοπεῖτο, τί ἂν
 χρὴ ποιεῖν. πολλὰ τοίνυν γνωσιμαχήσας, ἐπεὶ τὸν μὲν Ῥο- 20
 γέρην ἐν τῷ πρὸς τὸ Ἰλλυρικὸν διαπερῶν διάδοχον τῆς αὐτοῦ
 ἀρχῆς καταλέλοιπε, τῷ δὲ γε Βαϊμόντῳ νεωτέρῳ ὄντι οὐκ

1. δυνάμεις om. G. 3. Ἀλαμάνων C, Ἀλαμάνῳ G. 8.
 ξενικοῦ G. 13. ὑπισχνούνται C. 16. οὐδ' om. G. fortasse ἀλλ'
 οὐδ' οὕτω. lege ἐηλύθεισαν. 18. Ἀλαμάνου C. 22.
 κατέλειπε C.

Longibardiam ex pacto invaderet, quo Robertum abstraheret, ipse
 autem facultatem nactus, legiones et auxilia rursus cogeret illum-
 que Illyrico pelleret. in eo si rex Alemaniae ipsi operam commodas-
 set, maximam se gratiam relaturum et promissam per legatos affini-
 tatem iuncturum esse affirmavit. his ita dispositis, Pacuriano magno
 domestico ibi relicto, ipse Cpolim revertitur, ut et auxiliares undecun-
 que copias cogeret, et alia quaedam pro tempore ordinaret. Mani-
 chaei autem, Xantas et Culeo, cum iis, quos ducebant, numero ad duo
 millia et quingentos, temere domum revertuntur; saepiusque ab impe-
 ratore invitati, redituros se promiserunt, sed distulerunt reditum.
 instabat ille et dona honoresque pollicebatur: at ne sic quidem re-
 versi sunt. dum ita imperator adversus Robertum se parat, venit nun-
 tius ad Robertum, qui Alemaniae regem iam in eo esse nuntiavit, ut
 Longibardiam invaderet. qua re ille in angustias adductus, dispicie-
 bat, quid faciendum esset. postquam diu deliberavit, quoniam Roge-
 rio filio, cum in Illyricum traiceret, Longibardiae imperium commi-

χώραν τινὰ ἀπενείματο, συναγαγὼν τοὺς κόμητας ἅπαντας καὶ C
 τοὺς ἐκκρίτους τοῦ ὀπλιτικοῦ παντός, μετακαλεσάμενος τὸν υἱὸν
 αὐτοῦ Βαίμουῦτον τὸν Σανίσκον, δημηγόρος προὑκάθητο καί
 φησιν· “οἴδατε, κόμητες, ὅτι τὸν φιλτατὸν μου υἱὸν Ῥο-
 5 γέρην καὶ πρωτότοκον τῶν υἱῶν κύριον τῆς ἐμῆς ἐν τῷ πρὸς
 τὸ Ἰλλυρικὸν μέλλειν διαπερᾶν κατέστησα χώρας. οὐ γὰρ
 ἐχρῆν ἐκεῖθεν ὑποχωροῦντα καὶ τοιοῦτον ἀναδεχόμενον ἔργον
 τὴν ἰδίαν χώραν ἄτερ ἡγεμόνος καταλιπεῖν εἰς προνομὴν ἐτοι-
 10 μων παντὶ τῷ βουλομένῳ ἐκκελεσθαι. ἐπεὶ δὲ ὁ ῥήξ Ἀλαμανίας V. 106
 πολιορκήσων ταύτην ἤδη καταλαμβάνει, χρῆ καὶ ἡμᾶς, ὡς ἐνόν, D
 ταίτης ἀντιποιήσασθαι. οὐδὲ γὰρ δεῖ ἑτέρων ἐπιλαμβανόμενους
 τῶν ἰδίων κατερραθυμῆκναι. λοιπὸν ἐγὼ μὲν ἄπειμι, ἐφ’ ᾧ τῆς
 οἰκείας χώρας ἀντιποιήσασθαι, τὴν πρὸς τὸν Ἀλαμανίας ἀνα-
 15 δησάμενος μάχην. τουτῶι δέ μου τῷ υἱῷ τῷ νεωτέρῳ ἐπαφήμι
 16 τό τε Δυρράχιον καὶ τὸν Ἀυλώνα καὶ τὰς λοιπὰς πόλεις καὶ
 νησοὺς, ὄσας φθάσας αὐτὸς τῶμῳ δόρατι κατέσχον. παρεγ-
 γυῶμαι δὲ καὶ ὑμῖν καὶ ἀξιῶ ὡς ἐμὲ τοῦτον λογίζεσθαι καὶ
 ἅλη χειρὶ καὶ γνώμῃ ὑπὲρ αὐτοῦ μάχεσθαι. καὶ σοὶ δὲ τῷ φιλ-
 17 τῶι μοι ἐπισκῆπτω υἱῷ” ἀποστρέψας τὸν λόγον πρὸς τὸν Βαί- P. 132
 20 μουῦτον “διὰ τιμῆς πάσης τοὺς κόμητας ἄγειν καὶ συμβούλους

1. ἀπενείματο C, απενήματο P, ἀγενήματο G. 2. ὀπλιτικοῦ P.
 3. γεανίσκον CG, σανίσκον PF. 9. ἀλαμανίας F, Ἀλαμανί-
 αν PG, ἀλαμί C. 10. ἡμᾶς C. 13. Ἀλαμάνον G. vid.
 annotat. ἀναδησάμενος F, ἀναδυσάμενος PG. τουτῶι CG,
 τουτωνί P. μου G, μοι P. 17. τῷ μῳ P, τοῦμῳ G, correxi
 καὶ prius add. F. 18. χειρὶ PG, ψυχῇ F et in margine P.

serat, Boëmundo autem, filio natu minori, nullam dum ditionem assi-
 gnauerat, comitibus omnibus et lectis ex toto exercitu militibus convo-
 catis arcessitoque Boëmundo filio, Sanisco cognomine, hanc orationem
 pro tribunali habuit. “scitis, comites, Rogerium, carissimum filium
 meum natu maximum, cum in Illyricum traiecturus essem, dominum
 a me constitutum esse ditionis meae; non enim inde decedentem et
 tantum aggredientem opus propriam ditionem sine praeside relin-
 quere decebat, ut praedam cuivis paratam. quoniam vero Alemaniae
 rex infesto animo hanc iam invadit, nostrum utique est, quantum
 possumus, eam defendere. nec enim, aliena qui occupant, propria
 negligere oportet. proinde ego hinc abeo, ut domesticam terram pro-
 tegam, bello cum Alemaniae rege suscipiendo. huic autem filio meo
 natu minori trado Dyrrhachium et Aulonem ceterasque urbes et insulas,
 quotquot bello cepi. quem ut mei loco habeatis et toto corpore ani-
 moque pro eo pugnetis, moneo iubeoque. tibi autem, fili carissime,”
 orationem ad Boëmundum vertit, “commendo, ut omni honore co-
 mites prosequaris, eorumque consilio in omnibus utaris, nec ut do-

ἐν ἅπασι χρᾶσθαι, καὶ μὴ οἶον ἐκυνθευτεῖν, ἀλλὰ πάντων αὐτοῖς κοινωνεῖν. σὺ δὲ ἀλλ' ὄρα μὴ καταμελήσεις τὸν κατὰ τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων ἀναπράξασθαι πόλεμον, ἀλλ' ἐν ὅσῃ μεγάλῃ ἦταν ἡτήθη καὶ μικροῦ μαχαίρας ἔργον ἐγεγόνει, καὶ τὸ πολὺ τῶν αὐτοῦ στρατευμάτων τῇ πολέμῳ ἀνήλωτο, 5 (καὶ γὰρ φησι “καὶ ἐγγὺς ἦλθε τῷ ζωορηθῆναι καὶ ἐκ μέσων τῶν χειρῶν ἡμῶν τραυματίας ᾤχετο,) μὴ ἀνήσεις ὄλωσ, Βμὶ πως ἀνέσεως τυχῶν, συλλέξῃ τὸ τε πνεῦμα καὶ γενναϊότερον ἢ τὸ πρότερον ἀντικατασταίῃ σοι. οὐ γὰρ τῶν τυχόντων ὁ ἀνὴρ, ἀλλ' ἐκ νηπίου ἐν πολέμοις καὶ μάχαις ἐντρα- 10 φαίς, πᾶσάν τε τὴν ἔω καὶ τὴν ἐσπέραν ἐλληλυθῶς, ἐπόσους ἀποστῆναι τοῖς πρώην αὐτοκράτορσι δορυθηράτους ἐποίησε, καὶ αὐτὸς πάντως ἐκ πολλῶν ἀκούεις. εἰ γοῦν ὄλωσ ἀναπέσης καὶ μὴ κατ' αὐτοῦ χωρήσης πάσῃ γνώμῃ, ὅποσα μὲν αὐτὸς ἔργα πολλὰ καμῶν ἤνυσσα, φροῦδα ποιήσεις, αὐτὸς δὲ τοὺς 15 καρπούς τῆς ἰδίας ἐραθυμίας πάντως δρέψῃ. κἀγὼ μὲν ἤδη ἄπειμι, ἀγωνισόμενος τὸν ῥῆγα τῆς ἡμεδαπῆς ἀπελάσαι χώ- Cρας καὶ οὕτω τὸν φίτατόν μοι Ῥογέρον ἐπὶ τῆς θαθείσης ἀντὶ ἔξουσίας ἐδράσαι.” οὕτω μὲν οὖν ζυγταξάμενος ἀντὶ, εἰσελληλυθῶς εἰς μονῆρας, τὴν περὶ τῆς Λογγιβαρδίας κα- 20 τέλαβε· καὶ ὁξέως εἰς τὸ Σαλερηνὸν ἐκεῖθεν παραγίνεται, ὅπερ παλαιὸν ποτε εἰς κατοικίαν τῶν τῆς δουκιῆς ἀξίας ἀντι- ποιουμένων ἀφώριστο. κεῖθι γοῦν ἐγκατερέθησας, ἰκανὰς συν-

1. ἐν om. C. χρᾶσθαι F, χρῆσασθαι. PG. 2. καταμελήσεις C.
8. συλλέξαι C. an συλλέξαιτό τε? 10. ἐν om. C. 11. ma-
lim διελληλυθῶς. 12. πρόσω G. 21. Σαλερηνόν: σαυρινόν G.

minum te geras, sed omnium eos participes facias. vide, ne in bello cum Romanorum imperatore patrando segniter agas; sed cum gravi affectus sit clade, qua ipse paene periit, maxima copiarum parte absumpta, (nam ut caperetur, inquit, prope fuit, vixque e manibus nostris vulneratus evasit,) noli remittere, ne is forte otium nactus, respiret et generosius quam antea obsistat. non enim unus e multis est ille; sed a puero bellis proeliisque inutectus, quam multos per Orientem atque Occidentem seditionum auctores imperatoribus prioribus captos adduxerit, ipse a multis certe audivisti. itaque si quid remittis, nec omnium virium contentione eum aggrederis, quae ego multo labore profeci, perdes, et desidiae tuae fructus ipse capies. atque ego iam abeo, ut Alemaniae regem a finibus nostris propulsem, et ditionem Rogerio filio carissimo datam tuear.” postquam tali modo valedixit, conscensa navi, in oram adversam Longibardiae pervenit; inde celestiter Salernum contendit, in qua urbe antiquitus sedes erat eorum,

εἰλόχει δυνάμεις καὶ μισθοφορικὸν ἐξ ἀλλοδαπῶν ὅτι πλεῖστον. ὁ δὲ ῥῆξ Ἀλαμανίας κατὰ τὰς πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ὑποσχέσεις καταλαμβάνειν ἤδη τὴν Λογγιβαρδίαν ἠπείγετο. τοῦτο μεμαθηκώς ὁ Ῥομπέρτος ἔσπευδε τὴν Ῥώμην καταλα- D
5 βεῖν, ἐνωθησόμενός τε τῷ πάπα καὶ τὸν Ἀλαμανίας ἀπειρ-
ξων τοῦ προκειμένου σκοποῦ. ἐπειδὴ οὐδ' ὁ πάπυς πρὸς
τοῦτο ἀνένευεν, ἄμφο κατὰ τοῦ Ἀλαμανίας ἐξώρμησαν. ὁ
μέντοι ῥῆξ πολιορκεῖν τὴν Λογγιβαρδίαν ἐπειγόμενος, ἐπεὶ
τὰ κατὰ τὸν αὐτοκράτορα ἐμεμαθήκει καὶ ὅτι μεγάλην ἦτταν
10 ἤττηθεις, τῶν μὲν τοῦ στρατεύματος ξιφῶν παρανόλωμα γε-
γονότων, τῶν δὲ ἑκισταχοῦ διασπαρέντων, αὐτὸς εἰς πολ-
λοῦς καταστάς κινδύνους ἐν τῷ γενναίως μίχεσθαι, κωρίως
ἐν διαφόροις τοῦ σώματος πληγείς μέρεσι, τόλμη καὶ γεν- P. 133
ναϊότητι γνώμης παραδόξως ἐρρυσθη, στρέψας τὰς ἡνίας, V. 107
15 πρὸς τὴν ἐνεγκαμένην ἀνεχώρει, τοῦτο νίκην λογισάμενος τὸ
μὴ κινδύνοις ἑαυτὸν ὑποβαλεῖν ἐπὶ μηδενὶ δέοντι. οὗτος μὲν
οὖν εἶχετο τῆς πρὸς τὰ οἴκοι φερούσης· ὁ δὲ Ῥομπέρτος
φθάσας εἰς τὴν τοῦ ἑγγὸς παρεμβολήν, αὐτὸς μὲν προσωτέ-
ρω διώκειν οὐκ ἤθελεν, ἀπόμοιραν δὲ ἱκανὴν τῶν αὐτοῦ τα-
20 γμάτων διελὼν, διώκειν τὸν Ἀλαμανίας προὔτρεψατο. αὐ-
τὸς δὲ τὴν λείαν πᾶσαν ἀναλαβόμενος, μετὰ τοῦ πάπα πρὸς
Ῥώμην ἀπένευσεν. καὶ τοῦτον ἐπὶ τοῦ ἰδίου θρόνου ἐδρά- B

3. ὑποσχέσεις : συνθήκας A. 6. ἐπεὶ δὲ CG. 7. Ἀλαμά-
νου G. 8. ἐπεὶ καὶ τὰ A. 9. μεμάθηκε A. 10. lege
ἔττους. 15. ἀνεχώρει A, ἐχώρει PG. 16. ὑπολαβεῖν G.
ἐπ' οὐδενὶ G. οὕτως G. 20. Ἀλαμάνον CG. προὔτρε-
πετο CG, ἐπετρέψατο A. 22. ἐδράσας CA et in margine P,
καθίσας PG.

qui ducalem dignitatem obtinebant. ibi commoratus, satis magnum coegit exercitum et mercenarias copias quam plurimas. interim Alemaniae rex secundum ea, quae imperatori pollicitus erat, invadere iam Longibardiam festinabat; quo comperto, Robertus Romam contendit, ut exercitu cum papa coniuncto, Alemaniae regem a proposito arceret. ubi etiam papa assensit, ambo in Alemaniae regem movent. at rex, qui adoriri Longibardiam properabat, postquam imperatorem proelio superatum audivit et, copias eius partim occisis, partim fuga dispersis, ipsum in summo discrimine, dum fortiter pugnaret, variis corporis partibus graviter vulneratum, audacia et fortitudine animi incredibiliter servatum esse: rursus in patriam se contulit, id pro victoria habens; quod pericula non subiisset nihil profuturus. hic igitur domum petit; Robertus autem, ubi castra regis occupavit, ipse fugientem persequi amplius noluit; ceterum partem militum idoneam delegit, qui Alemaniae regem persequerentur. ipse praeda omni po-

σας, εὐφημίας αὐδῆς παρ' ἐκείνου τυγχάνει. κἀπειτα πρὸς τὸ Σαλερηνὸν ἐπανερχεται, τῆς ἐκ τῶν πολλῶν μύθων κακοπαθείας ἑαυτὸν ἀνακτησόμενος.

4. Μετ' οὐ πολὺ δὲ καταλαμβάνει τοῦτον ὁ Βαϊμούντος, τὴν ἀγγελίαν τῆς ἐπισυμβάσεως αὐτῷ ἤτις ἐπὶ τοῦ προσώπου φέρων. ὅπως δὲ ξυνέπεσε τὰ τῆς τύχης αὐτῷ, ὁ λόγος ἤδη δηλώσει. καὶ γὰρ τῶν ἐκείνου μεμνημένος παραγγελμάτων, καὶ ἄλλως δὲ Ἀρηΐφιλος ὢν ἀνὴρ καὶ φιλοκινδυνότατος, ἀπρίξ τῆς κατὰ τοῦ βασιλέως μάχης εἶχετο. καὶ τὰς ἰδίας δυνάμεις ἀναλαβόμενος, συνεφεπομένους ἔχων καὶ 10 ὅποσοι ἔλλογιμώτεροι καὶ λογάδες Ῥωμαίων στρατιῶται καὶ ἠγεμόνες τῶν παρὰ τοῦ Ῥομπέρτου κατασχεθειῶν χωρῶν καὶ πόλεων, (ἀπεγνωκότες γὰρ καθάπαξ τοῦ αὐτεκράτορος, ὅλοι τῆς τοῦ Βαϊμούντου γεγονῶσι γνώμης,) καταλαμβάνει διὰ τῆς Βαγενητίας τὰ Ἰωάννινα, καὶ τάφρον κατὰ τοὺς ἔξωθεν 15 διακειμένους ἀμπελῶνας ποιήσας πρότερον, ἅμα δὲ καὶ τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν ἐν ἐπικαίροις τόποις καταθέμενος, αὐτὸς ἐντὸς τὰς σκηνὰς ἐπήξατο. τὰ δὲ τείχη περιουδρήσας καὶ τὴν τοῦ κάστρου ἀκρόπολιν ἐπισφαλῆ διαγνοὺς, οὐ μόνον αὐτὴν ἀνορθοῦν, ὡς ἐνόν, ἠερίετο, ἀλλὰ καὶ ἐτέραν ἐν ἄλλῳ μέρει 20

2. σαλερινὸν G. πολλῶν om. CG. μύθων C, μόχθων PA, μύθων G. 9. τῆς add. FA. 14. γέγοναν C. 15. Βαγενητίας PF, βαγενειτίας A, βεγενειτίας G et in margine "forte Φλαβινίτζης". 16. διακειμένους om. CG. 17. ὀπλιτικὸν P. 18. ἐπέξατο P. τάδε P, τὰ δὲ G.

titus, una cum papa Romam versus iter direxit; quem cum in sede confirmasset, ipse vicissim ab eo rex renuntiatur. dein Salernum se contulit, ut ex multis belli laboribus se reficeret.

4. Paulo post Boëmundus ad eum pervenit, acceptae cladis nuntium in vultu ferens. quem quomodo fortuna affligerit, deinceps narabimus. nam cum is patris praecepta probe teneret et alioquin vir esset fortis atque ad pericula promptissimus, pugnae cum imperatore conserendae occasionem captavit. itaque cum copiis suis, comitantibus etiam, quotquot Romanorum milites lecti ducesque ex captis a Roberto regionibus urbibusque transfugerant, (cum enim de imperatoris rebus omnino desperarent, toto animo obnoxii Boëmundo erant,) per Bagenetiam Iohannina profectus est. ubi cum vallum in vineis extra urbem sitis primum iecisset, exercitumque universum idoneis disposuisset stationibus, ipse intus castra posuit. muros autem postquam exploravit, et arcem parum firmam intellexit, non modo illam restituere, quantum posset, studuit, sed et alteram in alia moenium parte, ubi magis commodum videbatur, turrim firmissimam exstruxit:

τῶν τειχῶν, οὐ μᾶλλον αὐτῷ συνοῖσον δέδοκτο, ἐρμυνοτάτην ἀνηκοδόμει, ληϊζόμενος ἅμα καὶ τὰς παρακειμένας πόλεις D καὶ χώρας. ταῦτα μεμαθηκώς ὁ αὐτοκράτωρ, εὐθύς μηδὲν μελλήσας ὄλωσ τὰς δυνάμεις ἀπίσας συναγαγών, τῆς Κων-
 5 σταντινουπόλεως σπεύσας ἔξεισι κατὰ μῆνα Μαΐον. τοιγαροῦν τὰ Ἰωάννινα καταλαβών, ἐπεὶ ὁ τοῦ πολέμου καὶ τῆς μάχης καιρὸς ἤδη παρῆν, τὰ οἰκεῖα στρατεύματα μηδὲ τὸ πολλο-
 στόν τοῦ Βαϊμούντου δυνάμεων ὄντα κατανοῶν, καὶ ἄλλως δὲ ἀπὸ τῆς τοῦ Ῥομπέρτου προηγησαμένης μάχης γινώσκων
 10 τὴν πρώτην κατὰ τῶν ἐναντίων ἵππασίαν τῶν Κελτῶν ἀνύποιστον, δέον ἔκρινε πρῶτον μὲν διὰ πελταστῶν μετρητῶν τινῶν καὶ ἐκκρίτων ἀκροβολισμούς ποιήσασθαι, ἵνα ἐντεῦθεν ἔνδει- P. 134
 ξίν τινα καὶ τῆς τῷ Βαϊμούντῳ ἐνυπαρχούσης στρατηγικῆς ἐπιστήμης σχοίη, καὶ γένοιτό οἱ διὰ τῶν μερικῶν προσβολῶν
 15 τὴν τοῦ ὄλου γνώσιν ἐσχηκέναι κἀντεῦθεν ζῆν ἐπιστήμη βεβαιότερον πρὸς τὸν Κελτὸν ἀντιπαρατάξασθαι. οὕτω γοῦν τὰ στρατεύματα κατ' ἀλλήλων ἐσφάδαξεν. ὁ δὲ βασιλεὺς τὴν ἀνύποιστον τῶν Λατίνων δεδιὼς πρώτην προσβολήν, και-
 νόν τι ποιεῖ. ἀμάξας κουφοτέρας κατασκευάσας καὶ τῶν συν-
 20 ἤθων ἤττους, ἐφ' ἐκάστη τούτων κοντοὺς ἐνέπηξε τέσσαρας καὶ πεζοὺς ὀπλοφόρους ἐπέστησεν, ὥστε ὀηνίκα οἱ Λατίνοι

1. ἐρμυνοτάτην P, recte CG. 2. παρακειμένας A, περικειμέ-
 νας PG. 4. κωνσταντινου A. 5. κατὰ add. CA. τοιγαρο-
 ροῦν : καὶ A. 7. παρῆν : ἦν G. 11. πελταστῶν egregie
 Diesterwegius, πολλοστῶν PG, ἀποστολῶν P in margine. vid. an-
 notat. 14. γένητό C. προσβολῶν CG. 19. παρασκευά-
 σας A. 20. ἐκάστην A.

simul finitimas urbes regionesque vastavit. his imperator auditis, sine ulla mora copiis collectis omnibus, Cpoli prope egreditur, mense Maio. ubi Iohannina pervenit, pugnandi opportunitate oblata, cum suum exercitum ne minimam quidem Boëmundi copiarum partem explere perspiceret, et vero etiam ex proelio cum Roberto ante commissio cognosset, equitatus Gallici primum in hostes impetum sustineri non posse, primum quidem, missis peltastis paucis iisque lectis, in hostes velitandum videbatur, quo et Boëmundi artem bellicam experiretur, et ex parvulis proeliis cognito totius rei statu, prudentius securiusque Gallo resistere liceret. ita copiis utrimque pugnare gestientibus, imperator, qui primum illum haud sustinendum impetum Latinorum metueret, novum quid commentus est. currus paravit leviores et solitis minores, quorum unicuique contos infixit quatuor. his pedites loricated imposuit, ut, cum Latini habentis immissis in Romanorum aciem irruerent, currus a militibus sub-

V. 108 δλους ὄντηρας χαλάσαντες κατὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς ὁρμήσουσι Βφάλαγγοι, τὰς ἀμάξας ἀθεῖσθαι πρόσω διὰ τῶν ὑφισταμένων ὀπλοφόρων πεζῶν, ἐν οὕτω τὸ συνεχὲς διακόπτηται τοῦ συνασπισμοῦ τῶν Λατίνων. καὶ ἐπεὶ καιρὸς πολέμου παρῆν, τοῦ ἡλίου ἤδη τοῦ ὀρθοῦ λαμπρῶς ὑπερκύψαντος, ὁ αὐτὸς 5 τοκράτωρ τὰς φάλαγγας εἰς πολέμου τύπον καταστήσας, αὐτὸς τὸ μεσαίτατον εἶχεν. ὁ γοῦν Βαϊμοῦντος οὐκ ἀνέτοιμος, τῆς μάχης συγκροτουμένης, πρὸς τὴν μηχανὴν ἐφάνη τοῦ αὐτοκράτορος. ἀλλ' ὡς περ προγόνος τὸ βεβουλευμένον, μεθαρμόζεται πρὸς τὸ ξυμπεσόν, καὶ τὰς ἰδίας δυνάμεις διχῆ 10 διελὼν καὶ τὰς ἀμάξας παρεκκλίνας, κατὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκατέρωθεν ἵεται παρατάξεως. καὶ φάλαγγες μὲν φάλαγγιν-τηρικαῦτα ἐμίγνυντο καὶ ἀνέρες ἀνδράσι κατὰ στόμα ἐμάχοντο. οὕτω δὲ πολλῶν ἑκατέρωθεν ἐν τῷ μάχεσθαι πεσόντων, τὴν μὲν νικῶσαν εἶχεν ὁ Βαϊμοῦντος, ὁ δὲ γε αὐτοκράτωρ 15 καθάπερ τις πύργος ἀκλόνητος ἵστατο, εἰς ἑκάτερον μέρος βυλλόμενος, καὶ ὅπου μὲν ἰππαζόμενος κατὰ τῶν ἐπιόντων Κελτῶν καὶ συμπλεκόμενος ἐνίοις, πλήττων καὶ κτείνων καὶ πληττόμενος, ὅπου δὲ καὶ τοὺς φεύγοντας συχνοῖς ἐμβοήμασεν ἀνακτώμενος. ὡς δ' εἰς μέρη πολλὰ τὰς φάλαγγας δια- 20 σπασθεῖσας ἑώρα, δεῖν ἐλογίσατο καὶ αὐτὸς ἑαυτῷ τὸ ἀσφαλὲς περιποιήσασθαι, οὐ σώσων ἑαυτὸν, οἷθ' ὑπὸ δειλίας Δσυχχυεῖς, ὡς τάχα ἄν τις εἴποι, ἀλλ' εἴ που τὸν κίνδυνον διεκφυγῶν καὶ συλλεξάμενος ἑαυτὸν, αὐτίς γενναιότερον τοῖς

3. διακόπη G. 7. τὸ om. G. 8. τὴν CG, τὸν P. 9. βουλευόμενον A. 10. διχῆ A, δίχα PG. 12. ἵεται A et in margine P, ἵσταται PG. 15. γε om. G. 22. οὐθ' C, οὐθ' PG.

sistentibus porro acti Latinorum aciem rumpent. cumque pugnan-
di tempus adesset, sole iam orto, imperator aciem instruxit, quam
mediam tenuit ipse. Boëmundus autem non imparatus, cum congregeren-
tur, ad machinam videbatur imperatoris, sed tanquam praecognito eius
consilio, aciei ordinem, prout res poscebat, mutavit et, copiis in
duas partes divisivis evitatisque curribus, utroque a latere Romanos
aggressus est. iam miscentur cohortes cohortibus, viri cum viris adversa
fronte pugnant postquam multi utrinque ceciderunt, Boëmundus qui-
dem victoriam nanciscitur; imperator vero imperterritus ad turris in-
star stare, licet ab utraque parte impugnetur, modo in adver-
sos vectus Gallos, vulnerare eos trucidareque, vicissim et ipse vulne-
rari, modo fugientes suas crebris clamoribus revocare. sed ut copias
ubique disiectas vidit, tandem et ipse sibi praecavendum censuit, non
quo se servaret, nec, quod facile quis suspicetur, confusus metu, sed

μαχομένοις Κελτοῖς ἀντικατασταίη. ὑποφεύγων δὲ τοὺς ἐχθροὺς μετ' ὀλίγων πάντων τινῶν καὶ τῶν Κελτῶν τισὶν ἐντυχῶν, αὐθις ἐκεῖνος ὁ ἀκαταπτότης στρατηγὸς ἐδείκνυτο. ἀναρρώσας γὰρ τοὺς σὺν αὐτῷ καὶ σφοδρῶς τὴν κατ' αὐτῶν ἵππασίαν ὡς 5 σήμερον τεθνηξόμενος ποιήσας ἢ κατὰ κράτος ἤττησων, κτείνει μὲν αὐτὸς παίσας ἓνα τῶν Κελτῶν, καὶ ὁπόσοι δὲ σὺν αὐτῷ Ἄρεως ἦσαν ὑπασπισταὶ πολλοὺς τρώσαντες ἐξεδίωξαν. καὶ οὕτως ἀμετρήτους καὶ μεγίστους διεκφυγῶν κινθύνων, αὐθις σώζεται διὰ τῶν Στρογγῶν διελθῶν εἰς Ἀχρί- 10 δας. κακέϊδ' ἐγκαρτερήσας καὶ ἱκανοὺς τῶν πεφηνότων ἀνακαλεσάμενος, αὐτοῦ που μετὰ τοῦ μεγάλου δομωστικῶν πάντας καταλιπὼν, καταλαμβάνει τὸν Βαρδάρην, οὗ ἠρασιώτης χάριν βασιλικὰς γὰρ ῥᾶθυμίας καὶ ἀναπαύλους οὐδαμῶς ἐαυτῷ ἀπεμέτρει. καὶ αὐθις συναγωγῶν τὰ στρατεύματα καὶ 15 μισθοφορικῶν συλλεξάμενος, κατὰ τοῦ Βαίμουτον χωρεῖ, ἕτερόν τι σκοπήσας, δι' οὗ καταγωνίσαιτο τοὺς Κελτοὺς. τριβόλους γὰρ σιδηροῦς κατασκευάσας, ἐπεὶ τὴν μάχην ἐς νέωτα προσεδύκα, ἐσπέρας ταῦτα ἐν τῷ μεταίχμιῳ τῆς πεδιάδος κατέστρωσεν, ὡπερ σφοδροτέρην ἐστοχάζετο τοὺς Κελτοὺς τὴν Β 20 ἵππασίαν ποιήσασθαι, μηχανώμενος τάχα τὴν πρώτην καὶ ἀνύποιστον τῶν Λατίνων ὄρμην διὰ τούτων ἀποθραῦσαι, περιπαρέντων τῶν τριβόλων τοῖς τῶν ἑκπῶν ποσὶ, καὶ τοὺς μὲν

7. ἄρεος C. 9. Στρογγῶν PG, στρογγῶν A. 10. κακέϊ-
 θεν A, κακέϊσε CG. ἱκανοὺς CA et in margine P, πολλοὺς
 PG. 11. τοῦ om. A. 14. καὶ prius: ἔλλ'? αὐθις add. AG.
 15. τοῦ om. A. 17. σιδηροῦς G, σιδηρῶς PA. 18. ταύτης
 F, τούτους P, ταύτας A et in margine P, ταῦτα C. μεσαι-
 χμίῳ C. κατέστρωσαν C.

cum periculum effugisset seque recollegisset, fortius Gallis pugnanti-
 bus sese obiecturus. cum paucis admodum suorum dum fugit, Gallis
 aliquot obviam factus, imperterritum denuo duces se probavit. nam
 postquam suos confirmavit, vehementi impetu facto, velut moriturus
 hodie aut splendide superaturus, trucidat ipse Gallorum unum, et
 quoquot ex comitibus erant Martis commilitones, multis vulneratis,
 in fugam hostes vertunt. sic innumeris maximisque periculis defun-
 ctus, rursus incolumis imperator per Strugas pervenit Achridas. ibi
 commoratus, cum multos eorum, qui fugerant, revocasset, omnes sub
 magno domestico reliquit; ipse ad Bardarem perrexit, non quietis
 causa: regio enim otio atque inertiae nequaquam se dabat: sed rursus
 coactis legionibus mercenariisque copiis, contra Boëmundum profiscitur,
 alio excogitato dolo, quo Gallos devinceret. muricibus enim fer-
 reis paratis, cum in proximum diem pugnam expectaret, vespere eos
 spatio quod interiacebat campi sparsit, ubi vehementiorem conicie-
 bat Gallos equites impressionem facturos, ut primus vix sustinendus

κατὰ μέτωπον ἰσταμένους τῶν Ῥωμαίων, ὅποσοι δόρατα ἔφερον, μεμετρημένας τὰς ἰππασίας ποιεῖσθαι καὶ ὅποσον μὴ τοῖς τριβόλοις περιπαρεῖεν, ἀλλ' ἔφ' ἑκάτερα σχιζομένους ὑποστρέφειν, τοὺς δὲ πελταστὰς πόρρωθεν κατὰ τῶν Κελτῶν σφοδρούς ἐκπέμπειν τοὺς οἰστούς, τὸ δέ γε δεξιὸν καὶ εὐώ- 5
 νυμον κέρας ἐξ ἑκατέρου μέρους ἀσχέτω ἔνυμη τοῖς Κελτοῖς ἐπεισπεσεῖν. τοιαῦτα μὲν τὰ τοῦμοῦ πατρὸς διανοήμα-
 V. 109
 C τα. τὸν δὲ Βαϊμούντον ταῦτα οὐ διέλαθε. συνέβαινε γάρ τι τοιοῦτον. ὅπερ γὰρ ὁ βασιλεὺς ἐσπέρας κατ' ἐκείνον ἄβουλεύσατο, πρωΐας δὲ Κελτὸς μεμάθηκε. καὶ πρὸς τὸ ἀκου- 10
 σθὲν εὐφυνῶς μεθαρμοσούμενος, τὴν μάχην ἀνεδέχето καὶ οὐκἔτι, ὡς ἔθος αὐτῷ, τὴν ὁρμὴν τῆς μάχης ἐποίη, ἀλλὰ προαρπάσας τὴν τοῦ ἀντοκράτορος βουλὴν, αὐτὸς ἐξ ἑκα-
 τέρου μέρους τὸν μόθον μᾶλλον ἀνεργίπισε, τὴν κατὰ μέ-
 τωπον φάλαγγα ἀτρεμεῖν τέως παρακλευσάμενος. τῆς γοῦν 15
 μάχης ἀγχεμάχον γεγονυίας, οἱ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος τὰ νῶτα τοῖς Λατινοῖς δεδώκασι, μηδ' ἀντωπῆσαι τούτοις τοῦ λοιποῦ ἰσχύοντες, προκατεπτοημένοι ὄντες διὰ τὴν προη-
 D γησαμένην ἦταν. καὶ σύγχυσις τηρικαῦτα τῆς Ῥωμαϊκῆς παρατάξεως ἦν, κᾶν ὁ βασιλεὺς ἀκλόνητος μένων, γενναίως 20
 καὶ χειρὶ καὶ γνώμῃ ἀντικαθίστατο, πολλοὺς μὲν τρώσας, ἔστι δ' οὐ καὶ τρωθεῖς. καὶ ἐπεὶ τὸ ἅπαν ἐκρεῦσαν ἡδη στράτευμα ἐθεάσατο καὶ ἑαυτὸν μετ' ὀλίγων καταλειφθέντα,

1. Ῥωμαϊκῶν G.	4. κατὰ add. C.	5. οἰστούς G.	8.
συνέβη A.	9. γὰρ om. A.	10. ἐμάνθανε A.	12. οὐκἔθ' A.
ἐποίητο G.	14. ἀνεργίπισε PG,	ἀνεργίπισε A,	recte C.
μετώπου G.	18. προηγουμένην A.	19. καὶ σύγχυσις :	
σύγχυσις οὖν A.	20. κᾶν : καὶ A.	23. καταλειφθέντα CG,	
καταληφθέντα P.			

Latinorum impetus frangeretur, equorum pedibus murice transfixis. idem quotquot a fronte stabant Romani hastis armati, modice et quantum non in tribulos inciderent, iussit progredi, dein acie utroque-versa divisa, recedere, peltastas autem eminus crebra in Gallos tela mittere, dum a dextro sinistroque cornu vehementissimus in Gallos impetus fieret. hoc erat patris mei stratagemata, quod tamen Boëmundum non latebat. accidit enim, ut quod imperator vespere excogitaverat, id mane ad Gallum perferretur. itaque mutato is pro iis, quae audierat, consilio, pugnam suscipit, nec iam, ut consueverat, impetu adoritur; sed imperatoris consilium occupans, ipse ab utroque latere pugnam ciebat, turma a fronte interim immotam stare iussa. ubi cominus pugnatum est, Romani terga vertunt, nec intueri Latinos amplius possunt, nupera clade iam perterriti. tum Romana turbatur acies, licet imperator intrepidus staret, et manu animoque for-

δέον ἐλογίσατο, μὴ ἀλόγως ἀνθιστάμενος κινδυνεύσαι. ἐπὶ γὰρ τις πολλὰ μογήσας μὴ πρὸς ἰσχύος ἔχη τοῖς ἐχθροῖς ἀν- P. 136
 τικαθίστασθαι, μάταιος ἂν εἴη εἰς προὔπτον κίνδυνον ἑαυτὸν
 συνωθῶν. τοῦ γοῦν δεξιῦ καὶ εὐωνύμου κέρως τῆς Ῥωμαϊ-
 5 κῆς φάλαγγος φουγαδεῖα χρησαμένον, ὁ βασιλεὺς ἔτι ἐγκαρ-
 τερῶν μετὰ τῆς τοῦ Βαϊμούντου φάλαγγος γενναίως ἀπεμά-
 χητο, τὸν ὅλον αὐτὸς ἀναδεξάμενος πόλεμον. τὸ δὲ ἀναντίρ-
 ρητον συνεῖς τοῦ κινδύνου, δέον ἔκρινεν ἑαυτὸν περισσῶσαι,
 ὡς αὐτῆς δύνασθαι μάχεσθαι πρὸς τὸν καταγωνισιάμενον, καὶ
 10 ἀντίπαλος ἔσθαι καρτερώτατος, καὶ μὴ τὸ πᾶν τῆς νίκης
 ἄρασθαι τὸν Βαϊμούντον. τοιοῦτος γὰρ ἦν ἠττώμενος καὶ νι- B
 κῶν, φευγῶν καὶ αὐτῆς διώκων, καὶ μηδέποτε ὑποπέτησσαν,
 μήτε μὴν ἀνελπιστίας βρόχοις ἀλισκόμενος. ἦν γὰρ καὶ εἰς θεὸν
 μεγίστην ἔχων πίστιν, καὶ τοῦτον μὲν ἐς μέσον διὰ παντὸς
 15 περιφέρων, ὄρκου δὲ παντάπασιν ἀπεχόμενος. ἀπειρηκῶς
 οὖν, ὡς ἄνωθεν εἴρηται, ὀπισθόρμητος καὶ αὐτὸς γέγονε,
 διωκόμενος παρὰ τοῦ Βαϊμούντου καὶ ἐκκρίτων κομητῶν. ἐν
 τούτοις δὲ φησι πρὸς τὸν Γρυλῆν (αὐτὸς δὲ πατρῷος αὐτοῦ
 20 θεράπων) καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ “μέχρι πόσον φευξόμεθα;” καὶ
 στρέψας τὸν χαλινὸν καὶ τοῦ κουλεοῦ τὸ ξίφος ἐξαγαγῶν,
 παίει τὸν πρῶτως αὐτῷ συναντήσαντα κατὰ τῆς ὄψεως. τοῦτο

2. ἐχη C, ἔχει PG.

3. εἴη : ἦ C.

4. ἐπωνύμου G.

6.

ἐνεμάχητο G.

11. ἦν om. G.

15. δὲ CG, δὴ P.

18.

θεράπων αὐτοῦ G.

19. post θεράπων add. ἦν A. πόσον G.

20. χαλινὸν P.

κουλεοῦ PG, κουλεοῦ CA.

titer contenderet, multis vulnera inferens, interdum et ipse vulneratus. tandem cum totum dilapsum iam exercitum cerneret seque cum paucis desertum, temere resistendo periclitari diutius noluit. nam ubi quis, multis exanclatis laboribus, per vires non potest adversariis resistere, temerarius esset, si in periculum certum se proiiceret. dextro igitur et sinistro aciei Romanae cornibus in fugam versis, imperator adhuc perstitit ac Boëmundi copias fortiter propulsavit, dum unus totum impetum sustinet. sed praesenti periculo perspecto, se servare statuit, ut denuo victorem aggressus, gravissime cum eo contendere posset, nec victoriam perfectam Boëmundus reportaret. tali erat animo, victus sive victor, fugiens sive vicissim persequeretur; neque unquam animum abiiciebat, nec vero etiam desperationis laqueis constringebatur. erat quippe maxima in deum fide, eumque palam omni tempore in ore ferebat, quanquam iureiurando abstinebat omnino. cum igitur desperatis, ut modo dixi, rebus, ipse retro cederet, insequente Boëmundo cum lectissimis comitum, Gulen (paternus hic famulus erat) ceterosque, qui cum eo erant, allocutus, “quonam, in-

οὐ Κελτοὶ θεασάμενοι καὶ διαγόντες αὐτὸν τῆς ἰδίας ἀπεγνωκό-
C τα σωτηρίας, ἐπειδὴ τοὺς τοιαύτης γνώμης γεγονότους ἄνδρας
ἀκαταμαχῆτους πάλαι ἐγίνωσκον, ὑποσταλέντες τοῦ διώκειν
ἐπαύσαντο. καὶ οὕτω τῶν διωκόντων ἀπαλλαγείς, ὑπέστη
τοῦ κινδύνου. οὐδὲ φεύγων δὲ ὅπως ἀνπεπτώκει, ἀλλὰ τῶν 5
φευγόντων τοὺς μὲν ἀνεκαλεῖτο, τοὺς δὲ καὶ ἐπέσκωπτε, κἄν
οἱ πολλοὶ τὸν ἀγνοοῦντα ὑπεκρίνοντο. οὕτω γοῦν τοῦ κινδύ-
νου σωθεὶς, εἰσέρχεται εἰς τὴν βασιλεύουσαν, ἐφ' ᾧ συναγα-
γεῖν αὐτῆς στρατεύματα καὶ κατὰ τοῦ Βαϊμόντου χωρῆσαι.

5. Ἐπεὶ δὲ τοῦ Ῥομπέρτου πρὸς Λογγιβαρδίαν παλινο- 10
στήσαντος τὴν μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος μάχην ὁ Βαϊμόντος
ἀνεδέξατο, ταῖς ἐκείνου ὑποδημοσύναις χρώμενος καὶ διὰ
D παντὸς μάχας καὶ πολέμους ἀναρριπίζων, τὸν μὲν Πέτρον
τοῦ Ἀλίφα μετὰ τοῦ Πουντίση εἰς πολιορκίαν ἐν διαφόροις
τόποις ἐξέπεμψε. ἔνθεν τοι καὶ τοὺς μὲν δύο Πολόβους 15
εὐθύς ὁ Πέτρος τοῦ Ἀλίφα κατέσχε, τὰ δὲ Σκόπια ὁ προρ-
ρηθεὶς Πουντίσης· αὐτὸς δὲ μηνυθεὶς παρὰ τῶν Ἀχριδια-
τῶν, ταχὺ τὰς Ἀχρίδας καταλαμβάνει. καὶ πρὸς μικρὸν ἐγ-
V. 110 καρτερήσας, τοῦ Ἀριέβη φρουραῦντος τὰ κάστρα, ἀπρακτος
ἀπῆλθεν εἰς τὸν Ὀστροβόν. κἀκεῖθεν κενὸς ἀποπεμφθεὶς, 20
διῆλθε διὰ τοῦ Σωσκοῦ, καὶ διὰ τῶν Σερβίων ἀπῆλθεν εἰς
Βέρροϊαν. καὶ προσβαλὼν ἐν πολλοῖς καὶ πολλαῖς τόποις καὶ

1. σωτηρίας ἀπεγνωκότα G. 8. εἰς om. A. 9. τοῦ om. A.
14. σποντίση G. 15. μὲν δύο: μηδὲν G. Πολόβους: πο-
λέμους CG. 20. τὸν om. CG. 21. σωσκοῦ G, Σωσκοῦ P.

quit, usque fugiamus?" et converso equo gladioque stricto, in facie vulnerat, qui primus ex insequentibus se obtulit. id ubi Galli animadvertent et desperatam ab illo salutem perspexere, cum dudum cognitum haberent, qui tali animo essent, vinci non posse, metu finem persequendi fecerunt. ita liberatus ab insequentibus, periculo evasit. nec tamen in fuga animo conciderat, sed fugientes alios revocabat, alios increpabat; quanquam plerique ignorationem simulabant. hac igitur ratione cum periculo elapsus esset, in urbem regiam rediit, ut novis paratis copiis, in Boemundum moveret.

5. Boemundus autem cum post Roberti in Longibardiam reditum bellum cum imperatore suscepisset, et praeceptis obsecutus patris, sine intermissione pugnas et proelia cieret, Petrum Aliphae una cum Puntese varias urbes oppugnatum dimisit. ac Polobos quidem duos statim Petrus Aliphae cepit; Scopia Punteses, quem dixi. ipse ultro arcessitus ab Achridiotis, celeriter Achridas occupavit; ubi postquam brevem moram fecit, Ariebe arcem defendente, infecta re Ostrobum abiit. inde repulsus pariter, per Soicum et Servia Berhoeam profe-

μη άνύσας, διά τῶν Βοδινῶν καταλαμβάνει τὰ Μόγλενα καὶ Β. 137, ἀνεγείρει καστέλλιον τι πρὸ χρόνου θρειπωθέν. εἶτα καταλι-
πὼν ἐκεῖ μεθ' ἱκανῶν κόμητά τινα Σαρακηρὸν ἐξ ἐποννμίας
καλούμενον, εἰς τὸν Βαρδάρην κατέλαβεν εἰς τὰς καλουμένας
5 Ἐσπρας Ἐκκλησίας. καὶ τριμηναῖον χρόνον διατρίβοντας
ἐκεῖ, ἐν τῷ μεταξύ ἔκκριτοι τρεῖς τῶν κομήτων, ἃ τε Πουν-
τέσης, ὁ Ῥικάλδος καὶ Γελιέλμος τις καλούμενος, συνωμοσίαν
πεποιηκότες αὐτομολῆσαι πρὸς τὸν βασιλεῦς ἐφαρμάθησαν. καὶ
ὁ μὲν Πουντέσης τοῦτο προγνούς, ἀπαδράσας προσῆλθε τῷ αὐ-
10 τοκράτορι, οἱ δὲ λοιποὶ δύο κατεσχέθησαν καὶ ἀπελύθησαν
κατὰ τὸν νόμον τῶν Κελτῶν εἰς πόλεμον. καὶ ἤτηθεις κατε-
βλήθη ὁ Γελιέλμος, ὃν καὶ κατασχὼν ἐτύφλωσεν ὁ Βαϊ-
μοῦντος, τὸν δὲ γε ἕτερον Ῥικάλδον ἀπέστειλε πρὸς τὸν πα-
τέρα αὐτοῦ Ῥομπέρτον εἰς Λογγιβαρδίαν, ἣν οὐ ἀφαιρεῖται
15 καὶ οὗτος τοὺς ὀφθαλμούς. ὁ δὲ Βαϊμοῦντος ἀπάρας ἀπὸ
τῶν Ἐσπρων Ἐκκλησιῶν, ἀπῆλθεν εἰς Καστορίαν. τοῦτο μά-
θων ὁ μέγας δομέστικος, καταλαμβάνει τὰ Μόγλενα, καὶ κα-
τασχὼν τὸν Σαρακηρὸν κτείνει, παραντίκω θρειπώσας τελείως
τὸ καστέλλιον. ὁ δὲ γε Βαϊμοῦντος ἐξελθὼν τῆς Καστορίας,
20 ἔρχεται εἰς τὴν Λάρισσαν, κείθι παραχειμάσαι βουλόμενος.
καταλβὼν δὲ τὴν μεγαλόπολιν ὁ αὐτοκράτωρ, καθάπερ εἶρη-

1. Βοδινῶν Ducangius in annotat. 2. καστέλιον C hic et infra.
3. μετ' P. 4. καλούμενον εἰς τὸν Βαρδάρην, κατέλαβεν libri.
interpunctionem mutat. 6. τρεῖς : τινες CG. 7. ὁ τε G.
Ῥικάλδος CG utrobique, Ῥεβόλδος P. an Ῥενάλδος? vid. annotat.
Γελιέλμος CG hic et infra. 12. ὁ Βαϊμοῦντος add. G. 13.
ἔστειλε G. 20. ἐκεῖθι CG.

ctus est. ac multis saepe tentatis locis, postquam nihil profecit, per
Bodena pervenit Moglena ibique castellum olim dirutum restituit. dein,
relicto ibi cum satis magna militum manu comite, Saraceno cognomi-
nato, ad Bardaren se in locum contulit, qui Aspras Ecclesiae vocatur.
dum tres ibi menses commoratur, detecta est coniuratio trium insi-
gnum comitum, Puntesis, Renaldi et Guilelmi cuiusdam, qui ad im-
peratorem transfugere decreverant. ac Punteses quidem id odo-
ratus, fuga ad imperatorem se subduxit; reliqui duo capti, more
Gallorum certamine se purgare iussi sunt. victus Guilelmus pro con-
victo habitus est; quem Boemundus luce privavit. alterum Renaldum
ad Robertum patrem in Longibardiam misit, a quo itidem excaecatus
est. Boemundus Aspris Ecclesiiis profectus est Castoriam: quo cognito,
magnus domesticus Moglena contendit, iisque potius Saracenum occidit
ac statim castellum funditus destruit. Boemundus autem Castoria egres-
sus, Larissam venit, ubi hiemare in animo habuit. imperator, post-
quam in urbem regiam, ut diximus, pervenit, quo erat impigro nec

Cται, εὐθύς ἔργον εἶχετο, ὅποιος ἐκείνος θερμοτερός καὶ μη-
 δέποτε ἔρασι τῆς μετελιχῶς, δυνάμεις τε ᾗτε τοῦ τῶν σουλ-
 τάνων μετὰ ἡγεμόνων πείραν ἐκ μακροῦ ἐσχηκότων. ὁ δὲ
 τηρικαῦτα πέμπει πρὸς αὐτὸν χιλιάδας ἑπτὰ μετὰ ἡγεμό-
 νων λίαν ἐμπείρων, καὶ αὐτὸν δὲ τὸν Καμύρην, χρόνῳ καὶ 5
 πείρῃ τῶν ἄλλων ὑπερέχοντα. ἐν ὅσῳ δὲ ταῦτα ὁ βασι-
 λεὺς ἐπινοοῦμι καὶ ἠτοιμάζετο, ὁ Βαϊμουῆντος μέρος τι
 τοῦ ἰδίου στρατεύματος ἀποδιεζόμενος, Κελτιοὺς καταφρά-
 κτους ὄλους ἀποστειλάς, ἔξ ἐπιδρομῆς κατέσχε τὴν Πελαγο-
 νίαν, τὰ Τρίκαλα καὶ τὴν Καστορίαν. αὐτὸς δὲ ὁ Βαι- 10
 μουῆντος μετὰ ζύμπαντος τοῦ στρατεύματος καταλαβὼν τὰ
 D Τρίκαλα, ἀποσπάδα τοῦ ὅλου στρατεύματος ἀποστειλάς γεν-
 ναίους ὄλους, ἔξ ἐφόδου κατέσχε τὸν Τζίβισκον. καὶ ὅτι
 καταλαβὼν τὴν Λάρισσαν κατ' αὐτὴν τὴν τοῦ μεγαλομάρτυ-
 ρος Γεωργίου μνήμην σὺν ὄλαις δυνάμεσι καὶ περιζώσας τὰ 15
 τεῖχην, ἐπολιόρκει αὐτήν. ὁ δὲ ταυτηνὴ τὴν πόλιν φυλάττων
 πατρῶου τοῦ αὐτοκράτορος θεράποντος υἱός, Λέων ὁ Κεφα-
 λᾶς, γενναίως πρὸς τὰς τοῦ Βαϊμουῆντος ἀντικαθίστατο μη-
 χανὰς ἐπὶ ὄλοις μηνσὶν ἔξ. δηλοῖ δὲ τὴν τοῦ βαρβάρου ἐφο-
 δον διὰ γραφῶν τηρικαῦτα τῷ αὐτοκράτορι. ὁ δὲ οὐ παρα- 20
 χρῆμα, καίτοι σφαδύζων, τῆς πρὸς τὸν Βαϊμουῆντον φερού-

2. σουλιάν Α. 4. πρὸς αὐτὸν om. G. μετὰ ἀρχηγῶν ἐμπείρων
 Α. 5. λίαν om. CG. δὲ add. CG. lege δη. καμύτην Α, κα-
 μήρην G. 8. στρατεύματος τοῦ ἰδίου Α. 10. ὁ Βαϊμουῆντος
 om. Α. 11. παντός G. 12. ἀποσπᾶ δὴ τοῦ G. ἀποστειλάς
 add. C. 13. καὶ ἔξ ἐφόδου PG, καὶ om. C. τζίβισκον Α.
 εἰθ' GA, καθ' P, correxi. 14. τὴν alterum om. G. 16. ταδ-
 την Α. 19. ἐπὶ CA, ἐπ' PG. 21. τοῦ Βαϊμουῆντου G.

quieti unquam indulgente animo, illico opus aggressus, a sultano
 copias petiit cum ducibus, rei militaris longo usu peritis. misit ille
 septem millia Turcarum, quibus cum alii duces praeerant peritissi-
 mi, tum Camyres ipse, qui aetate et usu ceteros superabat. haec
 dum imperator parat, Boëmundus, missa copiarum parte, quae Gallis
 loricatis tantum constabat, statim Pelagoniam cepit et Tricala et Cas-
 toriam. Boëmundus ipse toto exercitu Tricalis moratus, dimissa manu
 lectissimorum ex universo numero militum, illico Tzibiscum occupa-
 vit. inde Larissam, ipsa Georgii magni martyris memoria, copiis omni-
 bus accessit et obsidione urbem clausit eam qui defendebat, Leo
 Cephalas, paterno imperatoris ministro natus, fortiter Boëmundi ma-
 chinis totos sex menses obstetit. imperatorem idem per litteras de
 barbari adventu certiore fecit. is licet pugnandi cupiditate arderet,
 tamen non extemplo in Boëmundum movet; sed plures undique
 milites mercenarios cogens, iter distulit; dein bene instructis omnibus,

σης ἤπτετο, ἀλλὰ πλεον μισθοφορικὸν ἐπισυνάγων ἀπαντα-
 χόθεν, ἀνεβάλλετο τὴν ἐξέλευσιν. εἶτα κατ'ερωτῶς ὀπλίσας P. 138
 ἄπαντας, ἐξείσι τῆς Κωνσταντίνου. καὶ τοῖς μέρεσι τῆς
 Λαορίσσης ἐγγίσας καὶ διελθὼν διὰ τοῦ βουνοῦ τῶν Κελλίων
 5 καὶ τὴν δημοσίαν λεωφόρον δεξιόθεν καταλιπὼν καὶ τὸν βου-
 νὸν τὸν οὕτως ἐγχαορίως καλούμενον Κίσσαβον, κατῆλθεν
 εἰς Ἐξεβάν· χωρίον δὲ τοῦτο Βλαχικὸν τῆς Ἀνδρωνείας ἐγ-
 γιστα διακεῖμενον. ἐκεῖθεν δὲ καταλαβὼν δὲ ἑτέραν αὐθις
 κομπολίην Πλαβίτζαν συνήθως καλουμένην, ἀγχοῦ που τοῦ
 10 οὕτωςί πως καλουμένου ποταμοῦ ῥέοντος διακειμένην, τὴν
 σκηρὴν κατέθετο, ἀποχωρῶντα τάφρον διορύξας. καὶ ἐγερωθεὶς
 ἐκεῖθεν ὁ βασιλεὺς ἀπῆλθεν ἄχρι τῶν κηπουρείων τοῦ Δελ- V. 111
 φινᾶ, κακεῖθεν εἰς τὰ Τρίκαλα. γράμμα δὲ τις τηρικαῦτα
 ἤκε κομίζων τοῦ Κεφαλαῦ Λέοντος, περὶ οὗ φθάσας ὁ λόγος B
 15 ἐδήλωσε, παρρησιαστικώτερον γράφοντος· “Ἰσθι, ὦ βασιλεῦ,
 ὅτι μέχρι τοῦ νῦν σπουδὴν πολλὴν εἰσηνηχοῶς, διετήρησα
 τὸ κάστρον ἀνάλωτον. ἤδη δὲ τῶν ἐφειμένων Χριστιανοῖς
 τροφίμων στερούμενοι, καὶ τῶν μὴ προσσηκόντων ἠψάμεθα.
 ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἡμῖν ἀπέλιπον. εἰ γοῦν βοηθῆσαι ἡμῖν θέ-
 20 λων σπεύσεις καὶ τοὺς πολιορκοῦντας ἐκδιώξαι δυνηθῆις,

1. πλεῖον CA, πλεῖστον P, om. G. συναγαγὼν C, συναγὼν G.
 6. Κίσσαβον C. 7. Ἐξεβάν CAG, Ἐξεβάν P. Βλαχικὸν om. A.
 Ἀνδρωνείας AG, Ἀνδρονίας P. 8. δὲ alterum om. CG. lege
 καὶ ἑτέραν. 10. ῥέοντος corruptum. an ποταμὸς eximie voca-
 tur Salabrias sive Peneus? διακειμένην om. CG. 11. ἀποχωρῶ-
 σαν CG. διορύξας C, διωρύξας PG. 12. κηπουρείων: σκή-
 πτρων CG, κηπον . . . ἀδελφινᾶ A. 13. γράμματα A. 14.
 τοῦτω τοῦ A. περὶ οὗ — ἐδήλωσε add. CG et in margine P.
 15. Ἰσθι AG, Ἰσθ' P. 16. προσσηκόντως AG, συνηκόντως C.
 17. ἐφειμένων C, ἐφαιμένων G, ἐφωμένων P, ἀμφειμένων A.
 19. ταῦθ' A. ἐπέλιπον CA, ἀπέλιπον PG.

Cpoli egreditur. postquam Larissae finibus appropinquavit et Celliorum montem superavit, via publica et monte, quem indigenae Cissabum vocant, ad dextram relictis, descendit Ezeban; oppidum id Vlachicum est, proxime Androniam situm. hinc cum in alium rursus pagum profectus esset, quem Plabitzam vulgo appellant, ad amnem * * * nomine adiacentem, castra ibi posuit et quanta opus erat fossa munivit. unde movens, ad hortos Delphinae se contulit, indeque Tricala. quo loco litteras ei quidam reddidit Leonis Cephalae, cuius supra mentio facta est, liberius in hunc modum scriptas: “scias, imperator, hucusque me, magna adhibita cura, incolumem arcem servasse. iam cibis, quibus vesci Christianis licet, deficientibus, etiam quibus nefas est, uti sumus. verum ne hi quidem suppetunt. quapropter si auxiliaturus nobis brevi venies et obsidione liberare nos

τῆ θεῆ χάρις καὶ δόξα. εἰ δ' οὖν, τοῦμόν ἤδη πεπλήρωκα· καὶ τὸ ἐπιεῦθεν ἀνάγκη δουλεύοντες, (καὶ τί γὰρ δεῖ πρὸς φύσιν καὶ τὴν ἐκ ταύτης τυραννίδα ποιεῖν;) γνῶμην ἔχομεν τὸ φροῦριον παραδοῦναι τοῖς ἐπικειμένοις ἔχθροῖς καὶ φανερώως ἀποπνίγουσιν. ἀλλ' εἰ ταῦτα δυστυχῆσαι συμβαίῃ, ἐπά- 5
 Cρατος μὲν γενοίμην ἐγώ, τολμηρῶς δὲ καὶ κατὰ τῆς σῆς βασιλείας τοῦτο παρρησιάζομαι· εἰ μὴ τάχιον σπεύσεις τοῦ κινδύνου ἡμᾶς ἐξελέσθαι, μὴ πρὸς τοσοῦτον βᾶρος πολέμου τε καὶ λιμοῦ ἀντισχεῖν ἐπὶ πλέον δεδυνημένους, οὐ δ' ὁ ἡμέτερος βασιλεύς, εἶγε δυνάμενος βοηθεῖν οὐκ ἐπέσπευσας τὴν 10
 βοήθειαν, οὐκ ἂν φθάνοις ἔγκλημα προδοσίας ἀποφυγάνων." ὁ δὲ αὐτοκράτωρ δεῖν ἔγνω διὰ τινος τρόπου ἑτέρου αὐτοῦς καταγωνισασθαι. λογισμοὶ δὲ τοῦτον συνεῖχον καὶ μείριμναι. καὶ δῆτα σκοπῶν, ὅπως χρῆ λόχους ἐνδιαστήσασθαι, δι' ὅλης τῆς ἡμέρας διεπονείτο, ἀρωγὸν τὸν θεὸν ἐπικαλούμενος. με- 15
 D ἐπυνθάνετο περὶ τῆς τοῦ τόπου θέσεως. καὶ ἀνατίνας τοὺς ὀφθαλμούς, ἅμα καὶ τῷ δακτύλῳ ἐπισημαίνων, ἐπιμελῶς ἀνηρώτα, ὅποι φάραγγές εἰσι διερωγούται τοῖς τόποις, ἢ λόχμαι τινὲς βαθεῖαι πρὸς αὐτάς συνεχίζονται. ταῦτα δὲ 20
 τοῦ Λαρισαίου ἐπυνθάνετο, βουλόμενος λόχον ἐπιστῆσαι καὶ

1. καὶ δόξα add. A. 2. γὰρ πρὸς — τυραννίδα δεῖ ποιεῖν G.
 4. ἐπικειμένοις A. 6. καὶ om. A. 7. σπεύσεις C, σπεύσης PG.
 8. βᾶρος om. G. 10. ἔσπευσας AG. 12. αὐτοῦς om. A.
 14. ἐνδιαστήσασθαι C, ἐνστήσασθαι PA, ἐνδιαστήμενος G. 15.
 τῆς add. A. ἀρωγὸν τ. 9. ἐπικαλούμενος, διεπονείτο AG.
 16. τινὰ τῶν γερόντων G. 17. ἀνατίνας P. 19. ὅπη A.
 20. συσχίζονται C. 21. βουλόμενος om. G.

poteris, deo sit gratia et gloria: sin minus, ego quidem, quod meum erat, praestiti; et necessitati obsecuti, (quid enim oportet adversus naturam eiusque imperium niti?) arcem hostibus dedere decrevimus, qui nos premunt et manifesto suffocant. haec calamitas si nobis acciderit, ego quidem devovebor; sed libere etiam maiestati tuae hoc dico: nisi properas periculo nos eximere, qui tanta et belli et famis incommoda diutius sustinere non possimus, tu, imperator noster, siquidem auxilium cum ferre potuisses, non celeriter tuleris, productionis crimen effugere vix poteris." at imperator hostes alio quodam modo debellandos censuit; itaque cura atque sollicitudine tenebatur; et quo modo insidiae struendae essent, per totum dispiciebat diem, dei auxilium implorans. arcessitum autem senem Larissaeum interrogavit de situ loci, oculisque intentis, digito simul demonstrans, percontatus est, ubi fauces essent vel frutices densi. haec ex Laris-

δι' ἀπάτης τοὺς Λατίνους καταγωνίσασθαι· τὸν γὰρ φανε-
 ρὸν καὶ κατὰ μέτωπον φθάσας ἀπηγόρευε πόλεμον, πολλάκις
 συμβαλὼν καὶ ἡττηθεὶς καὶ πείραν τῆς συμβολῆς τοῦ Φραγ-
 γικοῦ πολέμου λαβῶν. ἐπεὶ δὲ ἥλιος κατέδυν, αὐτὸς τε δι'
 5 ὄλης κεκοπιαικῶς τῆς ἡμέρας ὁ βασιλεὺς εἰς ὕπνον ἐτρέπετο,
 ὄνειρος ἐφίσταται τούτῳ. ἐδόκει γὰρ ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ τεμέ-
 νους τοῦ μεγαλομάρτυρος Δημητρίου ἐστάναι καὶ φωνῆς P. 139
 ἀκοῦσαι “μὴ λυποῦ, μηδὲ στένε, αὔριον νικᾷς.” τὴν δὲ φω-
 νὴν βάλλειν αὐτῷ τὴν ἀκοὴν ᾤετο ἐκ μιᾶς τῶν ἐν τῷ τεμένει
 10 ἀφηωρημένων εἰκόνων, ἐν ἧ ὁ μεγαλομάρτυς Δημήτριος κα-
 τεγέγραπτο. διυπνισθεὶς δὲ καὶ περιχαρῆς γεγονῶς ἐκ τῆς
 τοῦ ὄνειρου ταύτης ὁμοφῆς, ἐθεοκλύτει τε τῷ μάρτυρι καὶ
 προσυπιοχνεῖτο, εἰ γένοιτό οἱ νίκην κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἄρα-
 σθαι, αὐτῷ τε παραγενέσθαι καὶ πρὸ σταδίων ἰκανῶν τῆς
 15 πόλεως Θεσσαλονίκης οὐκ ἔφιππον, ἀλλὰ πεζῇ καὶ βάδην
 ἐρχόμενον εἰς τὴν αὐτοῦ εἰσελεύσεσθαι προσκύνῃσιν. καὶ δὴ
 μετακαλεσάμενος τοὺς στρατηγούς τε καὶ ἡγεμόνας καὶ συγ-
 γενεῖς ἅπαντας, βουλῆς ἤρχετο, τὴν ἐκάστου γνώμην ἀναζη-
 τῶν· εἶτα τὸ σκοπηθεὶν ἀπήγγειλε. τὸ δὲ ἦν παραδοῦναι τὰ
 20 τάγματα ἅπαντα τοῖς συγγενέσιν αὐτοῦ· προεξάρχοντα δὲ τὸν

1. διὰ G.	6. ὄνηρος P.	γὰρ add. A.	8. ἀκούσας P.
λύπους G.	10. μεγαλομάρτυρ A.	καταγέγραπτο G.	12.
τοῦ add. A.	ἐθεοκλύτει C, ἐθεοκλήτει PAG.	13. προσυ-	
ποσχνεῖτο P.	14. αὐτόθι CAG, αὐτός P.	τε om. G.	16.
εἰσελεύσεσθαι A,	εἰλεύσεσθαι PG.	17. καὶ συγγενεῖς om. A.	
19. δοῦναι CG.			

saeo quaeſiuit, quoniam insidias ſtruere et dolo Latinos debellare vo-
 lebat. dudum enim in aperto Marte parum ſpei ponebat, cum ſaepe
 congreſſus ſuccubiſſaſſet et Francorum impetum expertus eſſet. ſole
 occaſo, cum imperator contentione totius diei fatigatus, ſomno
 ſe dediſſet, ſomnium ei ſe obtulit. viſus enim ſibi eſt inſtra templum
 Demetrii magni martyris ſtare et hanc audire vocem: “ne angare, neve
 gemas, cras vinces.” emitti autem ea vox videbatur ex una in aede
 ſuſpenſarum inaginum, qua Demetrius magnus martyr pictus erat.
 ſomno experrectus et ſummo gaudio affectus ob divinam hanc vo-
 cem, ſupplicavit martyri vovitque, ſi contingeret ſibi victoriam de
 hoſtibus reportare, eo ſe profecturus et ſtadiis ſat multis ante, quam
 Theſſalonice perveniſſet, equo relicto, pedibus et gradu preſſo ad
 eius venerationem ingreſſurus. dein convocatis ducibus praefectis-
 que et propinquis omnibus, conſilium inſtituit, et poſtquam ſenten-
 tias interrogavit, quid ſibi viſum eſſet protulit. nimirum manipulos
 omnes propinquis ſuis tradendos cenſuit. ſummum autem imperium

Μελισσηρόν Νικηφόρον ἐπίστησιν καὶ τὸν Κουρτίκιον Βασι-
λειον, τὸν καὶ Ἰωαννάκην κυλούμενον· ἀνὴρ δὲ οὗτος τῶν
ἐπιφανῶν, περιβύβητος ἐπ' ἀνδρεία καὶ στρατιωτικῇ ἐπισημῇ,
ἐξ Ἀδριανουπόλεως ὀρμώμενος. οὐ τὴν τάγματι δὲ μόνον
αὐτοῖς παραδίδωσιν, ἀλλὰ καὶ τὴν βασιλείαν παύσασθαι
ἅπαντα. ἐπέσκηπτε δὲ ποιήσασθαι τὴν παράταξιν καθ' ἃ
Cσχῆμα ἐν τοῖς προηγησαμένοις πολέμοις αὐτὸς παρετάτετο,
V. 112 παραγγείλας αὐτοῖς δι' ἀκροβολισμῶν πρότερον ἀπόπειραν τῶν
ἐμπροσθεν τῶν Λατίνων ἐρχομένων ποιήσασθαι, εἶτα τὸν
ἐνυάλιον ἀλαλιζάντας, πανστρατὶ κατ' αὐτῶν χωρῆσαι· ἐπὶ τῷ
δὲ ὁ συνασπισμὸς γένηται καὶ εἰς χεῖρας κατ' ἀλλήλων ἔλ-
θωσι, νῶτα παρασχεῖν τοῖς Λατίνοις καὶ φεῖγειν ἀκρατῶς
ὡς πρὸς τὸ Λυκοστόμιον ὑποκρίνεσθαι. ἐν ᾧ δὲ ὁ βασιλεὺς
ταῦτα παρεκελεύετο, χρεμετισμὸς ἁπάντων τῶν ἵππων τοῦ
στρατοπέδου αἴφνης ἐξηκούσθη. καὶ θάμβος ἐπὶ τούτῳ κα- 15

1. κουρτίκην AG. 2. καὶ τὸν A. Ἰωαννάκην C. οὗτος
τῶν ἐπ' ἀνδρεία βεβοημένων· τὸν ἀδελφὸν ἀδριανὸν εἰς βασι-
λέα μετασχηματίσας. ᾧ στρατεύμα θύς, ἐναντίον τοῦ στρα-
τεύματος ὀρμώμενον στήναι διακελεύεται. εἰ δ' ἐκεῖνος ὀρμήσει
μαχέσασθαι, στρέφει τὰ νῶτα καὶ αὐτίκα φυγεῖν. ταῦτα μὲν
οὐκ ἐπὶ ἐσχηματισμένῳ βασιλεὶ ἐνεπιτάσσεται. ἐκεῖνος δὲ μετὰ τῆς
λοιπῆς στρατίας δι' ὁδῶν ἀδελῶν περιοδεύσας, καὶ τῶν φράγ-
γων ἐμβυλιῶν χάρακι τὰς τε σκηνὰς αὐτῶν καὶ τοὺς (leg. τὰ) ἐν
αὐταῖς ἐληῖσαστο καὶ φόνον πολὺν ἐποιήσαστο. τοῦ βασιμούνθου
δὲ κατὰ τοῦ ἐσχηματισμένου βασιλέως ὀρμήσαντος, ἀκείνους καὶ
ἢ σὺν αὐτῷ στρατῷ τὰ χαλινὰ χαλάσαντες ἐφυγον. ὁ δὲ βάρ-
βαρος ἐγναυρία μᾶλλον καὶ ἐπῆστο ὡς ἀπροσμάχητος. ἐν τούτῳ
δ' ἀγγέλλεται αὐτῷ τοῦ χάρακος ἢ ἐκπόρθησις καὶ ἡ φθορὰ τῶν
ἐκεῖ· καὶ εὐθύς παρεῖτο ἀκούσας δὲ τὰ παρὰ τοῦ
βουεννίου μηνυθέντα A, quae ad verbum descripsit Zonaras III,
p. 236. 4. Ἀδριανουπόλεως C, Ἀδριανουπόλεως P, ἀδρια-
νουπόλεως G. correxi. ὀρμώμενος P. 7. προσεταιτέτο G.
9. ἐρχομένων add. C. 10. ἐνυάλιον C et in margine PG, ἐνά-
λιον P. 13. ὑποκρίνασθαι G. 14. χρεματισμὸς P, χρεμε-
τισμὸς CG.

Melisseno Nicephoro detulit et Curticio Basilio, qui et Iohannaces vocabatur; erat hic e numero illustrium, fortitudine et militari peritia celeberrimus, Adrianopoli oriundus. nec vero copias tantum illis tradidit, sed insignia quoque imperatoria universa, praecepitque aciem ita instruerent, quemadmodum in prioribus proeliis ipse fecisset; velitando prius Latinos antecedentes tentarent, dein clamore sublato, omnibus copiis in eos moverent; certamine autem utrimque conserto, terga repente Latinis darent ac fugam effusam Lycostomium versus simularent. quae dum imperator praecipit, hinnitus repente

τέσχεν ἄπαντας· ἀγαθὸς δὲ ὄμως οἰωνὸς αὐτῷ τε τῷ βασι-
 λει παραυτίκα καὶ πᾶσι τοῖς περιεργότεροις ἐδόκει. ἀλλὰ
 ταῦτα μὲν οὕτως πως ἐπισκήψας αὐτοῖς καὶ καταλιπὼν δε-
 ξιόθεν τοῦ κάστρου Λαρίσσης, περιμείνας τὴν τοῦ ἡλίου δύ-
 5 σιν, γεννάδας τινὰς ἄνδρας ἐπεσθαί οἱ ἐπιτάξας, τὴν τοῦ
 Λιβοτανίνου κλεισοῦραν διεληλυθὼς καὶ τὸν Ῥεβένικον περὶ-
 κόψας καὶ διὰ τῆς καλουμένης Ἀλλαγῆς πρὸς τὸ εὐώνυμον
 τῆς Λαρίσσης μέρος καταλαβὼν, καὶ περιαθρήσας τὴν ἄπα-
 σαν τοῦ τόπου θέσιν, χθαμμιώτερον τόπον κατανοήσας, ἐκεῖδι
 10 μετὰ τῶν συνεφεπομένων αὐτῷ λοχῶν ἦν. οἱ δὲ ἡγεμόνες
 τῶν Ῥωμαϊκῶν ταγμάτων, ὀηνηκία ὁ βασιλεὺς προλοχῆσειν,
 ὡς εἴρηται, ἐπειγόμενος τὴν τοῦ Λιβοτανίνου κλεισοῦραν
 διέρχεσθαι ἔμελλε, τηρικαῦτα ἀποσπάδα τινὰ τῶν Ῥωμαϊκῶν
 ἀποδιελόμενος ταγμάτων κατὰ τῶν Κελτῶν ἐξέπεμψεν, ἐφ'
 15 ᾧ πρὸς ἑαυτοὺς ἐλκύσαι, ὡς μὴ ἐκεχειρίαν ἔχοιεν φωρᾶσαι
 τὸν αὐτοκράτορα, ὅπη πορεύεται. οἱ καὶ πρὸς τὴν πεδιάδα κα-
 τελθόντες, προσέβαλον τοῖς Κελτοῖς, καὶ ἐφ' ἱκανὸν μαχεσά-
 μενοι διέστησαν, τῆς νυκτὸς ἄπαρτι μὴ παραχωρούσης τὴν
 μάχην. καταλαβὼν δὲ τὸν σκοπηθέντα τόπον ὁ βασιλεὺς, P. 140
 29 ἄπαντας ἀποβῆναι τῶν ἵππων ἐκέλευσε καὶ ἐπὶ γόνυ κλιθέν-
 τας τοὺς χαλινοὺς χερσὶ κατέχειν. καὶ αὐτὸς δὲ χαμαιδρῶφ

2. παραυτίκα CG, τηρικαῦτα P. 4. τοῦ alterum om. G. 6.
 an περικάμψας? 8. Λαρίσσης P in margine, κλεισοῦρας
 PG. 12. Λιβοτανίνου C, Λειβοτανίνου PG. 13. τινὰ add. CG.
 14. lego ἀποδιελόμενοι. ἐξέπεμψεν G. 15. αὐτοὺς G.
 ἐλκύσας P. φωρᾶσαι CG, φωρᾶσθαι P, correxi. 16. ὅπη
 C, ὅποι PG. πορεύεται G. κατελθόντας G. 20. ἐκέ-
 λευσε C, ἐκέλευε PG.

omnium, qui in exercitu erant equi, auditus est; quae res cum omnes admiratione cepisset, tamen imperatori et intelligentioribus quibusque bonum statim visum est omen. postquam haec mandavit, et ad dextram arcis Larissae eos reliquit, solis occasu, generosis quibusdam viris sequi se iussit, per Libotanini angustias perrexit, et Revenicum circumvectus, per Allagen quem dicunt locum ad sinistram se contulit Larissae latus. atque explorato totius regionis situ, cum depressiorem invenisset locum, ibi cum iis, qui ipsum comitabantur, subsedit. Romanarum autem copiarum duces, cum imperator insidias, ut diximus, collocaturus, in eo esset, ut Libotanini angustias transiret, exercitus partem adversus Gallos miserunt, ut, quo imperator proficisceretur, impedirentur observare. hi igitur in planitiem progressi, Gallos adoriuntur, et postquam satis pugnarunt, destiterunt, intercedente tunc nocte. imperator ubi in locum, quo tendebat, pervenit, descendere de equis omnes iussit, et genibus nixos, habenas manibus tenere.

περιτυχών, ὡσαύτως κατακλιθεὶς, τὸν χαλινὸν ἐν χειρὶ κατέχων, ἐπὶ πρόσωπον τὸ ἐπίλοιπον τῆς νυκτὸς ἔκειτο.

6. Ἀνίσχοντες δὲ τοῦ ἡλίου, ἐπεὶ τὰ τῶν Ῥωμαίων τάγματα κατὰ φάλαγγας ἰστάμενα ὁ Βαϊμούντος ἐδεδίαστο, τὰς τε βασιλικὰς σημαίας καὶ τὰ ἀργυρόηλα δόρατα, τοὺς 5 ἵππους μετὰ τῶν βασιλικῶν ἐρυθρῶν ἐφρεστρίδων, ὡς ἐόν, καὶ αὐτὸς τὴν ἰδίαν κατ' αὐτῶν κατεστήσατο φάλαγγα, δεχθὲν διελὼν τὰς δυνάμεις, καὶ τῶν μὲν αὐτὸς κατάρχων, τῶν δὲ φαλαγγάρχην τὸν Βρυέννιον καταστήσας· Λατίνος δὲ οὗτος τῶν ἐπιφανῶν, ὃν καὶ κοροσταῦλον ὠνόμασαν· οὕτω γοῦν 10 τὰς ἰδίας καταστήσας δυνάμεις, τὸ σύνθημα καὶ πάλιν ποιεῖ καὶ κατὰ μέτωπον τῆς παρατάξεως, ὅπη τὰ βασιλικὰ ἑώρα παράσημα, ἐκεῖ τὸν αὐτοκράτορα τομίνας εἶναι, ὡς προσητῆρ τοῖς φαινομένοις ἐμπέπει. οἱ δὲ μικρὸν ἀντισχόντες, τὰ νῶτα τούτῳ διδύσασιν· ὁ δὲ τούτους διώκων ὀπισθεν ἤλαυνεν 15 ἀκρατῶς, ὡς ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσεν. ὁ μέντοι βυσιλεὺς τὰ ἴδια τάγματα ἐπὶ πολὺ φεύγοντα ὄρων καὶ τὸν Βαϊμούντον ὀπισθεν τῶν Ῥωμαϊκῶν ταγμάτων ἀκρατῶς διώκοντα, στοχασάμενος ἰκανὸν ἤδη διάστημα τῆς ἰδίας ἀποστῆραι τὸν Βαϊμούντον παρεμβολῆς, ἐπὶ τὸν ἵππον ἀναβάς, τὸ αὐτὸ δὲ 20 καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ παρακελευσάμενος, καταλαμβάνει τὴν τοῦ Βαϊμούντου παρεμβολήν. καὶ εἰσω ταύτης γενόμενος, πολλοὺς μὲν τῶν παρευρεθέντων Λατίνων ἀναρεῖ καὶ τὰ λά-

5. malim καὶ τοὺς. 7. φάλαγγαν PG, recte C. 12. κατὰ τὸ μέτωπον G. 15. διδύσασι G. 19. τὸν Βαϊμούντον om. CG. 21. καταλαμβάνει C, παραλαμβάνει PG.

atque etiam ipse trixagini herbae, quam forte invenerat, similiter fanisus, habenas tenens manibus, in faciem per reliquam noctem procubuit.

6. Sole oriente, cum Romanorum copias in acie collocatas Boëmundus conspexisset et imperatoria insignia hastasque argenteis distinctas clavis atque equos purpureis ephippiis instratos, et ipse, ut poterat, aciem instruxit, in duas partes copiis divisus, quarum alteram ipse duxit, alteri Bryennium praefecit: Latinus hic erat ex illustribus, quem etiam conostabulum vocabant sic igitur constitutis Boëmundus copiis, quod consueverat, rursus fecit et in frontem aciei, ubi imperatoria insignia conspexit, imperatorem ibi esse ratus, ut fulgur in fallacias invehitur. Romani, postquam paullulum obstiterunt, terga vertunt; quos ille insequitur summa, quam supra diximus, vehementia. at imperator ubi copias suas procul fugientes vidit et Boëmundum vehementissime insequentem, iam satis longe a castris suis Boëmundum abesse ratus, equo conscenso iussisque suis idem

φυρα ἐκεῖθεν ἀναιρεῖται· εἶτα περιαθρεῖ τοὺς διώκοντας καὶ
 φεύγοντας· καὶ ἐπεὶ ἀτεχνῶς ἑώρα τὴν φυγὴν ποιουμένους,
 καὶ τὸν Βαϊμουῦντον ὄπισθεν διώκοντα καὶ ἐκείνου ὄπισθεν τὸν
 Βρυέννιον, μετακαλεσάμενος τὸν καλούμενον Πυρρὸν Γεώρ-
 5 γιον ἐπὶ τοξεῖα ὑμνούμενον καὶ ἑτέρους ἀνδρας γενναίους, χω-
 ρίστας ἱκανοὺς πελταστας, ὄπισθεν τοῦ Βρυεννίου ὄξείως ἐλαύ- D
 νειν ἐπέσκηψεν, φθάσαντας δὲ μὴ ἀγχέμαχον τὴν μάχην ποιῆ-
 σαι, ἀλλὰ πόρρωθεν κατὰ τῶν ἵππων μάλα συχνὰ πέμπειν
 τὰ βέλη. ἐπικαταλαβόντες οὖν τοὺς Κελτοὺς, τοὺς ἵππους
 10 πυκνοὺς δίοτοις ἔβαλλον, ὡς ἐν ἀμηχανίᾳ τοὺς ἱππότεας καθί- V. 113
 στασθαι. καὶ γὰρ Κελτὸς ἀνὴρ πᾶς, ἐποχοῦμενος μὲν, ἀνύ-
 ποιτος τὴν ὁρμὴν καὶ τὴν θέαν ἐστίν, ἐπὶ δ' ἀποβαίῃ τοῦ
 ἵππου, τὸ μὲν τι τῷ μεγέθει τῆς ἀσπίδος, τὸ δὲ τι καὶ διὰ
 τὰ τῶν πεδῖλων προάγματα καὶ δρόμον ἀνεπιτήδειον, εὐχει-
 15 ρότατός τε τηρικαῦτα γίνεται καὶ ἄλλοις παντάπασιν ἢ πρό-
 τερον, ὀκλαζούσης οἶον καὶ τῆς ψυχικῆς αὐτῷ προθυμίας. καὶ P. 141
 τοῦτο, οἶμαι, γινώσκων ὁ βασιλεὺς, μὴ τοὺς ἱππότεας, ἀλλὰ
 τοὺς ἵππους ἀναιρεῖν ἐπέταττε. τῶν δὲ ἵππων τῶν Κελτῶν
 πιπτόντων, περιεδιουῶντο οἱ τοῦ Βρυεννίου. καὶ ἀπὸ τῆς
 20 τούτων πολλῆς συστροφῆς κονίσσαλος μακρὸς καὶ πυκνὸς ἴστατο
 μέχρι νεφῶν κορυφούμενος, ὡς παραβάλλεσθαι τούτον κατ' ἐκε-

6. ἐλαύνειν ὄξείως G. 12. τὴν prius: εἰς CG. 13. τῷ μέντοι
 P, τὸ μέντοι G, τὸ μὲν τι C. 14. εὐχειρότατος G. vid. an-
 notat. 15. ἢ: καὶ CG. 19. περιωδιουῶντο C. 20. κο-
 νίσσαλος C.

facere, Boëmundi castra invadit, ac multis, qui illic reperti sunt, Lati-
 nis necatis, praeda omni potitur. dein eos, qui persequiebantur quique
 fugiebant, respicit. cumque suos fugam plane simulare, Boëmundum
 autem a tergo insequi et post hunc Bryennium videret, accessivit
 quem vocabant Georgium Pyrrhum, iaculandi arte celebrem, et alios
 fortes viros, eosque cum idonea, quam ipsis attribuit, peltastarum manu
 Bryennium celeriter persequi iussit, hac tamen cautione, ut, cum prope
 accessissent, non cominus pugnandi copiam facerent, sed eminus tela
 in equos creberrime mitterent. assecuti igitur Gallos, equos ingenti
 telorum vi petunt, ut in magnam equites incurrerent difficultatem.
 nam Gallus miles omnis, dum equo vehitur, et impetu et adspectu
 terribilis est; sin descenderit ex equo, tum magnitudine clypei, tum
 propter rostratos calceos cursumque impeditum, facillime superari
 potest et alius omnino atque antea est, deficiente quasi ipsius animi
 alacritate. id, arbitror, perspectum imperator habens, non equites,
 sed equos interfici iussit. equis autem Gallorum cadentibus, turbab-
 antur, qui cum Bryennio erant, magnaue eorum conglotatione dea-
 us excitatur pulvis ad nubes usque, ita ut caligo tum oriretur instar

το καιροῦ τῆ κατὰ τὴν Αἴγυπτον γενοῦσι πάλαι σκότει ψηλαφη-
 τῆ. τὰς τε γὰρ τούτων ὄψεις ἀπετύφλον ἢ πυκνότης τῆς κίσεως
 καὶ ἄγνοιαν ἐμπαρῆλθεν, ὅποθεν καὶ παρὰ τίνων οἱ ὄιστοι
 πέμπονται. τρεῖς δὲ Λαίνους ἀποστείλας ὁ Βρυέντιος ἐδή-
 λωσε τῆ Βαϊμούντι τὸ πᾶν. οἱ καὶ κατέλαβον αὐτὸν εἰς τι 5
 Βησιδίον ποταμοῦ τοῦ οὕτω καλουμένου Σαλαβρία μετὰ τινων
 ἰστίμενον ὀλλῶν Κελτῶν καὶ σταφυλὰς ἐσθίοντα, ἅμα δὲ καὶ
 ὑπέρομοπόν τι καυχώμενον, ὅπερ καὶ μέχρσι τοῦ νῦν παρωδεῖ-
 ται καὶ περιφέρεται. τοῦτο γὰρ πολλάκις ἔλεγε βαρβαρίζων
 τὸ Λυκοστόμιον, ὅτι “τὸν Ἀλέξιον εἰς λύκου στόμα ἐνέβα- 10
 λον.” τοιοῦτον γὰρ ἡ ὑφεροψία σφάλλουσα τοὺς πολλοὺς καὶ
 πρὸς τὰ ἕπ’ ὄψιν καὶ ἐν ποσὶ κείμενα. ἀκούσας δὲ τὰ παρὰ
 τοῦ Βρυεννίου μηνυθέντα καὶ ἐπιγνούς τὸν δόλον καὶ τὴν δι’
 ἀπάτης νίκην τοῦ αὐτοκράτορος, ἤχθητο μὲν, ὡς εἰκός, κα-
 τέπιπτε δὲ οὐδαμῶς, ὅπολις ἐκεῖνος. ἀποκριθέντες οὖν τινὲς 15
 C τῶν ἕπ’ αὐτὸν κατάφρακτοι Κελτοὶ ἀνῆλθον εἰς ἀκρωρείαν
 τινα κατέναντι τῆς Λαρίσσης διακειμένην. τούτους τὸ ὄπλι-
 τικὸν θεασάμενοι, ξὺν πολλῇ προθυμίᾳ ἐβίαζον προσβαλεῖν
 αὐτοῖς· ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἀπέργε τούτους τοῦ ἐγχειρήματος.
 ἐκ διαφόρων δὲ πολλοὶ καὶ διάφοροι ξυμμιγέντες ταγμάτων 20
 ἀνελάθοντες προσέβαλλον τοῖς Κελτοῖς· οἱ δὲ παραχρῆμα κατ’
 αὐτῶν ὠρμηκότες, ἀναιροῦσιν ἄχρι τῶν πεντακοσίων. εἶτα

2. τὰς τε : τότε G. 6. νησιδίον PG, recto C. σαλαβρία CG.
 8. παρῆλθεν G. 10. ἔβαλον G. 16. αὐτὸν C, αὐτῷ PG.
 vid. annotat. 18. σὺν A. προσβαλεῖν FP, ξυμβαλεῖν CAG.
 19. ἀπῆγε CAG. 20. ἐκ διαφόρων δὲ πολλῶν συμμιγέντες
 ταγμάτων A. 21. προσέβαλλον A, προσέβαλον PG.

tenebrarum illarum palpabilium, quibus Aegyptus olim afflicta est;
 nam prospectum adimebat vis pulveris nec explorandi potestatem da-
 bat, unde et a quibus sagittae mitterentur. tribus autem Latinis
 missis, Bryennius rem omnem Boëmundo nuntiavit. hi invenerunt
 illum cum paucis suorum in parva insula fluvii, cui nomen Salabrias,
 uvas comedentem, simulque insolentius aliquid iactantem, quod etiam-
 num in ore vulgi est. nam saepius repetebat, barbaro ore Lycosto-
 mium efferens, Alexium in lupi fauces a se coniectum esse. adeo superbia
 plurimos fallit etiam in iis, quae sub oculis et ante pedes sunt. sed
 cum nuntium Bryennii accepisset, et dolum imperatoris cognovisset
 victoriamque fraude partam, commotus est quidem, ut par erat, ne-
 quaquam tamen, qua erat fortitudine, concidit animo. electi igitur
 loricati aliquot Galli tumulum conscendunt e regione Larissae situm.
 quos simulac exercitus Romanus conspexit, magna poscunt alacritate
 cum ipsis congredi. id cum imperator fieri vetuisset, tamen varii ex
 variis cohortibus magno numero permixti, in collem evadunt Gallos-

τοῦ βασιλέως στοχασαμένου τὸν τόπον, δι' οὗ ὁ Βαϊμουῆτος
ἔμελλε διελθεῖν, καὶ ἀποστείλαντος γενναίους στρατιώτας
μετὰ καὶ Τουρκῶν καὶ τοῦ Μιγιδηνοῦ προεξάρχοντος, ἅμα τῷ
πλησίον γενέσθαι, εὐθύς ὁ Βαϊμουῆτος ὀρμήσας κατ' αὐτῶν,
5 ἤτησε τούτους μέχρι τοῦ ποταμοῦ διώξας. D

7. Τῇ δὲ μετ' αὐτήν, ἀναζούσης ἤδη τῆς ἡμέρας, πα-
ραδραμῶν τὸν ἤδη ρηθέντα ποταμὸν μετὰ τῶν συνεφεπομένων
αὐτῷ κομήτων καὶ αὐτοῦ δὴ τοῦ Βρυεννίου, ἐπει ἐλώδη τό-
πον ἐν τοῖς τῆς Λαρίσσης μέρεσιν ἐθεάσατο, ἀναμεταξὺ δύο
10 βουνῶν πεδιάδα ἀλώδη εὐρὴν ἀποτελευτῶσαν εἰς στενωπὸν
ὄξυν, (κλεισοῦραν τοῦτο καλοῦσιν,) τὴν λεγομένην Δεμενίκου
παλάτιον, διὰ τούτου εἰσελθὼν, ἐκεῖ τὸν χάρακα ἐπήξατο.
τῇ δὲ μετ' αὐτήν κατὰ τὸ περιορῶν καταλαμβάνει αὐτὸν
ὁ φαλαγγάρχης Μιχαὴλ ὁ Δούκας, ὁ πρὸς μητρὸς ἐμὸς θεῖος,
15 μετὰ τοῦ ὀπλιτικοῦ παντός, ἀνὴρ ἐπὶ φρονήσει διαβεβημέ-
νος, ὧρα δὲ καὶ μεγέθει σώματος διαφέρων οὐ τῶν τότε P. 142
καιροῦ, ἀλλὰ καὶ τῶν πώποτε γεγενημένων, (θάμβος γὰρ εἶ-
χεν ἅπαντας τοὺς ὄρωντας τὸν ἄνδρα,) συνιδεῖν δὲ τὸ μέλλον
καὶ φρωᾶσαι τὸ ἐνεστὸς καὶ καταπράξασθαι δεινότητός τε καὶ V. 114

1. τὸν τόπον A, τοῦ τόπου PG. 3. καὶ prius add. CA. μιγιδηνοῦ A.
6. τῇ : τὴν A. μετ' αὐτήν κλεισοῦραν εἰσελθὼν, ἐπὶ ἐλώδη
τόπον τινά, ἐν τοῖς μέρεσι τῆς λαρίσσης καὶ διακειμένον, καὶ
δομενίκου παλάτιον καλούμενον, ἐκεῖ τὸν χάρακα ἐπήξατο A.
9. τῆς om. G. 11. ὄξυν add. CG et in margine P. τούτων
CG. τὴν λεγομένην : καὶ γενομένην G. Δεμενίκου C,
Δομενίκου PAG. 13. αὐτὸν : τὸν τόπον A. 14. μητρὸς :
πατρὸς CG. 15. ἀνὴρ τις C. 17. καιροῦ om. A. 19. καὶ
primum om. G. καὶ alterum om. C.

que adoriuntur: in quos impetu illi statim facto, ad quingentos cae-
dunt. dein cum imperator in locum, ubi Boëmundum transiturum
esse coniciebat, milites fortes una cum Turcis, Migideno duce, mi-
sisset, eos Boëmundus, ut prope fuerunt, aggressus vicit atque ad flu-
vium usque persecutus est.

7. Postridie eius diei, sole orto, Boëmundus fluvium, cuius
mentionem iam fecimus, una cum comitibus et ipso Bryennio trans-
gressus, cum palustrem regionem prope Larissam animadvertisset, in-
venissetque inter montes duos locum saltuosum in angustias, quas
clusuras vocant, desinentem, Demenici palatium dictum, eum ingressus
est ibique castra posuit. postero die sub diluculum cum universo exercitu
accessit phalangis dux Michael Ducas, avunculus meus, vir prudenti-
ae laude celeberrimus, forma et magnitudine corporis non aequalibus
modo, sed omnibus omnino, qui unquam fuere, praestans: admiratio
cepit omnes, qui adspiciebant hominem: idem de futuris callidissime
coniciebat et praesentia indagabat conficiebatque unus omnium dex-

ἀπαράμιλλος. τούτῳ δ' αὐτοκράτωρ ἐπέσκηψεν μὴ πάντας ἐν-
 τὸς τοῦ ατομίου τῆς κλεισαύρας εἰσελθεῖν, ἀλλὰ τὰς μὲν δυ-
 νάμεις ἔξωθεν ἰστασθαι ἰλαδόν, ὀλίγους δὲ διελθεῖν Τούρκων
 καὶ Σαυροματῶν τῆς τοξείας εἰδήμανας καὶ τούτοις παραχω-
 ρῆσαι τῆς εἰσόδου, ἐπισκῆψαι δὲ τούτοις, μηδενὶ ἑτέρῳ ἕξει 5
 πλὴν δίοτοις χρῆσασθαι. εἰσελθόντων δὲ καὶ ἱπκασίας ποι-
 Βουμέκων κατὰ τῶν Λατίγων, οἱ ἔξωθεν ἰστάμενοι πρὸς ἀλ-
 λήλους σφραδαίζοντες ἤριζον, ὅποιοι ἂν τὸ στόμιον εἰσελθοί.
 ὁ γὰρ Βαϊμούντος πλήρης ὢν στρατηγικῆς ἐπιστήμης, τοὺς ὑπ'
 αὐτῶν ἐκέλευε συνηγαγίνας ἰστασθαι, καὶ ταῖς ἀσπίσιν ἑαυ- 10
 τοὺς περιφράττοντας ἀπρεμεῖν. ὁ δὲ γε πρωτοστράτωρ θεα-
 σάμενος τοὺς ὑπ' αὐτὸν κατὰ μικρὸν ἐκφέκτας καὶ εἰσερχο-
 μένους διὰ τοῦ ατομίου, εἰσῆλθε καὶ αὐτός. ὁ δὲ Βαϊμούν-
 τος τούτους θεασάμενος, ὥσπερ λέων ἐχάρη μεγάλῳ ἐπὶ σά-
 ματι κύρσας, εἶπεν ἂν τις Ὀμηρικῶς, ὥς καὶ οὗτος ἰδὼν ἐν 15
 αὐτοῖς ὀφθαλμοῖσι τούτους καὶ τὸν πρωτοστράτορα Μιχαήλ,
 C ὡς ἄγε γ' ἔμνη πανσυδὶ κατ' αὐτῶν ἴσται · οἱ δὲ παραχρῆμα
 πᾶσα τούτοις διδόναι. Οὐζῆς δὲ τὴν κλῆσιν φερώνυμον ἐκ τοῦ
 γένους λαχόν, δε' ἀνδρείῳ διαβεβαημένος, εἰδὼς ἦδ' ἐπὶ δεξιᾷ
 ἦδ' ἐπ' ἀριστερᾷ νομῆσαι βῶν ἀζαλέην, καθ' Ὀμηρον, ἐν 20

1. ἐπέσκηψεν ὁ αὐτοκράτωρ G.	2. τῆς κλεισαύρας ατομίου G,
altero ordine PA.	3. ἔξω A. διελθὼν C, διελθεῖν A.
4. καὶ alterum om. CG.	5. τούτοις: σφίσι A.
6. εἰσελθόντων δὲ καὶ ἱπκασίας PAG.	7. στρατηγικῆς FC
8. εἰσελθόντων δὲ καὶ ἱπκασίας PAG.	9. αὐτὸν: αὐτοὺς A.
10. αὐτῶν: αὐτῶν A.	11. ἀσπίσιν: ἀσπίσιν A.
12. αὐτῶν: αὐτοὺς A.	13. ὡς ἄγε γ' ἔμνη πανσυδὶ κατ' αὐτῶν ἴσται.
14. τούτους: τοῦτον A.	15. ὡς ἄγε γ' ἔμνη πανσυδὶ κατ' αὐτῶν ἴσται.
16. ὀφθαλμοῖσι CAG, ὀφθαλμοῖς P.	17. ὡς ἄγε γ' ἔμνη πανσυδὶ κατ' αὐτῶν ἴσται.
18. τούτοις add. A.	19. λαβῶν G.
	20. καθ' Ὀμηρον om. A.

terrimo. huic igitur praeceperat imperator, ut non omnes in angusti-
 arum fauces introduceret, sed copias extra consistere iuberet turma-
 tim dispositas. paucos tantum e Turcia Sarmatisque selectos, qui
 iaculandi arte excellerent, intrare pateretur, nec tamen ullo alio ar-
 morum genere quam telis eos uti sineret. verum cum hi ingressi in
 Latinos equis invaderentur, qui foris stabant, pugnandi cupiditate
 flagrantes, certabant in fauces introire. nam Boemundus, rei milita-
 ris admodum peritus, suos confestim stare, scutisque tectos subsistere
 iussit. at protostrator cum suos paulatim dilabi et fauces ingredi cer-
 neret, ingressus est et ipse, quos Boemundus conspicatus, sicut leo
 gaudet, qui magnam in praedam incidit, (ita Homerice dixeris),
 sic et hic, ubi suis ipse oculis protostratorem Michaelem cum suis in-
 gressum vidit, vehementissimum in eos copiis omnibus impetum fa-
 cit; illi terga statim vertunt. Usas autem, nomen a gente nactus,
 virtutis laude insignis, ac peritus, ut Homerus ait, clypeum et dex-
 trorsum et sinistrorsum movere, is igitur, cum ex angustiis egre-

τῷ τοῦ στομίον ἐξέρχεται δεξιὰ παρεκκλίνας, γοργῶς ἐπι-
 στραφεῖς, παίει τὸν ἀντὶ ὑπαντιάσαντα Λατῖνον· ὁ δ' ἐν-
 θὺς κίμβιχος κατὰ γῆς ἔκειτο. ὁ δὲ Βαϊμούντος ἔδωκε τού-
 τος μέχρι τοῦ ποταμοῦ Σαλαβρία. ἐν δὲ τῷ φεύγειν ὁ ἦδη
 5 ἤρθεις Οὐζῶς παίει τὸν τὴν σημαίαν τοῦ Βαϊμούντου κατέ-
 χοντα διὰ τοῦ δόρατος, καὶ τὴν σημαίαν τῶν χειρῶν αὐτοῦ
 ἀφαρπύσας, μικρὸν περιδινεῖ καὶ κλίνει πρὸς τὸ πρᾶνός. οἱ D
 γοῦν Λατῖνοι τὴν σημαίαν ἐξ ὀρθίου σχήματος κατακλιθεῖ-
 σαν ἐωρακότες, ἐν συγχύσει γεγόνασαι καὶ ἐφ' ἑτέραν ἐτρά-
 10 ποντο ἀτραπόν, δι' ἧς καὶ τὰ Τρίκαλα καταλαμβάνου-
 σιν ἦδη προκατασχθέντα παρὰ τινων τῶν τοῦ Βαϊμουν-
 του πρὸς τὸ Λυκοστόμιον φευγόντων. κακεῖνος τέως ἀλλίζον-
 ται εἰς αὐτῶν γεγονότες· ἐκεῖθεν δὲ καταλαμβάνουσι τὴν P. 143
 Καστορίαν. ὁ δὲ βασιλεὺς ὑποστρέψας ἀπὸ Λαρίσσης καὶ
 15 τὴν Θεσσαλονικίην καταλαβάν, ὁποῖος ἐκεῖνος περὶ τὰ τοιαῦ-
 τα, ταχὺ μάλα πρὸς τοὺς σὺν τῷ Βαϊμούντῳ κόμητας ἀπο-
 στείλας, πολλὰς ὑποσχέσεις ἐπεποίητο, εἰ τὸν Βαϊμούντου
 τοὺς μισθοὺς ἀπαιτήσουσιν, οὐσπερ αὐτοῖς καὶ ὑπέσχετο·
 τοῦ δὲ μὴ ἔχοντος ἀποδοῦναι, παραπέισουσι τοῦτον κατελθεῖν
 20 εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἀναζητῆσαι ταῦτα ἀπὸ τοῦ ἰδίου πα-
 τρός Ῥομπέρτου, καὶ αὐτὸν ἐκείνου διαπερᾶσαι τοὺς αὐτῶν
 μισθοὺς ἐξαιτηθόμενον. καὶ εἰ τοῦτο ἀνύσαιεν, πάντας τιμῆς
 καὶ εὐεργεσιῶν μυρίων ἐπαπολαῦσαι. καὶ ὅσοι μὲν τοίτῳ B

1. καὶ γοργῶς A. 2. ὑπαντιάσαντα PA, ὑπαντήσαντα CG.
 4. σαλαβρία CG. 8. ἐξ ὀρθίου σχήματος om. A. 11. παρὰ
 τινων τῶν παρὰ τοῦ Βαϊμούντου πρὸς τὸ Λυκοστόμιον φευγόν-
 των con. Wilken. Hist. Comn. p. 200. 12. ἀλλίζονται C, ἠλλί-
 ζοντο PG. 16. σὺν: ἐν G. 18. ὡσπερ CAG. 23. μυρίων
 εὐεργεσιῶν A. τούτῳ A, τούτῳ PG. vid. annotat.

diens ad dextram declinaret, celeriter conversus, Latinum occurren-
 tem percutit; atque is statim praeceps humi corruit. Boëmundo au-
 tem Romanos persequente usque ad Salabrium flumen, idem, cuius
 memimus, Uzas signiferum Boëmundi hasta percussit, signumque de
 manibus extortum aliquantum vibravit inclinavitque terram versus.
 Latini, cum signum inclinatum cernerent, trepidantes alteram capes-
 sunt viam ac Tricala perveniunt, quae urbs a nonnullis Boëmundi
 militibus Lycostomium versus fugientibus iam occupata erat. illic ali-
 quamdiu commorati, Castoriam occupant. imperator Larissa reversus
 cum Thessalicam pervenisset, ut solebat in eiusmodi rebus, celeriter
 per legates Boëmundi comitibus maximas pollicitationes fecit, si a Boë-
 mundo stipendia exigerent promissa; et cum solvendo non esset, cum
 inducerent, ut ad mare proficisceretur et pecuniam a Roberto patre
 requireret, vel adeo ipse traiceret, quo mercedem pararet. quod si

ἐπὶ μισθῷ δουλεῦσαι θελήσουσι, προσλαμβάνεσθαι τούτους
 και ἀποχρῶντα τὸν μισθὸν ἀποδοῦναι κατὰ τὰ θελήματα αὐτῶν,
 τοὺς δ' αὖ εἰς τὰς οἰκίας αὐτῶν βουλομένους ἀπελθεῖν ἀκινδύ-
 νως διαβιβάσαι διὰ τῆς Οὐγγρίας. ὑπείξαντες οὖν τῷ τοῦ
 βασιλέως προσταγμάτι οἱ κόμητες, τοὺς τῶν παραδραμόντων 5
 τεσσάρων ἐνιαυτῶν μισθοὺς ἀσυμπαθῶς ἀπήτουν. ὁ δὲ μὴ
 ἔχων ἀποδοῦναι, ἀνεβάλλετο τέως. ὡς δὲ ἐνέκειντο εὐλογα
 V. 115 αἰτοῦντες, μὴ ἔχων ὅ τι και δράσειε, τὸν μὲν Βρυέννιον
 αὐτοῦ που φυλάσσειν τὴν Καστορίαν κατέλιπε, και τὸν τοὺς
 Πολόβους φυλάσσοντα Πέτρον τοῦ Ἀλίφα· αὐτὸς δὲ τὸν 10
 Αὐλῶνα κατέλαβε. τοῦτο δὲ μεμαθηκῶς ὁ βασιλεὺς νικητῆς
 εἰς τὴν βασιλεύουσαν τῶν πόλεων ἐπαναζεύγνυσι.
 C 8. Καταλαβὼν δὲ ταύτην και ἐν συγχύσει τὰ κατὰ τὴν
 ἐκκλησίαν εὐρών, οὐδὲ πρὸς βραχύν τινα χρόνον ἀνέσεως
 ἔτυχεν. ἀλλ' ὁποῖος ἐκεῖνος ἀποστολικὸς μαθητῆς ὢν, ἐπεὶ 15
 κυμαινομένην τοῖς τοῦ Ἰταλοῦ δόγμασι τὴν ἐκκλησίαν εὔρε,
 καὶ κατὰ τοῦ Βρυεννίου ἐβουλεύετο, (Κελτὸς δὲ οὗτος τὴν
 Καστορίαν κατασχών, ὡς εἴρηται,) ἀλλ' οὐδ' οὕτως ἡμέλει
 τοῦ δόγματος. ἐπὶ τούτοις γὰρ και τὰ κατὰ τὸν Ἰταλὸν [περὶ
 τῆς αἰρέσεως τοῦ Ἰταλικοῦ] ἐβλάστησαν μεγάλως τὴν ἐκκλη- 20
 Δσίαν συνταράττοντα. οὗτος δὲ ὁ Ἰταλὸς (δεῖ γὰρ τὰ κατ'

3. ἀκινδύνους C. 6. ἀσυμπαθῶς om. A. 8. δράσειε A, δράσειεν
 PG. 9. κατέλιπε G. και τὸν πέτρον τοῦ ἀλίφα τοὺς πολόβους
 φυλάξαντα A. 11. νικητῆς om. A. 12. ἐπαναζεύγνυτο A.
 15. ἐτύγγανεν A. μαθητῆς add. A. 16. Ἰταλικοῦ CG. 17.
 κατὰ C, και P, και κατὰ G. 19. τὰ περὶ τῆς αἰρέσεως τοῦ Ἰτα-
 λικοῦ κατὰ τὸν Ἰταλὸν ἐβλάστησαν G. ego indicem capituli, qui in
 textum irrepsit, uncis inclusi. 21. ταράττοντα CG. ὁ om. AG.

effecissent, omnes honorem atque innumera beneficia capturos, et
 quicumque suis sub signis merere vellent, eos se in commilitium ascit-
 turum esse et tantam mercedem soluturum, quantam cuperent. qui
 vero redire domum mallet, tutum illis iter per Hungariam se datu-
 rum. eam conditionem comites secuti, stipendia quadriennii praeter-
 iti sine ulla indulgentia flagitarunt. hic cum a pecunia laboraret,
 differebat diem; sed instantibus illis iusta petere, cum non haberet,
 quo se verteret, Bryennium reliquit ad Castoriam defendendam; Po-
 loborum custodiam Petro Aliphae tradidit; ipse Aulonem petiit. quod
 ubi imperator comperit, victor in urbium reginam reversus est.

8. Ibi cum perturbatam ecclesiam invenisset, ne paullum quidem
 requievit; sed ut erat disciplinae apostolicae addictus, ubi vexatam
 Itali dogmatis ecclesiam vidit, licet proficisci in Bryennium cogitaret,
 (Gallum istum Castoriam tenere narravimus,) tamen ne sic quidem do-
 ctrinam evangelicam neglexit. eo enim tempore Itali haeresis succe-

αὐτὸν ἐξ ἀρχῆς αὐτῆς διηγήσασθαι,) ὥρμητο μὲν ἐξ Ἰταλίας
καὶ ἐν τῇ Σικελίᾳ ἐφ' ἱκανὸν διέτριψε· νῆσος δὲ αὕτη ἀγχοῦ
τῆς Ἰταλίας διακειμένη. οἱ γὰρ Σικελοὶ ἀποστάτες τῆς Ῥω-
μαίων ἀρχῆς καὶ εἰς πόλεμον κατ' αὐτῶν καὶ μάχας ἀπονα-
5 νευκότες, τοὺς Ἰταλοὺς εἰς συμμαχίαν προῦκαλέσαντο, μεθ'
ᾧν καὶ ὁ τοῦ Ἰταλοῦ πατὴρ ἦν, ἔχων καὶ τὸν παῖδα μεθ'
ἑαυτοῦ, κἂν μὴ στρατεύσιμον εἶχε τὴν ἡλικίαν, συνεφεπόμε-
νον τούτῳ καὶ συμπαρασκαίροντα καὶ τὰ πολεμικά, οἷα τὰ
τῶν Ἰταλῶν, παιδευόμενον. τὰ μὲν οὖν πρῶτα τῆς ἡλικίας
10 οὕτως εἶχε τῷ Ἰταλῷ, καὶ ἡ πρώτη τοιαύτη τούτῳ καταβολὴ
τῆς παιδείσεως. ἐπεὶ δὲ ὁ κλεινὸς ἐκεῖνος Γεώργιος ὁ Μα- P. 144
νάκης, τοῦ Μονομάχου τὰ σκῆπτρα τῆς Ῥωμαίων διέπωντος,
τυραννήσας τὴν Σικελίαν κατέσχε, μόλις ἐκεῖθεν ὁ τοῦ Ἰτα-
λοῦ πατὴρ καὶ τὸν παῖδα ἐπιφερόμενος πέφευγε. καὶ εἰς
15 Λογγιβαρδίαν φυγάδες ἄμφω κατήχθησαν ἐτι ὑπὸ Ῥωμαίους
τελοῦσαν. ἐκεῖθεν δὲ οὗτος ὁ Ἰταλός, οὐκ οἶδ' ὅπως, τὴν
Κωνσταντινούπολιν κατέλαβεν, ἀπάσης παιδείας καὶ τέχνης
λογικῆς οὐκ ἐνδεῶς ἔχουσαν. καὶ γὰρ ἀπὸ τῆς αὐτοκρατο-
ρίας Βασιλείου τοῦ πορφυρογεννήτου μέχρι αὐτῆς τῆς τοῦ
20 Μονομάχου βασιλείας ὁ λόγος, εἰ καὶ τοῖς πλείοσιν ἕρραθῦ-
μητο, ἀλλ' οὖν γε πάλιν οὐ καταδεδυκώς, ἀνέλαμψε καὶ ἀνέ- B
θορε καὶ διὰ σπουδῆς τοῖς φιλολόγοις ἐγένετο ἐπὶ τῶν χρό-
νων Ἀλεξίου τοῦ αὐτοκράτορος, τὰ πρὸ τούτου χλιδώντων

1. αὐτῆς add. CA. 3. τῆς τῶν Ῥωμαίων G. 7. στρατεύειν CG.
8. καὶ alterum om. G. 11. Γεώργιος ἐκεῖνος PG, altero ordine F.
17. Κωνσταντίνου A.

vit, quae magnopere ecclesiam agitavit. hic autem Italus (nam ab initio repetendum est) Italia oriundus, aliquamdiu in Sicilia commoratus est, quae est insula prope Italiam. etenim Siculi cum a Romanis defecissent et bellum in eos pararent, Italos auxilio arcessiverunt; inter quos etiam Itali pater erat, filiolum secum ducens, qui licet nondum militari aetate esset, tamen sequebatur patrem titubanti pede et militiam, ut Italorum mos est, discebat talis igitur pueritia Itali erat, et tale initium ac fundamentum eruditionis eius. cum vero celeberrimus ille Georgius Maniaces, Monomacho Romanorum imperatore, tyrannidem in Sicilia occupasset, aegre illinc Itali pater una cum filio aufugit; et in Longibardiam profugi ambo rediere, Romanis etiam tum subiectam. hinc Italus iste, nescio quo modo, Cpolia venit, cuiusvis eruditionis bonarumque artium nequaquam tum expertem. nam inde a Basilii Porphyrogeniti principatu usque ad ipsum Monomachi imperium litterarum studia, etsi fore iacebant, tamen non plane erant extincta, donec imperatoris Alexii temporibus excitata, efflorescere coeperunt ac summa diligentia a philologis tractari. nam antehac delicati plerique erant nugas-

τῶν πλειόνων καὶ παιζόντων ἀνθρώπων καὶ ὀρνυγίαις καὶ ἄλλοις αἰσχίοσι παιγνίοις ἐνασχολουμένων διὰ τὴν χλιδὴν, λόγον δὲ καὶ παιδεύειν ἅπασαν τεχνικὴν ἐν παρέργῳ τιθεμένων. οὕτως οὖν τοὺς ἐνταῦθα ἔχοντας ὁ Ἴταλὸς εὐρηκῶς, καὶ ἀνδράσιν ὁμιλήσας σχολαστικοῖς καὶ ἀμειλίχοις καὶ τὸ 5 ἦθος ἀγροίοις, (ἦσαν γὰρ τότε καὶ τινες περὶ τὴν βασιλεύουσαν τοιοῦτοι,) παιδείας τοίνυν λογικῆς ἐξ ἐκείνων μετασχών, καὶ Μιχαὴλ ἐκείνῳ τῷ Ψελλῷ ἐν ὑστέρω προσωμίλησεν, ὅς οὐ πάνν τοι παρὰ διδασκάλοις σοφοῖς ἐφοίτησε, διὰ φύσεως C δὲ δεξιότητα καὶ νοὸς ὀξύτητα, τυχῶν μέντοι καὶ θεοῦ ἀρω- 10 γοῦ πρὸς τούτοις διὰ τὴν θερμωτάτην ἰκεσίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἐπαγρυπνούσης συχνῶς τῷ ἐν τῷ ναῷ τοῦ Κύρου τῆς θεοτόκου σεμνῷ εἰκονίσματι καὶ θερμοῖς τοῖς δάκρυσιν ὑπὲρ τοῦ παιδὸς ἐκκαλουμένης, εἰς ἄκρον σοφίας ἀπάσης ἐληλακῶς V. 116 καὶ τὰ Ἑλλήνων καὶ τὰ Χαλδαίων ἀκριβοσάμενος, γέγονε τοῖς 15 τότε χρόνοις περιβόητος ἐν σοφίᾳ. τούτῳ γοῦν ὁ Ἴταλὸς προσομιλήσας ἐν ἀπαιδευτῷ ἤθει καὶ βαρβαρικῷ οὐκ ἠδύνατο D φιλοσοφίας εἰς βάθος ἐλθεῖν, διδυσκάλων ἕλωσ μηδ' ἐν τῷ μανθάνειν ἀνεχόμενος, θράσους ὦν μεστὸς καὶ ἀπονοίας βαρ-

1. πλειόνων ἀνθρώπων καὶ παιζόντων A, πλειόνων καὶ παιζόντων ἀνθρώπων PG. καὶ ante ὀρνυγίαις om. AG. ὀρνυγοθήραις G, ὀρηγίαις A, ὀρθυγίαις P. correxi. vid. annotat. 2. ἀσχολουμένων C. 3. τεχνικῆν: λογικῆν A. 6. τινες τοιοῦτοι περὶ τὴν βασιλεύουσαν A. 9. οὐ πάνν: καὶ πάνν A. τοι: lege τι. 10. ὀξύτητα: εὐθύτητα A. μέν τι A. 11. διὰ τὴν θερμωτάτην — αὐτοῦ AG, διὰ τὴν τῆς μητρὸς θερμωτάτην ἰκεσίαν αὐτοῦ P et omisso αὐτοῦ C. 12. ἐν τῷ A, αὐτῷ PG. 13. σεμνῷ C, σεπτῷ PAG. 15. τὰ alterum om. A. 16. τότε: τε G. ἐν σοφίᾳ om. G. 18. διδασκόντων CG.

que agebant ac coturnicum certaminibus et aliis turpioribus ludicris tempus terebant per mollitiem, litteras et omnem honestarum artium cultum vilipendentes. ita comparatos cum Italus homines hicce invenisset, et doctoribus umbraticis durisque atque agrestibus usus esset, (nam erant tum temporis tales in urbe nonnulli,) cum is igitur litteris eruditus ab his esset, etiam Michaelem illum Psellum postea adiit, qui etsi praeceptorum doctorum scholas minime frequentaverat, tamen naturali ingenii dexteritate et acumine, ad haec etiam dei auxilium nactus ob matris preces ardentissimas, crebris vigiliis ad sanctam deiparae in Cyri templo imaginem non sine lacrimis fervidis pro filii salute fusas, summum omnium sapientiae fastigium assecutus erat, et cum Graecorum simul et Chaldaeorum litteras apprime calleret, magna tum temporis doctrinae laude florebat. huic igitur Italus operam dedit, sed quoniam rudi et barbaro ingenio erat, in adytum philosophiae penetrare non potuit, praecipue quod praeceptores, qua erat arro-

βαρικῆς, πάντων τε καθυπερτερεῖν καὶ πρὸ τοῦ μαθεῖν οἰόμενος, καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Φελλὸν ἐκ πρώτης ἀφετηρίας ἀντετάξατο. ἐμβαθύνας δὲ τῇ διαλεκτικῇ, μεθμερινούς θορύβους ἐν πανδήμοις συνελεύσεσιν ἐποιεῖτο, σοφιστικὰς συνεί-
 5 ρων ἐρραχελίας, καὶ πᾶν εἴ τι τοιοῦτον προτιθεῖς, καὶ αὐθις P, 145
 ἐπέχων λόγον τοιουτότροπον. τοῦτον προσηταιρίσατο καὶ ὁ
 τηνικαῦτα βασιλεύων Μιχαῆλ ὁ Λούκας καὶ οἱ τούτου ἀδελ-
 φοί· καὶ δευτέρου μὲν λόγου τοῦτον πρὸς τὸν Φελλὸν ἐτί-
 θεντο, ὅμως δὲ περιείχοντό τε αὐτοῦ καὶ ἐν λογικαῖς συνε-
 10 χρωῶντο ἀμίλλαις· ἦσαν γὰρ φιλολογώτατοι οἱ Λούκαι, καὶ
 οἱ τοῦ αὐτοκράτορος ἀδελφοί καὶ αὐτὸς δὴ ὁ βασιλεὺς Μι-
 χαῆλ. ὁ δὲ Ἴταλὸς Θερμόν ἀεὶ καὶ μανικὸν πρὸς τὸν Φελλὸν
 ἔβλεπε, κἄν ἐκεῖνος ὡς ἀετὸς τῶν τοῦ Ἴταλοῦ ἐρραχελιῶν
 ὑπερίπτατο, διεγείρετο καὶ ἐπρίετο, ἐνεπίμπρατο ἢ ἔλυνπεῖτο.
 15 τί τὸ μετὰ ταῦτα; ἐσφάδαζε τὰ τῶν Λατίνων τε καὶ Ἴταλῶν B
 κατὰ Ῥωμαίων, καὶ ἡ τῆς Λογγιβαρδίας ὄλης ἁμοῦ καὶ Ἴτα-
 λίας ἐμελετᾶτο κατάσχεσις, καὶ ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος τὸν Ἴταλὸν
 ὡς οἰκεῖον δῆθεν καὶ ἄνδρα ἀγαθὸν καὶ τὰ τῶν Ἴταλῶν ἐπι-
 στάμενον εἰς Ἐπίδαμνον ἀπέστειλε. καὶ ἵνα συντέμω τὸν λόγον,
 20 ὡς κἀκεῖ ἐφορᾶτο τὰ ἡμέτερα προδιδούς, καὶ ἀπεστέλλετο ὁ

1. ὑπερτερεῖν G. μαθεῖν A, μανθάνειν PG. 3. καθ-
 μερινούς A. 4. συνελεύσεσι πεπολιῖτο A. 6. λόγον τοιου-
 τον. τοῦτον τρόπον προσηταιρίσατο P, recte CAG. 8. τοῦ-
 τον om. GA. 9. περιείχοντό τε A, περιείχον τότε PG. 11.
 δῆ: δὲ G. 15. τε add. CA. 16. ὅλως A. 17. ὁ om.
 A. ἐκεῖνον A. 18. καὶ prius om. A. τῶν A, τὸν P,
 κατὰ τῶν G. 19. συντέμω G, συντίμω PA. 20. τὰ κα-
 ταπροδιδούς ἡμέτερα P, τὰ ἡμέτερα προδιδούς CAG.

gantia et barbara stoliditate, ne in discendo quidem ferre posset, cumque omnibus se, etiam antequam didicisset, antecellere opinaretur, ipsi quoque Psello a primo limine se opponere coepit. dialecticae autem penitus immersus, quotidianos tumultus in conventibus publicis concitabat, cum sophisticas cavillationes sereret ac nihil non ex dialectico genere proponeret et rursus eadem ratione probaret. hunc in familiaritatem receperunt imperator tunc temporis Michael Ducas eiusque fratres, et licet secundo post Psellum loco haberent, tamen amore eum amplectebantur, et in doctis certaminibus eo utebantur. erant enim litterarum studiosissimi Ducae, et imperatoris fratres et Michael ipse. Italus vero ardenti semper et furioso vultu Psellum intuebatur, et si quando ille ut aquila perplexis Itali captiunculis superevolarat, irritabatur et fremebat, urebatur vel dolebat. quid postea? exardescibat Latinorum atque Itolorum in Romanos bellum; et Longibardiae totius simul atque Italiae occupatio agitabatur. eo tempore imperator Italum, scilicet ut familiaritate sibi coniunctum et

μέλλων αὐτὸν μετακινεῖν ἐκεῖθεν, τούτου αἰσθόμενος φρυγὰς εἰς Ῥώμην ᾤχετο. εἶθ' ὁποῖος ἐκεῖνος μεταμεληθεὶς, πρὸς τὴν βασιλεία παρακλήσει χρησάμενος, κατὰ τὴν κέλευσιν ἐκείνου τὴν Κωνσταντινούπολιν κατέλαβε, τὴν μονὴν τὴν οὕτω καλομένην Πηγὴν ἐνδιαίτημα λαβὼν καὶ τὴν ἐκκλησίαν τῶν 5 ἁγίων τεσσαράκοντα. ἔνθα καὶ τοῦ Ψελλοῦ μεταχωρήσαντος Βυζαντιόθεν μετὰ τὴν ἀπόκαρασιν, αὐτὸς φιλοσοφίας ἀπάσης προέστη διδάσκαλος, ἕπατος τῶν φιλοσόφων χρηματίσας, καὶ τὰς τε Ἀριστοτελικὰς βίβλους καὶ τὰς Πλατωνικὰς ἐξηγεῖσθαι ἐσπούδαζεν. καὶ ἦν μὲν τῷ δόξαι πολυμαθέστατος, δεινὸς 10 δὲ μᾶλλον εἶπερ τις ἄλλος διερευνήσασθαι τῶν ἄλλων τὴν δεινοτάτην περιπατητικὴν, καὶ ταύτης πλέον τὴν διαλεκτικὴν. πρὸς δὲ τὰς ἄλλας τέχνας τῶν λόγων οὐ πάνυ τι εὐφυῶς εἶχεν, ἀλλὰ περὶ τε τὴν γραμματικὴν ἐχώλευε τέχνην καὶ 15 τοῦ ῥητορικοῦ νέκταρος οὐκ ἐγένυστο· οὐδὲ ἐκεῖθεν ὁ λόγος τούτῳ ἐφήρμοστο καὶ εἰς κάλλος ἀπέξεστο. ἔνθεν τοι καὶ τοῦ χαρακτῆρος εἶχε στρυφνῶς καὶ τὸ πᾶν ἐμπεριβόλως. καὶ 17 V. 117 συνενεύκει ὁ λόγος αὐτῷ τὰς σφραῖς, καὶ διόλου ἀπέπνει δρι- P. 146 μύτητος. διαλεκτικῶν δὲ ἐφόδων ἐμμεστῶτο τούτῳ τὸ σύγ-

1. ἐκεῖθεν μετακινεῖν A, μετακινήσαι CG. 2. ὁποῖος ἐκεῖνος om. A. 3. τὴν add. A. 4. τὴν Κωνσταντινίου A, idque habet Ducang. Constant. Christ. IV. p. 184. 10. τὸ δόξαι G, τῷ om. A. φιλομαθέστατος A. 11. εἶπερ: ἦπερ A. τῶν ἄλλων: lege τῶν ἀνθρώπων. vid. annotat. διερευνήσασθαι τῶν ἄλλων om. G, διερευνήσασθαι om. C, ἐν τῷ διερευνᾶσθαι τὴν δεινοτάτην A. 13. ἄλλας om. A. πάνυ τι CG, πάντι P. 15. οὐδ' A. 16. τούτῳ CAG, τούτου P. 17. an ἀνεμπεριβόλως? vid. annotat. 18. δόλου P, διόλου CAG. 19. τούτου AG.

probum hominem, qui Italice bene sciret, Epidamnum misit. sed (ut rem breviter exponam,) cum res nostras prodere argueretur, mittereturque iam, qui inde eum pelleret, prospiciens id Romam fugit. dein, ut erat ille, ad poenitentiam versus, supplices imperatori litteras misit; cuius iussu Cpolin rediit secessitque in monasterium, Pege dictum, et ecclesiam Quadraginta Martyrum. ibi, Psello post tonsionem Byzantio egresso, ipse philosophiam universam docebat, principis philosophorum dignitatem nactus, Aristotelisque et Platonis libris interpretandis operam navabat. ac plurimarum quidem habebatur litterarum cognitione praeditus; re vera tamen peritus modo erat, si quis alius mortalium, philosophia Peripatetica longe gravissima, praecipue dialectica. ad reliquas litterarum disciplinas nullo modo aptus erat: in grammatica claudicabat, rhetoricum nectar non gustaverat. itaque nec oratio eius concinna ac polita erat; et character austerus et horridus omnino. contraxerat doctrina supercilium, ac totus redolebat asperitatem. dialecticis autem rationibus plenae eius scriptiones erant, et oratio redundabat epicherematis, sed in disputando

γραμμα, καὶ ἡ γλῶττα τῶν ἐπιχειρημάτων ἐπεφόρητο τῷ δια-
 λεγομένῳ ἐν ταῖς ὁμιλίαις μᾶλλον ἢ ταῖς γραφαῖς. οὕτως
 εἶχεν ἰσχυρῶς πρὸς τὰς διαλέξεις καὶ τοσοῦτον ἄφυκτος ἦν,
 ὡς τὸν ἀποκρινόμενον αὐτομάτως συναχθῆναι πρὸς τὴν σιγὴν
 5 καὶ εἰς ἀμηχανίαν ἐλθεῖν. ἐκατέρωθεν γὰρ τῆς ἐρωτήσεως
 βόθρον ὄρυττε, καὶ εἰς φρεῖα ἀποριῶν ἐνέβαλλε τὸν προσδια-
 λεγόμενον. οὕτως ἐμπείρως ἔχων τῆς διαλεκτικῆς ὁ ἀνὴρ, καὶ
 ταῖς ἐπαλλήλαις ἐπερωτήσσει κατέπνιγε τοὺς διαλεγόμενους,
 συγγῆαν αὐτῶν καὶ συνταράττων τὸν νοῦν. καὶ οὐκ ἦν τὸν
 10 ἅπαξ αὐτῷ συντηχόντα τοὺς λαβυρίθους τούτους διελθεῖν. B
 ἀμουσάτατος δὲ ἄλλως ἦν, καὶ θυμὸς αὐτοῦ κατεκράτει· καὶ
 ἦν τινὰ που προσεκτῆσατο ἀρετὴν ἀπὸ τοῦ λόγου, κατέλυε
 καὶ ἠφάνιζεν ὁ θυμὸς. διελέγετο γὰρ καὶ ἔπεισι καὶ χερσὶν
 ὁ ἀνὴρ, καὶ τὸν προσδιαλεγόμενον οὐκ ἠφίει πρὸς ἀπορίαν ὅλως
 15 ἐλθεῖν, οὐδὲ αὐταρκες ἦν αὐτῷ τὸ ἐπιρράψαι τοῦ ἀντικει-
 μένου τὸ στόμα καὶ σιγὴν αὐτῷ καταψηφισθαι, ἀλλ' εὐθύς
 ἡ χεὶρ κατὰ τε τοῦ πώγωνος καὶ τῶν τριχῶν προσεφήλλετο,
 καὶ ὕβρις εὐθύς ξυνεπόδιζεν ὕβριν· καὶ ἀκάθεκτος ἦν ὁ ἄν-
 θρωπος καὶ τὰς χεῖρας ὁμοῦ καὶ τὴν γλῶτταν. τοῦτο δὲ C

3. ἀφικτος C. 4. αὐτομάτως: αὐτοκράτορα A. συναχθῆ-
 ναι A, συνεχεθῆναι PG. 6. ἐνέβαλε A. πρὸς τὸν διαλε-
 γόμενον A. 7. ἔχων A, εἶχε PG. 8. τοὺς διαλεγόμενους
 κατέπνιγε A. 9. ταραττων A. καὶ alterum om. A. 10. λαβυ-
 ρίνθους P. τούτους om. A. 12. ἦν τινὰ CG. που om.
 CAG. 13. ἠφάνιζετο A. 14. διαλεγόμενον A. ἀφίει A.
 15. οὐδ' A. αὐτοῦ G. ἐπιρράψαι τὸ τοῦ ἀντικειμένου
 στόμα G. 16. καταψηφισθαι G. an καταψηφισασθαι? lego
 αὐτοῦ 17. τῶν om. P, add. CAG. 18. ξυνεπόδιζεν CA,
 ξυνεμπόδιζεν P. ὁ ἀνὴρ A.

tamen magis quam in scribendo. adeo autem valebat disputando nec
 superari poterat, ut qui responderet, ultro ad silentium atque ad angus-
 tias redigeretur. nam interrogatione faciebat gemina utrimque fovea,
 et in puteum difficultatum iniiciebat, quocum disputabat. tanta pe-
 ritia dialecticae cum esset, etiam continuis interrogationibus prae-
 focabat adversarios, conturbans eorum atque percellens animum; nec
 erat, qui semel cum eo congressus, labyrinthis se hisce expedire posset.
 ceterum litteris admodum rudis erat, et irae perquam impotens; et
 si quam doctrinae laudem assecutus erat, eam iracundia obterebat
 obruebatque. disputabat enim tam lingua quam manu; et adver-
 sarium in angustias omnino venire non sinebat, nec sufficiebat ei oppres-
 sisse os adversario, silereque ipsum coegisse; sed manus in barbam statim
 et capillum involabat, et contumelia statim excipiebat contumeliam:
 manu iuxta ac lingua homo indomitus erat. hoc unum habebat non
 alienum a philosopho, quod, ubi percusserat adversarium, iracundiam

μόνον οὐκ ἀφιλόσοφον εἶχεν, ὅτι μετὰ τὴν πληγὴν κατελίμ-
 πανεν τοῦτον ὁ Θυμὸς, καὶ τὸ δάκρυον κατελάμβανε, καὶ εἰς
 λαμπρὸν μετὰμελον ἤρχετο. εἰ δέ τῳ φίλον καὶ περὶ τῆς ὄψεως
 αὐτοῦ μαθεῖν, μεγάλη μὲν αὐτοῦ ἦ κεφαλὴ, τὸ μέτωπον προ-
 πεπέσσοτον, πρόσωπον ἐμφανές, καὶ ὁ μυκτῆρ ἐλευθερόν τε 5
 καὶ ἄνετον ἀπέπνει τὸν ἀέρα, καὶ περιφερῆς ὁ πύγων, τὰ
 στέρνα εὐρύς καὶ εὐπαγῆς τὰ μέλη τοῦ σώματος, τὴν δὲ τῆς
 ἡλικίας ἀναδρυσμὴν τῶν εὐμηκεστέρων ἦτιον, τὴν δὲ φωνὴν
 τοιοῦτος, οἷος ἂν ἀπὸ τῶν Λατίνων ἐληλυθὼς νεανίας εἰς τὴν
 D ἡμεδαπὴν γῆν, τὰ Ἑλλήνων μὲν ἐκμάθοι, οὐ πάνυ δὲ καθα- 10
 ριεύοιτο τὴν φωνήν· ἀλλ' ἔστιν οὗ καὶ κολοβώτερα ἐκφέρειν
 τὰς συλλαβὰς. ἀλλ' οὔτε τὸ τοῦ στόματος οὐκ εὐαγές, οὔτε
 τὸ εἰς ἄκρον ἄφωνον ἐλάνθανε τοὺς πολλοὺς, τοῖς δὲ ῥητο-
 ρικωτέροις ἀγροικίζων κατελαμβάνετο. ἔνθεν τοι καὶ τὰ συγ-
 γράμματα τούτου συνέσφιγτο μὲν ἀπανταχόθεν τοῖς διαλε- 15
 κτικοῖς τόποις, ἀσυνταξίας δὲ κακίαν καὶ σολοικισμὸν σπορά-
 δην διερριμμένον παντάπασιν οὐκ ἐξέφευγεν.

P. 147 9. Οὗτος τοίνυν προκαθήμενος φιλοσοφίας ἀπάσης, καὶ
 συρρεούσης εἰς αὐτὸν τῆς νεότητος, (καὶ γὰρ τὰ τε Προύκλον
 καὶ Πλάτωνος καὶ τὰ φιλοσόφων ἀμφοῖν Πορφυρίου τε καὶ 20

1. οὐκ om. C, ὡς AG. κατελίμπανεν AG, καταλίμπανεν P.
 2. τοῦτον: αὐτὸν AG. εἰς μετάληψιν ἤρχετο A. 5. malim
 τὸ πρόσωπον. 6. ἐπέπνει C. 8. εὐμηκεστῶτων CG. 9.
 τοιοῦτος ἦν A. 10. ὅς τὰ A. μάθοι A. καθαριεύοιτο
 τί τὴν P, τί om. AG, καθαριεύει C. 11. κολοβώτερας P, κολο-
 βώτερος G, κολοβώτερα A. ἐκφέροι A, ἐκφέρει C. 12.
 οὐκ om. AG. 13. ἄκρου G. 14. ἀγροικίζειν G. 15. συν-
 ἐσφιγτο P. διαλεκτικῆς A. 16. δὲ καὶ κακίαν PG, καὶ
 om. A. 17. ἐξέφυγον G. 20. τὰ om. A.

mitteret, obortisque lacrimis poenitentiam profiteretur manifestam. quodsi quis etiam figuram hominis nosse cupit: magnum ipsi caput, frons admodum prominens, facies aperta erat; nasus libere spiritum emittebat. barba rotunda, pectus latum, membra corporis firma, statura procerioribus minor. pronuntiatio talis erat, qualis expectari poterat ab eo, qui adolescens e Latinis huc pervenerat: graeca quidem perfecte tenebat, sed non ab omni parte emendata utebatur pronuntiatione; quin nonnunquam obscurius efferebat syllabas. quae plane vitiosa pronuntiandi ratio ut multitudinem haud latebat, ita artis dicendi peritiores eum ut rustice loquentem reprehendebant. itaque scripta eius constricta quidem undique erant locis dialecticis, ceterum pravae compositionis vitia ac soleocismi passim offendebant.

9. Hic igitur cum universae philosophiae praepositus esset atque ad eum iuventus confuere, (namque Proclum et Platonem et phi-

σταῶν ἀγίων πατέρων, μάλιστα δὲ τοῦ φιλοσόφου Μᾶξιμου
καὶ μάρτυρος. ἐσπουδάκει γὰρ οὐ τοσοῦτον περὶ τὰς φυσικὰς
συζητήσεις, ὅποσον περὶ τὰ δόγματα, τὴν ὄντως σοφίαν
καρποῦσθαι βουλομένη. καὶ μοι πολλάκις θανμάζειν ἐπήει,
D καὶ θανμάζουσα ἔφη· ποτὲ πρὸς αὐτὴν “ πῶς αὐτόθεν πρὸς 5
τοσοῦτον ὕψος ἀπέβλεψας; ἔγωγε τρέμω, καὶ οὐδ’ ἄκροις
ὡσὶν ἀποτολμῶ τούτων ἐπαίειν. τὸ γὰρ πᾶν θεωρητικόν τε
καὶ νοερὸν τοῦ ἀνδρός, ὡς φασιν, ἕλιγγον παρέχεται τοῖς
ἀναγινώσκουσιν.” ἡ δὲ μειδιάσασα ἔφη “ἐπαινετὴν οἶδα τὴν
P. 148 δειλίαν ταύτην· καὶ οὐδ’ αὐτὴ ἀτρέμας ταῖς βίβλοις ταύ- 10
ταις πρόσειμι. ἀλλ’ ὅμως ἀποσπᾶσθαι τούτων οὐ δύναμαι.
σὺ δέ μοι μικρὸν ἀνάμεινον, καὶ ταῖς ἄλλαις ἐγκυψασα βί-
βλοις πρότερον, καὶ τῆς τούτων ἀπογεύσει ἡδύτητος.” ἔτρωσέ
μου τὴν καρδίαν ἡ τῶν ῥηθέντων μνήμη, καὶ ὡσερ εἰς πέ-
λαγος ἄλλων διηγημάτων ἐμπέπτωκα. ἀλλὰ με θεσμός ἰστο- 15
ρίας ἀπείργει· ἔνθεν τοι καὶ πρὸς τὰ κατὰ τὸν Ἰταλὸν ἀνα-
τρεχέτω ὁ λόγος. ἐν τούτοις οὖν τοῖς ἄνωθεν ῥηθεῖσιν αὐ-
τοῦ μαθηταῖς ἀκμάζων ὁ Ἰταλός, πᾶσι καταφρονητικῶς προσ-
B ἐφάρετο, τοὺς πολλοὺς τῶν ἀνοήτων πρὸς ἀνταρσίας ἀνακι-
νῶν καὶ τυράννων ἐκ τῶν οἰκείων μαθητῶν οὐκ ὀλίγους ἀπο- 20
καθιστάς. καὶ εἶχον πολλοὺς προσφέρειν, εἰ μὴ ὁ χρόνος με
τὴν μνήμην ἀφείλετο. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἦσαν πρὸ τοῦ ἀνα-

6. ἀπέβλεψας G, ἐπίβλεψας P. 15. ἄλλων C, ἄλλο PG. 18.
Ἰταλικός G. 19. ἀνταρσίας A, αὐταρσίας PG. 20. μαθη-
τῶν A, μαθημάτων PG. 22. μνήμην: λύπην A.

praesertim Maximi philosophi atque martyris, opera pertractasse. delectabatur enim non tam quaestionum naturalium, quam dogmatum perscrutatione, veram sapientiam percipere cupiens. ac saepe hanc admirata, aliquando “quid, inquebam, sponte animum ad tantam sublimitatem adiecisti? equidem tremo, ac ne summis quidem auribus ista percipere audeo. nam contemplativa illa et subtilis plane hominis oratio vertiginem, ut aiunt, affert legentibus.” ad haec arridens illa “laudabilem, inquit, metum istum scio; neque ipsa sime tremore ad libros hos accedo. tamen avelli ab iis nequeo. tu vero exspecta paulisper: ubi ceteros prius libros cognoris, etiam horum suavitatem percipies.” percussit mihi cor horum memoria dictorum, et quasi in aliarum rerum narrandarum pelagus incidi. sed cohibet lex historiae; quapropter ad Italum oratio redeat. is igitur cum inter illos, quos dixi, discipulos regnans, omnes per contemptum tractaret, plerosque male sanorum ad rebellionem concitavit, tyrannosque ex ipsius discipulis non paucos reddidit; quorum quidem multos adferre possem, nisi memoriam tempus delevisset. sed haec acciderunt, prius-

χθῆναι τὸν ἕμὸν πατέρα εἰς τὴν τῆς βασιλείας περιωπῆν·
 ἐπεὶ δὲ τὰ ὠδὶ παιδείας εὖρεν ἀπάσης ἐνδεῶς ἔχοντα καὶ τέ-
 χνης λογικῆς, τοῦ λόγου πόρρω που ἀπελαθέντος, αὐτός, εἴ-
 5 που σπινθῆρές τινες ἦσαν τούτου ὑπὸ σποδιᾷ κρυπτόμενοι,
 ἀναχωννύειν ἠπέγειτο, καὶ τοὺς ὅσοι περὶ τὰ μαθήματα ἐπιρ-
 ρεπῶς εἶχον, (ἦσαν γὰρ τινες καὶ οὗτοι βραχεῖς καὶ μέχρι C
 τῶν Ἀριστοτελικῶν ἐστηκότες προθύρων,) τούτους πρὸς μά-
 θησιν ὀτρύνων οὐκ ἐνεδίδον, προηγεῖσθαι δὲ τὴν τῶν θείων
 βίβλων μελέτην τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας ἐπέτρεπε. τὸν δὲ Ἰτα-
 10 λὸν εὖρηκῶς θορύβων τὰ πάντα μεστὰ ποιούμενον καὶ πολλοὺς
 ἐξαπατῶντα, τῷ σεβαστοκράτορι Ἰσαακίῳ τὴν τούτου δοκιμα-
 σίαν ἀνέθετο· ἀνὴρ δὲ οὗτος φιλολογώτατος καὶ μεγαλεπη-
 βολώτατος. καὶ ὅς οὕτως ἔχοντα τὸν ἄνδρα εὖρηκῶς, δη-
 μοσίᾳ ἤλεγξε παραστήσας εἰς μέσον, εἰθ' οὕτω τῇ ἐκκλησίᾳ V. 119
 15 παρέπεμψε κατὰ κέλευσιν τοῦ ἀδελφοῦ καὶ βασιλέως. ἐπεὶ
 δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀπαιδευσίαν κρύπτειν οὐχ οἷός τε ἦν, κάκεισε D
 ἔκφυλα τῆς ἐκκλησίας δόγματα ἐξηρεῦξάτο καὶ εἰς μέσους
 τοὺς τῆς ἐκκλησίας λογάδας κωμωδῶν οὐκ ἐπαύετο καὶ ἄλλ'
 ἅττα ποιῶν ἤθους ἀπαιδεύτου καὶ βαρβαρικοῦ, προέδρου
 20 ὄντος τῆς ἐκκλησίας τηρικαῦτα Εὐστρατίου τοῦ Γαριδᾶ· ὅς

4. τινες om. A. κρυπτόμενος G. 5. περὶ : πρὸς? 6. ante
 μέχρι add. alterum οὔτοι P, om. AG. 7. ἐστάτες G. 9. παι-
 δεύσεως A. δὲ : τε G. 10. τὰ add. A. 14. οὕτως A.
 15. κατὰ om. G. 18. ἀλλά τα P, ἀλλάττα G. correxi. 19.
 βαρβαρικοῦ· ὁ τότε ἀρχιερατεύων εὐστράτιος ὁ γαρυδᾶς περὶ τὰς
 οἰκοδομὰς τῆς μεγάλης ἐκκλησίας τούτου παρακατέσχεν, ἵνα A.
 20. Γαριδᾶ C, Γαρυδᾶ PG hic et infra.

quam pater meus rerum potitus esset; qui cum in hac urbe huma-
 nitatem omnem doctrinaeque cultum iacere cerneret, litteris procul
 exsultantibus, ipse, si quae eruditionis scintillae sub cinere laterent,
 eas excitare studebat, et quicumque ad litteras tractandas propensio-
 res erant, (erant autem pauci iique non ultra vestibulum philosophiae
 Aristotelicae provecti,) eos ad studia impellere non destitit; sed sacro-
 rum tamen librorum studium graecis litteris anteponebat, praecepit.
 Italum autem ubi omnia miscere multisque decipere intellexit, ho-
 minis explorandi curam commisit Isaacio sebastocratori; erat quippe
 hic litterarum amantissimus et in rebus gravissimis exercitatus. cum
 is illum talem esse cognosset, palam redarguit eum consensu publico,
 ac sic demum ecclesiastico tribunali tradidit iussu fratris imperatoris.
 sed imperitiam suam cum occultare non posset, ibi quoque dogmata effu-
 titivae canonicae contraria et coram ipsis ecclesiae antistitibus ludificari
 et alia quaedam facere non desiit, quae inculti et barbari ingenii essent.
 Eustratio Garida ecclesiae tum temporis praeside. qui quidem in aedifi-

τοῦτον παρακατέσχε περὶ τὰς οἰκοδομὰς τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ἵνα τάχα πρὸς τὸ κρεῖττον μεταποιησῆ. ἀλλὰ μικροῦ θῆτον ἂν αὐτὸς τῆς ἐκείνου μετέσχε κακίας, ἢ μετέδωκε κρεῖττονος P. 149 γνώσεως, κατὰ τὸ φάμενον· ὁ γὰρ Ἴταλὸς τὸν Γαριδᾶν ὅλον ἑαυτοῦ ἐποίησατο. τί τὸ ἐντεῦθεν; ὁ δῆμος ἅπας τῆς Κων-5 σταντίνου πρὸς τὴν ἐκκλησίαν συγκεκίνητο, τὸν Ἴταλὸν ἀνα- ζητοῦντες. καὶ τάχα ἂν ἀφ' ὕψους εἰς μέσον τῆς ἐκκλησίας ἔρριπτο, εἰ μὴ λαθῶν ἐκείνος εἰς τὸν ὄροφον τουτουῖ τοῦ θείου τεμένους ἀνελθῶν, ἐν τινι φωλεῷ ἑαυτὸν συνεκάλυψεν. ὡς δὲ τὰ παρ' ἐκείνου κακῶς δογματισθέντα πολλοῖς τῶν περὶ 10 τὰ ἀνάκτορα ἐθρολλεῖτο, καὶ μεγαστᾶνες οὐκ ὀλίγοι διεφθᾶ- Βρησαν ὑπὸ τῶν φθοροποιῶν τούτου δογμάτων, καὶ μεγάλως ἢ τοῦ βασιλέως ψυχὴ διὰ τοῦτο ἐδάκνυτο, εἰς ἑνδεκά τινα κεφάλαια τὰ δογματισθέντα κακῶς παρὰ τοῦ Ἴταλοῦ συνεκε- φλαιώσαντο καὶ τῷ βασιλεῖ ἔξαπέστειλαν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ 15 αὐτὰ ταῦτα τὰ κεφάλαια τὸν Ἴταλὸν ἀναθεματίσαι ἐπ' ἄμβω- νος ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἐκέλευσεν ἀνακακαλυμμένη τῇ κε- φαλῇ, τοῦ πλήθους ἅπαντος ἀκροωμένον καὶ ἐπιλέγοντος αὐ- τοῖς τὸ ἀνάθεμα. ὡς οὖν ἐγένετο ταῦτα, καὶ ὁ Ἴταλὸς ἀκά- θεκτος ἦν καὶ πάλιν ἐν πολλοῖς τὰ τοιαῦτα ἔλεγεν ἀναφην- 20

2. μεταποίησις CA, μεταποιήσαι PG. 4. τὸ φ. G, τὸν P. δ γὰρ : καὶ ὁ C et in margine P. 5. ἐναντὶν G. τῆς Κων- σταντίνου om. A. 6. κινήτο A. 7. τάχ' ἂν A. ὕψους κύμβαχος ἔρριπτο A. 8. τουτουῖ om. AG. 10. τῶν add. CA. 11. μεγαστᾶνες om. A. 12. ὑπὸ : ἀπὸ C. τούτου A, τούτων PG. 13. ἐδάκνυτο CA, ἐθήκνυτο P, ἐδεικνυτο G. 14. κακῶς τῷ Ἴταλῷ G. 16. ταῦτα om. A. 18. παντὸς G. ἐπιλέγοντος A, λέγοντος PG. 19. τοῦτο A.

ciis magnae aedis eum detinuit, ut ad frugem, si posset, corrigeret. verumenimvero non multum abfuit, quin ipse celerius opinionum eius pravitate inficeretur, quam illum in viam reduceret, ut aiunt. nam totum sibi conciliauit Italus Garidam. quid inde? populus universus Cpolititanus ad aedem concurrat, Italum deposcens; ac fortasse ex summo is in mediam aedem deiectus esset, nisi clam tecto sacrae aedis ascenso, in latebra quadam se abscondidisset. at quae falsa iste tradiderat, cum aulicorum sermonibus agitarentur, ac nobiles haud pauci perniciosius istis dogmatis corrumpentur, imperatorisque animus magnopere hac re morderetur, in uudecim capita pravae istae Itali opinionones redactae et ad imperatorem delatae sunt; quae ipsa capita imperator Italum in aede magna ex ambone, nudo capite, anathemati subiicere iussit, populo universo exaudiente et anathema repente. quo facto, cum Italus sibi nequaquam temperaret, eademque rursus palam multis traderet et, licet admonitus ab impera-

δόν, καὶ παραινούμενος παρὰ τοῦ βασιλέως, ἄτακτόν τε καὶ C
 βαρβαρικὸν ἀπεπήδη, ἀνεθemaίσθη καὶ αὐτός, κἄν ἐσύτε-
 ρον, αὐθις ἐκείνου μεταμεληθέντος, μετριώτερος καὶ ὁ τούτου
 γέγονεν ἀναθεματισμός. καὶ τὰ μὲν δόγματα ἀπεντεῦθεν ἀνα-
 5 θεματίζεται, τὸ δὲ ἐκείνου ὄνομα πλαγίως πως καὶ ὑποκει-
 κρυμμένως καὶ οὐδὲ τοῖς πολλοῖς γνωρίμως ὑπάγεται τῷ ἐκ-
 κλησιαστικῷ ἀναθέματι. καὶ γὰρ οὗτος ἐν ὑστέροις καιροῖς
 μετεβέβλητο περὶ τὸ δόγμα, καὶ ἐφ' οἷς ποτὲ ἐπεπλάνητο,
 μεταμεμέλητο. ἤρκειτο δὲ καὶ τὰς μετεμνηχώσεις καὶ τὸ
 10 ὑβρίζειν τὰς σεπτὰς εἰκόνας τῶν ἁγίων, καὶ τὸν περὶ τῶν
 ἰδεῶν λόγον μεθερμηνεύειν πως πρὸς τὸ ὀρθόδοξον ἔσπενδε, D
 καὶ δῆλος ἦν καὶ αὐτὸς καταγινώσκων ἑαυτοῦ ἐφ' οἷς πρῶτην
 τοῦ εὐθέως μετετέτραπτο.

1. τε AG, τι P. 2. ἀναθεματίσθη PG, recte CA. 7. οὐ-
 τος om. A. ἐν ὑστέρω A. 8. περὶ: πρὸς AG. 10. τὰς
 τῶν ἁγίων σεπτὰς εἰκόνας A. 11. πως om. A. 13. μετέ-
 τραπτο CG.

tore, immodeste ac barbaramente descisceret, anathemati et ipse subiectus est. quanquam postea, poenitentiam iterum eo profitente, anathematismus ipse aliquanto levatus est. ac dogmata quidem exinde notantur anathemate; nomen vero eius oblique dumtaxat et obscure nec plerisque ad intelligendum aperte ecclesiastico anathemate damnatur. etenim tempore subsequente mutavit is sententiam, et errorum, in quibus olim versatus erat, eum poenituit. negavit etiam animas post mortem in alia corpora migrare, et venerabiles sanctorum imagines coli nefas esse; quaeque de ideis tradiderat, ad doctrinae orthodoxae regulam correxit; ut manifestum esset, ipsam suam se sententiam damnare, quod a recto olim aberrasset.

ALEXIAS.

ALEXIADIS LIBER VI.

ARGUMENTUM.

Alexius Castoria potitur, expulso Bryennio (1). Manichaei dolo circumventi (2). imperator in urbem redit, concione advocata, de spoliatis ecclesiis se purgat (3). coniuratio detecta. Traulus Manichaeus, Alexio infensus, aufugit et Beliatobam occupat (4). Roberti in Illyricum reditus. arcessiti ab Alexio Veneti varia fortuna dimicant cum Latinis (5). mortuo Roberto, Normanni in Apuliam revertuntur (6). Sethi astrologi vaticinium de obitu Roberti. digressio de genethliologia (7). sub idem tempus nascitur Anna Comnena, cuius in acclamationibus una cum Constantino, Michaelis filio, mentio fit, donec mater filium, summa omnium laetitia, parit (8). Solymas Antiochia potitur, a Tutuse mox oppressus. magnus sultanus, qui a Tutuse sibi metueret, Alexii affinitatem ambit. is, Siasui legati perfidia usus, Sinopen aliaque oppida recuperat (9). Apelchasesem, Nicaeae satrapa, Bithyniam incurSAT. identidem a Romanis victus, ad imperatoris amicitiam se applicat (10). Nicaeam Prosucho, sultani duce, oppugnante, Apelchasesem Alexius auxiliatur urbemque obsidione solvit (11). denuo sultanus contra Apelchasesem mittit Puzanum ducem, eidemque ad Alexium litteras de affinitate iungenda tradit. Apelchasesem strangulatur. Alexius, quamvis conditionem oblatam aversans, officiose sultano rescribit; quem tamen interea Tutuses, duodecim subornatis Chasiis, interficit. patris necem Pargyaruchus ulciscitur. dum Alexius Nicaeam recipere tentat, Clitziasthlan sultani dignitatem nactus, consiliis eius occurrit (12). Elchanem maritimam ad Apolloniadem oram depraedantem Alexius ad deductionem subigit (13). oritur bellum Scythicum. Pacurianus et Branas a Scythiis caesi. in eorum locum Alexius submittit Tasiicum, qui cautius rem aggreditur (14).

1. Τοῦ μέντοι Βρυεννίου κατέχοντος τὴν Καστορίαν, P. 152
καθάπερ ἄνωθεν εἶρηται, τοῦτον ἐκεῖθεν ἐξελάσαι καὶ τὴν V. 122
Καστορίαν κατασχεῖν ὁ αὐτοκράτωρ σπουδάζων, τὸ ὀπλιτικὸν
αὐτῆς ἀνεκαλεῖτο. καὶ ὄπλοις ἅπαντας περιφράξας πρὸς τει-
5 χομαχίαν καὶ τὰς κατὰ τοὺς ἔξωθεν πολέμους συμπλοκάς,
τῆς πρὸς τὸ κάστρον φερούσης εἶχετο. ἔστι δὲ ἡ θέσις τοῦ
τόπου τοιαύτη. λίμνη τίς ἐστὶν ἡ τῆς Καστορίας, ἐν ἣ τρά-
χηλος ἀπὸ τῆς χέρσου εἰσέρχεται καὶ περὶ τὸ ἄκρον εὐρύνε-
ται, εἰς περῶδεις βουνοὺς ἀποτελεντῶν. περὶ δὲ τὸν τρά-
10 χηλον καὶ πύργοι καὶ μεσοπύργια ὠκοδόμηνται κάστρον δίκην,
διόπερ καὶ Καστορία ὀνομάζεται. ἐκεῖ καταλαβὼν ὁ βασι- B
λεὺς τὸν Βρυέννιον, δέον ἔκρινε τῶν πύργων καὶ τῶν μεσο-
πυργίων πρῶτος δι' ἐλεπόλεων ἀποπειρᾶσθαι. ἐπεὶ δὲ ἄλλως
οὐκ ἐνῆν, εἰ μὴ ὡς ἕκ τινος ὀρμητηρίου, τοὺς στρατιώτας τοῖς
15 τείχεσι προσπελάζειν, χάρακα μέντοι πρῶτως δηήξατο, εἶτα
πύργους ξυλίλους κατασκευάσας καὶ σιδήρῳ τὰ τούτων συν-
δήσας περισφίγματα, ἐκ τούτων ὡς ἕκ τινος φρουρίου τοὺς
κατὰ τῶν Κελτῶν συνίστατο πολέμους. τὰς γοῦν ἐλεπόλεις
καὶ τὰ πετροβόλα μηχανήματα ἔξωθεν καταστήσας, διὰ πά-

1. Περὶ τοῦ πολέμου τῆς Καστορίας P in margine. 2. ὡς εἶρη-
ται A. τὴν Καστορίαν C et in margine P, ταύτην PGA. 3.
ὁ add. GA. ἐσπούδαζε G, ἐσπούδαζε τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν συλ-
λέξας καὶ πρὸς ταύτην φερούσης εἶχετο A. 9. δὲ om. A. 11.
διόπερ A, ὅπερ PG. ἐκεῖ γοῦν καταλαβὼν ὁ βασιλεὺς, καὶ
τὰς ἐλεπόλεις καὶ τὰ πετροβόλα μηχανήματα καταστήσας A.
12. τὸν Βρυέννιον delendum. 13. lege πρῶτον. 14. ὡς
om. G. 15. πρῶτος G. 16. παρασκευάσας G.

1. Bryennio Castoriam obtinente, ut supra exposuimus, cum
inde pellere eum arcemque recipere imperator festinaret, exercitum
rursus coegit, et postquam armis, quibus et ad oppugnandum et in
acie opus est, omnes instruxit, eo iter ingressus est. eius loci situs
est talis. lacus est, qui Castoriae dicitur; in eum promontorium ex-
currit, in summo latius sese explicans et in scopulosos desinens cli-
vos. in hac peninsula turres et moenia exstructa sunt in castris spe-
ciem, unde etiam Castoriae nomen est. ibi postquam imperator ad-
venit, turres murosque primum machinis tentanda censuit; sed cum
fieri non posset, ut milites ad moenia accederent, nisi ex statione
quadam, vallum primum duxit, dein turres exstruxit ligneas commis-
surasque ferreis ligavit clavis; e quibus velut ex castello ad pugnas
cum Gallis committendas prodibat. itaque cum turres atque ballistas
castro admovisset, dies noctesque instat murosque quatit; sed for-

Cσης νυκτὸς καὶ ἡμέρας μαχόμενος καὶ κατασεισας τὸν τοῦ
 τείχους περίβολον, ἐπεὶ κραταρώτερον οἱ ἐπὶ τὸς ἀντίστατο,
 (οὐκ ἐνεδίδουν, οὐδὲ τοῦ τείχους καταρραγέντος,) ὡς δὲ
 οὐκ ἐνῆν αὐτῷ ἔτι τῶν κατὰ σκαπὸν τυχεῖν, βουλὴν βου-
 λεύεται γενναίαν ἄμα καὶ συνετήν, ἐν ἑξ ἑκατέρου ἕκ τε 5
 τῆς ἡπείρου καὶ τῆς λίμνης, διὰ πλοίων εἰσαγωγῶν γεν-
 ναίους τινάς, ἐν ταυτῷ τὸν πόλεμον ποιήσεται. πλοίων δὲ
 P. 153 μὴ ἐνότων, ἐν ἀμάξαις ἐπιφορτίσας ἀκάτια τινα μικρὰ διὰ
 τοῦ μολισκοῦ ἐν αὐτῇ εἰσήγαγεν. ὄρων δὲ τοὺς μὲν ἀνών-
 τας τῶν Λατίνων ἑξ ἑνὸς μέρους ταχέως; τοὺς δὲ ἑξ ἑκατέ- 10
 ρου κατιόντας πλείονα χρόνον τρίβοντας ἐν τῷ κατιέναι, τὸν
 Παλαιολόγον Γεώργιον μετὰ ἀλκίμων ἀνδρῶν ἐν αὐτοῖς εἰσε-
 λάσας, εἰς τοὺς περὶ τοὺς βουνοὺς πρόποδας προσορμίσαι
 προσέταξε, παραγγέλων, ὀπηνίκα τὸ δοθὲν αὐτῷ σημεῖον θεά-
 σοιτο, τηρικαῦτα τὴν ἀκρολοφίαν καταλαβόντα ἑξ ὀπισθίων 15
 αὐτῶν καὶ διὰ τῆς ἀοικήτου καὶ ῥαδιωτέρας εἰσελθεῖν· καὶ
 B ὀπηνίκα τὸν ἀντοκράτορα θεάσεται ἀπὸ τῆς χέρσου τὸν μετὰ
 τῶν Λατίνων πόλεμον ἀναδεξάμενον, καὶ αὐτὸν σπεῦσαι ὡς δύ-
 ναμις, ἵνα μὴ ὡσαύτως πρὸς ἑκάτερα μάχεσθαι δυνάμενοι,
 ἀλλ' ἑξ ἑνὸς μέρους τοῦ τόνου τῆς μάχης χαλάσαντος, ἀλώσιμοι 20
 τηρικαῦτα ἕκ ταυτοῦ μέρους γένωνται. ὁ μὲν οὖν Παλαιολόγος
 Γεώργιος ταῖς ἀκταῖς τοῦ ἤδη ῥηθέντος βουνοῦ προσορμίσας,

7. ἐνταῦθα G. 9. ἐν αὐτῇ: εἰς τὴν λίμνην A. 10. ἑκατέρου:
 lege κτέρου. 12. αὐτῷ G. fortasse εἰσελάσαντα. 13. τοὺς
 prius add. CG. προσορμήσαι P, προσορμίσαι CG. 16. αὐ-
 τῶν CG, αὐτὸν P. 20. χαλάσαντος F, χαλάσαντες PG. 22.
 προσορμίσας CG, προσορμίσας P.

tius, qui intus erant, obstiterunt et ne diruta quidem muri parte
 remiserunt. ubi igitur propositum assequi non poterat, consilium
 iniiit generosum simul et prudens, ut ab utraque parte, a conti-
 nenti atque a lacu, navigiis manu militum fortium traiecta, eo-
 dem tempore aggrederetur. deficientibus autem navigiis, scaphu-
 las curribus advectas per portum exiguum in lacum deduci iussit.
 cumque Latinorum eos, qui colles ascendebant, ex una parte
 celeriter viam conficere, qui vero ex altera parte descendebant, plus
 temporis descendendo consumere animadvertisset, Palaeologum Geor-
 gium cum fortium militum manu, scaphulis conscensis, ad collium
 radices appellere iussit, ac simul praecepit, ut, si datum sibi signum
 conspexisset, collem statim ascenderet pone hostes et expedita plana-
 que via ingrederetur; cumque imperatorem a continenti pugnam
 cum Latinis suscepisse vidisset, et ipse, quam posset, celerime ad-
 oriretur. sic enim haud dubie fore, ut, cum perinde utrisque resi-
 stere non possent, ea parte, qua remissior vis hostium esset, supe-

ὄπλιούμενος εἰστήκει, σκοπὸν ἄνωθεν ἐπιστήσας τὸν τὸ δο-
 θέν αὐτῷ παρὰ τοῦ βασιλέως ἐπιτηροῦντα ἰδεῖν σύνθημα, καὶ
 παρήγγειλεν ὡς, ὀπηνίκα τοῦτο θεάσοιτο, αὐθις αὐτῷ τοῦτο
 ἐπισημήνασθαι. ἀγαζούσης δὲ τῆς ἡμέρας ἤδη τὸ ἐνυάλιον
 5 ἀλαλαξάντες οἱ τοῦ αὐτοκράτορος πόλεμον μετὰ τῶν Λατίνων C
 ἀπὸ τῆς χέρσου συναίρειν ἠπειλούντο. ὁ δὲ σκοπὸς τὸ δοθὲν
 σημεῖον θεασάμενος, δι' ἑτέρον σημείου δηλοῖ τῷ Παλαιολόγῳ.
 ὁ δ' εὐθὺς μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ τὴν ἀκρολοφίαν θῦτ- V. 123
 τον καταλαβὼν, συνησπικῶς ἴστατο. τὴν γοῦν ἐκτὸς πολιορ-
 10 κίαν ὁ Βρυέννιος ὄρωσιν καὶ τὸν Παλαιολόγον κατ' αὐτῶν βρῦ-
 χοντα, οὐδ' οὕτως ἐνεδίδου, ἀλλὰ τοὺς κόμητας ἐκέλευε γεν-
 ναιότερον ἀντικαθίστασθαι. οἱ δὲ ἀναισχυντότερον αὐτῷ προσ-
 φερόμενοι ἔλεγον "ὄρῳς, ὡς κακὸν ἐπὶ κακῷ ἐστήριχται·
 ἔξεσσι οὖν ἐκάστῳ ἡμῶν τοῦ λοιποῦ τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν
 15 πραγματεύεσθαι, καὶ τοὺς μὲν τῷ βασιλεῖ προσελθεῖν, τοὺς
 δὲ ἐπὶ τὴν οἰκείαν πατρίδα ἐπαναζευξῆσαι." καὶ παραχρῆμα D
 ἔργου ἀψάμενοι, ἔξαιτοῦνται τὸν αὐτοκράτορα μίαν, μὲν ση-
 μαίαν πρὸς τὸ τοῦ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τέμενος στήναι,
 (ἔφθασε γὰρ ἐπ' ὄνοματι τούτου τοῦ μάρτυρος ἐκείσε ἀνοι-
 20 κοδομηθῆναι ὁ ναὸς οὗτοςί,) τὴν δὲ ὡς πρὸς τὸν Αὐλῶνα,

1. ἐπιστήσας τούτῳ ἕνα τοῖ τὸ δοθὲν PG, ἐπιστήσας τὸ δοθὲν C, recte F. 2. post βασιλέως add. σημεῖον P, om. CF. 3. αὐτῷ τοῦ τὸ P. 7. σημείου FC, σημεῖον PG. 10. καὶ τὸν Παλαιολόγον — βρῦχοντα om. CG. an αὐτοῦ? βρῦχοντος F. 14. οὖν FA, γοῦν PG. ὑμῶν A. 17. ἔργον PG, ἔργου FA. 18. πρὸς τὸ — τέμενος A, πρὸς τῷ — τεμένει PG. 20. τὴν δὲ: ἐτέραν δὲ πρὸς τὴν εἰς τὸν αὐλῶνα ἀπάγουσαν A.

rarentur. Palaeologus igitur Georgius postquam sub collem, quem iam commemoravi, appulit, armatus substitit et speculatorem in edito loco posuit, qui signum ab imperatore datum observaret et, simul atque conspexisset, id sibi rursus significaret. luce iam orta, qui cum imperatore erant, classico canente, pugna a continenti conserere cum Latinis festinant. speculator, ut datum signum conspexit, per alterum signum Palaeologo id nuntiat. qui statim iugo celerime cum suis superato, ibi confertim constitit. at Bryennius, quamvis et extrinsecus impetum imminens et Palaeologum freudentem in se intra cerneret, tamen ne sic quidem animo cecidat, sed comites iussit eo fortius resistere. at hi iaverecundius se gerentes, "vides, inquit, ut malum malo accedat. oportet igitur unumquemque nostrum in posterum salutis suae consulere, et vel ad imperatorem transgredi vel in patriam redire." ac statim rem aggressi, petunt ab imperatore, ut signum militare alterum versus templum magni martyris Georgii, (erat enim huic templum ibi conditum,) alterum Aulonem versus statuere-

Ἰν' ὁπόσοι μὲν ἡμῶν τῇ σῇ βασιλείᾳ θητεῦσαι βούλοιντο, τῇ πρὸς τὸ τέμενος τοῦ μάρτυρος ἀπονευενκυία προσέλθωσιν, P. 154 ὁπόσοι δὲ πρὸς τὴν ἰδίαν πατρίδα ἐπαναζεύξαι, τῇ πρὸς τὸν Ἀδλῶνα ἀφορώσῃ προσχωρήσασιν." ταῦτ' εἰπόντες παραχρῆμα προσῆλθον τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ Βρυέννιος γενναῖος ὢν 5 ἀνὴρ προσεληλυθέναι μὲν τῷ βασιλεῖ οὐδαμῶς ἠβούλετο, ἐπώμνυτο δὲ μηδέποτε κατ' αὐτοῦ ὄπλα κινῆσαι, εἰ μόνον δοίη τοὺς τοῦτον μέχρι τῶν ὄριων τῆς τῶν Ῥωμαίων βασιλείας ἀκινδύνως διασώσοντας, καὶ οὕτω πρὸς τὴν ἰδίαν ἀπολύσαι χώραν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ μάλα ταχέως ἐπλήρου τὸ αἰτηθέν 10 αὐτὸς δὲ τῆς πρὸς τὸ Βυζάντιον εἶχετο νικητῆς ἐπιφανέστατος.

2. Μικρὸν δὲ ἐνταῦθα τὴν τοῦ λόγου διήγησιν διακόψασα, ὅπως καὶ τοὺς Παυλικιανούς κατηγωνίσαιτο, διηγῆσ- Βμαι. οὐκ ἔφερε μηδὲ τούτους τοὺς ἀποστάτας καταγωνίσα- 15 σθαι πρὸ τοῦ τὰ βασιλεία καταλαβεῖν, ἀλλ' ὥσπερ ἀπὸ τινος νίκης ἑτέραν νίκην προτανευόμενος, καὶ τὴν πληθύν τῶν Μανιχαίων τὸν κύκλον συμπληροῦσαν τῶν ἐαυτοῦ κατορθωμάτων ἐποίει. οὐδὲ γὰρ ἐνῆν τῷ λαμπρῷ τροπαίῳ τῶν ἐσπερίων πολεμίων οἷον σπῆλον ἐνεῖναι τοὺς ἐκ Παυλικιανῶν ὁρμωμέ- 20 νους ἐκείνους. διὰ πολέμου δὲ καὶ μάχης οὐκ ἤθελεν, ἵνα

1. ἡμῶν om. A. 3. ἰδίαν: οἰκίαν A. 4. ἀφορώσει P. 6. μὲν om. CG. τῷ βασιλεῖ add. A. οὐδαμῶς: οὐκ A. ἠβούλετο A, ἔβούλετο PG. ἐπώμνυτο PA, ἐπώμνυτο CG. 7. κατ' αὐτοῦ μηδέποτε G. 8. τοῦτον: αὐτὸν A. 9. διασώσαντας G. 11. ἐπιφανέστατος om. A. 13. τοῦ λόγου om. G. 14. καὶ add. F.

tur, ut "quicumque nostrum sub tua maiestate merere velint, ad signum martyris aedem versus positum se conferant; qui autem in patriam suam redire cupiant, ad signum, quod Aulonem versus spectat, accedant." quibus dictis, statim ad imperatorem transeunt; Bryennius autem, quo erat animo generoso, idem facere nequaquam voluit; iuravit tamen nunquam se in imperatorem arma capturum esse, modo se, usque ad imperii Romani fines tuto deductum, domum redire sinneret. imperator celerrime concessit, quod postulavit; ipse iter Byzantium ingressus est, splendida victoria reportata.

2. Digrediar hic paullulum, ut quomodo Paulicianos quoque debellaverit, enarrem. nam puidit eum, desertores istos non deviesse, priusquam in regiam rediret; sed quasi victoriam ex victoria serens, etiam Manichaeorum multitudine deleta, praeclare factorum orbem implevit. neque enim par erat, illustrem de occiduis hostibus reportatam victoriam quasi macula afficere istos ex Paulicianis profe-

μη ἐν τῇ συμβολῇ τοῦ πολέμου πολλοὶ ἐξ ἑκατέρων ἀναιρε-
 θήσονται, πύλαι τούτους γινώσκων ἐκδυμοτάτους ἄνδρας καὶ
 δριμύ κατὰ τῶν ἐχθρῶν πνέοντας. ἔσπευδεν οὖν διὰ τοῦτο
 τοὺς πρωταιτίους μὲν γιμωρήσασθαι, τοὺς δέ γε λοιποὺς τῷ
 5 τοῦ στρατοπέδου συγκαταλέξει σώματι. ἔνθεν τοι καὶ διὰ C
 τρόπου τούτου μετήξει. γινώσκων δὲ τὸ φιλοκίνδυνον τῶν
 ἀνδρῶν ἐκείνων καὶ περὶ τοὺς πολέμους καὶ τὰς μάχας ἰκά-
 θεκτον, ἐδεδίει μὴ ἀπογνόντες χεῖρόν τι μελετήσαιεν· ἡρέ-
 μουν γὰρ τέως τὴν σφῶν οἰκοῦντες πατρίδα, καὶ οὐπω πρὸς
 10 λεηλασίας ἄλλας καὶ προνομίαις ἐξετραπόκοντο· μετεπέμπετο
 οὖν διὰ γραμμάτων τούτους ἐν τῷ πρὸς τὸ Βυζάντιον ἐπα-
 νέρχεσθαι συχαῖς ὑποσχέσεσιν. οἱ δὲ τὴν κατὰ τῶν Κελτῶν
 νίκην αὐτοῦ μεμαθηκότες ἐδεδίεσαν, εἰ τάχα καὶ τὰ γράμμα-
 15 τα χρησταῖς αὐτοὺς ἐλπίσιν ὑπέσαινον· ὅμως καὶ μὴ βου- D
 λόμενοι τῆς πρὸς αὐτὸν εἶχοντο. ἐκεῖνος δὲ τὴν Μοσυνού-
 πολιν καταλαβῶν, αὐτοῦ που προσέμενεν, ὑποκρινόμενος δι'
 ἄλλ' ἅττα ἐγκαρτερεῖν, τὸ δέ γε ὅλον τὴν αὐτῶν ἀναμένων
 ἄφιξιν. καταλαβόντων δέ, ἐσχηματίζετο ἀναθεωρῆσαι τού-
 20 θεν τοι καὶ φοβερὸς προῦκάθητο, καὶ οὐ φύρδην, ἀλλὰ κατὰ V. 124
 δεκάδας τοὺς λογάδας τῶν Μανιχαίων ποιεῖσθαι ἐκέλευσε,

3. ἐχθρῶν : ἀντιπάλων A. 6. τούτους C. δὲ : malim γὰρ.
 15. Μοσυνούπολιν P, Μοσυνόπολιν AG. 16. αὐτοῦ που A et
 in margine P, αὐτόθι PG. 17. ἀλλάττα A, ἄλλ' ἅττα PG. correxi.
 18. καταλαβόντων C, καταλαβόντας PG, καταλαβόντας δὲ τού-
 19. ἀναγράψασθαι CG. 20. κατὰ C et in mar-
 21. τοὺς λογάδας om. C. ἐκέλευε A.
 post ἐκέλευσε excidisse videtur τὴν πάροδον aut quid tale.

ctos. aperto autem Marte aggredi eos noluit, ne, pugna commissa, multi utrarumque partium exstinguerentur; dudum enim summa eos fortitudine esse norat et ferociam in hostes spirare. quapropter id operam dedit, ut auctores sceleris ulcisceretur, reliquos exercitui adiungeret. hac igitur ratione poenas persecutus est. cum ad pericula eos promptos indomitique in proeliis impetus esse sciret, veritus est, ne desperatis rebas ad peiora delaberentur. nam quieti tum temporis terram incolebant patriam, et ad praedationes et latrocinia nondum se converterant. itaque per litteras, Byzantium rediens, accessivit eos magnis pollicitationibus. isti, cognita eius de Gallis victoria, quam verebantur, ne forte falsa sibi spe litterae subblandirentur, tamen vel invitum iter ad eum ingressi sunt. Alexius Mosynopoli substituit, fictis morandi caussis, re vera adventum eorum opperens. qui cum adessent, lustrare eos se velle simulat ac singulorum nomina perscribere. itaque terribili considens specie, non promiscue, sed de-

τὴν τῶν κοινῶν θέαν ἐς νέωτα ὑποσχόμενος· καὶ οὕτως
 P. 155 εἰσω τῶν πυλῶν ἀπογραφομένους εἰσέρχεσθαι. ἡτοιμασμένοι
 δὲ ὄντες οἱ τούτους δεσμεῖν ὀφείλοντες, τοὺς ἵππους καὶ τὰ
 ὄπλα ἀναλαμβάνόμενοι, τοὺς ἐν τοῖς ἀποτεταγμένοις φρου-
 ρίοις ἐπέκλειον. οἱ δὲ γε ἐφεξῆς ἐρχόμενοι, παντελῆ τῶν πρα- 5
 τομένων ἄγνοιαν ἔχοντες, εἰσήεσαν ἀγνοῦντες τὸ ἀποβησόμε-
 νον ἐκάστω. τούτους μὲν οὖν οὕτω κατέσχε, καὶ τὰς αὐτῶν
 περιουσίας δημεύσει καθυποβαλὼν, διενείματο τοῖς συγκεκο-
 πιακῶσι τούτῳ ἐν ταῖς συμπεσοῦσαις μάχαις καὶ τοῖς κινδύ-
 νοις γενναίοις ἐκείνοις στρατιώταις. ἀπελθὼν δὲ ὁ τὴν οἰκο- 10
 νομίαν ταυτὴν ἀναδεξάμενος, καὶ τὰς αὐτῶν γυναῖκας τῶν οὐ-
 κιωῶν ἀπελάσας κατὰ τὴν ἀκρόπολιν ἐμφρούρους εἶχεν. τοὺς
 δὲ γε κατασχεθέντας τῶν Μανιχαίων συμπαθείας κατὰ μι-
 κρὸν ὁ αὐτοκράτωρ ἤξιωσεν· ὅποσοι δὲ καὶ τοῦ θείου βα-
 πτίσματος τυχεῖν προείλοντο, οὐδὲ τούτου ἀπετύγχανον. διὰ 15
 παντοίας δὲ περιελθὼν αὐτοὺς μεθόδου καὶ διαγνούς τοῖς
 πρωταιτίους τῆς τοιαύτης ἀπονοίας, ἐν νήσοις περιορίσας
 C καθεῖρξε· τοῖς δὲ γε λοιποῖς ἄδειαν δεδωκὼς ὅπῃ βουλητὸν
 αὐτοῖς ἀπιέναι, ἀπέλυσεν. οἱ δὲ τὴν ἐνεγκαμένην τῶν ἄλλων
 προτιμησάμενοι, ἀντίκα πρὸς αὐτὴν ἐπανέτρεχον, ὡς ἐνὸν τὰ 20
 κατ' αὐτοὺς οἰκονομήσαντες.

4. ἀναλαμβάνεσθαι A. 6. τῷ ἐκάστω ἀποβησόμενον A. 7.
 οὖν om. A. 8. τῆ δημεύσει A. συγκεκοπακῶσι P. 10.
 ἀπελθὼν δὲ : πέμψας δὲ εἰς φιλιππου πόλιν καὶ τὰς αὐτῶν A.
 13. lege μετὰ μικρὸν. 17. πρωταιτίους A, αἰτίους PG. 18.
 ὅπῃ CA, ὅποι PG.

curiatim primores Manichaeorum praetervehi iussit, universos se crastino die lustratum pollicitus; ac deinde hoc modo urbem, postquam in tabulas relati essent, introire. iam qui ad vincendos eos parati erant, equis armisque ablatis, in suam quemque custodiam deducunt. deinceps qui sequebantur, cum quae fierent plane nescirent, ingrediebantur ignari, quid cuique immineret. hos igitur sic cepit, bonaque eorum publicata generosis istis militibus distribuit, qui proeliorum atque periculorum socii sibi fuerant. cui negotium illud mandatum erat, Philippopolin profectus, etiam uxores eorum, domibus expul-
 sas, in arce carceribus inclusit. captis autem Manichaeis brevi post imperator crimen condonavit; qui sacri baptismi participes fieri cupiebant, iis ne hoc quidem denegavit. omnibus autem artibus adhibitis, ubi auctores pravi illius consilii exploravit, in insulis deportatos detinuit; reliquis potestatem dedit, quo vellent, eundi. hi in patriam, qua nihil carius ducebant, statim reversi, quantum licuit, res suas ordinabant.

3. Ἐκεῖνος δὲ πρὸς τὴν βασιλίδαν τῶν πόλεων ἐπάγεισιν. οὐκ ἔλαθε δὲ τοῦτον τὰ κατ' αὐτοῦ ἐν τριόδοις τε καὶ γωνίαις ὑποψιθουρίζοντα. ἀλλὰ ἀκούων ἐπιτρώσκειτο τὴν ψυχὴν, ὅτι μὴ τοσοῦτον εἰργασμένος, πολλαπλασίω τὰ στόματα τῶν 5 συσκοφαντούντων εἶχεν ἐκινεῖν περιχαιρόντα. ἐκεῖνος γὰρ χρείας κατεπειγούσης καὶ κοσμικοῦ κλύδωνος ἐξ ἀπορίας τῶν βασιλικῶν ταμειῶν, πρὸς τοῦτο ἀπέβλεψε καὶ ὡς δάνειον ἐλογίζετο, ἀλλ' οὐχ ὡς ἄρπαγμα ἢ τυραννικῆς χειρὸς ἐπιβουλήν, ὡς οἱ διαλοιδωρούμενοι λέξειαν. ἀλλὰ καὶ γνώμης οὕτως εἶ- 10 χεν, ὡς μετὰ τὸ κατορθῶσαι τοὺς ἐπικαιμένους πολέμους ἀποδώσων ταῖς ἐκκλησίαις τὸν ἀφηρημένον κόσμον αὐτῶν. D καὶ οὐκ ἔφερεν ἐπαναζεύξας τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων, ὑπόθεσιν γίνεσθαι τοῖς ἐθέλουσι διασύρειν τὰ ἐκείνου. ἔνθεν τοι καὶ ἐκκλησίαν κηρύττει καὶ συνέδριον μέγιστον εἰς τὰ ἐν Βλα- 15 χέρναις ἀνάτορα, ἑαυτὸν ἐθέλων πρῶτον ὑπόδικον καταστήσαισθαι, καὶ οὕτω τὰ ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἀπολογήσασθαι. παρῆν δὲ ἤδη καὶ ἡ σύγκλητος ἅπασα καὶ τὸ στρατιωτικὸν καὶ ὅσον τοῦ ἱερατικοῦ καταλόγου, παραδοκῶντες τὸ τί ἂν βούλοιο ἢ p. 156 τῶν ἀπάντων συνέλευσις. τὸ δὲ ἦν ἄρα ἄλλο οὐδὲν ἢ ἡ τῶν 20 κατὰ τοῦ βασιλέως θρυλλουμένων ἀνάκρισις. παρῆσαν οὖν

1. ἐκεῖνος δὲ: δ δὲ γε βασιλεὺς A. τὴν τῶν πόλεων βασιλίδαν A. ἐπάγεισιν A, ἐπάγεισι PG. 3. ὑποψιθουρίζοντα: desidero περὶ τῆς τῶν ἱερῶν ἐκποιήσεως vel similem criminis mentionem, quo sequens πρὸς τοῦτο ἀπέβλεψε referendum sit. ἀλλ' ἀκούων A. 7. ταμειῶν G. 9. οἱ om. G. 12. ἐπαναζεύξας C, ὑπαναζεύξας PG. 13. διασύρειν PG, διασύρειν C. 14. καὶ primum om. G. 16. αὐτοῦ G. 17. ὅσοι A. 18. ἱεροῦ AG. βούλοιο: γένοιτο A. 19. ἄρα om. G.

3. Imperator in urbem reversus, ubi cognovit, quae in triviis et angiportis de alienata sacra suppellectile in se susurrabantur, moleste ferebat, quod cum non tantam admisisset culpam, multo plures se allatrarent calumniatores. etenim urgente is necessitate ac rerum secularium propter exhaustum aerarium vexatione, ad id animum adverterat, mutuatus potius, quam latrocinatus vel tyranni more grassatus, ut maledici criminabantur. quin etiam statutum habebat, simulac bella, quae urgebant, prospere finivisset, ecclesiis ornamenta ablata restituere. itaque in urbem redux, cum calumniandi copiam praecisam cuperet, maximam concionem in Blachernarum palatium convocavit, coram qua primum reum se sisteret, deinde causam pro se diceret. convenerat iam senatus universus et principes exercitus et totus ordo sacerdotum, expectantes, quid omnium conventus sibi vellet. habebatur autem non aliam ob causam, nisi ut eorum, quae in imperatorem iactabantur, quaestio institueretur. aderant igitur sacrorum monaste-

τηνικαῦτα οἱ τῶν ἱερῶν φροντιστηρίων κηδεμόνες, καὶ τὰ βιβλία ἐς μέσον τηνικαῦτα προὔτιθετο, (βρέβια ταῦτα ἢ συνήθεια οἶδε καλεῖν,) ἐν οἷς ἀναγεγράφαι τὰ ἐν ἐκάστῳ τεμένει κειμήλια. καὶ τῷ μὲν φαινομένῳ κριτῆς ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοῦ βασιλικῷ καθήστο θρόνου, τῇ δὲ ἀληθείᾳ αὐτὸς ἔξετα-
 V. 125 σθησόμενος. ἔζητάζετο τοίνυν τὰ πάλαι παρὰ πολλῶν ἀνα-
 Βτεθέντα τοῖς εὐαγέσιν οἴκοις, καὶ παρὰ τούτων ἐσύτερον ἢ καὶ αὐτοῦ τοῦ αὐτοκράτορος ἀφαιρεθέντα. καὶ ἐπεὶ μηδὲν ἕτερον ἀφαιρεθὲν κατεφαίνετο, ἀλλ' ἢ μόνον ὁ τῇ σορῷ τῆς βασιλίδος ἐκείνης Ζωῆς ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου ἐπικειμένους 10 κόσμος καὶ ὀλίγα τινὰ ἄλλα σκευὴ μὴ τοσοῦτον εἰς ἱερὰν λειτουργίαν χρηματίζοντα, ἑαυτὸν εἰς τοῦμφανῆς ὁ αὐτοκράτωρ ὑπόδικον καθίστησιν, κριτὴν δὲ τὸν βουλούμενον ὄντιναοῦν. καὶ μετὰ μικρὸν μεταβαλὼν τῇ γλώττῃ λέγει. “ἐγώ” φησι “τὴν βασιλείαν πανταχόθεν κυκλουμένην βαρβάρους εὐράμε-
 C νους καὶ μηδὲν τι πρὸς τοὺς ἐπικειμένους ἐχθροὺς ἀξιόμαχον ἔχουσαν, ἵστε ὁπόσοις κινδύνοις περιπέπτωκα, μικροῦ καὶ βαρβαρικοῦ ξίφους ἔργον γεγονώς. καὶ γὰρ πολλαπλασίους ἦσαν οἱ ἐκατέρωθεν ἡμᾶς τοξεύοντες. τὰς γὰρ τῶν Περσῶν ἐπελεύσεις καὶ τὰς τῶν Σκυθῶν ἐκδρομὰς οὐκ ἀγνοεῖτε, καὶ 20 τῶν ἐκ Λογγιβαρδίας ὄξυνομένων δοράτων οὐκ ἐπιλέλησθε.

2. προὔτιθεντο PG, προυτίθετο C, idque Reiskius tacite correxit ad Constant. p. 752. 4. τῷ μὲν φαινομένῳ PA, τὸ μὲν φαινόμενον CG. 5. τῇ ὁ A. 6. ἀνατεθέντα CA, ἀνατεθέντα PG. 7. τούτων: lege τῶν. 9. ἕτερον om. A. ἀλλ' ἢ μόνον ὁ CA, ἀλλ' ἢ ὁ G, κατεφαίνετο ὁ μόνον τῇ P. σορῷ A, σωρῷ PG. 14. λέγει add. A. 15. κυκλουμένην πανταχόθεν A. 16. μηδὲν πρὸς τοὺς ἐπικ. ἐχθ. ἀξιόμαχον ὄντα, ἵστε A. 18. πολλαπλασίους γὰρ ἦσαν A. 21. ἐπιλέσθητε CG.

riorum curatores, et in medium proferebantur libri, (brevia vulgo vocari solent.) in quibus aedis cuiusque supellex perscripta erat. imperator regio sedebat in solio, specie quidem iudicis, re vera ipse reus. imibatur ratio eorum, quae templis olim a multis donata, postea ablata erant cum ab aliis, tum ab ipso imperatore. cumque nihil aliud sublatum esse appareret, nisi tumulto Zoes illius angustae impositum ornamentum auri argentique et pauca quaedam alia vasa, non ita ad sacri ministerii usum necessaria, reum se palam profitetur imperator, iudicemque facit, quisquis vellet. brevi post mutata oratione, “ego, inquit, cum imperium undique invenissem barbaris circumdatum et omni adversus imminentes hostes auxilio destitutum, scitis, quot pericula subierim, barbarorum tantum non ipse ferro absumptus. etenim multo plures erant, qui ab utraque parte nos aggrederentur. Persarum incursiones et Scytharum impetus haud ignoratis; nec Longibardorum infesta in nos

τὰ δὲ χρήματα συναπῆρε τοῖς ὅπλοις, καὶ ὁ κύκλος τῆς ἡγεμονίας εἰς τὸ ἄμερὸς συνένευε κέντρον. ὅπως δὲ τὸ τε ὀπλιτικὸν ἅπαν ἠϋξῆται γυμναζέμενον καὶ ἀπανταχόθεν συλλεγόμενον καὶ συγκαροτούμενον, οἴδατε· καὶ ταῦτα πάντα ὅτι πολλῶν 5 ἐδεδίτο χρημάτων, ἴστε πάντες, καὶ ὅτι τὰ ἀφαιρεθέντα εἰς θεὸν ἀνήλωτο, κατὰ τὸν Περικλέα ξεκίνον, καὶ ὑπὲρ τῆς ὕμῶν τιμῆς δεδαπάνηται. εἰ δὲ τοῖς μεμψιμοίροις ὡς τοῖς κανόσι προσεκρουκότες κατεφάνημεν, θαυμαστὸν οὐδέν. ἀκούομεν γάρ, ὅτι καὶ ὁ ἐν βασιλεῦσι προφήτης Δαβὶδ εἰς τὴν αὐτὴν 10 ἀνάγκην ἐληλυθώς, τῶν ἱερῶν ἐγεύσατο ἄρτων μετὰ τῶν στρατευμάτων αὐτοῦ, καὶ ταῦτα μὴ ἐνδεχομένου, τῆς ἐξειδιξαμένης τοῖς ἱερεῦσι τροφῆς ἰδιώτην ἄψασθαι. καὶ ἄλλως δὲ καταμαθεῖν ἐστὶ τοὺς ἱεροὺς κανόνας ἐν ἑτέροις ἐνδιδόντας τὰ ἱερά πιπράσκεσθαι ὑπὲρ ἀναρρύσεως αἰχμαλώτων. εἰ δὲ P. 157

15 αἰχμαλωτιζομένης οἰκουμένης καὶ δορυαλώτων ἤδη τῶν πόλεων καὶ αὐτῆς τῆς Κωνσταντίνου γενέσθαι κινδυνευουσῶν, ὀλίγων τινῶν καὶ οὐδὲ πᾶν τῆς τῶν ἱερῶν μετεχόντων ἀξίας ἐν βίᾳ τοσαύτῃ ἀψάμενοι, εἰς τὴν ἐλευθερίαν τούτων καταχρησάμεθα, οὐδεμίαν ἄρα κατηγορίαν εὐλόγον τοῖς φιλοσκαίμοσι 20 μοσι καταλιμπάνομεν." ταῦτ' εἰπὼν καὶ μεταστρέψας τὸν λόγον, ἔνοχον οἶον ἑαυτὸν ποιεῖται καὶ καταδικάζει αὐτὸς

2. συνένευε CA, συνγένευσεν PG. ante ὀπλιτικὸν P add. ὁ, om. CG. 5. τὰ add. CAG. 6. ἀνήλωται G. καὶ ὑπὲρ: ἀπο A. 9. ὁ om. G. 11. ἐνδεχομένως A. 12. τοῖς add. G. 15. an τῆς οἰκουμένης? 18. συνεχρησάμεθα P, κατεχρησάμεθα CAG. 21. οἶον: πάλιν A.

arma obliti estis. cum armis deerant pecuniae, orbisque imperii quasi ad centrum individuum redigebatur. quantum mox creverit tota res militaris, copiis exercitatis et novis undecunque contractis, recordamini. nec quenquam vestrum latet, talia a nobis sine magna pecunia non potuisse praestari, quaeque ablata fuerunt, utiliter, secundum Periclem illum, atque in vestrum honorem impensa esse. quodsi nonnullis ad vituperandum proclivioribus canones offendisse visus sumus, mirum non est. accepimus enim, ipsum prophetam inter reges Davidem, eadem necessitate circumventum, sacros panes gustasse una cum commilitonibus suis, licet nefas esset cibo sacerdotibus proprio vesci. atque praeterea etiam intelligere licet, sacros canones aliis locis permittere suppellectilem sacram venundari ad redimendos captivos. itaque si, quo imperium Romanum urbesque nostras et ipsam Cpolin a praesenti servitutis periculo liberaremus, paucis quibusdam, iisque nullo plane sacrorum vasorum cultu habitis, in tanto rerum discrimine usi sumus, nullam profecto iustam accusandi causam malignis relinqui-

ἑαυτόν. εἴτ' αὖθις τὰ βρόβια ἀνελίττειν προστάττει τοῖς ἔχουσιν, Βίνα καταφανῆ γένηται τὰ ἀφηρημένα. καὶ παραχρῆμα τῷ μὲν σεκρέτῳ τοῦ Ἀντιφωνητοῦ χρυσοῦ ποσότητα ἰκανὴν ἐλογίσασατο κατ' ἔτος εἰσκομιζομένου τοῖς τοῦ δημοσίου φροντισταῖς, ὃ καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἀπαρασάλευτον διαμεμενῆκει. ἐκείσε 5 γὰρ ἢ τῆς δηλωθείσης βιοσιλικῆς σορὸς ἐναπέκειτο. τοῖς δὲ Χαλκοπρατείοις ἐτησίαν εἴσοδον χρυσοῦ ἀρκούντος τοῖς τῷ θεῷ τεμένει τῆς θεομήτορος συνήθως τοὺς ὕμνους ἐπιτελοῦσιν ἐκ τῶν βασιλικῶν ταμιείων προττανεύσθαι παρεκλεύσατο.

10

4. Ἐν τούτοις ἐπιβουλή ἀνεφάνη κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος, μελειωμένη παρὰ τε τῶν τῆς συγκλήτου λογαδῶν καὶ τῶν τοῦ στρατοῦ κορυφαίων· καὶ διεμνήθη τῆνικαῦτα τῷ C αὐτοκράτορι. καὶ οἱ κατήγοροι παρέστησαν καὶ τοὺς συνίστο-
V. 126 ρας τῆς τοιαύτης βουλῆς ἐξήλεγχον. ἐκδήλου δὲ τῆς μελέτης 15 ἤδη γεγонуίας καὶ τῆς ἀπὸ τῶν νόμων ποινῆς κατ' αὐτῶν βαρείας ἐπερχομένης, ὃ αὐτοκράτωρ ποινὴν μὲν αὐτοῖς οὐδαμῶς ἐπενεγκεῖν προεθύμητο, δήμευσιν δὲ μόνον καὶ περιορισμὸν κατὰ τῶν πρῶταιτίων ἀπεφῆνατο, καὶ μέχρι τούτου τὴν τῆς τοιαύτης ἐπιβουλῆς ἐπεξέλευσιν ἔστησεν. ἀλλὰ γὰρ 20 ὁ λόγος ἀνατρεχέτω αὖθις ὅθεν ἀπερρῶη. ὀηηίκα ὁ αὐτο-

1. εἴτ' αὖθις: καὶ προστάττει ἀνελίττειν τὰ βρόβια A.	4. εἰσκομιζομένην A.	5. ὃ: ἢ A.	ἀσάλευτον
τοῦ om. A.	6. σορὸς CA, σορὸς PG.	9. ταμιείων G.	11. βου-
λῆ A.
ἐφάνη G.	13. καὶ om. A.	16. ἤδη om. A.	17. οὐδαμῶς ἐπενεγκεῖν αὐτοῖς P, altero ordine AG.
add. CAG et in margine P.			21. αὖθις

mus." haec locutus, mutata oratione, quasi reum se profiteretur seque ipse condemnat. brevia rursus replicari iubet, ut quae ablata essent, patefierent. ac statim secreto Antiphonetae auri summam satis magnam quotannis a vectigalium curatoribus pendendam constituit; quod et hucusque constanter servatur. ibi enim imperatricis, cuius mentionem fecimus, tumulus erat. Chalcooprates vero tantum auri, quantum iis, qui in hac sacra deiparas aede hymnos canere solebant, videbatur sufficere, singulis annis ex aerario pendi iussit.

4. Eodem tempore exorta coniuratio in imperatorem est, confata ab senatus principibus et exercitus ducibus nobilioribus, cuius rei ubi indicium ad imperatorem allatum est, accusatores producti conscios sceleris convincebant. patefacto iam eorum consilio, cum poena legibus praescripta esset gravissima, imperator hanc quidem iis infligi noluit, bonorum tantum publicatione et exilio coniurationis auctores multavit, et hactenus scelus ultus est. sed redeat rursus oratio, unde digressa

κράτωρ εἰς τὴν τοῦ δομestikάτου ἀξίαν παρὰ Νικηφόρου τοῦ Βοτανειάτου ἀνηγέχθη, Τραυλὸν τινα Μανιχαῖον προσλαβόμενος μετὰ τῶν γνησίων αὐτοῦ θεραπεύοντων συγκατέλεξε, καὶ τοῦ θείου βαπτίσματος ἀξιώσας, μὲ τῶν τῆς βασιλίδος Θεραπειαίδων συνέζευξεν. αὗτος οὖν τέσσαρας ἀδελφὰς ἔχων, ὡς ταύτας ἔμφροῦρους μετὰ τῶν λοιπῶν τότε συναπαχθεύσας ἐθαύσατο τὰ τε προσόντα ἀφαιρεθεύσας ἅπαντα, ἤχθητο καὶ φέρειν οὐκ εἶχεν, ἀλλὰ δισεκοπεῖτο, ὅπως ἑαυτὸν τῆς τοῦ αὐτοκράτορος χειρὸς ἀπαλλάξειεν. ἐν γνώσει δὲ τούτων ἡ αὐτοῦ ὀμνηνέτις ἤδη γεγυνῆτα καὶ ἀποδιδράσκοντα τούτων ὄρῳσα, δηλοῖ τῷ τρικαῦτα τὴν οἰκονομίαν τῶν Μανιχαίων P. 158 ἐμπειπιστευμένη. οὐ διέλαθε τοῦτο τὸν Τραυλόν, καὶ τρικαῦτα ὀπόσοις φθάσας τὸ ἐπόρητον ἀνεκάλυψε, πρὸς ἑαυτὸν ἐσπέρας μεταπέμπεται. καὶ ὀπόσοι δὲ ἐκ συγγενείας ἦσαν 15 ἀντὶ πρὸσῆκοτες, ἐς αὐτὸν συνεληλυθότες καταλυμβάνουσι τὴν Βελιάτοβαν· πολίχνιον δὲ τοῦτο διακείμενον κατὰ τὴν ἀκρολοφίαν τοῦ κατὰ ταυτηνὶ τὴν Βελιάτοβαν τέμπους. ἄοικον δὲ τοῦτο ἐφευρηκότες, ὥσπερ ἰδίον τι λάχος λογισάμενοι, ἐν αὐτῷ τὰς οἰκῆσεις ἐποιοῦντο. εἶτα τὰς καθ' ἑκάστην ἐκεῖ- 20 θεν ἐκδρομὰς ποιούμενοι καὶ μέχρι τῆς σφετέρως φθάνοντες πόλεως Φιλίππου, λείαν πολλὴν ἀναλαμβάνόμενοι ἐπανέστρεψον. ὁ δὲ Τραυλὸς τούτοις μὴ ἀρκούμενος, σπονδὰς μετὰ

1. δομestikου G, δομestikάτου FP. 7. ἀφαιρεθέντα G, alterum FP. 13. φθάσας F, φθάσας P, om. G. ἀπεκάλυψε G. 15. ἑαυτὸν F, αὐτὸν PG. 21. ἀναλαμβάνομενοι CG.

est. Imperator enim, cum in magni domestici dignitatem a Nicephoro Botaniate evectus esset, Traulum quendam Manichaeum in familiarium ministrorum numerum adsciverat, eique sacro baptismate dignato unam ex imperatoris famulabus in matrimonium dederat. huic quatuor erant sorores; quas cum in custodiam illo tempore una cum ceteris abductas cerneret bonisque omnibus spoliatas, indignabatur nec ferre poterat. itaque dispiciebat occasionem e manibus imperatoris elabendi. quod ubi coniux eius cognovit aufugientemque maritum animadvertit, rem nuntiavit ei, cui tum Manichaeorum administratio commissa erat. sensit Traulus consilium proditum, et quibuscum rem antea communicaverat, vespere ad se accessit; ac congregatis, qui consanguinitate sibi iuncti erant, Beliatobam occupat; oppidulum id est in summo monte positum, qui valli ad Beliatobam adiacet, quod cum vacuum invenissent, in eo tanquam sibi proprio domicilia collocarunt. inde quotidianis excursionibus, interdum usque ad suam ipsorum urbem Philippopolin, factis, multa onusti praeda revertebantur. nec his contentus Traulus foedus cum Scythis Istrum accolentibus

τῶν τὸ Παρίστριον νεμομένων Σκυθῶν ἐποιεῖτο, τοὺς περὶ τὴν Γλαβινίτζαν καὶ Δρίστραν ἡγεμόνας καὶ τὰ ταύταις παρακείμενα ὑποποιούμενος, μνηστευσάμενος ἅμα ἑαυτῷ καὶ τῶν λογάδων Σκυθῶν ἐνὸς θυγατέρα, σπεύδων ὅλη χεὶρὶ λυπῆσαι τὸν αὐτοκράτορα διὰ τῆς τῶν Σκυθῶν ἐπελεύσεως. ταῦτα δὲ ὁ βασιλεὺς καθ' ἑκάστην μανθάνων, τὸ μέλλον προμηθευσάμενος, ἔσπευδεν ὑποποιεῖσθαι τοῦτον διὰ γραμμάτων καὶ ὑποσχέσεων, ὑφορώμενος τὸ ἐξ αὐτοῦ τεχθῆσάμενον κακόν. ἀλλὰ καὶ χρυσόβουλλον λόγον ἀπαθείας καὶ πάσης ἐλευθερίας ἐκθέμενος, ἐπέπομφε πρὸς αὐτόν. ἀλλ' ὁ καρκίνος ὀρθὰ βα- 10 δίζειν οὐκ ἐμάνθανεν· ὁ αὐτὸς δὲ ἦν ὁ χθρὸς καὶ πρότριτα, τοὺς τε Σκύθας ὑποποιούμενος καὶ πλείονας ἐκ τῶν σφετέρων μεταπεμπόμενος χωρῶν καὶ ληϊζόμενος τὰ παρακείμενα ἅπαντα.

5. Ἐῖτα ὁ μὲν αὐτοκράτωρ ὀδοῦ πάρεργον καὶ τὰ κατὰ 15 τοὺς Μανιχαίους ποιησάμενος, ὑποσπόνδους αὐθις εἶχεν. ὁ δὲ γε Βαϊμούντος κατὰ τὸν Ἀδλῶνα χρονοτριβῶν ἦν· ἐπαυαγέσθω γὰρ πρὸς αὐτόν αὐθις ὁ λόγος· καὶ τὰ κατὰ τὸν Βρυέννιον μεμαθηκῶς καὶ τοὺς ἄλλους κόμητας, ὧν οἱ μὲν V. 127 θητεῦσαι τῷ αὐτοκράτορι προείλοντο, ἄλλοι δὲ ἄλλοις διε- 20 Δοσάρησαν, τὴν ἐνεγκαμένην ἀναζητήσας διαπερῶ εἰς Λογγιβαρδίαν καὶ καταλαμβάνει τὸν ἴδιον πατέρα τὸν Ῥομπέρτον

1. τὸ add. G. 2. Δρίστραν G, alterum FP. 9. χρυσοβούλου G. ἀληθείας G. 10. ὀρθῶς G. 12. ἐκ τῶν G, αὐτῶν P. 17. γε om. G. 21. εἰς λογγιβαρδίαν διαπερῶ A. 22. τὸν Ῥομπέρτον add. A, Ῥομπέρτον C, om. PG.

init, ducibus, qui Glabinitzam et Dristram finitimasque regiones obtinebant, sibi conciliatis et illustris inter Scythas viri filia in matrimonium ducta; id sedulo agens, ut imperatorem Scytharum irruptione vexaret, de quibus imperator quotidie certior factus, cum futurorum curam haberet, litteris et pollicitationibus illum reconciliare studebat, malum inde proventurum suspectans, quin etiam bullam auream, qua impunitas et plena libertas sancita erat, ad eum misit. verum cancer recta ingredi non didicit: idem erat homo, qui heri ac nudius tertius, Scythas sibi conciliabat pluresque semper arcesserat ex finibus eorum ac vicinas omnes regiones populabatur.

5. Postquam imperator obiter Manichaeos quoque ad frugem compulit, rursus in fidem eos recepit. at Boëmundus (nam redeat ad eum oratio) Aulione conmorabatur, cumque certior factus esset de Bryennio ceterisque comitibus, quorum quidem alii sub imperatore stipendia mereri mauerant, alii alio dispersi erant: patriam repetiit, et in Longibardiam traiectus, Robertum patrem Salerni convenit, ut supra iam narravi-

εἰς τὸ Σαλαρινόν, ὡς ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσε, καὶ πολλὰ
κατὰ τοῦ βουσιλέως εἰπὼν, ἠρέθιζε κατ' αὐτοῦ. ὃν θεασάμε-
νος ὁ Ῥομπέρτος τὴν δεινὴν ἐκείνην ἀγγελίαν ἐπὶ τοῦ προσώ-
που φέροντα, καὶ τὰς πολλὰς ἐκείνας ἃς ἐπ' αὐτῷ εἶχεν ἐλ-
15 πίδας δοτράκου δίκην εἰς τὸνναντίον μεταπεσούσας, αἶδος ἐφ'
ἐκανὸν εἰστήκει ὥσπερ ὑπὸ κεραινοῦ βληθεὶς. περὶ πάντων
δὲ πυθόμενος καὶ μαθὼν τὰ παρ' ἐλπιδας αὐτῷ συμπεσόντα,
ἀθνημίᾳ κατεσχέθη. ἀγεννὲς μὲν οὖν οὐδ' οὕτω τι ἐλογίσατο,
οὐδὲ τῆς αὐτοῦ ἀνδρείας καὶ τόλμης ἀνᾶξιον. μᾶλλον μὲν P. 159
10 οὖν καὶ πρὸς μάχας ἐπιπλέον ἠρέθιστο, καὶ φροντίδες τοῦτον
καὶ μέριμναι αὐθις τῶν προτέρων μείζους συνεῖχον. ἦν γὰρ
ὁ ἀνὴρ ἰσχυρὸς προστάτης τῶν οἰκείων βουλευμάτων τε καὶ
προλήψεων, καὶ μηδαμῶς ἐθέλων ἀνεῖναι ἐφ' οἷς καθάπαξ
διεβουλευσατο, καὶ τὸ ὅλον εἰπεῖν ἀκατάπληκτος καὶ πάντα
15 αὐτῷ ἀλώσιμα ἐκ μόνης προσβολῆς οἰόμενος γίνεσθαι. εὐθύς
οὖν τὸ φρονοῦν αὐτῷ τῆς ψυχῆς συναγωγῶν καὶ τῆς πολλῆς
ἀθνημίας ἑαυτὸν ἀνακτιησάμενος, ἀποστείλας ἀπανταχόθεν διε-
κηρύκεσε τὴν εἰς τὸ Ἰλλυρικὸν αὐθις κατὰ τοῦ βασιλέως δια-
περαιώσιν, μετακαλούμενος ἅπαντας. καὶ αὐτίκα πανταχό- B
20 θεν πληθὺς συνείλεκτο στρατιωτῶν, ἵππέων τε καὶ πεζῶν,
πάντων ἐξωπλισμένων λαμπροῦς καὶ πρὸς μάχην ἀποβλεπόν-

1. Σαλαρινόν G. 2. ὅς καὶ θεασάμενος τοῦτον, τὴν δεινὴν A.
3. ἐκείνην om. A. 4. ἐκείνας ἐλπίδας ἃς ἐπ' αὐτῷ εἶχεν A.
6. ἐστήκει A. ἀπὸ G. 7. ἐλπίδα A. 8. οὖν om. G.
9. αὐτοῦ G, ἑαυτοῦ P. μὲν om. G. 10. ἐπιπλέον C,
πλέον PG. 11. ἀπανταχόθεν A, πανταχόθεν PG. διεκη-
ρύκευς A, διεκηρύκευεν PG.

mus, multisque in imperatorem dictis, animum patris adversus illum irritavit. quem ubi Robertus ipso vultu infaustum illum nuntium pro-
dentem vidit et magnam, quam in eo posuerat, spem testulae instar
in contrarium versam, obstupuit aliquamdiu, quasi fulmine ictus.
sciscitatus autem de omnibus, et quae praeter spem accidissent edo-
ctus, animum defecit. quanquam ne tum quidem ignavam ac generoso
audacique animo indignam cogitationem suscepit. imo magis etiam ad
bellum incensus, gravioribus, quam antea, curis ac sollicitudinibus
agitabatur. erat enim constans et tenax propositi, nec ab iis, quae
semel statuerat, facile declinabat, imperterriti denique vir pectoris,
et nihil non expugnabile primo statim impetu sibi ratus. simul igitur
animum collegit atque ex magna perturbatione se recepit, statim di-
missis quoquoaversum, qui iterum in Illyricum contra imperatorem
traiecturum se esse nuntiarent, omnes convocavit. ac protenus in-
gens undique militum conveniebat numerus, tam equitum quam pedi-
tum, qui splendide omnes armati erant et pugnandi cupiditate fla-

των. τὸ πλῆθος εἶπεν ἂν "Ὅμηρος "ἦντε ἔθνη εἰσι μελισ-
 σάων ἀδινάων." καὶ συνέρρεον ἕκ τε τῶν παρακειμένων πόλεων
 καὶ ἐξ ἀλλοδαπῶν δὲ οὐχ ἦττον. κἀντεῦθεν ὠπλιζέτο καρτε-
 ρῶς, ἐφ' ᾗ τὴν τοῦ νιοῦ ἀνακαλέσασθαι ἤτταν. ἱκανὰ δὲ
 συλλεξάμενος στρατεύματα, εἴτε τοὺς αὐτοῦ μετακαλεσάμενος 5
 νιεῖς, τὸν τε Ῥογέρον καὶ τὸν Γίδον καλούμενον, ὃν καὶ ὁ
 C βασιλεὺς Ἀλέξιος θάλων τοῦ πατρὸς ἀποστῆσαι, ἀποστείλας
 λάθρα περὶ κήδους αὐτῷ ἐδήλωσεν, ὑποσχόμενος καὶ τιμὴν
 διαφέρουσαν καὶ χρημάτων δόσιν δαψιλῆ· ὁ δὲ τούτων ἀκού-
 σας συνέθετο, τὸν δὲ λόγον τέως εἶχεν ἀκάρρητον. τούτοις 10
 οὖν τὸ ἵππικὸν ἔπαιν παραδούς, ἀπέστειλε παραγγεῖλας σπου-
 δάσαι κατασχεῖν τὸν Ἀύλωνα. οἳ καὶ διαπεράσαντες, ἐξ ἐπι-
 δρομῆς τοῦτον εἶλον. καὶ μετρητοὺς τινὰς εἰς φυλακὴν αὐ-
 τοῦ καταλιπόντες, μετὰ τῶν λοιπῶν καταλαβόντες τὸ Βοθρεν-
 τόν, ἐξ ἐφόδου καὶ τοῦτο κατέσχον. ὁ δὲ γὰρ Ῥαμπέρος τὸ 15
 D ναυτικὸν αὐτοῦ ἔπαιν ἀναλαβόμενος καὶ τὴν ὡς πρὸς τὸ Βο-
 θρεντὸν παραλίαν παραπλέων, κατέλαβε τὸ Βρεντήσιον, ἐφ'
 ᾗ πρὸς τὸ Ἰλλυρικὸν διαπερᾶσαι. τὸν δ' ἀπὸ τῆς Ὑδροῦν-
 τος πορθμῶν ἦττον διάστημα ἔχειν μεμαθηκώς, ἐκεῖθεν διε-
 πέρασεν εἰς τὸν Ἀύλωνα. καὶ οὕτω διὰ τῆς ἀναμισταῦ τοῦ 20
 Ἀύλωνος καὶ τοῦ Βοθρεντοῦ παραλίας μετὰ τοῦ στόλου αὐ-
 τοῦ παντὸς διελεύθων, ἠνώδη μετὰ τῶν νιῶν αὐτοῦ. ὡς δὲ

6. Γίδαν P, Γῆδαν G, γῆδον A. hic et infra correxi. vid. p. 388
 A, 389 C, 390 B, 392 A. καὶ alterum add. A. 12. καὶ : δὲ C.
 14. καταλιπόντες εἰς τὸ βοθροτὸν παραγενόμενοι, ἐξ ἐφόδου A.
 15. τοῦτο A, τοῦτων PG. 16. ὡς πρὸς C et in margine P, ἐξ PG.
 18. Ἰδροῦντος C. 19. ἔχειν διάστημα G. 22. παντὸς : περὶ G.

grabant multitudinem Homerus tantam diceret, "quanta apum feruntur examina frequentium." nec magis ex vicinis quam ex longinquis confluebant oppidis. iamque acriter se paravit ad ulciscendam filii cladem. exercitu satis magno collecto, filios arcessivit Rogerium et qui dicebatur Gidus, cui etiam imperator Alexius, ut a patre abstraheret, legatis clam missis, affinitatem obtulerat, et honorem insignem et pergrandem pecuniae summam pollicitus. quibus ille auditis annuerat, sed consilium tum celabat. hos igitur equitatu universo praefecit, dimisitque cum mandatis, ut Aulonem quam celerissime occuparent. quod illi, traiecto mari, statim fecerunt. exiguo illic praesidio relicto, cum ceteris copiis Buthrotum profisciscuntur, quod et ipsum facile expugnant. interim Robertus cum classe universa, oram Buthroto oppositam legens, Brundisium pervenit, in Illyricum traiecturus. sed cum Hydrunte breviorum traiectum esse didicisset, inde solvit. dein litus Aulonem inter atque Buthrotum prae-

ἡ Κορυφῶ προκατασχεθεῖσα παρ' αὐτοῦ ἀνδρῶν ἀπεισάτησε, τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν Βοθροστὸν καταλιπὼν, αὐτὸς μετὰ τοῦ ναυτικοῦ παντὸς ἀπέπλευσε πρὸς τὴν Κορυφῶ. ἀλλ' ὁ P. 160 μὲν Ῥομπέρτος τοιαῦτα. ἤπερ μεμαθηκῶς ὁ αὐτοκράτωρ, 5 οὐδαμῶς ἀνεπετώκει, ἀλλὰ τοὺς Βενετικούς διὰ γραμμάτων V. 128 ἐξώτρυνε, παρασκευάσας αὐτοῖς τὸν μετὰ τοῦ Ῥομπέρτου ἀναδησασθαι πόλεμον, στόλον ἱκανὸν ἐξοπλίσαντας, καὶ τὰς 10 δαπάνας πολλαπλασίους λήψεσθαι ὑποσχόμενος. αὐτὸς δὲ διήρεις καὶ τριήρεις καὶ παντοῖον εἶδος ληστρικῶν νηῶν κα- 10 τασκευάσας κατὰ τοῦ Ῥομπέρτου ἐξέπεμψεν, ὀπλίτας εἰσαγα- γὼν τῆς διὰ θαλάττης μάχης εἰδήμονας. τὴν δὲ κατ' αὐτοῦ τῶν στόλων ἔφοδον μεμαθηκῶς ὁ Ῥομπέρτος, τὴν μάχην προ- αρπάζων ὁποῶς ἐκεῖνος, λύσας τὰ πρυμνήσια μετὰ τοῦ ναυ- 15 τικοῦ αὐτοῦ παντὸς τὸν λιμένα Κασσώπης κατέλαβεν. οἱ δὲ 15 γε Βενετικοὶ καταλαβόντες τὸν λιμένα Πασσάρων καὶ μικρὸν κἀκεῖθι τὴν τοῦ Ῥομπέρτου ἔφοδον μεμαθηκότες, θύττον καὶ αὐτοὶ καταλαμβάνουσι τὸν λιμένα Κασσώπης. καὶ συμβολῆς καρτερῶς γενομένης καὶ τῆς μάχης ἀγχεμάχου, ἤτταται ὁ Ῥομπέρτος. ὁποῖος δ' ἐκεῖνος φιλοπόλεμος καὶ ἐκθύμως ἔχων 20 πρὸς μάχας, οὐδὲ μετὰ τὴν ἤτταν ἐκείνην τὸ πυρῶπαν ἐν- δίδου, ἀλλ' αὐτοῖς ἤτοιμάζετο πρὸς ἐτέραν μάχην καὶ συμ-

3. προσapéλευσε A. ἀλλ' ὁ μὲν: ταῦτ' οὖν ὁ αὐτοκράτωρ μεμαθηκῶς A. 5. ἀναπετώκει AG. 6. παρῶτρυνε AG, ἐξώτρυνε FP. 7. ἐξοπλίσαντας PG, recte C. 8. λήψασθαι G. 9. διήρεις τε G. νηῶν add. CG et in margine P. 11. εἰς θάλασσαν A. 15. Πασσάρων AG hic et infra, Πασάρων P.

tervectus universa classe, cum filiis se coniungit. quoniam verò Coryphæ prius occupata defecerat, filiis Buthroti relictis, ipse classe insulam petiit. hæc Robertus. quæ postquam imperator rescivit, nequaquam oscitabatur, sed bellum adversus Robertum renovans, Venetos litteris acciit, si classem satis magnam armassent, pecunias largissimas pollicens. ipse biremes et triemes et varii generis piraticas naves instructas adversus Robertum misit, militibus impositis pugnae maritimæ peritis. ubi adventum classium Robertus cognovit, quo erat animo, aggredi occupans, solvit et cum universa classe portum Cassopes in-sedit. Veneti tenebant Passarorum portum, ubi comperto Roberti adventu, celeriter et ipsi in Cassopes portum invehuntur. proelio atroci commisso et manu conserta cominus, Robertus fugatur. verum ut pugnandi cupidus erat et bello strenuus, ne victus quidem ani-mum demisit, sed rursus ad alteram eamque graviorem pugnam se comparavit. quo cognito, utriusque classis duces, recenti victoria freti,

βολὴν πολέμου μείζονος. ὅπερ οἱ ἡγεμόνες ἀμφοτέρων τῶν στό-
 Cλων μεμαθηκότες καὶ τῆς προηγησαμένης νίκης θαρρήσαντες,
 μετὰ τὴν τρίτην πάλιν ἡμέραν προσβαλόντες αὐτῷ λαμπρὰν τὴν
 κατ' αὐτοῦ νίκην ἤραυτο. εἶθ' οὕτως ἐπανέρχονται πάλιν εἰς τὸν
 λιμένα Πασσαύρων. εἶτε ὅποια ἐν τοῖς τοιοῦτοις ὡς τὰ πολλὰ 5
 φιλεῖ γενέσθαι, ἐπαρθέντες ἐπὶ ταῖς προγεγενημέναις νίκαις,
 εἶτε τοὺς ἠττηθέντας ἀπελπίσαντες, ἀναπεπτώκασιν ὡς ἤδη
 τὸ πᾶν ἡνυκότες, καὶ καταφρονητικῶς πρὸς τὸν Ῥομπέρτον
 διτιθάντο. εἶτα διελόντες τὰ ταχύδρομα τῶν πλοίων, ἀπέ-
 στείλαν εἰς Βενετίαν διηγησομένους τὰ ἔμπροσθέντα καὶ ὅπως 10
 D κατα κράτος τὸν Ῥομπέρτον ἠττησαν. ὁ δὲ Ῥομπέρτος ταῦτα
 μεμαθηκῶς ἀπὸ τινος Βενετίκου Κονταρίνου Πέτρου καλου-
 μένου ἄρτι προσπεφευγὸς αὐτῷ, ἐπὶ πλέον ἀθύμει καὶ οὐκ-
 ἔτι ἀνεκτῶς εἶχεν· λογισμοῖς δὲ κρείττοσιν ἀναρρώσας ἐαν-
 τόν, αὐθις κατὰ τῶν Βενετίκων ἵεται. οἱ δὲ Βενετικοὶ τῷ 15
 ἀπροόπτῳ καταπλαγέντες τῆς αὐτοῦ ἐλεύσεως, εὐθὺς δεσμή-
 σαντες τὰ μείζω τούτων πλοῖα καλωδίους παρὰ τὸν λιμένα
 τῆς Κορυφῶ καὶ συναπαρτίσαντες τὸν λεγόμενον πελαγολι-
 μένα, τὰ μικρὰ τούτων σκάφη εἰς μέσον ἤλασαν· σιδηρο-
 φορήσαντες δὲ ἅπαντες ἐκαραδόκουν τὴν τούτων ἔλευσιν. ὁ 20
 δὲ καταλαβὼν συμμύγνεται τούτοις πρὸς πόλεμον. ὁ δὲ πό-
 λεμος δεινὸς ἦν καὶ τῶν πρώην ἰσχυρότερος, ἐκθύμως μα-

3. τὴν utrobique om. A. πάλιν add. A. προσβάλλοντες A.
 post αὐτῷ add. PGA οἱ Βενετικοί, om. C. 4. αὐτῶν G.
 5. εἶτε δὲ οἱ ὅποιοι G. 15. οἱ δὲ Βενετικοί: οὗ καὶ A. 17.
 περιὸ A. 19. μικρὰ A. σκάφη om. C.

tertio die rursus aggrediuntur victoriamque splendidam reportant. dein in Passarorum portum revertuntur. sed sive elati, ut plerumque fieri solet, victoriis reportatis, sive hostes iam debellatos rati, secure degebant, tanquam tota confecta re, et Robertum contemnebant. celeres etiam naves omnes mittunt Venetias nuntiatum, quae evenissent et quantam de Roberto adepti essent victoriam. quae uhi Robertus comperit ex Veneto quodam, Petro Contarino nomine, nuper ad ipsum transfuga, animum etiam magis despondit, nec ferre amplius potuit. mox tamen prudentioribus rationibus erectus, rursus Venetos aggreditur. Veneti, improviso eius adventu obstupefacti, maioribus statim navigiis ante portum urbis Corypho inter se alligatis et facto maris portu quem vocant, parvas naves in medium cogunt, armatique omnes illorum adventum opperiantur. ille, ut advenit, pugnam conserit. pugna autem atrox erat et prioribus acrior, cum fortius, quam antea, pugnaretur. proelio igitur commisso gravi, et nemine ex ultra-

χομένων ἢ πρότερον. καρτερῶς οὖν μάχης ἀναμεταξὺ γεγο- P. 161
 νίας καὶ μηδενὸς τῶν μερῶν νῶτα διδόντος, ἀλλὰ μάλλον
 κατὰ πρόσωπον ἐρχομένων, ἐπεὶ οἱ Βενέτικοι τὰ προσόντα
 τούτοις φθάσαντες προκατηγαλώκεσαν, καὶ οὐδὲν ἄλλο πλὴν
 5 τῶν ὀπλιτῶν ταῖς ναυσὶ παρῆν, αὐταὶ δὲ τῇ κουφότητι ἐπι-
 πόλαζον ὅσον τοῖς ὕδασι ἀνεχόμεναι, ὥς μὴδ' ἄχρι δευτέ-
 ρου ζωστήηρος τοῦ ὕδατος φθάνοντος, πανσυδὲ ἐπὶ τὴν ἐτέ-
 ραν πλευρὰν τὴν ὡς πρὸς τοὺς πολεμίους συρρεῦσαντες, τη-
 νικαῦτα ἐβυθίσθησαν· ἦσαν δὲ ὡσεὶ χιλιάδες τρισκαίδεκα.
 10 αἱ δὲ ἄλλαι τῶν νηῶν σὺν αὐτοῖς πλωτήρσι κατασχέθησαν. B
 ὁ δὲ Ῥομπέρτος μετὰ τὴν λαμπρὰν ἐκείνην νίκην ἀπηνῶς
 διατεθείς, πολλοὺς τῶν κατασχεθέντων ἄμοιότως ἐχρήσατο,
 τῶν μὲν τὰς ὄψεις πηρώσας, τοὺς δὲ ῥινοτομήσας, τινῶν V. 129
 δὲ καὶ χεῖρας ἢ πόδας ἢ καὶ ἀμφοτέρω ἀφελόμενος. περὶ
 15 δέ γε τῶν λοιπῶν ἀποστείλας πρὸς τοὺς ὁμοχώρους αὐτῶν
 διεφήμισεν, ἔν' ὁ βουλόμενος πρίασθαι τὸν ἴδιον τιμῆς, ἀπό-
 βως παραγίνοιτο. ἅμα δὲ καὶ τὰ περὶ εἰρήνης αὐτοὺς ἤρω-
 τα· οἱ δὲ μηνύουσι πρὸς αὐτὸν "ἴσθι, δοῦξ Ῥομπέρτε,
 ὡς εἰ καὶ τὰς σφῶν ἡμῶν γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα ἀποσφα-
 20 τόμενα θεασαίμεθα, οὐκ ἂν τὰς πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Ἀλέ-
 ξιον συνθήκας ἀπαρησόμεθα, οὔτε μὴν τοῦ ἐπαρήγειν αὐτῷ C
 καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ ἐκθύμως μάχεσθαι ὄλωσ ἐνδώσομεν." και-

1. ἀναμεταξὺ om. A. 3. κατὰ πρόσωπον G. 4. προκα-
 τηγαλώκεσαν AG. 5. ναυσὶ A, ταῖς ναυσὶν παρῆν P, παρῆν
 ταῖς ναυσὶν G. 10. δ' A. 14. ἢ πόδας : καὶ πόδας AG.
 16. διεφήμισεν PG, ἐφήμισεν A, διεφήμισεν G, probante Lo-
 beckio ad Phrynich. p. 598. τιμῆς om. A. 19. εἰ om. A.
 20. εἰ θεασόμεθα A. Ἀλέξιον om. A. 22. εὐδώσομεν P.

que parte terga vertente, sed a fronte potius irruentibus, cum Ve-
 neti commeatum antea consumpsissent, neque quidquam praeter mi-
 lites navibus inesset, haec autem propter levitatem innatarent quasi
 undis sublatae, ne secundum quidem cingulum aqua contingente:
 accidit, ut cuncti in illud latus, quod hostes spectabat, confluentes,
 immergerentur. erant autem ad tredecim millia. reliquae naves cum
 ipsis vectoribus captae sunt. Robertus post illustrem hanc victoriam
 in crudelitatem erumpens, multos eorum, quos ceperat, saevissime
 tractavit. alios privavit oculis, aliis nares abscidit, nonnullis manus
 aut pedes aut utraque simul. de ceteris misit popularibus eorum nun-
 tiatum, qui suos redimere vellent, iis secure se adire licere. simul de
 pace eosdem interrogat. at illi hoc responsum dant. "scito, dux Roberte,
 etiamsi uxores et liberos nostros trucidari a te cerneremus, foedus
 cum imperatore Alexio non renuntiarem, neque adiuvare eum et

ροῦ δ' ἄλλων παρερρηκότες, δρόμωνάς τε καὶ τριήρεις εὐτρε-
πίσαντες οἱ Βενέτικοι καὶ ἄλλ' ἅττα τῶν μικρῶν καὶ ταχυ-
δρόμων νηῶν, μετὰ πλείονος δυνάμεως κατὰ τοῦ Ῥομπέρτου
ἔρχονται. καὶ δὴ καταλαβόντες αὐτὸν περὶ Βοθροτὸν αὐλι-
ζόμενον, τὸν μετ' αὐτοῦ συνάπτουσι πόλεμον καὶ κατὰ χρά- 5
τος νικῶσι, πολλοὺς μὲν ἀποκτείναντες, πλείονας δὲ καὶ βυ-
θίσαντες· μικροῦ δὲ δεῖν καὶ αὐτὸν τὸν γνήσιον υἱὸν αὐτοῦ
Γίδον καὶ τὴν ἑμμενέτιν κατέσχον Γαΐταν. καὶ νίκην κατ'
αὐτοῦ λαμπρὰν ἀράμενοι, δηλοῦσι πάντα τῷ βασιλεῖ. ὃς δια
D πολλῶν τούτους ἀμειψάμενος δωρεῶν καὶ τιμῆς, καὶ αὐτὸν 10
τὸν δοῦκα Βενετίας τῷ τῶν πρωτοσεβαστῶν ἀξιώματι μετὰ
τῆς ἀναλόγου ῥόγας ἐτίμησεν, ὑπέριμον δὲ καὶ τὸν πατριάρ-
χην σφῶν ἤξιωσε μετὰ τῆς ἀναλόγου ῥόγας. ἀλλὰ καὶ πάσαις
ταῖς ἐν Βενετίᾳ ἐκκλησίαις χρυσοῦ ποσότητα ἰκανὴν ἐτησίως
διανείμεσθαι ἀπὸ τῶν βασιλικῶν ταμιείων ἐκέλευσε. τῇ μὲν- 15
τοι ἐπ' ὄνόματι τοῦ εὐαγγελιστοῦ ἀποστόλου Μάρκου ἐκκλη-
σίᾳ ὑποφόρους ἅπαντας τοὺς ἐκ Μέλφης ἐν Κωνσταντινου-
πόλει ἐργαστήρια κατέχοντας πεποίηκε καὶ τὰ ἀπὸ τῆς πα-
λαιᾶς Ἑβραϊκῆς σκάλας μέχρι τῆς καλουμένης Βίγλας διή-

1. τριήρης P. 2. ἀλλάττα A, ἄλλ' ἅττα PG, correxi. 4. δὴ
om. A. περὶ τὸ Βοθρωτὸν A, παρὰ τὸν Βωθροτὸν G, παρὰ
τὸ Βροεντισθὸν C. 5. κατακράτος A. 6. κτείναντες A. 7.
αὐτοῦ υἱὸν A. 8. Γίδον P, γήσον AG. Γαΐταν om. A.
11. δοῦκα A, Δοῦκαν PG. 12. ἀναλόγου om. A. ἐτίμησεν
om. C. ὑπέριμον — μετὰ τῆς ἀλόγου ῥόγας add. A. ἀνα-
λόγου em. Ducangius in annotat. 14. χρυσοῦ ἰκανὴν ποσό-
τητα A. 15. διανείμεσθαι: δίδοσθαι A. lege διανείμεσθαι.
ταμιείων A. 17. πάντας A. 18. κατέχοντας A, ἔχοντας PG.
πεποίηκε A, πεποίηκεν PG. 19. σκάλας A hic et infra.

fortiter pro eo pugnare desineremus." paulo post Veneti paratis dro-
monibus et trimembris nonnullisque aliis parvis ac velocibus navibus,
cum maioribus viribus in Robertum movent. cumque in eum circa
Buthrotum stationem habentem incidissent, gravi proelio vincunt, mul-
tis caesis, pluribus demersis. nec multum abfuit, quin ipsum filium
eius germanum Gidum et Gaitam uxorem caperent. qua victoria re-
portata splendida, imperatori rem omnem nuntiant. is multis mune-
ribus honoribusque eos affecit, ipsum ducem Venetorum protosebasti
dignitate ornavit, salario iusto addito, et hypertimi titulum patriar-
chae eorum concessit cum stipendio congruo. quin etiam omnibus
apud Venetos ecclesiis auri quantitatem satis magnam quotannis ex
aerario regio numerari iussit; ecclesiae autem in honorem evangeli-
stae apostoli Marci exstructae tum vectigales fecit Melfenses omnes,
qui Cpoli officinas haberent, tum donavit officinas, quae a veteri

κοντα ἐργαστήρια καὶ τὰς ἐντὸς τοῦ διαστήματος τούτου ἐμ-
 περιεχομένας σκάλας ἐδωρήσατο καὶ ἑτέρων πολλῶν ἀκινή-
 των δωρεὰς ἐν τε τῇ βασιλευσούσῃ καὶ τῇ πόλει Ἀυραχίου
 καὶ ὅποι ποτ' ἂν ἐκεῖνοι ἤτήσαντο. τὸ δὲ δὴ μείζον, τὴν R. 16a
 5 ἔμποριαν αὐτῶν ἀζήμιον ἐποίησεν ἐν πάσαις ταῖς ὑπὸ τὴν
 ἔξουσίαν Ῥωμαίων χώραις, ὥστε ἀνέτως ἐμπορεύεσθαι καὶ
 κατὰ τὸ αὐτοῖς βουλευτόν, μήτε μὴν ὑπὲρ κομμερκίου ἢ ἑτέ-
 ρας τινὸς εἰσπραξέως τῷ δημοσίῳ εἰσκομιζομένης παρέχειν
 ἄχρι καὶ ὀβολοῦ ἑνός, ἀλλ' ἔξω πάσης εἶναι Ῥωμαϊκῆς
 10 ἔξουσίας.

6. Ὁ δὲ γε Ῥομπέρτος (ἐπαναγέσθω γὰρ αὐθις ὁ λόγος
 ὅθεν ἐξέπεσε καὶ καθ' εἰρμὸν ἐχέσθω τῆς διηγήσεως,) οὐδὲ
 μετὰ ταύτην τὴν ἤτταν αὐθις ἠρέμει. ἀλλ' ἐπεὶ προφθάσας
 15 τινὰ τῶν πλοίων αὐτοῦ μετὰ τοῦ ἰδίου υἱοῦ κατὰ τῆς Κε-
 φαληνίας ἀπέστειλε σπεύδων τὴν ἐν αὐτῇ πόλιν κατασχεῖν, B
 τὰ μὲν ἐνήντα αὐτῷ πλοῖα τῇ Βοντιάζῃ προσώρμισε μετὰ τῆς
 παρεμβολῆς πάσης, αὐτὸς δὲ εἰς μονήρῃ γαλέαν εἰσελθὼν
 τὴν Κεφαληνίαν κατέλαβε. καὶ πρὶν ἢ ταῖς λοιπαῖς δυνά-
 20 μεις καὶ τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐνωθῆναι, ἐγκυρτερῶν ἔτι περὶ τὸν
 Ἀθήρα, (ἀκρωτήριόν τι τοῦτο τῆς Κεφαληνίας,) λάβρω κατέ-
 χεται πυρετῷ. μὴ φέρων δὲ τὴν τοῦ πυρετοῦ φλόγωσιν, ὕδωρ
 ψυχρόν αἰτεῖ. τῶν δὲ περὶ αὐτὸν ἀπανταχοῦ σκεδασθέντων

5. αὐτοῖς A. ἐποίησατο A. 7. κομμερκίου C, κομμερκίου
 PGA. 13. αὐθις om. A. 16. βοντιάζῃ G. προσώρμισε
 G. 17. δὲ om. G. 20. ἀθήρα FP hic et infra, ἀίρα CG.
 λάβρω FP, λαύρω AG. 22. αὐτῶν PG, αὐτὸν FCA.

Hebraica scala usque ad Biglam quae dicitur pertinerent, item sca-
 las omnes, quae intra hoc spatium continerentur; addidit quoque
 alias multas res immobiles Cpoli Dyrrhachiique et ubicunque illi
 expeterent. postremo, quod maximum erat, mercaturam illorum omni
 vectigali immunem fecit in cunctis Romani imperii terris, ut libere
 mercatum possent facere, ac commercii aliusve tributū aerario pen-
 dendi nomine ne obolum quidem darent, sed omni plane exempti
 essent Romanorum potestate.

6. At Robertus (nam redeat oratio, unde digressa est et ordi-
 nem sequatur narrationis,) ne post hanc quidem cladem quievit. sed
 cum iam antea navigia nonnulla, praefecto filio, in Cephaleniam mi-
 sisset, ut urbem, quae ibi est, caperet, naves, quas ad manum hab-
 buit, ad Boditzam appulit cum exercitu toto; ipse, monere galea
 consensa, Cephaleniam tenuit. sed priusquam ceteris copiis filioque
 suo se coniungeret, commoratus adhuc ad Atherem, quod est pro-
 montorium Cephaleniae, acri correptus est febris. cumque ardorem

εἰς τὴν τοῦ ὕδατος ζήτησιν, τῶν ἐγχωρίων τις πρὸς αὐτοὺς φησιν “ὄρατε ταυτηνὶ τὴν νῆσον τὴν Ἰθάκην. ἐν αὐτῇ πόλις **C** μεγάλη πρώτην ὑποδόμητο Ἱερουσαλήμ καλουμένη, καὶ τῷ χρόνῳ ἤρειπεται· ἐν αὐτῇ πηγὴ ἦν πόσιμον ἕσαι καὶ ψυ-
V. 130 χρόν ὕδωρ ἀναβιδούσα.” τούτων ὁ Ῥομπέρτος ἀκούσας, δεεῖ 5 πολλῶ τηρικαῦτα συνεσχέθη. συμβαλὼν οὖν τὸν Ἀθήρα καὶ τὴν πόλιν Ἱερουσαλήμ, τὸν ἐφροσάμενον αὐτῷ θάνατον τηρικαῦτα ἐπεγίνωσκε. καὶ γὰρ πρὸ πολλοῦ τινὲς αὐτῷ ἐμαντεύοντο, ὅποια εἰδώσιν οἱ κόλακες τοῖς μεγιστᾶσιν εἰσηγεῖσθαι, ὅτι “μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἀθήρος ἅπαντα μέλλεις ὑπο-
D τάξαι· ἐπειθεὶν δὲ εἰς Ἱερουσαλήμ ἀπερχόμενος, τῷ χρεῶν λειτουργήσεις.” εἴτε δὲ ὁ πυρετὸς τούτων ἀνάλωσεν, εἴτε **D** πλευρετὶς ἦν ἡ νόσος, ἀκριβῶς λέγειν οὐκ ἔχω. τέως δι’ ἕξ ἡμερῶν τελευτῆ. καταλαμβάνει δὲ τοῦτον τὰ ἔσχατα πνέοντα ἡ γυνὴ αὐτοῦ Γαῖτα καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ κλαίοντα ἐπ’ αὐτῷ. **15** ἀπαγγέλλεται γοῦν τὸ συμβάν τῷ υἱῷ αὐτοῦ, ὄνπερ ἔτι ζῶν διάδοχον τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ἐποίει. ὃς τοῦτο μαθὼν, λύπη μὲν ἀφορητῆ τηρικαῦτα συνείχετο, κρείττοσι δὲ λογισμοῖς ἑαυτὸν ἀνακτησάμενος καὶ συναγαγὼν τὸ φρονοῦν αὐτῷ τῆς ψυχῆς, μετακαλεσάμενος ἅπαντας, πρῶτον μὲν ἀπαγγέλλει τὸ **20** συμβάν, ἀπαράκλητα κλαίων ἐπὶ τῇ τοῦ πατρὸς τελευτῇ, ὄρ-

2. ταύτην A. πόλις μεγάλη πρώτην FA, πρώτην πόλις μεγάλη PG. 3. ὑποδόμητο F, ἀνωκοδόμητο PA, ἐνωκοδόμητο G. Ἱερουσαλήμ: ἰλήμ F. καὶν G, κάιν PA. 4. πόσιμον ὕδωρ ἕσαι καὶ ψυχρὸν AG. 5. τοῦτο A. 7. τηρικαῦτα add. A. 8. ἐπέγνωκε A. αὐτῷ om. A. 10. καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἀθήρος A, τοῦ Ἀθήρος καὶ αὐτοῦ F, τοῦ Ἀθήρος αὐτοῦ PG. 18. ἑαυτὸν τε G. 20. πρῶτα CG. ἐπαγγέλλει G.

non ferret, frigidam petiit. dispersis quoque versus, qui circa eum erant, ut aquam quaererent, indigenarum unus “videte, inquit, insulam hanc Ithacam. in ea urbs olim magna exstructa erat Hierusalem appellata; quanquam vetustate iam collapsa est. in ea fons erat, idoneus semper ad bibendum frigidamque aquam emittens.” his Robertus auditis, magno concussus metu est. nempe Atherem et Hierusalem urbem componens, instare sibi mortem intellexit. etenim dudum vaticinati quidam ipsi erant, qualia solent adulatores principibus narrare, usque ad Atherem cuncta eum subiecurum esse, hinc Hierusalem proficiscentem, naturae debitum redditurum. febris eum consumserit, an pleuritis morbus, parum compertum habeo. mortuus est sexto die; animam agentem Gaita uxor reperit filiumque eius lamentantem. nuntiat igitur, quod acciderat, filio, quem adhuc vivus successorem ipse principatus designaverat. is, nuntio accepto, gravissimo dolore affectus est; sed prudentioribus cogitationibus confirmato animo, postquam omnes convocavit, pri-

κίζει δὲ ἅπαντας εἰς ἑαυτὸν· καὶ ἀναλαβόμενος τούτους εἰς Ἀπουλίαν διαπερᾶ. ἐν τῷ διαπερᾶν δὲ μεγίστῳ κλύδωνι, P. 163
 κἂν ὥρα θέρους ἦν, περιπέπτωκεν, ὥστε τὰ μὲν τῶν πλαιῶν βυθισθῆναι, τινὰ δὲ τῇ ψάμμῳ προσαρράξαντα συνθραύσθῆναι. τὸ δὲ τὸν νεκρὸν κομίζον πλοῖον ἡμίθραυστον γέγονε· μόλις δὲ τὸ τοῦτον συνέχον κιβώτιον οἱ ἄμφ' αὐτὸν ἀναλαβόμενοι εἰς τὸ Βενουάιον διεσώσαντο. καὶ εἰς τὴν ἐπ' ὀνόματι τῆς ἁγίας Τριάδος πάλαι ἀνοικοδομηθεῖσαν μονήν, οὗ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ προετάφησαν, καὶ αὐτὸς ἐνσωριάζεται.

10 τελευτᾷ δὲ ὁ Ῥομπέρτος εἰκοστῷ ἔκτῳ χρόνῳ τῆς δουκικῆς Β αὐτοῦ ἀρχῆς, τὸν ἅπαντα χρόνον βιώσας ἕτη ἑβδομήκοντα. μεμαθηκῶς δὲ ὁ βασιλεὺς τὸν τοῦ Ῥομπέρτου αἰφνίδιον θάνατον, ἀνέσφαλε μὲν ἄχθος τοιοῦτον ἀπωμισάμενος· ἐπιτίθεται δὲ παραχρῆμα τοῖς τὸ Δυρράχιον ἔτι κατέχουσιν, εἰς

15 διχόνοιαν τούτους διὰ γραμμάτων καὶ παντοίας μεθόδου εἰσάξει σκεψάμενος, κἄθ' οὕτως ἔαστα τὴν πόλιν Δυρραχίου ἐπιίξων λήψεσθαι. ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει παρατυχόντας Βενετικούς παρασκευάζει διὰ γραμμάτων ξυμβουλευσαί τοῖς τε Ἀμαλφινοῖς καὶ Βενετικοῖς καὶ ὅσοι ἔποικοι εἰς Ἐπί- C

20 δαμνον ἔτυχον, ὑπέξαι τῷ αὐτοῦ θελήματι καὶ παραδοῦναι οἱ τὸ Δυρράχιον. ἀλλὰ καὶ αὐτὸς δι' ὑποσχέσεων καὶ δω-

2. lege Ἀπουλίαν.

4. δὲ om. G.

συαρράξαντα G. lege προσαρράξαντα.

5. πλοῖον om. G.

6. τὸ om. G.

9. lege ἐνσωριάζεται.

10. πέμπτῳ C et in margine P, ἕκτῳ PG.

12. αἰφνίδιον: ἐκείνου A.

13. ἀνέσφηλε CG.

15. τούτους:

τὸν τοὺς P.

19. Ἀμαλφινοῖς CG.

mum rem aperit, insolabiliter patris obitum deflens; dein sacramento adactos in Apuliam traiecit. quo in traiectu, licet aetatis tempus esset, magnae incidit tempestati, ita ut navigiorum alia mergerentur, alia illisa vadis frangerentur. navi, qua mortuus vehebatur, paene contracta, comites arcam, quae cadaver continebat, vix salvam Venusium portabant. ac sepultus est in monasterio S. Trinitati olim exstructo, ubi etiam fratres eius antea depositi erant. obiit anno vicesimo sexto ducatus sui, aetatis septuagesimo. postquam imperator de repentina Roberti morte certior factus est, respiravit, tanto levatus onere, ac statim eos, qui Dyrrhachium adhuc obtinebant, aggressus est, id agens, ut dissensionis semina litteris variisque artibus inter eos spargeret: sic facillime Dyrrhachium urbem capturum sperabat. etiam eos, qui forte Cpoli erant Veneti, adduxit, ut Amalphenis, Venetis et quicumque coloni erant Epidamni, per litteras suaderent, ut voluntati suae obsequerentur Dyrrhachiumque sibi proderent. quod quo lubentius facerent, ne ipse quidem munera dare pollicerique desiit. cumque

ρεῶν οὐκ ἐνεδίδου ὄλωσ, ὥστε τὴν πόλιν Δουράχιον παρὰ-
 δοῦναι αὐτῷ. καταπειθεῖς οὖν γεγονότες, (τοιούτων γὰρ τὸ
 Λατίνων ἅπαν γένος ἐρασιχρήματόν τε καὶ ὀβολοῦ ἑνὸς πι-
 πρᾶσκειν εἰσθός καὶ αὐτὰ δὴ τὰ φίλιτατα,) μεγάλα ἐλπίσαν-
 τες καὶ συνωμοσίαν τηρικαῦτα ποιησάμενοι, ἀναιροῦσι μὲν 5
 τὸν πρῶτως αὐτοὺς ἀναπέσαντα τὸ κάστρον τῷ Ῥομπέρτῳ
 D προδοῦναι καὶ τοὺς συνωμότας αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ προσελ-
 θόντες παραδιδόασιν τὸ κάστρον τῷ βασιλεῖ, πάσης ἐλευθερίας
 ἐξ αὐτοῦ παραπολαύσαντες.

7. Τὴν δὲ τοῦ Ῥομπέρτου τελευταίην μαθηματικὸς τις 10
 Σηθ καλούμενος μεγάλα ἐπ' ἀστρολογία αὐχῶν, μετὰ τὴν
 εἰς τὸ Ἰλλυρικὸν αὐτοῦ διαπεραιώσιν προειρήκει διὰ χρη-
 V. 131 σμοῦ, ὃν ἐν χάριτι ἐκθέμενος καὶ σφραγίσας, τισὶ τῶν
 τοῦ βασιλέως οικειοτάτων ἐνεχείρισε, παραγγείλας κατέ-
 χειν αὐτὸν μέχρη τινός. εἶτα τοῦ Ῥομπέρτου τετελευτη- 15
 κός, ἐξ ἐπιταγῆς αὐτοῦ λύουσι τὸν χάριτην. εἶχε δὲ ὁ χρη-
 σμὸς οὕτως· “μέγας ἐχθρὸς ἐξ ἐσπέρας πολλὰ κυκίσας
 ἄφρω πεσεῖται.” ἐθαύμασαν μὲν οὖν πάντες τὴν τοῦ ἀνδρὸς
 ἐπιστήμην· ἦν γὰρ ἐπὶ ταύτῃ τῇ σοφίᾳ εἰς ἄκρον ἐλλητικῶς·
 P. 164 καὶ ἵνα τι βραχὺ παραδράμωμεν, τοῦ λόγου τῆς ἱστορίας 20

1. θυρῶν G.	2. καταπειθεῖς GA, καταπαθεῖς P.	3.
λατίνων A, Λατινικὸν PG.	5. τηρικαῦτα add. CA.	7.
συνωμότους G.	ἐκεῖνοι — παραπολαύσαντες om. G.	9. ἐξ
αὐτοῦ παραπολαύσαντες A, παρ' αὐτοῦ ἀπολαύσαντες PG.	10.	
μαθηματικὸς A, μεμαθηκὼς PG.	13. ἐκθέμενος A.	τῶν
οικειοτάτων τοῦ βασιλέως G.	14. ἐνεχείρισε A, ἐνεχείρησε PG.	
15. τετελευτήσαντος A.	18. μὲν οὖν A, δὲ PG.	20. παρα-
		δράμωμεν, τοῦ λόγου τῆς ἱστορίας A, παραδράμωμεν τοῦ λόγου,
τῆς ἱστορίας PG.

eo adducti essent, (est enim Latinorum gens universa pecuniae aman-
 tissima et asse uno carissima quaeque solet vendere,) magna allecti
 spe, coniuratione facta, e medio tollunt tum qui arcis Roberto
 tradendae primus auctor fuerat, tum qui cum eo coniuraverant. dein
 imperatorem adeunt, deditaque arce, omnis generis immunitatem na-
 cti sunt.

7. Roberti mortem mathematicus quidam, nomine Seth, qui
 astrologiae scientia multum gloriabatur, post eius in Illyricum traie-
 ctum praedixerat, vaticiniumque charta consignatum et sigillo munitum
 familiarissimis quibusdam imperatoris tradiderat, rogans, ut scriptum
 aliquamdiu servarent. dein mortuo Roberto, iussu illius charta est
 resignata vaticiniumque sic se habebat: “magnus hostis ex occasu
 multum tumultuatus repente cadet.” admirati sunt omnes viri peri-
 tiam; ac sane is ad summam perfectionem huius divinandi scientiae

μικρὸν ἀποστάτες, οὕτως ἔχει τὰ κατὰ τοὺς χρησμούς. νεώτερον μὲν τὸ ἐφεύρημα, καὶ οὐκ οἶδε τὴν ἐπιστήμην ταύτην ὁ πάλαι χρόνος. οὔτε γὰρ ἐπ' Εὐδόξου τοῦ ἀστρονομικωτάτου ἢ τῶν χρησμῶν μέθοδος ἦν, οὔτε ὁ Πλάτων τὴν 5 σύνεσιν ταύτην ἤδει, ἀλλ' οὐδὲ Μανέθων ὁ ἀποτελεσματικός περὶ ταύτης ἠκρίβωκεν. ἀλλὰ λείψις ἦν ἐκείνοις ὠροσκόπου, ἐν οἷς προύμαντεύοντο, καὶ πῆξις τῶν κέντρων καὶ τοῦ ὅλου διαθέματος ἐπιτήρησις καὶ ὅποσα ἄλλα ὁ τὴν μέθοδον ταύτην εὖρηκὸς τοῖς ἐσύτερον παρέδωκεν, ἅπερ ζυνετὰ τοῖς περὶ Β 10 τὰ τοιαῦτα ματαιαῖζουσιν. ἡμεῖς δὲ ἐκεῖθ' ἐν ποτε ὀλίγον τι τῆς ἐπιστήμης ταύτης ἠψάμεθα, οὐχ ἵνα τι τοιοῦτον διαπραξαίμεθα, (μὴ γένοιτο,) ἀλλ' ἵνα τῆς ματαιολογίας ταύτης ἀκριβέστερον καταγνόντες, καὶ τῶν περὶ αὐτὴν ἠσχολημένων καταγινώσκωμεν. ταῦτα δὲ γράφω οὐκ ἐπιδείξωσ' ἕνεκα, 15 ἀλλ' ἵνα ἐνδειξαίμην, ὅτι ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος τούτου πολλὰ τῶν ἐπιστημῶν εἰς ἐπίδοσιν ἐληλύθεισαν, τιμῶντος τοὺς φιλοσόφους καὶ φιλοσοφίαν αὐτὴν, εἰ καὶ πρὸς τὸ μάθημα τοῦτο τῆς ἀστρολογίας δυσχεραίνων πως καταφαίνεται, οἴμαι, διότι τοὺς πολλοὺς τῶν ἀκραισιτέρων ἀφίστασθαι ἀνέπειθε 20 τῶν ἄνωθεν ἐλπίδων καὶ κεχηγῆναι τοῖς ἄστρασιν. αὕτη

2. ἐφεύρημα G. ταύτην τὴν ἐπιστήμην A. 6. ὠροσκόπου A, ὠροσκοπίας PG. 8. διαστήματος AG, διαθέματος P. 9. περὶ ταῦτα A. 11. διαπραξαίμεθα A. 12. ματαιολογίας AG, ματαιολόγου P. 13. ἠσχολημένων AG, ἠσχολημένων P. 14. καταγινώσκωμεν A. 16. ἐληλύθεισαν P, alterum AG. 19. τῶν ἀκραισιτέρων om. AG.

pervenerat. quae ars, ut paulisper a narrationis cursu deflectamus, ita se habet. recentioris inventum est aetatis, neque veteres hanc scientiam noverant. nec enim temporibus Eudoxi, astronomorum summi, erat ista divinandi ars, nec Platoni haec disciplina nota fuit; imo ne Manetho quidem apotelesmaticus perfectam eius rei scientiam habuit. veteres enim non solebant, cum vaticinarentur, geniturae rationem habere et cardines figere et totam constellationem observare et si quae alia inventor disciplinae huius posteris tradidit; quae quidem nota iis sunt, qui tales nugae agunt. attigimus et nos olim aliquantisper hanc artem, non ut divinarem, (avertat id deus,) sed ut vanitate huius scientiae melius perspecta, eorum qui ei dediti sunt stultitiam coarguere possemus. neque vero ostentationis causa haec scribo, sed ut ostendam, artium plerasque floruisse, Alexio imperatore, qui litterarum studiosos et litteras ipsas colebat. quanquam hanc astrologiae disciplinam haud obscuro odio prosequeretur, eam puto ob causam, quod multitudinem impulit, ut spem in deo interiori abiceret astrisque inhiaret. ea causa erat, cur inimico in

αἰτία γέγονε πόλεμον ἔχειν τὸν αὐτοκράτορα πρὸς τὸ μάθημα τῆς ἀστρολογίας. οὐ μὴν διὰ τοῦτο ἀρχμὸς τις ἦν ἀστρολόγων τὸ τηνικάδε, ἀλλὰ καὶ ὁ εἰρημένος Σηθ καὶ ἐκεῖνο καιροῦ ἐξήνθησε, καὶ ὁ Αἰγύπτιος ἐκεῖνος Ἀλεξανδρεὺς πολὺς ἦν τὰ τῆς ἀστρολογίας ἐμφαίνων ὄργια. ὅς καὶ παρὰ 5 πολλῶν ἐρωτώμενος ἀκριβέστατα προεμαντεύετο. ἐν ἐνίοις δὲ οὐδὲ ἀστρολάβου δεόμενος, ἀλλὰ διὰ τινος ψηφηφορίας D τὰς προρρήσεις ἐπεποιήτο. ἦν δ' ἄρα καὶ τοῦτο μαντικὸν μὲν οὐδαμῶς, ἀλλὰ τέχνη τις Ἀλεξανδρέως λογική. ὄρων δὲ ὁ αὐτοκράτωρ τὴν νεότητα συρρέουσαν ἐπ' αὐτὸν καὶ ὥσπερ 10 τινὰ προφήτην τὸν ἄνδρα λογιζομένην, δις καὶ αὐτὸς τοῦτον ἐπρωτήκει, καὶ τσαυτάκις καὶ ὁ Ἀλεξανδρεὺς εὐστοχῆκει τῆς ἐπερωτήσεως. δειλιάσας δὲ ἵνα μὴ πολλῶν βλάβη γένηται, καὶ πρὸς τὴν ματαιότητα τῆς ἀστρολογίας ἀποκλίνωσιν ἅπαντες, κατὰ τὴν Παιδεστον τοῦτω τὰς διατριβὰς ἀφώρισε, 15 P. 165 τῆς πόλεως ἀπελάσας, πολλὴν τὴν περὶ αὐτὸν προμήθειαν ἐνδειξάμενος, ὥστε δαψιλῶς αὐτῷ τὰ πρὸς χρῆσιν ἐκ τῶν βασιλικῶν ταμείων ἐπιχορηγεῖσθαι. ναὶ μὴν καὶ ὁ διαλεκτικώτατος Ἐλευθέριος, Αἰγύπτιος καὶ οὗτος ἀνήρ, τὰ τῆς ἐπιστήμης ταύτης πρεσβεύων, εἰς ἄκρον ἤλαυνεν εὐφυνίας, μηδενί 20 μηδαμῶς τῶν πρωτείων παραχωρῶν. ἐν ὑστέροις δὲ καὶ ὁ V. 132 καλούμενος Κατανύγκης Ἀθήνηθεν εἰς τὴν μεγαλόπολιν κα-

4. ἐξήνθει A. 8. μαντικὸν A, μαγικὸν PG. 9. Ἀλεξανδρέων CAG. 10. νεότητα P. 11. λογιζομένην A, λογιζόμενοι PG. 12. ἐπερωτήκει P, ἐπρωτήκει G, ἐπρωτήσε A. καὶ alterum om. AG. 13. ἵστοχῆκει A. 14. τὴν om. A. 16. αὐτοῦ CG. ἐπιδειξάμενος G. 18. καὶ μὴν A. 19. αὐτὸς A. 22. καταναῖς A. καταλαβῶν : παρελθῶν A.

astrologiam animo esset. neque tamen propterea inopia tum temporis erat astrologorum; sed et Seth ille, cuius modo meminimus, eo tempore floruit, et Aegyptius ille Alexandrinus multus fuit in pandendis astrologiae mysteriis. qui etiam a multis interrogatus, accuratissime futura praedixit; interdum ne astrolabio quidem usus, ex calculorum quodam actu vaticinabatur. erat autem ne ista quidem divinatio, sed ars quaedam Alexandrini. ad quem cum imperator iuventutem confluere cerneret et quasi prophetae honore eum habere, bis et ipse consuluit hominem, et toties recte Alexandrinus consulenti respondit. veritus tamen imperator, ne multis inde damnum existeret et ad hanc astrologiae vanitatem omnes inclinarent, Raedestum in exilium eum misit, ceterum diligenter prospexit, ut quae ad victum pertinerent, largiter ex aerario regio darentur. etiam Eleutherius, in dialectica versatissimus, patria itidem Aegyptius. istam artem tenebat et ad tantam in eo genere excellentiam

ταλαβών, τὰ πρωτεῖα τῶν πρὸ αὐτοῦ φιλονεικῶν φέρειν, ἐπε-
 ρωτηθεῖς παρὰ τινῶν περὶ τοῦ αὐτοκράτορος, πότε τεθνή- B
 ξοίτο, καὶ τὸν θάνατον αὐτοῦ προκαταγγεῖλας, ὡς ᾔετο,
 ἐψεύσθη τοῦ στοχασμοῦ. συνέβη δὲ τηρικαῦτα τὸν Θῆρα λέ-
 5 οντα ἐν τοῖς βασιλείοις διαιτώμενον ἐπὶ τέσσαρσιν ἡμέραις
 πυρξάντα τὴν ψυχὴν ἐξερεύξασθαι· εἰς δ' τοῖς πολλοῖς ἔδο-
 ξεν ἢ τοῦ Κατανάγκη πρόρρησις τελευτῆσαι. καιροῦ δὲ πα-
 ρερρηκῶτος ἱκανοῦ, αὐθις τὸν τοῦ αὐτοκράτορος θάνατον
 προὔμαντεύσατο καὶ διεψεύσθη· ἐτεθνήκει δ' ὅμως ἡ βασι-
 10 λὶς Ἄννα καὶ μήτηρ αὐτοῦ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἣν δ'
 Κατανάγκη προσῆπεν. ὁ δὲ βασιλεύς, ἐπεὶ ποσάκις περὶ αὐ- C
 τοῦ προμαντευσάμενος, τσαντάκις διήμαρτε, τῆς πόλεως
 τοῦτον μεταστῆσαι οὐκ ᾔθελεν αὐτέλεγκτον γενόμενον, ἅμα δὲ
 καὶ ἵνα μὴ δι' ἐμπάθειαν δόξη τοῦτον ἐκεῖθεν ἀπελαύνειν.
 15 ἀλλ' ἡμεῖς γε ἐντεύθεν πάλιν ὄθεν ἐξεληλύθειμεν ἀναστρέψω-
 μεν, ἵνα μὴ δοκοῖμεν μετεωρολόσχοι τινὲς καὶ ἐξ ἀστρολο-
 γίας ὀνόμασι τὸ σῶμα τῆς ἱστορίας καταζοφοῦντες. ὁ δὲ γε
 Ῥομπέρτος, ὡς λόγος ἐκράτει καὶ τινες ἔλεγον, ἡγεμῶν ἐξαί-
 ρετος γέγονεν, ἀγχίνους, εὐπρεπῆς τὴν ὄψιν, ἀστεῖος ἐν λό-

1. ἐρωτηθεῖς G. 2. τινος A. 4. τὸν λέοντα A. 5. ἡμέ-
 ραις A, ἡμέρας PG. 7. κατανᾶ A, Κατανάγκου PG, Κατα-
 νάγκη C. 9. προὔμαντεύετο A. ὁμῶς G. 11. κατανᾶς
 A, κατανάγκης PG. correxi. ποσάκις A, πολλάκις PG. 13.
 ἀντελέγητον P, recte CAG. 14. καὶ om. A. ἐκεῖθεν om. A.
 15. ἐντεύθεν om. A. ἐξεληλύθειμεν P, ἐξεληλύθωμεν G, ἐξε-
 ληλύθειμεν A. ἀναστρέψωμεν P. 16. μετεωρολόσχοι G.
 17. καταζοφοῦντες P, recte CG.

pervenerat, ut nemini omnino palmam concederet. postea Catananges
 quidam nomine, Athenis Cpolim profectus, qui omnibus ante se ge-
 nethliacis praestare studebat, cum interrogatus a quibusdam, quan-
 donam imperator moriturus esset, obitum eius praedixisset, ut sibi
 videbatur, a vero aberravit. contigit autem, ut eo tempore leo, qui
 in palatio alebatur, postquam quatuor dies febre laboravit, animam
 efflaret: quo Catanangae vaticinium spectare plerisque visum est. tem-
 pore satis magno praeterito, iterum imperatoris mortem praedixit;
 nec minus falsus est. obiit tamen Anna augusta, illius mater, eo
 die, quem Catananges praedixerat. imperator autem, cum quoties ille
 de se vaticinaretur, toties falsus esset, urbe eum pellere noluit, quo-
 niam semet ipse convincebat, simul ne ira eum hinc eicere videret-
 ur. sed nos iam redeamus, unde profecti sumus, ne de coelestibus
 rebus nugari videamur et quaesitis ex astrologia nominibus histo-
 riae corpori caliginem offundere. Robertus igitur, ut fama erat et
 nonnulli dicebant, dux belli eximius fuit; sollers, decora facie, ur-

γοις, ὄξυς μὲν εἶπεῖν, φωνὴ δ' αὐτοῦ μεγάλη, εὐπρόσιτος, **D**ευμεγέθης τὸ σῶμα, σύμμετρον τὴν κόμην ἔχων αἰεὶ τῇ κεφαλῇ, βαθυπαύγων, σπεύδων αἰεὶ τὰ ἔθνη τοῦ οἰκείου γένους τηρεῖν, τὸ τοῦ προσώπου ἄνθος καὶ τοῦ ὄλου σώματος μέχρη τέλους σώζων, καὶ τούτοις ἐπιγαννύμενος, δι' ἅπερ ἄξιον **5** τυραννίδος τὸ εἶδος αὐτοῦ ἐνομίζετο, πάντας τοὺς ὑπ' αὐτὸν τιμῆς ἀξίων καὶ πλείονος μᾶλλον τοὺς εὐνοϊκωτέρως πρὸς αὐτὸν διατιθεμένους. φειδωλότατος δὲ ἦν καὶ φιλοχρυσώτατος, **P. 166** ἐμπορικώτατος καὶ φιλοκτηανώτατος, καὶ ἐπὶ τούτοις φιλοδοξότατος· ὑφ' ᾧ πάντων ἠττώμενος, πολλὴν τὴν μέμψιν **10** πάντων ἐπεσπάσατο. κακίζουσι δὲ τινες τὸν αὐτοκράτορα ὡς μικροψυχῆσαντα καὶ τὸν μετ' αὐτοῦ πόλεμον τότε προαρκάσαντα. εἰ μὴ γὰρ πρὸ τοῦ προσήκοντος καιροῦ τούτου ἀνεζήτησεν, ὡς φασιν, ἄλλως ἂν ῥαδίως κατέσχυσεν αὐτοῦ βαλλομένου ἀπανταχόθεν παρὰ τε τῶν καλουμένων Ἀρβανιτῶν **15** παρὰ τε τῶν ἀπὸ Δαλματίας παρὰ τοῦ Βοδίνου πεμπομένων. ἀλλὰ τοιαῦτα μὲν οἱ μωμοσκόποι ἔξω βελῶν ἰστάμενοι καὶ κατὰ τῶν ἀγωνιζομένων πικροὺς οἰστόνους διὰ γλώττης πέμποντες. **B** τὸ γὰρ τοῦ Ῥομπέρτου ἀνδρεῖον καὶ περὶ τὰ πολεμικὰ περιδέξιον καὶ τὸ τοῦ φρονήματος ἐδραῖον πάντες ἴσασι· καὶ **20** γὰρ οὐ τῶν ῥαδίως, ἀλλὰ καὶ τῶν λίαν δυσκόλως καταγωνι-

2. εὐμεγεθέατος CG, εὐμεγέθης FP.

ἤθη G. 5. διόπερ G.

φιλοχρυσώτατος.

11. ἐσπάσατο CG.

recte G.

15. ὄρβανιτῶν G.

3. αἰεὶ : lege ἀμφί.

8. ante δὲ add. P τε, om. G. lege

14. κατήσχυσεν P,

21. τῶν ῥ. G, τοῦ P.

banus in sermone, citata voce, sed plena eadem ac magna, aditu facillimo, procera corporis forma, capillo aequaliter circum caput promisso, barba longa, religiosus in servandis patriae moribus; faciei atque totius corporis decor ad finem usque idem, ipse iis corporis virtutibus gestiens, propter quas dignus imperio habebatur; omnibus quidem subditis honorem tribuens, praecipue autem, quorum pensam erga se voluntatem perspexerat, idem parcissimus erat et avarissimus ac quaestus faciendi congerendarumque opum quam maxime studiosus; ad haec etiam gloriae avidissimus. quibus cupiditatibus omnibus cum serviret, in magnam omnium reprehensionem incurrit. vituperant autem quidam imperatorem ut hominem exigui consilii, quod aggredi eum praefestinarit. nisi enim ante opportunum tempus adortus esset, facile aiunt superiore eum discessurum fuisse, prementibus undique et Albanitis qui vocantur et Dalmatis a Bodino missis. at talia censors, qui extra teli iactum stant et in pugnantem acerbissima obtreccionum tela mittunt. nam Roberti virtutem et in rebus bellicis dexteritatem et animi constantiam omnes norunt. nec

ζομένων ἦν ὁ ἀνὴρ, ἐν ταῖς ἡταις μᾶλλον θαρραλεώτερος φαινόμενος.

8. Ὁ δὲ βασιλεὺς μετὰ τῶν αὐτομολησάντων πρὸς αὐτὸν τοῦ κόμητος Βρυεννίου Λατίνων, τροπαιοφόρος νικητῆς 5 πρὸς τὴν μεγαλόπολιν ἐπαναζεύγνυσιν, ὡς ἀνωθεν εἴρηται, πρῶτην ἄγοντος τοῦ Δεκεμβρίου μηνός, ἑβδόμης ἐπικεμήσεως, τὴν βασιλίδα κατὰ τὸ ἀφωρισμένον πάλαι ταῖς τικτούσαις τῶν V. 133 βασιλίδων οἶκημα ἐπὶ ταῖς ἀδίσαιν εὐρηκώς· πορφύραν δὲ C τοῦτο οἱ ἀνέκαθεν ὀνομάζουσιν, ἐξ οὗ καὶ τὸ τῶν πορφυρο- 10 γεννήτων ὄνομα εἰς τὴν οἰκουμένην διέδραμεν. κατὰ δὲ τὸ περιορθρον (σάββατον δὲ ἦν) τίκεται τούτοις παιδίον θῆλυ ἐμπερές, ὡς ἔλεγον, κατὰ πάντα τῆ πατρί· ἐγὼ δὲ ἦν ἄρα τοῦτο. καὶ ὡς γε τῆς βασιλίδος καὶ μητέρος ἐν τισι καιροῖς 15 διηγουμένης ἤκουον, ὅτι πρὸ τρίτης ἡμέρας τῆς τοῦ βασιλέως εἰς τὰ ἀνάκτορα εἰσελεύσεως, (ἐπανήει γὰρ ἡδὴ ἀπὸ τῆς τοῦ Ῥομπέρτου μάχης καὶ τῶν πολλῶν ἐκείνων πολέμων καὶ κόπων,) ταῖς ἀδίσαι συνεχομένη, σταυροῦ τύπον τῆ γαστρὶ ἐνσημήνασα ἔφη “μεῖνον ἐτι παιδίον τὴν τοῦ πατρὸς ἄφιξιν.” 20 πολλὰ δὲ αὐτὴν, ὡς ἔλεγεν, ἡ πρωτοβεσσιαρία καὶ μητηρ D αὐτῆς καταμεμψαμένη ἔφη μετ’ ὀργῆς “εἰ δὲ μετὰ μῆνα ἔλεύσεται, οἶδας; καὶ πῶς αὐτὴ τογαῦταις ὀδύνας ἔγκαρτε-

3. πρὸς αὐτὸν Λατίνων, καὶ τοῦ κόμητος Βρυεννίου, τροπαιο-
φόρος PAG, alterum FC. 5. πρὸς τὴν μεγαλόπολιν F et in
margine P, εἰς τὴν βασιλεύουσαν PAG. ἐπανέζεξε A. 8.
δὲ om. FA. 9. οἱ ἀνέκαθεν PG, οἱ om. A. 12. κατὰ om.
G. δὲ ἄρα ἦν AG. 13. τὴν βασιλίδα καὶ μητέρα ξ. τ. α.
διηγουμένην FA. 19. αὐτὴν om. A. 21. ὀδύνας PG, ὀδύ-
ναις CA. ἔγκαρτερήσεις AG.

facile, sed summa difficultate superandus erat, qui post acceptas clades etiam audacior exsurgeret.

8. Imperator una cum Latinis Bryennii comitis, qui in suas partes transierant, victor in urbem reversus, ut supra narratum est, calendis Decembribus indictionis septimae, imperatricem in ea aedium parte, quae olim augustarum puerperiis dicata est, parturientem invenit. eam autem porphyram veteres appellarunt, unde porphyrogenitorum nomen per universum orbem manavit. diluculum sabbati erat, cum ipsi nasceretur puella, prorsus, ut dicebant, patri simili. haec ego fui. ut imperatricem matrem meam narrantem quondam audivi, triduo ante imperatoris in palatium adventum, (iam enim revertebat ex bello cum Roberto gesto et multis istis pugnis sudoribusque,) cum illa partus dolores sentiret, cruce ventrem consignans, “mane, inquit, puer, et exspecta patris reditum.” sed multum pro-

ρήσαις;” ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἢ ἐκείνης μήτηρ· τὸ δὲ γε τῆς βασι-
 λίδος ἐπίταγμα πέρας εἰλήφει, ὕπερ κὰν τῇ γαστρὶ τὴν εἰς
 τὸ μέλλον πρὸς τοὺς γειναμένους εὐνοίαν ἀριδῆλως ὑπεσημαί-
 P. 167 νετο. καὶ γὰρ μετὰ ταῦτα εἰς ἡλικίαν ἐπιδεδωκυῖα καὶ ἀπο-
 λαβοῦσα τὸ φρονοῦν καθαρῶς, φιλομήτωρ κατὰ ταυτὸν ἐγε- 5
 γόνειν καὶ φιλοπάτωρ. καὶ μάρτυρες τοῦ τοιούτου ἦθους
 εἰσὶ μοι πολλοὶ μὲν τῶν ἀνθρώπων, ἦδη δὲ καὶ πάντες, ὅπο-
 σοι τὰμὰ γινώσκουσι, προσεπιμαρτυροῦντων αὐτοῖς καὶ τῶν
 πολλῶν μου ὑπὲρ τῶν γονέων ἄθλων καὶ καμμάτων καὶ τῶν
 κινδύνων ἐκείνων, εἰς οὓς ἐμαντῆν διὰ τὸ πρὸς ἐκείνους φιλ- 10
 τρον ἐνέβαλον, ἀφειδήσασα μὲν καὶ τιμῆς καὶ χρημάτων καὶ
 αὐτῆς τῆς ζωῆς· οὕτω γάρ με τὸ πρὸς αὐτοὺς φίλτρον ἐξέ-
 καεν, ὡς καὶ αὐτὴν τὴν ψυχὴν δεῖ αὐτοὺς προσέσθαι πολλά-
 B κως. ἀλλὰ μήπω περὶ τούτων. ἀνατρεχέτω δ’ αὐθις ὁ λόγος
 πρὸς τὰ ἐξ αὐτῆς μοι ξυμπεσόντα γενέσεως. πάντων γὰρ 15
 τῶν συνήθων ἐπὶ τοῖς νεογνοῖς τῶν βασιλέων παισὶ δαψιλέ-
 στερον τελεσθέντων, ὡς λέγεται, εὐφημιῶν δηλαδὴ καὶ δω-
 ρεῶν καὶ φιλοτιμημάτων παρεχομένων τοῖς λογάσι τῆς συγ-
 κλήτου καὶ τοῦ στρατοῦ, πλεόν ἤπερ ποτὲ ἔχαιρον, ἐοκίρτων,
 ἐπαιάτιζον ἅπαντες, καὶ μᾶλλον οἱ τῇ βασιλίδι καθ’ αἷμα 20
 προσήκοντες οὐκ εἶχον ὑφ’ ἡδονῆς ὅ τι καὶ γένοιτο. μετρη-

2. ἐπίταγμα om. A. εἰληφεν A. κὰν: ἐν G. 7. ἦδη:
 fortasse εἰ. 11. μὲν καὶ ζωῆς καὶ τιμῆς καὶ χρημάτων G. 17.
 τελεσθέντα C. 19. ἤπερ F, εἰπερ PG. 21. δ, τι CG, οἱ
 τι P.

tovestiaria, eius mater, obiurgavit, ut narrabat, filiam, et cum sto-
 macho "at, inquit, scisne, num post mensem venturus sit? et quo-
 modo par eris tantis sustinendis doloribus?" haec mater eius. sed
 quod imperatrix iusserat, factum est: qua re vel in utero obsequium
 erga parentes meum in posterum satis aperte significabatur. nam ubi
 adolevi et sapere incepti, matris perinde patrisque amantissima facta
 sum. cuius rei testes mihi sunt multi mortalium, praecipue omnes,
 qui res meas norunt, accedentibus in testimonium multis, quos pa-
 reantur causa subii, laboribus sudoribusque et periculis illis, in quae
 propter illorum amorem me immisi, neque honori, nec pecuniae,
 nec ipsi vitae parcens: adeo parentum amor me inflammabat, ut etiam
 in vitae discrimen eorum causa saepe me inferrem. sed nondum de
 his agendi tempus est: redeat oratio ad ea, quae primo, postquam
 nata sum, tempore mihi acciderunt. omnibus enim, quae solennia
 sunt in natalitiis imperatoriae prolis, impensius praestitis, acclama-
 tionibus videlicet et donis muneribusque, senatus et exercitus prin-
 cipibus dari solitis, magis quam unquam gestiebant ovabantque

τῶν δὲ τινῶν παρελθουσῶν ἡμερῶν, στέφους καὶ ἀξιούσιν
 οἱ γονεῖς καὶ βασιλικῶν διαδήματος. ἐπεὶ δὲ, Κωνσταντῖνον
 τοῦ υἱοῦ τοῦ προβεβασιλευκότος Μιχαὴλ τοῦ Δούκα, περὶ οὗ
 πολλάκις ὁ λόγος ἐμνήσθη; συμβασιλεύοντος ἔτι τῷ αυτοκρά-
 5 τορι καὶ ἐμῷ πατρὶ κὰν ταῖς δωρεαῖς δι' ἐρωθρῶν συνυπο-
 γράφοντος τούτῳ κὰν ταῖς προπομπαῖς μετὰ τιάρας αὐτῷ συν-
 σφεπομένου κὰν ταῖς εὐφημίαις δευτέρου εὐφημουμένου,
 καὶ γὰρ εὐφημεῖσθαι ἔμελλον, Κωνσταντῖνον καὶ Ἄνναν ἐν
 ταύτῳ ἔξεφώνουν ἐν τοῖς τῆς εὐφημίας καιροῖς οἱ τῆς εὐφη-
 10 μίας προεξάρχοντες. καὶ τοῦτο δὴ μέχρι καιρῶν ἱκανῶν ἐτε-
 λεῖτο, ὡς γέ μοι τῶν συγγενῶν καὶ ἐμῶν γεννητόρων ἐν ὑστέ-
 ροις πολλάκις διηγουμένων ἀκήκοα. προμάντευμα δὲ ἴσως
 τοῦτο τῶν ἐμοὶ ξυμπεσόντων ἦν εἴτε εὐτυχημάτων, εἴτε τοῦμ-
 παλιν δυστυχημάτων. ἐπεὶ δὲ τοῖς βασιλεῦσι καὶ δευτέρου D
 15 ἐτέχθη θῆλυ, ἀναφέρον μὲν κατὰ τὴν ὄψιν εἰς τοὺς προγό- V. 134
 νους, ἐμφαῖνον δὲ ἅμα καὶ τὴν ἐσύστερον ἐπιλάμπουσαν αὐτῷ
 ἀρετὴν τε καὶ φρόνησιν, ἐπεπόθουν καὶ ἄρρεν τεκεῖν καὶ δὲ
 εὐχῆς αὐτοῖς τοῦτ' ἦν. ἐπινημῆσεως οὖν ἐνδεκάτης τρεχού-
 20 σης, τίκτεται τούτοις καὶ ἄρρεν. εὐθύς οὖν οἱ μὲν γονεῖς
 καὶ πέπθους οὐκέτι ἴχνος αὐτοῖς ἐπιλέλειπτο, τῆς

4. συμβουλευόντος G. 6. συνεπομένου FA. 7. δευτέραν C.
 8. Κωνσταντῖνου καὶ Ἄννης C. 11. ὡσπερ CG. 13. τοῦμ-
 παλιν om. AG. 15. εἰς uncis inclusit Hoeschel. vid. annotat.
 16. δ' ἅμα A. 17. τεκεῖν: ἰδίῳ A. 18. τοῦτο αὐτοῖς ἦν A.

omnes, maxime qui sanguine imperatrici iuncti erant, qui prae lae-
 titiis quid agerent nesciebant. diebus non ita multis interiectis,
 corona etiam me et regio diademate parentes ornant. Constantinus
 autem, filius Michaelis Ducae, antea imperatoris, cuius saepe men-
 tionem fecimus, cum regni etiam tum consortium obtineret, et una
 cum imperatore patre meo donationibus rubramento subscriberet, et
 in pompis solennibus tiara indutus incederet, postremo in ac-
 clamationsibus secundo loco nominaretur, quoniam etiam mei in
 acclamationibus mentio facienda erat, Constantinum et Annam si-
 mul pronuntiant, qui acclamationes praeibant; id quod satis
 longo tempore observatum esse, e consanguineis postea parentibus-
 que meis saepe audivi. erat autem fortasse hoc augurium eorum, quae
 mihi eventura erant aut prospera aut adversa. sed cum etiam altera
 imperatoribus filia esset nata, vultu referens parentes, apparentibus
 simul virtutis atque prudentiae vestigiis, quae postea in ea eluxere, de-
 siderium eos incessit etiam virilis stirpis procreandae, idque in vo-
 tis erat. iam indictione undecima etiam puer ipsis natus est. ingenti
 de ea re gaudio parentes affecti sunt, neque tristitiae ullum vestigium

σφῶν ἐπιθυμίας εἰς ἔργον προαχθείσης. τὸ δὲ ὑπήκοον ἄπαν
 P. 168 ἐσκίρων, τοὺς κρατοῦντας οὕτω χαιρόντας ὄρων, συνέχαιρον
 ἀλλήλοις, ἐγεγήθησαν. καὶ ἦν ἰδεῖν τὰ βασιλεῖα χαρμονῆς
 ἀνάπλω, καὶ πένθος οὐδαμοῦ, οὐδὲ ἐτέρας οἰασθησοῦν
 ἐννοίας, τῶν μὲν ἐκ μέσης θαλάμης καρδίας χαιρόντων ὁπό- 5
 σοι εὐνοί, τῶν δὲ συσχηματιζομένων χαιρεῖν. ἔστι μὲν γὰρ
 τὸ ὑπήκοον ὡς ἐπίπαν δύσθουον τοῖς κρατοῦσιν, σχηματιζόμε-
 νον δὲ τὰ πολλὰ καὶ διὰ κολακείας ἐπισπώμενον τοὺς ὑπερέ-
 χοντας. ὅμως δ' οὖν κοινὴν ἦν ἰδεῖν τότε τὴν χαρμονὴν συν-
 ηδομένων ἀπάντων. τὸ δὲ παιδίον μέλαν ἦν τὴν χροιάν, 10
 μέτωπον τοῦτι εὐρύ, παρεῖαι ὑπόξηροι, ῥίς οὐτέ σιμῆ, οὐτε
 B κἀμπουσα πρὸς τὸ γροῦν, ἀλλὰ μέση πως ἀμφοῖν· ὀφθαλ-
 μοὶ μελάντεροι καὶ τὸ ὑποκαθήμενον ἦθος ὄξύ, ὅσον ἐκ βρε-
 φυλλίου σώματος εἰκάσαι, ἐμφαίνοντες. ἐθέλοντες τοιγαροῦν
 τοῦτι τὸ παιδίον εἰς τὴν αὐτοκράτορος περιωπὴν ἀναβιβύσαι 15
 καὶ κλῆρον, οἷον αὐτῷ τὴν βασιλείαν Ῥωμαίων καταλιπεῖν,
 εἰς τὴν τοῦ Θεοῦ μεγάλην ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ βαπτίσματος
 καὶ τοῦ στέφους αὐτὸ ἀξιοῦσιν. τοιαῦτα τοίνυν τὰ τοῖς πορ-
 φυρογεννήτοις ἡμῶν ἐξ αὐτῶν βαλβίδων τῆς ἡμῶν γενέσεως
 ζυμβάντα· τὰ δὲ γε ἐσῦστερον ζυμπεσόντα κατὰ τὸν προση- 20
 κοντα ῥηθῆσεται τόπον.

1. προαχθείσης P. 2. οὕτω CF et in margine P, αὐτοῦ PG.
 3. καὶ om. P, add. ACG. 11. οὐτε σιμῆ add. CAG. 13.
 ante ὄξύ add. καὶ PAG, om. C. ὅσον: οἷον G. βρε-
 φυλλίου G. 19. γενέσεως C, γεννήσεως PG.

ipsis reliquum erat, quoniam optata eorum evaserant. populus autem
 omnis exsultabat, principesque tanto voluptate affectos cernens, ea-
 dem laetitia perfundebatur atque gestiebat. aulae gaudii plenam
 cerneret, nec usquam moeror aut alia ulla cogitatio erat, aliis ex
 iatimo animo laetantibus, quotquot benevoli erant, aliis fingentibus
 laetitiam. nam sunt fere qui parent infesto in dominos animo, sed
 simulatione plerumque et assentando demereri student principes. ni-
 hilominus tamen comunem tum cerneret laetitiam, similiter affectis
 omnibus. ceterum puerulus fusco erat colore, lata fronte, aridulis ge-
 nis; nasus neque simus erat, neque aduncus, sed forma inter utrum-
 que media, oculi nigri ingeniumque alacre, quantum ex infantis cor-
 pore conicere licet, prodentes. hunc filiolum cum ad imperatoris di-
 gnitatem extollere eique velut hereditatem Romanorum imperium re-
 linquere cuperent, in magna dei ecclesia eum sacro baptismate ini-
 tiandum et coronandum curant. haec igitur porphyrogenitis nobis ab
 ipsis ortus primordiis contigerunt; quae postea acciderunt, suo quid-
 que narrabuatur loco.

9. Ὁ μέντοι αὐτοκράτωρ Ἀλέξιος τῶν παραλίων τῆς Βιθυνίας καὶ αὐτῆς Βοσπόρου καὶ τῶν ἀνωτέρω χωρῶν τοὺς Τούρκους ἀπελάσας, μετὰ τοῦ Σολυμᾶ εἰς εἰρηνικὰς ἐξελη-
 5 καὶ οὕτω πρὸς τὸ Ἰλλυρικὸν τὰς ἡνίας στρέψας, τὸν τε Ῥομ-
 πέρτον καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Βαϊμουῦντον πολλὰ μογήσας κατὰ
 κράτος ἤττησε, καὶ μεγίστης συμφορᾶς τὰ κατὰ τὴν ἐσπέ-
 ραν ἐρρύσατο. κάκειθεν ἐπανελθὼν, αὐθις τοὺς ὑπὸ τὸν
 10 Ἀπελχασῆμ Τούρκους οὐ τὴν ἔω ἀπλῶς κατατρέχοντας εὐ-
 ταύτη χωρίων κατεληλυθότας. ὅπως μὲν οὖν ὁ Ἀμῆρ Σολυ-
 μᾶς τῆς Νικαίας ἐξελθὼν, τουτοῖν τὸν Ἀπελχασῆμ φρουρὸν
 αὐτῇ καταλέλοιπεν, ὁ δὲ Πουζᾶνος παρὰ τοῦ Περσῶν σουλ-
 τᾶν πρὸς τὴν Ἀσίαν ἐξεπέμφθη καὶ παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ D
 15 σουλτᾶν Τουτούση ἤττηθεις ἀνηρέθη, καὶ τὸν Τουτούσην
 μετὰ τὸ τὸν Πουζᾶνον ἠτῆσαι οἱ ἀνεψιαδεῖς αὐτοῦ ἀπέπνι-
 ξαν, ἀρκετὸν ἤδη διηγέσθαι. ἀνὴρ τις ἐξ Ἀρμενίας ὀρμώ-
 μενος Φιλᾶρετος τὴν ἐπωνυμίαν, περιβλεπτος ἐπ' ἀνδρεία καὶ
 φρονήσει, εἰς τὴν τοῦ δομestikάτου ἀξίαν παρὰ τοῦ προβε-
 20 βασιλευκότος Ῥωμανοῦ τοῦ Διογένους ἀνεπαχθεῖς, καὶ τὰ
 συμβάντα τῷ Διογένει θεασάμενος καὶ τὴν τῶν ὀμμάτων αὐ-
 τοῦ στέρησιν βεβαιωθείς, διαφερόντως τοῦτον ποθῶν, οὐκ P. 169

1. Ἀλέξιος om. A. 3. Σολυμᾶν G. ἐξεληλύθει C, ἐληλύθει
 PG. 10. προποντιδος αὐτῆς A. 11. ταύτης ΔG. 16. τὸ
 om. G. 17. ἀρκετὸν P. 18. Φιλᾶρητος G. 21. ξυμ-
 βάντα G.

9. Imperator Alexius, Turcis ex Bithyniae et ipsius Bospori oris superioribusque regionibus pulsis, cum Solymano pacem fecerat, ut supra narravimus, tum versis in Illyricum habenis, Robertum filiumque eius Boëmundum multa perpessus plane devicerat et occidentem calamitate maxima liberaverat. inde reversus, rursus Turcas, qui Apelchaseo parebant, non Orientem modo invadentes invenit, sed ad ipsam usque Propontidem et maritimas circa regiones progressos. iam vero quomodo Amer Solymas Nicaea proficiscens hunc Apelchaseum praesidio urbis praefecerit, Puzanus autem, a Persarum sultano in Asiam missus, a sultani fratre Tutuse victus occisusque sit, Tutusen rursus post superatum Puzanum consobrini eius stragulaverint, narrare incipiam. vir ex Armenia oriundus, Philaretus nomine, fortitudine ac prudentia insignis, ad domesticatus dignitatem ab imperatore Romano Diogene evectus, cum quae acciderant Diogeni vidisset, et luce eum privatum esse certo comperisset, quoniam egregie eum diligebat, ferendum

ἔφερον. ἀλλ' ἀποστασίαν μελετήσας, τὴν τῆς Ἀντιοχου ἔξου-
 V. 135 σίαν ἐαυτῷ περιεποιήσατο. καθ' ἐκάστην δὲ τῶν Τούρκων
 ληϊζομένων τὰ πέριξ, ἐπεὶ μὴ ἄνεσις τούτῳ ἐδίδοτο, ἐσκέ-
 ψατο προσελθεῖν τοῖς Τούρκοις καὶ περιτμηθῆναι, ὡς ἔθος
 αὐτοῖς. ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ ἐνέκειτο σφόδρα τοῦτον τῆς παρα- 5
 λόγου ἀνακόπτων ὁρμῆς, ἀλλ' οὐκ εἰσηκούσθη τὰ λήονα συμ-
 βουλευῶν. περίλυπος τοίνυν γινόμενος, δι' ἡμερῶν ὀκτώ κατα-
 λαμβάνει τὴν Νίκαιαν, καὶ προσελθὼν τῷ Ἀμῆρ Σολυμᾷ διε-
 B γείρει τοῦτον εἰς πολιορκίαν τῆς Ἀντιόχειας, τὴν τοῦ σουλτα-
 νικίου τηρικαῦτα περιβεβλημένον ἀξίαν, καὶ πρὸς τὸν πόλεμον 10
 τὸν κατὰ τοῦ πατρὸς παροξύνει. πείθεται τούτοις ὁ Σολυ-
 μᾶς, ἐν δὲ τῷ πρὸς Ἀντιόχειαν μέλλειν ἀπέρχεσθαι τὸν
 Ἀπελχασῆμ κατέλιπε φύλακα τῆς Νικαίας ὑπρέχοντα πάν-
 των τῶν ἡγεμόνων, ἡγεμόνα τοῦτον κατονομάσας. ἐκεῖνος δὲ
 συνεφερόμενον ἔχων καὶ τὸν τοῦ Φιλαρέτου υἱόν, διὰ δω- 15
 δεκα νυκτῶν (διὰ τὸ ἀνύποπτον τὰς γὰρ ἡμέρας ἡρέμει) κα-
 ταλαμβάνει τὴν Ἀντιόχειαν, καὶ ἐξ ἐφόδου ταύτην κατέσχευεν.
 ἐν τούτοις δὲ καὶ ὁ Χαρατικῆς λαθραίως συλᾷ τὴν Σινώπην,
 C χρυσοῖον ἱκανὸν καὶ χρήματα τῶν βασιλικῶν ταμείων κείθε
 ἐναποκείμενα μεμαθηκώς. ὁ δὲ Τουτούσης τοῦ μεγάλου σουλ- 20
 τῶν ἀδελφός, τῶν Ἱεροσολύμων καὶ τῆς Μεσοποταμίας ἀπάσης

4. περισημηθῆναι P. 7. καταλαμβάνει P in margine, κατέλαβεν PG.
 9. σουλτανικίου: σουλτάν καὶ οὐ G. 11. παροτρύνει C, παρω-
 τρύνει G. 12. τὸν μὲν G. 13. φύλακα om. G. 16. διὰ τὸ
 ἀνύποπτον (τὰς γὰρ ἡμέρας ἡρέμει) P, γὰρ om. G, add. F. lege
 γὰρ τὰς. 18. Σιωπὴν PG, Σινώπην CF et in margine P.
 19. χρήματα τῶν C, χρημάτων PG.

illud non existimavit. sed defectionem molitus, Antiochiae urbis impe-
 rium sibi comparavit. Turcis autem omnem circa regionem quotidie
 vexantibus, cum quiete frui omnino non liceret, transfugere ad Tur-
 cas et circumcidendum, ut mos ipsis est, praebere se in animo erat.
 filius eius magnopere institit ab insano consilio patrem revocare; sed
 auditus non est, meliora suadens. magno igitur moerore afflictus,
 octo diebus Nicaeam pervenit, Ameremque Solymam, sultanicii digni-
 tatem eo tempore adeptum, adiit, ad Antiochiam obsidendam atque
 ad bellum patri inferendum concitans. obsequitur Solymas, et cum
 Antiochiam profecturus esset, Apelchasemo custodiam Nicaeae commi-
 sit, qui omnium ducum praestantissimus esset, ducis nomen eidem
 tribuens. ipse, Philareti filio comite, post duodecim noctium iter (nam
 ut improvise adveniret, diebus quiescebat.) Antiochiam pervenit ur-
 bemque statim cepit. eo tempore Charatices Sinopem clam occupavit,
 ubi auri vim satis magnam et regii aerarii pecunias depositas esse

καὶ τοῦ Χάλεπ καὶ μέχρις αὐτοῦ τοῦ Βαγδά ἐξουσιάζων καὶ
 τῆς Ἀντιοχείας ἀντιποιούμενος, ἐπεὶ τὸν Ἀμῆρ Σολυμᾶν ἀφη-
 ναίζοντα ἔβλεπε καὶ τὴν τῆς Ἀντιοχείας ἀρχὴν ἐαυτῷ ἤδη
 περιποιούμενον, σὺν ὄλαις δυνάμεσιν ἐν μεταίχμῳ τοῦ Χάλεπ
 5 καὶ τῆς Ἀντιοχείας καταλαμβάνει. συνηθηκότος δὲ αὐτῷ
 τοῦ Ἀμῆρ Σολυμᾶ, πόλεμος εὐθύς ἀναρρήγνυται μέγας, καὶ ὁ
 ἀρχεμάχου τῆς μάχης γεγонуίας, νῶτα οἱ τοῦ Σολυμᾶ ὑπο-
 σχόντες προτροπάδην ἔφρευγον. πολλὰ δὲ τούτους θαρσύνων
 ὁ Σολυμᾶς, ἐπεὶ τῆς φυγῆς ἀποσχέσθαι οὐκ ἔπειθεν, ὑπερ-
 10 κεφαλῆς τὸν κίνδυνον ἐφιστάμενον ὄρων, παρεκκλίνας ἐν ἀκιν-
 δύνῳ τάχα ἐδόκει καθεστάναι, καὶ κατὰ γῆς τὴν ἀσπίδα τε-
 θεικῶς, ἐπ' αὐτῇ προσουδίας ἐκάθητο. ἀλλ' οὐ διέλαθῃ
 τοὺς ὁμοφύλους. προσεληλυθότες γὰρ αὐτῷ τινὲς τῶν σατρα-
 πῶν ἔλεγον τὸν θεῖον αὐτοῦ Τουτούσην μεταπέμπεσθαι αὐτόν.
 15 ὁ δὲ ἀνένευεν ὑφοροῦμενος τὸν ἐξ αὐτοῦ κίνδυνον. ἐγκειμέ- P. 170
 νων δὲ τῶν σατραπῶν, ἐπεὶ οὐ πρὸς ἰσχύος αὐτῷ ἀντικαθί-
 στασθαι ἦν, οἷα μόνῳ ὄντι, τοῦ κουλεοῦ τὸ ξίφος σπασάμε-
 νος, κατὰ τῶν ἰδίων ὥς σπλάγχθων διαμπερὲς τὸ ξίφος ἐλά-
 20 τες τῶν τοῦ Ἀμῆρ Σολυμᾶ δυνάμεων προσχωροῦσι τῷ Του-
 τούση. ὁ δὲ μέγας σουλτᾶν ταῦτα μεμαθηκῶς καὶ δεδιὼς
 τὸν Τουτούσην ἰσχυροποιούμενον ἤδη, ἀπέστειλε πρὸς τὸν

6. πόλεμος — Σολυμᾶ om. CG. 14. ἔλεγον om. G. post αὐ-
 τόν add. PG ἀνέπειθον, om. C. 17. κουλεοῦ FC, κολεοῦ PG.

didicerat. sed Tutuses, magni sultani frater, qui Hierosolymis et Me-
 sopotamiae toti et Chalepo atque adeo ad Bagdam usque imperita-
 bat et Antiochia potiri expetebat, ubi Amerem Solymam defecisse et
 Antiochiae imperium sibi iam comparasse cerneret, copiis omnibus
 profectus, Chalepum inter atque Antiochiam consedit. occurrente
 Amere Solyma, proelium statim exortum est magnum: in quo post-
 quam ad manus ventum est, Solymae copiae terga dantes effuse fu-
 giebant. maguopere cohortatus Solymas, cum e fuga revocare eos non
 posset, quantum sibi periculum impenderet, perspicens, declinavit
 et ubi in tuto constitisset sibi visus est, clipeo humi apposito, sub-
 sedit. neque tamen latuit populares. accedentes enim ad eum satra-
 paé nonnulli, a patruo ipsius Tutuse se missos dicebant, qui eum
 acciret; at ille renuit, periculum ex eo metuens. instantibus autem
 satrapis, ubi vi resistere non poterat, quippe qui solus esset, edu-
 ctum e vagina gladium in sua intrusit viscera, transfossoque corpore
 malus male periit. statim igitur quae reliquae erant Ameris Solymae
 copiae, ad Tutusem transeunt. his magnus sultanus auditis, cum Tu-
 tusem potentio rem iam factum metueret, Siausio ad imperatorem mis-

αὐτοκράτορα τὸν Σιαοὺς, μηνύσας αὐτῇ περὶ κήδους καὶ ὑποσχόμενος, εἰν τοῦτο γένηται, ἀναστεῖλαι μὲν τοὺς Τούρκους τῶν τῆς παραλλίας μερῶν καὶ παραδοῦναι οἱ τὰ κάστρα καὶ ὀλοψύχως βοηθεῖν. τοῦτον θεασάμενος ὁ βασιλεὺς καὶ τὰς Β τοῦ σουλτᾶν γραφὰς ἔπαναγνούς, περὶ μὲν τοῦ κήδους οὐδένα 5 λόγον ἐπεποίητο, τὸν δὲ Σιαοὺς νουνεχῆ ἄνδρα θεασάμενος, ἐπυθάνετο, πόθεν τε ὄρηται καὶ τίνες οἱ τούτου γονεῖς.

V. 136 τοῦ δὲ μητρόθεν μὲν εἰς Ἰβήρων εἶναι λέγοντος, τὸν δὲ τούτου πατέρα Τούρκον ἀνομολογοῦντος, πολλὴν ὁ αὐτοκράτωρ πραγματείαν ἐπεποίητο, ὥστε τοῦ θείου βαπτίσματος τοῦτον τυ- 10 χεῖν. συνέθετο πρὸς τοῦτο ὁ Σιαοὺς καὶ πίστει εἰδεδόκει τῷ αὐτοκράτορι, ὥστε μὴ παλιννοστῆσαι, τοῦ θείου φωτισματος τυχών. καὶ ἐπεὶ ἐντεταμένον ἦν αὐτῷ δι' ἐγγράφου προσαξέως σουλτανικῆς, ἐν' εἶπερ ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸ τελέ- Cσαι τὸ μετ' αὐτοῦ κήδος προθυμηθεῖη, ἅπαντας τοὺς τῆς κα- 15 ραλλίας πόλεις κατασχόντας σατράπας ἀπελάσαι ἐκεῖθεν, τὸ περὶ τούτων διαλαμβάνον σουλτανικὸν γράμμα ὑποδεικνύς αὐτοῖς, ταύτη τῇ γραφῇ συγχρησασθαι ὁ βασιλεὺς τῷ Σιαοὺς ἐπέθετο, καὶ ἐπὶν τούτους ἐκεῖθεν ἀπελάσαι, τὰς σουλτανικὰς ὑποδεικνύων γραφὰς, αὐθις πρὸς τὴν βασιλείουσαν 20 ἔπαναστρέψαι. ὁ δὲ μάλιστα προθύμως τὴν Σινώπην πρότερον καταλαβεῖν καὶ τὰς σουλτανικὰς ἐπιστολάς ὑποδείξας τῷ Χα-

1. Σιαοὺς F et in margine P, Οὐσίαν PG hic et infra, Οὐσιᾶς C.
 4. τοῦτο G. 11. εἰδεδόκει P. 12. φωτισματος F, βαπτίσματος PG.
 16. κατασχόντας F, παρασχόντας PG.

so, affinitatem eius ambit, pollicens, si voti compos fieret, abducturum se Turcas ex cunctis orae maritimae regionibus et castella ibi sita traditurum omnique studio auxiliaturum esse. quem ubi conspexit imperator et sultani litteras legit, affinitatis quidem nullam habuit rationem; ceterum Siausum, prudentia eius perspecta, interrogavit, cuius esset et quibus parentibus ortus. eo respondente, matrem sibi ex Iberis fuisse, patrem tamen Turcam, imperator omnem curam adhibuit, ut sacro is baptismo se iniiciendum praerberet. annuit Siaus fidemque imperatori dedit, se domum non rediturum, ubi divini particeps baptismatis factus foret; cumque ipsi mandatum esset scriptis a sultano litteris, ut si imperator ad affinitatem iungendam paratus esset, omnes qui urbes maritimas tenerent satrapas inde pelleret, exhibitis sultani litteris, quibus id praescriptum esset, imperator persuasit Siaus, isto diplomate uteretur et, expulsi hoc modo satrapis, in urbem rediret. itaque libentissime Sinopem primum profectus, Charaticem, sultani litteris ostensis, inde eiecit, ne uno qui-

ρατικῆ, ἐκεῖθεν αὐτὸν ἀπήλασεν, μηδ' ἄχρις ἐνὸς ὀβολοῦ τῶν βασιλικῶν ὑποκρατήσαντα χρημάτων. γίνεται δέ τι τοιοῦτον. ἐν τῇ τῆς Σινώπης ἐξέρχουσαι αὐτὸν κατεμάξας τὸ ἐπ' ὀνόματι τῆς ὑπεραμώμου δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου τέμενος, D
5 δαίμονί τινι καθάπερ ἀλάστορι ἐκ θείας προνοίας παραδοθεὶς, ἔκειτο ἀφρίζων· καὶ οὕτως ἐκεῖθεν δαιμονίων ἐξελήλυθει. καὶ τὴν μέντοι κυρίαν τῆς Σινώπης ὁ Σιαοὺς Κωνσταντίνῳ τῷ Δαλασσηνῷ ἀνέθετο, ἐπ' αὐτῷ παρὰ τοῦ βασιλέως ἀποσταλέντι, καὶ οὕτω τὰς ἄλλας πόλεις περιῶν καὶ 10 τὰς σουλτανικὰς τοῖς σατραπῆαις ὑποδεικνύων γραφάς, ἐκεῖθεν ἐξήλαυσε, παραδιδούς πρὸς τοὺς τοῦ αὐτοκράτορος σατραπῆαις. ταῦτα οὖν ὁ Σιαοὺς διαπραξάμενος, ὑποστρέφει πρὸς αὐτὸν, κἀντέυθεν τοῦ θείου βαπτίσματος τετυγχκῶς P. 171
καὶ πολλῶν δωρεῶν ἐπαπολαύσας δούξ' Ἀρχιᾶλου προχει-
15 ρίζεται.

10. Τῆς σφαγῆς δὲ τοῦ Ἀμῆρ Σολυμᾶ κατὰ τὴν Ἀσίαν ἄπασαν διαδραμούσης, ὅποσοι τῶν σατραπῶν πόλεις καὶ πόλινια ἔτυχον φυλάσσοντες, ἕκαστος ὅπερ ἔτυχε φυλάσσων κάστρον κατέσχε καὶ ἰδιοποίησατο. καὶ γὰρ ὀπηρῆκα πρὸς 20 τὸν Ἀπελχασῆμ τὴν Νίκαιαν παρεδίδου φρουρεῖν ἐν τῇ πρὸς τὴν Ἀντιόχειαν αὐτὸν ἀπιέναι, διαφόροις σατραπῆαις τὰ τε κατὰ τὴν παραλίαν καὶ τὴν Καππαδοκίαν καὶ τὴν ἄπασαν Ἀσίαν, ὡς εἴρηται, ἀνέθετο, ὥστε ἕκαστον τὸ ἴδιον λάχος

1. ὀβολοῦ add. C.

2. lege ἐπικρατήσαντα.

8. Δαμασσηνῷ G.

αὐτῷ C, αὐτὸ PG.

11. τοὺς τοῦ om. G.

12. ὑποστρέφει

C, ὑποστρέφη PG.

dem obolo ex regia pecunia potitum. accidit enim tale quippiam. Sinope egrediens, cum immaculatae dominae nostrae deiparae templum violasset, daemones velut ultori per divinam providentiam traditus, iacebat spumam agens; atque ita furore agitated, urbe exiit. praefecturam autem Sinopes Constantino Dalasseno Sias tradidit, qui ab imperatore ad id ipsum missus erat. dein reliquas urbes circuiens, sultani scripto satrapis monstrato, eos eiecit imperatorisque satrapis urbes commisit. haec postquam Sias perfecit, ad imperatorem reversus, sacrum baptismum accepit, multisque muneribus ornatus, etiam Anchiali dux creatus est.

10. Caede Ameris Solymae per totam Asiam vulgata, quicumque satraparum urbibus et oppidis praefecti erant, suam quisque arcem detinebant sibi vindicabant. etenim cum Apelchaseo, Antiochiam profecturus, Nicaeae custodiam committeres, compluribus satrapis oram maritimam et Cappadociam omnemque Asiam, ut narravimus, tradidit, ut quem quisque locum sortitus esset, eum tueretur, quoad ipse inde rediret. Apelchaseo, archisatrapa tum temporis Nicaeae,

Β φρουρεῖν, τὴν αὐτοῦ ἐκεῖθεν ἐπανέλευσιν ἀπεκδεχόμενον. ὁ δὲ Ἀπελχασήμ ἀρχισατράπης τῷ τότε τῆς Νικαίας ὄν, ταύτην κατασχών, ἐν ἧ καὶ τὸ σουλτανίκιον ἦν, καὶ τῷ ἰδίῳ ἀδελφῷ Πουλχάσῃ τῶν κατὰ τὴν Καππαδοκίαν παραχωρήσας, ἐν ἀμεριμνίᾳ τε ἦν, τὴν τοῦ σουλτανικίου ἀξίαν περιζώσασθαι οἰόμενος καὶ ἤδη ἐν χερσὶ νομιζῶν κατέχειν, (δεινός γὰρ ἦν ὁ ἀνὴρ καὶ φιλοκίνδυνος,) καὶ ἀρκεῖσθαι τοῖς ἐνοῦσιν οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ προνομεῖς ἀποστέλλων, τὴν Βιθυνῶν ἐληΐζετο ἅπασαν καὶ μέχρις αὐτῆς Προποντίδος. τῇ γοῦν προτέρᾳ μεθόδῳ χρησάμενος ὁ αὐτοκράτωρ, τοὺς μὲν προνομεῖς ἀνέστειλε, τὸν δὲ Ἀπελχασήμ πρὸς εἰρηνικὰς σπονδὰς C συνήλαυσε. βυσσοδομεύοντα δὲ τοῦτον διαγιγνώσκων αἰεὶ κατ' αὐτοῦ καὶ τὰς σπονδὰς ἀναβαλλόμενον, δεῖν ἐλογίσαστο κατ' αὐτοῦ ἀξιομάχον ἐπέμψαι παράταξιν. τὸν Τατικίον δέ, περι V. 137 οὔ ἐν πολλοῖς ὁ λόγος ἐμέμνητο, μετὰ δυνάμεως ἀποχρώσεως 15 πέπομφε κατὰ τῆς Νικαίας, ἐντειλάμενος αὐτῷ μετὰ βουνηχίας τοῖς ἐχθροῖς ἀντικαταστήναι, εἰ γε τέως ἐντυχεῖν ἔξωθεν τισι γένοιτο. ἀπελθόντος δὲ τοῦ Τατικίου καὶ ἀγχοῦ τῶν τειχῶν σχῆμα παρατάξεως διατυπώσαντος διὰ τὸ μηδένα τῶν Τούρκων τηλικαῦτα παρεῖναι, ἀναπετάσαντες οἱ Τούρκοι εἰς 20 D διακοσίους ποσούμενοι ἀθρόως κατ' αὐτοῦ ἐξιππάσαντο. οἱ δὲ Κελτοὶ (ἦσαν γὰρ ἱκανοὶ) τούτους θεασάμενοι, κατὰ πρόσ-

2. ταύτην om. G. 5. τε: τέως C.
 προνομεῖς C, ἀλλ' εἰς προνομίας PG.
 παράταξιν: στρατεύμα P in margine.
 τισι ἐντύχοιεν C et in margine P.

ἐξουσίαν C. 8. ἀλλὰ
 Βιθυνίαν G. 14.
 17. εἶγε τέως ἔξωθεν
 20. post ἀναπετάσαντες
 exidisse videtur τὰς πύλας.

cum hanc urbem obtineret, ubi etiam sultanicium erat, et fratri suo Pulchrasae Cappadociam concessisset, securus erat, sultanicii dignitatem assecuturum se sperans atque in manibus iam tenere ratus: alacer enim erat atque ad pericula promptus: neque se finibus rerum suarum continebat, sed missis, qui praedam agerent, Bithyniam universam depopulabatur usque ad ipsam Propontidem. iisdem igitur, quam antea, artibus imperator usus, et praedatores repressit, et Apelchaseum ad pacem ineundam adegit. sed cum clandestina adversus se consilia eum semper agitare intelligeret et foedus procrastinare, validum contra eum exercitum mittendum censuit. itaque Taticium, cuius saepe narratio mentionem fecit, cum copiarum vi idonea Nicaeam misit praecepitque, ut caute atque prudenter hostes aggrederetur, si quando contingeret, ut extra urbem aliquibus occurreret. Taticius, cum eo advenisset et aciem muris, nemine Turcarum tum obstante, admovisset, Turcae, numero ad ducentos, portis erumpunt et agmine in eum invehuntur. quos conspicati Galli,

ωπον σφοδρῶ τῇ ὄνμῃ δόρατα μακρὰ ἐναγκαλισάμενοι καὶ αὐτῶν ἴενται, καὶ ἱκανοὺς τρώσαντες εἴσω τοῦ κάστρου τοὺς λειποὺς συνήλασαν. ὁ δὲ γε Τατίκιος ἴστατο αὖθις ἐπὶ ταύτου τοῦ σχήματος τῆς παρατάξεως μέχρις ἡλίου δυσμῶν. ἐπεὶ 5 δὲ μηδεὶς ἔξω πυλῶν τῶν Τούρκων ἑωρᾶτο, ἀναποδίσας κατὰ τὴν Βασιλείαν τὸν χάρακα ἐπήξατο, δύο πρὸς τοῖς δέκα σταδίους τῆς Νικαίας ἀπέχουσαν. νυκτὸς δὲ τις προσεληλυθὼς αὐτῷ ἀγρότης τὸν Προσοῦχ διενίστατο μετὰ πεντήκοντα χιλιάδων ἐπικαταλαμβάνειν παρὰ τοῦ νεωστὶ γεγονότος σουλ-Ρ. 172
 10 τῶν τοῦ Παργιαροῦχ ἀποσταλέντα. ταῦτα ὁ Τατίκιος καὶ δι' ἑτέρων ββαιωθεῖς, ἐπεὶ πρὸς τοσαῦτα πλήθη δυνάμεις τὰς ἀντικαθισταμένας οὐκ εἶχεν, ἀναλύων τὰ δόξαντα πρότερον, ἀγαπητὸν ἐλογίζετο, εἰ τὸ δπλιτικὸν ἅπαν σῶον διατηρήσειεν, καὶ μὴ πολλοστὸς πρὸς ὑπερπληθεῖς καὶ ἰσχυρωτέρους 15 μαχόμενος τὸ πᾶν ἀπολέσειεν. ἔνθεν τοι καὶ τὴν βασιλεύουσαν κατὰ νοῦν εἶχε καὶ πρὸς ταύτην ἑώρα, διὰ τῆς Νικομήδους βουλόμενος ἐπαναστρέψαι. ὁ δὲ Ἀπελχουσμ ἄνωθεν τοῦ τείχους θεασάμενος αὐτὸν πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀπονευσκότα καὶ ἤδη καὶ πορευόμενον, ἐξεληλυθὼς 20 παρείπετο, ἵνα ἐπ' ἂν ἐν ἐπικαίρῳ τόπῳ τοῦτον στρατοπεδεύσαντα θεάσεται, προσβαλῆ. καταλαμβάνοντα δὲ τοῦτον τὴν Πρένετον ἐφθακῶς, ζυμμίγνυσι τε αὐτῷ καὶ ἐκθύμως τὴν

3. γε om. G. 10. Παργιαροῦχ C et in margine P, Παραγιαροῦχ PG. 12. τὰς add. C. 13. δπλιτικὸν G. 14. ἰσχυρότερα G, ἰσχυρώτερα C. lege ἰσχυροτέρους. 16. ante διὰ add. G καὶ. 19. καὶ alterum om. G.

(erant enim sat multi,) recta in eos vehementi impetu, longis armati hastis, feruntur, multisque vulneratis, reliquos in arcem repellunt. quo facto, Taticius eodem rursus ordine stetit usque ad solis occasum; cumque nemo Turcarum extra portas conspiceretur, regressus ad Basileam castra posuit, quae duodecim stadia ab Nicaea abest. nocte autem rusticus eum adiit, qui Prosuchum cum quinquaginta millium exercitu appropinquare affirmavit, ab eo qui nuper factus esset sultano Pargiarucho missum. de quibus cum Taticius etiam ab aliis certior factus esset, quoniam tantae hominum multitudini copias suas impares erant, abiecto priori consilio, satius existimavit, exercitum totum incolumem servare, nec copiis multesimis adversus longe plures validioresque pugnans, summam rei perdere. itaque ad urbem regiam animo converso, per Nicomediam revertere statuit. sed Apelchadem cum de muro eum Cpolin versus iter iam ingredientem cerneret, eductis copiis secutus est, ut si suo eum loco castra metatum conspiceret, aggredieretur. Preneti assequitur Taticium, pu-

μάχην ἀναρρήγνυσιν. ὁ δὲ Τατίκιος θῦπτον τὰς δυνάμεις εἰς πολέμου τύπον καταστησάμενος, τοῖς Κελτοῖς τὴν πρώτην κατὰ τῶν βαρβάρων ἵππασίαν καὶ τὴν τοῦ πολέμου συμβολὴν ἐπέτρεψεν. οἱ δὲ δόρατα μακρὰ ἐναγκαλισάμενοι, χαλασάντες ὄλας ἤνιαι, ὡς πῦρ κατὰ βαρβάρων ἔνται, καὶ διακό-5 ψαντες τὰς φάλαγγας τρέπονσι κατὰ κράτος. καὶ οὕτω πρὸς τὴν βασιλεύουσαν διὰ τῆς Βιθυνῶν ὁ Τατίκιος ἐπανέρχεται. ὁ μέντοι Ἀπελχασὴμ οὐδαμῶς ἤρεμειν ἤθελεν. ἐπιθυμητικῶς γὰρ εἶχε τὰ σκῆπτρα τῆς Ῥωμαίων ἀναδήσασθαι ἀρχῆς· εἰ δὲ μὴ τοῦτο, ἀλλὰ γε τῶν περὶ τὴν θάλατταν πάντων καὶ 10 αὐτῶν δὴ τῶν νήσων τὴν ἐξουσίαν ἐσχηκέναι. τοιαῦτα οὖν λογιζόμενος, πρότερον μὲν ληστρικὰς νῆας κατασκευάζειν διεννοεῖτο, τὴν Κίον καταλαβὼν· πόλις δὲ αὕτη Βιθυνῶν παρὰ θάλατταν διακειμένη· καὶ προέβαιεν, ὡς ᾤετο, κατὰ σκοπὸν αὐτῷ, ἀπαριζομένων τῶν νηῶν. οὐδὲ τοῦτο τὸν αὐτοκράτο- 15 ρα διέλαθεν. καὶ παραχρῆμα τὰς παρατυχοῦσας διήρεις τε καὶ τριήρεις καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ναυτικῶν ἐξοπλίσας, Μανουὴλ τὸν Βουτουμίτην δοῦκα προβαλλόμενος, κατὰ τοῦ Ἀπελχασὴμ ἀπέστειλεν, ἐπισκήψας σπεῦσαι τὰς ἡμιτελεῖς τοῦ Ἀπελχασὴμ νῆας ἐμπρῆσαι, ἐν ὁποῖα καταστάσει ταύτας εὐρήσει. ἀλλὰ καὶ 20 τὸν Τατίκιον μετὰ ἀποχρώσεως δυνάμεως ἠπειρόθεν κατ' αὐ-

V. 138 τοῦ ἐκπέμπει. ἀμφοτέρων οὖν τῆς πόλεως ἐξεληλυθόντων, ἐπεὶ τὸν Βουτουμίτην ὁ Ἀπελχασὴμ διαπόντιον μετὰ σφοδρᾶς τῆς

7. τῆς C; τῶν PG.

11. ἐσχηκέναι τὴν ἐξουσίαν G.

14.

lege τὰ κατὰ σκοπὸν ut supra 270, 4.

23. Βουτουμίτην P,

alterum CG.

gnamque fortiter committit. at Taticius, exercitu celeriter in aciem constituto, Gallos primum in barbaros impetum atque impressionem facere iussit; qui hastis correptis longis, effusissimis habenis, velut ignis barbaros invadunt et, disiecta eorum acie, in fugam effusam vertunt. sicque in urbem regiam per Bithyniam Taticius reversus est. verum Apelchamem quiescere omnino noluit. appetebat enim imperii Romani sceptrum, sin minus, totam certe oram maritimam ipsasque adeo insulas. talia igitur affectans, primum piraticas naves exstruere decrevit, occupata Cio, quae urbs Bithynorum est maritima; consiliumque bene ipsi procedere videbatur, cum naves iam exstruerentur. neque id imperatorem latebat; qui armatis statim, quas ad manum habuit biremes et triremes ceteraque navigia, Manuelem Butumitem classi praepositum contra Apelchamem misit mandavitque, ut festinaret semiperfectas Apelchamem naves incendere, quocumque in statu eas reperiret. etiam Taticium terra cum copiarum vi satis magna adversus eum misit. utroque urbe egresso, ubi Butumitem mari magna celeritate iam adventantem Apelchamem conspexit hostesque

ἑύμης ἤδη καταλαμβάνοντα ἐθεάσατο, ἐμμεμαθήκει δὲ καὶ τῶν
 ἐξ ἠπείρου ἐπικυταλαμβανόντων, καὶ τὸν τόπον, ἐν ᾧ ἔτυχε,
 μὴ συμβαλλόμενον αὐτῷ λογίζεται διὰ τὸ τραχὺ καὶ στενόν P. 173
 καὶ τοῖς τοξόταις πάντη ἀκατάλληλον, ὡς μὴ ἀποχωρῶντα
 5 τούτοις πρὸς τὰς κατὰ τῶν Ῥωμαίων ἰππασίας, ὑπάραις ἐκελ-
 θεν εἰς ἐπίκαιρον τόπον ἐβουλεύσατο τὰς δυνάμεις καταθεῖ-
 ναι. καταλαμβάνει τοίνυν τόπον, παρὰ μὲν τῶν Ἀλυκᾶς ὀνο-
 μαζόμενον, παρὰ δὲ τῶν Κυπαρίσσιον. ἐφθασκῶς δὲ ὁ Βου-
 τουμίτης διαπόντιος, θάττον ἢ λόγος τὰς τοῦ Ἀπελχασήμ
 10 ἡγᾶς ἐνέπηρσεν. τῇ δὲ μετ' αὐτὴν ἐξ ἠπείρου ἑλληλυθῶς καὶ
 ὁ Τατίκιος, ἐν ἐπικαίροις τὸ στράτευμα κατέθετο τόποις καὶ
 ἀπὸ πρῶτας μέχρι ἑσπέρας οὐκ ἐνεδίδου πῆ μὲν ἀκροβολιζό-
 μενος, πῆ δὲ μάχας συνάπτων μετὰ τοῦ Ἀπελχασήμ ἐπὶ Β
 ὄλαις πεντεκαίδεκα ἡμέραις. τοῦ δὲ Ἀπελχασήμ μὴδ' ὄλωσ
 15 ἐνδιδόντος, ἀλλ' ἰσχυρῶς ἀντικαθισταμένον, ἐκκακῆσαντες
 οἱ Λατίνοι, κἄν μὴ τὴν ἐκ τοῦ τόπου εἶχον βοήθειαν, ὄχλον
 ὕμωσ τὸν Τατίκιον, ἐν οὔτοι καὶ μῆνοι τὴν μετὰ τῶν Τούρ-
 κων ἀναδέξωνται μάχην. ὁ δὲ, κἄν μὴ κατὰ γνώμην τὸ
 πρᾶγμα ἐδόκει αὐτῷ, ἀλλὰ καθ' ἐκάστην ὁρῶν δυνάμεις
 20 Τουρκικὰς προσχωρούσας τῷ Ἀπελχασήμ, ὑπέβλεπε τῇ βουλῇ
 τῶν Λατίνων. καὶ περὶ ἀνατολῆς ἡλίου τὰς φάλαγγας κατα-
 στήσας, τὸν μετὰ τοῦ Ἀπελχασήμ συνῆψε πόλεμον. πολλοὶ

2. καταλαμβάνοντων PG. 3. λογίζοιτο C. 7. τοίνυν: τοῦ-
 τον G. 10. τῇ FP, τὴν CG. μετ' CG, κατ' P. 13.
 μετὰ FG, κατὰ PG. ἐπὶ G, ἐπ' P. 20. προσχωρούσας τῷ
 Ἀπελχασήμ Τουρκικὰς G. 22. μετὰ CG, κατὰ P. συνῆψε F,
 ἐνῆψε PG.

etiam terra appropinquare comperit, cum locum, in quo erat, ini-
 quum duceret, quod is asper, angustus sagittariisque nequaquam com-
 modus ad arcendum Romanorum equitatum esset: castris motis, copias
 loco idoneo collocare statuit. itaque locum petiit, ab aliis Haly-
 cas, ab aliis Cyparissium dictum. at Butumites mari advectus, cele-
 rius quam dici potest naves Apelchasei combussit; postridie terra
 etiam Taticius advenit, et exercitu idoneo loco disposito, a prima
 luce ad vesperam non intermisit modo velitari, modo cominus cum
 Apelchaseo pugnare conserere, per totos quindecim dies. Apelcha-
 semo autem nequaquam cedente, sed fortiter resistente, Latini mor-
 rae pertaesi, quamvis loci opportunitate parum adiuventur, tamen
 vel solis sibi ut cum Turcis congregari liceret, instabant. quae res etsi
 Taticio non satis probanda videbatur, tamen quoniam quotidie copias
 Turcicas Apelchaseo accedere videbat, Latinis obsecutus, acie
 sub ortum solis instructa, pugnam cum Apelchaseo capessivit. multi

C μὲν τῶν Τούρκων τηρικαῦτα κτείνονται, πλείστοι δὲ καὶ ἀλί-
 σκονται, οἱ δὲ πλείους τὴ νῦτα διδάσσει, μηδὲ τῶν οἰκείων
 σκευῶν φροντίδα ποιησάμενοι. καὶ αὐτὸς ὁ Ἀπελχασήμ κα-
 τευθὴ Νικαίας ἐλάσας μόλις διασώζεται. λείαν οὖν πολλὴν
 ἐντεῦθεν ἀναλαβόμενοι οἱ ὑπὸ τὸν Τατίκιον, πρὸς τὴν οἰκίαν 5
 παλινσοτοῦσι παρεμβολήν. ταῦτα μεμαθηκῶς ὁ αὐτοκράτωρ,
 ὅποτος ἐκεῖνος δεινὸς Θηρᾶσαι ψυχὴν ἀνθρώπου καὶ λιθίνην
 μαλάξαι φύσιν, γραφὴν τηρικαῦτα ἐκτίθεται πρὸς τὸν Ἀπελ-
 χασήμ, συμβουλευόν ἀποσχέσθαι μὲν τῶν τοιούτων κενῶν
 ἐπιχειρημάτων καὶ μὴ εἰς ἄερα πατεῖν, ἀλλὰ προσεληλυθέναι 10
 D τε αὐτῷ καὶ πολλῶν καμάτων ἑαυτὸν ἀπαλλάξαι, δωρημά-
 των τε δασιλῶν ἐπαπολαῦσαι καὶ τιμῆς. ὁ δὲ Ἀπελχασήμ,
 ἐπεὶ καὶ τὸν Προσουχ ἐμάνθανε πολιορκούντα τὰ κατεχόμενα
 ὑπὸ τινων σατραπῶν κάστρα, ἤδη δὲ καὶ τῇ Νικαίᾳ προσπε-
 λάξειν ἐφ' ᾧ πολιορκῆσαι ταύτην, τὴν ἀνάγκην φιλοτιμίαν, 15
 ὁ φασί, ποιησάμενος, ἅμα δὲ καὶ τῆς τοῦ βασιλέως γνώμης
 καταστοχασάμενος καὶ τεθυρηκῶς, τὴν μετ' αὐτοῦ εἰρήνην
 ἀσπάζεται. τῶν δὲ ἀναμεταξὺ εἰρηλικῶν σπονδῶν τελεσθει-
 P. 174 σῶν, μελετήσας καὶ ἕτερόν τι συνοῖσον ὁ αὐτοκράτωρ, ἐπεὶ
 οὐκ ἐνῆν ἄλλως ἀννοθῆναι τὸ σκοπούμενον, μετακαλεῖται τοῦ- 20
 τον εἰς τὴν βασιλευούσαν, ἐφ' ᾧ καὶ χρήματα λαβεῖν καὶ
 τρυφῆς ἄλις ἐπαπολαῦσαι καὶ οὕτως οἴκαδε ἐπαναστρέψαι.

1. πλείστοι: lege πολλοί.

2. μηδὲ: μετὰ G.

4. μόλις G.

7. δεινὸς add. CG et in margine P.

10. εἰς G.

16. καὶ om.

G. 18. ἀσπάσασθαι G.

19. post ἐπεὶ add. PG καὶ, om. C.

22. ἄλις τρυφῆς G.

tunc caesi Turcarum, multi capti, plurimi terga verterunt, nulla ne
 vasorum quidem suppellectillisque cura habita; ipse Apelchaseum Ni-
 caeam recta contendens, vix evasit. Taticii autem milites, multa
 potiti praeda, in castra redeunt. his imperator auditis, pro ea qua
 pollebat peritia hominum quantumvis pervicacium animos flectendi,
 litteras ad Apelchaseum dedit, quibus suasit, ut inanibus istis conati-
 bus desisteret, neve aere diutius verberaret, sed ad se potius veniret,
 ut et multis supersederet laboribus, et larga munera honoresque ad-
 pisceretur. Apelchaseum cum etiam Prosuchum didicisset arces a sa-
 trapas quibusdam occupatas obsidere, iamque obsessum adventare
 Nicaeam, necessitate, ut aiunt, in virtutem versa, quoniam idem
 mentem imperatoris perspiceret, animo fidenti pacem amplectitur.
 confecta inter utrumque pace, imperator etiam alterum commodum
 spectans, cum aliter perfici non possent, quas intenderat, in urbem
 regiam eum invitat, ut et dona acciperet et iucunditati se daret,
 sicque domum reverteretur. obsequitur Apelchaseum, et Cpolin pro-

πέιθεται ὁ Ἀπελχασήμ. καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν βασιλεύουσαν, παντοίας ἀξιοῦται φιλοφροσύνης. ὡς δὲ τὴν Νικομήδους (πόλις δὲ αὕτη μητρόπολις Βιθυνίας) κατεῖχον οἱ τῆς Νικαίας ἐξάρχοντες Τούρκοι, ἐκεῖθεν ὁ βασιλεὺς ἐλάσαι τούτους βου-
 5 λόμενος, ἕτερον παρὰ θύλατταν οἰκοδομῆσαι πολίχνιον δεῖν ἔκριεν, ἐν ὧσφ τὰ τῆς ἀγάπης ἤδραστο. τοιγαροῦν ἐν φορ- V. 139
 ταιγωγῶς ναυσὶν ἅπαντα τὰ πρὸς χρῆσιν χρειώδη σὺν αὐτοῖς οἰκοδόμοις ἐμβάλων ἐξαπέστειλε, τὴν τούτου οἰκοδομὴν Εὐ- B
 σταθίῳ τῷ τοῦ στόλου δρουγγαρίῳ ἀναθέμενος καὶ τὸ ἀπόρ-
 10 ρητον ἐκκαλύψας, ἐπισκήψας, εἴ τινες τῶν Τούρκων διέρ-
 χοιτο, παντοίως φιλοφρονεῖσθαι καὶ εἰς κόρον δίδοντα ἐπι-
 λαύνειν τῶν δωρεῶν, προστιθέναι δὲ τὸ μετ' εἰδήσεως τοῦ
 Ἀπελχασήμ τοῦτο οἰκοδομεῖν, εἴτα ἅπαν πλοῖον ἀπεῖρξαι
 τῶν τῆς Βιθυνίας παραλίων μερῶν, ὡς μὴ δῆλον αὐτῷ γενέ-
 15 σθαι τὸ γινόμενον. τῷ δὲ Ἀπελχασήμ καθ' ἐκάστην χρή-
 ματα διδοῦς, οὐκ ἐνεδίδου εἰς βλαναῖά τε προτρεπόμενος
 καὶ ἱππηλασίας καὶ κυνηγέσια, πρὸς δὲ καὶ τὰς κατὰ τὰς
 λεωφόρους ἰσταμένας στήλας ἀναθεωρεῖν· ἀλλὰ καὶ ἱππικὸν C
 ἀγῶνα δι' αὐτὸν ἐνστήσασθαι τοῖς διαφορῆτάις ἐκέλευσε κατὰ
 20 τὸ πάλαι τῷ μεγάλῳ Κωνσταντίνῳ οἰκοδομηθῆν θέατρον, καὶ
 καθ' ἐκάστην ἐν τούτῳ παραγίνεσθαι καὶ τὰς τῶν ἵππων δο-

6. an δέδραστο?

10. ἐκκαλύψας C, ἐγκαλύψας PG.

11.

ἐς P, εἰς G cum Tyrtaeo 2, 10, unde locutionem sumsit. δι-
 δόντα Diesterwegius, δίδοντας PG. ἐπαπολαύειν C, ἀπολαύ-
 ειεν G. lege ἐπελαύνειν. 12. δωρεῶν: χρειωδῶν C et in mar-
 gine P. 13. οἰκοδομῆσαι G.

fectus, benignissime habitus est. cum autem Nicomediam (urbs ea primaria est Bithyniae,) Turcae, qui Nicaeae imperitabant, tenerent, inde pellere eos imperator in animo habens, alteram ad mare arcem extruendam interea censuit, dum solennia, quibus illum colebat, celebrarentur. itaque rebus omnibus ad usum necessariis una cum ipsis structuribus in naves onerarias impositis dimisit eas, postquam Eustathio, classis drungario, cui aedificandi curam commiserat consiliumque communicaverat, praecepit, ut si forte Turcae praeterirent, omni eos humanitate prosequeretur et donis ad satietatem im-
 pleret, praeterea significaret, haud inscio Apelchasemo arcem extrui, denique omne navigium Bithyniae ora arceret, ne quae fierent iste resciret. interim Apelchasemum non destitit quotidianis demereri mun-
 neribus, ad balnea, ad ludos equestres, ad venationes invitare, praeterea ad lustrandas columnas in plateis positas adhortari. quin etiam certamen equestre eius gratia aurigas apparare iussit in teatro, quod magaus olim struxit Constantinus, atque ut eo quotidie iret equos-

κιμασίας ὄραν ἠρέθιζεν, ἔν τευθεν τριβομένον τοῦ καιροῦ, ἐκεχειρία τοῖς οἰκοδόμοις δίδοται. ὡς δὲ τὸ πολίχιον ἤδη τετέλεσται καὶ πέρας τὸ σκοπούμενον ἔσχηκε, πλείοσι δωρεαῖς τοῦτον ἀμειψάμενος, τῷ σεβαστοῦ τε ἀξιώματι τιμήσας καὶ ἐπὶ πλέον τὰς συνθήκας ἐμπεδώσας, διὰ τιμῆς ἑξέ-5 πεμψεν αὐτὸν διαπόντιαν. ἀγγελθείσης δὲ αὐτῷ τῆς τοῦ κάστρου οἰκοδομῆς, κὰν ἐπὶ τῇ τούτου ἀνεγέρσει κατετέτρωτο τὴν ψυχὴν, ἀλλ' οὖν τὸν ἀγνοοῦντα ὑποκριθεὶς, τὸ παράπαν ἐσίγησεν. τοιοῦτόν τι καὶ περὶ Ἀλκιβιάδου ἰστόρηται. οὗτω γὰρ κἀκεῖνος Λακεδαιμονίους ἐξηπατῆκει, μὴ συγχωροῦντας 10 P. 175 ἀνοικοδομηῆσαι Ἀθῆνας καθαιρεθείσας ὑπὸ Περσῶν. παραγωγείλας γὰρ ἀνοικοδομεῖν Ἀθηναίους, ἐκεῖνος ἀπώγστο πρεσβεύσων εἰς Λακεδαίμονα. εἶτα τῆς πρεσβείας τὸν χρόνον τριβόντος καὶ διδόντος τὸ ἐνδόσιμον τοῖς οἰκοδομοῦσιν, μετὰ τὴν ἑξαπάτην ὄλην ἤκουσαν Λακεδαιμόνιοι τὴν οἰκοδομὴν 15 Ἀθηνῶν. καὶ μέμνηται τῆς καλῆς ἀπάτης ταυτησὶ καὶ ὁ Παιανιεὺς ἐνιαχοῦ τῶν λόγων αὐτοῦ. τοιοῦτον ἄρα καὶ τοῦμοῦ πατρὸς τὰ ἐπινόημα ἦν, μᾶλλον δὲ καὶ Ἀλκιβιάδου στρατηγικώτερον. ἵπποδρομίαις γὰρ καὶ τρυφαῖς ἄλλαις τὸν βάρβαρον τοῦτον ὑποσαίνων καὶ εἰς ἡμέραν ἕξ ἡμέρας παρα- 20

1. ἠρέθιζεν CG, ἠρέθισεν P. 3. ἔσχηκε G, ἔσχηκεν P. 4. σεβαστοῦ Ducangius Gloss. II. p. 1342, σεβαστοτάτῳ PG. 7. ante κατετέτρωτο add. PG τὸ παράπαν, om. F. κατετέτρωτο FF, ἐτέτρωτο CG. 10. κἀκεῖνους P. 12. ἐκεῖνος F, ἐκεῖθεν PG. πρεσβεύσων F, πρεσβεύων PG. 14. τριβόντια G. 17. ἐνιαχοῦ τῶν: G in margine "f. ἐν εἰ τῷ τῶν." vid. annotat. 20. ἡμέραν C, ἡμέρας PG.

que probari spectaret, incitavit. id fecit eo consilio, ut dum tempus hic tali modo tereret, istis spatium ad aedificandum daretur. exstructa autem arce, ubi propositum ad finem pervenit, maioribus etiam donatum muneribus et augusti dignitate affectum, foedere confirmato, honorificentissime itinere maritimo dimisit. cumque is de arce exstructa certior factus esset, quanquam animum eius id pungebat, tamen silentio rem scire se dissimulavit. tale quid etiam de Alcibiade narratur. sic epim et ille Lacedaemonios sefellit, qui Athenas refici non permetterent a Persis deletas. postquam praecepit, ut Athenienses urbem renovarent, ipse legatus Lacedaemonem profectus est; ubi cum legationis tempus traxisset eiusque aedificandi otium dedisset, perfecta demum fraude, Lacedaemonii Athenas restitutas esse audierunt. cuius quidem fraudis egregiae meminit etiam Paeaneus alicubi in orationibus suis. tale etiam patris mei consilium, vel potius Alcibiade etiam prudentius. nam spectaculis aliisque voluptatibus barba-

πεμπόμενος, ἔφθασεν ἀπαρτίσας τὸ φρούριον. καὶ τηνικαῦ-
τα τοῦ σύμπαντος τελεσθέντος ἔργου, τὸν ἄνδρα τῆς βασιλί- B
δος ἀπέλυσε πόλεως.

11. Ὁ δὲ Προσοῦχ δεινὸς μετὰ δυνάμεως, ὡς ἠλπίζετο,
5 καταλαβὼν, ἐπολιόρκει τὴν Νίκαιαν, καθὼς ὁ τῷ Τατικίῳ νυ-
κτὸς προσεληλυθὼς τότε ἔλεγε. καὶ ἐπὶ μῆσι τρισὶ πολιορκῶν
ταύτην οὐκ ἐνεδίδου. ἐν στενῷ δὲ κομιδῇ τὰ κατ' αὐτοὺς οἱ
ἐντὸς καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Ἀπελχασῆμ ἐωρακότες καὶ μὴ ἐπι-
κλέον ἀντέχειν πρὸς τὸν Προσοῦχ δυνάμενοι, διαπεμψάμε-
10 μοι πρὸς τὸν βασιλέα ἤτιούντο τῆς ἐξ αὐτοῦ βοηθείας τυχεῖν,
κρείττον λέγοντες ἡγεῖσθαι δούλους αὐτοῦ ὀνομάζεσθαι ἢ τῷ
Προσοῦχ δοῦναι χεῖρας. ὁ δὲ παραχρῆμα τοὺς τῶν παρα- V. 140
τυχόντων ἐκκρίτους διελὼν, σημαίας τε καὶ σκῆπτρα ἀργυ- C
ρήλα ἐπιδιδούς, εἰς ἀρωγὴν τούτους ἐκπέμπει. οὐ γὰρ ἄν-
15 τικρος βοηθῶν τῷ Ἀπελχασῆμ στρατιὰν ἔπεμπεν, ἀλλὰ τὰ
τῆς βοηθείας ἐντεῦθεν κατὰ τὸν νοῦν τοῦ αὐτοκράτορος εἰς
κατάλυσιν τοῦ Ἀπελχασῆμ περιῖστατο. δύο γὰρ πρὸς ἀλλή-
λους μαχομένων ἐχθρῶν τῆς τῶν Ῥωμαίων ἡγεμονίας, ἔδει
τῷ ἀσθενεστέρῳ συνδέσθαι, οὐχ ἵνα ἐπικρατέστερος γένηται,
20 ἀλλ' ἵνα τὸν μὲν ἀποκρούσῃται, ἀφ' οὗ δὲ τὴν πόλιν ἐξέλη-
ται καὶ τὴν τέως μὴ οὔσαν ὑπὸ τὸν κύκλον αὐτοῦ ἰδίαν
ποιήσῃται, καὶ κατὰ μικρὸν ἐκ ταύτης ἑτέραν καὶ μᾶλα ἄλ- D

2. ἔργου F. δεινῆς coni. Diesterwegius. 8. lege δῆ. 14.
17. lege παρίστατο. 18. ἡγεμονίας τῆς τῶν Ῥωμαίων G. 19.
οὐχ G, οὐκ P.

rum demerens et de die in diem detinens, arcem extruxit; atque per-
fecto demum opere, ex urbe eum dimisit.

11. Ceterum Prosuch, postquam cum iugenti copiarum vi, ut
expectabatur, advenit, Nicaeam obsidione cinxit, prout Taticio nun-
tiaverat, qui noctu eum paulo ante adierat. tres menses in obsidione
urbis perseveravit. in summas autem angustias ubi qui intus erant et ipse
etiam Apelchasem se compulsos esse animadverterunt, neque resistere
diutius Prosucho potuerunt, legatis ad imperatorem missis, auxilium
petierunt, satius se putare dicentes servos illius nominari, quam
Prosucho manus dare. is statim ex copiis, quae forte adierant, prae-
stantissimos elegit, eosque cum vexillis argentoque clavatis sceptris
suppetias misit. neque tamen aperte auxiliaturus Apelchasemo exerci-
tum misit, sed ex imperatoris mente auxilium in perniciem Apelcha-
semi erat. duorum enim imperii Romani hostium inter se certan-
tium succurrendum erat imbecilliori, non quo validior fieret, sed ut
alterum depelleret, alteri urbem eriperet eamque extra imperii or-
bem tum positam recuperaret, et paulatim inde aliis atque aliis po-

λην ἐλόμενος τὴν τῶν Ῥωμαίων ἀρχὴν πλατυτέραν ποιήση-
 ται εἰς στενὸν κομιδῇ καταστᾶσαν, καὶ μᾶλλον ἐξότου τὸ τῶν
 Τούρκων ὄρου ἐπικρατέστερον γέγονεν. ἦν μὲν γὰρ ὅτε οἱ
 ὄροι τῆς τῶν Ῥωμαίων ἡγεμονίας αἱ ἀμφοτέραι στήλαι ἦσαν
 ἀνατολὴν καὶ δύσιν περιορίζουσαι, ἐξ ἐσπέρας μὲν αἱ τοῦ 5
 P. 176 Ἡρακλέως ὀνομαζόμεναι, ἐξ ἑω δὲ αἱ ἀγχοῦ που ἰσάμεναι
 τοῦ Ἰνδικοῦ πέρατος αἱ τοῦ Διονύσου. κατὰ γὰρ πλάτος οὐκ
 ἔστιν εἰπεῖν ὅσον ἦν τῆς τῶν Ῥωμαίων βασιλείας τὸ κράτος,
 Αἴγυπτος καὶ Μερὸν καὶ Τρωγλοδυτικὴ πᾶσα καὶ τὰ ἐγγύ-
 θεν τῆς διακεκαυμένης καὶ τὰ ἐξ ἑτέρου μέρους ἢ πολυθρῦλ- 10
 λητος Θουλή καὶ ὅσα ἔθνη βόσκει τὸ κλίμα τὸ Βόρειον, οἷς
 κατὰ κορυφὴν ὁ Βόρειος ἴσταται πόλος. ἀλλ' ἐπ' ἐκεῖνό γε
 τοῦ καιροῦ ἐκ μὲν ἀνατολῆς ὁ γείτων Βόσπορος ὄριον τῶν
 Ῥωμαϊκῶν σκῆπτρων, ἐκ δὲ τῆς ἐσπέρας ἡ Ἀδριανοῦ κα-
 θίστατο πάλις. ἀλλ' ὁ γε βασιλεὺς Ἀλέξιος ὥσπερ παίων 15
 χερσὶ τοὺς ἐκατέρωθεν ἐπιτιθεμένους βαρβάρους καὶ καθά-
 B περ ἀπὸ κέντρον τῆς Βυζαντιδος περιορχούμενος, ἠρῶνυετο
 τὸν κύκλον τῆς βασιλείας, καὶ ἐκ μὲν ἐσπέρας τὸν Ἀδριαν-
 ος πόντον ἔθετο ὄριον, ἐκ δὲ τῆς ἀνατολῆς Εὐφράτην καὶ
 Τίγρητα. καὶ εἰς τὴν προτέραν εὐδαιμονίαν τὴν βασιλείαν 20
 ἀνενεώσατο ἄν, εἰ μὴ γε οἱ ἐπάλληλοι ἀγῶνες καὶ οἱ πυκνοὶ
 πόνοι καὶ κίνδυνοι (ἦν γὰρ καὶ ἀμφοτέραις ὁ αὐτοκράτωρ με-

3. μὲν om. G. 4. τῆς om. G. 6. lege Ἡρακλέους. 9.
 ἐγγύθεν C, ἐγγύς P in margine, ἐκεῖθεν PG. 14. ἢ G, καὶ
 P. 21. ἄν om. C. 22. ἀμφοτέροις G.

titus, imperii Romani fines dilataret; qui quidem admodum contra-
 cti erant, praesertim ex quo Turcarum res validiores factae sunt. nam
 fuit, cum termini imperii Romani columnae illae erant, quae orien-
 tem et occidentem finiunt, alterae in occidente, quae Herculis di-
 cuntur, in oriente alterae, quas ad Indorum fines Bacchus posuit.
 latitudo enim quanta fuerit imperii Romani, dici non potest: quippe
 Aegyptus, Meroe, Troglodytice universa et quae zonam torridam ad-
 iacent regiones ab australi parte, ab altera autem Thule celeberrima
 et quotquot gentes boreales terras incolunt, quorum capitibus axis
 borealis imminet, Romanorum imperio parebant, at his temporibus
 ab oriente Bosphorus vicinus, ab occidente Adrianopolis regnum Ro-
 manorum terminabant. Imperator autem Alexius, veluti manibus pro-
 pellens barbaros ab utraque parte instantes atque Byzantio quasi ex
 centro circumiens, imperii orbem dilatavit: ab occidente Adriaticum
 mare, ab oriente Euphratem atque Tigridem terminos constituit. at-
 que in pristinam sane felicitatem imperium restituisset, nisi bella

γαλοκίνδυνός τε καὶ πυκροκίνδυνος) τοῦτον ἀπέστησαν τοῦ ὀρμήματος. ἀλλ' ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ἔλεγον, ὅτι στρατιὰν ἀποστέλλων τῷ τῆς Νικαίας τυράνῳ Ἀπελχασῆμ, γνώμης εἶχεν οὐχ ἔν' ἐκείνῳ ἐξέλθαι τοῦ κινδύνου, ἀλλ' ὅπως ἂν ἐαυτῷ C
 5 τὴν νίκην περιποιήσεται· οὐ μὴν ἡ τύχη πρὸς τοῦτ' ἐσυνέπνευσεν. ἔσχε γὰρ οὕτω τὰ κατ' αὐτούς. οἱ γὰρ ἀποσταλέντες τὸ τοῦ κυρίου Γεωργίου ὀνομαζόμενοι κατέλαβον πολλίχιον. οἱ δὲ Τούρκοι παραχορῆμα τὰς πύλας αὐτοῖς ἀνεπέτασαν. οἱ δὲ ἄνωθεν τῆς ἀνατολικῆς πόρτης περὶ τὰ κρήδε-
 10 μνα τοῦ τείχους ἀνελθόντες, τὰς σημαίας καὶ τὰ σκήπτρα Ἰλαδὸν κατέστησαν ἀλλαλάζοντες ἅμα καὶ τὸ ἐνυάλιον συνεχῶς ἐνηχοῦντες. ὑφ' ὧν οἱ μὲν ἔξωθεν ἐκδειματωθέντες διὰ νυκτὸς ἐκείθεν ᾤχοντο, αὐτὸν ἐληλυθέναι τὸν αὐτοκράτορα νομίσαντες· αἱ δὲ Ῥωμαϊκαὶ δυνάμεις αὔθις πρὸς τὴν βα-
 15 σιλεύουσαν ἐπέστρεψαν. οὐ γὰρ ἦσαν ἀξιόμαχον πλῆθος πρὸς Δ ἔφοδον Περσικὴν ἐλπίζομένην ἐκ τοῦ βάθους τῆς Τουρκικῆς V. 141
 ἔξουσίας αὔθις ἐλεύσεσθαι.

12. Τὴν δὲ τοῦ Σιαοῦς ὑποστροφὴν ὁ σουλτᾶν ἀπεκδέχομενος, ἐπεὶ ἐώρα τοῦτον ἐμβραδύνοντα, ἐμμεμαθήκει δὲ τὰ
 20 κατ' αὐτόν, ὡς τὸν Χαρατικὴν μετὰ τρόπου τῆς Σινώπης ἀπῆλασεν, ὡς τετυχήκει τοῦ θείου βαπτίσματος καὶ κατὰ τὴν

3. lege γνώμην. 4. ἐὰν G. 5. lege τοῦτο. συνένευσεν CG. 7. τῷ PG, correxi. 11. lege ἀλαλάζοντες. 13. ᾤχοντο ἐκείθεν G. 16. ἐλπίζομένων G. Τουρκικῆς: δουκικῆς CG. 17. ἐλεύσασθαι P, ἐλεύσεσθαι CG. 21. τοῦ θείου βαπτίσματος ὡς τετυχήκει P, ὡς τε τύχοι τοῦ θείου βαπτίσματος C, ὥστε τύχη τοῦ θ. β. G.

continua et frequentes labores periculaque (nam utrimque imperatori et crebra et magna subeunda erant pericula) a proposito eum deduxissent. sed, ut initio dixi, exercitum Nicaeae tyranno Apelchaseo non eo consilio misit, ut illum periculo eriperet, sed ut sibi victoriam pararet. neque tamen fortuna coeptis eius adspiravit. ita res se habuit. qui auxilio missi erant, ubi ad oppidulum pervenerunt, a domino Georgio vocatum, Turcae portas extemplo ipsis aperuerunt. hi supra portam orientalem in pinnas murorum ascenderunt, signisque ac sceptris congestis, clamorem sustulerunt continuum. qua re perterriti, qui urbem obsidebant, noctu discesserunt, ipsum imperatorem advenisse rati. Romanae autem copiae in urbem reverterunt, cum se non pares esse sentirent excipiendis Persis, quos ex intimis imperii Turcici regionibus rursus adventuros sperabant.

12. Interim sultanus, diu expectato Siasi reditu, ubi morari eum vidit comperitque, illum dolo Charaticen Sinope eiecisse, sarcumque baptismum suscepisse, et in occidentem ab imperatore mis-

P. 177 ἐσπέραν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος ἀπεστάλη, τὴν δουκικὴν ἐξουσίαν Ἀγχιάλου περιζωσάμενος, ἠνιάτο καὶ ἤσχαλλεν. δεῖν οὖν ἐλογίσαιτο τὸν Πουζάνον ἀθῆις μετὰ δυνάμεων κατὰ τοῦ Ἀπελχασήμ ἀποστείλαι, ἅμα δὲ καὶ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα γραφὴν περὶ τοῦ αὐτοῦ κήδους διαλαμβάνουσαν αὐτῷ ἐγχειρίσαι. εἶχε δὲ τὰ γράμματα οὕτως. “ἡκηκόειν, ὦ βασιλεῦ, τὰ κατὰ σὲ καὶ ὅπως τὴν τῆς βασιλείας ἀναδησάμενος ἀρχὴν, ἐκ προοιμίου πολλοῖς ἀγῶσιν ἐμπέτιωκας, καὶ ὡς ἄρτι τὰ κατὰ τοὺς Λατίνους κατευνάσαντος, οἱ Σκῦθαι κατὰ σοῦ Βέτιομάζονται, καὶ αὐτὸς ὁ Ἀμῆρ Ἀπελχασήμ τὰς μετὰ σοῦ 10 τοῦ Σολυμᾶ σπονδὰς καταλύσας, μέχρις αὐτῆς Δαμάλεως τὴν Ἀσίαν ληΐζεται. εἰ γοῦν βούλει καὶ τὸν Ἀπελχασήμ τῶν αὐτόθι μερῶν ἀπελαθῆναι καὶ τὴν Ἀσίαν καὶ αὐτὴν δὴ τὴν Ἀντιοχειάν ὑπὸ τὴν σὴν γενέσθαι χεῖρα, ἀπόστειλόν μοι τὴν σὴν θυγατέρα εἰς νύμφην ἐμὴν τῷ πρωτοτόκῳ τῶν ἐμῶν υἱῶν. 15 καὶ τοῦ λοιποῦ οὐδὲν σοι σκῶλον ἔσται, ἀλλὰ πάντα εὐφρόως ἔξεσται σοι ἀνύειν, ἐμοῦ σοι ἐπαρήγοντος, οὐ κατὰ τὴν ἐφ᾽ ἂν μόνον, ἀλλὰ μέχρις Ἰλλυρικοῦ καὶ τῆς ἐσπέρας ἀπάσης, διὰ δυνάμεων ἀποστελλομένων σοι παρ’ ἡμῶν.” ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τῶν Περσῶν σουλτᾶν. ὁ δὲ Πουζάνος μέχρι Νι- 20 κκαίας καταλαβὼν καὶ ἀπόπειραν ταύτης εὐχ’ ἄπαξ, ἀλλὰ καὶ πολλάκις ποιησάμενος καὶ διαμαρτῶν τοῦ σκοποῦ, τοῦ Ἀπελ-

10. ὁ αὐτὸς ὁ PG, recte C. σοῦ om. CG.
PG, recte C. 17. ἀνύειν ἔξεσται σοι G.

15. πρωτοτόκῳ

sum esse, in ducis Anchiali dignitatem evectum, indignabatur atque aegre ferebat. itaque Puzanum rursus cum exercitu adversus Apelchasesum mittendum, simulque litteras ad imperatorem eidem tradendas statuit, in quibus de affinitate cum eo coniungenda agebatur. scriptae autem erant in hunc modum. “audivi, imperator, de rebus tuis, ut accepto Romanorum imperio, statim ab initio in multa certamina incideris, utque sopito Latino tumultu, Scythae contra te bellum parent, et ipse Amer Apelchasesum foedere, quod cum Solyma tibi erat, soluto, uaque ad ipsam Damalim Asiam vastet. si ergo vis et Apelchasesum ex istis partibus expelli, et Asiam ipsamque Antiochiam imperio tuo restitui, mitte tuam ad me filiam, sponsam filio meo natu maximo mihi que nupum futuram. quod si feceris, nullum tibi in posterum impedimentum obstat, sed omnia facile perficies, me adiuvante, non per orientem solum, sed usque ad Illyricum et occidentem universum, auxilio usus copiarum, quas tibi mittemus.” haec igitur Persarum sultanus. Puzanus autem, admotis Nicæae copiis urbeque iterum atque saepius frustra tentata, cum Apelchasesum

χασήμ γενναίως ἀνταγωνιζόμενον, ἔξαιτησαμένου καὶ ἀπὸ
 τοῦ βασιλέως βοήθειαν καὶ λαβόντος, πρὸς τὴν τῶν λοιπῶν
 πόλεων τε καὶ πολιχνίων κατύσχεσιν ὄρμησεν, ἐκείθεν ὑπο-
 χωρήσας, τὴν σκηνὴν κατὰ τὸν Λάμπην πηξάμενος· ποτα-
 5 μὸς οὗτος περὶ Λοπάδιον. μετὰ δὲ τὴν τούτου ὑποχώρησιν
 ἑνδεκατέσσαρσιν ἡμίνοις χρυσίον ἐπισᾶξας ὁ Ἀπελχασήμ
 δόσον φέρειν ἠδύνατο, ἀπέρχεται πρὸς τῶν Περσῶν σουλ-
 τῶν, δῶρον αὐτῷ κομίζων ἐφ' ᾧ μὴ παραλυθῆναι τῆς ἀρχῆς.
 καταλαμβάνει δὲ τοῦτον περὶ τὸ Σπαχᾶ ἀνυλίζόμενον. ὡς δὲ D
 10 οὐδὲ θεάσασθαι τοῦτον ὁ σουλτῶν ἤξιον, μεσίταις ἐχρητο.
 ὁ δὲ ὀχλούμενος ὑπ' αὐτῶν ἔφη “ἐπεὶ καθάπαξ τὴν ἐξουσίαν
 τῷ Ἀμῆρ Πουζάνῳ ἀνεθέμην, οὐκέτι ταύτην ἐξ αὐτοῦ ἀφαι-
 ρεθῆσεσθαι βούλομαι. ἐπιδότω τοίνυν τὰ χρήματα, ἀπελθὼν
 πρὸς αὐτόν, καὶ πᾶν ὃ βούλεται εἰπάτω. καὶ τὸ δόξαν αὐ-
 15 τῷ καὶ ἐμὸν ἔσται θέλημα.” ἐφ' ἱκανὸν οὖν ἐγκαρτερήσας
 ἐκέλευε καὶ πολλὰ μογήσας καὶ μηδὲν ἠνυκῶς, ἀπάρας ἐκεί-
 θεν, ὡς πρὸς τὸν Πουζάνον ἀπερχόμενος, συναντᾷ τοῖς ἐξ ἐκεί-
 νου κατ' αὐτοῦ ἀποσταλεῖσι διακοσίοις ἑκκρίτοις ἀνδράσι καὶ P. 178
 σατράπαις. οὐδὲ γὰρ ἦ ἐκείνον τῆς Νικαίας ἐξέλευσις τοῦ-
 20 τον διέλαθεν. οἱ καὶ κατασχόντες αὐτόν καὶ βρόχον ἐκ νευ-
 ρᾶς ἐπικλώσαντες τῷ τραχῆλι τούτου περιβαλόντες ἀπέτρι-

2. καὶ λαβόντος: καταλαβόντος G. 6. ἐπισᾶξας C, ἐπεισᾶξας
 PG. 8. ᾠπερ G. 9. σπαχᾶ P in margine, πάσχα PG. 12.
 ἂν ἐθέμην P, ἂν om. CG, correxi. ἀφαιρήσεσθαι C. 17. ὡς:
 δὲ C, om. G. 18. ἀποσταλεῖσι κατ' αὐτοῦ G. ἀνδράσι καὶ
 om. C. 19. τούτους G. 20. καὶ alterum om. G.

fortiter resisteret atque auxilia ab Alexio et peteret et acciperet, ad
 ceteras urbes oppidaque expugnanda animum advertit; indeque pro-
 fectus, castra ad Lampen posuit, qui fluvius est circa Lopadium. is
 ubi discessit, tredecim Apelchase mulis tantum auri imposuit, quan-
 tum ferre poterant, atque ad Persarum sultanum profectus est, do-
 num allaturus, ne praefectura sibi abrogaretur. assequitur eum ad
 Spacha commorantem; sed cum ne in conspectum quidem ab sultano
 admitteretur, internunciis utebatur; quibus vehementer instantibus,
 ille “quoniam semel, inquit, Ameri Puzano provinciam istam detuli,
 ipsi eam eripi nolo. det ergo Apelchase auro atque ad Puzanum
 se conferat, quocum, ut volet, de rebus suis agat. quidquid illi visum
 fuerit, etiam mihi placebit.” diu igitur ibi commoratus, cum multum
 sollicitando nihil profecisset, ad Puzanum iter ingressus, ducentis ob-
 vius fit viris lectis atque satrapis, qui a Puzano adversus eum missi
 erant. neque enim hunc latuerat, Apelchase ad Nicaea profec-
 tum esse. isti captum laqueo ex nervo torto strangularunt. quan-

ξαν. τὸ δὲ ὄλον οὐ τοῦ Πουζάνου ἦν κατ' ἐμὸν λόγον, ἀλλὰ τοῦ σουλτᾶν ἐκείνου τοιαῦτ' οἰκονομήσαντος κατὰ τοῦ Ἀπελ-
 V. 142 χασήμ δηλώσαντος. ἀλλὰ ταῦτα μὲν κατὰ τὸν Ἀπελχασήμ. ὁ δὲ βασιλεὺς τὰς τοῦ σουλτᾶν ὑπαναγνοὺς γραφάς, οὐδ' εἰς νοῦν τὸ δηλούμενον βαλεῖν ἤθελε. καὶ πῶς γὰρ; τὸ γὰρ 5
 B βασιλικὸν θυγάτριον, ὅπερ τὸ γράμμα ἐζητεῖ κατεγγυθηῆναι τῷ πρωτοτόκῳ αὐτοῦ νιῶ, ἦν ἄρα δυστυχές, ὡς εἴοικεν, εἰ ἀνεληλύθει εἰς Περσιδα, βασιλείας μετεσχηκὸς ἀπάσης κακο-
 δαιμονεστέρως πενίας. ἀλλ' οὔτε θεὸς τοῦτο ἐπέτρεπεν, οὔτε ὁ βασιλεὺς εἶχε γνώμης οὕτω ταῦτα προβῆναι, οὐδ' ἂν εἰς 10
 στενὸν κατηντήκει αὐτῷ τὰ πράγματα. εὐθύς γὰρ καὶ κατὰ πρώτην ἀκοήν τοῦ γράμματος τῆς τοῦ βαρβάρου κατεγέλασεν δρέξεως, ὑποφθεγξάμενος, ὅτι "ὁ δαίμων τοῦτο εἰς νοῦν αὐτῷ ἀνεβίβασεν." περὶ τοῦ μὲν κήδους οὕτως ἔσχεν ὁ αὐτοκρά-
 Cτωρ· ἐλπίσι δὲ κεναῖς τὸν τοῦ σουλτᾶν λογισμὸν ἀπαιροεῖν 15
 δεῖν λογισάμενος, καταπεμψάμενος τὸν Κουρτίκιον μεθ' ἐτέρων τριῶν, ἀποστέλλει τούτους πρέσβεις καὶ γράμματα, δι' ὧν τὴν εἰρήνην ἐνέφαινον ἀσπάζεσθαι καὶ πρὸς τὰ μνησθέντα κατανεύειν, ἀπαιτῶν ἅμα καὶ αὐτὸς ἄλλ' ἄττα τοῦ χρόνου παράτασιν εἰσάγοντα. οὕτω οἱ ἐκ τοῦ Βυζαντίου πεμφθέν- 20
 τες πρέσβεις τὸν Χορασᾶν κατέλαβον, καὶ τὴν τοῦ σουλτᾶν

1. Πουζάνη G. 3. lege τὸ κατὰ. 5. λαβεῖν C. 6. ἐξήτε conl. Iac. Gronovius. 7. πρωτοτόκῳ PG, recte C. αὐτοῦ G, αὐτῷ P. 9. ἐπέτρεπεν G. 10. lege γνώμην. 13. αὐτῷ G, αὐτοῦ P. 16. lege μεταπεμψάμενος. 19. ἄλλα τὰ PG, ἀλλά τε τὰ C. correxi. 21. Χορασᾶν G, Χοροσᾶν P.

quam eius rei auctor ex mea quidem sententia non Puzanus erat, sed sultanus ipse, qui insidias Apelchasemo strui iusserat, hactenus de Apelchasemo. imperator, lectis sultani litteris, ne advertere quidem animum ad ea, quae significata sibi erant, voluit. quomodo enim? regia filiola, quam illius natu maximo filio desponderi epistola postulabat, sane erat infelicissima, ut apparet, si in Persidem profecta, regni facta esset consors quavis egestate tristioris, sed neque divina id lex sinebat, neque imperator haec ita perficienda censebat, vel si in summas angustias res suae redigerentur. risit igitur statim, cum primum litteras legeret, barbari spem, quam a daemone ei suggestam esse dicebat. sed de affinitate licet ita imperator sentiret, tamen inani spe sultani animum suspendi oportere ratus, Curticium cum tribus aliis arcessivit eosque legatos ad eum misit cum litteris, quibus pacis conditionem libentissime se accipere postulataque concedere significabat; expetens simul et ipse alia quaedam, quibus tempus duceretur. sed priusquam Byzantio missi legati Chorasorum pervenissent, audita

ἀναίρεσιν μεμαθηκότες ὑπέστρεψαν. καὶ γὰρ ὁ ἀντάδελφος αὐτοῦ Τουτουσῆς μετὰ τὸ ἀνελεῖν τὸν Ἀμῆρ Σολυμῶν καὶ τὸν ἴδιον γαμβρὸν ἐξ Ἀραβίας κατ' αὐτοῦ στρατεύσαντα τυφωθεὶς, καὶ τὸν σουλτᾶν μεμαθηκῶς εἰς εἰρηνικὰς σπονδὰς μετὰ τοῦ D
5 αὐτοκράτορος ἤδη ἐπέιγσθαι, πρὸς τὸν τᾶδελοφῶ φόνον ἀπέβλεψε. δωκαίδεκα τοίνυν Χασίους οὕτω τῇ Περσιδί διαλέκτῳ καλουμένους φόνιον πνέοντας μετακαλεσάμενος, ὡς πρίσβεις τάχα πρὸς τὸν σουλτᾶν ἐξέπεμψε, καὶ τὸν τρόπον αὐτοῖς ὑποθέμενος ἅμα τῆς τοῦ ἀδελφοῦ σφαγῆς, “ἅπιτε” φά-
10 μενος “καὶ πρῶτα μὲν διακηρυκεύσατε, ὡς ἀπόρρητὰ τινα μέλλειν τῷ σουλτᾶν ἀπαγγεῖλαι, ἐπὶ δὲ παραχωρηθῆτε τῆς εισόδου, ὡς τάχα πρὸς οὐδ' αὐτῷ ὠμιληκῆναι βούλεσθε, πλησιάζαντες παραχρῆμα τὸν ἐμὸν διαμελήσατε ἀδελφόν.” οἱ δὲ πρέσβεις ἢ μᾶλλον φονεῖς, καθάπερ εἰς δεῖπνον ἢ εὖω- P. 179
15 χίαν πεμπόμενοι, προθυμώτατα πρὸς τὴν τοῦ σουλτᾶν σφαγὴν ἀπῆσαν. μεθύοντα τοῦτον καταλαβόντες, ἐπεὶ πῦσα ἐκεχειρία τούτοις ἐδίδοτο, τῶν ἐμπειστευμένων τὴν τοῦ σουλτᾶν φυλακὴν πόρρωθεν ἐστηκότων, αὐτοὶ πλησιάζαντες, τὰ ξίφη τῆς μάλης σπασάμενοι διαμελίζουσι παραχρῆμα τὸν
20 ἄθλιον. τοιοῦτον γὰρ τὸ τῶν Χασίων ἐστὶν αἷμασι χαῖρον, καὶ τρυφὴν αὐτὸ τοῦτο λογιζόμενοι, εἰ μόνον διὰ σπλάγχνων ἀνθρώπων τὸ ξίφος ἐλάσειαν. τοῦ λοιποῦ δέ, κἄν τινες αὐτοὺς ἴσως ἐπ' αὐτῷ τούτῳ ἐπιθέμενοι καταχορδεύσειαν, κα- B

2. τὸν prius om. G. 3. Ἀράβιας C. 7. an φόνον? 13. lege διαμελίσσατε. 14. φονεῖς G, φωνεῖς P. 22. ἐλάσειεν G. τοῦ λοιποῦ — καταχορδεύσειαν om. CG.

sultani caede, reverterunt. nam frater eius Tutuses, postquam et Amerem Solymam et generum ex Arabia adversus se profectum occidit, insolentia inflatus, cum sultanum de pace cum imperatore agere comperisset, ad fratris necem animum advertit. duodecim igitur Chasios, ut Persarum lingua dicuntur, caedem spirantes accessivit et legatorum nomine ad sultanum statim misit, simul fraudis rationem indicans, “ite, inquit, atque primum prae vobis ferre arcana quaedam sultano vos nuntiaturus esse: admissi, quasi ad aurem loqui velitis, accedite et statim fratrem meum trucidate.” legati igitur vel potius sicarii, ut ad convivium seu epulas missi, alacres ad sultani caedem properarunt. ebrium cum eum invenirent, quoniam omni libertate utebantur, iis, quibus custodia sultani credita erat, procul stantibus, accedebant ad eum gladiisque, quos sub ala gestabant, eductis, infelicem illico interficiunt. talis enim est ista Chasiorum gens, quae sanguine delectetur et voluptuosissimum ducat gladium in homi-

Θάπερ τι κῦδος τὸν τοιοῦτον λογιζονται θάνατον, ὡσπερ τινα
 πάτριον κληρὸν τὰ φονικὰ ταῦτα ἔργα ἄλλος πρὸς ἄλλον δια-
 δεχόμενοι τε καὶ παραπέμποντες. ἐκείνων μὲν οὖν ὑπέστρε-
 ψεν οὐδείς πρὸς τὸν Τουτούσην, ἀντίλυτρον οἶον τὰς ἰδίας
 V. 143 ὑποσχόντων σφαγῶν· ὁ μέντοι Πουζάνος ταῦτα μεμαθηκώς, 5
 σὺν ὄλαις δυνάμεσι πρὸς τὸν Χορασάν ἐπανέστρεψεν. ἐπὶ
 δὲ τῷ Χορασάν προσεπέλασε, δέχεται τοῦτον ὁ τοῦ ἀναιρε-
 θέντος ἀδελφὸς Τουτούσης. καὶ εὐθὺς ἀγχεμάχου τῆς μάχης
 γενομένης, ἐπεὶ καρτερῶς ἄμφω τὰ στρατεύματα ἐμάχοντο
 C καὶ θύτερον θατέρῳ τῆς νίκης οὐδαμῶς παρεχώρει, πίπτει 10
 καὶ ὁ Πουζάνος καιρίαν πληγὴν γενναίως ἀγωνιζόμενος καὶ
 ὄλαις συνταράττων τὰς φάλαγγας· ἕκαστος δὲ τῶν αὐτοῦ
 φυγῇ τὴν σωτηρίαν ἐπραγματεύσατο, ἄλλος ἄλλοσε σκεδα-
 σθέντες. ὁ δὲ Τουτούσης νικητὴς πρὸς τὸν Χορασάν ἐπανε-
 στρεψεν, ὡς ἦδη τὴν τοῦ σουλτανικοῦ ἀξίαν περιῶσάμενος, 15
 καὶ ταῦτα τὸν κίνδυνον ὑπὲρ κεφαλῆς ἔχων. καὶ γὰρ συνη-
 τηκῶς αὐτῷ ὁ τοῦ ἀναιρεθέντος Ταπάρη σουλτᾶν υἱός, ὁ
 Παργιαροῦχ, ὥστε λέων ἐχάρη μεγάλῳ ἐπὶ σώματι κύρσας
 κατὰ τὴν ποίησιν. καὶ συμβαλὼν ὅλην χειρὶ καὶ γνώμῃ, εἰς
 D πολλὰ τὰς Τουτούση δυνάμεις διέσπασε, καὶ τρέψας ἀνά 20
 κράτος ἐδίωκεν. ἀναιρεῖται δὲ καὶ αὐτὸς ὁ τὰ Νανάτου φυ-

1. κῦδος G. θάνατον λογιζονται G. 3. οὖν om. G. 4.
 οὐδείς πρὸς Τουτούσην ὑπέστρεψεν G. 6. Χοροσάν PG utro-
 bique. correxī. 18. Παργγαροῦχ C, Παργγαροῦχ P in mar-
 gine, Σπαργγαροῦχ PG. correxī. ὡς G.

num visceribus figere. ceterum, si forte eo ipso momento alii aggressi
 eos discerpunt, summo honori talem mortem habent, velut pater-
 nam hereditatem cruentum istud artificium alius ab alio accipientes
 atque rursus tradentes. illorum quidem nemo ad Tutusen reversus est,
 cum mercedem quasi sceleris contrucidati darent. Puzanus, ut haec
 audiit, in Chorasorum cum copiis omnibus movit; appropinquantem
 excepit occisi sultani frater Tutuses. pugna statim cominus commissa,
 postquam strenue uterque exercitus pugnavit, et neuter neutri victoriam
 concessit, Puzanus etiam lethali vulnere percussus cecidit, fortiter pu-
 gnans et universo conturbans ordines, milites eius fuga salutem pe-
 tierunt, alii alio dispersi. Tutuses autem victor in Chorasorum rediit, iam
 sultanici dignitatem adeptum se ratus. sed periculum capiti eius impen-
 debat. etenim occisi Taparae sultani filius, Pargiaruch, obviam ei fa-
 ctus, velut leo gavisus est, qui magnum in corpus inciderit, ut
 poeta ait, atque omnium virium contentione eum aggressus, Tutusis
 copias disiecit. disiectasque summa vi persecutus est. cecidit et ipse
 Tutuses, ad Novati instar inflatus. Apelchaseo cum pecuniis ad

σὼν Τουτούγης. τοῦ δὲ Ἀπελχασήμ μετὰ χρημάτων τότε πρὸς τὸν τοῦ Χορασάν σουλτᾶν ἐξεληλυθός, ὡς ὁ λόγος φθάσας ἰστόρησεν, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Πουλχάσης τὴν Νίκαιαν καταλαβὼν κατέσχεν. αἰσθόμενος δὲ τούτου ὁ αὐτοκράτωρ, δαυφιλῆς τὰς δωρεὰς ὑπισχνεῖτο, εἰ ταύτης αὐτῷ παρακεχωρηκῶς ἐκεῖθεν ἐκταίη. ὁ δὲ Πουλχάσης ἤθελε μὲν, ἀλλ' ἀνεβάλλετο αὐθις, ἀποβλέπων πρὸς τὸν Ἀπελχασήμ, καὶ λόγους ἐκ λόγων πρὸς τὸν αὐτοκράτορα διεπέμπετο, ἀπαιωρῶν οἶον αὐτόν, τῇ δ' ἄληθείᾳ τὴν τοῦ ἀδελφοῦ ἀπεκδεχόμενος ἐπανέλευσιν. ἐν τῷ μεταξὺ δὲ γίνεται τι τοιοῦτον. ὁ παρὰ τῶν Χασίων ἀναιρεθεὶς τοῦ Χορασάν σουλτᾶν ἔφθασε κατασχεῖν τοὺς τοῦ μεγάλου Σολυμᾶ δύο υἱεῖς. οὗτοι δὲ μετὰ τὴν ἐκείνου σφαγὴν ἀποδράσαντες τοῦ Χορασάν, ὄξεως τὴν Νίκαιαν κατέλαβον. τούτους οἱ ἐντὸς Νικαίας θρασά-
 15 μνοι, δημοκρατοῦντες οἶον περιχαρῶς ἐδέξαντο. καὶ ὁ Πουλχάσης καθάπερ τινὰ πατρῶον κλῆρον τὴν Νίκαιαν προθύμως αὐτοῖς παραδίδωσι. προχειρίζεται δὲ σουλτᾶν ὁ πρωτογενῆς τῶν δύο, Κλιτζιασθλὰν τὴν κλῆσιν. ἐκεῖνος δὲ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδιά τῶν τηνικαῦτα ἐν Νικαίᾳ παρόντων μεταπεμ-
 20 ψάμενος, ἐν αὐτῇ καθίδρυσεν, ἀποκαταστήσας τὴν πόλιν Β ταύτην σουλτάνων, ὡς ἂν τις εἴποι, κατοικητήριον. οὕτω δὲ τὰ κατὰ τὴν Νίκαιαν οἰκονομήσας, τὸν μὲν Πουλχάση τῆς

5. εἰ CF, ἢ G, καὶ P. 8. τὸν add. CG. 9. ἀπεκδεχόμενον P, recte CG. 10. ἔλευσιν G. 12. μεγάλου: lege Ἀμῆρ. υἱούς CG. 13. ἀποδράσοντες C. 18. Κλιτζισθλὸν CG. 19. παιδιά: τέκνα P in margine.

Chorasani sultanum profecto, ut supra narravimus, frater eius Pulchases Nicaeam occupavit. de qua re imperator certior factus, largissima ei dona pollicitus est, si urbe sibi tradita decederet. Pulchases conditionem non aspernabatur quidem, sed Apelchasesum respiciens cunctabatur, et alias atque alias morae causas adversus imperatorem praetendebat, suspendens quasi eum, re vera fratris reditum operiens. interim tale quid contigit. trucidatus a Chasiis Chorasani sultanus Ameris Solymae filios duos ceperat. hi post illius necem ex Chorasano aufugientes, Nicaeam celeriter se conferebant; quos conspicati, qui Nicaeae erant, tumultuantes ingenti gaudio exceperunt; atque Pulchases ut paternam hereditatem Nicaeam sine mora iis tradidit. eorum natu maior, Clitziasthlan nomine, sultanus creatus, uxores et liberos eorum, qui tum Nicaeae degebant, arcessivit eamque urbem incolere iussit, in qua urbe sultanorum, ut dixerit aliquis, domicilium rursus collocavit. ita Nicaeae rebus constitutis, Pulchases praefectura movet, et archisatrapae Muchumeti princi-

ἀρχῆς μεθίστησι, τῇ δὲ ἀρχισατράπῃ Μουχούμει τὴν ἡγεμονίαν τῶν ἐν Νικαίᾳ ὄντων σατραπῶν ἀναθέμενος καὶ αὐτοῦ που καταλιπὼν, κατὰ τῆς Μελιτηνῆς ἐξείσιν.

15. Ἄλλὰ τοιαῦτα μὲν τὰ περὶ τῶν σουλτάνων. ὁ δὲ Ἐλχάνης ἀρχισατράπῃς μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν καταλαβῶν τὴν Ἀπολλωνιάδα καὶ Κύζικον, (πόλεις δὲ αὗται καὶ ἄμφω παράλοι) τὰ παρὰ θύλατταν ἐληΐζετο ἅπαντα. τοῦτο μεμαθηκῶς ὁ αὐτοκράτωρ, ἀπὸ τῶν παρατυχόντων ἀκακίων (οὐδέπω γὰρ στόλος ἠτρήπιστο) ἱκανῶ παρασκευασάμενος, καὶ ἐλεπόλεις ἐν αὐτοῖς μετὰ στρατιωτῶν γενναίων εἰσπαγῶν, τὸν C Εὐφορβηρὸν Ἀλέξανδρον, ἄνδρα τῶν ἐπιφανῶν μὲν κατὰ γένος καὶ κατὰ ἀνδρείαν περίφημον, τὴν ἡγεμονίαν τούτων αὐτῷ ἀναθέμενος, κατὰ τοῦ Ἐλχάνη ἐξέπεμψε. καταλαβῶν δὲ Ἀπολλωνιάδα, παραχρῆμα ἐπολιόρκει. δι' ἑξ ὁδὴ ἡμερῶν, μηδ' ἐν νυξὶ τῆς τειχομαχίας ὄλως ἀφιστάμενος, κατέσχε τὸν ἔξω-15 V. 144 θεν τοῦ κάστρου κύκλον, ὄνπερ ἐξώπολον ἢ συνήθειαν νῦν καλεῖν εἶωθεν. ὁ δὲ Ἐλχάνης καρτερῶς ἀντεποιεῖτο τῆς ἀκροπόλεως, δυνάμεις ἐλπίζων ἔξωθεν ἐλθεῖν. καὶ δὴ στρατιαν βαρβαρικὴν ἀξιόμαχον ἐπικαταλαμβάνουσαν εἰς ἀρωγὴν τοῦ D Ἐλχάνη ὡς ἐθεάσατο ὁ Ἀλέξανδρος, τοὺς δ' ὑπ' αὐτὸν μηδὲ 20 τὸ πολλοστὸν τῆς ἐπικαταλαμβανούσης δυνάμεως σώζοντας, βέλτιον ἔγνω, κἂν μὴ νικῶη, ἀλλὰ γε τοὺς ὑπ' αὐτὸν ὄσινεῖς διατηρῆσαι. ἐν στενωπῷ δὲ κομιδῇ τὰ κατ' αὐτὸν ἐλληλακότα

1. Μουχούμει C, Μοχούμει PG. 5. Ἐλλεχάνης G. 7. πα-
ράλοι G. 11. μὲν om. G. 15. νυκτι CG. 16. ἔξωπολον G.
ἔξωπυλον conl. Possinus. vid. annotat.

patu tradito satraparum, qui Nicaeae erant, ipse hunc ibi relin-
quens, adversus Melitenem profectus est.

13. Elchanes autem archisatrapa, occupatis Apolloniade et Cy-
zico, quae urbes mari adiacent, maritimam oram universam infestam
habebat. quo imperator audito, navigiorum, quae ad manus erant,
(nam classis nondum erat parata,) satis multa expedit, et machinis
militibusque fortibus impositis, Euphorbeno Alexandro, qui et genere
et virtute clarus erat, imperium eorum tradidit, atque adversus El-
chanem eum misit. is ubi Apolloniadem pervenit, urbem statim ad-
ortus, post oppugnationem sex dierum, ne noctu quidem plane omis-
sam, exteriorem arcis circuitum occupavit, quod promurale hodie vo-
cari solet. Elchanes autem fortiter obstitit, auxilia mox adventura
sperans. cumque revera barbarorum exercitum satis magnum subsidio
Elchani venire Alexander animadverteret, suos autem ne multesimam
quidem advenientium copiarum partem esse; satius duxit, quamvis

συνορῶν καὶ ὅτι σωτηρίας τρόπος οὐχ ὑπολέλειπται, ὡς
 πρὸς τὴν θάλασσαν ἀπονεύκει. καὶ διὰ τοῦ ποταμοῦ εἰς-
 ελθὼν ἐν ταῖς ἰδίαις ναυσὶ πρὸς αὐτὴν διεπλωζετο. στο-
 χασάμενος δὲ ὁ Ἐλχάνης τὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου σκοπὸν, προ- P. 181
 5 καταλαβὼν τὸ τῆς λίμνης κατέσχε στόμιον καὶ τὴν τοῦ ποτα-
 μοῦ γέφυραν, ἐν ἧ καὶ τέμενος πάλαι παρὰ τῆς ἀγίας ὄκο-
 δόμητο Ἐλένης ἐπ' ὀνόματι τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, ἐξ
 ὧν τὴν βρωσσμίαν ἢ γέφυρα μέχρι καὶ νῦν ἐκτήσατο. τῷ
 γοῦν ἤδη ῥηθέντι στομίῳ καὶ αὐτῇ δὴ τῇ γεφυρᾷ ἄνδρας πο-
 10 λεμικωτάτους ἐπιστήσας ἐφ' ἑκάτερα, παρήγγειλε τὴν τῶν
 πλοίων δίοδον ἐνεδρεύειν. ὡς δὲ ἅπαντες ἐν τοῖς ἤδη ῥηθεῖσιν
 ἀγραιοῖς εἰσελθόντες διὰ τοῦ στομίου τῆς λίμνης, ταῖς πάγαις
 τοῦ Ἐλχάνη ἐμπεπτόκασι, θεασάμενοι τὸ καταλαβὼν αὐτούς B
 δεινὸν καὶ μὴ ἔχοντες ὅ τι καὶ δράσειεν, τῇ χέρσῳ τὰς νῆας
 15 ἐφορμίσαντες ἀκέλευθεν ἀλλόμενοι, περὶ τὴν ἡπειρον ἐξεληλύ-
 θεσαν. καταλαβόντων δὲ αὐτούς τῶν Τούρκων, μέγας ἀναρ-
 ρήγνυται πόλεμος. καὶ πολλοὶ μὲν τῶν λογάδων ἀλίσκονται,
 πολλοὶ δὲ καὶ ταῖς δύναις τοῦ ποταμοῦ ἐμπεπτωκότες παρε-
 σύρησαν. ταῦτα μεμαθηκὼς ὁ βασιλεὺς καὶ μὴ φέρων τὴν
 20 ἦταν, ἀξιόμαχον δύναμιν μετὰ τοῦ Ὄππου διὰ τῆς ἡπείρου
 κατ' αὐτῶν ἐξέπεμψεν. ὅς καὶ τὴν Κύζικον καταλαβὼν, ἐξ
 ἐπιδρομῆς ταύτην κατέσχε. διελὼν δὲ καὶ τῶν ἰδίων ταγμα-

3. διεπλωζετο C, διεπλωζετο PG.

4. δὲ add. C. τῶν —

σκοπῶν C. 5. τῷ ποταμῷ C.

12. ἀγραιοῖς P, ἀγραιοῖς

G correxitque Ducangius Glossar. I. p. 17.

14. lege δράσειαν.

15. fortasse ἀλόμενοι.

victoria non reportata, suos incolumes servari. sed res suas in summas
 angustias adductas esse cernens, neque ullam salutis viam superesse,
 ad mare tendere statuit, et navigia ingressus, secundo fluvio eo
 traiecit. odoratus Elchanes Alexandri consilium, praecoepavit lacus
 ostium et fluminis pontem, in quo etiam templum dudum a sancta
 Helena in honorem magni Constantini exstructum erat, unde appellationem
 pons iste hodieque habet. ad istud igitur ostium et in
 hoc ponte milites fortissimos ab utraque parte dispositos navigiorum
 transitum exspectare iussit. iam cum omnes naviculis illis, quas dixi,
 per lacus ostium vecti, in insidias ab Elchane structas inciderent,
 imminentis periculi metu nescii quid agerent, navibus ad littus ap-
 pulsas, in terram egrediuntur. quos ubi Turcae assecuti sunt, gravis
 committitur pugna. multi nobilium hominum capti, multi etiam fluvii
 vorticibus hausti sunt. quibus cognitis, imperator cladem inultam non
 ferens, Opum eum idoneis copiis terrestri itinere adversus eos misit.
 qui postquam Cyzicum pervenit, statim urbem cepit. electos autem e co-

των ἀνδρας τειχεσιπλήτας καὶ φιλοκινδύνους ὡσεὶ τριακοσί-
 οὺς κατὰ τοῦ Ποιμανηροῦ ἐξαπέστειλεν. οἱ καὶ ἔξ ἐφ' ὅδου
 C τοῦτο κατέσχον, καὶ τοὺς μὲν τῶν ἐντὸς τούτου αὐτοῦ πο-
 κτείνουσι, τοὺς δὲ καὶ ζωγρίαν πρὸς τὸν Ὄπον πεπόμεφασιν.
 ὁ δὲ θάπτον τούτους πρὸς τὸν βασιλέα ἐκπέπομφεν· αὐτὸς 5
 δὲ ἐκεῖθεν ἀπάρας, τὴν Ἀπολλωνιάδα καταλαμβάνει, καὶ πο-
 λιορκῶν ταύτην οὐκ ἐνεδίδου. ὁ δὲ Ἐλχάνης ἀποχρῶσαν
 ἀπάρτι πρὸς αὐτὸν μὴ ἔχων δύναμιν, τὴν μὲν πόλιν ἐθέλον-
 τῆς παραδίδωσιν, αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν καθ' αἷμα προσηκό-
 των αὐτομαλεῖ πρὸς τὸν βασιλέα καὶ μυθίων μὲν ἐπαπολανεῖ 10
 δωρεῶν, τυγχάνει δὲ καὶ τοῦ μεγίστου, τοῦ ἁγίου φημί φω-
 D τίσματος. ὅπόσοι δὲ συνέψεσθαι τῇ Ὄπῳ οὐκ ἤθελον, ὃ τε
 Σκαλιάρης καὶ ὁ ἐν ὑστέροις ὑπερπερίλαμπρος τιμηθεὶς * * *,
 (ἀρχισατράπαι δὲ καὶ οὗτοι τῶν ἐπιφανῶν,) μαθόντες τὰς εἰς
 τὸν Ἐλχάνην φιλοφροσύνας καὶ δαψιλεῖς δωρεὰς τοῦ αὐτοκρά- 15
 τορος, προσεληλυθότες καὶ αὐτοί, τῶν ἡμερωμένων ἐπιτυγχάνου-
 σιν. ἦν γὰρ ὁ βασιλεὺς οὗτος ἀντικρὺς ἱερατικώτατος, καὶ τὴν
 ἀρετὴν καὶ τὸν λόγον, ὡς εἰπεῖν, εὐσεβείας ἀπάσης ἀρχιερέως.
 διδασκαλικώτατός τε γὰρ ἦν τοῦ ἡμετέρου δόγματος καὶ ἀπο-
 στολικὸς τὴν προαίρεσιν καὶ τὸν λόγον, καὶ εἶσω τῆς ἡμετέ- 20
 V. 145 ρας πίστεως ποιῆσαι βουλόμενος οὐ μόνον τοὺς νομάδας του-
 P. 182 τουσι Σκύθας, ἀλλὰ καὶ τὴν Περσίδα πᾶσαν καὶ ὅπόσοι τῆν

2. Ποιμανηροῦ G. 4. καὶ om. G. 8. μὴ ἔχων πρὸς αὐ-
 τὸν G. 11. βαπτίσματος CG. 13. σκαλιάρης CG. τιμηθεὶς :
 lacunam indicavi. 14. καὶ add. C. μεμαθηκότες P in
 margine. 16. ἡμερωμένων C et in margine P, ὁμοίων PG.

piis suis viros fere trecentos, munitionibus accedere paratos atque
 ad pericula promptos, adversus Poemanenum misit; qua arce illico
 occupata, qui intus erant partim trucidantur, partim capti ad Opum
 mittuntur; hic ad imperatorem celeriter eos misit. ipse inde profec-
 tus, Apolloniadem pervenit eamque urbem obsidione clausam ten-
 tare non destitit. Elchanes, deficientibus tum quidem copiis, oppi-
 dum ultro tradidit atque una cum consanguineis ad imperatorem trans-
 iit. a quo cum alia innumera, tum quod maximum est, sanctam
 evangelii lucem consequitur, qui Opum sequi noluerant, Scaliarius
 et qui postea hyperperilampi i. e. clarissimi titulo ornatus est * * *,
 (archisatrapae hi quoque erant ex illustribus) cum audissent, quanta
 humanitate ac munificentia ab imperatore exceptus Elchanes esset,
 accesserunt et ipsi et quae vellent consecuti sunt. quippe erat impe-
 rator religiosissimus, atque virtute et cognitione, ut ita dicam, omnis
 pietatis sacerdos summus. paratissimus idem ad praecipendum dogma
 nostrum, atque apostolicus et voluntate et oratione, fidei nostrae con-

Αἴγυπτον καὶ Λιβύην νέμονται βάρβαροι καὶ ταῖς τοῦ Μωά-
μεθ τελεταῖς ὀργιάζουσιν.

14. Ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἄλις. βουλομένη δὲ δεινο-
τέραν καὶ μελζονα τῆς προλαβούσης κατὰ τῆς τῶν Ῥωμαίων
5 ἀρχῆς ἔφοδον διηγῆσασθαι, εἰς ἀρχὴν αὐθις καθιστώ τὸν
λόγον· ἄλλα γὰρ ἐπ' ἄλλοις διεκτυμάνθησαν. γένος τι Σκυ-
θικὸν παρὰ τῶν Σαυροματῶν καθ' ἑκάστην σκυλευόμενοι,
ἀπάραντες τῶν οἴκοι κατῆλθον πρὸς τὸν Δάνουβιν. ὡς δὲ
πρὸς ἀνάγκης ἦν αὐτοῖς μετὰ τῶν κατὰ τὸν Δάνουβιν οἰκούν-
10 των σπεισάσθαι, τούτου συνδόξαντος πᾶσιν, εἰς ὀμίλιαν ἤλ-
θον μετὰ τῶν ἐκκρίτων, τοῦ τε Τατοῦ καὶ Χαλῆ ὀνομαζο-
μένου καὶ τοῦ Σεσθλάβου καὶ τοῦ Σατζᾶ, (χορῆ γὰρ καὶ τῆς
ἐπωνυμίας μεμνήσθαι τῶν κατ' αὐτοὺς ἀρίστων ἀνδρῶν, εἰ
καὶ τὸ σῶμα τῆς ἱστορίας τούτοις καταμιαίνεται,) τοῦ μὲν
15 τὴν Δρίστραν κατέχοντος, τῶν δὲ τὴν Βιτζίναν καὶ τἄλλα.
σπεισάμενοι γοῦν μετ' αὐτῶν, ἀδεῶς τοῦ λοιποῦ διαπερῶντες
τὸν Δάνουβιν, ἐληΐζοντο τὴν παρακειμένην χώραν, ὡς καὶ
πολίχριά τινα κατασχεῖν. κἀντεῦθεν ἐκεχειρίαν τινα σχόντες,
ἀροτριῶντες ἔσπειρον κέγχρους τε καὶ πυρούς. ὁ δὲ Τραν-
20 λὸς ἐκεῖνος Μανιχαῖος μετὰ τῶν συνεφεπομένων αὐτῷ καὶ οἱ
ἐὸ κατὰ τὴν ἀκρολοφίαν τῆς Βελιατόβης πολίχθιον κατασχόν-
τες ὁμόφρονες, περὶ ὧν ὁ λόγος φθάσας ἐδίδαξε πλατύτερον, C

6. γὰρ τ. A. 7. ἐσκυλευόμενοι A, σκυλεόμενοι G. 8. οὐ-
κων A. 9. τὸν om. G. 11. ὀνομαζομένων G. 12. Σε-
σθλάβου G. Σατζοῦ CG. 19. ἐπειρον P, ἔσπερον C,
recte G. 21. βαλιτιατόβης G. 22. ἐδίδαξε: ἐδήλωσε A.

ciliare cupiebat non nomades tantum istos Scythas, sed etiam Persi-
dem universam et quotquot Aegyptum Libyamque incolunt barbari,
Moamethis sacris initiati.

14. Sed de his satis. graviozem autem et maiorem superiore in
imperium Romanum impetum sim, ab initio rursus
repetenda res est: nam alii ex aliis ciebantur fluctus. gens quaedam
Scythica, a Sauromatis quotidie vexata, relictis sedibus, ad Danu-
bium descendit. cumque necesse ipsis esset cum iis, qui Danubium
accolunt, pacisci, consentientibus, omnibus, conveniunt principes,
Tatum et Chalem et Sesthlabum et Satzam, (nam oportet nominatim
laudare viros inter barbaros nobilissimos, licet historiae elegantiam voca-
bula deformet,) quorum ille Dristrae praeerat, reliqui Bitzinae ce-
terisque oppidis. cum his igitur ubi pacti sunt, secure Danubio tra-
iecto, finitimas regiones depopulabantur oppidaque nonnulla occupa-
bant. sed Traulus iste Manichaeus cum iis, qui eum secuti erant, et
qui oppidum, in Beliatobes colle positum, tenebant ipsi obnoxii, de

τὰ κατὰ τοὺς Σκύθας μεμαθηκότες, ὁ πάλαι ᾧδιον, εἰς φῶς ἐξήγαγον. καὶ κατασχόντες τὰς τραχείας ὁδοὺς καὶ στενωπούς, μετεκαλοῦντο τοὺς Σκύθας. κάντεῦθεν τὴν ἅπασαν Ῥωμαίων ἐλπίζοντο χώραν. γένος γὰρ οἱ Μανιχαῖοι φύσει μαχιμώτατον καὶ αἵμασιν ἀνθρώπων λαφύσσειν καθάπερ εἰς 5 κύνες αἰεὶ ἱμειρόμενον. ταῦτα ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος μεμαθηκώς, παρακελεύεται τῷ δομεστικῷ τῆς ἐσπέρας Πακουριανῷ, γινώσκων αὐτὸν ἱκανώτατον οἰκονομηῆσαι στράτευμα καὶ κατὰ φάλαγγα στήναι καὶ παράταξιν διαμηχανήσασθαι ποικιλώτατον, σὺν αὐτῷ τῷ Βρανᾷ (ἀνὴρ δὲ καὶ οὗτος μαχιμώματος) 10 τὰς δυνάμεις ἀναλαβόμενον κατ' αὐτῶν ἀπελθεῖν. καταλαβεῖν δὲ τοὺς Σκύθας διελθόντας τοὺς στενωπούς καὶ τῆς Βελιατόβης ἔνθεν τὸν χάρακα πηξάμενους, κληῖθος ἀναριθμητον τούτους θεασάμενος, πρὸς τὸν μετ' αὐτῶν εὐθύς ἀπενάρχησε πόλεμον, βέλτιον νομίζων τὰς ἰδίας τὸ παρὸν ἀμαχητὶ διασωῶσαι 15 δυνάμεις, ἢ τὸν μετὰ τῶν Σκυθῶν ἀναδυσάμενον πόλεμον καὶ ἡττηθέντα πολλοὺς ἀπολωλέκεναι. ἀλλὰ τῷ Βρανᾷ φιλοκριν-
P. 183 δυνωτάτῳ τε καὶ θρασεῖ ὄντι ταῦτα οὐκ ἤρρασκεν. ὁ δὲ γε δομεστικός, ἵνα μὴ δειλιάς ὑποψία τις καὶ αὐτοῦ ἀναβαλ-

2. καὶ στενωπούς ὁδοὺς A. 3. μετεκαλοῦντο C, μετεκάλουν A, κατεκαλοῦντο PG. 5. καθάπερ C, καθάπερ οἱ PG, ὡςπερ οἱ A. 8. ἱκανώτατα G. 9. lege στήσαι. καὶ παράταξιν διαμηχανήσασθαι om. G. παράταξιν C, πράγματα P. ποικιλώτατα CG. 11. ἀναλαβομένους A, ἀναλαβόμενον PG. 12. δὲ ὁ δομεστικός A. σκύθας ἔνθεν τῶν στενωπῶν βελιατόβης τὸν χάρακα A. 13. ἔνθα C. 16. lege ἀναδησάμενον. vid. annotat. 17. ἀπολωλέκειν G. 18. τε om. G. 19. δομεστικός πακουριανός A.

quibus supra pluribus egimus, ubi de Sytharum rebus audiere, quod dudum parturierant, enixi sunt. occupatis enim viis asperis et angustis, Scythas arcesserunt, Romanorumque dehinc ditionem universam infestam habebant. siquidem Manichaei natura bellicosissimi ac sanguinis, veluti canes, cupidissimi. haec ubi imperator Alexius accepit, domesticum occidentis Pacurianum, quem exercitus ducendi disponendique et aciei instruendae quam maxime peritum cognorat, una cum Brana, qui et ipse fortissimus erat, coactis copiis, adversus eos proficisci iussit. is cum ad Scythas pervenisset, qui superatis angustiis citra Beliatobam castra posuerant, eosque innumeros esse cerneret, proelio statim abstinuit, satius ducens copias suas, in praesenti pugna non commissa, servari, quam proelio inito acceptaque clade multos perire. sed Branae, qui ad pericula promptissimus atque audax erat, haec non placebant. domesticus, ne pugnam differendo ignaviae suspicionem subiret, Branae importunitati

λομένον τὸν πόλεμον δοθῆ, ἐνεδίδου ταῖς ὄρμαϊς τοῦ Βρανᾶ,
 καὶ θωρήξασθαι τε ἅπασι κελύσας καὶ πολέμου σχῆμα δια-
 τυπώσας, κατὰ τῶν Σκυθῶν ἐχώρησε, τὸ μεσαίτατον αὐ-
 τὸς διέπων τῆς φάλαγγος. ἐπεὶ δὲ οὐδὲ τὸ πολλοστὸν τοῦ
 5 πλῆθους τῶν ἀντιτεταγμένων τὸ Ῥωμαϊκὸν ἔσωζε στρα-
 τευμα, ἐκ μόνης ὄψεως περιδεεὺς ἐγεγόνειδαν ἅπαντες. προσ-
 βαλόντες δ' ὅμως τοῖς Σκύθαις, ἀναιροῦνται μὲν πολλοὶ
 ἐν τῷ μάχεσθαι, πίπτει δὲ καιρίαν πληγὴς ὁ Βρανᾶς. ὁ δὲ
 γε δομῆστικός ἐκθύμως μαχόμενος καὶ σφοδρὰς τὰς κατὰ τῶν V. 146
 10 ἐναντίων ἰκπασίας ποιούμενος, φηγῶ προσεκρουκῶς ἀφήρη-
 ται παραχρῆμα τὴν ψυχὴν. τὸ δὲ ἐπίλοιπον τοῦ στρατοῦ
 ἄλλος ἄλλαχού διεσπάρησαν. ταῦτ' οὖν μεμαθηκῶς ὁ αὐτο-
 κράτωρ, ἐπένθει μὲν τοὺς πεπτωκότας ἅπαντας ἰδίᾳ τε καὶ
 καθ' ἕκαστον καὶ ὁμοῦ· ἐπὶ δὲ τῷ τοῦ δομῆστικού θανάτῳ
 15 καὶ μᾶλλον στεναῶν, κρουνοὺς ἤφιε δακρῦων. ἐφίλει γὰρ
 ἔξοχος τὸν ἄνδρα καὶ πρὸ τῆς ἀναρρήσεως. οὐ μόντοι διὰ
 ταῦτά ἀναπέπτωκεν, ἀλλὰ μεταπεμψάμενος τὸν Τατίκιον
 μετὰ χρημάτων ἰκανῶν ἐκπέμπει πρὸς Ἀδριανούπολιν, ἐφ' ᾧ
 20 τοῖς μὲν στρατιώταις τοὺς ἐπετείους δίδόναι μισθοὺς, συλλέ-
 γειν δὲ καὶ ἀπανταχόθεν δυνάμεις, ἵνα στρατεύμα ἀξιόμαχον
 αὐθις συστήσῃται. τὸν δὲ Οὐμπερτόπουλον εἰς Κυζικὸν φρου- C

3. αὐτὸς om. A. 8. δὲ καὶ καιρίαν? 9. δομῆστικός: πα-
 ουριάνος A. 13. τε add. A. 14. ὁμοῦ: κοινῆ A. 15.
 καὶ om. C. μᾶλλον P in margine, μάλα PCAG. 17. ἀνα-
 πεπτῶκει A. Τατίκιον C constanter, Τατίκιον PGA. 20.
 ἀπανταχόθεν A, ἀπανταχόσε PG. 21. αὐθις om. A. κατα-
 στήσῃται. παρεκελεύσατο δὲ καὶ τὸν τοὺς κελτύς ἄγοντα, μετὰ
 μόνων τῶν κελτύς εἰς τὸν τατίκιον ἐφθακέναι A.

cedens, postquam arma capere omnes iussit atque in aciem colloca-
 vit, Scythas aggressus est, mediam ipse obtinens aciem. sed quoniam
 ne multesimam quidem hostium partem Romanus exercitus aequabat,
 solo aspectu perculti sunt omnes. tamen congressi cum Scythis, multi
 in pugna occisi sunt; ipse Branas mortifero vulnere ictus cecidit;
 domesticus autem strenue pugnans et saepius in hostes invectus, ad
 fagum offensus, animam extemplo efflavit; reliquis exercitus alii alio
 dispersi sunt. quo nuntio accepto, imperator qui in proelio occubuerant,
 et singulos lugebat et universos simul; domesticus autem mortem magis
 etiam deplorans, lacrimarum vim effudit; quippe quem praecipue
 diligeret, etiam ante imperium acceptum. neque tamen propterea
 animo concidit, sed Taticium arcessitum cum pecunia multa Adria-
 nopolim misit, qui et annua militibus stipendia solveret, et coactis
 undecunq̄ue copiis, exercitum satis magnum rursus pararet. Uberto-

ρὰν ἀξιόμαχον καταλιπόντα, μετὰ μόνων τῶν Κελτῶν εἰς τὸν
 Τατίκιον γοργῶς ἐφθυκέναι παρεκελεύσατο. οὗτος δὲ τοὺς
 Λατίκους καὶ τὸν Οὐμπερτόπουλον θεασάμενος καὶ τεθαρ-
 ρηκῶς, ἐπεὶ καὶ ἱκανὸν προεφθάκει συλλέξασθαι στρατεύμα,
 κατευθὺ Σκυθῶν ἐχώρησε παραχορῆμα. καταλαβὼν δὲ τὰ περὶ 5
 τὴν Φιλιππούπολιν, παρὰ τῇ χειλὶ τοῦ κατὰ τὸν Βλίονον
 ῥέοντος ποταμοῦ χάρακα πῆγνυται. ἐπὰν δὲ τοὺς Σκύθας ἐκ
 προνομῆς ἐπανερχομένους ἐθεάσατο λείαν πολλὴν καὶ δορυ-
 D λώτους συνεπαγομένους, μήπω σχεδὸν τὰς κατασκευὰς εἴσω τοῦ
 χάρακος καταθέμενος, ἱκανοὺς τοῦ στρατοῦ ἀποτεμόμενος κατ' 10
 αὐτῶν ἐκπέμπει. αὐτὸς δὲ ὄπλισάμενος καὶ πάντας θωρηξάσθαι
 κελεύσας, τὰς φάλαγγας καταστησάμενος, τοῖς προπεμφθεῖσι
 παρέϊπετο στρατιώταις. θεασάμενος δὲ τοὺς Σκύθας μετὰ
 τῶν λαφύρων καὶ τῶν δορυαλώτων τῷ ἐπιλοίπῳ στρατεύματι
 τῶν Σκυθῶν ἐνωθέντας κατὰ τὸν σπιρορὸν ὄχθον, διχῆ τὸ 15
 στρατεύμα διελὼν καὶ τὸ ἐνυάλιον ἐκατέρωθεν ἤχησαι κελεύ-
 P. 184 σας, σὺν ἀλαλαγμῷ καὶ βοῇ πολλῇ προσβάλλει τοῖς βυρβά-
 ροις. καὶ καρτερᾶς τῆς μάχης γενομένης, πίπτονσι τῶν Σκυ-
 θῶν οἱ πλείονες, πολλοὶ δὲ καὶ διασπαρέντες ἐσώθησαν. ὁ δὲ
 τὴν λείαν πᾶσαν ἀναλαβόμενος, νικητῆς τὴν Φιλιππούπολιν 20
 καταλαμβάνει. κείθι δὲ τὸ ὄπλιτικὸν ἅπαν καταθέμενος, ἐσκό-

1. μόνων AG, μόνον P. 3. καὶ alterum om. A. 6. τὰ χεῖλη
 CG. Βλίονον CA, βλίονον G, Σαλίονον P. 9. κατασκευὰς A,
 σκευὰς PG. 10. τοῦ στρατοῦ add. A. 11. δὲ: τε A. 14.
 τῶν alterum add. A. 15. σπιρορὸν PG, πηρόρον C, πυρὸν A et
 in margine P. lege Eὔρου. 21. ὄπλικον P.

pulum autem, relicto Cyzici praesidio idoneo, cum solis Gallis ad
 Taticium celeriter pergere iussit. hic cum Latinos atque Ubertopulum
 videret, confirmato animo, (nam idoneum ante exercitum conscri-
 pserat,) statim adversus Scythas profectus est. Philippopolin ubi per-
 venit, in ripa fluvii ad Blisnum fluentis castra metatus est; cumque
 Scythas a pabulatione redeuntes cum praeda multa atque captivis
 videret, licet nondum vasa intra vallum deposuisset, iustam in eos
 militum partem immisit. ipse, armis captis omnibusque se comparare
 iussit, aciem instruxit et praemissos milites secutus est. ubi Scythas
 cum praeda et captivis sese reliquo Scytharum exercitu in Euri ripa
 considentium adiunxisse vidit, bifariam exercitu diviso, classicum
 utrimque cani iussit, et magno cum clamore barbaros invadit. pu-
 gna conserta acri, Scytharum plurimi occubuerunt, multi dispersi fuga
 servati sunt. Taticius praeda omni potitus, victor Philippopolin
 perrexit. ibi cum exercitum omnem collocasset, circumspiciebat, unde

πει ὄθεν χορή και ὄπως τοῖς βαρβάροις αὐθις προσβαλεῖν. ἀπειροπληθεῖς δὲ τὰς αὐτῶν γινώσκων δυνάμεις, σκοπούς ἀπανταχόσε ἐξέπεμπεν, ἐν ἐκεῖθεν ἔχη τὰ κατὰ τοὺς Σκυθας συγχυκίς ἐκμανθάνειν. ἐπαναδεδραμηκότες δὲ οἱ σκοποὶ πλῆ-
 5 θος βαρβάρων ἔλεγον πολὺ περὶ τὴν Βελιότοβαν ἐνδιατρίβειν και τὰ πέριξ ληΐζεσθαι. και ὁ Τατίκιος προσδόκιμον τὴν τῶν Β Σκυθῶν ἐπέλευσιν ἔχων και πρὸς τοσοῦτου; μὴ ἀποχρώσας ἔχων δυνάμεις, τὸ παρῶπαν ἀλύων τοῖς λογισμοῖς, ἐν ἀμη-
 10 πρὸς μάχας ἐθάρυεν τὸ στράτευμα. καταλαβῶν δὲ τις τὴν τῶν βαρβάρων κατ' αὐτοῦ ἔλευσιν διεμήνυε και φθάνειν ἤδη δισχυρίζετο. ὁ δὲ εὐθύς ἐν τοῖς ὄπλοις ἦν. και ἄπαν τὸ στράτευμα ἐξοπλίσας, τὸν Ἔδρον παραχορῆμα διαπεράσας, τὰς φάλαγγας ἱλαδὸν καταστήσας, εἰστίθει πολέμου σχῆμα δια-
 15 τυπώσας· αὐτὸς δὲ τὰ μέσον εἶχε τῆς παρατάξεως. και οἱ βάρβαροι Σκυθικῶς παρατάξάμενοι και τὰς αὐτῶν δυνάμεις πρὸς μάχην κατακοιτησάμενοι, ἐψέκασαν μὲν πόλεμον ἀναζητεῖν και V. 147 τοὺς ἀντιπάλους ἐρεθίζειν οἷον πρὸς μάχην. ἐδεδίεσαν δὲ ὄμως και ἄμφω τὰ στρατεύματα και τὴν συμπλοκὴν ἀνεβάλλ-
 20 λοντο, τὸ μὲν Ῥωμαϊκὸν τὸ ὑπερπληθὲς τῶν Σκυθῶν ὑποπιῆσον, τὸ δὲ Σκυθικὸν τεθωρακισμένους ἀπαντας ὄρων, τὰς

3. ἀπανταχόθεν ἐξαπέστειλεν A. ἐκεῖθεν om. A. ἔχη AG, ἔχοι P. 4. ἐκμανθάνειν A, μανθάνειν PG. 5. πολὺ om. G. 6. προσδοκῆσιμον CG. 7. ἔλευσιν A. 8. δυνάμεις τὸ πᾶν, ἀναλύων P, recte CG. 11. ἤδη δεινῶς ἰσχυρίζετο PG, alterum A. 13. παραχορῆμα om. A. 16. αὐτὸν P. 17. κατακοιτησάμενοι: ὄπλισαντες A. ἐψέκασαν A. μὲν om. A.

et qua ratione barbaros iterum aggredi posset. verum cum innumeras eorum copias esse intelligeret, exploratores dimisit, qui de Scytharum rebus crebro certiorē se facerent. reversi speculatores, magnam barbarorum multitudinem circa Beliatobam versari finitimamque regionem diripere nuntiarunt. Taticius, qui adventum Scytharum expectaret, nec tanto numero pares haberet copias, plane consilii inops, in angustiis erat. tamen ferrum exacuit atque ad pugnam milites cohortatus est. interim advenit, qui barbaros adventare nuntiavit iamque prope adesse confirmavit. Taticius statim in armis erat, et exercitu omni arma capere iusso, Euroque illico trajecto, cohortes turmatim disposuit, ipse mediam aciem tenuit. barbari, qui suo more aciem instruxerant copiasque suas proello paraverant, videbantur quidem pugnae occasionem quaerere et adversarios provocare. sed uterque exercitus timore congressum differebat; Romani enim innumera

τε σημαίας και τὸ λαμπρὸν τῶν ἀμφίων και τὴν ἐκείθεν ἀπο-
παλλομένην αἴγλην πρὸς τὴν ἀστρεῖαν βολὴν ἀντιστίβουσαν.
D μόνου δὲ ἀπάντων οἱ τολμηταὶ Λατῖνοι και θρασυεῖς τὴν μά-
χην προαρπάζειν ἤθελον, θήγοντες ὀδόντας ὁμοῦ και σιδή-
ρια. ἀνέστειλε δὲ αὐτοῖς ὁ Τατίκιος. ἀνὴρ γὰρ οὗτος εὐ-5
σταθῆς και τοῦ μέλλοντος ῥᾶστα καταστοχάσασθαι δυνατός.
ἰσταμένων οὖν ἀμφοτέρων τῶν στρατευμάτων και οἷον ἑτέρου
τὴν ἐξ ἑτέρου κίνησιν ἀπεκδεχομένου, και μὴδ' οὐτινοσοῦν
τῶν στρατιωτῶν κατὰ τὸ μεσαιχμίον ἐξ οὐδετέρου τῶν στρα-
τευμάτων ἰππάσασθαι κατατολμῶντος, ἐπεὶ ἐν θυσματῷ ἤδη ὁ 10
ἥλιος, ἕκαστος τῶν στρατηγῶν ἐπὶ τὴν ἰδίαν παρεμβολὴν ἐπά-
νεισι. τοῦτο ἐπὶ δυσὶν ἡμέραις ἐγένετο. και πρὸς μάχην
P. 185 εὐτρεπιζόμενων τῶν δημαγωγῶν και πολέμου σχῆμα καθ'
ἐκάστην διατυπύοντων, ἐπεὶ μηδεὶς τὴν πρὸς ἕτερον ἀπεθάρ-
ρησε μάχην, κατὰ τὸ τῆς τρίτης περιόρθρον ἀναχωροῦσιν οἱ 15
Σκύθαι. αἰσθόμενος δὲ ὁ Τατίκιος τούτου, παραχορῆμα κα-
τόπιν αὐτῶν ἤλανεν. ἀλλὰ πεζός, φασιν, παρὰ Λύδιον
ἄρμα. προφθάσαντες γὰρ οἱ Σκύθαι διήλθον τὴν Σιδηράν.
B τρέπη δ' οὕτως εἰσὶ κατονομαζόμενα· καέκιστε δὲ τούτους
μὴ καταλαβῶν, ἀναλαβόμενος τὰς ὄλας θυνάμεις πρὸς Ἀδρια- 20
νούπολιν ἐπαναζεύγνυσι. και τοὺς μὲν Κελτοὺς αὐτοῦ που

2. ἀποστίβουσαν A. 3. μόνου ἀπάντων δὲ P, altero ordi-
ne AG. 5. ♂ A. 7. τῶν στρατευμάτων om. CG. 8.
ἐξ om. G. μὴδ' οὐτινοσοῦν A et in margine P, μὴδέ τινος
οὖν PG. 11. ἥλιος ἦν P, ἦν om. AG. 12. τούτου ἐπὶ δ.
ἡ. γεγονόςτος A. 13. εὐτρεπισμένων A. 17. πεζοὺς CG.
18. σιδηράν, και τούτους μὴ καταλαβῶν A.

Scytharum multitudinem metuebant, Scythae percellabantur, cum omnes loriciis viderent instructos et signa et vestes splendidas et re-
lucentem inde nitorem, siderum radios referentem. soli omnium Latini
audaces atque temerarii pugnam occupare poscebant, dentes simul
atque gladios exacuentes. Taticius autem eos cohibuit. erat enim
animo prudenti et sagax in suspicandis rebus futuris. postquam uter-
que exercitus, dum alter alterius impetum exspectat, sed ne ullus
quidem ex militibus neutra ex parte in medium equitare audeat, ad solis
occasum constitit, dux uterque in castra revertit. idem duobus factum
est diebus. verum licet ad pugnam duces se pararent et aciem utro-
que die instruerent, quoniam neuter pugnam capessivit, tertii diei
diluculo Scythae retro cedunt; quo animadverso, Taticius statim eos
sequitur; sed pedes, ut aiunt, ad Lydium currum. nam occupantes
Scythas Sideram (vallis id nomen est) cum assecutus non esset,

καταλιπών, τῶν δὲ στρατιωτῶν οἴκοι πορευθῆναι ἕκαστον κελεύσας, μετὰ τινος μερίδος τῆς στρατιᾶς αὐτὸς ἐπαναξέγγυσι πρὸς τὴν βασιλεύουσαν.

universas copias Hadrianopolin reduxit, Gallisque ibi relictis, militibus autem in suam quoque patriam dimissis, cum parte aliqua exercitus ipse in urbem revertitur.

ΑΛΕΞΙΑΣ Ζ.

ALEXIADIS LIBER VII.

ARGUMENTUM.

Scythae sive Patzinacas, dux Tzelguo, Chariopolim incursantes, a Romanis vincuntur (1). tamen in fines Romanos irrumpere pergunt. imperator contra eos movet. Scytharum legationem decipit, solis deliquio ingeniose usus (2). proelio prope Dristram oppidum commisso, Romani funduntur, ipseque Alexius vix evadit (3). Palaeologus mirabiliter servatus (4). Scythae a Comanis, orto dissidio de praeda, in Ozolimnae palude aliquamdiu obsidentur (5). post Comanorum discessum Sythae, etsi cum imperatore pacem pepigerant, ad Cypsella usque movent. mox foedere renovato, Taurocomum recedunt (6). unde ineunte vere Chariopolim usque progrediuntur. archontopuli trecenti a Scythis caesi summo Alexii dolore. Taticius hostes ulciscitur (7). per idem tempus Tzachas, Smyrnae emirus, praeter Clazomenas, Phocaeam et Mitylenen, etiam Chio insula possidet. quae insula a Constantino Dalasseno obsessa, tandem ad deditionem compellitur (8). Scythae ad Haden, Neanzis maxime prodicione, imperatori gravissimam inferunt cladem (9). paulo post Alexius, licet febri correptus, eos ad Rusium in fugam vertit (10). castra Romana Tzurulum translata. Scythas ibi imperatorem obsident. is, ubi sagacissimo invento hostes depulit, Cpolin revertitur (11).

P. 188 1. Ἐαρος δὲ ἐπιφανέντος διελθὼν ὁ Τζελοῦ τὰ ὑπερ-
V. 150 κείμενα τοῦ Δανούβεως τέμνη, (ἡγεμῶν δὲ οὗτος ὑπερέχων

ΑΛΕΞΙΑΔΟΣ βιβλίον ἕβδομον GA. 1. δ' A. διελθὼν :
αὐθις, ὁ τζελοῦ (σχυθῆς δὲ οὗτος) ἡγεμῶν τοῦ σχυθ. στρατευ-
ματος, τὰ ὑπερκ. τοῦ δανούβεως πέμπει διελθεῖν σύμμικτον A.

1. Ineunte vere Tzelgu, angustias Danubio superiacentes transgressus, (dux hic erat supremus Scythicae militiae,) exercitu octo-

τοῦ Σκυθικοῦ στρατεύματος,) σύμμικτον ἐπαγόμενος στρα-
 τευμα ὡσεὶ χιλιάδας ὄγδοήκοντα ἔκ τε Σαυροματῶν καὶ Σκυ-
 θῶν, καὶ ἀπὸ τοῦ Λακικοῦ στρατεύματος οὐκ ὀλίγους, ὧν ὁ
 οὕτω καλούμενος Σολομῶν δημαγωγὸς ἦν, τὰς κατὰ τὴν Χα-
 5 ριούπολιν παρακειμένας πόλεις ἐλήϊζετο. καὶ εἰς αὐτὴν δὲ φθά-
 σασ τὴν Χαριούπολιν καὶ λείαν πολλὴν ἀναλαβόμενος, κατέ-
 λαβε τόπον τινα, Σκοτεινὸν καλούμενον. μεμαθηκῶς τοῦτο
 ὁ Μαυροκατακαλῶν Νικόλαος καὶ ὁ Βεμπειζιώτης, τὴν ἐπι- B
 νυμίαν ἀπὸ τῆς ἐνεγκαμένης λαχῶν, μετὰ τῶν ὑπ' αὐτοὺς δυ-
 10 νάμεων καταλαμβάνουσι τὸ Παμφύλον. ὄρωντες δὲ τοὺς περὶ
 τὰς κομποπόλεις τῶν παρακειμένων χωρῶν πρὸς τὰς πόλεις
 καὶ τὰ φρούρια συνελαννομένους διὰ πτοίαν πολλήν, ἀπάραν-
 τες τοῦ οὕτωςι καλουμένου Παμφύλου τόπου, καταλαμβάνου-
 15 σι τὸ τοῦ Κούλη πολίχνιον, τὸ ἅπαν συνεπαγόμενοι στρα-
 τευμα. ὀπισθεν δὲ τούτων ἐρχόμενοι καὶ τὸν οὕτωςι καλού-
 μενον σκοπὸν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος (λέξις δὲ αὕτη C
 συνήθης τοῖς στρατιώταις) εὐρόντες οἱ Σκύθαι, παρείποντο
 ἔχνηλατοῦντες οἶον τὸ Ῥωμαϊκὸν στρατεύμα. ἀναγούσης δὲ P. 189
 ἤδη τῆς ἡμέρας τὰς ἰδίαις ὁ Τζελοῦ καθιστᾷ δυνάμεις καὶ
 20 τὸν κατὰ τοῦ Μαυροκατακαλῶν ἐβουλεύετο πόλεμον. ἐκεῖνος
 δὲ κατὰ τὸν ὑπερκείμενον τῆς πεδιάδος ἀνῆλθε μετὰ

2. ὡσεὶ — στρατεύματος om. CG, ὡσεὶ — ὄγδοήκοντα om. A.
 3. οὐχ P. 4. τὴν om. A. 5. παρακειμένας om. A, κειμέ-
 νας G. καὶ — Χαριούπολιν om. A. 6. κατέλαβε περὶ το
 χωρίον καλούμενον σκοτεινόν A. 7. τοῦτο μεμαθηκῶς A. 8.
 Βεμπειζιώτας G. τὴν — λαχῶν om. A. 9. δυνάμεων om. A.
 14. τὸ τουκούλη A. 16. κόπον C. 20. ἐβουλεύσατο CG.

ginta fere millium, ex Sauromatis Scythisque conflato, nec exiguo
 Dacorum numero, quorum Solomo qui dicebatur dux erat, urbes Cha-
 riopoli vicinas devastabat; atque ipsa etiam Chariopoli occupata prae-
 daque multa abducta, in loco conседit, qui Scotinum dicitur. quibus
 cognitis, Nicolaus Maurocatalo et Bebetziota, nomen a patria sor-
 titus, cum copiis, quibus praeserant, Pamphylium profecti sunt. cum-
 que eos, qui vicos adiaceptum regionum incolebant, in urbes vide-
 rent castellaque summa trepidatione festinantes, Pamphylo quod di-
 citur relicto, oppidulum Gule petunt copiis omnibus. Scythae, scopum
 qui dicitur exercitus Romani (vocabulum hoc usitatum est militibus)
 odorati, pone sequuntur, vestigiis quasi exercitus Romani insistentes.
 die iam illucescente, copias Tzelgu in aciem collocavit, et pugnam
 cum Maurocatalone committere in animo habuit. sed hic cum lectis
 nonnullis centurionibus iugum, quod supra planitiem iacebat, ascen-
 dit, barbarorum copias speculaturus; conspectaque Scytharum multi-

τινων λογάδων, κατασκοπήσων τὰς βαρβαρικὰς δυνάμεις. ὄρων δὲ τὸ πλῆθος τῶν Σκυθῶν, ἐσφάδαζε μὲν τὴν συμπλοκὴν τοῦ πολέμου, ἀνεβάλλετο δέ, τὴν Ῥωμαϊκὴν στρατιὰν κατανοῶν μηδὲ τὸ πολλοστὸν σώζουσαν τῆς τῶν βαρβάρων Β δυνάμεως. ἐπανελθὼν δὲ μετὰ τῶν λογάδων τοῦ ὀπλιτι-5 κοῦ παντὸς καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἰωαννιάκη διεσκοπεῖτο, εἰ χρὴ προσβαλεῖν τοῖς Σκίθαις. τῶν δὲ πρὸς τοῦτο ἐποτρυνόντων, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς μᾶλλον πρὸς τοῦτο κατάρροπος ἦν, τριχῇ διελὼν τὰς δυνάμεις καὶ τὸ ἐννάλιον ἤχῃσαι κελεύσας, ζυμμίγνυται τοῖς βαρβάροις. πολλοὶ μὲν ὄν τηνι-10 καῦτα τρωθέντες πίπτουσι, κτείνονται δὲ οὐχ ἥττους. ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Τζελοῦ γενναίως μαχόμενος καὶ ὄλας συνταράσσειν φάλαγγας, καιρίαν πληγὴν ἀφῆρηται τὴν ψυχὴν. οἱ πλείους δὲ ἐν τῷ φεύγειν πίπτοντες εἰς τὸν ἀναμεταξὺ τοῦ C καλομένου Σκοτεινοῦ καὶ τοῦ Κούλη ῥύακα, ἀπεπνίγοντο ὑπ' 15 ἀλλήλων συμπατούμενοι. λαμπρὰν τοίνυν τὴν κατὰ τῶν Σκυθῶν νίκην ἀράμενοι οἱ τοῦ βασιλέως, εἰσῆλθον εἰς τὴν μεγάλωπολιν. δωρεὰς δὲ καὶ τιμὰς ἀπὸ τοῦ βασιλέως δεξάμενοι κατὰ τὸ ἀνάλογον, ὑπέστρεψαν μετὰ τοῦ τηρικαῦτα προχειρισθέντος μεγάλου δομestίκου τῆς δύσεως Ἀδριανοῦ τοῦ Κο-20 μνηνοῦ καὶ αὐταδέλφου τοῦ αὐτοκράτορος.

2. Οὕτω δὲ τῶν κατὰ Μακεδονίαν καὶ Φιλιππούπολιν

1. κατασκοπήσων C, σκοπήσων PG. 4. τὸ om. G. 6. Ἰωαννακίου C, Ἰωαννικίου G. 9. τὰς δυνάμεις: τὸ στρατεύμα A. ἐνηχῆσαι G. 11. ἀλλὰ add. A. 16. τὴν om. A. 17. οἱ τοῦ βασιλέως om. C. 18. δὲ om. G. 20. τοῦ add. A. 22. οὗτοι con. Diesterwegius.

tudine, flagrabat quidem dimicandi cupiditate, sed cunctabatur tamen, cum Romanum exercitum ne minimo quidem barbarorum numero parem esse videret. reversus cum centurionibus totius exercitus et ipso Iohanniace deliberavit, ane aggredi Scythas conduceret. quibus proelium suadentibus, cum et ipse ad hoc potius propensus esset, copiis in tres partes divisis, bellicum cani iussit et barbaros adortus est. multi eo tempore vulnerati sunt, nec pauciores caesi; quin ipse Tzelgu, postquam fortiter pugnans totas conturbavit phalanges, lethali vulnere accepto, animam efflavit; plerique fugientes in rivum Scotino qui dicitur et Cule medium prolapsi, suffocantur, a se invicem conculcati. splendida igitur de Scythis victoria reportata, Romani urbem repetierunt. ubi cum munera atque honores pro merito ab imperatore accepissent, cum magno domestico occidentis nuper creato, Adriano Comneno, imperatoris fratre, redierunt.

2. Illi hoc modo ex Macedonia atque Philippopoli vicinis regioni-

μερῶν ἀπελαθέντες, παρὰ τὸν Ἴστρον αὐθις ἐπαναστρέψαν-
 τες ἠλίζοντο καὶ ὥσπερ ἰδίαν τὴν ἡμεδαπὴν ἀνέτως πάντη πα-
 ροικοῦντες ἐλίζοντο. ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἀκούσας, οὐκ ἦνέ- V. 151
 σχετο τῶν Ῥωμαϊκῶν ὀρίων εἰσω τοὺς Σκυθὰς παροικεῖν, ἅμα D
 5 δὲ καὶ δεδιώς, μὴ διὰ τῶν στενωπῶν διελθόντες, αὐθις χεῖ-
 ρονα τῶν προτέρων ἀπεργάζονται. ἔνθεν τοι παρεσκευα-
 σμένος καὶ καλῶς ἐξοπλίσας τὸ στράτευμα, καταλαμβάνει τὴν
 Ἀδριανούπολιν καὶ ἐκεῖθεν πρὸς τὸν Λαρδέαν ἄπεισιν ἐν με-
 ταιχμίῳ τῆς Διαμπόλεως καὶ Γολόης διακείμενον. κατέκτισ
 10 προχειρισάμενος ἡγεμόνα Γεώργιον τὸν Εὐφορβηνὸν κατὰ τῆς
 Δρίστρας διαπόντιον ἐξέπεμψεν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἐπὶ τεσ-
 σαράκοντα ἡμέραις αὐτοῦ πον ἐγκαρτερῶν, τὰς ἀπανταχόθεν
 δυνάμεις μετεπέμπετο. ἰκανὸν δὲ συνειλογῶς στράτευμα ἐβου-
 λεύετο, εἰ χρὴ τὰς κλεισούρας διεληλυθότα, τὴν μετὰ τῶν
 15 Σκυθῶν ἀναδέξασθαι μάχην, “οὐ χρὴ” λέγων “ἐκχειρίαν P. 190
 ὄλωσ τοῖς Σκυθαῖς δίδοσθαι,” εἰκότως τοῦτο περὶ τουτωνὶ
 τῶν βαρβάρων σκοπήσας. οὐδὲ γὰρ ἀπό τινος καιροῦ τῶν τεσ-
 σάρων καταρξάμεναι αἱ τῶν Σκυθῶν προνομαὶ εἰς τὸν ἐφε-
 ξῆς κατέληγον, θέρους τυχὸν εἰς τὸν καιρὸν τῆς ὀπώρας, ἥ
 20 καὶ χειμῶνος ἐν φθινοπώρῳ παυσάμεναι. οὐδὲ κύκλος εἰς

1. περὶ P in margine. 2. καὶ — ἐλίζοντο add. CAG et in
 margine P. 3. ἀκούων AG. ἦνελετο A. 6. τοι καὶ G.
 8. κἀκεῖθεν A. 9. Διαμπόλεως P in margine, Διαμπύας PG.
 lege Διαμπόλεως. 10. Φορβηνὸν CG. 11. Δρίστρας G. 12.
 καρτερῶν CG. 13. ἐβουλεύσατο G. 14. διεληλυθότας AG.
 16. τουτωνὶ τῶν C, τῶν om. P, τῶν βαρβάρων τουτων G. 17.
 καιροῦ ἀρξάμεναι G. 20. φθινοπώρου G. παυσόμεναι G.
 εἰς om. G.

bus propulsi, ad Istrum reversi considerunt et tanquam suam Roma-
 norum ditionem finitimam summa licentia incursabant. quod cum au-
 disset imperator, intra Romani imperii fines non perferebat Scythas
 habitare; simul etiam verebatur, ne angustias montium denuo
 transgressi, peiora etiam quam antea perpetrarent. itaque exercitum
 instructo beneque armato, Adrianopolin profectus est; unde Lardeam
 movit, locum inter Diampolin et Goloen situm. ibi Gregorius Euphor-
 benum ducem creatum Dristram mari tendere iussit; imperator ipse
 quadraginta dies illic commorans, omnes undecunque copias contra-
 xit. idoneo autem collecto exercitu, deliberabat expediretne, angu-
 stiiis superatis, pugnam cum Scythis committi, otium omnino iis
 dandum non esse censens. nec iniuria. neque enim uno ex quatuor
 anni temporibus coeptae Scytharum incursiones sequenti desinebant,
 ut vel a vere usque ad aestatem vel etiam ab hieme ad autumnum
 durarent; neque unius anni orbis hanc calamitatem circumscribebat, sed

τινων λογάδων, κατασκοπήσων τὰς βαρβαρικὰς δυνάμεις· ὄρων δὲ τὸ πλῆθος τῶν Σκυθῶν, ἐσφάδαζε μὲν τὴν συμπλοκὴν τοῦ πολέμου, ἀνεβάλλετο δὲ, τὴν Ῥωμαϊκὴν στρατιὰν κατανοῶν μηδὲ τὸ πολλοστὸν σώζουσας τῆς τῶν βαρβάρων Β δυνάμεως. ἐπανελθὼν δὲ μετὰ τῶν λογάδων τοῦ ὀπλιτι-5 κοῦ παντὸς καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἰωαννιάκη διεσκοπεῖτο, εἰ χρὴ προσβαλεῖν τοῖς Σκίθαις. τῶν δὲ πρὸς τοῦτο ἐποτρυνόντων, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς μᾶλλον πρὸς τοῦτο κατάρροπος ἦν, τριχῆ διελὼν τὰς δυνάμεις καὶ τὸ ἐνυάλιον ἤχῃσαι κελεύσας, ζυμμίγνυται τοῖς βαρβάροις. πολλοὶ μὲν οὖν τηνι-10 καῦτα τραθέντες πίπτουσι, κτείνονται δὲ οὐχ ἥττους. ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Τζελοῦ γενναίως μαχόμενος καὶ ὄλας συνταράσσων φάλαγγας, καιρίαν πληγὴν ἀφῆρηται τὴν ψυχὴν. οἱ πλείους δὲ ἐν τῷ φεύγειν πίπτοντες εἰς τὸν ἀναμεταξὺ τοῦ C καλομένου Σκοτεινοῦ καὶ τοῦ Κούλη ῥύακα, ἀπεπνίγοντο ὑπ' 15 ἀλλήλων συμπατούμενοι. λαμπρὰν τοίνυν τὴν κατὰ τῶν Σκυθῶν νίκην ἀράμενοι οἱ τοῦ βασιλέως, εἰσῆλθον εἰς τὴν μεγαλόπολιν. ὄρωεᾶς δὲ καὶ τιμὰς ἀπὸ τοῦ βασιλέως δεξάμενοι κατὰ τὸ ἀνάλογον, ὑπέστρεψαν μετὰ τοῦ τηνικαῦτα προχειρισθέντος μεγάλου δομωστικού τῆς δύσεως Ἀδριανοῦ τοῦ Κο-20 μνηοῦ καὶ αὐταδέλφου τοῦ αὐτοκράτορος.

2. Οὕτω δὲ τῶν κατὰ Μακεδονίαν καὶ Φιλιππούπολιν

1. κατασκοπήσων C, σκοπήσων PG. 4. τὸ om. G. 6. Ἰωαννακίου C, Ἰωαννικίου G. 9. τὰς δυνάμεις: τὸ στράτευμα A. ἐνηχῆσαι G. 11. ἀλλὰ add. A. 16. τὴν om. A. 17. οἱ τοῦ βασιλέως om. C. 18. δὲ om. G. 20. τοῦ add. A. 22. οὗτοι conii. Diesterwegius.

tudine, flagrabat quidem dimicandi cupiditate, sed cunctabatur tamen, cum Romanum exercitum ne minimo quidem barbarorum numero parem esse videret. reversus cum centurionibus totius exercitus et ipso Iohanniace deliberavit, ane aggredi Scythas conduceret. quibus proelium suadentibus, cum et ipse ad hoc potius propensus esset, copiis in tres partes divisus, bellicum cani iussit et barbaros adortus est. multi eo tempore vulnerati sunt, nec pauciores caesi; quin ipse Tzelgu, postquam fortiter pugnans totas conturbavit phalanges, lethali vulnere accepto, animam efflavit; plerique fugientes in rivum Scotino qui dicitur et Cule medium prolapsi, suffocantur, a se invicem conculcati. splendida igitur de Scythis victoria reportata, Romani urbem repetierunt. ubi cum munera atque honores pro merito ab imperatore accepissent, cum magno domestico occidentis nuper creato, Adriano Comneno, imperatoris fratre, redierunt.

2. Illi hoc modo ex Macedonia atque Philippopoli vicinis regioni-

μερῶν ἀπελαθόντες, παρὰ τὸν Ἴστρον αὖθις ἐπαναστρέψαν-
 τες ἠγλίζοντο καὶ ὥσπερ ἰδίαν τὴν ἡμεδαπὴν ἀνέτιος πάντη πα-
 ροικούντες ἐλγίζοντο. ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἀκούσας, οὐκ ἤνέ- V. 151
 σχετο τῶν Ῥωμαϊκῶν ὀρίων εἶσω τοὺς Σκύθας παροικεῖν, ἅμα D
 5 δὲ καὶ δεδιώς, μὴ διὰ τῶν στενωπῶν διελθόντες, αὖθις χεῖ-
 ρονα τῶν προτέρων ἀπεργάζονται. ἔνθεν τοι παρεσκευα-
 σμένους καὶ καλῶς ἐξοπλίσας τὸ στράτευμα, καταλαμβάνει τὴν
 Ἀδριανούπολιν καὶ ἐκεῖθεν πρὸς τὸν Λαρδέαν ἄπεισιν ἐν με-
 ταιχμῷ τῆς Δαμπόλεως καὶ Γολῆς διακειμένον. καὶ κεῖτος
 10 προχειρισάμενος ἡγεμόνα Γεώργιον τὸν Εὐφορβηγὸν κατὰ τῆς
 Δρίστρας διαπόντιον ἐξέπεμψεν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἐπὶ τεσ-
 σαράκοντα ἡμέραις αὐτοῦ πον ἐγκαρτερῶν, τὰς ἀπανταχόθεν
 δυνάμεις μετεπέμπετο. ἰκανὸν δὲ συνειλογῶς στράτευμα ἐβου-
 λεύετο, εἰ χρὴ τὰς κλεισούρας διεληλυθότα, τὴν μετὰ τῶν
 15 Σκυθῶν ἀναδέξασθαι μάχην, “οὐ χρὴ” λέγων “ἐχειρίαν P. 190
 ὄλωσ τοῖς Σκύθαις δίδοσθαι,” εἰκότως τοῦτο περὶ τουτωνὶ
 τῶν βαρβάρων σκοπήσας. οὐδὲ γὰρ ἀπό τινος καιροῦ τῶν τεσ-
 σάρων καταρξάμεναι αἱ τῶν Σκυθῶν προνομαὶ εἰς τὸν ἐφε-
 ξῆς κατέληγον, θέρους τυχὸν εἰς τὸν καιρὸν τῆς ὀπώρας, ἧ
 20 καὶ χειμῶνος ἐν φθινοπώρῳ παυσάμεναι. οὐδὲ κύκλος εἰς

1. περὶ P in margine. 2. καὶ — ἐλγίζοντο add. CAG et in
 margine P. 3. ἀκούων AG. ἠνείχετο A. 6. τοι καὶ G.
 8. καὶ κείθεν A. 9. Δαμπόλεως P in margine, Διαμπύας PG.
 lege Διαμπόλεως. 10. Φορβηγὸν CG. 11. Δρίστρας G. 12.
 καρτερῶν CG. 13. ἐβουλεύσατο G. 14. διεληλυθότας AG.
 16. τουτωνὶ τῶν C, τῶν om. P, τῶν βαρβάρων τουτων G. 17.
 καιροῦ ἀρξάμεναι G. 20. φθινοπώρου G. παυσόμεναι G.
 εἰς om. G.

bus propulsi, ad Istrum reversi considerunt et tanquam suam Roma-
 norum ditionem finitimam summa licentia incursabant. quod cum au-
 disset imperator, intra Romani imperii fines non perferebat Scythas
 habitare; simul etiam verebatur, ne angustias montium denuo
 transgressi, peiora etiam quam antea perpetrarent. itaque exercitu
 instructo beneque armato, Adrianopolin profectus est; unde Lardeam
 movit, locum inter Diampolin et Goloen situm. ibi Gregorium Euphor-
 benum ducem creatum Dristram mari tendere iussit; imperator ipse
 quadraginta dies illic commorans, omnes undecunque copias contra-
 xit. idoneo autem collecto exercitu, deliberabat expediretne, angu-
 stiiis superatis, pugnam cum Scythis committi, otium omnino iis
 dandum non esse censens. nec iniuria. neque enim uno ex quatuor
 anni temporibus coeptae Scytharum incursiones sequenti desinebant,
 ut vel a vere usque ad aestatem vel etiam ab hieme ad autumnum
 durarent; neque unius anni orbis hanc calamitatem circumscribebat, sed

ἐνιαύσιος τοῦτ' ἐπὶ τὸ κακὸν περιέγραψεν, ἀλλ' ἐφ' ἱκανοῖς ἔτεσσιν
τὰ Ῥωμαίων ἐκυμαίνετο, κἂν ἐκ πολλῶν ὀλίγων τινῶν αὐτοῦ
ἐπεμνήσθημεν. οὐδὲ διπλοῖς ἐμερίσθησαν λογισμοῖς, κἂν δ'
αὐτοκράτωρ πολλὰκις διὰ παντοίων τούτους ἐφείλετο· ἀλλ'
οὐδέ τις λαθὼν πρὸς τὸν βασιλέα ἀπηυτομολῆσεν, ἔτι ἀμε- 5
Β τὰδετον τάως τὴν γνώμην ἔχοντες. ὁ μὲν οὖν Νικηφόρος ὁ
Βρυέννιος καὶ ὁ Μαυροκατακαλῶν Γρηγόριος, ὃν τιμῆς τεσσα-
σαράκοντα χιλιάδων ὁ βασιλεὺς παρὰ τῶν Σκυθῶν ἐαλωκότα
ἐπρίετο, οὐδαμῶς τὸν μετὰ τῶν Σκυθῶν κατὰ τὸ Παρίστριον
συνεχώρουσαν πόλεμον. ὁ δὲ γε Παλαιολόγος Γεώργιος καὶ 10
Νικόλαος ὁ Μαυροκατακαλῶν καὶ ὅποσοι ἄλλοι νέοι καὶ ἀκμά-
ζοντες τῇ τοῦ βασιλέως προσκείμενοι θελήματι, ἐπέτρεπον
τὰ τέμνη τοῦ Αἵμου διαλεῖν καὶ κατὰ τὸ Παρίστριον τὴν
μετὰ τῶν Σκυθῶν ἀναδέξασθαι μάχην. σὺν οἷς καὶ οἱ
δύο υἱεῖς Διογένους τοῦ αὐτοκράτορος, Νικηφόρος τε καὶ 15
C Λέων, οὗ μετὰ τὸ ἀνενεχθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τῆς βασι-
λείας περιωπὴν ἐν τῇ πορφύρᾳ ἐξ αὐτοῦ ἐτέχθησαν, κἂν-
τεῦθεν πορφυρογέννητοι προσηγορεύθησαν. ἡ δὲ πορφύρα ὀ-
κημὰ τί ἐστιν κατὰ τὰ ἀνάκτορα ἐξ αὐτῆς τῆς βάσεως μέ-
χρη τῆς ὀρόφου κινήσεως διὰ τετραγώνου συμπληρούμενον 20
σχήματος, ἐκεῖθεν δὲ εἰς πυραμίδα ἀποτελεστικῶν, ἀφορῶν
μὲν ὡς πρὸς θάλατταν πρὸς τὸν λιμένα, οὐπερ οἱ πέτρινοι

4. ἀφείλετο G.

5. ἀπηυτομολῆσεν PG, recte C.

7. Βρυέν-
νιος P.

11. κατακαλῶν A. καὶ alterum om. A.

14.

σὺν τούτοις A. 17. κἂντεῦθεν — προσηγορεύθησαν add. C.

per annos multos Romanorum res perturbabatur, quanquam e multis
pauca tantum memoravimus. neque in diversas trahi poterant partes,
licet imperator saepe vario modo eos tentaret, sed ne clam quidem
ad eum quisquam transiit, cum firmo adhuc et constanti animo es-
sent. Nicephorus igitur Bryennius et Gregorius Maurocatácalo, quem
imperator a Scythis captum quadraginta millium pretio redemerat,
ad Istrum cum Scythis acie decertari neutiquam probabant; Palaeo-
lógus autem Georgius et Nicolaus Maurocatácalo, et si qui alii iu-
ventute florebant, imperatori obnoxii Haemi valles transire atque ad
Istrum pugnam cum Scythis committere suadebant. quibus accedebant
etiam Diogenis imperatoris duo filii, Nicephorus atque Leo, qui pa-
tre imperium iam adepti, in purpura nati, porphyrogeniti appella-
bantur. purpura autem aedificium est in regis aedibus, ab ipsa basi
usque ad tecti initium quadrata exstructum forma, hinc in pyramidem
desinens, mare versus ad portum spectans, in quo lapidei sunt boves
leonesque. marmore autem et solum constratum est et parietes induci
sunt: non vulgaris quidem generis, nec quale ex pretiosiore marmore

βόες καὶ οἱ λέοντες, διὰ μαρμάρων δὲ τὸ τε ἔδαφος κατέ-
 στρωτο καὶ οἱ τοῖχοι περιεστέλλοντο, οὐ τῶν τυχόντων, οὐδὲ
 τῶν ἄλλων ὅποσοι εὐποριστότεροι τῶν τιμιωτέρων λίθων εἴ-
 σιν, ἀλλ' ἐξ ὧν ἀπὸ Ῥώμης οἱ ἀνέκαθεν βασιλεῖς ἐπεσύρα-
 5 το. ἔστι δὲ οὗτος ὁ λίθος, τὸ ὄλον εἶπεν, πορφύρουσ δι' Ὀ
 ἴλου καὶ ὄδον στίγματα τινὰ ψαμμοειδῆ λευκὰ αὐτῷ περιτρέ-
 χουσιν. ἐκ τουτῶν τῶν λίθων, σίμαι, πορφύραν τὸ οἶκημα
 οἱ ἀνέκαθεν ὠνόμασαν. ἀλλ' ὅπερ ἔλεγον, ὡς σὺν ἡ σάλπιγγί
 μέγα ἠχήσασα ἅπαντας τὴν πρὸς τὸν Αἴμον ὁδὸν οἰσὶν κατὰ
 10 τῶν Σκυθῶν προὔτρέπετο, ὁ Βρυέννιος πολλὰ καλύων τὸν
 αὐτοκράτορα τοῦ ἐγγειρήματος, ὡς οὐκ ἐπειθεν, ἐπιφωνήμα- P. 191
 τικῶς φησὶν "ἴσθι, ὦ βασιλεῦ, εἰ τὸν Αἴμον διέλθῃτε, τοὺς
 δρομικωτέρους τῶν ἵππων δοκιμάσεις." ἐρωτήσαντος δέ τινος, V. 152
 τί ὁ λόγος οὕτως βούλεται, "ἐν τῷ φεύγειν" φησὶν "ἅπαν-
 15 τας." οὗτος γὰρ ὁ ἀνὴρ, εἰ καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς δι' ἀποστα-
 σίαν ἐξεκέκοπτο, ἀλλὰ τὸ γε εἰς στρατηγικωτάτην βουλήν καὶ
 παράταξιν δεινότατος τῶν πολλῶν καὶ ποικιλώτατος ἐγνωρί-
 ζετο. ὅπως δὲ τῶν δμμάτων ὁ προμνημονευθεὶς Βρυέννιος
 20 ἀπεστέρητο δι' ἀποστασίαν ἢ ἐπανάστασιν κατὰ τοῦ αὐτοκρά-
 τορος Βοτανειάτου, καὶ ὅτι παρὰ τοῦ Κομνηνοῦ Ἀλεξίου
 τότε μεγάλου δομestίκου τυγγάνοντος τῶν δυτικῶν τε καὶ
 ἀνατολικῶν στρατευμάτων κατασχεθεὶς, τῷ Βορίλλῳ παρε- B

4. ἐπεσύραοντο C. 5. τὸ ὄλον C et in margine P, ἕως PG.
 6. τινὰ στίγματα G. 7. τὸ οἶκημα πορφύραν G. 9. ἅπαν-
 τας A, ἅπασιν PG, vid. annotat. 12. φησιν CA, ἔφη PG. 15.
 ὁ om. G. 16. στρατιωτικωτάτην A. 18. προμνημονευθεὶς
 P. 20. Βοτανειάτου om. G. 22. lege Βορίλλῳ ut supra.

facilius parari potest; sed ex eorum est lapidum numero, quos Roma ve-
 teres imperatores deportarunt. est is lapis purpureus fere totus, nisi quod
 puncta quaedam candida ad arenae instar inspersa sunt. ab huius
 igitur marmoris colore purpuram, arbitror, aedificium maiores vocarunt.
 sed redeo ad rem. cum igitur tubae cantus iter ad Haemum utpote
 adversus Scythas omnibus indiceret, Bryennius, ut imperatorem ab
 incepto revocaret, multam dedit operam; cumque non persuaderet,
 ad extremum "scito, inquit, imperator, Haemum si transieritis,
 equorum qui velociores sint, experiere." quae verba, quid sibi vel-
 lent, percontanti cuidam, "fugientibus nimirum omnibus" respondit.
 erat hic vir, licet ob defectionem luce privatus, rerum bellicarum et
 exercitus in aciem collocandi peritissimus atque prudentissimus. quo
 autem casu excaecatus sit, cuius mentionem modo fecimus, Bryennius
 ob defectionem vel potius rebellionem adversus imperatorem Botania-
 tem, utque a Comneno Alexio magno tunc temporis occidentallium

δόθη τὰς ὄψεις ἀβλαβεῖς ἔχων, τοὺς ἐθέλοντας λήπτομερέ-
 στερον μαθεῖν παραπέμπομεν εἰς τὸν μέγιστον Καίσαρα. ὁ
 γὰρ Καίσαρ οὗτος τοῦ μὲν Ἀλεξίου ἤδη τὰ Ῥωμαίων διέπον-
 τος σκῆπτρα γαμβρὸς ἐγεγόνει, τοῦ δὲ Βρυεννίου ἐκείνου ἀπό-
 γονος. ἀλλ' ἐνταυτοῖς γενομένη, συγγέομαι τὴν ψυχὴν καὶ 5
 πένθους ἐμπίπλαμαι. σοφὸς μὲν γὰρ τὴν γνώμην ἦν οὗτος
 ὁ ἀνὴρ καὶ τὸν λόγον σοφώτατος. πάντα γὰρ καὶ ῥώμη καὶ
 τάχος καὶ κάλλος σώματος καὶ ἀπλῶς ἐς ταυτὸν συνελθόντα
 ὅσα ψυχῆς καὶ σώματος ἀγαθὰ, τὸν ἀνδρα ἐκείνον ἐκόσμησεν.
 Cῆνα γὰρ αὐτὸν ἐν τοῖς ἅπασιν ἐξοχώτατον καὶ ἡ φύσις ἀνε- 10
 βλάστησε καὶ ὁ θεὸς ἐδημιούργησε. καὶ οἶον τὸν Ἀχιλλέα
 ὕμνησεν Ὅμηρος ἐν τοῖς ἀρχαίοις, τοιοῦτον ἂν τις εἶπε τὸν
 ἔμὸν Καίσαρα ἐν τοῖς ὑπὸ τὸν ἥλιον ἅπασιν ἀναπεφηνότα.
 οὗτος τοίνυν ὁ Καίσαρ καὶ τὰ στρατιωτικὰ γεγονὼς ἄριστος,
 οὐκ ἀμελετήτως ἔσχε πρὸς λόγους. ἀλλὰ πᾶσαν βίβλον ἀνα- 15
 πτυξάμενος καὶ εἰς πῦσαν ἐπιστήμην ἐγκεκυφώς, πολλὴν σο-
 φίαν ἐκείθεν ἠρύσατο, ὅση τε ἡμετέρα καὶ ὅση ποτὲ οὐχ
 D ἡμετέρα. ὕστερον δὲ καὶ πρὸς συγγραφὰς ἐξέδωκεν ἑαυτὸν,
 καὶ δὴ καὶ σύγγραμμα ἐξ ἐπιταγῆς τῆς ἐμῆς δεσπότιδος καὶ
 μητρὸς, τῆς βασιλίδος φημί Εἰρήνης, ἐσχεδίασεν ἄξιον λόγου 20
 καὶ ἀναγνώσεως, ἱστορίαν συνεταχῶς τῶν πρὸ τοῦ ἀναδῆ-
 σασθαι τὰς τῆς βασιλείας ἡγίας πράξεις τούτου πατρὸς, ἐν

4. τοῦδε PG. correxi.

PG. τὴν γνώμην G.

6. ἐμπίπλαμαι C, ἐμπίπλαμαι PG.

δὴποτε? 20. τῆς om. G.

5. συγγέομαι P in margine, συνέχομαι

καὶ πένθους C, τοῦ καὶ πάθους PG.

8. ταυτό C.

17. ὅση-

atque orientalium copiarum domestico captus, Borilo traditus sit intē-
 gris etiam tum oculis, id qui accuratius cognoscere cupiunt, ad sum-
 mum remittimus Caesarem. nam Caesar hic et Alexii Romanorum scē-
 ptrā iam adepti gener erat, et Bryennii illius nepos. verum haec
 memorans confundor animo luctuque afficior. praestans enim consilio
 is erat et eloquentia praestantissimus; robur, agilitas, forma, po-
 stremo quaecunq̄ sunt animi corporisque bona, ea coniuncta uni-
 versa hominem ornabant; unum enim illum in omnibus rebus prae-
 stantissimum et natura edidit et deus finxit; et qualem Achillem Ho-
 merus antiquitus celebravit, talem dixerit quispiam Caesarem meum
 inter omnes, qui sub sole sunt, extitisse. hic igitur Caesar cum rei
 militaris peritissimus esset, litterarum non erat expertus; sed omnes
 libros evolverat, omnibusque artibus imbutus, magnam sibi pruden-
 tiam comparaverat et nostrarum rerum et externarum; postea etiam
 ad historias scribendas animum appulit opusque iussu dominae
 ac matris meae, imperatricis Irenes, exaravit laude et lectione di-

ἢ τὰ κατὰ τὸν Βρυέννιον ἀκριβέστερον ἐπεξέροχεται, καὶ
 ὁμοῦ τὰς τε τοῦ προγόνου συμφορὰς ὡς ἀληθῶς ἀφηγήσατο, P. 192
 καὶ τὰς τοῦ πενθεροῦ ἀριστείας συνέγραψε, καὶ οὐκ ἂν ἐψεύ-
 σατο, καίπερ ἄμποδὸν ὡς τοῦ μὲν ἀγχιστεύς, τοῦ δὲ καθ'
 5 αἷμα προσήκων. καὶ μεμνήμεθα τούτων κἂν τοῖς προτέροις
 λόγοις τῆσδε ἱστορίας. ἐπεὶ δὲ τὸν Εὐφορβητὸν Γεώργιον
 μεθ' ἱκανῆς στρατιᾶς καὶ στόλου διὰ τοῦ Ἰστρου ἐρχόμενον
 κατ' αὐτῶν οἱ Σκυθαὶ ἐθεάσαντο, (ὃ δὲ ποταμὸς οὗτος ἔτι
 μὲν ἄνωθεν ἀπὸ τῶν δυτικῶν μερῶν, ἐκδίδεται δὲ διὰ τῶν
 10 καταρρακτῶν καὶ μετὰ ταῦτα διὰ πάντε τινῶν στομάτων εἰς
 τὸν Πόντον τὸν Εὐξείνιον, μέγας τε καὶ πολὺς διὰ πολ-
 λῆς πεδιάδος ἐρχόμενος καὶ ναυσίπορος ὢν, ὡς καὶ τῶν Β
 πλοίων τὰ μέγιστα τε καὶ φορητότατα τούτῳ τῷ πο-
 ταμῷ ἐπινήχουσαι· οὐ μίαν δὲ προσηγορίαν λαμβάνει, ἀλλὰ
 15 τὰ ἄνωτέρω μὲν καὶ πρὸς τὰς πηγὰς Δάνουβις ὄνομα τούτῳ,
 τὰ κάτω δὲ καὶ πρὸς τὰς ἐκβολὰς Ἰστρος ὁ ποταμὸς μετονο-
 μάζεται,) ἐπεὶ δὲ τοίνυν διὰ τούτου τοῦ ποταμοῦ τὸν Εὐφορ-
 βητὸν Γεώργιον ἢ τῶν Σκυθῶν μερὶς ἐθεάσατο, ἐξ ἡπείρου V. 153
 δὲ καὶ τὸν αὐτοκράτορα μετὰ στρατεύματος πλείστου αὐτοῦς

4. καίπερ: καὶ περὶ C. ὡς: lege ὦν. τῷ δὲ G. 5. με-
 μνήμεθα P in margine, μέμνηται PG. 6. τῆς G. Φορ-
 βητὸν G hic et infra. 9. ὄρων A et in margine P. δὲ
 add. G. 10. καὶ om. A. 11. post Εὐξείνιον add. A ἔτι.
 12. καὶ prius om. A. καὶ: τὰ G. 15. ἀνώτατα A, ἀνώτερα G.
 ταῖς πηγαῖς G. τούτῳ ὄνομα AG. 16. ταῖς ἐκβολαῖς G.
 ὁ ποταμὸς om. A. post ποταμὸς add. G ὁ γὰρ (leg. παρ')
 ἑβραίοις φησὶν (leg. φισῶν ex Gen. 2, 10. coll. Leon. Diac. VIII.
 p. 129.), παρὰ δὲ Ἰνδοῖς γάγγης, παρὰ αἰθίοψιν Ἰνδός, παρ'
 Ἕλλησι δὲ δανούβιος. vid. Letronn. in A. de Humboldt. Geograph.
 histor. orbis novi II. p. 83. μετονομάζεται A, ἐπονομάζεται
 PG. 17. ἐπειδὴ A, δὲ om. G. 19. δὲ καὶ τὸν αὐτοκρά-
 τορα A, δὲ μετὰ στρατεύματος πλείστου τὸν αὐτοκράτορα PG.

gnum, quo rerum a patre meo ante sumptas imperii habenas gestarum
 historiam contexuit. in quo libro Bryennii res accuratius enarrat simul-
 que et avi calamitates verissime tradit, et soceri praeclara facinora
 refert, neque quidquam mentitur, licet utrique, affinitate alteri, al-
 teri sanguine iunctus. horum mentio etiam in prioribus huius histo-
 riae libris facta est. ubi igitur Euphorbenum Georgium cum exercitu
 satis magno et classe per Istrum proficiscentem contra se Scythae vi-
 derunt, (fluvius hic ex occidentalibus regionibus decurrit, atque per
 cataractas et dein per quinque ostia in Pontum Euxinum effunditur,
 summa aquae copia, per vastas planities fluens tamque navigando
 aptus, ut vel maxima et valde onusta navigia ferat. nec tamen unum
 ei est nomen, sed superior et fonti propior pars Danubius, inferior
 et ostiis propinqua Ister, mutato nomine, appellatur,) per hunc igi-

ἤδη καταλαμβάνοντα μεμαθήκεσαν, ὡς ἀμήχανον τὴν μεθ' ἑκατέρων μάχην εὐρίσκοντες, τρόπον ἐπεζήτουν, δι' οὗ γένοιτ' ἂν αὐτοῖς τὸ ὄξυ τοῦ κινδύνου διεκφυγεῖν. πέμπονσι τοῖνυν πρέσβεις ἑκατὸν πρὸς τοῖς πενήκοντα Σκύθας, ἐπερωτῶντας τάχα τὰ περὶ εἰρήνης, ἅμα δὲ καὶ ἄπειλὴν τινα με-5
 C ταζὺ τῶν λόγων παρενείροντας, ἔστι δ' οὗ καὶ ὑπισχνου-
 μένους, εἰ ταῖς τούτων νεύσεισι καὶ αἰτήσεσι κατανεῦ-
 σαι θελήσειε, μεθ' ἱππέων χιλιάδων τριάκοντα συμμαχεῖν
 τῷ αὐτοκράτορι, ὀπνηίκα βούλοιο. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τὴν
 ἀπάτην διαγνοὺς τῶν Σκυθῶν καὶ ὅτι τὸν ὑπόγειον κίνδυνον
 φεύγοντες τοιαῦτα διαπρεσβεύονται, καὶ εἰ ἀδείας ὄλωσ
 τύχοιεν, τὸν ὑποκρυπτόμενον τῆς αὐτῶν κακίας σπιυθῆρα εἰς
 πυρσὸν ἀνάψουσι μέγαν, τὴν πρεσβείαν οὐκ ἐδέχετο. τούτων
 δὲ τῶν λόγων συνειρομένων, Νικόλαός τις τῶν ὑπογραμματευ-
 D ὄντων, τῷ αὐτοκράτορι προσελθὼν πρὸς τὸ οὖς καὶ ὑποψιδυ-15
 ρίσας φησί "κατὰ ταυτηνὶ τὴν ἡμέραν, βασιλεῦ, ἔκλειψιν
 τοῦ ἡλιακοῦ φωτὸς προσδόκα γενήσεσθαι." τοῦ δὲ διαπιστοῦν-
 τος, ἐκεῖνος ἐπώμνυτο μὴ διαψεύσασθαι. ὁποῖος δὲ ὁ αὐτο-
 κράτωρ γοργὸς περὶ τὰς ἐνθυμήσεις, φησί τοῖς Σκύθαις
 ἐπιστραφεῖς, "θεῶ τὴν κρίσιν ἀνατίθημι· καὶ εἰ μὲν τι ση-20
 μεῖον ἔξ οὐρανοῦ κατὰ ταυτηνὶ τὴν ἡμέραν ἐκδηλον γένηται,

1. ἐμεμαθήκεσαν G.	3. διεκφυγεῖν G.	6. ὑπισχνουμέ-
νου G.
10. γνοὺς G.	11. διαφεύγοντες A.	12. τῆς
αὐτῶν κακίας om. AG.
14. σπειρομένων G.	17. προσδόκει A.	
16. ἡμέραν A, ὄραν PG.	20. τι om. A.	21. ταύτην G. ἡμέραν AG, ὄραν P.

tur fluvium ubi adventantem Euphorbenum Georgium Scytharum pars vidit, terrestri autem itinere etiam imperatorem exercitum maximum contra se iam ducere audiverunt, cum utrique impares se intelligerent, circumspiciebant, qua ratione subito periculo evaderent. itaque mittunt legatos centum et quinquaginta Scythas, qui pacem peterent, simul minas quasdam orationi intexerent: sin postulatis atque optatis responderet, triginta millia equitum imperatori se, quando vellet, auxilio missuros pollicerentur. imperator autem cum fraudem Scytharum perspiceret, eosque imminentis periculi evitandi causa de pace agere, et facultate data, mox occultam odii favillam in magnam flammam excitaturos esse, legationem non admisit. de qua re dum disceptant, Nicolaus, scribarum unus, ad imperatorem accessit inque aurem insusurrans, "hoc, inquit, die solem defecturum esse expecta;" quo fidem denegante, iureiurando se non mentiri confirmavit. tum imperator, qua erat ingenii dexteritate, ad Scythas conversus, "deum, inquit, iudicem facio: ac si quidem signum coelo hoc

ἄσπεθε πάντως, ὡς ἐγὼ μὲν ὑποπτον οὖσαν τὴν ὑμῶν πρε- P. 193
 σβείαν εὐλόγως οὐ δέχομαι, ὅτι οὐκ ἐπ' ἀληθείας οἱ φαλαγ-
 γάρχαι ὑμῶν τὰ περι εἰρήνης διαπεσβέονται· εἰ δ' οὐ,
 διαμαριῶν αὐτὸς τοῦ στοχασμοῦ ἐλεγχθήσομαι." δύο οὖν
 5 οὐπω παρηλθον ὥραι, καὶ τὸ ἡλιακὸν φῶς ἐπιλέλοιπεν, ὡς
 ἀφεγγῆ τὸν ὄλον δίσκον γενέσθαι, ὑποδραμούσης αὐτῷ τῆς
 σελήνης. καὶ οἱ μὲν Σκύθαι τηρικαῦτα ἔκθαμβοι γεγόνασιν,
 ὃ δέ γε αὐτοκράτωρ παραδίδωσιν αὐτοὺς Λέοντι τῷ Νικερίτῃ
 (ἐκτομίας δὲ οὗτος καὶ τοῖς στρατιωτικοῖς νηπιόθεν ἐνδιατρί-
 10 ψας καὶ ἀναφανεῖς δοκιμώτατος), ἐπισκῆψας μεθ' ἱκανῶν B
 διασῶσαι τούτους μέχρι τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων. ὃ δὲ
 μάλα προθύμως τῆς πρὸς τὴν Κωνσταντίνου ἡπατο. οἱ δὲ
 βάρβαροι διὰ παντὸς τῆς ἑαυτῶν φροντίζοντες ἐλευθερίας,
 ἐπ' αὐτὴν τὴν μικρὰν Νίκαιαν ἔφθασαν, νυκτὸς ἀναιροῦσι τοὺς
 15 φύλακας, ἀμελῶς περὶ τὴν αὐτῶν διατεθέντας φυλακὴν. καὶ
 διὰ τινων σχολιωτέρων ἀτραπῶν ἐπαναστρέφουσι πρὸς τοὺς
 πέμπαντας. ὃ δὲ Νικερίτης μόγις μετὰ τριῶν σωθεῖς, κα-
 ταλαμβάνει τὸν αὐτοκράτορα εἰς Γολόην.

3. Ταῦτα μεμαθηκὸς ὁ βασιλεὺς καὶ πτοηθεῖς, μὴ οἱ

2. ἀληθείας G. 3. τῆς εἰρήνης G. lege εἰ δ' οὖν ut supra
 220, 17. 4. εὐρεθήσομαι A. οὖν add. A. 6. αὐτῷ A,
 αὐτὸν PG. 8. γε om. AG. παραδίδωσιν A, δίδωσιν PG.
 αὐτοὺς τῷ ἐκ λέοντι τῷ νικερίτῃ, καὶ δε τῆς A. excidit
 ἐκτομίας. 10. ἀναφανεῖς P in margine, ἀφανής PG, ἀφα-
 νεῖς C. 12. πρὸς A, περὶ PG. idem vitium apud Phrantz. I.
 p. 112, 15. τὴν βασιλεύουσιν A. 13. ἑαυτὸν P. ἐλευ-
 θερίας: σωτηρίας A. 14. μικρὰν Νίκαιαν: νικίτζαν A. 17.
 μετὰ τῶν ἐπιλοβῶν A. 19. μεμαθηκὸς δὲ τοῦτο A.

ipso die apparet, intelligetis sane, suspectam me legationem vestram merito non admisisse, quod non vere atque ex animo duces vestri de pace agunt; sin minus, non recuso, quin temere conceptae de vobis suspicionis arguar." nondum effluerant horae duae, cum sol ita defecit, ut totus eius orbis absconderetur luna subeunte. obstupuerunt tum Scythae, imperator autem Leoni Niceritae (eunuchus hic erat a puero innutritus castris et virtutis spectatae.) eos cum praesidio idoneo in urbem deducendos tradidit. hic alacri animo Cpollin iter ingressus est; verum barbari in occasionem recuperandae libertatis intenti, ubi Nicaeam parvam pervenerunt, custodibus, qui negligentius vigilias agebant, noctu obtruncatis, per obliquas semitas ad eos redeunt, a quibus missi erant. Nicerita cum tribus aegre servatus, Goloen ad imperatorem pervenit.

3. His auditis imperator, veritus ne legati, universis Scythis instigatis, se adorirentur, non somnio egebat, quo ut Atrai quondam

Κρήσβεις ἄπαν τὸ Σκυθικὸν στρατεύμα κατ' αὐτοῦ ἐρεθίσαντες ἐπεισέπωσιν αὐτῇ, οὐκ ὀνείρου δεηθεὶς πρὸς μάχην αὐτὸν ἐποτρύνοντος, καθάπερ ποτὲ τὸν Ἀτροέως Ἀγαμέμνονα, ἀλλ' ἀναξέσας πρὸς μάχην καὶ τὴν Σιδηρὰν μετὰ τῶν ταγματῶν διελθὼν, τὸν χάρακα περὶ τὴν Βιτζίναν ἐπήξατο. 5 ποταμὸς δὲ οὗτος ἀπὸ τῶν παρακειμένων ὄρων ῥέων. πολλοὶ δὲ τηρικαῦτα χορταγωγίας χάριν τοῦ χάρακος ἐξεληθόντες καὶ πορρωτέρω γενόμενοι ἀνηρέθησαν, πολλοὶ δὲ καὶ κατεσχέθησαν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ κατὰ τὸ περίορθρον ταχὺ καταλαμβάνει τὴν Πλίσκοβαν, κἀκεῖθεν εἰς ἀκρολοφίαν τινα τὴν τοῦ

D Συμεῶνος καλουμένην ἄνεισιν, ἣ καὶ Βουλευτήριον τῶν Σκυθῶν ἐγγχωρίως ὀνομάζετο. τὰ αὐτὰ δὲ πάλιν τῆς τῶν χρειωδῶν συγκομιδῆς χάριν τοῖς τῆς παρεμβολῆς μακρὰν γενομένοις συνέβαινε. τῇ δὲ μετ' αὐτὴν παρά τινα ποταμὸν ἔρχεται ἀγγυῶ τῆς Δρίστρας ῥέοντα καὶ ὡσεὶ σταδίους εἴκοσι πρὸς τοὺς τέσσαρσιν ἀπέχοντα, κἀκεῖσε τὰς σκευὰς καταθέμενος, τὸν χάρακα πῆγγνται. ἐπεισεσόντες δὲ ἀθρόον οἱ Σκύθαι τῇ τοῦ βασιλέως σκηπῆ ἐξ ἑτέρου, ἀνείλον μὲν τῶν ψιλῶν τοῦ στρατοῦ ἱκανοὺς, κατέσχον δὲ καὶ τινὰς τῶν ἐκθυμωτέρως ἀγωνισαμένων Μανιχαίων. καὶ θόρυβος ἐπὶ τούτοις τοῦ στρατεύματος ἦρθε πολὺς καὶ σύγχυσις, ὡς καὶ τὴν βασιλικὴν κα-

1. ἄπαν τὸ σκυθικὸν A,	τὸ ἄπαν Σκυθικὸν στρατεύμα PG.	4.
ἀλλ' om. G.	7. χάριν: ἔνεκα A.	8. πόρρω G.
ἀνῆρέθησαν P.	11. Συμεῶν CG.	βουλευτήριος C.
αὐτῶν C.	18. ἐξ ἑτέρου om. A.	19. καὶ ζωὸς οὐκ ἀλλογος τῶν μανιχαίων A.
		ἐκθυμωτέρως G, ἐκθυμωτέρων P.
		20. καὶ θροῦς ἐπὶ τούτῳ A.

filius Agamemnon, ad pugnam concitaretur, sed pugnandi cupiditate flagrans, Sideram cum legionibus transgressus, castra ad Bitzinam collocavit: fluvius hic est ex adjacentibus fluens montibus. tum multi pabulandi gratia castris egressi longiusque profecti, trucidati sunt a Scythis, multi etiam capti. imperator autem primo diluculo Pliscobam celeriter occupat, indeque in iugum, Symeonis dictum, ascendit, quod etiam Buleuterium Scytharum ab indigenis nuncupatur. eadem hic iis, qui pabulandi causa longius progressi erant, acciderunt. postridie ventum ad flumen est, quod prope Dristram fluit, stadia fere viginti quatuor distans. dum ibi, positus sarcinis, imperator castra munit, irruentes subito Scythae ab altera parte in imperatoris tentorium, magnam stragem edidere levis armaturae militum, quosdam etiam animosius repugnantes ceperunt Manichaeos. multus inde ortus tumultus est atque perturbatio, ut ipsum imperatoris tabernaculum corrueret, equis temere currentibus: quod iis, qui non

ταπεσεῖν σκηνὴν ἐξ αἰτίας τῶν ἀτάκτως θεόντων ἵππων. ὅπερ τοῖς μὴ εὖνος πρὸς τὸν αὐτοκράτορα διακειμένοις κακὸς οἶω- P. 194
 νὸς ἔδοξεν. ἀλλ' ὁ μὲν βασιλεὺς τοὺς ἐπεισεσόντας βαρβάρους διὰ τινος στρατιᾶς ἐξελάσας πόρρω πον τῆς σκηνῆς, 5
 ὅπως μὴ θορυβοῦεν, εὐθύς ἐποχηθεὶς ἐκείθεν, καὶ καταστειλάς τὸν θόρυβον, σὺν αὐταῖς δυνάμεσι μετ' εὐταξίας τὴν πορείαν ποιησάμενος, καταλαμβάνει τὴν Δρίστρον, (πόλις δὲ αὕτη τῶν περὶ τὸν Ἰστρον διακειμένων περιφανής,) πολιορκήσων ταύτην δι' ἐλεπόλεων. καὶ δῆτα τοῦ ἔργου ἀψάμενος 10
 καὶ πανταχόθεν ταύτην πολιορκῶν καὶ καταρράζας μίαν τῶν ταύτης πλευρῶν, εἰσῆει μετὰ παντὸς τοῦ στρατεύματος. αἱ δὲ δύο ἀκροπόλεις τῆς ῥηθείσης πόλεως ἔτι παρὰ τῶν συγγε- B
 νῶν κατειχόντο τοῦ καλουμένου Τατοῦ, ἐκείνου προφθάσαντος ἀπελθεῖν ἐφ' ᾧ ἐπενδύσασθαι Κομάνους καὶ ἐπαναστρέ- 15
 ψαι εἰς ἀρωγὴν τῶν Σκυθῶν. ὃς ἐν τῷ ἐκείθεν ὑποχωρεῖν συντασσόμενος τοῖς ἰδίοις ἔφη, ὡς "ἐγὼ μὲν ἀκριβῶς οἶδα τὸν βασιλέα τουτὶ τὸ κάστρον πολιορκῆσαι μέλλοντα. ἐπὶ ἂν οὖν αὐτοὶ τοῦτον θεάσησθε τὴν πεδιάδα ταύτην καταλαβόντα,

1. αἰτίας ὁμ. A. ἵππων AG, ἱππέων P. 4. lege ἐξελάσας πόρρω πον τῆς σκηνῆς καὶ καταστειλάς τὸν θόρυβον, ὅπως μὴ θορυβοῦεν αὐθις, ἐποχηθεὶς ἐκείθεν σὺν αὐταῖς δυνάμεσι, μετ' εὐταξίας κ. τ. λ. 6. τὴν πορείαν ποιησάμενος ὁμ. G. 9. ἀψάμενος, μίαν τῶν πλευρῶν αὐτῆς καταρράζας εἰσῆει A. 10. κατάρξας G. lege καταρράξας. 12. ῥηθείσης: τοιαύτης A. πόλεως ἐφυλάττοντο ὑπὸ τῶν ἰδίων τοῦ τῶν Σκυθῶν ἀρχηγού, τοῦ λεγομένου Τατοῦ, ὑποχωρήσαντος τῆς Δρίστρας, ἐφ' ᾧ ἐπενδύσασθαι Κομάνους καὶ πρὸς συμμαχίαν ἑτέρους Σκυθῶν ἀπελθόντος συγκαλέσασθαι καὶ ἐπαναστρέψαι εἰς ἀρωγὴν τῶν Σκυθῶν G et in margine P, quibuscum consentit A, omissis tamen ἐφ' ᾧ — Κομάνους et καὶ ἐπαναστρέψαι — Σκυθῶν. 13. ἐκείνου: ἐκείθεν coni. Diesterwegius.

amico in imperatorem animo erant, infaustum omen videbatur. at imperator, postquam invecos Scythas exercitus sui parte procul a tentorio propulit tumultumque sedavit, ne sui iterum perturbarentur, motis inde castris, bono ordine Dristram pervenit, (urbs ea est inter oppida ad Istrum sita admodum celebris,) machinis eam oppugnaturus. rem igitur aggressus, urbe undique circumdata, per ruinam unius lateris cum universo exercitu ingreditur. quas autem urbis arces tenebant adhuc consanguinei Tati qui dicebatur; ipse paulo ante eo consilio inde profectus erat, ut Comanos in auxilium Scytharum arceseret. qui cum discederet, valedicens suis, "non dubito, inquit, quin imperator oppugnaturus hoc castrum sit. itaque cum planitiam istam ab eo obsessam videritis, vos quidem festinate imminens praeoccu-

σπεύσατε ὑμεῖς προκαταλαβεῖν εἰς τὸν ὑπερκείμενον ἀνέχονα ἐπικαιρότατον ὄντα τῶν ἄλλων, κάκεισε τὸν χάρακα πῆξασθε, C ὡς μὴ ἔκχειρίαν ἔχειν τὸν αὐτοκράτορα πολιορκεῖν τὸ φρου-
 ρίον, ἀλλὰ καὶ ὀπισθεν ὁμῶς ἔχειν τὸν νοῦν, τὴν ἐξ ὑμῶν ὑφορώμενον βλάβην. ὑμεῖς δὲ πανημέριοι καὶ παννύχιοι κατ' 5
 αὐτοῦ πέμποντες ἀμοιβαδὶς στρατιώτας μὴ ἐνδιδόατε." ὁ δὲ αὐτοκράτωρ στοχασάμενος τοῦ δέοντος, καταλιπὼν τὴν τῶν ἀκροπόλεων πολιορκίαν, (ἐπεὶ δυσχερὴς ἦν καὶ καιροῦ δεο-
 μένη,) κάκειθεν ἐξελθὼν, περὶ τινὰ ῥύακα ἀγχοῦ τοῦ Ἰστροῦ διακειόμενον τὸν χάρακα ἐπῆξασθε, βουλευόμενος εἰ χρὴ προσ- 10
 βαλεῖν τοῖς Σκύθαις. ὁ μὲν οὖν Παλαιολόγος καὶ ὁ Μαν-
 ροκατακαλὼν Γρηγόριος τὸν μετὰ τῶν Πατζινάκων ἀνεβύλλο-
 ντο πόλεμον, ὅπλισαμένους δὲ συνεβούλευον τὴν μεγάλην
 D Περισθλάβαν καταλαβεῖν. "οἱ γὰρ Σκύθαι οὕτω πορονομέ-
 νους ἡμᾶς καθωπλισμένους μετ' εὐκοσμίας θεόμενοι, οὐδαμῶς 15
 τὸν καθ' ἡμῶν ἀποδαρρήσουσι πόλεμον" ἔλεγον. "εἰ δὲ καὶ οἱ ἰππεῖς ἄτερ τῶν ἀμαξῶν τοῦ πολέμου κατατολήσειαν, εὐ
 ἴσθι, ὡς ἤτηθησονται, καὶ ἡμεῖς τοῦ λοιποῦ ὀχύρωμα ἐρυ-
 μνότατον τὴν μεγάλην ἔξομεν Περισθλάβαν." πόλις δὲ αὕτη
 περιφανὴς περὶ τὸν Ἰστρον διακειμένη, ποτὲ μὲν οὐτ' ὄνομα 20
 τοῦτο ἔχουσα τὸ βαρβαρικόν, ἀλλ' Ἑλληνίζουσα περὶ τὴν προσ-

4. ὁμῶς PG. correxi. 6. ἀμοιβαδὶς G, ἀμειβαδὸν P. ὁ δὲ
 βασιλεὺς καταλιπὼν A. 8. ἐπεὶ — δεομένη add. A. 9.
 κάκειθεν ἐξελθὼν om. A. 11. ἀλλ' ὁ μὲν παλαιολόγος A. 12.
 μετ' αὐτῶν ἀνεβάλλοντο A. 14. οὕτω om. A. 15. καὶ
 ὀπλισμένους A. 18. ὡς om. C. 19. Περσθλάβαν A. apud
 Nicet. p. 486, 19 vocatur Πρισθλάβαν. 21. τὸ om. G. ἀπὸ
 τῆς προσηγορίας G.

pare iugum inter cetera opportunissimum ibique castra collocate; ne otiose vacare oppugnationi imperator queat, sed ea simul, quae a tergo fiunt, respectet metu impendentis a vobis periculi. vos autem nec diem nec noctem praetermittite, quin milites per vices adversus eum succedere iubebatis." imperator cum quid facto opus esset videret, arcium oppugnatione utpote difficili et longinqua ommissa, hinc digressus, ad rivum, qui ab Istro non multum aberat, castrametatus est, eequid aggredi Scythas expediret, consultans. Palaeologus et Maurocatalo Gregorius pugnam cum Patzinacis putabant differendam; armato instructoque exercitu Peristilabam magnam proficiscendum censebant. "sic enim, inquiebant, ubi paratos nos et integris ordinibus euntes Scythae viderint, nequaquam pugnare nobiscum audebunt. sin forte equites sine curribus temere aggredi nos conentur, scito eos victum iri; nobis autem praesidium iam munitissimum fore magnam Peristh-

ηγορίαν, μεγάλη πόλις καὶ οὖσα καὶ λεγομένη· ἀφ' οὗ δὲ Μόκρος ὁ τῶν Βουλγάρων βασιλεὺς καὶ οἱ ἐξ ἐκείνου γενόμενοι καὶ προσέτι γε Σαμουήλ ὁ τελευταῖος τῆς Βουλγαρικῆς V. 155
 5 δυναστείας, καθάπερ ὁ Σεδεκίας τῶν Ἰουδαίων, τῆς ἐσπέρας P: 195
 5 κατέδραμον, σύνθετον ἐκτίησάτο τὴν προσηγορίαν ἀπὸ τε τῆς Ἑλληνικῆς σημασίας μεγάλη ἐπονομαζομένη καὶ τὴν ἀπὸ τῶν Σθλαβογενῶν ἐπισυρομένη λέξιν, μεγάλη Περισθλάβα πανταχόθεν τούτους φημιζομένη. “ταύτην τοίνυν κρησφύγετον ἔχοντες” οἱ ἀμφὶ τὸν Μαυροκατακαλῶν ἔλεγον “καὶ ὅσημέραι δι’
 10 ἀκροβολισμῶν τοῖς Σκύθαις προσβάλλοντες, οὐ παυσόμεθα ζημιούντες αὐτούς, μηδ’ ὄλωσ τούτους τῆς οἰκείας παρεμβολῆς χορταγωγίας χάριν ἢ τῆς τῶν χειρωδῶν συγκομιδῆς συγχαροῦντες ἐξεληλυθέναι.” τούτων οὖν τῶν λόγων τριβομένων, B
 ἀποβάντες οἱ τοῦ Διογένους υἱοὶ τῶν σφετέρων ἵππων, οἷα
 15 νέοι καὶ τῆς τῶν μύθων κακότητος ἄγεστοι, ὃ τε Νικηφόρος καὶ ὁ Λέων, τοὺς χαλινούς ἀφελόμενοι, πλήξαντες τε αὐτούς κατὰ τῶν κέγχρων ἐξήλασαν, ἐπειπόντες “μὴ δέδιθι, βασιλεῦ· αὐτοὶ γὰρ τοὺς ἀκινάκεις σπασάμενοι διαμελίσσομεν αὐτούς.” ὁ δὲ βασιλεὺς φιλοκινδυνότατος ὢν καὶ προαρπά-
 20 ζειν πεφυκὸς τὰς μάχας, οὐδ’ εἰς νοῦν ὄλωσ τῶν ἀπειργόντων αὐτὸν τοὺς λόγους ἐβάλλετο, ἀλλὰ τὴν βασιλικὴν σκηνὴν καὶ τὰς σκευὰς ἀπάρας ἀναθέμενος τῷ Κουτζομίτῃ Γεωργίῳ

3. γε om. G. 4. ὁ om. G. 5. κατέδραμεν C. 7. τὰ-
 ξιν CG. 14. σφοδρότερον A. 18. τοὺς: αὐτοὺς G. τοὺς
 σκύθας διαμελίσσομεν A. 20. ἀπαρόντων G. 21. ἀλλὰ:
 τὰ A. 22. Κουτζομίτῃ C.

labam." urbs haec illustris, ad Istrum sita, olim non barbarum habebat nomen, sed graeco appellata vocabulo, Megalopolis i. e. magna urbs et erat et dicebatur. ex quo autem Mocrus, Bulgarorum rex, quique eo orti erant, et post hos Samuel, qui ultimus Bulgaris imperavit, ut Sedecias Iudaeis, Occidentem incursarunt, nomen nacta est partim ex Graeco, partim ex Slavorum genere ductum, ut Peristh-laba magna passim audiatur. "ex hac igitur urbe, tanquam tuto perfugio, inquebat Maurocatalo, quotidie velitantes, lacerare Scythas non desistemus, nec omnino pabulandi quaeque opus sunt comportandi causa castris egredi eos sinemus." talia dum pertractantur, Diogenis filii iuvenes et pugnae discriminum ignari, equis desilientes, fraenis eos demtis, in millii segetem propellunt, simulque "noli, inquit, imperator timere; ipsi enim acinacibus strictis concidemus eos." imperator cum ad pericula promptissimus atque ad proelia occupanda propensus esset, nulla dissuadentium ratione habita, Augustale tabernaculum et vasa omnia, Cutzomitae Georgio commendata,

πρὸς τὸ Βέτριον ἐξέπεμψε, τὸ δὲ στράτευμα ἐπέταξε μὴ
 λύχρον, μηδὲ πῦρ ἀνάσαι τὸ παράπαν κατὰ τὴν ἐσπέρην
 C ἐκείνην, ἀλλὰ τοὺς ἵππους κατέχοντίας ἐγρηγορέναι μέχρις
 ἡλίου ἀνατολῆς. αὐτὸς δὲ κατὰ τὸ περίορθρον ἔξεισι τῆς
 παρεμβολῆς καὶ τὰς δυνάμεις διελὼν καὶ τὰς φάλαγγας εἰς 5
 πολέμου καταστησάμενος σχῆμα, παραθέων ἐθεῖτο τὸ στρά-
 τευμα. εἶτα τὴν μέσην τῆς παρατάξεως χώραν εἶχεν αὐτός,
 συμπληρουμένην ἀπὸ τε τῶν ἑξ αἵματος καὶ ἀγχιστείας προσ-
 ηκόντων αὐτῷ συγγενῶν καὶ τῶν ἀδελφοῦ Ἀδριανοῦ τῶν Λα-
 τίνων τῆ τότε ἡγεμονεύοντος καὶ ἐτέρων γενναίων ἀνδρῶν. 10
 τοῦ δὲ γε ἀριστεροῦ κέρως κατῆρχε Νικηφόρος Καῖσαρ ὁ
 Μελισσηνός ὁ ἐπ' ἀδελφῆ γαμβρός αὐτοῦ. κατὰ δὲ τὸ δε-
 D ξιὸν ἡγεμόνες ἴσταντο ὁ τε Κασταμονίτης καὶ ὁ Τατίκιος·
 τῶν δὲ ἐθνικῶν ὁ τε Οὐζῆς καὶ ὁ Καρατζῆς οἱ Σαυρομά-
 ται. ἑξ δὲ τὸν ἀριθμὸν διελόμενος, τὴν αὐτοῦ φυλακὴν 15
 ἐπέτρεψε, πρὸς αὐτὸν τε ὄραν παραγγείλας καὶ μηδενὶ τὸ
 παράπαν προσεσχέκναι ἐτέρῳ, τοὺς τε δύο υἱοὺς φημι Ῥω-
 μανοῦ τοῦ Διογένους καὶ Νικόλαον τὸν Μαυροκατακαλὼν
 πολλὴν ἐκ μακροῦ πέτραν τῶν πολέμων ἐσχηκότα καὶ τὸν
 Ἰωαννάκη καὶ τὸν ἄρχοντα Βαραγγίας Ναμπίτην καὶ Γου- 20
 λὴν τινα καλούμενον πατρῶον θεράποντα. ἀλλὰ καὶ οἱ Σκυ-
 P. 190 θαι σχῆμα πολέμου διατυπώσαντες, ἐκ φυσικῆς ἐπιστήμης

1. μὴ : μηδὲ G. 3. μέχρι τῆς τοῦ ἡλίου G. 7. μέσην A
 et in margine P, μεγάλην PG. 9. τοῦ ἀδελφοῦ A. 13.
 Κασταμωνίτης AG, Κασταμμωνίτης P. scripsi Κασταμονίτης, ut
 mox p. 206 B, coll. Nicet. p. 574, 7. 19. ἐσχηκότας G. 20.
 Ἰωαννάκη C. τὸν ἀμπίτην AG. Γούλην PG, γουλήν A.
 vid. 241, 18.

Betrinum misit; exercitui edixit, ne ignem neve lampadem illo uspiam
 vespere accenderent, sed paratis ad manum equis, ad solis ortum
 vigilarent. ipse primo diluculo castris egreditur, divisisque copiis et
 in aciem collocatis, obiens exercitum lustrat. dein mediam ipse te-
 nuit aciem, ubi consistebant, qui vel sanguine vel affinitate iuncti
 erant, frater eius Adrianus, qui Latinis tum praeerat, aliique viri
 fortissimi. sinistro cornu praefectus erat Nicephorus Caesar Melissenus,
 qui sororem imperatoris in matrimonio habebat; dextri cornu duces
 erant Castamonita et Taticius; sociis praeerant Uzaz et Caratzas Sar-
 malae. sex autem numero elegit, quibus sui custodiam crederet, quos
 sibi solum adesse nec ad alium quenquam animum advertere iussit:
 filios dico Romani Diogenis et Nicolaum Maurocatalonem, magnam
 longa militia rei bellicae experientiam adeptum, et Iohannacem Nam-
 pitinque Barangorum ducem, postremo Gulen quendam nomine, fa-
 mulum paternum. verum etiam Scythae, qui naturalem quandam pu-

πολεμῆν εἰδότες καὶ κατὰ φάλαγγα ἴσταςθαι, καὶ λόχους
καθίσαντες καὶ τὰς τάξεις τοῖς τακτικοῖς δεσμήσαντες σφι-
γμασι καὶ καταπυργώσαντες οἰονεῖ τὰς ἄρμαμάξαις τὸ στρα-
τευμα, ἰλαδὸν κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος ἦσαν καὶ ἠκροβολί-
5 ζοντο πόρρωθεν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ συναρμύσας τὰς ἱλαῖς
τὸ στρατόπεδον, τῶν ὀπλιτῶν οὐδενὶ προπηδᾶν ἐνετέλλετο,
οὐδὲ τὸν συνασπισμὸν λύειν, μέχρις ἂν ἀγχέμαχοι τοῖς Σκυ-
θαις γένωνται. εἴτ' ἐπειδὴν τὸ μεσαίχιμιον ἀποχρῶν πρὸς
χαλινὸν ἓνα ἀμφοτέρων τῶν στρατευμάτων κατ' ἀλλήλων ἰσμέ-
10 νων θεύσοιεντο, ὁμοσε κατὰ τῶν ἐναντίων χωρῆσαι. οὕτω τοίνυν Β
τοῦ αὐτοκράτορος ἐτοιμαζομένου, πόρρωθεν ἀνεφάνησαν οἱ V. 156
Σκύθαι σὺν αὐταῖς ἄρμαμάξαις καὶ γυναιξὶ καὶ παισὶν ἐρχόμε-
νοι. συρραγέτος δὲ τοῦ πολέμου, ἀπὸ πρώτας μέχρι δεΐλης
ἐσπέρας ἀνδροκτασία γέγονε πολλή, ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν
15 πιπτόντων συγγῶν. ὀπηρῖκα καὶ Λέων ὁ τοῦ προβεβασιλευ-
κότος Διογένους υἱὸς σφοδρότερον κατὰ τῶν Σκυθῶν ἐξιππα-
σάμενος καὶ πλέον τοῦ δέοντος πρὸς τὰς ἀμάξας παρασυρεῖς,
καιρίαν πληγὴν πέπτωκεν. Ἀδριανὸς δὲ ὁ τοῦ κρατοῦντος
ἀδελφός, ὁ καὶ τὴν τῶν Λατίνων ἡγεμονίαν ἐμπεπιστευμέ- C
20 νος, τότε τὴν τῶν Σκυθῶν ὄρμην ἀνύποιστον θεασάμενος,

2. καθιστάντες G. τὰς om. G. 6. ἐπιτέλλετο G. 8.
ἐπειδὴ CG. 10. ἐναντίων: ἐν αὐτῷ G. 12. σὺν ταῖς ἀμά-
ξαις G, σὺν αὐταῖς ἅμα ἀμάξαις A. 13. δεΐλης om. A.
15. προβεβασιλευκότος add. A. 16. σφοδρότερον A, σφοδρώ-
τερον PG. 19. τὴν om. A. 20. τότε — θεασάμενος
om. G.

grandi ordinesque instruendi artem habent, ubi aciem instituerunt et subsidia in occulto collocarunt, ordinesque copulis, quae ex arte adhiberi solent, devinxerunt, ac velut vallum plaustra obiecerunt, turmatim in imperatorem invecti, iacula eminus miserunt. at imperator, cum turmis exercitum coniunxisset, gravis armaturae milites prosilire acutorumque contextum rumpere vetuit, donec Scythias appropinquassent; quodsi medium inter exercitum utrumque spatium iam non latius quam in unam equorum admissionem patere cernerent, tunc cum hostibus congrederentur. sic igitur imperatore parato, procul apparuerunt Scythae cum ipsis plaustris et mulieribus liberisque invadentes; proelioque commisso a prima luce usque ad vesperam magna utrimque caedes facta est. quo tempore etiam Leo, Diogenis quondam imperatoris filius, vehementius in Scythas invectus seque ad plaustra eorum propius, quam par erat, ferri passus, gravi vulnere accepto cecidit. Adrianus autem, imperatoris frater, qui Latinis praeerat, cum Scytharum impetum iam non sustinendum cerneret,

ὄλους ὑπὸ τῆρας ἐνδοὺς καὶ μέχρι τῶν ἀμαξῶν ἑαυτὸν ἐμβα-
 λῶν, ἔπειτα γενναίως ἀγωνισάμενος μετὰ ἑπτὰ καὶ μόνων
 ἐπανέστρεψε, τῶν ἄλλων ἀπάντων παρὰ τῶν Σκυθῶν ἀπο-
 σφαγέντων, τῶν δὲ κατασχεθέντων. τῆς δὲ μάχης ἐπὶ τρυ-
 τάνης ἰσταμένης, ἔτι ἐκθύμως ἀμφοῖν τῶν στρατευμάτων μα-
 5 χομένων, ἐπεὶ λοχαγοὶ τινες τῶν Σκυθῶν μετὰ τριάκοντα
 πρὸς ταῖς ἑξ χιλιάδων πόρρωθεν ἐρχόμενοι ἀνεφάνησαν, οὐκ-
 ἔτι στέγειν πρὸς τοσοῦτους οἱ Ῥωμαῖοι ἔχοντες, τὰ νῶτα
 Διηρικαῦτα διδούσιν. ὁ μέντοι βασιλεὺς προβέβλητο τῆς οὐ-
 κείας δυνάμεως καὶ ξιφηφόρος εἰσότηκει· τῇ ἐτέρᾳ δὲ τῶν 10
 χειρῶν τῆς τοῦ λόγου μητρὸς τὸ ὠμόφορον σημαίαν κατέ-
 χων, ἵστατο μεθ' ἱππέων γενναίων ἀνδρῶν εἴκοσι καταλει-
 φθεῖς, Νικηφόρου φημὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Διογένους καὶ Μι-
 χαῆλ πρωτοστράτορος τοῦ Δούκα καὶ ἀδελφοῦ τῆς Ἀδγού-
 στης, συμπαρόντων καὶ πατρῶων θεραπόντων. εἰσπηδή- 15
 P. 197 σαντες δὲ τινες πεζοὶ Σκύθαι τρεῖς, οἱ μὲν αἰρουῶσιν αὐτὸν
 ἐκατέρωθεν τοῦ χαλινοῦ, ὁ δὲ ἀπὸ τῆς κνήμης τῆς δεξιᾶς.
 ὁ δὲ τοῦ ἐνὸς τὴν χεῖρα εὐθύς ἀποτέμνει, ἕτερον δὲ, τὸν
 ἀκινάκην ἀνατείνας καὶ ἐμβριμησάμενος, ὀπισθόρμητον ἐποίη-
 σε· τὸν δὲ τῆς κνήμης τούτου κατέχοντα πλήττει κατὰ τῆς 20
 κόρυθος. τὴν δὲ φορὰν τοῦ ξίφους ἐλαφροτέραν ἐπήνεγκε,
 οὐδ' ὄλη χεῖρι τὴν πληγὴν ἐποίει, πτοούμενος μὴ θυεῖν θά-
 τερον αὐτῷ συμβαίῃ, τῆς σφοδροτέρας φορᾶς τῶν ξιφῶν ὡς

2. ἔπειτα: καὶ A. μόνων A, μόνον PG. 3. ἀνέστρεψε A.
 4. τῶν δὲ: τε καὶ A. 10. δὲ om. A. 14. τῷ τοῦ Δούκα G.
 16. αἰρουῶσιν A. 18. εὐθύς τὴν χεῖρα G. 22. οὐδ' — ἐποίη-
 om. G. θυεῖν A, θυοῖν PG. 23. σφοδροτέρας A, σφο-
 δρωτέρας PG.

admisso equo usque ad plaustra processit, et postquam fortiter pu-
 gnavit, cum septem tantum comitibus reversus est, ceteris omnibus
 a Scythis aut interfectis aut captis. erat anceps adhuc belli fortuna
 et ab utroque exercitu pari alacritate pugnabatur, cum duces non-
 nulli Scytharum cum triginta sex millibus procul conspiciebantur. tum
 enimvero Romani, tantis hostium copiis non amplius pares, terga
 verterunt. at imperator ante aciem suorum stricto stabat gladio, al-
 tera manu Matris verbi divini humerale tanquam vexillum tenens,
 equitibus viginti fortissimis, Nicephoro Diogenis filio et Michaelē
 protostratore Duca, Augustae fratre, paternisque servis adstantibus.
 cumque Scythae tres pedites inveherentur, quorum duo utrinque fre-
 nos corripunt, tertius tibiam prehendit dexteram, imperator unius
 statim abscidit manum, alterum acinace obiecto, graviter intermi-
 nans, in fugam vertit; eum denique, qui tibiam prehenderat, pul-
 savit in galea. sed ictum leviorē intulit, nec tota manu in plagam

ἐπίπαν διολισθαινοῦσης, καὶ ἢ τὸν ἑαυτοῦ πόδα πλήξῃ ἢ τὸν ἵππον, ἐν ᾧ ἐπωχεῖτο, καὶ οὕτως ἀλώσιμος τοῖς ἐχθροῖς γένηται. διὰ τοῦτο καὶ δευτέραν αὐτῷ γοργῶς ἐπάγει πληγὴν, μετὰ νουνεχίας τὰς τῆς χειρὸς κινήσεις ποιούμενος. ἐν πά- B
 5 σαις γὰρ ταῖς πράξεσι καὶ τοῖς λόγοις καὶ τοῖς κινήμασι τὸν λόγον εἶχεν ἐπιστατοῦντα, οὐδ' ὑπὸ θυμοῦ ἐκφερόμενος οὐτ' ἐπιθυμίαις ὑπροσυρόμενος. τῆς κόρυθος δὲ προαναδραμούσης τῇ προτέρᾳ πληγῇ, τῇ τοῦ Σκύθου κεφαλῇ ψιλῇ τὸ ξίφος προσέπεισεν. ὁ δ' εὐθὺς ἄφρονος κατὰ γῆς ἔκειτο. τὴν οὖν
 10 ἄμετρον φυγὴν τῶν ταγμάτων θεασάμενος ὁ πρωτοστράτωρ, (αἱ φάλαγγες γὰρ ἤδη διεσπάσθησαν φευγόντων ἀκρατῶς,) “ἵνα τί” φησιν “ὦ βασιλεῦ, τοῦ λοιποῦ ἐνταῦθα πειραῶσαι ἐγκατερεῖν; ἵνα τί τὴν ζωὴν προδίδως ἀπειδήσας παντάπασι τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας;” ὁ δὲ βέλτιον γενναίως μαχομένους C
 15 ἀποθανεῖν ἔφη, ἢ ἀγεννές τι πεποιηκότας σωθῆναι. ὁ δὲ V. 157 πρωτοστράτωρ “εἰ μὲν τῶν κοινῶν εἰς τις ὢν τοῦτ' ἔλεγες, ἐπαίνον ἢς ἄξιος. εἰ δὲ ὁ σὸς θάνατος κοσμικὸν ἐπάγει τὸν κίνδυνον, ἵνα τί μὴ τὸ βέλτιον αἰρῆ; εἰ γὰρ σωθείης, καὶ αὐθις πολεμήσας νικήσεις.” τὸν οὖν κίνδυνον ὑπὲρ κεφαλῆς
 20 ἤδη ἱστάμενον ὄρων ὁ αὐτοκράτωρ, ἀναισχύτως τῶν Σκυθῶν αὐτῷ προσβαλλόντων, καὶ τὰς σωζούσας ἀπεγνωκῶς ἐλ-

1. πλήξῃ: παρεῖξ C. 4. τὰς om. G. 6. οὐδ' G. 9. προσέπεισεν C. ἔκειτο κατὰ γῆς G. 10. τῶν ταγμάτων om. PG, add. C, τὴν τῶν ταγμάτων οὖν A. 12. πειραῶσαι ἐνταῦθα A, ἐγκατερεῖν πειρῶ G. 14. σεαυτοῦ A. μαχομένοις G. 18. σωθείης AG, σωθείς P. 19. πολεμήσων A. 20. ἰδῶν A.

incubuit, veritus ne ictu gladii vehementiori, quod fit plerumque, in irritum cadente, alterutrum accideret, percuteretque aut suum ipsius pedem, aut equum, quo vehebatur, ac tali modo ab hostibus caperetur. quare alteram celeriter plagam intulit, cautissime manum moderans. in omnibus enim actionibus verbisque et motibus rationem habuit quasi dominatricem, nec ira se efferrī, nec cupiditatibus rapi passus. galea autem priore iam ictu deiecta, nudum Scythae caput gladio percussit, ut mutus hic in terram statim procideret. sed effusam ordinum fugam cum protostrator cerneret, (acies soluta iam erat, fugientibus sine respectu copiis,) “quid tu, inquit, imperator, diutius hic morari conaris? quid vitam profundis, nec ullam salutis tuae rationem habes?” cui ille “praestat, generose pugnans mori, quam ignava fuga salutem petere.” sed protostrator “si unus aliquis de multis, inquit, ita diceres, laude sane dignus esses; nunc cum in tuo capite publicum agitur discrimen, cur meliora non praefers? nam servatus ubi fueris, renovato bello vinces.” itaque cum mortem impendere

πίδας, “καιρὸς ἤδη τῆς ἑαυτῶν σὺν θεῷ πεφροντικένας σω-
 D τηρίαις” εἶπε, “πλὴν ἄλλ’ οὐ τὴν αὐτὴν τοῖς φεύγουσι πο-
 ρεύεσθαι δεῖ, ὅπως μὴ οἱ τοὺς ἡμετέρους διώκοντες ἐν τῇ
 ἐπανερχεσθαι συναντώσιν ἡμῖν, ἀλλὰ χρῆ” ὑποδείξας τῇ
 χειρὶ τοὺς κατὰ τὸ ἄκρον τῆς παρατάξεως ἵσταμένους Σκυ- 5
 θας “κατ’ αὐτῶν ἐξιππάσασθαι, ὡς σήμερον γεννηθέντας
 καὶ τεθνηξομένους, καὶ οὕτως ὀπισθεν θεοῦ ἐπαρήγοντος τῆς
 τῶν Σκυθῶν γεγονότες παρατάξεως, ἐφ’ ἑτέραν ἄτραπον βα-
 διούμεθα.” ταῦτα εἰπὼν καὶ τοὺς ἄλλους ἐποτρύνας, προ-

P. 198 τος αὐτὸς ὡς πῦρ κατὰ τῶν Σκυθῶν ἵεται καὶ τὸν συναγιή- 10
 σαυτα παίει· ὁ δ’ εὐθύς ἐξεκλυίσθη τῆς ἕδρας. καὶ οὕτω
 τοῦ Σκυθικοῦ συνασπισμοῦ διασχιθέντος, μετὰ τῶν ἀμφ’
 αὐτὸν τὴν ὀπισθεν τῶν Σκυθῶν κατέλαβε χώραν. ἀλλὰ ταῦτα
 μὲν ὁ βασιλεὺς. τὸν δὲ πρωτοστράτορα, ὀλισθήσαντος αὐτῷ
 τοῦ ἵππου, κατενεχθῆναι συμβέβηκεν. εἷς δὲ τις τῶν αὐτοῦ 15
 θεραπόντων παραχρῆμα τὸν ἴδιον αὐτῷ ἐπιδίδωσιν ἵππον.
 ἐφθακῶς δὲ τὸν αὐτοκράτορα, οὐκέτι αὐτοῦ χωρίζεται οὐδὲ
 βῆμα ποδός, ἐξόχως τοῦτον ποδῶν. συγχύσεως δὲ πολλῆς
 οὔσης, τῶν μὲν φευγόντων, τῶν δὲ διωκόντων, φθάνουσιν
 B αὐθις καὶ ἕτεροι Σκύθαι τὸν βασιλέα. καὶ ὅς παραχρῆμα 20
 ἐπιστραφεῖς, πλήττει τὸν διώκοντα, οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον,

4. ἡμῖν : αὐτῷ A.

10. ἵεται PG, recte A.

11. ἐνέδρας A.

12. διασχιθέντας P,
 τὸν P, αὐτὸν AG.

διαπεφεύγοντος A, recte CG.

13. αὐ-

κατέλαβε CA, ἔλαβε PG.

15. συμβέβη-

κεν A, συνέβηκεν PG.

16. ἐπιδίδωσιν A, δίδωσιν PG.

20.

καὶ prius add. A.

sibi imperator cerneret, Scythis insolenter irruentibus, omni spe ab-
 iecta, “tempus, inquit, iamiam est, salutem ope divina consulere;
 neque tamen eandem, quam fugientes copiae, viam ingredi debemus,
 ne qui nostros persequuntur, redeuntes occurrant nobis; sed
 in istos” manu ostendebat eos Scythas, qui in prima acie stabant,
 “invehi nos oportet, tanquam hodie natos et morituros, ut deo iu-
 vante, perruptis Scytharum ordinibus, aliam capessamus viam.” his
 dictis, ubi ceteros adhortatus est, primus ipse ignea celeritate in Scy-
 thas involat, primumque obvium percutit atque de equo statim pro-
 turbat. ita interrupta Scytharum acie, cum comitibus in aversa perve-
 nit. haec quidem imperator; protostratori autem accidit, ut equo lapso,
 in terram decideret. sed cum eidem servorum unus suum illico equum
 ultro suppeditasset, cito imperatorem assecutus, ab eius latere ne
 unguem quidem latum discessit: tanto eius amore tenebatur. pertur-
 batione autem orta maxima et fugientium et insequentium, alii rur-
 sus Scythae consequuntur imperatorem, qui repente conversus, instan-

ἀλλὰ καὶ ἄλλους οὐκ ὀλίγους, ὡς οἱ τότε συμπαρόντες διενίσταντο, ἀνείλεν. εἷς δὲ τις Σκύθης Νικηφόρον τὸν Διογένην ἐξ ὀπισθίων φθάσας πλήττειν ἔμελλεν. ὃν ὁ αὐτοκράτωρ θεασάμενος, πρὸς τὸν Διογένην ἐφώνει “ὄρα καὶ ὄπισθεν, Νικηφόρε.” ὁ δὲ γοργῶς ἐπιστραφεὶς, πλήττει αὐτὸν κατὰ τῆς ὄψεως. καὶ ὡς τοῦ βασιλέως ἐν τοῖς ὑστέροις χρόνοις διηγουμένον ἠκηκόεμεν, οὐδέποτε τάχος τοιοῦτον οὐδὲ περιδεξιότητα ἀνδρὸς ἐθεάσατο. καὶ ὡς “ἐγὼ” φησιν “εἰ μὴ τὴν σημαίαν κατείχον κατ’ ἐκείνην τὴν ἡμέραν, ὑπὲρ τὰς C
10 ἰδίας τρίχας πλήξας ἂν Σκύθας ἀνείλον,” οὐ περιαντολογῶν. τίς γὰρ τοσοῦτον εἰς ἔσχατον ταπεινότητος ἤλασεν; ἀλλὰ γὰρ ὁ λόγος καὶ τῶν πραγμάτων ἢ φύσις αὐτὸν ἠνάγκαζε, καὶ τὰ κατ’ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς κυκλοθεῖν τοὺς ἰδίους αὐτοῦ ἐνίοτε ἐκλαλεῖν, καὶ ταῦτα παρ’ ἡμῶν πολλὰ βιαζόμενον. πρὸς δὲ
15 τοὺς ἔξωθεν οὐδεὶς τῶν ἀπάντων ἤκουεν ὑπέροκμπόν τι τὸν αὐτοκράτορα διηγούμενον. ἀνέμου δὲ σφοδροῦ πνεύσαντος καὶ τῶν Πατζινάκων προσβαλλόντων, οὐκέτι εὐτόνως εἶχε τὴν σημαίαν κατέχειν ὁ βασιλεὺς. ἐπεὶ δὲ τις Σκύθης D
μεταχειρισάμενος δόρυ μακρὸν δι’ ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν, 20 ἐπλήξεν αὐτὸν κατὰ τοῦ γλουτοῦ, διέτρησε μὲν τὸν χρωῖτα

1. οὐκ ὀλίγους add. A. παρόντες A. διενίσταντο C et in margine P, ἐδιηγῆσαντο PG, ἔλεγον A. 3. ἐξόπισθεν A. 4. ἐφῆ A. 6. τοῖς add. A. 7. ἠκούομεν P in margine. 8. ἠπὲρ δεξιότητα P, ἢ περιδεξιότητα A, οὐδὲ περιδεξιότητα CG. καὶ ὡς, εἰ μὴ τὴν σημαίαν φησὶν, ἐγὼ κατ’ ἐκείνην τὴν ἡμέραν κατείχον A. 18. ὁ βασιλεὺς om. C. 19. μεταχειρησάμενος P, recte AG.

tem barbarum percutit, neque hunc solum, sed et alios non paucos interemit, ut qui praesentes tum fuere, enarrarunt. Scytharum unus Nicephorum Diogenem, a tergo assecutus, gladio petebat; quo conspecto imperator, alte voce Diogenem appellans, “vide, inquit, etiam retro, Nicephore!” celerissime hic conversus, barbarum in facie percutit; ac memini impetorem postea narrare, nullius se unquam tantam velocitatem dexteritatemque vidisse. “atque ego, addebat, nisi vexillum tenuissem illo die, plus, quam pili in capite sunt, Scytharum occidissem.” neque tamen gloriosius haec de se praedicavit; quis enim eo humilitatis atque modestiae processit? sed et narrations serie et rerum gestarum natura cogebatur, ut etiam sua interdum facinora in privatis nostris familiarium circulis enarraret, idque vehementer instantibus nobis: adversus alieniores nemo unquam magnifice loquentem imperatorem audivit. vento autem vehementi perflante irrudentibusque Patzinacis, imperator vexillum sustinere vix poterat: cumque Scytharum unus, hastam longam utraque impelleus manu, clunes

οὐδαμῶς, οὐδὲν δὲ ἐνεποίησεν ἀνήκεστον, ἥτις ἐπὶ πολλοῖς
 V. 158 διέμεινεν αὐτῷ ἔτεσιν. διὰ τοῦτο ἐπὶ τοσοῦτον βιασθεῖς, τὴν
 σημαίαν περιστείλας ἐν τινι τῶν χαμαιδρόων κατατίθῃσιν,
 ὡς μηκέτι δρᾶσθαι παρά του. οὗτος δὲ διὰ τῆς νυκτὸς διε-
 σώθη εἰς Γολόην· ὅτε καὶ ἔλεγον οἱ πολλοὶ “ἀπὸ τὴν Δρί- 5
 στραν εἰς Γολόην καλὸν ἄπληκτον, Κομνηνέ.” καὶ μεθ’ ἡμέ-
 P. 199 ρας καταλαβὼν τὴν Βερόην, διεκαρτέρει πρίασθαι τοὺς δο-
 ρναλώτους ἐθέλων.

4. Ὁ δὲ Παλαιολόγος ἐν τῷ φεύγειν τῶν ταγματῶν ἡτ-
 τηθέντων κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην κατενεχθεῖς τοῦ ἵππου, 10
 ἀπώλεσε τοῦτον· ἐν ἀμηχανίᾳ δὲ ὦν καὶ τὸν κίνδυνον ἰσά-
 μενον ὑπὲρ κεφαλῆς ὄρων, περιεσφίσεως, εἴ που γένοιτό οἱ
 τοῦτον θεάσασθαι, ὄρα τὸν τῆς Χαλκηδόνος πρόεδρον Λέ-
 οντα, περὶ οὗ ἄνωθεν ἐμνήσθημεν, τὴν ἱερατικὴν στολὴν
 ἡμφιεσμένον, ἵππον ἐπιδιδόντα αὐτῷ, ἐν ᾧ ἐπιβάς εἶχετο 15
 τῆς φυγῆς· τὸν δὲ ἱεροπρεπῆ ἐκείνον ἄνδρα οὐκέτι τεθέα-
 B ται. ἦν δ’ ἄρα οὗτος παρορησιαστικός τὴν ψυχὴν καὶ ἀληθῆ
 χαρακτῆρα ἐμφαίνων ἀρχιερέως, φρονήματος μέντοι ἀπαλω-
 τέρου καὶ τὸν ζῆλον ἔστιν οὗ οὐ κατ’ ἐπίγνωσιν ἐνδεικνύμε-
 νος, καὶ οὐδὲ τῶν ἱερῶν κανόνων ἀκριβῆ γινῶσιν εἶχε. διὸ 20
 καὶ ἄπερ ἄνωθεν εἴρηται συνεπεπτώκει αὐτῷ λυπηρά, καὶ

2. αὐτῷ om. A, ἔτεσιν αὐτῷ G. 4. παρ’ αὐτοῦ A. 5.
 ὅτε — Κομνηνέ add. A. an ὄθεν? τῆς Δρίστρας male
 conl. Hoeschel. 6. καλλὸν A, correxit Hoeschel. 13. τοι-
 οῦτον A. 14. περὶ om. G. ἄνωθεν: ὀπισθεν A. 15.
 ante ἵππον add. A καὶ. 18. lege ἀπλωτέρου. 19. οὗ
 om. G.

eius percussisset: tametsi cutem non perforavit, gravissimum inussit
 dolorem, qui multos deinceps annos duravit. tandem hac re coactus,
 vexillum complicatum in trixagine posuit, ut a nemine iam conspi-
 ceretur. ipse nocturna fuga Goloen incolumis pervenit; unde etiam
 cives “Dristra fugienti bellum diversorium Goloe, Comnene.” luce
 orta, Beroen pervectus, captivos redimendi gratia ibi permansit.

4. Palaeologus autem, inter fugiendum, ordinibus dissipatis, eo die
 equo deiectus, hunc amisit; cumque in summis angustiis esset peric-
 ulumque capiti impendere cerneret, circumspiciens, si forte ille ap-
 pareret, videt ecce Chalcedonensem praesulem Leonem, cuius su-
 pra meminimus, sacerdotali indutum stola, equum ipsi ultro offe-
 rentem; quo ille consensu, fugere perrexit: sanctum istum hominem
 non amplius conspexit. erat is sane animo vel maxime ingenio veram-
 que sacerdotis speciem praestabat; quanquam simplicioris erat mentis,
 zelumque nonnunquam haud secundum scientiam ostendebat, ac ne
 canonum quidem sacrorum exactam habebat notitiam. hinc etiam, quae

τοῦ θρόνου ἐξέπεσεν. ἐξείχετο δὲ τοῦ ἀνδρός ὁ Παλαιολόγος αἰεὶ καὶ διαφερόντως ἐτίμα διὰ τὸ περιὸν αὐτῷ τῆς ἀρετῆς. εἴτε οὖν διὰ τὴν θερμότητην πίστιν τὴν εἰς τὸν ἄνδρα τοῦτον ὁ Παλαιολόγος θείας ἔτυχεν ἐπιφανείας, εἴτ' ἄλλο τι ἦν 5 τῆς προνοίας ἀπόρρητον κατὰ τοῦτον τὸν ἀρχιερέα τὸ φαινόμενον, οὐκ ἔχω λέγειν. διωκόμενος δὲ ὑπὸ τῶν Πατζινάκων C εἰς ἐλώδη τόπον καὶ συνηρεφῆ εἰσελθὼν, περιτυγχάνει στρατιώταις τὸν ἀριθμὸν ἑκατὸν πρὸς τοῖς πενήκοντα. περικυκλούντων αὐτοὺς τῶν Σκυθῶν, ὡς ἐν ἀμηχανίᾳ τὰ κατ' αὐτοὺς 10 ἐώρων, πρὸς τοσοῦτους ἀντέχειν μὴ ἐξισχύοντες, τῆς τοῦ Παλαιολόγου ἐξήρητο γνώμης, πάλαι τοῦτον τὸ γενναῖον καὶ ἀκατάσειστον τῆς γνώμης γνώσκοντες. αὐτὸς δὲ κατὰ τῶν Σκυθῶν ὀρμησάμενος συνεβούλευσε, τῆς κατ' αὐτοὺς παντάπασιν ἀφειδήσαντας σωτηρίας, κἀντεῦθεν, οἶμαι, ταύτην ὠνή- 15 σασθαι. χρῆ δὲ δι' ὄρκων ταυτηνὴν τὴν βουλήν ἐμπεδῶσαι, (ὃ δὴ καὶ γέγονεν,) ὡς τῆρκαῦτα μιᾶς γνώμης ἀπάντων γεγονότων, τῆς κατὰ τῶν Σκυθῶν ὀρμῆς μηδένα ἀπολειφθῆναι, τὴν σωτηρίαν καὶ τὸν κίνδυνον ἴδιον ἐκάστου λογισαμένου. ὃ μὲν οὖν Παλαιολόγος σφοδρὰν τὴν ἰππασίαν ποιησάμενος, 20 παίει τὸν αὐτῷ πρώτως ὑπαντήσαντα. ὃ δ' εὐθὺς σκοτοδινιάσας κατὰ γῆς ἔκκετο. τῶν δὲ λοιπῶν μετὰ διψυχίας τὴν

5. τὸν om. A. 6. οὐκ ἔχω λέγειν om. C. ὑπὸ τῶν σκυθῶν A. 9. αὐτοὺς: δὲ αὐτὸν A. 14. ἀφειδήσαντες G. 16. ὃ δὴ καὶ γέγονεν om. C. 20. ὑπαντήσαντα A. δ AG, δὲ P.

supra narravimus, mala sibi contraxit thronoque excidit. Palaeologus autem perpetuo amplexus est hominem et praecipue propter summas, quibus excellebat, virtutes coluit. utrum igitur propter ferventissimam Palaeologi erga hunc virum fidem divinae apparitionis compos factus sit, an aliud fuerit providentiae consilium arcanum, quod in hoc sacerdote eluxit, non habeo dicere. Patzinacis igitur insequentibus, cum Palaeologus in palustrem ac fruticosum locum delatus esset, milites ibi offendit centum et quinquaginta. hi circumventi a Scythis, cum in angustias adductos se esse cernerent, quod tanto Scytharum numero impares erant, ex Palaeologi consilio pendebant, cuius dudum fortitudinem animique praesentiam cognoverant. is ut sua quisque salute neglecta in Scythas inveherentur, talique modo vitam redimerent, suasit, inquit, sed iureiurando, inquit, confirmari hoc consilium oportet, (quod etiam factum est) ut eodem ab omnibus consilio inuito, nemo in impetu adversus Scythas faciendo desit, sed omnium et salutem et periculum ducat suum. vehementi igitur impressione facta, Palaeologus primum qui occurrit percutit, ut vertigine correptus, statim corrueret; ceteri, contracto animo aggressi, alii

P. 200 ἰππασίαν ποιησαμένων, οἱ μὲν πεπτώκασιν, οἱ δὲ αὖθις ὡς εἰς φωλεὸν τὸ συνηρηφές ἄλλος παλινοστήσαντες, ἑαυτοὺς ἔσωσαν κρυπτόμενοι. ἐν δὲ τῷ τὸν Παλαιολόγον ἀκρολοφίαν τινὰ καταλαμβάνειν ὑπὸ τῶν Πατζινάκων αὖθις διωκόμενον, συνέβη τὸν ἵππον πληγέντα καταπεσεῖν, αὐτὸν δὲ τηρικαῦτα 5 εἰς τὸ παρακείμενον ὄρος εἰσδῦναι. ἀναζητῶν δὲ τὴν σῶζουσαν ὁδόν, ἐπεὶ ῥηδίως μὴ ἐξῆν αὐτῷ ταυτὴν εὐρηκέναι, ἐπὶ ἔνδεκα ἡμέραις πλανώμενος περιτυγχάνει γυναικί τινος στρα-
 V. 159 τιώτου χήρα καὶ ἐπιξενίζεται παρ' αὐτῆς ἐφ' ἡμέραις τισί· σωθέντες δὲ τοῦ κινδύνου καὶ οἱ ταύτης υἱεῖς στρατιῶται ὄντες 10 Βτὴν σῶζουσαν τούτῳ ὁδὸν ὑποδεικνύουσιν. ἀλλὰ τοιαῦτα μὲν τῷ Παλαιολόγῳ συμπεσόντα. οἱ δὲ γε τῶν Σκυθῶν λογάδες οὓς κατέσχον δορυαλώτους ἀποκτεῖναι ἐβουλεύοντο, τὸ δὲ πλῆθος τοῦ κοινοῦ τὸ παράπαν τοῦτο οὐ συνεχώρει, βουλόμενοι ἀπεμπολῆσαι τούτους τιμῆς. ταύτης γοῦν τῆς βουλῆς κυρωθεῖ- 15 σης, δίδεται γυνῶσις τῷ βασιλεῖ διὰ γραμμάτων τοῦ Μελισσηροῦ, ὃς πολλὰ πρὸς τοῦτο, κἄν δορυάλωτος ᾦν, τοὺς Σκύθας ἤρεθιζεν. ὁ δὲ βασιλεὺς εἰς Βερόην ἔτι ἐνδιατρίβων, τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων χρήματα ἱκανὰ μετακομίσας, ἐπρίετο τοὺς δορυαλώτους. 20

5. Καταλαμβάνει δὲ τηρικαῦτα καὶ ὁ Τατὸς τὸν Ἴστρον
 C μεθ' ὧν ὑπεποίησατο Κομάνων, οἱ τὴν τσοαύτην λείαν καὶ

1. ὡς add. C. 4. σκυθῶν A. 5. τηρικαῦτα om. A. 7. αὐτῷ add. A. 8. γυναικί τινι χήρα A. 9. ἐφ' add. A. 10. ἐκ τοῦ conl. Hoeschel. καὶ add. A. υἱοὶ A. στρατιῶται ὄντες add. A. 18. διατρίβων A. fortasse ἐκ τῆς. 21. τατούχ AG, Τατοῦ C. 22. κομμάνων A ubique. τσοαύτην CA, τοιαύτην PG.

ceciderunt, alii in densae silvae latebras reversi sese occularunt. cum Palaeologus collem ascenderet, iterum Patzinacis insequentibus, accidit, ut equus vulneratus caderet: ipse montem adiacentem subiit. inde viam, qua se reciperet, quaeritans, quum facile reperiri non posset, undecim dies in saltu oberravit: tandem a vidua militis hospitio per aliquot dies exceptus est, cuius filii, periculo et ipsi perfuncti milites, viam ipsi monstrarunt. haec quidem Palaeologo acciderunt. Scytharum autem duces cum captivos interficere in animo haberent, multitudo id nequaquam permisit, sed venumdari eos iussit. haec ubi vicit sententia, imperatori res nuntiata est Melissenii litteris, qui, licet ipse captivus, multum Scythas ad hoc consilium adhortatus est. imperator, Beroae adhuc commorans, pecunia sat multa ex urbe apportata, captivos redemit.

5. Eodem tempore Tatus ad Istrum pervenit cum iis, quos collegat, Comanis. qui ubi tantam praedam captivorumque multitudinem

τὸ πλῆθος τῶν δορυαλώτων θρασυάμενοι, τοῖς ἡγεμόσι τῶν
 Σκυθῶν ἔφασαν, ὡς “ἡμεῖς μὲν τὰ οἴκοι καταλιπόντες, εἰς
 ὑμετέραν ἤλθομεν βοήθειαν, τὴν τοσαύτην ὁδὸν διηνηκότες,
 ἐφ’ ᾗ καὶ τοῦ κινδύνου καὶ τῆς νίκης συγκοινωνοὶ γενήσεσθαι.
 5 τὸ γοῦν ἡμέτερον ἅπαν συνεισενγκόντας, οὐ χρῆ κενοὺς αὐ-
 θις ἀποπεμφθῆναι. οὐ γὰρ ἐκ προαιρέσεως τοῦ πολέμου κα-
 τόπιν καιροῦ ἐφθήμεν ἐληλυθότες, οὐδὲ αὐτοὶ τούτου αἰτιοί
 ἐσμεν, ἀλλ’ ὁ προαρπάσας τὸν πόλεμον βασιλεύς. ἢ γοῦν
 κοινῇ μεθ’ ἡμῶν τὴν λείαν πᾶσαν διαμερίσασθε, ἢ ἀντὶ συμ- D
 10 μάχων πολεμίους ἡμᾶς ἔξετε.” πρὸς τοῦτο ἀνένευσαν οἱ
 Σκύθαι. τῶν δὲ Κομάνων τοῦτο μὴ φερόντων, σφοδρὸς
 ἀναμέσον αὐτῶν ἀναρρήγνυται πόλεμος, καὶ κατὰ κράτος οἱ
 Σκύθαι ἠττηθέντες, εἰς τὴν καλουμένην Ὀζολίμνην μόλις ἐσώ-
 θησαν. στενούμενοι δὲ παρὰ τῶν Κομάνων, ἐφ’ ἱκανὸν ἐκεῖσθε
 15 διέτριβον, τὴν μετάβασιν μὴ ἀποδαρροῦντες. ἢ δὲ νῦν παρ’
 ἡμῖν Ὀζολίμνη κατονομαζομένη μεγίστη μὲν ἐστὶ κατὰ τε διά-
 μετρον καὶ περίμετρον, καὶ τῶν ὕπου δήποτε φημιζομένων
 παρὰ τοῖς γεωγράφοις λιμνῶν μηδεμιᾶς εἰς μεγέθους λόγον
 ἄλλείπουσα· κείται δὲ τῶν Ἑκατὸν βουνῶν ὑπερθεν, καὶ εἰς P. 201
 20 αὐτὴν μέγιστοὶ τε καὶ κάλλιστοι συρρέουσι ποταμοί· καὶ
 κατὰ νότον πολλὰς τε καὶ μεγάλας καὶ φορτηγούς ἐστιν ἀνέ-
 χουσα νῆας, ὡς εἶναι κἀντεῦθεν δῆλον τὸ βάθος αὐτῆς ὑπό-

2. μὲν om. A. 3. ὑμετέραν AG, ἡμέτεραν P. τὴν τοσαύ-
 την ὁδὸν A, τὴν τόσην τε PG. 4. κοινωνοὺς G. 5. αὐ-
 θις : ἡμᾶς A. 6. τὴν τοῦ πολέμου CG. 15. παρ’ ἡμῖν
 om. A. 16. καὶ τὴν διάμετρον τε καὶ τὴν περίμετρον C. 17.
 ὁποῖων δὴ ποτε A. 18. γεωγράφοις PG, correxi. 19. τὸν
 P. 21. νότον A, νότου PG. πολλὰς τε καὶ om. A. ἐστὶν
 add. A. 22. εἶναι : η A. ὁπόσον τί ἐστὶν om. A.

conspexerunt, cum ducibus Scytharum ita egerunt. “sese domibus re-
 lictis, longam emensos viam, eo animo ipsis auxilio venisse, ut et
 periculi et victoriae participes forent. iam cum pro sua parte nihil
 reliqui fecissent, non decere vacuos se dimitti. neque enim data
 opera, bello iam finito, advenisse, nec sua id culpa factum esse, sed
 imperatoris proelium occupantis. itaque nisi praedam secum omnem
 partirentur, pro sociis se hostes futuros. id cum Scythae recusassent,
 a Comanis indignabundis atroci proelio funditus devicti, ad Ozolim-
 nam quae dicitur aegre evaserunt. ubi circumsidentibus Comanis,
 satis diu commorati sunt, prodire metu hostium non ausi. est haec,
 quae nunc a nobis Ozolimna nominatur, palus amplissima, sive la-
 titudinem sive circuitum spectas, nec ulli earum, quae usquam a
 geographis celebrantur, magnitudine inferior. sita est supra Centum

σον τί ἐστιν. Ὀζολίμνη δὲ κατωνόμασται, οὐχ ὅτι κακοῦ τι-
 νος καὶ βαρυνόμου ἀναδίδωσιν ἀποφοράν, ἀλλ' ὅτι Οὐννικῆς
 ποτὲ στρατιᾶς ἐπιφοιτησάσης τῇ λίμνῃ (τούτους δὲ τοὺς Οὐν-
 νους Οὐζους ἢ ἰδιωτὶς ἀπεκάλεσε γλώσσα) καὶ περὶ τοὺς
 ὄχθους τῆς λίμνης αὐλισαμένης, Οὐζολίμνην τὴν τοιαύτην προσ- 5
 ηγορεύεασι λίμνην, μετὰ προσθήκης, οἶμαι, καὶ τοῦ ν φωνήεν-
 Βτος. καὶ ἀπὸ μὲν τῶν παλαιῶν συγγραμμάτων οὐχ εὐρηταί
 πω συνελαθὲν ἐνταῦθα Οὐννικὸν στράτευμα, ἐπὶ δὲ τοῦ αὐτο-
 κράτορος Ἀλεξίου τότε πάντες ἀπανταχόθεν ἐπέισε συνηρωγότες
 τῷ τόπῳ δεδώκασι τοῦνομα. τὰ μὲν οὖν περὶ τῆς λίμνης 10
 ὧδέ πη ἐχέτω, ὥσπερ παρ' ἡμῶν νῦν πρώτως ἱστορούμενα,
 ἔν' ἐνδείξαιμεθα, ὅτι τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξίου ταῖς πολλαῖς
 καὶ πολλαχοῦ στρατηγίαις νῦν ἀφ' ἑαυτοῦ, νῦν δὲ ἀπὸ τῶν
 V. 160 ἐπισυρροέντων ἐχθρῶν πολλαῖς ἐλάμβανον οἱ τόποι προσηγο-
 ρίας. τοιοῦτον δὲ τι καὶ ἐπὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ τῶν Μακεδό- 15
 νων βασιλέως καταμανθάνω. καὶ γὰρ ὅπου μὲν Ἀλεξάνδρεια
 ἢ κατ' Αἴγυπτον, ὅπου δὲ ἢ Ἀλεξάνδρεια ἢ κατ' Ἰνδοὺς ἀπ'
 ἐκείνου ἀνόμασται, ἴσμεν δὲ καὶ ἀπὸ Λυσιμάχου τινὸς τῶν
 ἀμφ' αὐτὸν στρατιωτῶν Λυσιμάχειαν κατονομάζεσθαι. οὐχ
 ἂν οὖν θαναμασαίμην, εἰ καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀλεξίως ζῆλον Ἀλε- 20

2. Οὐγγρικῆς CPG. in margine. 4. ἀπεκάλεσεν ἢ ἰδιωτὶς
 γλώσσα G, ἢ ἰδ. ἀπεκάλεσεν γλώσσα P, recte A. 5. αὐλι-
 σαμένους C, αὐλισαμένης τῆς στρατιᾶς A. 6. καὶ om. A. 7.
 μὲν om. G. 9. πάντες om. CG. 11. ἔχετο P. 13. παγ-
 ταχοῦ P in margine. 15. τοῦ βασιλέως Μακεδόνων A, τοῦ
 Μυκεδόνοσ G. 17. δὲ καὶ ἢ A. 20. θαναμάσοιμεν G.

colles, maximisque et pulcherrimi in eam confluent fluvii; meridiem
 versus multas magnasque et onerarias fert naves, ut vel ex hac re,
 quanta sit altitudo eius, appareat. ceterum Ozolimnae nomen non ex
 eo cepit, quod malum pestilentemque emittat halitum; verum cum
 Hunnorum aliquando exercitus ad lacum pervenisset, (hi autem Hunni
 vulgari lingua Ouzi appellantur,) positus ibidem castris, Ouzolimnam
 lacum nuncuparant, addita nimirum littera vocali. veterum quidem hi-
 storiarum nusquam tradunt, Hunnorum exercitum eo venisse. nempe id
 Alexio imperante accidit. tunc universa natio, undique ad lacum
 advecta, nomen ei dedit. quae res nunc primum a nobis refertur,
 quo demonstramus, imperatoris Alexii multis variisque expeditionibus
 saepe factum esse, ut loca modo ab ipso, modo ab hostibus, qui con-
 fluxerant, nomina nanciscerentur sua. tale quid etiam de Alexandro,
 Macedonum rege, accepimus: a quo et quae in Aegypto, et quae in
 India sita est, Alexandria appellationem traxit; quin etiam a Lysi-
 macho, comitum eiusdem uno, Lysinachiam dictam esse scimus.
 quid igitur mirum, si etiam imperator Alexius, aemulatione Alexan-

ξάνδρειον ἀναλαβών, ὅπου μὲν ἐξ ἔθνων ἢ συρραγέντων ἢ προσκεκλημένων παρ' αὐτοῦ παριῆψε τοῖς τόποις ὀνομάτων καινότητας, ἢ ἀφ' ὧν αὐτὸς κατεπράξατο, τῆς ἑαυτοῦ προσηγορίας τοῖς τόποις μετέδωκε. τοσαῦτα μὲν περὶ τῆς ἀνω-
5 θεν εἰρημένης Ὀζολίμνης ἐπερρίφθω ἱστορικώτερον. οἱ δὲ D
Κόμανοι, ἐπεὶ σπάνιν τῶν χρειωδῶν εἶχον, παλινδρομοῦσιν εἰς τὰ ἴδια, ἐφ' ᾗ τὰ χρειώδη συγκομισάμενοι, αὐθις κατὰ τῶν Σκυθῶν ὑπαναστρέψαι.

6. Συνάγεται ἐν τῷ μεταξὺ ὁ βασιλεὺς κείμενος εἰς Βε-
10 ρύην, ἐξοπλίζει τοὺς αἰχμαλώτους καὶ τὸ λοιπὸν ἅπαν ὀπλι-
τικόν. τότε καὶ ὁ Φλάντρας κόμης ἐξ Ἱεροσολύμων ἐπανερ-
χόμενος, ἐκεῖσε καταλαμβάνει τὸν αὐτοκράτορα καὶ τὸν συν- P. 202
ἦθη τοῖς Λατίνοις ἀποδίδωσιν ὄρκον, ὑποσχόμενος ἅμα τῷ
τὰ οἴκοι καταλαβεῖν συμμάχους ἀποστεῖλαι οἱ ἵππεῖς πεντα-
15 κοσίους. φιλοτιμησάμενος τοίνυν τὸν τοιοῦτον ὁ βασιλεὺς,
πρὸς τὰ σφέτερα χαίροντα προέπεμψεν. ἀπύρας οὖν ἐκείθεν
ὁ αὐτοκράτωρ μεθ' ὧν αὐθις συνελέξατο δυνάμεων καταλαμ-
βάνει τὴν Ἀδριανούπολιν. οἱ δὲ Σκύθαι διεληλυθότες τὰ με-
ταξὺ τέμπη, μέσον Γολόης καὶ Διαμπόλεως κατὰ τὴν λεγο-
20 μένην Μαρκέλλαν τὸν χάρακα ἐπήξαντο. ὁ δὲ γε αὐτοκρά- B
τωρ τὰ κατὰ τοὺς Κομάνους μεμαθηκώς, ἐπεὶ προσδοκίμοι
ἐπαναστρέψαι ἦσαν, ἐδεδίει, τὴν ἐκείνων ἔλευσιν ὑφορώμε-

1. συρραγέντων G. 5. Ὀζολίμνης C, λίμνης PG. 8. ἐπαναστρέψαι CG. 19. εἰς τὴν μαρκέλλαν A. 20. ὁ δὲ γε: ὁ περ μαθῶν ὁ βασιλεὺς, καὶ τὸν συνέσιον στεῖλας, ἐπεισεν ὑποσπόνδους γενέσθαι αὐτῷ. ἀλλὰ μετὰ καιρὸν αὐθις παρασπονδήσαντες, τῆς προτέρας ἀπανθρωπίας εἶχοντο A. 21. μεμαθηκώς τὰ κατὰ τοὺς Κομάνους G.

dri ductus, modo ex populis aut coortis in se aut auxilio arcessitis nova locis nomina dederit, modo ex iis, quae ipse gesserat, suum locis nomen communicarit? de Ozolimna, quam supra memoravimus, ad cognitionem rei satis dictum. Comani, commeatus penuria coacti, domum redierunt, ut re frumentaria parata, rursus adversus Scythae expeditionem susciperent.

6. Interea imperator Beroae captivos, quos redemerat, et ceterum omnem exercitum armat. eodem tempore etiam Flandriae comes, Hierosolymis rediens, imperatorem convenit et quo solent Latini, sacramento se obstrinxit, pollicitus insuper, simulac domum rediisset, quingentos equites auxilio se missurum. honorifice igitur acceptum imperator eum in patriam dimisit; ipse cum iis, quas collegerat, copiis inde profectus, Adrianopolin pervenit. at Scythae, superatis vallibus mediis, Goloen inter et Diampolin ad Marcellam, quae dicitur, castra posuerunt. imperator de Comanorum expeditione certior

ρος. μεταπεμφάμενος τοίνυν τὸν Συνέσιον καὶ τοῖς πρὸς τοὺς Σκύθας χρυσοβούλλοις λόγοις ἐφοδιάσας, ἐκπέμπει παραγγείλας, ὡς εἰ μὲν πεισθεῖεν σπείσασθαι καὶ δοτεν ὁμήρους, ἀναχαιτίσαι αὐτοὺς τῆς ἐπὶ τὸ πρόσω φορᾶς καὶ παρασκευάσαι μένειν ἐν ᾧ προκατέλαβον τόπῳ, καὶ οὕτω χορηγεῖν αὐτοῖς 5 δαυιλῆ τὰ χρειώδη· ἐσκόπει γὰρ τούτοις κατὰ τῶν Κομάνων χρῆσασθαι, εἰ τὸν Ἴστρον αὐθις καταλαβόντες πρὸς τὰ πρόσω χωρεῖν ἐπιχειρήσαιεν· εἰ δέ γε οἱ Σκύθαι μὴ πείθονται, αὐτοῦ που καταλιπεῖν αὐτοὺς καὶ ὑποστρέψαι. κατέλαβε τούτους ὁ ῥηθεις Συνέσιος, καὶ τὰ εἰκότα προσομιλήσας, 10 ἔπεισεν ὑποσπόνδους γενέσθαι τῷ βασιλεῖ. κάκεισε προσκαρτερῶν πάντας αὐτοὺς θεραπείας ἤξιον, πᾶσαν περιαιρῶν σκανδάλου πρόφασιν. ἐπαναστρέψαντες δὲ αὐθις οἱ Κόμανοι παρεσκευασμένοι πρὸς τὸν κατὰ τῶν Σκυθῶν πόλεμον, καὶ μὴ ἐντυχόντες αὐτοῖς, ἀλλὰ μεμαθηκότες τὴν τούτων 15 διὰ τῶν κλεισουργῶν ἔλευσιν, καὶ ὅτι τὴν Μαρκέλλαν καταλαβόντες εἰς εἰρηνικὰς ἦλθον μετὰ τοῦ βασιλέως σπονδὰς, ἔξαιτουῦνται διελθεῖν τὰς κλεισούρας καὶ προσβαλεῖν τοῖς Σκύθαις. ὁ δὲ πρὸς τοῦτο ἀνένευσε, προεφθακῶς σπείσασθαι 20 μετὰ τῶν Σκυθῶν, εἰπὼν, ὡς “οὐ χρεῖα τὸ παρὸν βοηθείας ἡμῖν· λαβόντες ἱκανὰ ἐπαναστρέψατε.” καὶ φιλοφρονησάμενος τοὺς πρέσβεις, δῶρά τε ἱκανὰ ἐπίδους, μετ’ εἰρήνης ἀπέστειλε. τοῦτο θάρσος τοῖς Σκύθαις ἐνέβαλε, καὶ παρασπονδήσαντες τῆς προτέρας ἀπανθρωπίας εἶχοντο, ληϊζόμε-

4. τὸ add. G. 20. ὡς om. CG.

factus, cum reditum eorum exspectaret, in metu erat. misit igitur Synesium ad Scythas, aureis instructum bullis, cum his mandatis, ut, si foedus inire vellent obsidesque dare, curaret, ne ulterius tenderent, sed in eo, quem occupassent, loco manerent, atque ita rerum necessariorum largam copiam suppeditaret. habebat enim in animo, iis adversus Comanos uti, si ad Istrum isti reversi, ulterius procedere conarentur. sin autem Scythae abnuerent, statim illis ibi relictis, reverti eum iussit. Synesius ubi ad Scythas pervenit, disseruit, quae res postulabat, persuasitque, ut foedus cum imperatore inirent; ac diutius ibi commorans, officiis coluit omnes, causasque offensionum prorsus sustulit. reversi autem Comani, ad bellum cum Scythis gerendum parati, cum eos non invenissent, sed clusuras transisse et, postquam Marcellam pervenerint, pacem cum imperatore pepigisse didicissent, petunt, ut clusuras transire Scythasque aggredi sibi liceret. id ille, foedere paullo ante cum Scythis icto, abnuat dicens, in praesenti auxilio sibi opus non esse; quare muneribus cumulati, domum redirent. itaque legatos laute acceptos, donis sat multis additis, cum pace dimisit. hac re Scythae metu liberati, foedere laeso, eadem qua antea immani-

νοι τὰς παρακειμένας πόλεις καὶ χώρας. ἀστατεῖ γὰρ ὡς ἐπίπαν ἅπαν τὸ βάρβαρον καὶ σπονδὰς φυλάττειν οὐ πέφυκε. P. 203
 τοῦτο θεασάμενος ὁ Συνέσιος, ἐπανέρχεται πρὸς τὸν βασιλέα, ἀτάγγελος μνηστὴς γεγονὼς τῆς τῶν Σκυθῶν ἀγνωμοσύνης
 5 καὶ παραβάσεως. τὴν Φιλιππούπολιν δὲ τούτων καταλαβόντων, τοῦτο μεμαθηκὼς ὁ βασιλεύς, ἐν ἀμηχανίᾳ καθίστατο, ἀποχρώσας πρὸς τοσαῦτα πλήθη μὴ ἔχων δυνάμεις, ὥστε ὅλως τὴν μετ' αὐτῶν μάχην ἀναδέξασθαι. ὁποῖος δὲ ἐκεῖνος ἐν ἀμηχανίᾳ πόρους εὐρίσκων καὶ μηδ' ὀπωσοῦν καταπίπτειν
 10 ἐν περιστάσεσιν εἰωθῶς, δεῖν ἔγνω δι' ἀκροβολισμῶν καὶ λόγων τὴν τούτων μελετῆσαι καθάριεσιν. καὶ οὕτω στοχασάμενος τῶν τύπων καὶ τῶν πόλεων, ἔνθα καταλαμβάνειν ἐκεῖνοι πρῶτας ἔμελλον, αὐτὸς ἐσπέρας τὴν τούτων προκατελάμβανε
 15 τινὰ καταλαβεῖν, ἐκεῖνος τὸν τοιοῦτον πρῶτας κατέλαμβανε. καὶ ὡς δύναμις, δι' ἀκροβολισμῶν καὶ λόγων πόρρωθεν πρὸς αὐτοὺς ἀπεμάχετο, ὡς μὴ ἐγκρατεῖς αὐτοὺς γίνεσθαι τῶν φρουρίων. κατέλαβον οὖν ἄμφω οἱ τε Σκύθαι καὶ ὁ αὐτοκράτωρ τὰ Κύψελλα. ἐπεὶ δὲ τὸ ἐλπιζόμενον μισθοφορικὸν
 20 οὐκ ἔλαβε, γινώσκων ὁ αὐτοκράτωρ τὸ δῆκνῆτον τῶν Σκυθῶν καὶ ὄρων αὐτοὺς ἤδη καὶ αὐτὴν τὴν βασιλίδα καταλαμβάνοντας τῶν πόλεων ζῆν τάχει πολλῷ, ἐν ἀμηχανίᾳ ἦν.

4. ἀτάγγελος P in margine, ἀτάγγελτος A, ἀτεπάγγελτος PG.
 5. καταλαβόντων CA, καταλαμβάνόντων PG. 6. τοῦτο μεμαθηκὼς om. A. 9. μηδοποσοῦν PG. correxi. 18. κατέλαβον οὖν A, καταλαμβάνουσιν δὲ P, δὲ om. G.

tate urbes terrasque vicinas depopulabantur. nam inquieti plerumque barbari sunt, nec foedera servare solent. quod ubi Synesius vidit, ad imperatorem reversus, ultro improbitatem Scytharum atque perfidiam nuntiavit. Philippopolin autem cum imperator pervenisse eos comperisset, gravi affectus est cura; nam adversus tantam multitudinem non ita instructus erat, ut acie decertare posset. tamen, ut erat animo praesenti, quem difficultates nec frangerent ullo modo, nec conturbarent, velitationibus atque insidiis attenuandas hostium copias censebat. itaque odoratus, quem locum quamve urbem mane isti adituri essent, ea ipse praeoccupabat vespere; sin vespere eos comperit locum occupaturos, eo ipse mane se conferebat. ad hoc, quantum poterat, velitationibus insidiisque eminentibus aggrediebatur, ne arcibus potirentur. ita pervenerunt utrique, Scythae atque imperator, usque ad Cypsella. ubi cum qui exspectabantur, mercenarii milites nondum adessent, imperator, qui celeritatem Scytharum probe nosset videretque eos iam iam ad ipsam urbem regiam properantes, quid ageret

καὶ μὴ ἀποχωρῶσας δυνάμεις πρὸς τοσαῦτα πλήθη ἔχον, τὸ μὴ χεῖρον, ὃ φασιν, βέλτιον λογισάμενος, πρὸς εἰρηκὰς αὐθις ἀπέιδε σπονδάς. ἐρωτᾷ γοῦν, πρέσβεις ἀποστείλας πρὸς αὐτούς, τὰ περὶ εἰρήνης· οἱ δ' αὐθις τῷ τοῦ βασιλέως ὑπέβαν θελήματι. προέφθασε δὲ πρὸ τῶν εἰρηκῶν σπονδῶν αὐτόμολος παραγενέσθαι ὁ Νεάντζης. πέμπεται τοίνυν Δὸ Μιγιδηνός, ὥστε πανηγύρεις ἐξάγειν ἐκ τῶν παρακειμένων χωρῶν· οὗ ὁ υἱὸς εἰς τὸν γεγονότα ὕστερον πόλεμον κατὰ τὸν * * * * * τόπον ὄξέως κατὰ τῶν Πατζινάκων ὀρηγῆσας, καὶ παρασυρεῖς παρὰ γυναικὸς Σκυθίδος ἐάλω, διὰ σιδηρῆς αἴρηκς εἶσω τῶν ἀμαξῶν ἐλκυσθεῖς. οὗ τὴν κεφαλὴν ἀπομηθεῖσαν ἐπρίατο ὁ βασιλεὺς ἐξ αἰτήσεως τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

P. 204 ὑπὸ δὲ τῆς ἀφορητοῦ θλίψεως ἐπὶ τρισὶ νυχθημέροισι διὰ χερμαδος λίθου τύπτων τὸ στέρον ὁ πατὴρ τελευτᾷ. οὐκ ἐπὶ πολὺ δὲ τὰ τῆς εἰρήνης τῶν Σκυθῶν διήρκει, ἀλλ' αὐθις πρὸς τὸν ἴδιον ἔμετον, ὡς κύνες, ἐστράφησαν. ἀπάραντες οὖν ἀπὸ τῶν Κυφέλλων, καταλαμβάνουσι τὸν Ταυρόκομον, κακῶς παραχειμάσαντες, ἐληξζοντο τὰς παρακειμένας κομποπόλεις.

V. 162 7. Ἐαρος δὲ ἤδη ἀναφανέντος, ἐκεῖθεν εἰς Χαριούπολιν ἔρχονται. ὁ δὲ βασιλεὺς εἰς τὸ Βουλγαρόφυγον διατρίβων, οὐκέτι ἐν ἀναβολαῖς ἦν. ἀλλὰ μέρος τοῦ στρατοῦ ἀποτεμνόμενος

3. ἐπέιδε C. 4. αὐθις : an εὐθύς? 5. προέφθασε C, προ-
 έφθακε PG. 14. τύπτων P. 15. τῶν Σκυθῶν om. A. 16.
 πρὸς : ἐπὶ A. 17. ἀπὸ om. A. ταυρόκομον A. vid.
 Nicet. p. 516, 4. 19. ἦδη om. AG.

nesciebat. ac quoniam adversus tantam multitudinem non sat magna copiarum vi instructus erat, quod deterius non est, ut aiunt, pro meliore habens, ad pacem rursus animum advertit, eaque de re legatos ad Scythas mittit, qui statim imperatoris voluntati satisfaciant. prius autem quam pax facta erat, transfugerat ad Romanos Neantzes. mittitur ergo Migidenus, ut ex regionibus locisque adiacentibus conventus educeret. cuius filius, contracta deinde pugna ad locum * * * * * nominatum, cum in Patzinacas fervide inveheretur, a muliere Scythica captus est, falce ferrea intra plaustra tractus; cuius amputatum caput imperator, rogante patre, redemit; pater ipse, dolore amens, cum per tres dies noctesque continuas saxo pectus pulsasset, animam efflavit. ceterum haud diuturna invehetur, a Scythis rursus canum instar ad proprium vomitum redeuntibus. Cypsellis igitur profecti, Taurocomum se conferunt, ibique hiemantes vicos adiacentes populabantur.

7. Orto iam vere, inde Chariopolin veniunt. at imperator, Bulgarophygi commorans, non amplius cunctabatur; sed electos e militibus primores omnes atque ipsos etiam, qui archontopuli dicuntur

ικανὸν λογμάδας ἅπαντας καὶ αὐτοὺς δὴ τοὺς ἀρχοντοπούλους B
καλουμένους νέους, ἀρτιφυεῖς πάντας τὸ γένειον, τὴν δρμὴν
ἀνυποστάτους, προσέταξεν ἐξ ὀπισθίων τοῖς κατὰ τὸ ἄκρον
τῶν ἀμαξῶν ἰσταμένοις προσβαλεῖν. τὸ δὲ τῶν ἀρχοντοπου-
5 λων τάγμα παρὰ Ἀλεξίου πρώτως ἐφεύρητο. ἀστρατίαν γὰρ
ἐχούσης τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς διὰ φανθυμίαν τῶν ἀνέκα-
θεν αὐτοκρατόρων, συλλεξάμενος ἅπανταχόθεν αὐτοὺς τῶν
ἀποπεπτωκότων στρατιωτῶν νιεῖς, ἐγύμνασέ τε πρὸς ὄπλα
καὶ πόλεμον, καὶ ἀρχοντοπούλους ὠνόμασεν, ὡσανεὶ ἐξ ἀρ-
10 χόντων νιούς γεγονότας, ἵνα διὰ τοῦ ὀνόματος εἰς τὴν τῶν
γονέων εὐγένειάν τε καὶ ἀνδρίαν ἀναφερόμενοι καὶ οὗτοι θού- C
ριδος ἀλκῆς μνήσαιντό τε καὶ ἀνδρειότεροι γένοιοντο, τοῦ και-
ροῦ τούτοις τόλμαν καὶ θωμὴν ὑπαγορεύοντος. τοιοῦτον δὲ
τὸ τῶν ἀρχοντοπούλων τάγμα, ὡς ἐν ὀλίγῳ εἰπεῖν, εἰς δύο
15 χιλιάδας συμποσούμενον, ὡσπερ ποτὲ καὶ τοῖς Λάκωσιν ἐφεύ-
ρητο ὁ ἱερός λεγόμενος λόχος. οὗτοι τοίνυν οἱ νεόλεκτοι
ἀρχοντόπουλοι ἐσταλμένοι πολεμικῶς ἤσαν. οἱ δὲ κάτωθεν
τοῦ αὐχένος προλοχίζοντες Σκύθαι τὰς τούτων ἐφόδους ἐπε-
τήρουν· καὶ θεασάμενοι τούτους κατὰ τῶν ἀμαξῶν ἐφωρ-
20 μηκότας, ἀσκέτῳ ἔνυμη κατ' αὐτῶν ἵενται. καὶ ἀγχεμάχου
τῆς συμπλοκῆς καταστάσης, πίπτουσι τῶν ἀρχοντοπούλων ὡσεὶ
τριακόσιοι ἐκθύμως μαχόμενοι. περὶ ὧν ἐπὶ πολὺν χρόνον D

1. δὴ om. A. ἀρχοντοπούλους P ubique. 2. λεγομένους A.
νέους om. A. 5. lege ἀστρατείαν. 6. τῶν alterum add. CG.
7. αὐτοὺς: lege τοὺς. 8. lege πεπτωκότων. 9. καὶ ἀρχοντο-
πούλους — εὐγένειάν τε om. G. 15. Λάκωσιν: immo Θη-
βαίοις. 18. Σκύθαι om. CG. 19. ἐφωρμηκότας AG, ἀφωρ-
μηκότας P. 20. ἵενται PG, recte A. 22. ἐπὶ add. CA.

iuvenes, tenera quidem lanugine, sed virtute invicta, a tergo iussit Scythas in summis plaustris stantes adoriri. quae quidem archontopulorum cohors constituta primum ab Alexio est. nam cum militum penuria propter imperatorum, qui antecesserant, desidiam imperium Romanum laboraret, collectos undique defunctorum militum filios exercuit ad militiam et archontopulos nominavit, id est archontum filios, ut ipso nomine paternae fortitudinis virtutisque admoniti, strenuos se praeberent ac generosos, si quando res postularet. ea erat archontopulorum cohors, duobus fere millibus hominum constans: quale olim etiam Lacedaemoniorum sacrum, quod dicebatur, agmen erat. hi igitur recens lecti archontopuli in Scythas, ut iussi erant, armati pergunt. sed barbari depresso loco prope iugum subsidentes, impetum eorum observabant; cumque in plaustra eos invectos cerneant, vehementi impetu adorti, conserto proelio, archontopulorum

βύθιον ἔστανεν ὁ βασιλεὺς, δάγρυα θερμὰ ἐκχέων καὶ δνο-
 μαστὶ ἕκαστον καθάπερ ἀπόδημον ἀνακαλούμενος. ἤτη-
 σαιτες οὖν οἱ Πατζινάκοι τοὺς ἀντιτεταγμένους, διὰ τῆς
 Χαρσιουπόλεως διελθόντες, ἀπονενεύκασι πρὸς τὸν Ἄπρον,
 ἅπαντα ληϊζόμενοι. τῆ γοῦν προτέρα μεθόδῳ χρησάμενοι 5
 αὐθις ὁ βασιλεὺς προκαταλαμβάνει τούτους καὶ εἰσεσιον εἰς
 τὸν Ἄπρον· οὐ γὰρ προσῆσαν αὐτῷ ἀποχρῶσαι δυνάμεις,
 P. 205 καθάπερ πολλάκις εἴρηται, πρὸς μάχην τοὺς ἀντικαθισταμέ-
 νοις. τοιγαροῦν γινώσκων αὐτοὺς κατὰ τὰς ἀγῶας ἡλίου εἰς
 προνομὴν ἐξερχομένους, μετακαλεσάμενος τὸν Τατίκιον, οὗ 10
 ὁ λόγος ἐν πολλοῖς ἐμέμνητο, ἐντετείλατο συμπαραλαβεῖν μεθ'
 ἑαυτοῦ τοὺς τε καλουμένους ἠνδρειωμένους τῶν ἀγούρων καὶ
 τῶν περὶ τὴν θεραπείαν αὐτοῦ οἰκειοτέρων τοὺς λογύδας καὶ
 τοὺς Λατίνους ἅπαντας, καὶ κατὰ τὸ περίορθρον τὰς Σκυ-
 θικὰς ἐκδρομὰς διυπνιασθέντας τηρεῖν, ὥσθ' ὀπηνίκα τοὺς 15
 Σκύθας εἰς προνομὴν ἐξιόντας τῆς ἰδίας πόρρω γενέσθαι πα-
 ρεμβολῆς στοχάζονται, κατ' αὐτῶν τηρικαῦτα ὄλους ἐντήρας
 ἐνδοῦναι. ὁ δὲ κατὰ τὸ ἐντεταλμένον πεποικηκώς, κτείνει μὲν
 B τριακοσίους, ἱκανοὺς δὲ καὶ ζωγρίαν ἄγει. τί τὸ ἐπεῦθεν ;
 καταλαμβάνουσιν οἱ παρὰ τοῦ Φλάντρα ἀποσταλέντες ἵππεῖς 20
 ἔκκριτοι ὡσεὶ πεντακόσιοι, χάρισμα κομιζόντες τούτῳ ἵππους
 ἔκκρίτους τὸν ἀριθμὸν ἑκατὸν πρὸς τοὺς πενήκοντα· ἀλλὰ

2. καθάπερ C, καθάπερ PG. 3. Πατζινάκαι G, σκύθαι A.
 10. Τατίκιον APG, correxi. 12. ἠνδρωμένους coni. Sinner.
 Stephan. Thesaur. I. p. 449. τῶν ἀγούρων: ἀγούρους A. 17.
 στοχάζονται G. 19. τριακοσίους CAG, τετρακοσίους P. ζω-
 γρήσας G. 20. παρὰ add. CG. φλάντρας G. 21. χα-
 ρίσματα A.

fere trecentos genereose pugnantes caedunt; quos diu gemitu lacri-
 misque Alexius prosecutus est, nominatim unumquemque inclamans,
 tanquam abessent. victoria igitur potiti Patzinacae, transita Chario-
 poli, Aprum tendunt, cuncta devastantes. imperator iisdem, quibus
 antea, artibus eos praevenit Aprumque occupat. neque enim satis
 iusto ad proeliandum, ut saepius diximus, copiarum numero instru-
 ctus erat. quare cognito, prima luce pabulandi causa castris eos egredi,
 accessit, cuius identidem mentio facta est, Taticio mandavit, stre-
 nuioribus ex epeborum cohorte et famulorum, quos haberet, fidis-
 simis Latinisque omnibus assumtis, diluculo Scytharum excursionis
 observaret, ut cum eos, qui pabulandi causa exissent, procul iam
 abesse a castris coniceret, vehementissimo invaderet impetu. quae
 mandata ille exsecutus, trecentos cecidit, nec paucos cepit. quid
 postea? adveniunt missi a Flandriae comite egregii equites fere quin-
 genti, munus imperatori offerentes equorum centum quinquaginta

καὶ ὄσον ἡ προκειμένη αὐτοῖς χρεῖα εἶχον ἐπέκεινα, ἀπο-
 δεδώκασι τούτῳ τιμῆς. ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀλέξιος δεξιωσάμενος
 τούτους, ἰκανὰς ἀπεδίδου τὰς χάριτας. ἀγγελίας δὲ ἐκ τῆς
 ἑφᾶς καταλαβούσης, ὅσον ἤδη ὀπλιζέσθαι τὸν τὴν Νίκαιαν V. 163

5 φρουροῦντα, ὃν ἡ συνθήκη μὲν τῶν Περσῶν σατραπήν ἀπο-
 καλεῖ, οἱ δὲ νῦν τὰ Περσῶν φρουροῦντες Τοῦρκοι ἀμφοῖν
 ὀνομάζουσι, τὸν Ἀπελχασῆμ κατὰ τῆς Νικομήδους, ἀποστέλ-
 λει τούτους πρὸς φυλακὴν τῆς χώρας.

8. Τότε δὲ καὶ ὁ Τζαχᾶς τὴν τοῦ βασιλέως περὶ τὴν C
 10 δύσιν πολυσιδηῆ ὄχλησιν καὶ τοὺς τῶν Πατζινάικων μετ' αὐτοῦ
 συγχρῶν πολέμους βεβαιωθείς, εὐκαιρίαν εὐρών, δέον ἐλογί-
 σατο στόλον κτήσασθαι. Σμυρναίῳ δὲ τινι ἐντυχῶν, τὴν
 κτίσιν αὐτῷ τῶν ληστικῶν ἀνέθετο πλοίων, ὡς περὶ τὰ τοι-
 αῦτα ἐμπειρίαν πολλὴν ἔχοντι. αὐτοῦ που δὲ πολλὰς κατα-
 15 σκευάσας ναῦς, πρὸς δὲ καὶ τεσσαράκοντα ἀγράρια σκεπα-
 στά, καὶ ἐν αὐτοῖς ἄνδρας εἰσαγαγὼν ἐμπείρους, λύσας τὰ
 πρυμνήσια προσώρμισε ταῖς Κλυζομεναῖς καὶ ἐξ ἐφόδου ταύ-
 τας κατέσχευ. ἐκεῖθεν δὲ εἰς Φώκαιαν ἀπελθὼν, εἶλε καὶ
 ταύτην ἐξ ἐπιδρομῆς. κακείθεν ἀποστείλας πρὸς τὸν τὴν D
 20 διοίκησιν Μιτυλήνης ἐμπειστημένον κουράτορα τὸν Ἄλω-

1. ὄσα Α. εἶχον ἐπέκεινα om. Α. 2. τιμῆς om. Α. Ἀλέ-
 ξιος: ἀξίως Α. 7. Ἀπελχασῆμ ἀδελφὸν conī. Ducangius, re-
 cte improbante Wilkenio Hist. Comn. p. 265. 9. Τζακατζᾶς
 Glycas p. 620, 6, sed Τζαχᾶς recte, quem exscripsit, Zonaras III.
 p. 236. 11. εὐρών, καὶ ναῦς κατασκευάσας πολλὰς πρὸς ἐξ
 καὶ τεσσαράκοντα ἀγράρια σκεπαστά προσώρμισε Α. 12.
 κτίσαι CG. 17. προσώρμισε G. lege Κλυζομεναῖς. 20.
 Μελιτώνης conī. Ducangius Gloss. I. p. 737. lege κουράτορα.

praestantium. quin et ipsi, quotquot habebant equos supra usum,
 eidem vendidere. imperator benevole eos excepit gratiasque magnas
 retulit. cum autem ex Oriente nuntiatum esset, Apelchasesem Ni-
 caeae praefectum, quem Persae satrapam vocare solent, Turcae autem,
 Persis nunc obnoxii, amiram appellant, expeditionem in Nicomediam
 parare, equites illos ad tuendam regionem misit.

8. Eodem tempore Tzachas, de variis imperatoris in Occidente
 difficultatibus atque de crebris Patzinacarum cum eo proeliis certior
 factus, hac occasione oblata, classem ornare decrevit. cumque Smyr-
 naeum quandam invenisset, piraticas naves aedificandas ei tradidit,
 utpote harum rerum imprimis perito. multis igitur navibus, praeter-
 ea scaphis tectis quadraginta paratis classariisque impositis, Clazo-
 menas solvit ac statim urbem occupat. inde Phocaeam appulsus, et
 ipsam capit primo adventu. ex hoc loco litteras dat ad Mitylenensis
 ditionis curatorem, Alopum, quibus atrocissima quaeque minitatus

πόν, πάνδεινα ἠπειλήσατο, εἰ μὴ θῦττον ἐκεῖθεν ἀπέλθοι, κήδεσθαι τε αὐτοῦ λέγων καὶ διὰ τοῦτο προμηνύειν, τὰ μέλλοντα τούτῳ ἔσεσθαι δεινὰ, εἰ μὴ ἐκεῖθεν ἐκταίῃ. ὁ δὲ ἀπὸ τῶν τοῦ Τζαχᾶ ἀπειλῶν ἐκδειματωθεὶς, τυκτὸς εἰς ναῦν εἰσελθὼν, τὴν βασιλεύουσαν ἀνεζήτησε. τοῦτο δὲ μεμαθη-⁵ κως ὁ Τζαχᾶς, οὐκέτι ἐν ἀναβολαῖς ἦν, ἀλλὰ παραχρῆμα P. 206 ἀπελθὼν, ἐξ ἐφόδου τὴν Μιτυλήνην κατέσχεν. ἐπεὶ δ' ἡ Μήθυμνα περὶ τὸ ἄκρον ταυτησί τῆς νήσου διακειμένη οὐ προσεληλύθει τῷ Τζαχᾶ, ὁ βασιλεὺς περὶ τοῦτον πυθόμενος, παραχρῆμα διὰ πλοίων ἀποστείλας ἀποχρῶσαν δύναμιν, κα-¹⁰ τωχυρώσατο ταύτην. ὁ μέντοι Τζαχᾶς οὐδένα λόγον τῆς Μηθύμνης ἐποίησατο, ἀλλ' εὐθὺς τῆς Χίου τὸν ἀπόπλουον ποιησάμενος, ἐξ ἐφόδου κατέσχε καὶ ταύτην. ὅπερ ὁ αὐτοκράτωρ μεμαθηκώς, πέμπει κατ' αὐτοῦ στόλον ἀποχρῶντα μετὰ στρατιωτῶν ἱκανῶν, ἡγεμόνα τούτων καταστησάμενος Νικήταν¹⁵ Βτὸν Κασταμονίτην. ὁ δὲ ἀπελθὼν καὶ τὸν μετὰ τοῦ Τζαχᾶ συνάρας πόλεμον, ἠττᾶται παραχρῆμα, καὶ πολλὰς τῶν συνεπιγομένων αὐτῷ νηῶν ὁ Τζαχᾶς ἀφείλετο. τοῦ συμβάντος δὲ τῷ Κασταμονίτῃ ὁ βασιλεὺς ἐν εἰδήσει γεγόμενος, ἕτερον ἐξοπλίζει στόλον, ἐπιστήσας δοῦκα τούτῳ Κωνσταντῖνον τὸν²⁰ Δαλασσηνόν, ἄνδρα μαχιμώτατον καὶ μητρόθεν τούτῳ προσήκοντα. ὃς κατὰ τὴν ἡῖονα τῆς Χίου γεγόμενος, παραχρῆμα τῆς τοῦ κάστρου πολιορκίας εἶχετο, ἐκθύμως μαχόμενος

3. δεινὰ ἔσεσθαι G. 12. τὸν om. G. 16. τὸν alterum om. G.
20. τούτῳ δοῦκα G, τούτου P. 21. Δαλασσηνόν G semper postea.

est, nisi celerrime decederet, bene se ei velle addens ideoque praemonuisse, quas capturus esset calamitates, nisi inde abiret. his terribus curator, noctu navi conscensa, Cpolin petiit; quo Tzachas audito, sine mora Mitylenen profectus, extemplo eam cepit. Methymna autem, in promontorio huius insulae sita, cum ad Tzacham non deficeret, imperator ea de re certior factus, illico navibus idonea praesidia misit, quibus hostis repelli posset. at Tzachas, nulla Methymnae ratione habita, Chium recta profectus, statim ea quoque potitur. quod ubi imperatori nuntiatum est, classem sat magnam cum idonea militum manu contra eum misit, duce Niceta Castamonita. verum hic, proelio cum Tzacha commisso, statim victus, multas naves, quibus praecerat, amisit. ad eius cladis nuntium imperator alteram rursus classem armat, eique ducem praefecit Constantinum Dalassenum, fortissimum virum et materna ipsi cognatione iunctum. is simulatque ad Chii oram pervenit, nulla arcis oppugnandae mora facta, strenue adnitebatur, ut priusquam Tzachas Smyrna adveniret,

καὶ σπεύδων τὴν πόλιν ἔλεῖν πρὸ τοῦ τὸν Τζαχᾶν ἀπὸ τῆς Σμύρνης καταλαβεῖν. διὰ πολλῶν οὖν ἐλεπόλεων καὶ πετροβόλων ὀργάνων πληξας τὰ τεῖχη, καθαιρεῖ τὸ μεταξὺ τεῖχος C τῶν δυεῖν πύργων. οἱ δὲ ἐντὸς Τοῦρκοι θεασάμενοι τὸ γεγονός καὶ ἔγνωκότες, ὡς ἀνυπόστατοι ταῖς ὀρμαῖς οἱ Ῥωμαῖοὶ εἰσιν, εἰς ἔλεον τὸν τῶν ἀπάντων ἐπεκαλοῦντο κύριον Ῥωμαῖζοντες. οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Δαλασσηνὸν καὶ τὸν Ὠπον ἀκάθεκτοι ἦσαν, σπεύδοντες εἰσω τοῦ κάστρου εἰσελθεῖν, καὶ παρ' αὐτῶν διεκωλύοντο, δεδιότων, μὴ πως τὴν προαποτε-
 10 θείσαν παρὰ τοῦ Τζαχᾶ λείαν ἄπασαν καὶ τὰ χρήματα εἰσελθόντες ἀναλάβωνται, καὶ λεγόντων, ὡς "τῆς εὐφημίας τοῦ αὐτοκράτορος λαμπρᾶς ἤδη παρὰ τῶν Τοῦρκων γινομένης ἀκούετε καὶ ὡς ὑπόσπονδοι ὑμῶν γεγονόσιν. οὐ χρὴ τοίνυν D εἰσελθόντας ἀπηνῶς τούτους κατασφάττειν." ἔπει δὲ τὸ πᾶν V. 164
 15 τῆς ἡμέρας ἤδη παρωχῆκει καὶ νύξ παρῆν, οἱ Τοῦρκοι ἑτερον τεῖχος ἀπὸ τοῦ ἐρειπωθέντος ἀνοικοδομήσαντες, ἀπηρώρησαν τούτου ἔξωθεν στιβάδας καὶ βύρσας καὶ πᾶν τὸ παρα-
 20 τυχὸν πέπλον, ὡς ἂν ἡ σφοδρότης τῶν πεμπομένων λίθων ἐντεῦθεν ὑποχαλῶσα μερικῶς ποσῶς ἐνδίδωσι. καὶ ὁ μὲν
 20 Τζαχᾶς τὸν προσόντα στόλον αὐτοῦ ἔξοπλίσας καὶ διὰ τῆς ἡπείρου ὡσεὶ ὀκτὼ χιλιάδας στρατεύσας Τοῦρκους, τὴν πρὸς Χίον φέρουσαν ἐβάδιζεν. ὁ δὲ γε στόλος αὐτῷ ἐπικολού- P. 207
 θει παραθέων τὴν ἡίονα. ὁ δὲ Δαλασσηνὸς τοῦτο μεμαθη-
 κῶς, λῦσαι τὰ πρυμνήσια τοὺς ναυάρχας τοῦ στόλου παρε-

4. δυεῖν C, δύο PG. 13. τοίνυν P in margine, οὖν PG. 19. ὀποσῶς C. lege πως. 21. Τοῦρκους C et in margine P, τοὺς ὄρκους PG.

urbem caperet. itaque multis arietibus et ballistis moenia quatit: tandem muri inter duas turres spatium diruit. eo Turcae, qui intus erant, animadverso, quoniam Romanis nulla vi resisti posse intelligerent, communis omnium domini misericordiam, Romana usi lingua, implorabant. at Dalasseni Opique milites desiderio flagrabant arcis ingrediendae. obstabant duces, qui timebant, ne comportatam eo a Tzacha praedam omnem opesque ingressi diriperent. "auditis, inquietabant, ut manifeste iam imperatori Turcae acclament, seque in dittonem tradant; quid igitur crudeliter eos trucidatum itis?" sic consumpto die, cum nox adesset, Turcae deieci muri loco alterum exstruunt, cuius exteriore in parte culcitas, pelles omnisque generis centones suspendunt, ut missorum lapidum vis infracta paululum imminueretur. interim Tzachas classe, quae ad manum erat, armata, atque in continente octo fere millibus Turcarum collectis, Chiam iter ingressus est, classemque secundo mari se sequi iussit. id ubi Dalassenus didicit, solvere navium praefectos iussit, idoneo militum

κελεύσατο, ἀποχωρῶντας εἰσαγαγὼν ἐν αὐτῇ στρατιώτας καὶ ἡγεμόνα τὸν Ὄπον, βουλόμενος, εἴ που τοῦτω συναντήσῃ διαπλωιζομένῳ κατ' αὐτοῦ, συμμῆξαι πρὸς πόλεμον. ὁ δὲ Τζαχᾶς τὴν ἡπειρον καταλιπὼν, κατευθὺν Χίου τὸν ἀπόπλουον ἐποιεῖτο. καὶ συναντήσας αὐτῷ περὶ μέσας νύκτας 5 ὁ Ὄπος, ὡς εἶδε καινὴν τινα τὴν ναυλογίαν ποιούμενον, (καὶ γὰρ ἄλλοισιν κατασκευάσας παμμεγέθη, ἅπαντα τὰ αὐτοῦ ἐδέ-
B σμησε πλοῖα, ὡς μήτε τοὺς τρεπομένους ἀποδιδράσκειν δύνασθαι, μήτ' αὖ πάλιν τοὺς προεκτρέχειν ἐθέλοντας τῆς ναυτικῆς συντάξεως διακόπτεσθαι,) ἐκδειματωθεὶς καὶ μηδὲ προσ- 10 πελάσαι τοῦτοις θαρρήσας ὄλωσ, στρέψας τοὺς οἰάκας, τὴν Χίον αὐθις ἀνεζήτει. ὁ δὲ γε Τζαχᾶς σὺν ἐπιστήμῃ ἀκολουθῶν αὐτῷ, οὐκ ἐπεδίδου τῆς εἰρεσίας. ἐπὰν δὲ τῇ Χίῳ προσπελάξῃν ἔμελλον, ὁ μὲν Ὄπος τῷ λιμένι πρῶτος τὰς ναῦς προσώρμισε τῆς Χίου, (προεφθάκει γὰρ τοῦτον κατασχεῖν ὁ 15 Δαλασσηνός,) ὁ δὲ Τζαχᾶς περιπλεύσας τουτοῖσι τὸν ἦδη ῥηθέντα τῆς Χίου ὄρμον, τῷ τείχει τοῦ κάστρου τὰς ἰδίας προσεπέλασε ναῦς. τετρὰς δὲ τῆς ἑβδομάδος ἦν. τῇ δὲ μετ'
C αὐτὴν ἐξελάσας τῶν νηῶν ἅπαντας, ἠριθμει τε καὶ ἀπεγράφετο. ὁ δὲ γε Δαλασσηνός πολίχνιον τι ἀγχοῦ τοῦ λιμένος 20 εὐρηκῶς, ἠφάνισε μὲν τὸν χάρακα, ὃν προφθάσας διώρυξες, κεῖθι δὲ κατελθὼν καὶ ἄλλην διώρυχα ποιήσας εἰς ἀποχωρῶντα τάφρον, αὐτοῦ που τὸ ὄπλιτικὸν κατέθετο. τῇ δὲ μετ' αὐτὴν ἄμφω τὰ στρατεύματα ἐξοπλισάμενα κατ' ἀλλήλων παρεσκευά-

3. διαπλωιζομένῳ PG, alterum C. 7. παμμεγέθη σκευάσας G.
 ἅπαντα om. CG. ἐδέσμευσεν G. 11. τοῦτοις G, τοῦτους P.
 13. εἰρεσίας G. 15. προεφθακῶς G.

numero imposito, duce Opo. mandaverat, si forte obviam fieret traicienti, pugnam committeret. Tzachas, relicta terra, recta in Chium cursum dirigit. cui Opus media nocte obviam factus, cum nova quadam ratione classem hostium dispositam cerneret, (nam catena parata longissima, omnes naves colligaverat, ut nec retrocedentes fugere, nec si qui procurrere vellent, ordinem perrumpere possent,) is igitur percussus et ne accedere quidem ausus propius, versis gubernaculis, Chium repetiit. Tzachas prudenter secutus, non destitit remigare; cumque Chio appropinquarent, Opus portum urbis, quem Dalassenus antea occupaverat, prior ingressus est; Tzachas autem praetervectus hunc, cuius memini, Chii portum, moenibus arcis naves admovit. quarta dies hebdomadis erat. postridie eductos e navibus omnes numeravit atque in tabulas retulit. Dalassenus, oppidulum quoddam portui propinquum conspicatus, avulso priori vallo, nova ad illud metatus est castra fossaque iusta altitudine munivit. eo copias universas transtulit. sequente die uterque exercitus armatus in

ζοντο. ἀλλὰ τὸ μὲν Ῥωμαϊκὸν ἀτρεμοῦν ἴστατο, τοῦ Δαλασσηνοῦ κελεύσαντος, μηδένα τὸν συνασπισμὸν λύειν. ὁ δὲ γε Τζαχᾶς τὸ πλεῖστον τῆς βαρβαρικῆς παρατάξεως κατὰ τῶν Ῥωμαίων ἵνα παρέθῃξεν, ὀλιγοστοὺς δὲ καὶ ἵππαζομένους 5 συνέπεισθαι τούτοις. τοῦτον οἱ Λατῖνοι θεασάμενοι, δόρατα D μακρὰ ἐναγκαλισάμενοι, κατὰ τῶν βαρβάρων ἐξιππάσαντο. οἱ δὲ οὐ κατὰ τῶν Κελτῶν, ἀλλὰ κατὰ τῶν ἵππων τὰς βολὰς πέμποντες καὶ διὰ τῶν δοράτων δέ τινες πλήξαντες, πλείστοις ἀνείλον, καὶ εἴσω τοῦ χάρακος τετραμμένους οὕτω 10 συνήλασαν. οἱ δ' ἐκεῖθεν ἐνέπιπτον εἰς τὰς ναῦς ἀλογίστω φορᾶ. τοὺς δὲ Κελτοὺς προτροπάδην φεύγοντας οἱ Ῥωμαῖοι θεασάμενοι καὶ ἐκδειματωθέντες, μικρὸν τι ἀναποδίσαντες παρὰ τὸ τεῖχος τοῦ θηθέντος ἔστησαν πολίχνιον. καὶ οὕτως P. 208 οἱ βάρβαροι εἰς τὴν ἡῖονα κατεληλυθότες τινὰς τῶν νηῶν 15 ἀφείλοντο. τοῦτο οἱ ναυτικοὶ θεασάμενοι, λύσαντες τὰ πρυμνήσια ἀπέρραξαν τῆς χέρσου, καὶ τὰς ἀγκύρας χαλάσαντες V. 165 ἴσταντο παραδοκοῦντες τὸ μέλλον. ὁ μέντοι Δαλασσηνὸς παραπεπλευκέναι τὰς περὶ τὸ δυτικώτερον μέρος ἀκτὰς τῆς νήσου καὶ τὴν Βολισσὸν καταλαβεῖν παρεκελεύσατο καὶ τὴν αὐ- 20 τοῦ ἀπεκδέχεσθαι ἔλευσιν· ἡ δὲ Βολισσὸς πολίχνιον κατὰ τὸ ἀκρωτήριον ταυτησί τῆς νήσου διακείμενον. Σκύθαι δὲ τινες προσεληλυθότες τῷ Τζαχᾶ, τὴν τοῦ Δαλασσηνοῦ βου- B λὴν προκατήγγειλαν. ὁ δὲ ἔνθεν μὲν τρηκαῦτα πενήκοντα

5. lege τοῦτο.

9. τετραμμένους P.

10. ἀλογίστω φορᾶ εἰς

τὰς ναῦς G.

16. lege ἀπῆραξαν.

17. παραπλευσαι G.

18. παρὰ G. lege πρὸς.

21. ἀκρωτέρον G.

aciem prodit. ac Romani quidem loco se non movebant, a Dalasseno acie excedere vetiti; Tzachas autem maximam barbarorum partem in Romanos promovit, equitibus sequi iussis paucissimis. quo Latini conspecto, cum hastis longis in barbaros invadunt. hi vero non in Gallos, sed in equos eorum iacula mittunt et hastis quoque nonnullos feriunt. ita plerisque caesis, caeteri in fugam versi intra vallum compelluntur, unde praecipiti cursu in naves sese iniiciunt. Romani, effusa Gallorum fuga perterriti, paullulum recedunt atque ad muros eius, quod diximus, oppiduli consistunt. tum Turcae ad littus usque proVecti, naves nonnullas ceperunt. quod conspicati classarii, solutis funibus, naves pellunt a littore, atque in ancoris consistentes exspectant, quid futurum esset. iubet eos Dalassenus insulae oram, qua occidentem spectaret, praeterVectos Bolissum tendere, ibique adventum suum praestolari; Bolissum oppidulum est in promontorio insulae istius situm. at Scythae nonnulli Tzacham adeunt, eique consilium Dalasseni produnt; quo audito, tum quinquaginta is misit spe-

σκοπούς ἐπαφῆκε θῦπτον αὐτῷ διαμηνύσασθαι, ὀκνήσας τὸ ναυτικὸν τοῦ Δαλασσηνοῦ τὰ προμηθήσια λύειν ἐπιέγεται, ἐκείθεν δὲ τὸν Δαλασσηνὸν μετεπέμπετο, ὡς τάχα τὰ περὶ εἰρήνης βουλόμενος ἐπερωτήσας, ἀπεγνωκῶς οἶμαι παντάπασιν, πρὸς τὸ τοῦ Δαλασσηνοῦ γενναῖον καὶ φιλοκίνδυνον ἀφορῶν. 5 ὁ δὲ εἰς νέωτα κατὰ τὸ ἄκρον τῆς παρεμβολῆς ἐξεληλυθέναι τῷ Τζαγῆ ἐπηγγείλατο καὶ ἀκούσαι τε καὶ εἰπεῖν, ὅποσα ἀμφοῖν τούτοις συνδύξειεν. οὐδ' ὁ βάρβαρος πρὸς τοῦτο Ἐάνενευσεν. ἀλλὰ πρωίας ἄμφω τῷ στρατηγῷ κατὰ ταυτὸν ἀληλυθέτην, καὶ τῆς ὀμιλίας ὁ Τζαγῆς κατήσχευεν, ὀνομασιῶν 10 τούτων καλέσας. "ἴσθι ἐμὲ εἶναι τὸ μειράκιον ἐκεῖνο, ὅπερ πύλαι τὴν Ἀσίαν κατατρέχον καὶ ἐκθύμως μαχόμενον, εἰς ἀπειρίας ἀπατηθὲν ἐάλων παρὰ τοῦ Καβαλίχα ἐκείνου Ἀλεξάνδρου. κἀντεῦθεν ζωγρία παρ' αὐτοῦ τῷ αὐτοκράτορι Νικηφόρῳ τῷ Βοτανειάτῃ προσεεγχθέν, παραχρῆμα τῇ τῶν 15 πρωτονοβελλισίμων ἀξίᾳ τετίμημαι καὶ δωρεῶν μεγάλων ἀξιώθεις, ὑπεσχόμην δουλείαν αὐτῷ. ἐξότου δὲ τὰς τῆς βασιλείας ἡρίας ὁ Κομνηνὸς Ἀλέξιος περιεζώσατο, ἐκκέκοπται ἅπαντα. κἀγὼ μὲν οὖν ἤδη τὸ τῆς ἔχθρας αἴτιον ἀπαγγελῶν ἤκω. μαθήτω δὲ ταῦτα καὶ ὁ αὐτοκράτωρ καὶ εἴπερ 20 βουληθῆ τὴν ἀναφνεῖσαν ἔχθραν διαλυθῆναι, ὅποσα λαβεῖν ὀφείλων ἐστέρημαι, ἀνελλιπῶς ἀποδοθῆτω μοι ἅπαντα. εἰ δὲ σοι δοκεῖ καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν συναφεῖναι, προβεβλήσθω

3. τὰ add. C. 14. lege ζωγρίαν. 15. βοτανειάτῃ G. 16. πρώτων ἡγεμόνων P in margine. 19. ἀπαγγέλλων P, ἀπαγγελῶν G. 23. δοκεῖ C, δοκῆ PG. lege συναφεῖναι.

culatores, qui cito sibi nuntiarent, quando classis Dalasseni solvere pararet; tum ad Dalassenum de colloquio misit, pacis condiciones propositurus, diffidens puto rebus suis, cum fortitudinem Dalasseni audaciamque consideraret. promisit dux Romanus, postridie extremis castris se proditurum, ut audiret proponeretque, quae utrique placerent. accepit conditionem barbarus. itaque conveniunt manere duces ambo, atque Tzachas colloquium exorsus est, nomine Dalassenum appellans. "scito, invenem me esse illum, qui olim Asiam incursavi et, postquam fortissime pugnavi, imprudentia circumventus, captus sum a Cabalica illo Alexandro. a quo cum imperatori Nicephoro Botaniatae oblatus essem, protonobilissimi statim dignitate honestatus donisque magnis affectus, obsequium ipsi promisi. verum ex quo Comnenus Alexius imperii habenas accepit, rescissa sunt omnia. atque ego iam adveni, ut inimicitiarum causam exponerem. nuntietur istud etiam imperatori, qui si sublatas inimicitias velit, quibuscunque privatus sum honoribus debitis, cumulate restituat. quodsi tibi etiam

μέσον ἡμῶν ἔγγραφος ἢ περὶ τούτου συμφωνία, ὡς ἔθος
 τοῖς Ῥωμαίοις καὶ ἡμῖν τοῖς βαρβάροις ἐστί. καὶ οὕτω τῶν
 ἀπάντων ἤδη ῥηθέντων πέρας ἐσχηκότων, ἀπάσας τὰς νή-
 5 σους, ὡς αὐτὸς καταδραμὼν τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐξουσίας ἀφει-
 λόμεν, διὰ σοῦ ἀντιτρέψω πρὸς τὸν αὐτοκράτορα, καὶ τὰς
 μετ' αὐτοῦ σπονδὰς ἀποπληρώσας πρὸς τὴν ἐμὴν ἐπαναστρέψω
 πατρίδα." ταῦτα δὲ ὁ Δαλασσηνὸς σκῆψιν λογισάμενος, ὡς P. 209
 ἄτε τὸ τῶν Τούρκων ἔθος δολερὸν πάσαι γινώσκων, ἀνεβάλ-
 λητο τέως τὴν τῶν αἰτουμένων ἐκπλήρωσιν, παραγυμνώσας
 10 ἅμα καὶ ἣν ἔσχε περὶ αὐτοῦ ὑπόληψιν καὶ φάμενος, ὡς
 "οὔτε σύ, ὡς ἐφησθα, τὰς νήσους πρὸς ἐμὲ παραδώσεις,
 οὔτε ἐγὼ βουλῆς ἄτερ τοῦ αὐτοκράτορος πρὸς ἄπερ αὐτὸς
 ἐκεῖθεν ἐξ ἐκείνου καὶ ἐμοῦ ἐπιζητεῖς, καταθέσθαι δύναμαι.
 15 ἀλλ' ἐπεὶ δούξ μέγας ὁ Ἰωάννης καὶ γυναικάδελφος τοῦ αὐ-
 τοκράτορος ὅσον ἤδη μετὰ παντὸς καταλαμβάνει τοῦ στόλου,
 ἐξ ἠπείρου τε καὶ θαλάττης δυνάμεις πολλὰς συνεπαγόμενος,
 ἐκεῖνος ἀκουσάτω τῶν παρὰ σοῦ λεγομένων. καὶ οὕτως, εὐθὺς
 ἴσθι, αἰ μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος σπονδαί, αὐτοῦ τὴν εἰρήνην
 μεσάζοντος, πέρας λάβοιεν." καὶ γὰρ τουτονὶ τὸν Δούκαν
 20 Ἰωάννην εἰς Ἐπίδαμνον ὁ αὐτοκράτωρ μετὰ στρατιῆς ἀξιομά-
 χου κατέπεμψεν, ἅμα μὲν καὶ περὶ τὴν τοῦ Δυρραχίου V. 166
 φρουρὰν ἐπιμελῶς διαπονεῖσθαι, ἅμα δὲ καὶ τὴν μετὰ τῶν
 Δαλματῶν ἀναδήσασθαι μάχην. ὁ γὰρ οὕτω καλούμενος

1. ἢ περὶ P in margine, ὑπὲρ PG.

3. ἤδη ῥηθέντων ἀπάν-

των G. 5. αὐτὰς στρέψω CG. lege ἀντεπιστρέψω.

6. ἀπο-

πληρώσαι G. 19. μεσάζοντος CG. 23. Δαλματῶν: κελτῶν CG.

ἀναδίσασθαι C, ἀναδύσασθαι PG.

nuptiis iungi liberos nostros placet, scribantur modo sponsales tabu-
 lae, qui Romanis nobisque barbaris mos est. ubi cuncta praestita illa
 fuerint, tum vero insulas, quas Romanae ditioni subiectas bello cepi,
 per te vicissim imperatori reddam, sicque foederis conditionibus im-
 pletis, in meam me patriam conferam." hæc cum Dalasseno, qui
 dudum fraudem ac fallaciam barbarorum nosset, simulata viderentur,
 assentiri cunctatus est declaravitque simul suspicionem de eo suam.
 "neque tu, inquit, insulas mihi trades, ut affirmasti, neque ego
 imperatore inconsulto, quae ab illo atque a me postulas, annuere
 possum. verum quoniam magnus dux Iohannes, imperatricis frater,
 iam in eo est, ut cum ingentibus terra marique copiis huc adveniat,
 cognoscat is conditiones, quas proposuisti. illo intercedente, mihi
 crede, pax cum imperatore componetur." etenim hunc Ducam Iohan-
 nem Epidamnum imperator cum exercitu magno miserat, ut et Dyr-
 rhachium diligenter tueretur et cum Dalmatis bellum gereret. nam

Βοδίνος μαχιμώτατος ὢν καὶ ῥαδιοσργίας πλήρης, οὐ μέγρο
 τῶν ἰδίων ὀρίων ἐοτάναι ἠβούλετο, ἀλλ' ὄσημέραι τὰς ἐγγι-
 στα Δαλματίας κομποπόλεις κατατρέχων, τοῖς ἰδίοις προσετί-
 C θει ὀρίοις. ὁ δὲ Δούκας Ἰωάννης ἐνιαυτοὺς δέκα πρὸς τῷ
 ἐνὶ εἰς τὸ Δυρράχιον ἐνδιατρίψας, πολλὰ μὲν τῶν ὑπὸ τῆν 5
 ἐξουσίαν Βολκάνου ἀφηρεῖτο φρούρια, πολλοὺς δὲ καὶ ζω-
 γρίαν Δαλμάτας πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ἐξαπέστειλεν. καὶ
 τέλος καρτερὰν μετὰ τοῦ Βοδίνου μάχην συναρράξας, καὶ
 αὐτὸν κατέσχευεν. ἄνδρα δὲ τὸν Δούκαν τοῦτον Ἰωάννην μα-
 χιμώτατον ὁ αὐτοκράτωρ ἐκ πολλῶν ἐγνωκῶς καὶ περὶ τὰ 10
 πολεμικὰ ἐπιτήδειον καὶ μηδ' ὀπωσοῦν τὰ παρ' αὐτοῦ ἐντε-
 ταλμένα ἀφειεῖν ἐθέλοντα, ἐπεὶ τοιοῦτον ἀνδρὸς κατὰ τοῦ
 Τζαχᾶ ἐδέετο, μεταπεμπάμενος αὐτὸν ἐκεῖθεν ὁ αὐτοκρά-
 D τωρ, μετὰ πολλῶν δυνάμεων ἐξ ἠπίρου καὶ Θαλάττης κατὰ
 τοῦ Τζαχᾶ ἐξέπεμψεν, δοῦκα τοῦ στόλου μέγιστον κατονομά- 15
 σας. ὀπόσας δὲ μετ' αὐτοῦ μάχας συνῆψε καὶ ἐν ὄσοις κιν-
 δύνοις ἐαυτὸν ἐπιρρίψας νικητῆς ἀνεφάνη, ὁ λόγος ἐν ὑστέ-
 ροις δηλώσειε. τοῦτον προσδόκιμον ὁ Δαλασσηγὸς ἔχων, ἐν
 τῇ πρὸς τὸν Τζαχᾶν ὀμιλίᾳ τὸ πᾶν εἰς τὸν ἐρχόμενον δοῦκα
 ἐφαίνετο ἀνατιθέμενος. ὁ δὲ Τζαχᾶς τὸ Ὀμηρικὸν ἐκεῖνο 20
 ἔπος ἐδόκει λέγειν. “νῦξ ἦδη τελέθει, ἀγαθὸν καὶ νυκτὶ
 πιθέσθαι.” ἀνυαζούσης δὲ τῆς ἡμέρας πολλὰ τῶν χρειω-

2. ὄρων P, ὀρίων C, om. G. 4. ἐνιαυτοὺς τῷ δέκα πρὸς ἐνὶ
 P, recte CG. 5. τῶν add. C. 6. βολκανίου G. ζωγρίας
 CG. 7. Δαλμάτας CG, Δαλματίας P. 8. συρρήξας CG.
 lege συναράξας. 11. ὀπωσοῦν C, ὀποσοῦν PG. 19. τὸν
 prius add. C.

Bodinus qui dicebatur, cum bellicosissimus esset et perfidiae plenus, non continuerat suis se finibus, sed quotidie propinqua Dalmatiae oppida incursans, accessionem adiecerat ditioni. Ducas autem Iohannes, undecim annos Dyrrhachii commoratus multas Bolcano arces eriperat, multosque etiam captos Dalmatas imperatori miserat; tandem gravi cum Bodino proelio commisso, ipsum ceperat. huius igitur Ducae Iohannis cum imperator multis ex rebus egregiam cognosset virtutem reiue bellicae peritiam atque in exsequendis mandatis fidem summam, quoniam tali homine adversus Tzacham opus erat, accessivit eum istinc ac multis terrestribus atque maritimis copiis praefectum adversus Tzacham misit. qui quot cum barbaro pugnas commiserit quotque in periculis victor discesserit, infra narrabimus. huic igitur adventanti Dalassenus in colloquio cum Tzacha habito omnia reservare se velle significavit; Tzachas autem Homericum illud dicere videbatur “nox iam adest; bonum etiam nocti parere.” pro-

δῶν κομίσαι ὑπέσχετο. ἅπαντα δὲ δόλος ἦν καὶ ἀπίτη. καὶ P. 210
 ὁ Δαλασσηνὸς οὐ πόρρω σκοποῦ ἔβαλλε. κατὰ γὰρ τὸ πε-
 ριόρθρον λαθῶν ὁ Τζαχᾶς καὶ περὶ τὴν ἡῖονα τῆς Χίου κα-
 τεληλυθῶς, οὐρίου τυχῶν πνεύματος, τὴν Σμύρνην κατέλα-
 5 βεν, ἐφ' ᾧ πλείονας συναγροχέται δυνάμεις καὶ αὐτὸς ἐπα-
 ναστρέψας ἐν Χίῳ καταλαβεῖν. ἀλλ' οὐδ' ὁ Δαλασσηνὸς δεύ-
 τερος πρὸς τὰς τοῦ Τζαχᾶ μηχανὰς ἐφαίνετο. εἰσελθὼν γὰρ
 ἐν τοῖς παρατυχοῦσι πλοίοις μετὰ τῶν ὑπ' αὐτόν, τὴν Βο-
 λισσὸν κατέλαβε. καὶ τὰς τε ναῦς περιποιησάμενος καὶ ἐλε-
 10 πόλεις ἐτέρας παρασκευασάμενος, τοὺς τε στρατιώτας διανα- B
 πανῆσας καὶ πλείονας τούτων συμπαραλαβῶν, αὐτὸς ὄθεν ἐξῆει
 ἐπανέστρεψε. καὶ καρτερὸν μετὰ τῶν βαρβάρων συνήρασσε
 πόλεμον; καὶ καθελὼν τὰ τείχη ἐχειρώσατο τὴν πόλιν, τοῦ
 Τζαχᾶ τὴν Σμύρνην ἔτι περιουστούντος. κάκειθεν λειοκῶ-
 15 μονα τὴν Θάλασσαν εὐρηκῶς, εὐθυπλοήσας μετὰ τοῦ στόλου
 παντὸς κατέλαβε τὴν Μιτυλήνην.

9. Οὕτω δὲ ὁ αὐτοκράτωρ τὰ κατὰ τὸν Τζαχᾶν διαθέ-
 μενος, ἐπεὶ τοὺς Σκύθας αὐτὸς τὸ Ῥούσιον καταλαμβάνειν ἐμ-
 μαθήκει καὶ κατὰ τὸ Πολυβοτὸν τὸν χάρακα πῆξασθαι, ἐξε-
 20 ληλυθῶς ὡς εἶχε τῆς Κωνσταντίνου, τὸ Ῥούσιον κατέλαβε. συν- C
 εἶπετο δὲ τούτῳ καὶ ὁ αὐτόμολος Νεάντζης, δεινὴν τινα καὶ
 βύθιον μελέτην κατ' αὐτοῦ τεκταινόμενος· συμπαρῆν δὲ καὶ

3. λαβὼν G. 12. τοῦ βαρβάρου G. 13. συνήρασσε C, συν-
 ἤρασσε G, συνήρασε P. 14. εὐθυπλοήσας C, εὐθυπλοι-
 15. εὐθυπλοήσας PG. 16. μεμάθηκε A. 17. τὸν Πολυβοτὸν P, τὸν πο-
 18. λυβοτὸν G, τὸν μολυβοτὸν A, τὸ πολυβοτὸν C. vid. Cantacuz.
 II. p. 475, 4. 19. ἐξελθὼν A. 20. καὶ prius add. G.

misit postridie se copiam commeatus magnam missurum; sed haec verba erant; nec Dalassenum opinio fefellit. nam diluculo Tzachas ad littus clam progressus et ventum nactus secundum, Smyrnam navigavit, ut pluribus coactis copiis, Chium reverteretur. sed nec Dalassenus anteveniri se Tzachae consiliis passus est. navigia enim, quae forte aderant, cum copiis ingressus, Bolissum proficiscitur; ubi postquam naves collegit machinasque comparavit alias, praeterea milites refecit et plures etiam collegit, rursus, unde discesserat, rediit. instaurata acriter oppugnatione moenibusque dirutis, urbem cepit, Tzacha Smyrnae adhuc commorante. cumque mare esset tranquillum, recto cursu universa classe Mitylenen profectus est.

9. Sic rebus adversus Tzacham constitutis imperator, cum Scythas Rusium tendere rursus didicisset atque ad Polybotum castra posuisse, Constantinopoli, ut erat, profectus, Rusium occupavit. sequebatur Neantzes transfuga, perniciosa secreto in eum consilia coquens; ad-

ὁ Καντζούς καὶ ὁ Κατράνης ἄνδρες πόλεμον μεμνημένοι καὶ
 V. 167 ζέοντα πρὸς τὸν αὐτοκράτορα πόθον ἔχοντες. ἀπόμειραν δὲ
 ἱκανὴν τῶν Σκυθῶν πόρρω θεασάμενος, τὴν μετ' αὐτῶν ἐνα-
 ποδύεται μάχην. πολλοὶ μὲν οὖν τῶν Ῥωμαίων ἐν τῇ μάχῃ
 σθαι πίπτουσι, τινὲς δὲ καὶ ζωρηθέντες παρὰ τῶν Σκυθῶν 5
 πεινῶνται, ἱκανοὶ δὲ καὶ μέχρις αὐτοῦ Ῥουσιῶν κομίζονται.
 ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τοὺς προνομῆς τῶν Σκυθῶν. ὁ δὲ
 D βασιλεὺς, τῶν καλουμένων Μανιακατῶν Λατίνων καταλαβόν-
 των, θαρσύνσας ἐβουλεύετο τῇ μετ' αὐτὴν τὸν μετὰ τῶν Σκυ-
 θῶν κατὰ συστάδην ἀναδέξασθαι πόλεμον. ἐπεὶ δ' οὐ πολὺ 10
 τὸ μεταίχιμον ἀμφοῶν τῶν στρατευμάτων ἔτυχεν ὄν, τὴν ἐνοσί-
 λιον οὐκ ἀπεθάρρησεν ἠχῆσαι σάλπιγγα, θέλων προσαρκάσαι
 τὴν μάχην. μεταπεμφόμενος οὖν τὸν περὶ τὴν τῶν βασιλικῶν
 ἱερῶν διαπονούμενον θεραπείαν Κωνσταντῖνον, προστάττει
 τύμπανον ἐσπέρας ἀναλαμβάνουσαν τύπτειν δι' ὅλης νυκτὸς περι- 15
 νοστοῦντα τὸ στράτευμα καὶ διακηρυκεῖν ἐτοιμᾶζεσθαι, ὅτι
 P. 211 περιαναγαζούσης τῆς αὔριον ἀπερὶσαλίγκτως τὸν μετὰ τῶν
 Σκυθῶν ὁ αὐτοκράτωρ βούλεται συνάγει πόλεμον. οἱ δὲ
 Σκύθαι τοῦ Πολυβοτοῦ ἀπάραντες, προκαταλαμβάνουσι τόπον
 τὸν καλούμενον Ἄδην, κάκειθι τὸν χάρακα πηγγνυται. οὕτω 20
 μὲν οὖν ὁ αὐτοκράτωρ ἐξ ἐσπέρας αὐτῆς παρεσκευάζετο. ἀν-
 γαζούσης δὲ ἡμέρας διελὼν τὸ στράτευμα καὶ εἰς φάλαγγας

1. πολέμους CG. 9. ἐβουλεύσατο G. 10. lege κατασυστά-
 δην. 13. τὴν alterum add. C. 17. ἀπερὶσαλίσιτως PG,
 ἀπερὶσαλίγκτως in margine. 19. πολυβοτοῦ G.

erantque etiam Cantzus et Catranes, viri fortes et flagranti in impe-
 ratorem studio. manum Scytharum non ita parvam ubi procul com-
 spexit, pugnam conseruit, in qua multi Romanorum cadunt, alii cap-
 ti a Scythiis trucidantur, reliqui satis magno numero Rusium inco-
 limes evadunt. verum hoc cum pabulatoribus Scytharum proelium
 erat; postero die, cum Maniacatae qui dicuntur Latini advenissent,
 aucto imperator animo, ipsa acie depugnare cum Scythiis constituit.
 quohiam exercitus non magno intervallo distabant, classicum canere
 ausus non est; quippe inopinatatos opprimere voluit. arcessivit igitur
 Constantinum, qui curam regionum accipitrum habebat, eique mandavit,
 ut tympanum a vespere per totam noctem castra circumiens pulsa-
 ret militesque ad pugnam se accingere iuberet; nam sole orto impe-
 ratorem signo non dato Scythas aggressurum. at Scythae Polyboto
 profecti, locum Haden dictum praesoccupant, ibique castra ponunt.
 tali igitur modo postquam imperator ab ipso vespere pugnam para-
 vit, oriente sole distribuit ordines, acieque instructa in hostem pro-

καταστήσας, ἵεται κατ' αὐτῶν. οὐπω δὲ τῆς συμβολῆς τοῦ
 πολέμου γενομένης, ἀλλ' ἐκάστου τῶν ταγματίων ἤδη καθιστα-
 μένου, ὁ Νεάντζης κατὰ τινα παρακειμένην ἀκρολοφίαν ἀνελ-
 θὼν ἐφ' ᾧ κατασκοπήσῃ μὲν τὰς Σκυθικὰς παρατάξεις, ὡς B
 5 ἔλεγεν, ἀγγελίαν δὲ τῷ αὐτοκράτορι τῆς αὐτῶν καταστάσεως
 συγκομίσει, ἅπαν τούναντίον ἐποιεῖ. καὶ τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ
 τοῖς Σκύθαις τηρικαῦτα συνεβούλευε, τὰς ἀμάξας μὲν στοι-
 χηδὸν καταστήσῃ, αὐτοὺς δὲ μὴ δεδιέναι τὸν αὐτοκράτορα,
 τετραμμένον τε ὄντα ἤδη ἐκ τῆς πρώτης ἡττης καὶ πρὸς φυ-
 10 γὴν ἔτοιμον, σπάνιν τῶν στρατευμάτων καὶ τῶν συμμάχων
 ἔχοντα. ταῦτα εἰπὼν κἀτεισι πρὸς τὸν αὐτοκράτορα. μίξοβαρ-
 βαρος δὲ τις εἰδήμων τῆς Σκυθικῆς διαλέκτου, συνείς τὰ πρὸς
 τοὺς Σκύθας παρὰ τοῦ Νεάντζη λεχθέντα, ἀπαγγέλλει πάντα C
 τῷ βασιλεῖ. ἐν αἰσθήσει δὲ τούτου γεγόμενος ὁ Νεάντζης,
 15 ἀνεζήτει τὸν ἔλεγχον· ἀναισχύντως δ' ὁ μίξοβαρβαρος εἰς
 μέσον ἔλθων ἤλεγχεν. ἐκεῖνος δὲ τὸ ξίφος ἀθρόον σπασάμε-
 νος, ἀπέκοψε τάνθρώπου τὴν κεφαλὴν, αὐτοῦ τε τοῦ βασι-
 λέως ὄρωντος καὶ ἐκατέρωθεν τῶν φαλάγγων ἰσταμένων. καί,
 οἶμαι, τὴν ὑποψίαν τῆς συκοφαντίας ὁ Νεάντζης ἐκκλίνων ἐκ
 20 τῆς σφαγῆς τοῦ συκοφαντοῦντος, ὑποπτον μᾶλλον ἑαυτὸν κα-
 θιστᾷ. τί γὰρ μὴ τὸν ἔλεγχον περιέμενεν; ἀλλ', ὡς ἔοικε,
 γλῶτταν ἐθέλων προαναιρεῖν ἔξορχουμένην τὰς κατ' αὐτὸν D

1. ἵεται PG, correxi. αὐτῶν C, αὐτοῦ PG. 7. συνεβούλευεν
 G. 9. τετραμμένον G, τετρεμμένον P. ἤδη ὄντα G.
 12. συνείς G. 13. πάντα om. CG.

cedit. priusquam exercitus congrederentur, ordinibus iam constitutis, Neantzes collem vicinum ascendit, quo Scytharum, ut aiebat, exercitum specularetur referretque imperatori, quomodo acies eorum instructa esset. sed contraria omnia fecit. Scythis enim lingua ipsorum suasit, ut plaustra ordine collocarent, neve imperatorem metuerent, ex aequali clade iam trepidum fugamque meditantem, quippe qui nec suos nec auxiliares idoneo numero haberet. haec locutus, ad imperatorem descendit. semibarbarus autem quidam, linguae Scythicae peritus, cum intellexisset, quae Neantzes cum Scythis locutus erat, omnia imperatori nuntiavit. quod ubi Neantzes sensit, disquisitionem rei postulat; ibi tum audacter semibarbarus prodit, criminis eum arguit. at ille, stricto confestim gladio, caput hominis abscondit, imperatore cernente ipso ordinibusque utrimque adstantibus. ita quam amovere a se proditiois suspicionem Neantzes volebat nece accusatoris, auxit potius atque confirmavit. cur enim non expectabat disquisitionem criminis? verum enimvero cum linguam effutientis fallaciam suam, ut apparet, extinctam cuperet, etiam au-

δολιότητας, τομᾶ τι καὶ παραβολώτερον, πρᾶγμα ποιήσας
 βαρβαρικῆς μὲν ψυχῆς ἄξιον, ὑποπτον δὲ τοσοῦτον, ὅσον καὶ
 τόλμης ἐφίκετο. οὐ μὴν ὁ βασιλεὺς εὐθὺς ἐτιμωρήσατο τὸν
 V. 168 βάρβαρον οὐδὲ ἐπεξήλθε, δέον ὄν. ἀλλὰ τὴν μὲν καρδίαν
 παλλομένην εἰς θυμὸν καὶ ὄργην ἐπέσχευεν αὐτίκα, ἵνα μὴ 5
 προσοβήσῃ τὴν θήραν καὶ ταράξῃ τὰς φάλαγγας. ἐταμιεύετο
 P. 212 δὲ καὶ ὑπώρυντε τὴν ὄργην τῷ Νεάντζῃ, τούτου προδοσίαν
 τοῦ ἀνδρός καὶ τὴν ἀποστασίαν καὶ ἀπὸ τῶν προειργασμένων
 καὶ ἐξ ἄλλων προμαντευόμενος· ἐπὶ ξυροῦ γὰρ ἀκμῆς εἰστή-
 κει τὰ τοῦ πολέμου· καὶ διὰ τοῦτο περιυλακτοῦντα τὸν θυ- 10
 μὸν ὁ βασιλεὺς τέως ἐπέσχευεν, ἀπορῶν τὸ τηνικαῦτα, ὅ τι καὶ
 δρᾶσαιεν. ὁ μέντοι Νεάντζης μετὰ μικρὸν προσελθὼν καὶ
 τοῦ σφετέρου ἀποβάς ἵππου, ἄλλον ἤτειτο τὸν βασιλέα. καὶ
 δίδωσιν αὐτῷ παραχρῆμα ἵππον τῶν ἐκκρίτων μετὰ βασιλι-
 κῆς ἐφεστρίδος. εἰς ὃν ἀναβάς, ἐπεὶ τὰ τάγματα κατ' ἀλλή- 15
 B λων διὰ τοῦ μεσαιχμίου ἤδη ἦσαν, σχῆμα κατὰ τῶν Σκυ-
 θῶν ἵππασίας ποιησάμενος, τὴν ἀκωκὴν τοῦ δόρατος ὀπισθεν
 στρέψας, πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς φοιτᾷ, πολλὰ κατὰ τῆς βασι-
 λικῆς παρατάξεως αὐτοῖς παραινῶν. οἱ δὲ ταῖς ὑποδημοσύ-
 ναις αὐτοῦ χρώμενοι, καρτερὸν τὸν μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος 20
 συνάψαντες πόλεμον, τρέπουσι κατακράτος. ὁ δὲ βασιλεὺς
 διασπασθεῖσας τὰς φάλαγγας ὄρῶν καὶ φεύγοντας ἅπαντας,

3. ἐτιμωρήσατο : ἐπεπορεύσατο C et in margine P. 4. ἐπεξήλθε
 C, ὑπεξήλθε PG. 6. ἐταμιεύσατο CG. 8. τὴν om. G.
 11. τὸ om. G. 15. ἐπιβάς G. ἐπὶ PG, ἐπεὶ lac. Grono-
 vius. 20. τὸν add. C.

dacius designavit facinus, barbaro vere dignum et tam suspiciosum, quam temerario ausu. neque tamen imperator statim in barbarum, quemadmodum oportebat, animadvertit, nec in ius eum vocavit; sed exardescentem ira atque indignatione animum repressit, ne protereret praedam ordinesque turbaret. ac licet proditorem Neantzis atque defectionem mox futuram tum ex iis, quae admiserat, tum ex aliis colligeret, tamen iram in hominem tenuit dissimulavitque. cum enim res in ipso discrimine versaretur, nec imperator, quid ageret, haberet, effervescentem iracundia animum cohibuit. Neantzis autem brevi post adiit ad eum, et suo desiliens equo, alium ab imperatore poposcit. dari confestim imperator eximium ipsi atque regio ornatum strato iussit. quo consenso, cum exercitus in se iam vaderent, et ipse velut infestus in Scythas equitavit, sed hastae mucrone in nostros verso, suis se immiscuit popularibus, quibus multa de acie imperatoris praecepit. his consiliis barbari usi, gravi pugna commissa, imperatoris copias plane fundunt. qui cum disiectos ordines cerneret

ἐν ἀμηχανίᾳ γενόμενος, παρακινδυνεύειν ἀλόγως οὐκ ἤθελεν.
 ἔνθεν τοι καὶ τὰς ἡνίας στρέψας, μέχρι τοῦ ἕξοτος ποταμοῦ
 ἐγγὺς τοῦ Ῥουσίου καταλαμβάνει. κάκειθεν τὸν χαλινὸν
 ἀνασειράσας, μετὰ τινων λογάδων ὡς ἐνὸν πρὸς τοὺς διακόν- C
 5 τας ἀπεμάχοντο, ἰππασίας καὶ αὐτῶν ποιούμενος, πολλοὺς
 μὲν κτείνων, ἔστι δ' οὗ καὶ αὐτὸς πληττόμενος. ἐπειδὴ δὲ
 ἐξ ἑτέρου μέρους καὶ Γεώργιος ὁ Πύρρος καλούμενος φεύ-
 γων τὸν ποταμὸν κατελάμβανεν, ἐμβριμησάμενος τοῦτον ὁ αὐ-
 τοκράτωρ μετεκαλέσατο πρὸς ἑαυτόν. ὡς δὲ τὸ ἱταμὸν τῶν
 10 Σκυθῶν εἶρα καὶ ὅτι ὄσαι ὄραι πληθύνουσι, καὶ ἄλλων ἐρ-
 χομένων εἰς τὴν αὐτῶν ἀρωγὴν, τὸν μὲν Γεώργιον αὐτοῦ που
 καταλέλοιπεν μετὰ τῶν λοιπῶν, παραγγείλας μετὰ φειδοῦς
 ἀντικαθίστασθαι τοῖς Σκύθαις, μέχρις ἂν αὐτὸς ἐπανέλθοι.
 γοργῶς δὲ τοῦ ἵππου τὸ ψάλλιον περιστρέψας, τὴν περσίδα
 15 τοῦ ποταμοῦ καταλαβὼν, εἴσεισιν εἰς τὸ Ῥούσιον, καὶ ὄσους D
 τῶν φευγόντων στρατιωτῶν κείθι κατέλαβε, καὶ τοὺς αὐτό-
 χθονας ἅπαντας Ῥουσιώτας, ὅποσοι στρατεύσιμον τὴν ἡλικίαν
 εἶχον, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς δὴ τοὺς ἀγρότας μετὰ τῶν ἰδίων
 ἀμαξῶν παρεκελεύσατο θᾶπτον ἐξεληλυθότας παρὰ τῆ χειλῆι
 20 τοῦ ποταμοῦ καταστήναι. τούτου δὲ θᾶπτον ἢ λόγου γεγυνο-
 τος, κατὰ στοιχοὺς τινὰς καταστήσας αὐτούς, αἰθίς πρὸς
 τὸν Γεώργιον ἀναδεδραμῆκει, καίτοι ὑπὸ τεταρταίκοῦ κακοῦ

5. an ἀπεμάχετο?

6. μὲν CG, δὲ καὶ P.

δ' add. G.

8. τούτῳ G.

18. ἀλλὰ δὴ καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀγρότας G.

19. τὸ χεῖλος CG.

21. κατὰ στοιχοὺς C, καταστοίχοις PG.

22. τεταρταίκοῦ C, τεταρταίου PG, κακοῦ ῥίγους om. G.

omnesque in fugam datos, inops consilii, temere periclitari diutius
 noluit; versisque habenis usque ad fluvium prope Radium fluentem
 recedit. tum vero equum sistens, cum primoribus nonnullis persequen-
 tes, quantum poterat, propulsavit, invecsusque in eos, multos cae-
 dit, interdum et ipse vulneratur. ubi autem ex altera parte Georgius,
 cognomento Pyrrhus, fugiens ad fluvium pervenit, graviter hunc in-
 crepatum imperator ad se accessivit. sed cum temeritatem Scytharum
 animadverteret, augerique in horas numerum eorum, aliis super alios
 auxilio venientibus, Georgio cum ceteris ibi relicto mandavit, ut
 modice Scythias obsisteret, dum ipse reverteretur. dein celeriter equo
 converso, amnem traiecit, Radiumque ingressus, quotquot fugientes
 illic milites invenit, indigenasque omnes Rusiotas, quicumque militari
 erant aetate, ipsos insuper rusticos cum plaustris suis prodire con-
 festim atque ad ripam fluminis consistere iubet. quibus dicto citius
 factis, postquam ordine quodam istos disposuit, ad Georgium recur-

ρίγους πιεζόμενος, ὡς καὶ τοὺς ὀδόντας ἀπὸ τῆς φρίκης προσ-
 ἀράσσειν. ἐπισυναχθὰν δὲ καὶ τὸ ἅπαν Σκυθικὸν στράτευ-
 μα ὡς τὴν διττὴν ἐθέσαντο παράταξιν καὶ τὸν αὐτοκράτορα
 P. 213 οὕτως ἀγωνιζόμενον, τὸ φιλοκίνδυνον αὐτοῦ ἐπεγνωκότες καὶ
 ὄτι ὁ αὐτὸς κἂν ταῖς νίκαις κἂν ταῖς ἡτταῖς ἐστί, τὴν ἀνύ- 5
 ποιστον τούτου ἐπεγνωκότες ὀρμήν, ἐστήκεσαν μὴ ἀποθαρ-
 ροῦντες τὴν μετ' αὐτοῦ συμπλοκὴν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τὸ
 μέντοι ὑπὸ ῥίγους συνεχόμενος, τὸ δὲ πλεῖστον ὅτι οὐπω οἱ
 σκεδασθέντες ἅπαντες ἔφθασαν συνεληλυθέναι, ἴστατο καὶ
 αὐτὸς παραθέων καὶ μετρίως ἱππαζόμενος καὶ κατ' αὐτῶν 10
 θάρσος ἐνδεικνύμενος. συνέβαινε οὖν ἄμφω τὰ στρατεύματα
 ἀτρεμοῦντα μέχρις ἐσπέρας ἐστάναι. ἐπεὶ δὲ ἡ νύξ ἦδη
 V. 169 προῆει, ἀμαχητὶ πρὸς τὰς ἰδίας ἐπανέστρεψαν παρεμβολάς.
 Βέδεδίεσαν γὰρ καὶ ἀποθαρρεῖν οὐκ εἶχον τὸν πόλεμον. οἱ δὲ
 γε κατὰ τὴν πρώτην μάχην ἄλλοι ἀλλαγῶ σκεδασθέντες, κατὰ 15
 μικρὸν ἀθίς πρὸς τὸ 'Ρούσιον ἐπανήρχοντο· οἱ πλείους δὲ
 τούτων καὶ μάχης παντελῶς ἄγεστοι. ὁ δὲ γε Μοναστραῶς
 καὶ Οὐζῶς καὶ ὁ Συνέσιος, ἄνδρες Ἀρηίφιλοι καὶ μαχιμώτα-
 τοι, διὰ τοῦ Ἄσπρου καλουμένου τῷ τότε διελθόντες χωρίου,
 ἀπόμαχοι καὶ αὐτοὶ τὸ 'Ρούσιον καταλαμβάνουσιν. 20
 10. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ὑπὸ τοῦ συνέχοντος αὐτόν, ὡς
 ἔφην, ῥίγους βιαζόμενος, κατεκλίθη μικρὸν ἑαυτὸν ἀνακτη-

4. οὕτως: τοσοῦτον P in margine. 5. κἂν ἐν ταῖς νίκαις G.
 12. ἦδη om. G. 13. ἐπέστρεψαν G. 15. ἄλλοι ἀλλαγῶ-
 σε PG, ἄλλοσε ἀλλαχῆ P in margine, ἀλλαγῶ C. an ἀλλαχῶσε?
 16. πρὸς: εἰς CG. 22. ἀνακτησάμενος G.

rit, licet frigore quartanae ita affectus, ut dentes colliderentur. Scytharum copiae ibidem congregatae, cum duplicem conspicerent Romanorum aciem atque contentionem imperatoris, cuius promptum ad pericula et in victoriis iuxta cladibusque immutatum animum nosset, impetum eius sustinere se posse desperantes, invadere non audebant. imperator autem, cum frigore correptus, tum maxime, quod dispersi fuga nondum omnes convenerant, stabat et ipse, circuiens ordines crebroque obequitans et hostibus ostentans animum. quo factum est, ut usque ad vesperam uterque exercitus loco non moveret; nox autem ubi adfuit, in sua uterque castra reversus est: metu enim acie discernere non audebant. interim dispersi prima pugna alius alio, paulatim Rusium revertebant; plerique eorum certamini omnino non interfuerant. Monastras autem Uzassus et Synesius, homines bellicosissimi, Aspro, qui dicitur locus, transito, proelli et ipsi expertes, Rusium perveniunt.

10. At imperator feбри, qua aegrum eum fuisse docuimus, coa-

σόμενος. ἀλλ' ὅμως οὐδ' οὕτως ἠρέμει, σκεπτόμενος, τί ἂν
 χρῆ τὴν αὔριον ποιῆσαι. προσελθὼν δ' ὁ Τατράνης, (Σκυ- C
 θης δὲ οὗτος ὁ ἀνὴρ πολλάκις αὐτομολήσας πρὸς τὸν αὐτο-
 κράτορα καὶ παλινοδρομήσας αὐθις οἴκαδε καὶ τοσαύτακις παρ'
 5 αὐτοῦ συμπαθείας ἀξιώθει· καὶ πολλὴν τὸν πόθον εἰς αὐτὸν
 διὰ τὴν τοσαύτην ἀνεξικακίαν ἐσχηκώς,) τὰ ὅπερ αὐτοῦ ὄλη
 ψυχῇ καὶ φρονῶν καὶ πραγματενόμενος ἔφη· “ἐλπὶς ἐστί
 μοι, βασιλεῦ, κατὰ τὴν αὔριον τοὺς Σκύθας κυκλώσαι ἡμᾶς
 καὶ οὕτω τὸν μεθ' ἡμῶν ἀναζητῆσαι πόλεμον. χρῆ τοίνυν
 10 προλαβόντας ἔξω τῶν τειχῶν ἀγαζούσης ἡμέρας παρατάξα-
 σθαι.” ἐπαινέσας δὲ τοῦτον ὁ βασιλεὺς καὶ ἀποδεξάμενος
 τῆς βουλῆς, συνέθετο ἤλιον ἀνίσχοντος πέρας ταύτην λαβεῖν. D
 ὁ δὲ ταῦτ' εἰπὼν, ἀπελθὼν τοιαῦτα πρὸς τοὺς ἡγεμόνας ἀπε-
 στομάτισε τῶν Σκυθῶν· “μὴ ἐπαίρεσθε διὰ τὰς προγεγενη-
 15 μένας ἤττας τοῦ αὐτοκράτορος, μηδὲ ὀλιγοστοὺς ὄρωντες
 ἡμᾶς, τὴν μεθ' ἡμῶν ἀγαθαῖς ἐλπίσι θαρρεῖτε μάχην. ἄμα-
 χος τὴν ἰσχύν ἐστιν ὁ κρατῶν καὶ πολὺ μισθοφορικῶν ὅσον
 ἤδη ἐλπίζεται κυταλαβεῖν. καὶ εἰ μὴ τὴν μετ' αὐτοῦ εἰρή-
 νην σπάσῃσθε, τὰ σώματα ὑμῶν οἰωνοὶ ἔδονται.” τοιαῦτα
 20 μὲν τὰ τοῦ Τατράνη πρὸς τοὺς Σκύθας. ὁ δὲ γε αὐτοκρά-
 τωρ μελετήσας τοὺς κατὰ πεδιάδα νεμομένους ἵππους αὐτῶν P. 214

2. τὴν C, τὸ G, τὸν P. τραγάνης G et in margine P. 4.
 τοσαύτης CG. 11. τοῦτο CG. 19. ἀποπτύσεσθε G et in
 margine ἀποσπάσῃσθε. lege ἀσπάσῃσθε, ut supra 308, 17.

ctus, decubuit paullulum, quo se reficeret. verum ne tum quidem
 otiosus plane erat, sed circumspiciebat, quid postero mane facien-
 dum esset. talia meditantem adit Tatraneus, (Scythia hic erat, qui cum
 saepius ad imperatorem transisset, atque ad suos rursus reversus
 esset, toties venia delicti et impunitate ab imperatore impetrata, ob
 hanc clementiam magno eum amore prosequabatur.) hic igitur impe-
 ratori toto pectore studens, “suspicio, inquit, mihi est, imperator,
 crastino mane Scythas nobiscum circumventis proelium inituros esse.
 itaque oportet nos antevertere, et prima luce aciem ante moenia
 instruere.” laudavit virum imperator, probatoque consilio eius, oriente
 sole, quae suadebat, facere constituit. Tatraneus autem, postquam ita
 ad imperatorem locutus est, Scytharum duces adiit, et “ne efferramini,
 inquit, propter victorias, quas de imperatore repertastis; neve quod
 exiguo nos numero videtis, vincendi fiducia proelium incipientis. nam
 invicti roboris imperator est et multi auxiliarii milites iamiam ex-
 spectantur. nisi pacem cum eo complectamini, cadavera vestra vultu-
 ribus epulas dabunt.” haec Tatraneus ad Scythas. imperator autem in-
 numeros, qui in campo pascebantur, Scytharum equos quotidie agrum

ἀναλαβέσθαι (ἦσαν δὲ παμπληθεῖς) ληϊζομένων ἡσμεῖραι τὰς
κίππας τὴν ἡμεδαπὴν χώραν, μεταπεμψάμενος τὸν τε Οὐζῶν
καὶ τὸν Μοναστροῦν, ἐπέσκηψε μεθ' ἵππεων ἐκκρίτων ἐξ ὀπι-
σθίων τῶν Σκυθῶν διελθόντας κατὰ τὸ περιόρθρον τὰς πε-
διάδας καταλαβεῖν, καὶ τοὺς ἵππους ἅπαντας καὶ τὰ ἄλλα 5
κτῆνη σὺν αὐτοῖς νομεῦσιν ἀναλαβέσθαι, καὶ μὴ δεδιέναι
παρεκελεύετο. “ἡμῶν γάρ, φησι, κατὰ πρόσωπον αὐτοῖς μα-
χομένων, ὑμεῖς ῥαδίως τὸ κελευσθὲν ἐκπληρώσετε.” οὐδαμῶς
δὲ τοῦ σκοποῦ διημάρτηκεν. ὁ γὰρ λόγος ἔργον εὐθύς ἐγε-
V. 170 γόνει. αὐτὸς δὲ τὴν κατ' αὐτοῦ τῶν Σκυθῶν ἐπέλευσιν προσ- 10
δοκίμον ἔχων, οὐκ ἐδίδου ἵπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς, οὐδ' ἐπι-
νυστάζων ὄλωσ ἦν. ἀλλὰ μεταπεμπόμενος δι' ὄλης νυκτὸς
τοὺς στρατιώτας, καὶ μᾶλλον τοὺς τῆς τοξείας εἰδήμονας,
πολλὰ περὶ τῶν Σκυθῶν ὠμίλει, ἐπαλείφων ὅσον αὐτοὺς καὶ
τὰ συνοίσαντα πρὸς τὴν ἐλπίζομένην ἐς νέεστα μάχην ξυμβου- 15
λεύων, ὅπως δεῖ τόξον τείνειν καὶ βέλη πέμπειν, ἔστιν οὐ καὶ
τοὺς ἵππους ἀνασειράζειν καὶ ἀδῆις ἐνδιδόναι τὸν χαλινόν,
καὶ ἀποβαίνειν τῶν ἵππων, εἰ καὶ τοῦτο χρή. ἀλλὰ ταῦτα
V. 170 μὲν τὰ τῆς νυκτὸς ἔργα. μικρὸν δὲ ὑπνώσας, ἐπεὶ τῆς ἡμέρας
C ἦδη ἐπιφωσκούσης οἱ λογάδες ἅπαντες τῶν Σκυθῶν διαπεραιω- 20
θέντες τὸν ποταμὸν . . . τὸν πόλεμον ἀναζητεῖν ἐψέκασαν, καὶ
ἦδη πέραις ὁ τοῦ αὐτοκράτορος ἐλάμβανε στοχασμός, (δεινὸς γάρ

1. καὶ νυκτὸς G. 4. περιόρθρον τοὺς ἵππους τούτων καὶ τὰλ-
λα κτῆνη A. 7. παρεκελεύσατο CG. φησι add. A. αὐ-
τῶν A. 8. ἐκπληρώσατε A. 10. προσδοκῶν A. 11. οὐδὲ
A. 12. ἦν ὄλωσ G. 15. lege συνοίσαντα. vid. annotat. 20.
ἐπιφωσκούσης CA, ἐπιφωσκάσης PG. 21. ποταμὸν τὸν πόλε-
μον CA.

nostrum noctu devastantium capere in animo habens, Uzam Mona-
stramque arcessivit, eosque cum lectis equitibus hostium terga cir-
cumvectos, primo diluculo planitiem occupare, atque omnes equos
ceteraque iumenta cum ipsis pastoribus capere iussit. addit “nolite
metuere; nobis enim a fronte pugnantibus, vos facile mandata exse-
qui poteritis.” nec spes eum fefellit; nam quod dixerat, statim even-
tum habuit. ipse Scytharum impetum expectans, somnum illa nocte
non vidit oculosque ne connivere quidem passus est. sed tota nocte
milites, iaculatores maxime, arcessitos confirmavit ac multa ad usum
pugnae postero die committendae edocuit, praecepitque, quomodo arcum
tenderent et tela mitterent, subinde etiam equum vel refrenarent vel
admitterent, vel, si opus esset, desilirent. haec nocte agebat; quiete
autem modica sumta, cum prima luce duces omnes Scytharum traie-
cto fluvio proelium capessuri viderentur, iamque coniectura impera-

ἦν προϋδέσθαι τὸ μέλλον, ἐμπειρίαν πολλήν τῇ πυκνότητι τῶν
 ὀσημέραι κατ' αὐτοῦ ἐπανισταμένων πολέμων λαβῶν,) ἐπιβὰς
 παραχρῆμα τοῦ ἵππου, τὴν ἐνυάλιον ἠχῆσαι προσέτατε σὺλ-
 πιγγα, καὶ τὰς φάλαγγας καταστησάμενος, αὐτὸς ἐπὶ τοῦ με-
 5 τώπου εἰστήκει. ὄρων δὲ τοὺς Σκύθας ἰταμώτερον ἢ πρότε-
 ρον ἐπικαταλαμβάνοντας, παραχρῆμα τοὺς τῆς τοξείας εἰδή-
 μονας ἀποβῆναι τῶν ἵππων καὶ βάδην κατ' αὐτῶν ἵνα ἐπέ- D
 σκηψεν καὶ συνεχῆ τὰ τόξα τείνειν· τὸ δὲ γε λοιπὸν τῆς
 παρατάξεως κατόπιν τούτων ἔτεο καὶ αὐτὸς ὁ αὐτοκράτωρ,
 10 τὸ μέσον διέπων τοῦ στρατεύματος. οἱ δὲ τοῖς Σκύθαις μετα-
 τόλμης προσέβαλον καρτερᾶς δὲ τῆς μάχης γεγонуίτας, τὸ μὲν
 τῇ πυκνότητι τῶν βελῶν, τὸ δὲ καὶ τὸν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ συν-
 τάγματος συνασπισμὸν ὄρωντες καὶ αὐτὸν δὴ τὸν αὐτοκράτορα
 ἐκθύμως μαχόμενον, ἐκδειματωθέντες παλιμπόρευτοὶ γεγό- P. 215
 15 νασι, τὸν ποταμὸν εἰς τοῦπίσω σπεύδοντες διαπερᾶν, πρὸς
 τὰς σφῶν ἀρμαμάξας τὴν φυγὴν ποιούμενοι. ἐδίωκον γὰρ
 ὄλους ῥυτῆρας ἀφέντες οἱ τῆς Ῥωμαϊκῆς φάλαγγος, οἱ μὲν
 τοῖς δόρασι κατὰ τῶν μεταφρένων παίοντες, οἱ δὲ τοῖς βέλεσι
 20 τούτους βάλλοντες. πολλοὶ μὲν οὖν πρὸ τοῦ παρὰ τὸ χεῖλος
 ἐφθακέναι τοῦ ποταμοῦ ἀναιρεθέντες πίπτουσι, πολλοὶ δὲ καὶ
 ἀνὰ κράτος φεύγοντες ταῖς δίναις ἐμπίπτοντες τοῦ ποταμοῦ
 παρυσυρόμενοι ἐναπεπνίγοντο. ἐκθυμότερον δὲ ἁπάντων κατὰ B

7. τῶν ἵππων ἀποβῆναι ἐπέσκηψε καὶ βάδην χωρεῖν κατὰ τῶν
 σκυθῶν. καρτερᾶς δὲ A. 8. τῆς add. G. 12. τῇ πυκνότητι
 A, τὴν πυκνότητα PG. 16. ἀμάξας A. 17. Ῥωμαίων CG.
 21. ἀνὰ κράτος A, ἀνακράτος PG. 22. ἀποσυρόμενοι G.
 ἐναπεπνίγοντο CAG, ἀπεπνίγοντο P.

toris evaderet, (nam acutus erat in praecipendis futuris magnamque
 sibi experientiam ex proeliis quotidie commissis paraverat,) equo
 statim conscenso, signum dari iussit, instructaque acie, in fronte stetit
 ipse. cumque Scythas vehementius quam antea irruere animadver-
 teret, confestim iaculatores descendere equis iubet et pedibus proce-
 dere, nulla iaculandi intermissione facta. quos sequebantur reliquae
 copiae ipseque imperator in media curans acie. audacter illi Scythas
 aggrediuntur; ac postquam acriter pugnatum est, barbari, et propter
 telorum multitudinem, et quoniam confertam Romanorum aciem im-
 peratoremque ipsum fortissime pugnantem videbant, metu terga ver-
 tunt fluviumque iterum traicere festinant, carraginem repetentes. in-
 sequebantur toto impetu Romanorum ordines, partim hastis terga
 pulsantes, partim iaculis ferientes. itaque multi, priusquam ad fluvii
 ripam pervenirent, percussi cecidere; multi sine respectu fugientes,
 amnis gurgitibus hausti, misere perierunt. fortissime omnium illo die

τὴν ἡμέραν ἐκείνην οἱ περὶ τὸν αὐτοκράτορα διαπονούμενοι
 θρασυπόνοιτες ἠγωνίσαντο. ἦσαν γὰρ ἀκμήτες ἄπαντες. ὁ δὲ
 γε αὐτοκράτωρ ἔκδηλος ἀριστεύς κατὰ ταυτηνὴν τὴν ἡμέραν
 ἀναδειχθεὶς, νικητὴς πρὸς τὴν ἰδίαν παρεμβολὴν ὑπέστρεψεν.

11. Ἐπὶ τρισὶν οὖν ἡμέραις αὐτοῦ που διαναπαυσάμε- 5
 νος, ἐκεῖθεν ἀπάρας καταλαμβάνει τὴν Τζουρουλόν. σκοπή-
 σας δέ, ὡς χρὴ μὴ ταχέως ἐκεῖθεν μεταστῆναι, τάφρον ἀπο-
 C χρῶσαν πρὸς τὸ ἀνατολικώτερον μέρος τοῦ πολιγνίου ταῖς
 προσοῦσαις αὐτῷ δυνάμεσι διορύξας, τὴν τε βασιλικὴν σκη-
 νὴν καὶ τὰς σκευὰς ἀπίσας εἰσω τούτου κατέθετο. οἱ δὲ γε 10
 Σκύθαι ἐπιόντες καὶ οὔτοι κατὰ τῆς Τζουρουλουῦ, ἐπειδὴ προ-
 καταλαβεῖν τὸν αὐτοκράτορα ταύτην ἠκηκόεσαν, διαβεβηκέ-
 τες τὸν ἀνὰ τὴν πεδιάδα ῥέοντα ποταμὸν ἀγγοῦ που τοῦ πο-
 λιγνίου τούτου, (Ξηρόγυψον τοῦτον ἐγχωρῶς κατονομάζουσι,) 15
 τὸν χάρακα ἐπήξαντο, μεταξὺ ὄντες τοῦ τε ποταμοῦ καὶ τοῦ 15
 πολιγνίου. καὶ οἱ μὲν ἦσαν ἔξωθεν τὴν πόλιν ταύτην κω-
 κλώσαντες· ὁ δὲ βασιλεὺς ἔνδον ἐναπειληπτο καθάπερ πολιορ-
 D κούμενος. ἀλλ' ἐπεὶ νύξ κατέλαβεν, ἄλλοι μὲν ῥα θεοὶ τε καὶ
 ἀνέρος ἵπποκουσταί, τοῦτο δὴ τὸ τῆς Καλλιόπης Ὀμήρου,
 εὔδον· τὸν δὲ αὐτοκράτορα Ἀλέξιον οὐκ ἔχε νήδυμος ὕπνος. 20
 ἀλλὰ διηγρῦννει τε καὶ ἀνέλπιτε λογισμούς, ὅπως τὸ θρασός

4. ἐπαρέστρεψεν A. 5. τρισὶν οὖν A, τρισὶ γοῦν PG. αὐ-
 τόδε A. ἀναπαυσάμενος A. 9. τε om. A. 10. γε add.
 A. 11. σκύθαι τὸν οὕτω πως ἐγχωρῶς ποταμὸν τὸν καλού-
 μενον Ξηρόγυψον διαβεβηκότες τὸν χάρακα ἐπήξαντο A. 15.
 ὄντες om. A. τε om. A. 19. τὸ ὀμήρειον A. 20. εἰ-
 χεν C. ἦδυμος C. 21. ὁ γε . . . πνει A. ἀνελπιτε
 A. lege ἀνελπιτε.

imperatoris domestici pugnaverunt; erant enim omnes ipso aetatis
 flore. imperator autem, qui heroem sane virtute excellentem hoc die
 se probavit, victor in castra reversus est.

11. Trium ibi dierum quiete capta, Tzurulum proficiscitur;
 unde cum non ita cito movendum censeret, castra idonea magnitu-
 dine copiae, quae tum aderant, ad orientalem oppidi metatus partem,
 tabernaculum regium vasaque omnia ibi deposuit. Scythae et ipsi
 Tzurulum adibant; sed ut praeoccupatum oppidulum ab imperatore
 audiverunt, trajecto amne, qui per planitiem haud procul fuit (Xe-
 rogypsum indigenae eum appellant,) castra amnem inter et oppidulum
 posuerunt. atque hi quidem urbem illam circumsidebant; imperator
 intus quasi obsessus tenebatur. nox ubi adfuit, ceteri quidem dii ac
 praelatores, ut Calliope Homeri ait, dormiebant, at imperator Ale-
 xius dulci haud declinavit lumina somno, sed vigil dispiciebat ani-

τῶν βαρβάρων τέγγη καταγωνίσηται. ἰδὼν τοίνυν ὡς τὸ πολίχνιον τοῦτο ἢ Τζουρουλὸς ἐπὶ λόφοθ' ἀνεζηκὸτος τετείχι- V. 171
στο, τὸ δὲ βάρβαρον ἅπαν κάτω που περὶ τὴν πεδιάδα ἅπαν
ηὐλίσατο, ἐπεὶ μὴ ἀποχωρῶσαν πρὸς τοσαῦτα πλήθῃ δύναμιν
5 εἶχεν, ὥστε τὴν μετ' αὐτῶν ἀποθαρρῆσαι μάχην κατασυστά-
δην, ἐπινοεῖται τι καὶ μάλα εὐμήχανον. ἀναλαβόμενος τὰς
τῶν οἰκητόρων ἀμάξιας καὶ ταύτας ἀφελὼν ἀπὸ τῶν ἐπικραβ-
βάτων, τοὺς τε τροχοὺς τούτων καὶ τοὺς ἄξονας ἄνω κα-
τέσχε, καὶ οὕτως ἔξω τοῦ τείχους ἐπὶ τῶν κρηδέμωνων
10 ἐφεξῆς ἀπαιωρεῖ διὰ τινων καλωδίων ἐναποδεσμονυμένων ταῖς P. 216
ἐπάλλεσι τῶν τειχῶν. καὶ ἅμα τε τοῦτο ἐνενόησε καὶ εἰργά-
σατο. καὶ μιᾶς ὥρας ἐναπεκρέμαντο κύκλω οἱ τροχοὶ μετὰ
τῶν ἄξόνων, ὥσπερ τινὲς ἐφεξῆς κυκλοὶ κείμενοι, καὶ ἀλλή-
λοις ἐγγίζοντες καὶ τοῖς ἄξουσιν αὐτῶν ξυνδεσμούμενοι. πρῶ-
15 θεν δὲ ἀναστὰς καὶ αὐτὸς τε ὀπλισάμενος καὶ τοὺς ἄλλους
ὀπλίιας, ἐξάγει τοῦ τείχους, ἀντιμετώπους στήσας τοὺς στρα-
τιώτας τοῖς βαρβάροις. συνέβαινε δέ, ἐφ' ἃ μέρη τὰ κύκλα
τῶν τροχῶν ἀπηώρηται, ἐπ' ἐκεῖνα καὶ τοὺς ἡμετέρους στρα-
τιώτας ἴστασθαι καὶ ἀντικρὺ κεῖσθαι κατὰ μίαν γραμμὴν τὸ
20 ἀντίθετον. καὶ τὸ ἐντεῦθεν αὐτὸς μέσον τῆς ἀμφοῖν αὐτὸν πα- B

1. καταγωνίσηται A, καταγωνήσηται P, κατασοφίσηται CG. ἰδὼν
— τετείχιστο om. CG. 2. an ἀνεστηκὸτος? 3. ἅπαν al-
terutrum delendum. 5. ἀποθαρρῆσαι C, ἀναθαρρῆσαι PG.
8. τούτων add. A. κατέχειν G. 10. ἐφεξῆς om. A. διὰ
καλωδίου A. ἀποδεσμονυμένων A. 11. ἐνενόησε καὶ C,
ἐπενόησέ τε καὶ PG. 13. ἀλλήλοις C, ἀλλήλους PG. 14.
δεσμούμενοι CG. 15. ἀναστὰς, ἐπλισθέντιας τοὺς στρατιώτας
ἐξάγει τοῦ τείχους, ἀντιμετώπους στήσας τοῖς βαρβάροις A.
17. τοῖς βαρβάροις τοὺς στρατιώτας G, τοῖς τοὺς στρ. βαρβά-
ροις P, recte C. 20. μέσον A, μέσης P, μὲν CG. vid. an-
notat.

mo, quomodo audaciam barbarorum arte superaret. itaque Tzurulum oppidulum cum in eminenti colle situm esset, barbarorum autem exercitus totus planitiem obtineret, quoniam non satis copiarum habebat, ut adversus tantam multitudinem cominus pugnaret, astum excoGITAVIT callidissimum. plaustra incolarum cogit; tum rotas et axes, a reliquis plaustrorum partibus seiunctas, extrinsecus e summo muro ordine continuo suspendit, funibus ad murorum pinnas alligatis. quod consilium simul ut cepit, statim exsecutus est, uniusque horae spatio suspensae erant circa axibus connexae rotae, veluti orbes inter se contingentes. diluculo imperator surgens sese ipse armat, ceterosque armari iussos moenibus mox educit in hostes. accedit autem, ut qua parte rotarum orbes pendebant, ibi Romana explicaretur acies, atque

ρατάξεως ἐστηκόσ, συνεβούλευεν, ἐπὶν ἡ σάλπιγξ τὸ ἐνωάλιον
 ἠχῆσῃ, ἀποβάνας τῶν ἵππων τοὺς στρατιώτας σχολῆ καὶ
 βιάδην κατὰ τῶν ἐναντίων χωρεῖν, τῶς τὰ πολλὰ χρωμένους
 καὶ ἀκροβολισμοῖς, καὶ τὴν φάλαγγα τῶν Σκυθῶν εἰς ἐαυτοὺς
 προκαλεῖσθαι· ἐπὶν δὲ τούτους παραστρέψας καὶ ἐκ' αὐ- 5
 τοῦ ἐγκεραιώσας τοὺς ἵππους θεύσαιτο, προτροπαδίην ὀπι-
 σθορμητίους γενομένους ὀλίγον διαιρεθῆναι τετρακῆσθια διχῆ
 εἰς δεξιόν τε καὶ εὐώντμον μέρος, καὶ χώραν δοῦναι τοῖς
 ἐναντίοις ἕς τοσοῦτον, ἕως ἂν τοῦ τείχους πλησίον γένωνι·
 τούτου δὲ γεγονότος, παρήγγελλο τοῖς ἄνωθεν ἐστηκόσιν ἀπὸ 10
 C τοῦ τείχους, ὀπηνίκα τὴν σχιζῆσαν τῶν φάλαγγων θεύσαιτο,
 ξίφεσι τὰ καλώδια κόπτειν καὶ ἀφείναι τοὺς τροχοὺς μετὰ
 τῶν ἀξόνων ἄνωθεν κίτω κατακρημνίζεσθαι. ἐγένετο ταῦτα
 κατὰ τὸ τοῦ βασιλέως παράγγελμα. καὶ ἀθρόοι μὲν ἐπαρρού-
 ξαντες ἦσαν οἱ Σκύθαι σὺν ἀλαλαγμῶ βαρβαρικῶ ἵπκοῖται 15
 κατὰ τῆς ἡμεδαπῆς παρατάξεως, πεζῆ καὶ βιάδην κατ' αὐτῶν
 ἱεμένων πάντων, μόνου δὲ τοῦ αὐτοκράτορος ἐπόχου συγκα-
 τιώντος αὐτοῖς. οἱ δὲ κατὰ τὴν τοῦ αὐτοκράτορος τέχνην
 ὀλίγον γόνυ γονὸς ἀμείψαντες καὶ οἶον ἀναποδίσαντες, διε-
 σχίσθησαν ἀπ' ἀλλήλων, ὥς οὐκ ἂν τις ἤλπισεν, ὥσπερ θύ- 20
 ραν τοῖς βαρβάροις πλατυτύτην εἰς τὴν εἴσοδον ὑπανοῖξαν-

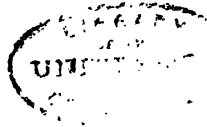
2. ἠχῆσῃ C, ἐπιβοήσσει P, ἐμβοήσσει A, ἐνηχῆσῃ τὸ ἐνωάλιον G.
 5. αὐτὸ A. 8. τε om. G. 9. ἕς τοσοῦτον om. A. 11.
 τὴν om. G. 13. ἐγένοντο οὖν A. 14. παράγγελμα, πεζῆ
 A. lege ἐπαράξαντες. 15. ἦσαν G. 17. ἱεμένων πάν-
 των κατ' αὐτῶν AG. ἱεμένων correxi hic et infra. 18. οἱ δὲ:
 αὐτίκα γόνυ οἱ μὲν τοῦ βασιλέως, κατὰ τὴν ἐξελθού τέχνην, γόνυ
 A. 21. πλατύτατον A. ὑπανοῖξαντες A, ἀνοῖξαντες CG,
 ἀνεψῆξαντες P.

exadverso hostilis exercitus staret. ipse mediam tenens aciem, suis
 edixit, ut, quum primum classicum cecinerit, omissis equis, lento
 gradu in Scythas vaderent eosque eminus lacecendo in se elicerent.
 iam si hos cernerent, equis incitatis, irruere, in fugam se conicerent;
 sed paululum dextrorsum sinistrorsumque discedentes, hostibus loeum
 darent tantisper, dum ad muros accessissent. quod ubi conspexissent,
 qui in moenibus stabant, gladiis funes dissecare rotasque cum axibus
 deorsum praecipitare iubentur. fiunt imperata. Scythae conferto
 agmine, truci sublato clamore, equis aggreduuntur, dum nostri pedi-
 bus lente procedunt, solo imperatore equo vehente. dein hi ex im-
 peratoris consilio genua presso gradu alternantes et quasi recedentes,
 in duas partes discedunt praeter expectationem, ita ut aditum ad
 oppidum barbari haberent amplissimum. qui ubi per hoc aciei quasi
 ostium penetrarunt, rotae impetu ultra cubitum a mure ablatae, (nam

τες. καὶ ἅμα οἱ μὲν σκῦθαι εἶσω τοῦ στομίου τῆς ἐκατέρωθεν φαλάγγος ἐγεγόνεισαν, οἱ δὲ τροχοὶ μετὰ τινος ῥοίζου καὶ καταφορᾶς ἐνεχθέντες, ὑπὲρ πῆχυν ἀπὸ τοῦ τείχους ἕκαστος ἐφαλλόμενοι, ἄτε, τῶν κυρτοτήτων ἑκάστου τροχοῦ ἀποκρουσθεισῶν ἐκ τοῦ τείχους καὶ οἶον ἀποσφενδονηθείσῶν, εἰς μέσους τοὺς ἵππους τῶν βαρβάρων ἐξεκλίσθησαν, ῥύμην λαβόντες σφοδρότεραν. τὸ μὲν καὶ ἀπὸ τῆς ἀθρόας καταφορᾶς τῇ φυσικῇ πειθόμενοι βάρει, τὸ δὲ καὶ ῥοπήν λαβόντες ἀκάθεκτον ἀπὸ τοῦ κατάντους τόπου, σφοδρῶς τε τοῖς βαρβάροις ἐπέπιπτον καὶ πανταχόθεν αὐτοὺς περιέθλιβον, τὰ σκέλη τῶν ἵππων ὥσπερ θερίζοντες, καὶ ἀμφοτέρα ἐκατέρωθεν ἀπὸ τε τῶν ἐμπροσθίων καὶ ὀπισθίων μερῶν διατεμνόμενοι, ὀκλάσαι τοὺς ἵππους, ἐφ' ἃ μέρη τὴν πληγὴν ἀνεδέξαντο, κατηγάκασαν καὶ τοὺς ἵππους συγκαταβαλεῖν. ὧν ἐπαλλήλων καὶ συγχῶν πιπτόντων, ἐξ ἑκατέρου δὲ καὶ τῶν στρατιωτῶν κατ' αὐτῶν ἱεμένων, καὶ δεινῆς τῆς μάχης τοῖς Σκύθαις πανταχόθεν ἐφισταμένης, οἱ μὲν τοῖς πεμπομένοις ἀηροῦντο βέλεισι, οἱ δὲ διὰ τῶν δοράτων ἐπλήττοντο, τῶν δὲ λοιπῶν οἱ βέλους ὑπὸ τῶν τροχῶν σφοδρῶς καταφερομένων συνωθούμε-

1. καὶ ἅμα : οἱ δὲ γε σκῦθαι σὺν ἀλαλαγμῷ βαρβαρικῷ κατὰ τῆς ῥωμαϊκῆς παρατάξεως ἵπποὶται συρρήξαντες, εἶσω τοῦ στομίου Α. τῶν ἐκατέρωθεν φαλάγγων CG, τῶν ἐκατέρων φαλάγγων Α. 3. ἐνεχθέντες τοῦ τοίχου, καὶ οἶον ἀποσφενδονηθέντες Α. ἐνεχθέντες ὑπὲρ πῆχυν, ἀπὸ PG. interpunctionem mutavi. 4. ἀφελόμενοι CG. 5. τροχῶν CG. 6. τῶν βαρβάρων ἵππους G. 7. σφοδρότατην CG. 8. βάρει P. 9. τοῦ τόπου P, τόπου CG, τόπου Α. 10. ἀνέπιπτον C. 11. κατὰ τὰ βάρβαρα G, τὰ βάρβαρα C. 12. ἀνέπιπτον C. 13. ἐδέξαντο CG. 14. ἐπαλλήλων Α, ἐπ' ἀλλήλων PG. 15. πιπτόντων ἐξ ἑκατέρων, καὶ τῶν Α. 16. ἀπανταχόθεν G. 17. τοὺς πεμπομένους G. 18. κατ' αὐτῶν φερομένων Α.

orbes earum, repercussi muro, tanquam machina emittebantur,) in medios equites barbarorum devolvebantur; ac partim sua praecipitantes mole, partim declivitate loci vim nactae, vehementer in barbaros incurrebant ab omni parte eos affligebant, crura equorum quasi demetentes; cumque anteriora aliis, aliis posteriora frangerent, procumbere equos, qua parte ictus acceperant, et deicere equites cogebant. quorum cum alii post alios magno numero caderent, utraque insuper ex parte milites nostri advolarent, acri undique certamine orto, alii sagittis obruncantur, alii hastis; reliqui plerique irruentium rotarum impetu ad amnem compulsi, fluctibus obruuntur. postridie cum superstites Scythas proelium repetere, suos autem bono omnes animo esse animadverteret, armari hos iussit; sumtisque et ipse ar-

νοι πρὸς τὸ ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ ἀπενίγησαν. τῇ δὲ μετ' αὐτῆν, ἐπεὶ πάλιν τοὺς καταλειφθέντας Σκύθας πρὸς πόλεμον ὀρμώστας ἑώρα, τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἅπαντας τεταρρηκῶς κατανοήσας, ὀπλίσασθαι παρεκελεύσατο. σιδηροφορήσας δὲ καὶ αὐτὸς καὶ πολέμου σχῆμα διατυπώσας, πρὸς τὸ πρᾶνὲς κά-5 τεισιν. εἶτα δὴ τὰς φάλαγγας ἐπιστρέψας κατὰ πρόσωπον τοῖς Σκύθαις ἴστατο, ἐφ' ᾧ τὸν μετ' αὐτῶν, ὡς ἐνόν, συνάψαι πόλεμον. αὐτὸς μὲν οὖν τὴν μέσσην τῶν ταγματῶν εἶχε χώ-
 C παρ' ἐλπίδας αἱ Ῥωμαϊκαὶ εἶχον φάλαγγες, καὶ ἐδίωκον τού-10
 τους ἀκρατῶς· ἐπεὶ δ' ἱκανὸν διάστημα τούτους ἑώρα διώ-
 κοντας ὁ αὐτοκράτωρ, δεδιὼς μὴ λοχῶντές τινες αἰφνιδίως
 ἐπεισεπρόντες τοῖς Ῥωμαίοις παλίντροπον τὴν τῶν Σκυθῶν
 φυγὴν ἀπεργάσωνται, καὶ προστεθέντες τούτοις καὶ οἱ φεύ-
 γοντες μέγα τὸ δεινὸν τῇ Ῥωμαϊκῇ στρατιᾷ ἐπάξωσιν, ἵππα-15
 σίας πυκνὰς ποιούμενος, ἀνασειράζειν τοὺς χαλινοὺς καὶ τοὺς
 ἔπκους ἀναψύχειν τοῖς στρατιώταις ἐκέλευεν. οὕτω γοῦν
 κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἄμφω διαστήτην τὰ στρατεύματα.
 οἱ μὲν γὰρ φουγάδες, ὁ δὲ βασιλεὺς χαίρων νικητῆς λαμπρὸς
 πρὸς τὴν ἰδίαν παρεμβολὴν ἐπάνεισιν. οἱ δὲ Σκύθαι κατα-20
 D κρᾶτος ἠττηθέντες μεταξὺ τοῦ Βουλγαροφύγου καὶ τῆς μι-
 κρᾶς Νικαίας τὰς σκηνὰς ἐπήγγυντο. χειμῶνος δὲ ἤδη ἐπι-

2. πάλιν om. A. πόλεμον ἑώρα τεταρρηκῶς ὁ βασιλεὺς· καὶ αὐτὸς τὰς οικείας φάλαγγας καταστησάμενος, καὶ τὴν μέσσην τῶν ταγματῶν ἐπέχων χώραν, κατ' αὐτῶν ἵεται. καὶ μάχης αὐ-
 θις καρτερῶς A. 11. δὲ G. διαστήματος G. τού-
 τους διώκοντας ὁ αὐτοκράτωρ εἶδε G. 17. ἐκέλευεν G. 18.
 lege διεστήτην. an respexit Hom. II. I, 6.? 19. γὰρ om. A.
 20. οἱ δὲ : οὕτω μὲν οὖν οἱ σκύθαι A. 21. βουλγαροφύτου A.

mis, ubi aciem instruxit, in declivitate collis descendit. dein ordi-
 nibus fronti Scytharum oppositis, constitit, ut pugnam, quantum posse-
 set, committeret. ipse mediam tenuit aciem. pugna atroci commissa,
 Romani praeter spem victoria potiti, barbaros acriter persequentur.
 verum ubi satis longe hos insecutos imperator vidit, veritus, ne forte
 insidiae repente in Romanos coortae non solum fugam Scytharum
 sisterent, sed adiunctis etiam, qui fugiebant, magnam exercitui Ro-
 mano cladem inferrent, crebro obequitans suos, ut subsisterent equis-
 que requiem darent, admonuit. sic illo die uterque disiunctus est
 exercitus, Scythis fugientibus, imperatore victoriae compote manife-
 stae in castra redeunte. Scythae funditus victi, Bulgarophygam inter
 et Nicaeam parvam castra posuerunt, hieme autem iam ineunte, im-
 perator in urbem revertendam statuit, quo et se et maiorem exerci-

καταλαβόντος, δεῖν ἔγνω ὁ αὐτοκράτωρ εἰς τὴν βυσιλεύουσαν ἐπανελθεῖν, ἐφ' ᾧ ἑαυτὸν τε καὶ τὸ πλεον τοῦ στρατοπέδου τῶν πολλῶν ἀγῶνων ἐπανακτῆσασθαι. διελόμενος οὖν τὰς δυνάμεις, καὶ εἰς ἀντίπαλον μοῖραν ἀποκρίνας, ὅποσοι εὐψυ-
 5 χότεροι τοῦ παντὸς ἦσαν στρατεύματος, ἡγεμόνας τούτων τόν P. 218
 τε Ἰωαννάκην καὶ τὸν Μαυροκατακαλὸν Νικόλαον προεβάλ-
 λετο, περὶ ὧν πολλὰκις φθάσας ὁ λόγος ἐδήλωσεν, ἐντειλάμε-
 νος αὐτοῖς ἐν ἐκάστῳ μὲν τῶν πολιχνίων ἀποχωρῶντας εἰς-
 10 ἀπάσης τῆς χώρας μετὰ ἀμαξῶν καὶ τῶν ταύτας ἐλκόντων
 βοῶν ἐξελάσαι. βουλόμενος γὰρ ἕαρος ἐπισταμένου τῆς κατὰ
 τῶν Σκυθῶν καρτερώτερον ἀνθῆξεσθαι μάχης, προμελέτα τε
 καὶ ἠυτρήπιζε τὰ συνοίσοντα. οὕτω γοῦν ἅπαντα δεόντως
 διαθέμενος, ἐπανάρχεται πρὸς τὸ Βυζάντιον.

2. καὶ τὸ στρατόπεδον A. 3. ἀγῶνων : καμάτων A. ἐπα-
 νακτῆσασθαι, τὸν Ἰωαννάκην καὶ τὸν μαυροκατακαλὸν, ἡγεμόνας
 ἐν τοῖς κατὰ δύσιν ἑάσας μέρεσιν, ἐντειλάμενος αὐτοῖς ἀποχρ-
 εἰσαγαγεῖν στο. εἰς τὴν τῶν ἐκεῖσε πολιχνίων φρουρὰν A. 6.
 Ἰωαννάκην A, Ἰωάννην PG. 7. ὁ λόγος φθάσας G. 8.
 ἐν om. G. εἰσάγειν G. 12. καρτερώτατα G. 13. δεόν-
 τως add. A.

tus partem ex multis laboribus reficeret. copiis igitur bifariam divi-
 sis, qui alacriores erant totius exercitus milites, eos, ut hostem pro-
 pulsarent, selegit. his praefecit Iohannacem et Maurocatalonem Ni-
 colaum, quorum saepius supra mentionem fecimus, mandans, ut ido-
 neis oppida praesidiis firmarent, pedites autem ex universa regione
 cum plaustris eaque trahentibus bubus abducerent. nam vere inse-
 quente bellum adversus Scythas maiori vi instauraturus, providit iam
 et paravit, quae sibi profutura opinabatur. tali modo rebus probe
 dispositis, Byzantium revertitur.

ΑΛΕΞΙΑΣ Η.

ALEXIADIS LIBER VIII.

ARGUMENTUM.

Imperator ad Choerobacchos cum Patzinacis proeliatum (1). victoria potitus, Cpolin redit (2). hostibus nihilominus insolenter ad urbem usque excurrentibus, imperator Aenum movet (3). castra ad Lebunium metatur (4). Comanorum adventantium ope Patzinacae delentur (5). Comani clam discedunt; ipse Byzantium repetit (6). Arieiba et Ubertopulus coniurationis poenas dant. Iohannes Comnenus, Dyrrhachii praefectus, insimulatur proditionis (7). quo crimine, intercedente Isaacio patre, ab imperatore liberatur (8). Gregorii Gaurae coniuratio (9).

P. 221 1. *Μεμαθηκώς ὁ αὐτοκράτωρ, ὡς ἀπόμοιράν τινα οἱ*
V. 175 *τῶν Σκυθῶν ἡγεμόνες ἀπολεξάμενοι κατὰ τῶν Χοιροβάχων*
ἔξέπεμψαν, καὶ προσδόκιμος ἢ τούτων ἄφιξις ἦν, ὁποῖος ἐκέ-
νος θερμοουργὸς περὶ τὰς ἐγχειρήσεις κὰν τοῖς αἰφνιδίους αἰεῖ

ΑΛΕΞΙΑΔΟΣ βιβλίον η' AG. 1. Μεμαθηκώς: Ἐνθα (leg. μαθῶν) πάλιν τοὺς σκύθας εἰς χοιροβάχους σπηνώσαντας, καὶ ἀπειροπληθεῖς ὄντας, ὡς καὶ μέχρι τοῦ δεκάτου φθάσαντας, καὶ πάντα ληϊσάμενους· ἐξελθῶν τῆς πόλεως κατὰ τὴν παρασκευὴν τῆς ἀπόκρουστος καὶ ὡσεὶ πεντακοσίους μόνους τῶν οικειῶν μεθ' ἑαυτοῦ ἐκλεξάμενος, (excidit ὀπλίστας) ἑαυτὸν ὁ βασιλεὺς σὺν τοῖς ἀμφ' αὐτὸν, ἐντός τοῦ κάστρου τῶν χοιροβάχων εἰσεληλύθειν (leg. εἰσεληλύθει) νυκτός. καὶ κλείσας τὰς πύλας A.

1. *Imperator ubi didicit, Scytharum duces selectam copiarum partem adversus Choerobacchos misisse, earumque iamiam instare adventum, ut erat alacer atque in subitis etiam periculis nunquam non paratum se praebens, licet septimum nondum diem in regia transe-*

ὡς προπαρασκευασμένος δεικνύμενος, μήπω ἐβδόμην ἡμέραν ἐν τοῖς βασιλείοις διαναπαυσάμενος, μηδὲ βαλανεῖου τυχῶν, μηδὲ τὸν ἐκ τοῦ πολέμου κοινορτὸν ἀποτιναξάμενος, παραχρῆμα τοὺς ἐπὶ τῆς φρουρᾶς τῆς πόλεως ἑταγμένους καὶ Β 5 ὅποσοι νεόλεκτοι, ἀναλαμβάνεται ὡσεὶ πεντακοσίους τὸν ἀριθμὸν, καὶ ὀπίσθας δι' ὅλης νυκτός, κατὰ τὸ περίορθρον ἔξεισι. τῆνικαῦτα δὲ δῆλῃν καθίστησι τὴν αὐτοῦ πρὸς τοὺς Σκύθας ἐξέλευσιν. τοῖς δὲ ἐξ αἵματος καὶ ἀγχιστείας προσήκουσιν αὐτῷ συγγενέσι καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅποσοι τῆς μείζονος τύχης 10 ἦσαν καὶ τῷ στρατιωτικῷ συντάγματι συγκατελεγμένοι, (παρασκευῇ δὲ ἦν ἡ τῆς ἀπόκρεω) ταυτὶ διὰ τῶν ἀποστολέων παρακελευσάμενος· ὡς ἄρα γοῦν “ἐγὼ μὲν ἄπειμι τὴν τῶν C Σκυθῶν κατὰ τῶν Χοιροβάχων ὄξειαν μεμαθηκῶς κίνησιν, ὑμεῖς δὲ ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐβδομάδα τῆς τυροφάγου στρατεύ- 15 σατε πρὸς ἡμᾶς. τὰς γὰρ μεταξὺ τῆς τε παρασκευῆς τῆς ἀπόκρεω καὶ τῆς τυροφάγου δευτέρας ἡμέρας ὑμῖν ἐπίφημι εἰς μικρὰν τινα ὄμοσάνην, ὡς μὴ βαρὺς τις καὶ ἀδιάκριτος δόξαιμι.” ἐκεῖνος μὲν οὖν παραχρῆμα κατευθὺ Χοιροβάχων ἤλαυνε, καὶ εἰσελθὼν κλείει τὰς πύλας· τὰς δὲ κλείς αὐτὸς 20 ἀναλαμβάνεται. εἶτα τοὺς εὐνοὺς ἅπαντας τῶν θεραπεύοντων περὶ τὰ κρήδεμνα καθίστησι τοῦ τεύχους, ἐγκελευόμενος μὴ D

1. post ἡμέραν add. P εαυτὸν, om CG. 8. lege ἐξέλευσιν τοῖς τε ἔξ. 9. συγγενέσιν P, συγγενέσι G. 10. στρατιωτικῷ συντάγματι F, Ρωμαϊκῷ στρατεύματι PG. 11. ἡ om. G. 15. τὰς : τὰ CG. τε om. G. 16. εἰς add. F. 17. τις om. G. 21. περὶ τὰ κρήδεμνα τοῦ τεύχους ἐπαγορευεῖν ἐγκελεύεται, μὴ που A. ἐγκελευόμενος: παραγγελίας C.

gisset otiose, nec lavatione usus esset, nec pulverem bello collectum excussisset, tamen e vestigio et praesidiarios urbis milites et quicumque recens conscripti erant, convocat numero fere quingentos; quos cum nocte armasset tota, circa diluculum exit. tum demum adversus Scythas se proficisci palam ostendit, missis, qui cognatis affinibusque suis et ceteris, qui nobili loco nati militiae erant adscripti, (erat autem feria sexta ante dominicam carnisprivii,) haec nuntiarent: “equidem ego de repentina Scytharum in Choerobacchos incursione certior factus, eo iam proficiscor; vos tyrophagi hebdomade cum copiis auxilio mihi veniatis; quod enim temporis inter carnisprivii feriam sextam et secundam tyrophagi interest, id ad quietem vobis indulgete paullulam, ne severior atque importunus videar.” itaque ille recta Choerobacchos tendit, ingressusque oppidum obserat, clavesque ipse sumit. dein quos habuit fidos famulos, omnes in muri pinnis disposuit, cohortatus, ut segniter ne agerent, sed intentè circumspiciendo caverent, ne quis civium muro ascenso colloquia cum

ἀναπεπιωμένοι, ἀλλ' ἐπαγροπνοῦντας περιεθρεῖν τὰ τείχη, μὴ καὶ τις ἀνελθὼν καὶ προκύψας ὁμολήσῃ τοῖς Σκυθῶν ἀνίσχοντος δὲ τοῦ ἡλίου, καὶ οἱ ἐλπίζομενοι τῶν Σκυθῶν καταλαβόντες κατὰ τὸν συγκακολλημένον τῇ τείχει τῶν Χοιροβάκων αὐχένα ἔστησαν. ἔξ ὧν τηρικαῦτα ἀποκριθέντες ὡσεὶ 5 ἔξ χιλιάδες εἰς προνομῆν διεσκαδάσθησαν, ἑφ' ἑκατόμβας μέχρις P. 222 αὐτοῦ τοῦ Δεκάτου, ὡσεὶ δέκα σταδίους τῶν τειχῶν ἀπέχοντος τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων· ἔξ οὗ, οἶμαι, καὶ τὴν ἐπινομίαν ἐπέησαν. οἱ δὲ λοιποὶ αὐτοῦ πᾶσι διαμεμενῆσαν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀνελθὼν διὰ τοῦ τείχους εἰς τὰς ἐπάλξεις, περιεσκόπει τὰς πεδιάδας καὶ τοὺς βουνούς, εἴ ποῦ καὶ ἕτερα δύναμις τούτοις ἔπεισιν, ἢ εἴ ποῦ λόγους καθίσαντες μελετῶσιν τὸν τούτοις ἴσως προσβαλεῖν ἐπιχειρήσονται κατασχέειν. ὡς δ' οὐδὲν τι τοιοῦτον ἐθεάσατο, (περὶ δευτέραν τῆς ἡμέρας Βῶραν ὄρα τούτους οὐ πρὸς μάχην ἠντρεπισμένους, ἀλλὰ πρὸς 15 τροφὴν καὶ ἀνάπαυσιν ἀποκλίναντας,) πλῆθος δὲ πᾶσι τούτοις ὄρων καὶ τοῦ μετ' αὐτῶν κατὰ συσταίην μὴ κατατολμῶσιν πολέμου, ἐν δεινῷ ἐποιεῖτο, εἰ τὴν ἄπασαν ληίσασμενοι χώραν, καὶ αὐτοῖς τοῖς τείχεσι τῆς βασιλευσύσης τῶν πόλεων προσπελάσαιεν, καὶ ταῦτα αὐτοῦ ἐκεῖθεν ἐξεληλυθότος, ἐφ' ᾧ τοῦ 20 τοῦ ἀποσοβῆσαι τῆς χώρας. μετακαλεσάμενος οὖν τοὺς ἑπ'

1. ἐπαγροπνοῦντας C, ἀπαγροπνοῦντας P, ἀπαγροπνεῖν καὶ ἀθρεῖν G. 5. ὡσεὶ χιλιάδες ἔξ A. 11. ἕτεραι δυνάμεις CG. 12. ἢ add. A. καθίσαντες : ποιήσαντες A. 13. ἴσως τὸν τούτοις PG, recte A. ἐπιχειρήσαντα A. 14. τι om. G. περὶ — ἠντρεπισμένους om. A. 16. τροφὴν A, τροφῆν PG. ἀποκλίναντας τούτους ἕωρα, παραχρῆμα διὰ τῆς ἀπονευκυίας A. τούτους CG. 17. lege κατασυσταίην. 20. ἐξεληλυθότος C, ἐληλυθότος PG.

Scythis sereret. oriente sole expectatae Scytharum turmae collem muro Choerobacchorum adiacentem occupant. ex quibus ad sex milia selecti, pabulatum in omnem circa regionem excurrerunt, usque ad Decaton locum, decem fere stadia ab urbe distantem, unde etiam nomen traxit. ceteri in eo, quod dixi, iugo remanserunt. imperator, consensu murorum pinnis, campos collesque lustrabat oculis, si forte et aliae Scytharum copiae adessent dispositivae insidiis eum, qui aggressurus esset, capere in animo haberent. tale quid ubi non animadvertit, (secunda diei hora Scythas vidit, nihil minus quam pugnam cogitantes, cibo se atque quieti dedere,) cum ingenti multitudine acie discernere non ausus, turpe existimabat, si omni late regione direpta, ipsis regiae urbis moenibus appropinquarent, praesertim cum ipse ad arcendas eorum incursiones inde egressus esset. con-

αὐτὸν στρατιώτας καὶ τὴν γνώμην αὐτῶν δοκιμάσαι βουλό- V. 176
 μενος, ἔφη· “οὐ χρὴ ἀποδειλιᾶν πρὸς τὸ πλῆθος τῶν Σκυ- C
 θῶν ἀφορῶντας, ἀλλ’ εἰς θεὸν ἠλπιότιας τὸν μετ’ αὐτῶν συν-
 αῖψαι πόλεμον, καὶ εἰ μόνον ὁμογνωμονήσαιμεν, πέποιθα ὡς
 5 ἤτητήσομεν αὐτοὺς κατὰ κράτος.” τῶν δὲ ἀπαναινομένων
 πάντη καὶ πρὸς τὸν λόγον ἀναβαλλομένων, ἐκεῖνος εἰς φόβον
 ἐμβύλλων πλείονα τοὺς αὐτοῦ καὶ ἀνεγείρων εἰς κίνδυνον,
 φησὶν· “εἰάν οἱ εἰς προνομίην ἐξελεθόντες ἐπανέλθοιεν αὐθις
 καὶ μετὰ τῶν παρόντων ἐνωθεῖεν, προὔπτος ὁ κίνδυνος. ἢ
 10 γὰρ καὶ τὸ κάστρον παρ’ αὐτῶν κατασχεθήσεται καὶ ἡμεῖς
 παρανάλωμα φόνου γενησόμεθα, ἢ παρ’ οὐδὲν ἡμᾶς λογισά- D
 μνοι, ἴσως τοῖς τείχεσι τῆς πόλεως προσπελάσαντες, οὐκ ἐγ-
 χώρησουσιν ἡμῖν εἰς τὴν βασιλίδα πόλιν εἰσελεθεῖν, αὐτοῦ που
 περὶ τὰς πύλας αὐτῆς ἀυλισάμενοι. λοιπὸν κινδυνεῦσαι ἡμᾶς
 15 χρὴ καὶ μὴ ἀνάνδρως ἀποθανεῖν. ἐγὼ μὲν οὖν ἤδη ἔξιμι
 καὶ ὅποσοι βούλεσθε, προεκδραμόντος ἑμοῦ καὶ ἐς μέσον τῶν
 Σκυθῶν εἰσπηδήσαντος, συνέψεσθε, ὅποσοι δὲ τοῦτο οὐ δύ-
 νασθε ἢ μὴ βούλεσθε, μηδὲ τῶν πυλῶν ἐκτὸς γένησθε.” πα- P. 223
 ραχρῆμα γοῦν διὰ τῆς ἀπονενευκυίας ὡς πρὸς τὴν λίμνην
 20 πύλης, δπλισάμενος ἔξεισι. καὶ παραδραμῶν τὰ τεῖχη καὶ
 μικρὸν παρεγκλίνας, ἔξ ὀπισθίων τοῦ αὐχένος ἄνεισιν. οὐδὲ
 γὰρ συνέψεσθαι τούτῳ διέγνω τοὺς μετ’ αὐτοῦ πρὸς τὸν κα-

4. εἰ δὴ μόνον G. an ὁμογνωμονήσαιμεν? 7. an τοὺς
 μετ’ αὐτοῦ? 8. εἰσελθόντες C. 10. καὶ prius C, κατὰ PG.
 11. φόνου παρανάλωμα G. γενηθησόμεθα G. 20. καὶ alterum
 om. A. 22. συνέψεσθαι τούτῳ P in margine, συνάψαι τοῦτο PG.

vocatis igitur militibus, animum eorum exploraturus, “non decet, in-
 quit, despondere animum, conspecta multitudine Scytharum, sed deo
 confidentes, pugnam committere; modo in eadem omnes sententia
 simus, certo spero, fore ut funditus eos vincamus.” ad ea illi cunctari
 renuereque. tum imperator etiam maiorem suis iniectit metum,
 ac periculo eos excitans, “ad pabulandum, inquit, qui egressi sunt,
 si redierint, seque cum his, qui adsunt, coniunxerint, certum sane
 praesensque periculum erit. nam aut expugnabunt castellum, nobis-
 que mors erit parata, aut pro nihilo nos putantes, ad ipsa urbis moe-
 nia accedent atque ab aditu nos intercludent, portis circumsessis.
 quare nil restat, nisi ut experiamur ultima et fortiter moriamur. ego
 certe iam egredior, et qui volet, praecurrentem me et in medios Scy-
 thas irruentem sequatur; quicumque id non potestis aut non vultis,
 nec porta egrediamini.” itaque extemplo porta, quae ad lacum ver-
 git, armatus exit, murosque celeriter praelergressus, postquam paul-
 lulum declinavit, a tergo iugum conscendit. nam ad apertum cum

τασυστάδην μετὰ τῶν Σκυθῶν πόλεμον. καὶ πρῶτος αὐτὸς δόρυ σπιασάμενος, εἰς μέσους Σκύθας ἐαντὸν ὤθησε, παίσας τὸν πρῶτως αὐτῷ ὑπαντιάσαντα. ἀλλ' οὐδ' οἱ σὺν αὐτῷ στρατιῶται τῆς μάχης ἀπελείφθησαν, κἀντεῦθεν τοὺς μὲν πλείους ἔκτειναν, τοὺς δὲ καὶ ζωογρίαν ἤγον. εἶτα ὁποῖα ἐκεῖ- 5
 Βνος μηχανᾶσθαι εἰώθει, τὰς τῶν Σκυθῶν ἐσθῆτας τοὺς στρατιῶτας ἀμφιέννυσι καὶ τῶν Σκυθικῶν ἵππων ἐπιβῆναι κελεύει, τοὺς δὲ ἵππους τῶν στρατιωτῶν καὶ τὰς τούτων σημαίας καὶ τὰς ἀποιμηθείσας τῶν Σκυθῶν κεφαλὰς παραδοῦς τισι τῶν εὐνοουτέρων, παραλαβόντας προσέταξεν εἰσω τοῦ κάστρου γε- 10
 νέσθαι ἀπεκδεχομένους αὐτόν. ταῦτα τοῖνυν οὕτως οἰκονομήσας ἐκείνος, μετὰ τῶν Σκυθικῶν σημαιῶν καὶ τῶν τὰ Σκυθικὰ ἀμφία περιβεβλημένων στρατιωτῶν κάτεισιν ὡς πρὸς τὸν ἀγχοῦ Χοιροβάκχων ἔροστα ποταμόν, ὅπου καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς προνομῆς ὑποστρέφοντας Σκύθας ἐνόμιζε διελθεῖν. οἱ 15
 δὲ γε προνομιεῖς ἐκείνοι θεασάμενοι τούτους ἰσταμένους ἐκείσε καὶ νομίσαντες Σκύθας καὶ αὐτούς εἶναι, ἀφυλάκτως τούτοις προσπίπτοντες, οἱ μὲν ἀνηροῦντο, ἄλλοι δὲ καὶ κατεῖχοντο.

2. Ἐσπέρας δὲ καταλαβούσης, (σάββατον δὲ ἦν,) ἐπα- 20
 νέρχεται μετὰ τῶν δορυαλώτων εἰς Χοιροβάκχους. καρτερή-

1. κατὰ σκυθῶν G.	5. πλείονας CG.	ζωογρίας AG.
ὁποῖος G.	10. παραλαβόντας om. A. non male.	κάστρου
χοιροβάκχου A.	14. ὅπου: ἐνθα A.	15. διελθεῖν ἤλιπεν A.
16. γε add. A.	17. σκύθας καὶ αὐτούς A, καὶ αὐτούς σκύθας G, καὶ Σκύθας αὐτούς P.	18. προσπίπτουσι CG. ante οἱ μὲν add. PG καί, om. AC.
	ἄλλοι: οἱ G.	καὶ om. A.
21. εἰς Χοιροβάκχους add. A.		

Scythis proelium suos secutores se non esse intellexerat. primus ipse stricto gladio in medios Scythas invehitur, et qui primus sibi obviam fit, prosternit; nec qui eum sequebantur milites, non omittunt pugnare. quo factum est, ut plerosque caederent, nonnullos etiam caperent. dein ut solebat dolos intendere, Scytharum vestibus suos induit, equosque Scythicos conscendere iussit; suorum equos et signa militaria una cum praecisis capitibus Scytharum hominibus certis asportanda in oppidum tradidit, dato negotio, ut se ibi praestolarentur. haec postquam ita constituit, ipse cum signis Scytharum militibusque, Scythicas indutus vestes, ad amnem prope a Choerobacchis descendit, qua traiecturos putabat Scythas istos a pabulando revertentes. qui cum hos ibi stantes conspicerent, Scythas et ipsos esse rati, incaute incurrunt: pars trucidantur, alii capiuntur.

2. Sub vesperam (erat autem sabbatum) cum captivis revertitur Choerobacchos, ubi posterum diem commoratur. illucescente altero die

σας δὲ καὶ τὴν ἐπιούσαν, ἀνυαζούσης ἤδη τῆς δευτέρας, ἐξῆλθε τοῦ κάστρου. καὶ διελὼν τοὺς ὑπ' αὐτόν, ἔμπροσθεν μὲν εἰσήγαγε τοὺς τὰς τῶν Σκυθῶν σημαίας κατέχοντας, ὅπισθεν δὲ τοὺς δορυαλώτους τῶν Σκυθῶν, παρὰ χωριτῶν ἑκα-
 5 στον τούτων κατεχομένους· τὰς δὲ ἀποτμηθείσας κεφαλὰς δόρασι περιπεύρας, παρ' ἑτέρων αὐθις ἐν τούτοις ἀπαιωρου. V. 177
 μένας παρεκελεύσατο οὕτω τὴν ὁδοιπορίαν ποιῆσθαι. τούτων δὲ ὅπισθεν, ἐκ διαστήματος μετρίου ἀπέχων, μετὰ τῶν D
 ὑπ' αὐτόν καὶ τῶν συνήθων τοῖς Ῥωμαίοις σημαίων ἐπόμενος
 10 ἦν. ἀνυαζούσης δὲ τῆς ἀπόκρεω κυριακῆς, ὁ Παλαιολόγος θερμομυγὸς ὢν περὶ τὰς πολεμικὰς πράξεις, πρὸ τῶν ἄλλων ἐξεληλύθει τοῦ Βυζαντίου. τὸ δὲ ὀξύρροπον τῶν Σκυθῶν ἐπιστάμενος, οὐκ ἀπεριμερίμνως τὴν ὁδοιπορίαν ἐποιεῖτο. ἀλλ'
 ἀποδιελὼν τῶν συνεφεπομένων αὐτῷ θεραπόντων ὀλίγους, πα-
 15 ρεκελεύσατο αὐτοῦ προεκτρέχειν διάστημα, καὶ τὰς πεδιάδας καὶ τὰ ἄλση καὶ τὰς ὁδοὺς περιαθρεῖν, ἵν' εἴ ποῦ τινες τῶν Σκυθῶν ἀναφανείην, ταχὺ ὑποστρέψαντες ἀπαγγείλωσιν αὐ- P. 224
 τῷ. οὕτω γοῦν πορευόμενοι, ἐπεὶ κατὰ τὴν πεδιάδα τὴν οὕτω καλουμένην Διμυλίαν τοὺς τὰ Σκυθικὰ περιβεβλημένους ἀμ-
 20 φία καὶ Σκυθικὰς σημαίας ἐθεάσαντο, εἰς τοῦπίσω ἀναστρέψαντες, τοὺς Σκύθας ἤδη καταλαμβάνειν ἔφασαν. ὁ δὲ παραχοῖμα ἐν τοῖς ὅπλοις ἦν. κατὰ πόδας δὲ καὶ ἕτερος ἐλθὼν, διενίστατο λέγων, ὡς ὅπισθεν τῶν τάχα Σκυθῶν ἐξ ἱκανοῦ

3. εἰσήγαγε τὰς τῶν σκυθῶν σημαίας καὶ τοὺς ταύτας κατέχοντας A. 4. ἑκαστον τούτων om. A. 5. παρεχομένους A.

6. αὐθις: τούτων δὲ ὅπισθεν A. 8. μετρίου αὐτὸς ἐπόμενος ἦν μετὰ τῶν ὑπ' αὐτόν A. 23. ὡς om. CG.

oppido egressus, bifariam divisim copiis, in primo agmine locat eos, qui Scytharum signa tenebant; quos sequebantur captivi Scytharum, ab indigenis quisque ducti; capita autem praecisa Scytharum alios rursus hastis fixa gestare sicque viam ingredi iussit. modico post hos intervallo ipse cum suis signisque Romanorum usitatis agmen claudibat. carnisprivii autem dominica Palaeologus, ut erat ad bellum impiger, ante ceteros Byzantio exierat; cumque celeritatem Scytharum probe nosset, non sine cura iter faciebat. itaque aliquot ex famulis, quos comites habebat, intervallo praecedere, et campos saltusque et vias circumspicere iussit, ut, si forte Scytharum aliqui apparerent, statim reversi nuntiarent. tali modo iter facientes, ubi in planitie, quae Dimylia vocatur, illos Scytharum vestibus indutos milites Scytharumque signa conspexerunt, reversi Scythas iam advenire edixerunt. Palaeologo e vestigio arma expediente, statim alter adest nuntius, qui affirmat, hos, qui Scythae viderentur, intervallo modico, Ro-

διαστήματος Ῥωμῆικαὶ ἀνεφύνησαν σημαίαι καὶ στρατιῶται
κατόπιν θέοντες. οἱ μὲν οὖν ταῦτα ἀπαγγέλλοντες τὸ μέντοι
B ἐστοχάζοντο τῆς ἀληθείας, τὸ δὲ καὶ παρεστοχάζοντο. τὸ μὲν
γὰρ κατόπιν ἐλαῦνον στράτευμα ὡς ἀληθῶς Ῥωμῆικὸν ἦν καὶ
τοῖς σχήμασι καὶ τοῖς πράγμασι, καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν ἤγε- 5
μόνευε, τὸ δὲ προπορευόμενον καὶ Σκυθικῶς ἐστολμῆνον τῆς
Ῥωμῆικῆς μὲν ἦσαν ἅπαντες στρατιᾶς, Σκυθικὰς δὲ στόλας
ἡμφιέννυτο, τοῦτο μὲν καὶ οὕτως ἐσχηκότες, ὥσπερ ἦσαν
ἀμφιασάμενοι ταύτας κατὰ τὸ τοῦ αὐτοκράτορος παρ᾿ ἄγγελμα,
ὁπόταν ὡς φαινόμενοι Σκύθαι τοὺς ὄντως Σκύθας ἐξηπατή- 10
κασιν, ὡς φθῆσας ὁ λόγος ἐδήλωσε· τοῦτο δὲ καὶ ἀπεχρή-
C σατο τῆνικαῦτα ὁ βασιλεὺς τῆ σκευῇ τῶν Σκυθῶν πρὸς τὴν
τῶν ἡμεδαπῶν ἐξαπάτην τε καὶ φενάκην, ἵνα οἱ προσεντυγα-
νοντες αὐτοῖς ὀρθοδοξῶν, ὥσπερ Σκύθαις τοῖς στρατιωταῖς
ἡμῶν ἐμπίπτοντες, καὶ ἅμα παρέχοι στρατηγικόν τε καὶ ἔπιον 15
γέλωτα φόβῳ ξυμμεμιγμένον· πρηνὴ γὰρ φοβηθῆναι σαφῶς,
ἐθάρρουν τὸν βασιλέα κατόπιν θεώμενοι. οὕτως ἀφόβως ὁ
αὐτοκράτωρ τοὺς ἔπαντῶντας ἐμορμολύττετο. ἀλλὰ πρὸς μὲν
τοὺς ἄλλους ὁ φόβος ἦν ἐκ τῶν φαινομένων, ὁ δὲ γε Πα-
λαιολόγος πολυπειρία τοὺς ἅπαντας ὑπερβύλλων, καὶ εἰδῶς 20
D ὁποίως ἐστὶν Ἀλέξιος περὶ τὰς μηχανὰς ποριμώτατος, ἐγνώ-
ρισεν αὐτίκα, ὅτι Ἀλέξiou τοῦτο τὸ μηχανήμα, καὶ ἐνυτὸν τε

2. μέντοι καὶ G. 4. γὰρ add. C. 8. καὶ om. G. 13.
τε om. G. 15. ἔπιον: ἦπιον C et in margine P. 18.
ὑπαντιώτας G. 22. τὸ add. CG.

manorum subsequi signa et milites properantes. quod qui nuntiabant, partim assecuti erant rem, partim aberrarunt. nam id quod sequebatur agmen, ut habitu et specie, ita re ipsa Romanum erat, et imperator id ductabat; qui vero praeibant milites, ii quidem omnes Romani erant, sed vestibus induti Scytharum, quoniam partim eodem incedebant habitu, quo se imperatoris iussu ornaverant, cum Scytharum speciem omentiti veros Scythas fallerent, ut supra exposuimus; partim etiam imperator tum Scythico ornatu abutebatur ad fallendos nostros eludendosque, ut qui istis occurrerent, perterrefierent, in Scythas sese incidisse rati, simulque militarem iis sine periculo moveret iocum, terrore mixtum. nam priusquam timerent aperte, animum revocabant, imperatorem pone conspicati. tali modo inanem occurrentibus terrorem iniiecit. ac ceteros quidem pavor invasit propter ea, quae simulata erant; Palaeologus autem, qui omnes rerum usu superaret Alexiumque in fingendis dolis sagacissimum cognosset, intellexit statim, fraudem hanc Alexii esse, animumque et ipse recepit, et ceteros confirmavit. iam vero etiam consanguineorum af-

θαρρεῖν ἀνέπειθε καὶ τοὺς ἄλλους ἐκέλευεν. ἦδη δὲ καὶ τὸ
 πληθὺς ἄπαν τὸ κατόπιον συνέρωγεν, ἐκ τῶν συγγενῶν καὶ
 τῶν καθ' αἶμα προσηκόντων ἕνυκείμενον. ἔσπευδον γάρ, ὡς
 φησὶν, φθῆσαι τὸν αὐτοκράτορα κατὰ τὰ πρὸ τούτου συγκεί-
 5 μена. φθῆσαι γὰρ τοῦτον συνέθεντο μετὰ τὴν ἀπόκρεω, κα-
 θάπερ εἴρηται πρότερον, ἐν τῇ τυροφάγῳ. οὐ μὴν ἐφθησαν
 ἐκεῖνοι ἐξεληλυθότες τῆς πόλεως, καὶ ὁ βασιλεὺς τροπαιοῦχος
 ἐπάνεισι. καὶ κατὰ τοῦτο συμμίζαντες αὐτῷ οὐκ ἂν ἐπέι-
 σθησαν, ὅτι ὁ βασιλεὺς αὐτός ἐστι τροπαιοφορῶν, οὕτω τὴν
 10 νικίην ὀξέως ἐξεργασάμενος, εἰ μὴ τὰς κεφαλὰς τῶν Σκυθῶν
 ἐμπειπηγμένους ἐώρων ἐπ' ἄκρων δοράτων καὶ τοὺς ἐπιλοίπους,
 οὓς τὸ ξίφος οὐπω ἐξέτεμε, δεσμάτας ἠγμένους καὶ ἐξηγκονι- P. 225
 σμένους, καὶ ἄλλον ἐπ' ἄλλῳ ἀγόμενον καὶ συρόμενον. τὸ γὰρ V. 178
 τάχος τῆς στρατηγίας τὸ θαῦμα ἐποιεῖ. πλὴν τοσοῦτον μαν-
 15 θῆναι περὶ Γεωργίου τοῦ Παλαιολόγου, (οἱ γὰρ συμπαρόντες
 ἡμῖν διηγοῦντο,) ὡς ὀσχετλίαζέ τε καὶ τοῦ καθυστερῆσαι τοῦ
 πολέμου ἑαυτὸν ἐμέμφετο καὶ ὅτι μὴ συμπαρήν τῷ αὐτοκρά-
 τορι κλέος τοσοῦτον ἀραμένῳ ἐπὶ τῇ ἀπροσδοκῆτῳ νίκῃ τῶν
 βαρβάρων τούτων. συμμετασχεῖν γὰρ κάκεινος ἐνκλείας το-
 20 σαύτης καὶ πάνυ ἐβούλετο. περὶ δὲ τοῦ αὐτοκράτορος ἐκεῖνο
 ἂν τις εἴποι τὸ ἄσμα τοῦ Δευτερονομίου τότε καὶ τελούμενον
 καὶ ὀρώμενον "πῶς διωξεται εἰς χιλίους καὶ δύο μετακινή- B

2. συνέρῳγεν G et in margine P. 9. οὕτω — ἐώρων om. G.
 12. οὐπω om. G. ἐπέτεμε G. an ἐξέτεινε? vid. annotat. 14.
 τὸ om. G. 20. τὸν αὐτοκράτορα G.

finiumque turba omnis, quae remanserat, urbe exibat, imperatorem
 ex pacto, ut sibi videbatur, propere secuta. quippe adventus eorum
 post carnisprivium, quemadmodum supra diximus, tyrophagi hebdo-
 made constitutas fuerat. sed priusquam urbe egressi essent, impe-
 rator victor iam revertitur; atque in ipso reditu obviam ei facti, non
 persuasissent sibi, imperatorem ipsum victorem esse, tam brevi par-
 tis tropaeis, nisi Scytharum capita hastis infixis conspexissent, cete-
 rosque, qui ferro nondum occiderant, vinctos et manus post terga
 ligatos, alium post alium duci trahique. nam celeritas expeditionis
 movit admirationem; praeterquam quod Georgium Palaeologum com-
 peri, (nam qui praesentes tum erant, mihi enarrarunt.) conquestum
 esse, seque ipsum vituperasse, quod sero urbe profectus esset, neque
 bello una cum imperatore interfuisset, tantam gloriam inexpectata
 de Scythia victoria consecuto. nam particeps et ipse tantae laudis
 esse magnopere cupiebat. in imperatore autem dixerit aliquis illud
 Deuteronomii tum quidem et perfectum et conspectum esse: "quomodo
 persequatur unus mille et duo fugent decem millia?" nam tantum pou

διαστήματος Ῥωμαϊκαὶ ἀνεφάνησαν σημαίαι καὶ στρατιῶται
κατόπιν θέοντες. οἱ μὲν οὖν ταῦτα ἀπαγγέλλοντες τὸ μέγιστον
Βέστοχάζοντο τῆς ἀληθείας, τὸ δὲ καὶ παρεστοχάζοντο. τὸ μὲν
γὰρ κατόπιν ἐλαῦνον στράτευμα ὡς ἀληθῶς Ῥωμαϊκὸν ἦν καὶ
τοῖς σχήμασι καὶ τοῖς πράγμασι, καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν ἤγε- 5
μόνευε, τὸ δὲ προπορευόμενον καὶ Σκυθικῶς ἐστιαλμένον τῆς
Ῥωμαϊκῆς μὲν ἦσαν ἅπαντες στρατιᾶς, Σκυθικὰς δὲ στόλας
ἠμφιέννυτο, τοῦτο μὲν καὶ οὕτως ἐσχηκότες, ὥσπερ ἦσαν
ἄμφιασάμενοι ταύτας κατὰ τὸ τοῦ αὐτοκράτορος παράγγελμα,
ὁπόταν ὡς φαινόμενοι Σκύθαι τοὺς ὄντως Σκύθας ἐξηπατή- 10
κασιν, ὡς φθάσας ὁ λόγος ἐδήλωσε· τοῦτο δὲ καὶ ἀπεχρή-
Cσατο τηλικαῦτα ὁ βασιλεὺς τῇ σκευῇ τῶν Σκυθῶν πρὸς τῆν
τῶν ἡμεδαπῶν ἐξαπίτην τε καὶ φενάκην, ἵνα οἱ προεπνυχά-
νοντες αὐτοῖς δρῶδολεν, ὥσπερ Σκύθαις τοῖς στρατιώταις
ἡμῶν ἐμπίπτοντες, καὶ ἅμα παρέχοι στρατηγικόν τε καὶ ἕπιον 15
γέλωτα φόβῳ ξυμμεμιγμένον· πρηνὴ γὰρ φοβηθῆναι σαφῶς,
ἐθάρρουν τὸν βασιλέα κατόπιν θεώμενοι. οὕτως ἀφόβως ὁ
αὐτοκράτωρ τοὺς ἕπαντιῶνας ἐμορμολύττετο. ἀλλὰ πρὸς μὲν
τοὺς ἄλλους ὁ φόβος ἦν ἐκ τῶν φαινομένων, ὁ δὲ γε Πα-
λαιολόγος πολυπειρία τοὺς ἅπαντας ὑπερβύλλων, καὶ εἰδὼς 20
Dὀποίως ἐστὶν Ἀλεξίος περὶ τὰς μηχανὰς ποριμώτατος, ἐγνώ-
ρισεν αὐτίκα, ὅτι Ἀλεξίου τοῦτο τὸ μηχανήμα, καὶ ἐαντόν τε

2. μέγιστον καὶ G. 4. γὰρ add. C. 8. καὶ om. G. 13.
τε om. G. 15. ἕπιον: ἥπιον C et in margine P. 18.
ἕπαντιῶνας G. 22. τὸ add. CG.

manorum subsequi signa et milites properantes. quod qui nuntiabant, partim assecuti erant rem, partim aberrarunt. nam id quod sequebatur agmen, ut habitu et specie, ita re ipsa Romanum erat, et imperator id ductabat; qui vero praeibant milites, ii quidem omnes Romani erant, sed vestibus induti Scytharum, quoniam partim eodem incedebant habitu, quo se imperatoris iussu ornaverant, cum Scytharum speciem omentiti veros Scythas fallerent, ut supra exposuimus; partim etiam imperator tum Scythico ornatu abutebatur ad fallendos nostros eludendosque, ut qui istis occurrerent, perterrefierent, in Scythas sese incidisse rati, simulque militarem iis sine periculo moveret iocum, terrore mixtum. nam priusquam timerent aperte, animum revocabant, imperatorem pone conspicati. tali modo inanem occurrentibus terrorem iniiecit. ac ceteros quidem pavor invasit propter ea, quae simulata erant; Palaeologus autem, qui omnes rerum usu superaret Alexiumque in fingendis dolis sagacissimum cognosset, intellexit statim, fraudem hanc Alexii esse, animumque et ipse recepit, et ceteros confirmavit. iam vero etiam consanguineorum af-

θαρρεῖν ἀνέπειθε καὶ τοὺς ἄλλους ἐκέλευεν. ἤδη δὲ καὶ τὸ
 πλήθος ἄπαν τὸ κατόπιν συνέρρωγεν, ἐκ τῶν συγγενῶν καὶ
 τῶν καθ' αἷμα προσσηκόντων ἔσχυκείμενον. ἔσπευδον γάρ, ὡς
 ἔφοντο, φθῆσαι τὸν αὐτοκράτορα κατὰ τὰ πρὸ τούτου συγκεί-
 5 μενα. φθῆσαι γὰρ τοῦτον συνέθεντο μετὰ τὴν ἀπόκρευ, κα-
 θάπερ εἴρηται πρότερον, ἐν τῇ τυροφαγῷ. οὐ μὴν ἐφθησαν
 ἐκεῖνοι ἐξεληλυθότες τῆς πόλεως, καὶ ὁ βασιλεὺς τροπαιοῦχος
 ἐπάνεισι. καὶ κατὰ τοῦτο συμμίζαντες αὐτῷ οὐκ ἂν ἐπέι-
 σθησαν, ὅτι ὁ βασιλεὺς αὐτός ἐστι τροπαιοφορῶν, οὕτω τὴν
 10 νικὴν ὀξέως ἐξεργασάμενος, εἰ μὴ τὰς κεφαλὰς τῶν Σκυθῶν
 ἐμπεπηγμέναις ἐώρων ἐπ' ἄκρων δοράτων καὶ τοὺς ἐπιλοίπους,
 οὓς τὸ ξίφος οὐπω ἐξέτεμε, δεσμώντας ἠγμένους καὶ ἐξηγκωνί- P. 225
 σμένους, καὶ ἄλλον ἐπ' ἄλλω ἀγόμενον καὶ συρόμενον. τὸ γὰρ V. 178
 15 θάνατο περιὶ Γεωργίου τοῦ Παλαιολόγου, (οἱ γὰρ συμπάροντες
 ἡμῖν διηγοῦντο,) ὡς ὀσχετλίαις τε καὶ τοῦ καθυστερηῆσαι τοῦ
 πολέμου ἑαυτὸν ἐμέμφετο καὶ ὅτι μὴ συμπαρῆν τῷ αὐτοκρά-
 τορι κλέος τοσοῦτον ἀραμένῃ ἐπὶ τῇ ἀπροσδοκῆτῃ νικῇ τῶν
 βαρβάρων τούτων. συμμετασχεῖν γὰρ κἀκεῖνος εὐκλείας το-
 20 σαύτης καὶ πάνυ ἐβούλετο. περιὶ δὲ τοῦ αὐτοκράτορος ἐκεῖνο
 ἂν τις εἴποι τὸ ἄσμα τοῦ Δευτερονομίου τότε καὶ τελούμενον
 καὶ ὀρώμενον "πῶς διώζεται εἰς χιλίους καὶ δύο μετακινή- B

2. συνέθεν G et in margine P. 9. οὕτω — ἐώρων om. G.
 12. οὐπω om. G. ἐπέτεμε G. an ἐξέτεινε? vid. annotat. 14.
 τὸ om. G. 20. τὸν αὐτοκράτορα G.

finisumque turba omnis, quae remanserat, urbe exibat, imperatorem
 ex pacto, ut sibi videbatur, propere secuta. quippe adventus eorum
 post carnisprivium, quemadmodum supra diximus, tyrophagi hebdo-
 made constitutus fuerat. sed priusquam urbe egressi essent, impe-
 rator victor iam revertitur; atque in ipso reditu obviam ei facti, non
 persuasissent sibi, imperatorem ipsum victorem esse, tam brevi par-
 tis tropaeis, nisi Scytharum capita hastis infixae conspexissent, cete-
 rosque, qui ferro nondum occiderant, vinctos et manus post terga
 ligatos, alium post alium duci trahique. nam celeritas expeditionis
 movit admirationem; praeterquam quod Georgium Palaeologum com-
 peri, (nam qui praesentes tum erant, mihi enarrarunt,) conquestum
 esse, seque ipsum vituperasse, quod sero urbe profectus esset, neque
 bello una cum imperatore interfuisset, tantam gloriam inexpectata
 de Scythia victoria consecuto. nam particeps et ipse tantae laudis
 esse magnopere cupiebat. in imperatore autem dixerit aliquis illud
 Deuteronomii tum quidem et perfectum et conspectum esse: "quomodo
 persequatur unus mille et duo fugent decem millia?" nam tantum pou

σουσι μυριάδας;” *μονοουχι γὰρ καὶ ἐκεῖνο καιροῦ ὁ βασι-
λεὺς Ἀλέξιος, πρὸς τοσοῦτον βαρβάρων πληθὸς ἐαυτὸν ἀντι-
κατασιήσας, τὸ βῆρος ὄλον τοῦ πολέμου μέχρι καὶ τῆς νίκης
αὐτῆς καλῶς διφρονομήσατο. εἰ γὰρ τις τοὺς συνόντας λο-
γίσαιτο, ὅποσοι τε ἦσαν καὶ ποδαποί, καὶ οὕτως ἀντικρα- 5
βάλλοι τὰ τοῦ αὐτοκράτορος μηχανήματα καὶ τὸ τοῦτου πο-
λύτροπον μετὰ τῆς ῥώμης καὶ τόλμης πρὸς τὸ βαρβαρικὸν
πληθὸς καὶ τὴν ἰσχύν, μόνον ἂν ἐφεύροι τοῦτον τὰ τῆς νί-
κης καταπραζάμενον.*

C 3. Οὕτω μὲν οὖν τηριχαῦτα θεὸς τὴν παράδοξον ταύτην 10
τῷ κρατοῦντι δέδωκε νίκην. εἰσερχόμενον δὲ ὄρωντες αὐτὸν
οἱ Βυζάντιοι ἔχαιρον, ἐκπληττόμενοι τὸ τάχος, τὴν τόλμαν,
τὴν περιδεξιότητα τοῦ ἐπιχειρήματος καὶ τὸ ἐξ ὑπογυῖου τρώ-
παιον, ἐπαιάνιζον, ἐσκίρτων, θεὸν ἀνύμνον, σωτήρα καὶ εὐ-
εργέτην τοιοῦτον αὐτοῖς δεδωκότα. ὁ δὲ Μελισσηνὸς Νικη- 15
φόρος δυκνόμενος ἐπὶ τοῦτοις καὶ μὴ φέρων, ὅποια τὰ ἀν-
θρώπινα, ἔφη “ἡ νίκη αὕτη χαρὰ μὲν ἀκερδῆς, λύπη δὲ αἰχ-
μιος.” οἱ μὲντοι Σχύθαι ἀπειροπληθεῖς ὄντες ἀπανταχοῦ τῆς
D ἑσπέρας διωσπαρέντες, ἐληΐζοντο ἅπαντα, καὶ οὐδὲν τὸ παρῶ-
παν τῶν συμπεσόντων αὐτοῖς τὴν ἐκείνων ἀκάδεκτον ἀνέκο- 20
πτε τόλμαν. ἐνιαχοῦ δὲ τῆς ἑσπέρας καὶ πολίχνιά τινα κα-

3. μέχρι om. G. 11. αὐτὸν ὄρωντες A. 12. τὴν τόλμαν
om. A. 13. τὸ: τοῦ PG, τὸ CA. 14. ἔσκαιρον, καὶ ἀνύμνον
τὸν σωτήρα, ὁ εὐεργέτης τοιοῦτον αὐτοῖς δεδωκότα ἄλλατα A.
18. ἀπανταχοῦ om. CG.

solus illo tempore imperator Alexius, cum ingenti barbarorum mul-
titudini sese obiecisset, totam belli molem ita sustinuit, ut ipsam re-
portaret victoriam. etenim si quis commilitones eius quot quales-
que fuerint, reputaverit, et sic demum artes imperatoris et solertiam,
cum virtute audaciaque coniunctam, barbarorum multitudini ac robori
composuerit, solum hunc victoriam confecisse reperit.

3. Ita tum temporis deus inopinatum hanc imperatori victoriam
concessit. quem cum ingredientem Byzantii cernerent, admirati cele-
ritatem, audaciam, dexteritatem moliminis victoriamque subitam, lae-
tari, laudibus efferre, exsultare ac deo gratias agere, qui hunc ipsis
salutis auctorem defensoremque concessisset. Melissenus autem Ni-
cephorus moleste haec ferens atque, ut sunt homines, laude aliena
dolens, “ista, inquit, victoria gaudium quidem sine lucro nobis, at
hostibus dolor sine damno est.” ac sane Scythae, cum innumeri es-
sent et per totum Occidentem dispersi, omnia depopulabantur, nec
quidquid iis acciderat, impotentem eorum audaciam refrenavit. non-
nunquam etiam oppida expugnabant, ne iis quidem vicis temperau-

τευχον, μηδὲ τῶν ἀγχοῦ τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων κωμοπό-
 λεων φειδόμενοι, παραγενόμενοι καὶ μέχρις αὐτοῦ τοῦ οὔτω
 καλουμένου Βαθίος ῥύακος, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἐν P. 226
 μάρτυσι μεγίστου Θεοδώρου τέμενος ἴδρυνται. πολλοὶ μὲν
 5 γὰρ καὶ ἐφοίτων ἐντεύξεως τοῦ ἁγίου χάριν καθεκίστην·
 ὀπηρῖκα δ' ἡ κυριακὴ παρῆν, πάνδημον οἱ εὐσεβεῖς ἐποιοῦντο
 τὴν πρὸς τὸ ἱερόν τούτου τέμενος ἔλευσιν, παννύχιοι καὶ
 πανημέριοι κύκλω τε καὶ κατὰ τὸν πρόδομον καὶ ὀπισθόδομον
 τοῦ νεῶ προσμένοντες. ἀλλὰ τοσοῦτον ὑπεσχύρισεν ἡ τῶν
 10 Σκυθῶν ἀκάθεκτος ὄρμη, ὡς μηδὲ τὰς πύλας ὑπανοῖξαι τοῦ
 Βυζαντίου τολμᾶν τοὺς εἰς τὸν μάρτυρα φοιτᾶν βουλομένους
 διὰ τὰς ἀθρόας ἐφόδους τῶν Σκυθῶν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ
 εἰς ἡπείρου τῆς ἐσπέρας προσπεσόντα τῷ αὐτοκράτορι δεινά.
 οὐ μέντοι γε οὐδὲ τὰ κατὰ τὴν θύλατταν ἀνέτως εἶχεν, ἀλλὰ B
 15 καὶ λίαν ἐπικινδύνως, τοῦ Τζαχᾶ αὐθις στόλον κτησαμένον
 καὶ τὰ παρὰ θάλατταν ἅπαντα κατατρέχοντος. ἐπὶ τούτοις V. 179
 οὖν ὁ βασιλεὺς ἠνιάτω καὶ ἥσχαλλεν, ἅπανταχόθεν βαλλόμε-
 νος ταῖς φροντίσιν. ἐπειδὴν δ' ἠγγέλη τούτῳ, ὡς ἤδη καὶ
 πλείονα στόλον ἐκ τῶν παραλίων κτησάμενος ὁ Τζαχᾶς καὶ
 20 τὰς ἐπιλοίπους, ὧν προφθάσας κατέσχε νήσων, πορθησας,
 καὶ κατὰ τῶν ἐσπερίων χωρῶν διανοεῖσθαι ἐπικεχείρηκε, καὶ

1. post ἀγχοῦ add. PG ἀγρῶν, om. C. κωμοπόλεων om. G.
 3. τὸ om. G. 5. καὶ om. G. 6. παρῆν C, ἦν PG. 7.
 τούτου C, τοῦτο PG. 8. πρόδρομον P, πρόδομον G. ὀπι-
 σθόδρομον G. 9. lege ὑπερίσχυσε. 12. ἀθρόους G. 14.
 οὐδὲ om. G. 15. κτισσάμενου CG. 16. ἐπει P, ἐπὶ G. 19.
 κτισσάμενος G.

tes, qui urbi regiae adjacent, usque ad locum Bathyn Rhyaca dictum
 progressi; quo loco etiam Theodori, summi martyris, aedes est. multi
 eam adorandi sancti causa frequentabant quotidie; dominicis autem
 diebus tota piorum multitudo ad sacram illius peregrinabatur aedem,
 noctem diemque vel circumcirca vel in vestibulo vel in postica
 templi parte permanentes. tum vero haud sustinendus Scytharum
 impetus in tantum creverat, ut qui martyrem colere vellent, ne
 portas quidem Byzantii aperire auderent propter crebras Scytharum
 incursiones. haec a continente occidentali imperatori adversa contigere.
 nec vero mari res secure habebant, sed in summo versabantur
 discrimine, cum Tzachas, classe rursus parata, totam maritimam oram
 infestaret. his rebus imperator angebatur et dolebat, curarum undique
 quasi telis ictus. cumque nuntiatum esset, Tzacham iam maiore
 classe ex maritimis oris coacta, et reliquis, quas ante ceperat, insulis
 devastatis, etiam ad occidentales regiones animum adiecisse, Scythisque
 missis legatis suasisse, ut Chersonesum occuparent, praeterea

πρὸς τοὺς Σκύθας διαπεμπόμενος συνεβούλευε τὴν Χερρόνησον καταλαβεῖν· οὐ μὴν οὐδὲ τὸ ἐκ τῆς ἐφίας προσεληλυθὸς τῷ αὐτοκράτορι μισθοφορικόν, τῶν Τούρκων φημί, συνεχώρει τὰς πρὸς αὐτὸν σπονδὰς ἀρραγεῖς τηρεῖν, ὑποσχέσει χρησταῖς ὑποσάβωνων, εἰ τὸν αὐτοκράτορα καταλιπόντες αὐτῇ προσχωρήσαιεν, 5
 δηρῶτα τὰς κριδὰς καταλάβοι· ταῦτα γνοὺς ὁ βασιλεὺς, ἐπεὶ τὰ τε κατὰ θάλατταν τὰ τε κατὰ τὴν ἡπειρον λίαν κακῶς αὐτῷ διετίθετο, καὶ ὁ χειμῶν σφοδρῶς ἐπικείμενος τὰς ἐξόδους παντάπασιν ἔκλειεν, ὥστε μηδὲ ὑποζυγοῦσθαι τὰς τῶν οἰκημάτων θύρας διὰ τὸ τῆς χιόνος ἐπιβρωδές, (συνέβη γὰρ τότε ἰο πολλὴν ἐπιφορηθῆναι καὶ ὕσση οὐδεὶς ποῦ πρότερον ἔγνωκεν,) 10
 Ὡς ἐνὸν διὰ γραμμάτων ἀπανταχόθεν ἔσπευδε μισθοφορικὸν μετακαλέσασθαι. τοῦ ἡλίου δὲ τὴν ἑαρινὴν τροπὴν ἀπάρτε καταλαμβάνοντος, ἐπεὶ καὶ ὁ ἐκ τῶν νεφῶν ἀπειλούμενος πόλεμος ὤχετο καὶ ἡ θάλαττα τοῦ θυμοῦ μετεβέβητο, δεῖν ἔλο- 15
 P. 227 γίσατο, ἐκατέρωθεν τῶν ἐναντίων ἐπικειμένων, τὰ κατὰ θάλατταν μᾶλλον καταλαβεῖν, ἵνα ὁμοῦ καὶ τοῖς ναυσιπόροις ἐχθροῖς ῥαδίως ἔχοι ἀντικαθίστασθαι καὶ πρὸς τοὺς ἐξ ἡπείρου ἐδχερῶς μάχεσθαι. παραχρῆμα τοίνυν τὸν καίσαρα Νικηφόρον τὸν Μελισσηνὸν ἀποστείλας μετεκαλεῖτο θῦττον ἢ 20
 λόγος τὴν Αἰνον καταλαβεῖν. ἔφθασε γὰρ διὰ γραμμάτων δηλώσας συλλέξασθαι, ὅπόσους ἂν δυνηθεῖη, οὐκ ἀπὸ τῶν ἡδὴ ἐστρατευμένων, (ἐκείνους γὰρ φθάσας εἰς τὰς πόλεις ἀπαν-

2. ἐκ om. G. 6. δηρῶτα τὰς κριδὰς καταλάβοι om. P, add. CG et in margine P. 8. σφοδρῶς C. 15. μετεβάλλετο G, μετεβάλετο C. 18. ἔχοι C, ἔχη PG. 19. τὸν Νικηφόρον G. 23. ἐκείνοι G.

etiam Turcas, qui ex Oriente imperatori auxilio venerant, magnis pollicitationibus tentasse, ut foedus cum imperatore pactum violarent ad seque, illo deserto, accederent, simulatque copiam pabuli comparasset, — haec igitur postquam imperator audivit, quoniam terra marique res admodum erant afflictatae, hiemeque gravi occulsi plane exitus, ita ut aedium fores ne aperiri quidem possent propter vim nivis, (nam plurima tum delapsa erat et quantam nemo antea vidit,) per litteras, quantum poterat, mercenarios undique milites cogere nitabatur. sole autem ad verni aequinoctii cardinem progresso, ubi et pax a coelo fuit et maris ira deferbuit, optimum factu duxit, hostibus ab utraque parte instantibus, loca maritima petere, quo simul et mari advectis hostibus et qui a continente urgebant, facile obsistere posset. statim igitur Nicephorum Melissenum caesarem missis legatis dicto citius Aenum petere iussit; nam per litteras iam antea ei mandaverat, ut quam plurimos posset milites conscriberet, non

ταγή τῆς ἐσπέρας διέσπειρεν, ἐφ' ᾧ φρουρεῖν τὰ κυριώτερα
 τῶν πολιχνίων,) ἀλλὰ κατὰ μέρος νεολέκτους καταλέγων, ὅπως
 σοι τε ἐκ Βουλγάρων καὶ ὅποσοι τὸν νομίμα βίον εἶλοντο,
 (Βλάχους τούτους ἢ κοινῇ καλεῖν οἶδε διάλεκτος,) καὶ τοὺς
 5 ἄλλοθεν ἐξ ἀπασῶν τῶν χωρῶν ἐρχομένους ἵππεάς τε καὶ
 πεζοὺς. αὐτὸς δὲ τοὺς τοῦ Φλάντρα πεντακοσίους Κελτοὺς
 ἐκ Νικομηδείας μεταπεμψάμενος, μετὰ τῶν συγγενῶν αὐτοῦ
 ἐξεληλυθὼς τῆς Βυζαντίδος, θᾶπτον τὴν Αἶνον καταλαμβάνει.
 καὶ τηνικαῦτα ἐν ἀμφιρύκῳ εἰσελθὼν καὶ παραδραμῶν, τὴν
 10 τοῦ ὄλου ποταμοῦ θέσιν καὶ τὴν ὄλην αὐτοῦ κοίτην κατα-
 σκεψάμενος ἐκατέρωθεν, καὶ διαγνοὺς, ὅποι τὸ στρατιωτικὸν C
 καταθεῖναι βέλτιον, ὑπέστρεψε. καὶ διὰ τῆς νυκτὸς τοὺς λο-
 γάδας συναγαγὼν τοῦ στρατεύματος, τὰ κατὰ τὸν ποταμὸν
 καὶ τὰ τούτου παρ' ἐκάτερα διηγείτο, καὶ ὡς "χρὴ τὴν αὐ-
 15 ριον διαπεράσαντας καὶ ὑμᾶς τὴν ὄλην περιαθρῆσαι πεδιάδα.
 καὶ ἴσως οὐκ ἀδόκιμος ὑμῖν ὃν αὐτὸς ὑποδείξω τόπον φανί-
 ται, οὗ χρὴ τὰς σκηνὰς πῆξασθαι." τοῦτο δὲ πᾶσι συνδόξαν-
 τος, ἀγυζούσης ἡμέρας πρῶτος αὐτὸς τὴν περσῖαν κατέλαβε,
 καὶ οὕτως ἄπαν αὐτῷ συνέπιετο τὸ στρατιωτικόν. καὶ μετὰ
 20 τῶν λογάδων αὐθις κατασκοπήσας τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ V. 180
 καὶ τὴν ὑπερκειμένην πεδιάδα, καὶ τὸν ἀρέσκοντα τόπον αὐ- D
 τῷ ὑποδείξας αὐτοῖς, (ἀγχοῦ δὲ ἦν πολιχνίου τινὸς τοῦ οὐ-

2. lege καταλέγειν. 10. ὄλου: exspectabam Eῦρον. vid. p.
 450 A. κοίτην om. G. 13. κατὰ: καὶ G. 16. ὑπο-
 δείξω ὃν αὐτὸς P, altero ordine G. 17. lege τούτου, ut su-
 pra 153, 17. 228, 8. 323, 10. 18. τὴν add. CG, om. P. 19.
 συνέπιετο αὐτῷ G.

veteranos, quippe quos in praecipuis Occidentis urbibus disposuisset,
 ut praesidio iis essent, sed partim tirones colligeret cum ex Bulgaris
 tum ex nomadibus, quos Blachos vulgari lingua vocare solent, aut si
 qui alii aliunde se offerrent equites peditesque. ipse, arcessitis e
 Nicomedia quingentis illis Gallis equitibus, a Flandriae comite mis-
 sis, una cum necessariis Byzantio egressus, Aenum contendit. ibi
 navem conscendit, et urbem praetervectus, Euri fluvii situm totum-
 que alveum exploravit ab utraque parte, et postquam cognovit, qui
 locus castris metandis aptissimus esset, rediit; dein noctu convocatis
 centurionibus, de flumine et utraque eius ripa exposuit, significavit-
 que cupere se, ut postridie secum ipsi, traiecto fluvio, omnem vise-
 rent campum; fortasse quem monstraturus esset locum, hanc ine-
 ptum castris visum iri. assentientibus cunctis, ipse, simul illuxit, pri-
 mus fluvium traiecit; copiae mox secutae sunt universae. postquam
 una cum centurionibus iterum ripas fluvii et campum imminentem

τωσὶ Χοιρηνοῦς ἄγγωρῶς ἐπονομαζομένον, ἐξ ἑνὸς μὲν μέρους ἔχοντος τὸν ποταμὸν, ἐξ ἑτέρου δὲ βαλτωδῆς ὄν,) ἐπεὶ ἱκανὸν ὀχύρωμα καὶ πᾶσι ὁμοῦ τοῖς στρατιώταις ἐφαίνετο, θῦτον τάφρον διορύξας, ἅπαν ἐκεῖ τὸ στράτευμα κατατίθησιν. αὐτὸς δὲ αὐθις μεθ' ἱκανῶν πελταστῶν πρὸς τὴν Αἶνον ἐπά- 5
νεισιν, ἐφ' ἧ τὰς τῶν Σκυθῶν ὁρμὰς ἐς ἡμᾶς ἐκείθεν ἐρχο-
μένων ἀναστέλλειν.

4. Πυθόμενοι δὲ οἱ κατὰ τὴν γενομένην εἰς Χοιρηνοῦς ταφροῖαν ἀμυθῆτων Σκυθικῶν στρατευμάτων ἔλευσιν, δηλοῦσι περὶ τούτων τῷ αὐτοκράτορι περὶ τὴν Αἶνον ἔτι ἐνδιατρίβον- 10
P. 228 τι. ὁ δὲ παραχρῆμα ἐν ἀμφιρύνῳ πλοίῳ εἰσελθὼν καὶ παρ-
πλεύσας, τὸν ποταμὸν διὰ τοῦ στομίου διελθὼν, ἠνώθη μετὰ
παντὸς τοῦ στρατεύματος. τὰς δὲ ἰδίαις ὄρῳν δυνάμεις μηδὲ
τὸ πολλοστημόριον τοῦ Σκυθικοῦ σωζούσας στρατεύματος, ἐν
ἀιμηχανίᾳ καὶ φόβῳ ἦν, μὴ ἔχων τὸν ἐπαρήγοντα κατὰ ἄνθρω- 15
πον. οὐκ ἀνέπιπτε δὲ ὄμως, οὐδὲ ἐμαλακίζετο, ἀλλὰ πολλοὺς
τοὺς παρ' ἑαυτῷ κυμαιομένους εἶχε λογισμούς. μετὰ γοῦν
τετάρτην ἡμέραν ἐκ τοῦ ἑτέρου μέρους πόρρωθεν ὄρᾳ Κομα-
νικὸν στράτευμα, ὡσεὶ τεσσαράκοντα χιλιάδας, ἐπικαταλαμ-
B βάνον ἦδη. σκεψάμενος δὲ μὴ καὶ αὐτοὶ τοῖς Σκύθαις προσ- 20
τεθέντες· δεινὸν τὸν κατ' αὐτοῦ ποιήσονται πόλεμον, (καὶ

2. lege ἔχων. 3. ὁμοῦ add. C, om. PG. 6. τὰ τῶν Σκυ-
θῶν πλήθῃ G. 10. malim τούτου. περὶ om. PG. add. C.
11. παραπλεύσας G, περιπλεύσας P. 12. διὰ τοῦ στομίου
om. G. 16. ἄλλως CG. 18. Κομανικῶν G hic et infra.
20. σκεψάμενος : δεδιώς A. δὲ : lege γάρ. 21. τὸν om.
CG., ποιήσονται A.

lustravit, locumque castris delectum ostendit, (prope aberat ab op-
pidulo, quod Choereni indigenis appellatur, una ex parte fluvio,
altera palude munitus,) quoniam omnibus simul ducibus satis firma
munitio videbatur, fossa quam primum ducta, totum illic exercitum
collocat. ipse cum peltastarum numero idoneo Aenum revertitur, ut
Scytharum ab ista parte invadentium impetus reprimeret.

4. Sed qui in castris ad Choerenos erant, cum innumerabilia
Scytharum agmina appropinquare comperissent, id imperatori nun-
tiant, Aeni adhuc commoranti. is statim navigium conscendit, et ma-
ritimam praetervectus oram fluviumque per ostia ingressus, ad castra
suorum pervenit. quos cum ne minimae quidem parti Scytharum
pares sensisset, consilii inops erat et timore affligebatur, quoniam
non habebat, qui sibi subveniret, quantum homines prospicere pos-
sunt. neque tamen animo concidit ignavumque se praestitit, sed
multa secum cogitationum aestuolvebat. quarto abhinc die ex al-
tera parte procul vidit Comanorum exercitum quadraginta fere mil-

οὐδὲν ἄλλο ἐντεῦθεν τὸ ἐλπίζομενον ἢ πανωλεθρία,) δεῖν ἐλογίσατο ὑποποιήσασθαι αὐτούς· καὶ γὰρ προέφθη τούτους μετακαλέσασθαι. τοῦ δὲ Κομανικοῦ στρατεύματος πολλοὶ μὲν καὶ ἄλλοι ἡγεμόνες κατέστησαν, προαγοὶ δὲ πάντων ὁ Τογορτάκ, ὁ Μανιάκ καὶ ἕτεροι ἄνδρες μαχιμώτατοι. τὴν δὲ πληθύν τῶν ἐπικαταλαμβανόντων ἤδη Κομάνων ὄρων, ἐδέδειξε, τὸ εὐάγωνον πάσαι γινώσκων τῆς αὐτῶν γνώμης, μὴ οἱ σύμμαχοι ἐχθροὶ καὶ πολέμιοι γεγονότες μεγίστην βλάβην αὐτῶν προξενίσειαν. ἀσφαλέστερον δὲ λογισάμενος ἐκείθεν ἀπάραντα μετὰ τοῦ ὀπλιτικοῦ παντὸς διαπερᾶσαι αὐτοὺς τὸν ποταμόν, δεῖν ἐλογίσατο πρότερον τοὺς ἡγεμόνας τῶν Κομάνων μετακαλέσασθαι. οἱ δὲ παραχρῆμα προσέρχονται τῷ βασιλεῖ, καὶ αὐτὸς ὁ Μανιάκ, κἂν ὀψιαίτερον τῶν ἄλλων, πρότερον ἀναβαλλόμενος. δαυιλῆ τοίνυν τράπεζαν αὐτοῖς παρατεθῆναι τοῖς ὀμοποιοῖς ἐπέταξε. καλῶς οὖν εὐωχηθέντας μετὰ ταῦτα φιλοφρονησάμενος αὐτούς καὶ παντοίῳ δωρεῶν ἀξιώσας, ὄρκον καὶ ὀμῆρους ἐξ αὐτῶν ἤτειτο, ὑποπτέυων τὸ τῆς αὐτῶν γνώμης εὐεξαπάτητον. οἱ δὲ ἐτόίμως τὸ προσταχθὲν ἐπλήρουν τὰς πίστει παρασχόμενοι, αἰτησάμενοι παραχωρηθῆναι τὸν μετὰ τῶν Πατζινακῶν πόλεμον συνάψασθαι ἐπὶ τρισὶν ἡμέραις· καὶ εἰ τὴν νίκην αὐ-

1. ἡ G. 4. προαγωγοὶ CG. Τογορτάς CG. 8. γεγονότες καὶ πολέμιοι G. 9. lege προξενήσειαν. 12. μετακαλέσασθαι C, μετακαλέσεισθαι PG. 15. ἔταξε A. εὐωχηθέντας μετὰ ταῦτα om. A. 18. ὁ A. 19. τὰς πίστει παρασχόμενοι om. A. 20. Πατζινακῶν : Σκυθῶν A.

lium iam adventantem. nempe veritus, ne et ipsi, Scythis coniuncti, exitiosum Romanis bellum inferrent, (nec sane quidquam nisi inter necio hinc exspectari poterat,) eos sibi conciliandos statuerat; nam ipse eos arcessiverat. duces Comanorum erant cum multi alii, tum primi omnium Togortac, Maniac ceterique viri fortissimi. multitudine vero adventantium iam Comanorum conspecta, cum, quam mobili essent animo, dudum nosset, veritus est, ne ex sociis hostes atque adversarii facti, maximam sibi cladem inferrent. itaque cum tutius arbitraretur, hinc cum exercitu toto reversum fluvium rursus traicere, tamen prius duces Comanorum arcessendos statuit. qui continuo ad imperatorem se contulerunt, ipse etiam Maniac, licet serius reliquis, ut qui initio colloquium detrectasset. magnificum iis convivium parari iussit, lauteque epulatos ubi benigne salutavit ac variis ornavit muneribus, iusiurandum et obsides poposcit, fraudulentiam eorum suspicatus. libenter, quod iussit sunt, faciunt, fideque data, petunt, ut sibi cum Patzinacis configere tribus diebus liceret; quodsi deus

τοῖς δοίῃ ὁ θεός, διχῆ τὴν ἐπιλαχούσαν αὐτοῖς ἅπασαν λείαν
 διελόντας, θύτερον μέρος ἀφορίσαι τῷ βασιλεῖ ὑπισχνούντο.
 ὁ δὲ οὐκ ἐπὶ τρισὶ μόναις ἡμέραις, ἀλλ' ἐπὶ ὄλαις δέκα με-
 τελεύσεσθαι τοὺς Σκύθας κατὰ τὸ αὐτοῖς βουλευτὸν ἄδειαν
 V. 181 ἐδεδώκει, καὶ τὴν ἐκείθεν ἅπασαν ἀφαιρεθησομένην λείαν, 5
 P. 229 εἰ γε τέως τὴν νύκην αὐτοῖς παράσχοι θεός, ἀποχαρισιάμενος.
 ἦσαν μὲν οὖν ἐπὶ ταύτῳ τέως μένοντα τὰ Σκυδικὰ καὶ Κο-
 μάνων στρατεύματα, τῶν Κομάνων δι' ἀκροβολισμῶν πειρω-
 μένων τῆς Σκυδικῆς στρατιᾶς. τριῶν δὲ ἡμερῶν οὐπω διελ-
 θουσῶν, μεταπεμψάμενος ὁ βασιλεὺς τὸν Ἀντίοχον, (ἀνὴρ δὲ 10
 οὗτος τῶν εὐγενῶν καὶ δραστηριότητι γνώμης τῶν πολλῶν
 διαφέρων,) ἐπισκήπτει αὐτῷ γέφυραν κατασκευάσαι. θᾶττον
 δὲ διὰ πλοίων ἐπέλευθέντων μακροτάτοις ξύλοις κατασκευα-
 σθείσης γεφύρας, μεταπεμψάμενος τόν τε πρωτοστράτορα Μι-
 χαῆλ τὸν Δούκαν καὶ γυναικάδελφον αὐτοῦ, καὶ τὸν ἴδιον 15
 B ἀδελφὸν Ἀδριανὸν καὶ μέγαν δομέστικον, παρεκλεύσατο
 παρὰ τῷ χεῖλει τοῦ ποταμοῦ ἐστάναι καὶ μὴ συγχωρεῖν συμ-
 μίγδην διαπερᾶν πεζούς τε καὶ ἵππότητας, ἀλλὰ τοὺς πεζοὺς
 τῶν ἵππέων πρότερον διακρινομένους καὶ τὰς ἀμάξας μετὰ
 τῶν σκευῶν καὶ τὰς φορτωγὰς ἡμιόνους. διαπερασάντων 20
 οὖν τῶν πεζῶν, δεδιώς τὰς Σκυθῶν καὶ Κομάνων δυνάμεις
 καὶ τὰς λιθραίας τούτων ὑποπτέων ἐφόδους, θᾶττον ἢ λό-

1. δῶν αὐτοῖς G. 4. βουλευτὸν A, βουλευτὸν PG. 5. ἀφαι-
 ρεθησομένους CG. 6. ὁ θεός PG, θεός C. 11. δραστηριώ-
 τatos CG. γνώμη G. 14. καὶ Μιχαῆλ G. 16. Ἀδρια-
 νὸν C, Ἀδριανὸν PG.

victoriam sibi cohaereret, praeda omni bifariam divisa, alteram par-
 tem imperatori se reddituros. imperator non tribus solum, sed de-
 cem integris diebus Scythas, utcumque vellet, vexandi potestatem
 fecit, et quam capturi essent praedam, victoriam deo annuente, eam
 sibi concessit universam. ceterum Scytharum et Comanorum exercitus
 loco non movebatur, Comanis iaculando Scythicas copias lacescenti-
 bus. triduum nondum abierat, cum imperator accessit Antiochum,
 viam nobilem et stremitate animi plerisque antecellentem, pontem
 edificare iussit. ponti ubi celeriter navigis per longissimas trabes
 coniectis factus est, Michaellem Ducam protostratorem, uxoris fratrem,
 suumque fratrem Adrianum, magnam domesticum, accessit, iisque man-
 davit, ut ad ripam fluvii consisterent, neve sinerent promiscue equites
 peditesque transire, sed pedites prius ab equitibus segregatos, et plau-
 stra cum sarcinis mulosque clitellarios. transgressis igitur pediti-
 bus, Scytharum et Comanorum copias metuens eorumque clandestinas
 incursiones suspectans, fossam summa celeritate duxit, intra quam

γος τάφρον πεποιηκώς, ἐντὸς τούτου εἰσήγαγεν ἅπαντας, εἶτα
 καὶ τοὺς ἰππότας παρεκελεύσατο διαπερᾶν. καὶ αὐτὸς δὲ
 παρὰ τῆ χειλέι τοῦ ποταμοῦ ἰστάμενος τοὺς διαπερᾶντας C
 εἶωρα. ὁ δὲ Μελισσηνὸς καθ' ἣν φθάσας ἐδέξατο γραφὴν τοῦ
 5 αὐτοκράτορος πεποιηκώς καὶ συλλέξας δυνάμεις ἅπανταχόθεν,
 ἀπὸ δὲ τῶν ἐγγύς καὶ πεζοὺς ἐξελάσας ἐπιστάξαντας ἐν ἀμά-
 ξαις ὑπὸ βοῶν ἐλκομέναις τὰς ἰδίας σκευὰς καὶ τὰ πρὸς
 χρεῖαν ἅπαντα, σπουδαίως πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ἐξέπεμψεν.
 οἱ δὲ φθάσαντες ἤδη ἐκ διαστήματος, καθύσον ὀφθαλμὸς
 10 ἐξικνεῖται περιαθρεῖν τὸ ὄρώμενον, ἀποσπὰς τῶν Σκυθῶν ἐδό-
 κει τοῖς πλείστοις κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος ἴναί. ἤδη δὲ καί
 τις τεταρροκῶς καὶ τῆ δακτύλῃ ὑποδεικνύς τῷ αὐτοκράτορι,
 Σκύθας διενίστατο εἶναι. ὁ δ' ἀληθὲς τὸ εἶηδὲν οἴηθεις καὶ D
 πρὸς τοσοῦτους μὴ ἐξισχύων, ἐν ἀμηχανίᾳ κωδιστήκει. με-
 15 ταπεμψάμενος οὖν τὸν Ῥοδομηρὸν τηρικᾶντα, (ἀνὴρ δὲ οὗτος
 ἐκ Βουλγάρων ὁρμώμενος ἐγγενὴς καὶ μητρόθεν συγγενὴς τῆς
 Ἀγούστης καὶ μητρὸς ἡμετέρας,) τοῦτον ἀποστείλας ἐπέ-
 σκηψε κατασκοπῆσαι τοὺς ἐρχομένους. ὁ δὲ τάχῃ τὸ κελυ- P. 230
 σθὲν διηρυκῶς, ὑποστρέψας τοὺς ἐκ τοῦ Μελισσηνοῦ πεμ-
 20 φθέντας εἶναι ἔλεγεν. ὁ δὲ γε αὐτοκράτωρ περιχαρῆς γεγρονῶς
 καὶ μικρὸν ἐγκαρτερήσας φθασάντων, διαπερᾶν αὖν αὐτοῖς, καὶ

1. εἶτα om. CG. 6. lege ἀπό τε. τὸν P. lege ἐπιστά-
 ξαντας. ἐπιστάξαντας — αὐτοκράτορα om. CG. 7. σκευὰς,
 καὶ τὰ πρὸς χρεῖαν ἅπαντα σπουδαίως libri. interpunctionem
 mutavi. 10. ἀποσποράς CG. lege ἀποσπάδας. vid. 209, 19.
 δὲ τῶν G. 11. τοὺς πλείστους G. 16. τῆς Ἀγούστης P in
 margine, αὐτῆς PG. 17. ἐπέσκηψε P in margine, ἐπεμψε PG.
 19. Μελισσηνοῦ C.

omnes collocavit; dein equites quoque traicere iussit. ipse in ripa
 fluvii traicentibus lustrabat. Melisenus autem secundum mandata,
 quae ab imperatore per litteras antea acceperat, cum copiis undique
 collegisset, et ex vicinia pedites abduxisset, qui plaustris, a bubus
 fractis, impedimenta atque ad victum necessaria omnia apportarent,
 eos diligenter ad imperatorem miserat. qui cum tantum accessissent,
 quantum oculi prospicere possunt, Scytharum pars plerisque in im-
 peratorem invehi videbatur; atque erat etiam, qui digito advertan-
 tes commonstrans, quovis pignore eos Scythas esse contenderet. quod
 eum imperator pro certo haberet, neque tantae multitudini par es-
 set, consilii inopia laboravit. itaque Rodomerum, nobilem hominem
 ex Bulgaris oriundum et materno genere ipsi Augustae matri mense
 propinquum, exploratum misit, quiaam isti essent. is celeriter re
 perfecta, redux missos a Meliseno esse dixit. summo inde affectus

παραχρημα τὴν γενομένην ταφρείαν ἐπιπλέον ἐπανξήσας, ἤνωσε
 τούτους μετὰ τοῦ λοιποῦ στρατεύματος. οἱ δὲ Κομάνοι παρα-
 χρημα τὴν τάφρον καταλαμβάνουσι, ὅθεν ὁ βασιλεὺς μετὰ τοῦ
 ὀπλιτικοῦ παντός ἀπάραις διεπέρασεν, αὐτοῦ που κατασκηνώσαν-
 τες. τῇ γοῦν μετ' αὐτὴν ἐκεῖθεν ἀπάραις ὁ αὐτοκράτωρ, κατα- 5
 Β λαμβάνειν ἔμελλε τὸν κάτωθεν τοῦ ποταμοῦ πόρον τοῦ Φιλοκά-
 V. 182 λου ἐγγχωρίως καλούμενον· ἱκανοὺς δὲ τῶν Σκυθῶν ἐντυχῶν
 καὶ τηρικαῦτα προσβαλὼν αὐτοῖς, καρτερόν συνῆψε πόλεμον.
 καὶ κτείνονται μὲν ὅν ἐν τῷ μάχεσθαι ἐξ ἐκατέρων πολλοί·
 ὅμως δὲ τὴν νικῶσαν εἶχεν ὁ βασιλεὺς, ἠττήσας τοὺς Σκύθας 10
 κατὰ κράτος. οὕτω γοῦν τῆς μάχης διαλυθείσης καὶ τῶν
 στρατευμάτων διακριθέντων πρὸς τὰς οἰκείας παρεμβολάς,
 αὐτοῦ που τὸ Ῥωμαϊκὸν προσέμεινε στράτευμα δι' ὅλης τῆς
 τότε νυκτός. ἀνγαζούσης δὲ τῆς ἡμέρας ἐκεῖθεν ἀπάραιτες,
 καταλαμβάνουσι τόπον τινα καλούμενον τοῦ Λεβούνη· βου- 15
 C νός δὲ τῆς πεδιάδος ὑπερκείμενος. ἄνεισι μὲν οὖν ἐκάσθε ὁ
 αὐτοκράτωρ. ἐπεὶ δὲ μὴ τὸ πᾶν τοῦ στρατεύματος ὁ ὑπερ-
 κείμενος ἐχώρει τόπος, περὶ τοὺς πρόποδας αὐτοῦ διώρυχα
 ποιήσας καὶ τάφρον ἀποχωρῶσαν τῷ παντὶ στρατεύματι, ἐκεῖ
 τούτους κατατίθησι. πρόσσεισι δὲ τηρικαῦτα τῷ αὐτοκράτορι 20
 αὐθις αὐτόμολος ὁ Νεάντζης καὶ σὺν αὐτῷ ὀλίγοι Σκύθαι.
 ὃν θεασάμενος ὁ βασιλεὺς καὶ τῆς προτέρως αὐτοῦ ἀγνωμο-

1. γεγεννημένην G. 4. διεπέρασεν CG, διεπέρασαν P. 9.
 καὶ add. A. οὖν add. C. ἐκατέρων τῶν στρατευμάτων A.
 10. ὅμως: τέως A. 12. τὰς om. G. 13. τῆς om. G. 22.
 αὐτοῦ add. AG.

gaudio imperator, ubi advenientes paulisper praestolatus est, fluvium
 cum iis traiecit, vallique circuitu celeriter aucto, reliquo exercitui re-
 centes copias adiunxit. Comani autem in eum extemplo locum, unde
 imperator toto exercitu traiecerat, accesserunt ibique castra posue-
 runt. postridie imperator inde movens ad vadum fluvii inferius,
 quod Philocali indigenae appellant, cum in Scytharum copias haud
 exiguas incidisset, acrem commisit pugnam. licet multi utrimque oc-
 cubuissent, palmam tamen imperator reportavit, Scythis funditus vic-
 tis. tali modo pugna finita et exercitibus ad castra reversis, ibidem
 Romani pernoctarunt; sole orto inde profecti, ad locum Lebune no-
 minatum pervenerunt. collis est planitiei imminens. eum imperator
 conscendit. quoniam vero exercitui toti capiendo collis non erat,
 ad radices eius fossam duxit vallumque idoneum, ibique copias col-
 locavit. eo tempore Neantzes transfuga imperatorem rursus adiit pau-
 cis cum Scythis. quem conspicatus imperator, prioris perfidiae eum

σύνης ἀναμνήσας καὶ ἄλλ' ἅττα προσθέμενος, ἔμφρουρον αὐτὸν μετὰ τῶν ἄλλων καὶ σιδηρόδετον εἶχεν.

5. Οὕτω μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς. οἱ δέ γε Σκυθαὶ κατὰ D τὸν ῥύακα τοῦ καλουμένου Μαυροποτάμου κείμενοι ὑπεποιθοῦντο λαθραίως τοὺς Κομάνους, συμμάχους προσκαλούμενοι. ἄλλ' οὐδὲ πρὸς τὸν βασιλέα πέμποντες ἤρέμουν, τὰ περὶ εἰρήνης ἐρωτῶντες. ὁ δὲ τοῦ δολεροῦ τῆς γνώμης αὐτῶν στοχαζόμενος, προσηκούσας καὶ τὰς ἀποκρίσεις αὐτοῖς ἐπεποίητο, ἀπαιρωεῖν ἐθέλων τοὺς αὐτῶν λογισμούς, εἴ που καὶ τὸ ἐκ τῆς 10 Ῥώμης προσδοκώμενον μισθοφορικὸν καταλάβοι. οἱ δὲ Κομάνοι ἀμφιβόλους ἔχοντες τὰς τῶν Πατζινακῶν ὑποσχέσεις, οὐ πάνυ τι αὐτοῖς προσετίθεντο, ἄλλ' ἐσπέρας μνηνοῦσι τῷ βασιλεῖ. “μέχρι πόσον τὴν μάχην ἀναβαλλώμεθα; ἴσθι τοίνυν, ὡς ἐπὶ πλεόν οὐκ ἐγκατερήσομεν, ἀλλ' ἡλίου ἀνατέλ- 15 λοντος λύκου ἢ ἀρνίου κρέας ἐδόμεθα.” ταῦτα ὁ βασιλεὺς P. 231 ἀκούσας καὶ τὸ δῆθ' οὗ τῶν Κομάνων γνώμης διαγνοὺς, οὐκέτι ἐν ἀναβολαῖς τοῦ μάχεσθαι ἦν. ἀλλὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην κρίσιν τοῦ πολέμου δημοτελεῖ θέμενος, ἐκείνοις μὲν κατὰ τὴν ἐπιούσαν τὸν μετὰ τῶν Σκυθῶν ὑπέσχετο πόλεμον, αὐτὸς 20 δὲ παραχρῆμα μετακαλεσάμενος τοὺς ἡγεμόνας καὶ πεντηκον-

1. καὶ add. CG. 2. σιδηρόδετον A, σιδηροδέτην PG. 4. τὸν om. G. 6. ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν βασιλέα ἐπεμπον A. ἤρέμουν πέμποντες G. τὰ om. G. 7. τὸ δολερόν αὐτῶν στοχαζόμενος A. 8. προσηκούσας ἐποιήσατο τὰς ἀποκρίσεις A. 11. ἀμμιβόλως A. τὰς om. G, τὰς μετὰ τῶν A. 13. ἀναβαλλώμεθα G. 14. ἐπιπλέον A. 15. ἀρνείου C. 16. ἀκούσας ὁ βασιλεὺς A. καὶ om. G. 20. τοὺς ἡγεμόνας C, ἡγεμόνας P, τοὺς ἡγεμόνας μετακαλεσάμενος G.

admonuit, aliisque quibusdam exprobratis, in vincula una cum ceteris coniecit.

5. Atque haec quidem imperator; Scythae autem ad ripas Mauropotami, qui dicitur, subsidentes, Comanos clam aggrediebantur inque societatem vocabant; iidem tamen missis ad imperatorem legatis pacem petere non desistebant. hic cum dolosa eorum consilia perspiceret, responsa eiusmodi dedit, quibus animos eorum suspenderet, quoad, quos Roma exspectabat mercenarios milites, advenirent. Comani autem, cum ambiguae Patzinacarum promissiones essent, nequaquam in partes eorum transierunt, sed vespere haec imperatori significarunt: “quo usque pugnam differamus? scito, diutius nos exspectaturos non esse; sed oriente sole aut lupi carnem aut agni comedemus.” quibus auditis imperator, cum promptum Comanorum animum perspiceret, proelium diutius non distulit; sed armis plane decernendum ratus, illis proximo die cum Scythis conficturum se esse

τάχως καὶ λοιπὸν προσέταξε διὰ παντὸς τοῦ φοροῦ δι-
 κηροκεῦσαι τὸν ἐς τὴν αὐριον ταμειοθῆντα πόλεμον. ἀλλὰ
 καὶ τοιαῦτα ἐσκέπτετο, ἐδεδίει ὅμως τὰ ἄπειρα κλήθη τῶν
 Β Παιζινακῶν καὶ Κομάνων, ὑποπτεύων τὴν ἄμφοτέρων σύμ-
 βασιν. ταῦτα γοῦν διασκοπούμενος τοῦ βασιλέως, κατέλαβον 5
 πρὸς αὐτὸν τῶν ὀρεινοτέρων μερῶν ἄνδρες τολμηταὶ καὶ
 Ἀρειμάνιοι αὐτόμολοι πρὸς συνασπισμὸν αὐτοῦ, εἰς χιλιάδας
 ποσούμενοι πέντε. ἐπεὶ δ' ἀναβολὴν ἔτι τὰ τῆς μάχης οὐκ
 εἶχε, θεὸν ἀργὸν ἐπεκαλεῖτο. δύνοντας δὲ τοῦ ἡλίου, πρῶ-
 τος αὐτὸς κατήρχε τῆς πρὸς θεὸν παρακλήσεως, λαμπρὰν τε 10
 δαδουχίαν ποιούμενος καὶ προσήκοντας ὕμνους ᾄδων αὐτῷ.
 οὐ μὴν οὐδὲ τὸ ἅπαν φοροῦτον ἡρεμεῖν συνεχώρει, ἀλλὰ τὰ
 αὐτὰ ἐκάστη μὲν τῶν συνετωτέρων πράττειν συνεβούλευε,
 V. 183 τοῖς δὲ ἀγροικότεροις ἐπέσκηπτε. τηνικαῦτα γοῦν τὸν μὲν ἡλιον
 ἦν ὄραϊν τοῦ ὀρίζοντος δύνοντα, τὸν δὲ ἀέρα πεφωτισμένον, 15
 οὐχ ἐνὸς ὥσπερ ἡλίον λάμποντος, ἀλλὰ καὶ πολλῶν ἄλλων
 ἀστέρων λαμπρὰν τὴν φαῦσιν παρεχομένων. ἅπαντες γὰρ
 τοῖς ἰδίοις δόρασι πῆξαντες λαμπάδας καὶ κηρούς, ὡς ἕκαστος
 δυνάμεως εἶχεν, ἀνῆψαν. αἱ δὲ γε παρὰ τοῦ στρατεύματος
 ἀναπεμπόμεναι φωναὶ μέχρις οἴμαι τῶν οὐρανίων ἀντίγων 20

1. διακηρυκτεῦσαι P, recte CA. 2. ταμειοθῆντα om. A. 6.
 τολμηταὶ PG, recte C. 7. ἀρειμάνιοι G. 11. ποιησάμε-
 νος G. 12. ἀλλὰ τὰ αὐτὰ πάντας πράττειν βούλευε. τὸν δὲ
 ἡλιον ἦν ὄραϊν τοῦ ὀρίζοντος ἤδη δύνοντα· τὸν δὲ αυτοκράτο-
 ρα θεόμενον πανσιρατὶ καὶ οὐχ ἐνὸς ἦρχετο λειπόντος, ἀλλὰ
 πάντων λαμπρὰν τὴν δέησιν παρεχομένων A. 15. ἦν om. G.
 18. τοῖς om. G. πῆξαντες add. A. 19. δυνάμενος εἶχε P,
 εἶχε δυνάμεως G, δυνάμεως εἶχεν A. ἀνῆψαν A, ἀνῆψεν PG.

promisit. ipse convocatis statim centurionibus ceterisque ordinum
 ductoribus mandavit, ut per castra universa proelium in postero
 diem indicerent. verum enim vero licet haec ita constituisset, tamen
 innumeram Patzinascarum Comanorumque multitudinem reputans me-
 tuebat, ne utriusque arma coniungerent. haec cum imperator animo ver-
 sabat, advenerunt ad eum montanarum regionum incolae bellicosi ac
 forte, numero quique fere millia, qui operam ultro suam offerebant.
 cumque procrastinare proelium diutius non posset, dei opem imploratu-
 rus, occidente sole precationem praeivit pompa facibus ardentibus hy-
 mnorumque cantu; nec universum exercitum quiescere passus est, sed
 prudentioribus, ut idem facerent, suavit, agrestioribus praecepit. ibi tum,
 etsi sol occiderat, aerem cerneret illustratum, non unius quasi solis
 lumine, sed innumeris aliis sideribus lucem fundentibus. omnes enim
 milites faces candelasque cereas, pro eo ut cuiusque facultates fere-

ἔφθανον, μᾶλλον δέ, εἰ χρὴ τᾶληθές εἰπεῖν, εἰς αὐτόν τὸν
 δεσπότην θεὸν ἀνεφέροντε. ἐκ τούτου δ' οἶμαι τεκμαιρεσθαι
 χρὴ τὴν τοῦ βασιλείως εὐσέβειαν, ὡς ἄρα τὰς πρὸς ἐχθρούς D
 προσβολὰς οὐκ ἐδόκει ποιεῖν ἄνευ τῆς ἐκεῖθεν ἐπαρωγῆς. οὐ
 5 γὰρ ἐν ἀνδρείῳ καὶ ἔκποις καὶ στρατηγικαῖς μηχαναῖς καὶ
 οὗτος ἐθάρρει, ἀλλὰ τὸ πᾶν τῇ ἄνω ῥοπῇ ἐδίδου. καὶ ταῦτα
 μὲν μέχρι μέσης ἐτελεῖτο νυκτός· μικρὸν δὲ τοῦ λοιποῦ τὸ
 σῶμα διαναπαύσας, ἀνέθηκε τοῦ ὕπνου, καὶ τοὺς ψιλοὺς τῶν
 στρατιωτῶν ὠπλιζε καρτερῶς, ἔστιν οὐ καὶ τινὰς ἀμφία καὶ P. 232
 10 περικεφαλαίως ἐκ σηρικῶν πέπλων ὁμοχρόων κατασκευάσας
 περιέβαλεν, ἐπεὶ μὴ ἀπέχρη τούτῳ πρὸς πάντας ὁ σίδηρος.
 ἡμέρας δὲ ὑπάρει διαγελώσης, καρτερῶς ὀπλισάμενος τῆς
 φάραγγος ἔξεισι, τὸ ἐνυάλιον ἤχῃσαι κελεύσας. καὶ κάτωθεν
 τοῦ λεγομένου Λεβουνίου (τόπος δὲ οὗτος * * *) τὸ στρα-
 15 τευμα διελὼν, τὰς φάλαγγας ἰλαδὸν ἴστησιν. αὐτὸς δὲ ὁ αὐ-
 τοκράτωρ προμετώπιος ἴστατο, δριμύ μένος πνέων. τοῦ μέ-
 τοι δεξιῶ καὶ εὐωνύμου μέρους καὶ κέρως ὁ Παλαιολόγος
 Γεώργιος καὶ Κωνσταντῖνος κατῆρχον ὁ Δαλασσηνός. ἐξ
 ὑπερδεξιῶν δὲ τῶν Κομάνων ὁ Μοναστραῖς ὀπλισάμενος μετὰ B
 20 τῶν ὑπ' αὐτὸν ἴστατο· ἤδη γὰρ κάκεινοι τὰς Ῥωμαϊκὰς φά-
 λαγγας καθιστῶντα τὸν αὐτοκράτορα ὀρῶντες, τὰς σφῶν ὠπλι-
 ζον δυνάμεις, καὶ κατὰ τὸ δοκοῦν πολέμου διετύπων σχῆμα·

2. θεὸν τὸν δεσπότην G. 13. φάραγγος PG in margine, φά-
 λαγγος PGA. 14. καλουμένου C. 18. ὁ Δαλασσηνός κα-
 τῆρχον G, Δαλασσηνός C. 21. ὀρῶντες τὸν αὐτοκράτορα A.

bant, summis hastis fixas accenderant. preces autem, ab exercitu
 sursum missae, ad coeli, arbitror, verticem vel, ut verius dicam, ad
 ipsum deum penetrarunt. atque hinc meo quidem iudicio probari
 potest imperatoris religio, quod hostes sine divino auxilio aggredi
 noluit. non enim in viris ille, non in equis, non in machinis belli-
 cis fiduciam collocabat, sed in divino numine omnem spem positam
 habebat. haec igitur usque ad mediam acta sunt noctem. dein
 postquam paullulum quietis cepit, surrexit levemque armaturam gra-
 vioribus instruxit armis; nonnullis etiam, quoniam ferrum non sup-
 petebat, thoracem et galeam, ex sericis eiusdem coloris confecta,
 induit. prima luce armatus, postquam signum tuba dari iussit, e
 vallo procedit; et infra Lebunium, quod dicitur, (locus hic est * * *)
 diviso exercitu, turmatim milites constituit. ipse in fronte aciei sta-
 bat imperator, Martem spirans; dextro laevoque cornibus Palaeologus
 Georgius et Constantinus Dalassenus praeerant. a dextra Comanorum
 Monastras cum suis in armis stabat: siquidem Comani imperatorem
 ordines explicantem conspicati, suas itidem copias armarant et arbi-

ἔξ εὐωνύμου δὲ τούτων ὁ Οὐζᾶς καλούμενος, τὸ δὲ γε πρὸς
 δύσιν ὄρων, ὁ Οὐμπερτόπουλος μετὰ τῶν Κελτῶν. οὗτω
 γοῦν ὁ αὐτοκράτωρ ταῖς φάλαγξι πυργώσας οἶον τὸ στρα-
 τευμα καὶ ταῖς ἴλαις περισφίγξας, τὴν ἐνυάλιον αὐθις ἐκέ-
 λευσεν ἠχῆσαι σύλπιγγα. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι δεδιότες τὸ ἀπει- 5
 ροπληθῆς τῶν Σκυθῶν καὶ τὰς ἀμυθῆτους ἀρμαμάξας, τειχῶν
 C ὡσπερ παρεχομένης αὐτοῖς χρεῖαν, τὸν ὄλων κύριον εἰς ἔλεον
 μᾶ φωνῆ ἐπικαλεσάμενοι, ὅλας ἡρίας χαλάσαντες τὴν μετὰ τῶν
 Σκυθῶν μάχην ἐπέσπευδον, τοῦ αὐτοκράτορος ἀπάντων προκύ-
 ροιθεν θέοντος. μνηροειδοῦς δὲ τῆς παρατάξεως γεγονυῖας, ἐν 10
 ταῦτῳ καὶ ὡσπερ ἔξ ἐνὸς συνθήματος καντὸς τοῦ στρατοῦ καὶ
 αὐτῶν δὴ τῶν Κομάνων τὴν κατ' αὐτῶν ποιησαμένων ὁρμήν,
 στοχασάμενος τοῦ μέλλοντος Σκύθης τις τῶν ἐκκρίτων ἡγεμῶν
 τηρικαῦτα καθεστώς, προηρηπάκει τὴν σωτηρίαν, καὶ ὀλίγους
 συμπααραλαβῶν πρόσσεισι τοῖς Κομάνοις ὡς ὁμογλώττοις. κἄν 15
 γὰρ κατὰ τῶν Σκυθῶν ἐκθύμως καὶ οὗτοι ἐμάχοιτο, ἀλλὰ θαρ-
 ρήσας μᾶλλον ἢ τοῖς Ῥωμαίοις, αὐτοῖς προσεληλύθει, ἐφ' ᾧ
 D μεσίταις τούτοις πρὸς τὸν αὐτοκράτορα χρήσασθαι. τοῦτο ὁ αὐ-
 τοκράτωρ θεασάμενος, καὶ πτοηθεὶς μὴ τούτοις καὶ ἕτεροι τῶν
 V. 184 Σκυθῶν προσχωρήσαντες ἀναπέισουσι τοὺς Κομάνους τὰ ὑπὲρ 20
 αὐτῶν φρονήσαντας κατὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς φάλαγγος στρέψαι

1. οὐζᾶς A.	3. γοῦν: γὰρ οὖν G.	8. ὄλων A.	9.
ἔσπευδον G.	10. ἐν ταῦτῳ om. A.	12. τὴν κατὰ τῶν	
σκυθῶν A.	13. Σκύθης: συνήθης C.	20. παραχωρήσαντες	
G.	ἀναπέισουσι A.	21. αὐτῶν A et in margine G, αὐ-	
τὸν PG.	φρονῆσαι G, φρονεῖν· τῷ τὴν βασιλικὴν A.		

tratu suo aciem instruxerant: a sinistra eorundem Uzas; occasum
 versus Ubertopulus cum Gallis. ita postquam exercitum imperator
 phalangibus quasi muniit turmisque constrinxit, classicum iterum cani
 iussit. Romani, cum infinitam Scytharum multitudinem et innumera
 plaustra, quae moenium loco ipsi essent, metuerent, deo omnium
 rerum domino uno ore invocato, vehementissimo impetu pugnam cap-
 passiverunt, imperatore ante omnes praecurrente. lunata autem cum
 Romana acies esset, totusque exercitus et ipsi etiam Comani velut
 signo dato eodem omnes momento in Scythas irruerent, imminens
 exitium auguratus unus e ducibus Scytharum, suae prospicere saluti
 statuit, paucisque assumtis, ad Comanos transfugit, ut qui eadem
 uterentur lingua. nam licet et ipsi strenue contra Scythas pugnarent,
 tamen fidenti animo, potius quam Romanos, hos adiit, quos apud im-
 peratorem precatores fore speraret. quo imperator animadverso, ve-
 ritus, ne ad Comanos alii quoque transirent iisque persuaderent,
 secum ut facerent, ac mutata voluntate, in Romanam aciem invehē-

μετὰ τῆς γνώμης καὶ τὰς ἡνίας, παραχρῆμα, ὁποῖος ἐκεῖνος
 δραστηριος ἐν ὄξει ῥοπῇ τοῦ συνοίσοντος καταστοχάσασθαι, P. 233
 τῷ τὴν βασιλικὴν σημαίαν κατέχοντι ἐπέταξε ταυτὴν ἐν χε-
 ροῦν φέροντι μετὰ τῆς τῶν Κομανῶν στήναι παρεμβολῆς. τῆς
 5 Σκυθικῆς δὲ ὁμαιχμίας διασπασθείσης ἤδη, καὶ παραχωρη-
 σάντων ἀλλήλοις τοῖν στρατοπέδοις, ἀνδροκτασίαν ἦν θεάσα-
 σθαι τρηκαῦτα, ὁποῖαν οὐδεὶς πώποτε ἐθεάσατο. τῶν δὲ
 Σκυθῶν δεινῶς ἀποσφαττομένων, ὡς ἐγκαταλειφθέντων ἤδη
 ἐπὶ τῆς θείας δυνάμεως, κεκοπιακότες οἱ σφάττοντες τῇ σφο-
 10 δρᾷ καὶ πυκνῇ κινήσει τῶν ξιφῶν, λειποθυμοῦντες ἀνεκό-
 πτοντο τῆς ὁρμῆς. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἐν μέσοις τοῖς πολεμί- B
 οῖς ἐξιππαζόμενος, ὄλας συνετάραττε φάλαγγας, πλήττων μὲν
 τοὺς ἀντικαδισταμένους, καταπτήσων δὲ καὶ τοὺς πόρρω τοῖς
 ἔμβροήμασιν. ἐπεὶ δὲ τὸν ἥλιον ὑπὲρ κεφαλῆς τὰς ἀκτῖνας
 15 βάλλοντα εἶορα, μεσημβρίας ἀπάρτι οὔσης, προμηθεύεται τι
 τοιοῦτον. μειταπεμφάμενός τις ἀποστέλλει, ἐφ' ᾧ ἀγρότας
 ἄσκους πλήσαντας ὕδατος καὶ ταῖς ἰδίαις ἐπισιάξαντας ἡμιό-
 νοις ἐξελάσαντας ἀγαγεῖν. τούτους δὲ ἤδη θεασάμενοι καὶ οἱ
 μὴ προκληθέντες τῶν πλησιοχώρων, τὸ αὐτὸ τοῦτ' ἐποίουν,
 20 τοὺς τῆς δεινῆς τῶν Σκυθῶν χειρὸς αὐτοὺς ἀπαλλάττοντας ὁ
 μὲν δι' ἀμφορέως, ὁ δὲ δι' ἀσκού, ὁ δὲ δι' ὁποῖον τύχοιεν ἄγγους C

2. κατὰ στοχάσασθαι PG, recte C. 4. μετὰ: an κατὰ? 5.
 lege προσχωρησάντων. 6. θεάσασθαι AG, θεᾶσθαι P. 14.
 ὑπὲρ AG, περι P. 16. καὶ μεταπεμφάμενος A. ἀγρότας
 ἀσκούς πληρεῖς ὕδατος ἀγαγεῖν. τοῦτο οὖν ἐποίουν. καὶ ὁ μὲν
 δι' ἀμφορέως A. 17. lege ἐπισιάξαντας. 21. τύχοιον PG,
 τύχοιεν CA.

rentur: statim, qua erat celeritate in perspicendis iis, quae con-
 ducerent, signifero regio praecepit, ut cum vexillo, quod manibus tene-
 bat, ad castra Comanorum consisteret. Scytharum autem acie iam
 soluta, ubi coniunctim uterque exercitus conflavit, tum vero caedem
 cerneret, quantam nemo unquam vidit. itaque magna Scytharum
 strage facta, ut qui destituti plane essent divino auxilio, nostri, ve-
 hementi et assidua armorum vibratione defessi, impetum remiserunt.
 imperator in medios invectus hostes, totas conturbabat phalanges,
 caedens obvios, procul stantes minacibus percellens vocibus. sed ubi
 animadvertit, solem supra vertices pugnantium radios fundere, cum
 meridies iam esset, tale quid providit. misit, qui rusticos iuberent
 utres aqua implere, iumentisque impositos apportare. quos conspi-
 cati, etiam qui non iussi erant accolae, idem faciebant iisque, qui
 Scytharum vexationibus se liberabant, aquam utribus alii, alii ampho-
 ris et quae forte ad manum erant vasis ministrabant. milites, aqua

ἀναψύχοντες ὕδατι. - οἱ δὲ μικρὸν τοῦ ὕδατος σπῶμενοι, αὐθις τῆς μάχης ἀντείχοντο. καὶ ἦν ἰδεῖν θέαμα καινόν, ἔθνος ὄλον, οὐ μυριάθρωπον, ἀλλ' ἀριθμὸν ἅπαντα ὑπερβαῖνον, σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἄρδην κατὰ ταυτηνὴ τὴν ἡμέραν ἀπολωλός. ἦν δὲ μηνὸς Ἀπριλίου εἰκοστὴ πρὸς τῇ ἐνάτῃ ἡμέρᾳ, τρίτῃ 5 δὲ τῆς ἑβδομάδος. ἔνθεν τοι καὶ παρῳδιὸν τι οἱ Βυζάντιοι ἐπῆδον, φάσκοντες "διὰ μίαν ἡμέραν οἱ Σκύθαι τὸν Μαῖον οὐκ εἶδον." ἐπεὶ δὲ ὁ ἥλιος πρὸς δυσμαῖς ἦδη ἦν, καὶ ἅπαντες μὲν ξιφῶν ἔργον γέγονασι, καὶ τὰ τέκνα φημί καὶ αἱ μητέρες, πολλοὶ δὲ καὶ ξωγρίαν ἐλήφθησαν, τὸ ἀνακλητικὸν κε- 10 λεύσας ὁ αὐτοκράτωρ ἤχησαι, πρὸς τὴν ἰδίαν ἐπάνεισι παρεμβολὴν. καὶ ἦν τῷ κατανοοῦντι θαῦμα ἰδέσθαι, πῶς οἱ πάλαι κατὰ τῶν Σκυθῶν ἐξερχόμενοι καλώδια τοῦ Βυζαντίου ἐξωνούμενοι καὶ ἰμάντας, δι' ὧν δεσμώτας ἄγοιεν τοὺς τῶν Σκυθῶν ἑαλωκότας, τούναντίον πεπόνθασιν, αὐτοὶ τε παρὰ 15 P. 234 τῶν Σκυθῶν ἑαλωκότες καὶ δεσμῶται γενόμενοι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν τότε, ὀηνηρῶς κατὰ τὴν Δρίστραν ὁ μετὰ τῶν Σκυθῶν γέγονε πόλεμος· καὶ γὰρ τὸ φρύαγμα τότε τῶν Ῥωμαίων καθεῖλε θεός. ἐν ὑστέροις δέ, καθ' ὃν ἐφηγοῦμαι καιρὸν, ὀηνηρῶς περιδεεῖς τούτους ἔγνω καὶ τὰς σωζούσας ἀπολελω- 20 κότας ἐλπιδας, πρὸς τσοαῦτα πλήθῃ μὴ ἐξισχόντας, τὴν νί-

1. ὕδατι ἦσαν τοὺς τῆς δεινῆς των σκυθῶν χειρὸς αὐτοὺς ἀπαλλάττοντας A. οἱ δὲ στρατιῶται ἄχος τὸ ἀπὸ τοῦ ὕδατος ἐπισπόμενοι, πάλιν τῆς μάχης A. 5. μὴν ἀπριλλιος εἰκοστῇ A. 7. ἡμέραν τὸν μαῖον οἱ σκύθαι τὸν μαῖον AG. 10. ζωγρίαν A, ζωγρία PG. ἐλείφθησαν G. 11. τὴν om. P, add. CAG. 13. scribe τοῦ Βυζαντίου καλώδια. καλώδια C, κάλωσ δια PG. 14. ἄχθειν G.

hausta, proelium, repetebant. ibi tum novum corneres spectaculum, cum gens non decem quidem millium hominum, sed omnem excedens numerum, eo ipso die cum mulieribus liberisque ad internecionem tota deleretur. fuit hic vicesimus nonus Aprilis dies, hebdomadis tertius. hinc carmen Byzantiis iactatum: "unum ob diem Scythae Maium non viderunt." solis occasu, cum essent omnes ferro interemti, ne liberis quidem matribusque exceptis, multi etiam capti, imperator receptui cani iussit inque castra reversus est. ac mirabilis sane hic exitus erat, praesertim reputantibus, quam qui olim in Scythas profecti sunt Byzantio, funes loraque emercati, quibus captos Scythas vincirent, contraria passi sint, ipsi a Scythis capti vinculisque constructi. verum id illo tempore accidit, quo ad Dristram cum Scythis pugnatum est: tum spiritus Romanorum fregit deus. postea autem, in quibus dicendis nunc versamur temporibus, cum summo eos affe-

κην παραδόξως ἐχαρίσατο τούτοις, ὡς καὶ δεσμεῖν καὶ σφάτ-
 τειν καὶ ζωογρίαν ἄγειν τοὺς Σκύθας, οὐ τοῦτο δὲ μόνον, (τά-
 χα γὰρ τι τοιοῦτον κἂν τοῖς μερικοῖς τῶν πολέμων πολλάκις
 εἶωθε γίνεσθαι,) ἀλλὰ καὶ ὅλον ἔθνος μυριάσδρον κατὰ μίαν
 5 καὶ μόνην ἀφανίσαι ἡμέρα.

6. Τῶν ταγματῶν δὲ τοῦ τε Κομανικοῦ καὶ Ῥωμαϊκοῦ V. 185
 ἀπ' ἀλλήλων διακριθέντων, καὶ τοῦ αὐτοκράτορος περὶ λυ- B
 χων ἀφᾶς πρὸς δεῖπνον ὑπιδόντος, δυσχεραίνων εἰστήκει ὁ
 καλούμενος Συνέσιος, "τί τὸ γινόμενον καὶ τίς αὕτη ἡ καινὴ
 10 οἰκονομία;" λέγων πρὸς τὸν αὐτοκράτορα. "ἕκαστος τῶν στρα-
 τιωτῶν ἀνά τριάκοντα καὶ πλείω δεσμώτας ἔχει Σκύθας. ἡ
 τῶν Κομάνων πληθὺς ἐγγὺς ἡμῶν ἐστίν. εἰ γοῦν ὑπνώσαιεν
 οἱ στρατιῶται, καθύπερ καὶ δεῖ, τοσοῦτον κεκοπιακότες, καὶ οἱ
 Σκύθαι ἄλλος ἄλλον λύσαντες καὶ τοὺς ἀκινάκεις σπασάμενοι
 15 ἀναιρήσουσιν αὐτούς, τί τὸ λοιπὸν ἔσται; ἀλλὰ κέλευσον C
 ἀναιρεθῆναι θῦπτον τοὺς πλείονας." ὁ δὲ βασιλεὺς δριμύ-
 πρὸς αὐτὸν ἐνιδὼν, ἔφη "κἂν Σκύθαι, ἀλλὰ πάντως ἄνθρω-
 ποι, κἂν ἐχθροί, ἀλλ' ἄλέους ἄξιοι. αὐτὸς δ', οὐκ οἶδα, τί
 φρονήσας ταῦτα ληρεῖς;" τὸν δ' ἐνιστάμενον μετ' ὀργῆς ὑπε-
 20 πέμψατο. προσέταξε δὲ τηρικαῦτα διαλαλιὰν εἰς ἅπαν τὸ
 στρατεύμα γενέσθαι, ἅπαντα τὰ τῶν Σκυθῶν ἀναλαβομένους

3. τε add. C. 6. τῶν δὲ A. Ῥωμαϊκοῦ καὶ κομανικοῦ A,
 καὶ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ G. 8. ἐπιδόντος G. 9. συνέσιος τις
 καλούμενος δυσχεραίνων εἰστήκει A. καινὴ om. AG. 11.
 πλείους CG. ἔχει Σκύθας δεσμώτας G. 12. ἐστὶν ἡμῶν G.
 14. ἀκινάκεις A, ἀκινάκας PG. 17. ἰδὼν A. 18. δὲ AG.
 19. ἀνιστάμενον A. ὀργῆς αὐτὸν A. 21. ἅπαντας G.

ctos timore cerneret et de salute sua desperantes, quippe tantae mul-
 titudini impares, praeter expectationem victoriam dedit, ita ut et
 vincirent Scythas et trucidarent et captos ducerent, immo etiam (nam
 tale quid etiam in minoribus proeliis haud raro usuvenit,) universam
 gentem multitudine innumerabilem funditus deleverunt uno isto ac
 solo die.

6. Digressis in suas quibusque stationes Comanicis Romanisque
 copiis, cum imperator prima face ad coenam iturus esset, indignabun-
 dus quidam, Synesius nomine, adstitit et "quid hoc, inquit, sibi vult,
 et quae ista nova agendi ratio est? unusquisque militum ad triginta
 et amplius Scythas captivos tenet; Comanorum multitudo prope adest.
 quid si indormierint milites, ut par est, tantis exantlatis laboribus,
 et Scythae alter alterius vincula solverint, strictisque gladiis eos
 confoderint? quamobrem plerosque barbarorum quamprimum trucidari
 iube." at imperator truci vultu "etsi Scythae, inquit, tamen sunt ho-

ἔπλα εἰς ἓνα καταθέσθαι τόπον, τοὺς δὲ δεσμώτας παραφυλάττειν. ταῦτα κελύσας ἐν ἀμεριμνία τὸ λοιπὸν τῆς νυκτὸς ἦν. περὶ μέσσην δὲ φυλακὴν τῆς νυκτὸς, εἴτε ἐκ θείας ὁμφῆς, εἴτε καὶ ὅπως οὐκ οἶδα, ὁμῶς δ' οὖν ὡς ἐξ ἑνὸς συνθηματος μικροῦ πάντας οἱ στρατιῶται ἀπέκτειναν. τοῦτο ὁ βασιλεὺς 5 ἀυγαζούσης ἡμέρας ἀκηκῶς, ὑποπτον εὐθὺς τὸν Συνέσιον εἶχε. μετακαλεῖται τοίνυν παραχρῆμα τοῦτον. καὶ αἰτιώμενος σφοδρῶς ἠπειλεῖτο. λέγων "τοῦτο τὸ ἔργον σόν." τοῦ δὲ ἐπομνυμένου μὴ εἰδέναι, ἐπέταξε δεσμηθέντα τοῦτον κατασχεθῆναι, "γνώτω" λέγων "ὅποσον καὶ μόνον ὁ δεσμὸς κα- 10 κόν ἐστιν, ὡς μηκέτι κατὰ ἀνθρώπων τοιαύτας ἀποφάσεις ποιεῖσθαι." τάχα δὲ ἂν καὶ ἐκόλασε τοῦτον, εἰ μὴ προσελθόντες P. 235 οἱ καθ' αἷμα καὶ ἐξ ἀγγιστείας προσήκοντες τῷ αὐτοκράτορι μεγαιστᾶνες κοινήν τὴν ὑπὲρ τοῦ Συνεσίου ἰκετηρίαν ἐποιούντο. τῶν δὲ Κομάνων οἱ πλείους πτοηθέντες, μὴ τι δεινὸν καὶ 15 κατ' αὐτῶν ὁ αὐτοκράτωρ νυκτὸς μελετήσῃ, τὴν λείαν πῦσαν ἀναλαβόμενοι, νυκτὸς ὄχοντο, τὴν πρὸς τὸν Λάνουβιν φέρουσαν ὀδεύοντες. αὐτὸς δὲ ἀυγαζούσης ἡμέρας, φεύγων τὴν τῶν νεκρῶν σωμάτων δυσωδίαν, ἀπύρας ἐκείθεν ἐρχεται. ἐπὶ

1. τόπον καταθέσθαι G. 3. εἶτ' ἐκ A. 4. ὁμῶς correxi, ὁμῶς codices. ὡς om. G. 5. βασιλεὺς κατὰ τὴν πρωτῶν ἀκηκῶς A. 8. τὸ: γὰρ A. 11. τοιαῦτα G. 15. καὶ add. A. 16. αὐτῶν CAG, αὐτὸν P. 18. φεύγων om. G. 19. σωμάτων om. A. ἀπύρας τῶν χοιρηγῶν (ἐκείσε γὰρ ὁ πόλεμος ἐγεγόνει) ἐπὶ τὸν τόπον τὸν κατὰ δ. καλούμενον ἐρχεται A.

mines; etsi hostes, tamen misericordia nostra digni. tibi vero, nescio, quid in mentem venerit ita deliranti?" instantem ulterius iratus dimisit; tum edicto per castra promulgato admonuit milites, exnerent Scythas armis, eaque collecta omnia uno in loco deponerent, captivos ipsos diligenter custodirent. his ita provisus, securus reliquum transegit noctis. circa mediam autem noctem, divino impulsu, an quo alio casu, incertum: eodem momento veluti signo dato ferme universos Romani trucidant. quod ubi imperator exorta luce audivit, suspectum extemplo habet Synesium. arcessitum de scelere compellat, et atrociter minitans, "huius quidem, inquit, tu auctor es facinoris." hic licet iuraret, se inscio id factum esse, tamen vinculis eum constringi iussit; nam "discat, inquit, quantum mali vel sola habeant vincula, ne posthac de hominibus isto modo statuat." et fortasse etiam castigasset eum, nisi cognati et affines imperatoris, homines nobilissimi, intercessissent pro eo coniunctis precibus. Comanorum autem plerique veriti, ne quid mali etiam sibi imperator noctu strueret, praeda omni sumta, Danubium versus iter ingressi sunt. ipse

τινα τόπον Καλά δένδρα καλούμενον, σταδίους δέκα πρὸς τοὺς ὀκτώ ἀπέχοντα τῶν Χοιρηῶν. ἀπερχόμενον δὲ ἐκεῖσε κατέλαβεν ὁ Μελισσηνός. οὐ γὰρ ἔφθασε παραγενέσθαι ἐν τῷ καιρῷ τῆς μάχης, ἀσχολούμενος τὴν πληθύν ἐκείνην τῶν Β 5 νεολέκτων ἀποστείλαι πρὸς τὸν αὐτοκράτορα. ἀλλήλους τοῖνυν ἀσπασάμενοι καὶ συγχαρέντες, ὡς εἰκός, τὸ λοιπὸν τῆς ὁδοιπορίας περὶ τῶν συμπεσόντων ἐπὶ τῇ τῶν Σκυθῶν ἤττη ὠμίλου. μεμαθηκώς δὲ ὁ αὐτοκράτωρ, ὄπηνίκα τὰ Καλά δένδρα κατέλαβε, τὸν δρασμὸν τῶν Κομάνων, ὅποσα τούτοις 10 ἀνήκε πρὸς λόγον τῶν συμφωνηθέντων αὐτοῖς, ἐπιστάξας ἐν ἡμίονοις, ἀπέστειλε πρὸς αὐτούς, ἐντειλάμενος σπεῦσαι καταλαβεῖν αὐτούς καὶ πέραθεν, εἰ δυνηθεῖεν, Δανούβεως καὶ V. 186 δοῦναι τὰ ἀποσταλέντα. βαρὺ μὲν αὐτῷ ἦν διὰ παντός, μὴ C μόνον ψεύδεσθαι, ἀλλὰ καὶ τὸ δόξαι ψεύδεσθαι, ὁμιλίαν ἱκα- 15 νην πρὸς ἅπαντας περὶ ψεύδους ποιουμένων. ἀλλὰ ταῦτα μὲν περὶ τῶν φευγόντων· τοὺς δὲ γε λοιποὺς ἐφεπομένους αὐτῷ εἰστία τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας δαψιλῶς. δέον δὲ ἐλογίσατο, μὴ τηρικαῦτα τοὺς ἀνήκοντας δοῦναι μιθούς, ἀλλὰ μεθεῖναι τοὺς εἰς ὕπνον τραπέντας καταπέψαι τὸν οἶνον, καὶ 20 οὕτω τὸ φρονοῦν τῆς ψυχῆς συλλεξαμένους ἐν ἐπιγνώσει γενέσθαι τοῦ πραττομένου. τῇ μετ' αὐτὴν οὖν μετακαλεσάμενος ἅπαντας, οὐ τὰ προὔπεσχημένα δίδωσι μόνον, ἀλλὰ καὶ

2. ἀπερχόμενον C, ἀπερχόμενος PG. 4. τὴν τῶν CG. 9. ὅποσα: πάντα τούτοις ἀνήκε, πρὸς τὴν τῶν συμφωνηθέντων αὐτοῖς ὅλην A. 11. ἡμίονους ἐπιστάξας A. posterius recepi, ἐπιστάξας PG. 16. πεφευγόντων P in margine. δέ γε καταλειφθέντας εἰστία A.

illucescente die, cadaverum foetorem defugiens, inde profectus, in locum se contulit, cui Caladendra nomen est, qui octodecim stadiis a Choerenis distat. eo tendentem Melissenus convenit; neque enim pugnae tempore adesse potuerat, multitudine illa recens lectorum ad imperatorem mittenda occupatus. ambo amplexibus ac gratulationibus, ut assolet defuncti, in reliquo itinere de iis, quae in pugna cum Scythiis commissa acciderunt, confabulati sunt. ad Caladendra ubi perventum est, imperator de fuga Comanorum certior factus, quae ipsis concesserat pacto, iumentis imposita ad eos misit, mandans, ut itinere accelerato vel ultra Danubium, si possent, eos assecuti, munera traderent. quippe grave ipsi semper videbatur, non solum mentiri, verum etiam in mendacii suspicionem incidere: de cuius turpitudine orationem sat longam ad omnes habuit, sed haec de fugientibus; ceteros, qui remanserant, per diem reliquum accepit lautissime. neque tamen praemia debita tum temulentis danda censuit, sed cra-

Δ πολλῶν πλείονα. σκεψάμενος δέ, ἐπεὶ ἀπολύειν τούτους οἴκαδε
 ἐβούλετο, μὴ ἐν τῷ ἀπιέναι εἰς προνομήν σκεδασθέντες οὐ μι-
 κρὰν ταῖς κατὰ τὴν ὁδὸν παρακειμέναις κομποπέσει τὴν βλάβη-
 ν ἐπάξωσιν, δμήρους ἔξ αὐτῶν λαμβάνει. αἰτησαμένων δὲ
 καὶ αὐτῶν τὰ κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτοῖς ἀσφαλίσασθαι, δίδωσιν 5
 αὐτοῖς τὸν Ἰωαννάκη, (ἄνθρωπος δὲ οὗτος ἀνδρεία καὶ φρονήσει
 διαφέρων,) τὴν τῶν ἀπάντων οἰκονομίαν διαθέμενος καὶ τὴν
 μέχρις αὐτοῦ τοῦ Ζυγοῦ τῶν Κομάνων εὐθέτησιν. τοιαῦτα
 μὲν οὖν τὰ τοῦ αυτοκράτορος θεία πάντως προνοία. πάντα γοῦν
 P. 236 κατὰ τὸ πλήρες τελέσας, τροπαιοφόρος αὐτὸς νικητὴς πρὸς τὸ 10
 Βυζάντιον ἐπατέρχεται, Μαΐου παριππεύοντος μηνός. ἀλλὰ τὰ
 μὲν τῶν Σκυθῶν ὠδὲ πη πέρας ἔχεται, κἂν ἐκ πολλῶν ὀλίγα
 μοι εἴρηται, ἄκρῳ δακτύλῳ τοῦ Ἀδριατικοῦ ἀψαμένῃ πελά-
 γου. τὰς γὰρ λαμπρὰς τοῦ αυτοκράτορος νίκας, τὰς μερι-
 κὰς τῶν πολεμίων ἤττας, τὰς καθ' ἕνα τούτου ἀνδραγαθίας, 15
 τὰ ἐν τῷ μεταξὺ συμπίπτοντα τοῖς τότε καιροῖς, καὶ ὅπως
 πρὸς ἅπαντας ἐποικίλλετό τε καὶ διὰ παντοίας μεθόδου διέλυε
 τὰ συμπίπτοντα δεινὰ, οὐδ' ἂν Δημοσθένης ἄλλος ἢ καὶ ὁ
 ἅπας τῶν ῥητόρων χορός, οὐδ' ἂν ἡ Ἀκαδημία πᾶσα καὶ ἡ

3. κατὰ CA et in margine P, παρὰ PG. τὴν alterum om. A. 4.
 αἰτησαμένων: καὶ τὸν Ἰωαννάκη δοῦς διασῶσαι τούτους μέχρις
 αὐτοῦ ζυγοῦ, οἴκαδε τούτους ἀπέλυσεν A. 5. τὰ om. G. 6.
 Ἰωαννάκη C. τῇ ἀνδρείῳ καὶ τῇ G. 8. Ζυγοῦ scripsi. vid.
 p. 245 A. libri ζυγοῦ. 9. post προνοίᾳ punctum posui; libri
 uno tenore προνοίᾳ πάντα. 10. τελέσαι G. τὸ alterum om. G.
 12. σκυθῶν οὐτῶ· κἂν A. 17. an ἅπαντα? 18. ὁ om. G.
 19. ἡ prius om. G.

pulam edormire sivit, quo mente recepta beneficii sensum haberent.
 itaque postridie eius diei convocatis omnibus, non ea solum, quae
 pollicitus erat, sed multo plura persolvit. sed cum domum eos di-
 mittere vellet, veritus, ne in reditu praedabundi oppidis viam adia-
 centibus haud parvam calamitatem inferrent, obsides iis imperavit;
 vicissim et ipsis securitatem itineris petentibus, Iohannacem comitem
 dedit, fortitudine ac prudentia praestantem, cui omnium rerum pro-
 curationem incolumitatemque Comanorum commendavit, usque dum
 ad Zygom pervenissent. atque ita quidem imperator divina plane
 providentia. omnibus igitur abunde persolutis, ipse triumphans By-
 zantium revertitur, Maio mense. hactenus de bello Scythico; licet
 ex multis pauca tantummodo naraverim, Adriaticum quasi mare
 summo digito tangens. nam splendidae imperatoris victorias ac levio-
 res hostium clades singulae ab eodem praecclare gesta et quanta
 arte, quae interim acciderant, malis se expediverit, haec omnia ver-
 bis aequare nec Demosthenes alter posset, nec universus oratorum

Στοιὰ εἰς ταὐτὸν συνελλυθέτην καὶ προὔρου παντὸς τὰς Β
Ἀλεξίου πράξεις ἐποιήσαντο, τούτων ἐφικέσθαι ἐξίσουσαν.

7. Οὐ πολλὰ διήλθον ἡμέραι τῆς τοῦ βασιλέως εἰς τὰ
ἀνάκτορα εἰσελεύσεως, καὶ ὁ Ἀριέβης Ἀρμένιος καὶ ὁ Κελ-
5 τὸς Οὐμπερτόπουλος (λογάδες οὗτοι ἄνδρες τῶν ἐπιφανῶν
Ἀρμενίαι) κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος μελετήσαντες ἐφωράθη-
σαν, πλήθος οὐκ ἀγεννὲς πρὸς ταυτηνὴ τὴν βουλήν ἐπιαιυρό-
μενοι. καὶ οἱ ἔλεγχοι παρήσαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐπαρρησιαίετο.
κατάκριτοι δὲ ἤδη καταστάντες οἱ ἐπίβουλοι, δήμευσιν καὶ
10 ὑπερορίαν τρικαῦτα κατεκρίθησαν, τῶν ἐκ τῶν νόμων ποι-
ῶν τοῦ αὐτοκράτορος σχολὴν παντελῆ καταψηφισαμένον, μη- C
δενὸς τὸ σῶμα λωβηθέντος. λογοποιουμένην δὲ Κομάνων ἐφο-
δον μανθάνων ὁ αὐτοκράτωρ, ἐκεῖθεν δὲ καὶ τὸν Βοδίνον καὶ
αὐτοὺς Δαλμάτας παρασπονδῆσαι τε καὶ κατὰ τῆς ἡμεδαπῆς
15 χωρῆσαι βουλομένους, ἐμερίζετο τοῖς λογισμοῖς, πρὸς ὁποῖ-
ρον ἂν ἀπονεύσειε τῶν ἐχθρῶν. δέον οὖν αὐτῷ ἐδόκει κατὰ
τῶν Δαλματῶν πρώτως ἐξοπλίσασθαι καὶ προκαταλαβεῖν τὰ
ἀναμεταξὺ τῆς ἡμεδαπῆς καὶ αὐτῶν διακείμενα τέμνη καί,
ὡς ἐνόν, ἀσφαλίσασθαι. συναγαγὼν τοίγυν ἅπαντας καὶ ἀνα-
20 κοινωσάμενος τὸ σκοπούμενον, ἐπεὶ συνοῖσον ἅπασι τοῦτ' ἐδό- V. 187
κει, ἔξεισι τῆς μεγαλοπόλεως, τὰ κατὰ τὴν ἐσπέραν προμη- D
θευσόμενος. καὶ ταχὺ τὴν Φιλιππούπολιν καταλαβεῖν, καὶ

3. οὐ πολλὰ: τότε καὶ ὁ ἀριέβης A. 4. Ἀριέβης G. 6.
ἀρμενίαι G. 7. ταυτηνὴ om. A. 10. ἐκρίθησαν CG. 13.
ὁ αὐτοκράτωρ μανθάνων G. 14. αὐτοὺς: lege τοὺς. 14. ἡμετέ-
ρας G. 19. ἅπαντας: excidit fortasse τοὺς λογάδας. 21.
μεγαλοπόλεως C. προμηθευσάμενος G.

chorus, neque si Academia tota Stoaque ad celebrandas Alexii res ge-
stas convenirent.

7. Non multi dies effluerant ab imperatoris in palatium reditu,
cum detecta in eum coniuratio est Ariebis Armenii et Ubertopuli
Galli, nobilissimorum fortissimorumque hominum, qui multitudinem
non contemnendam in partes suas traxerant. aderant testes et rem
libere profitebantur. convicti cum essent insidiatores, honorum pu-
blicatione et exilio multati sunt, capitis poenam, legibus praescriptam,
remittente imperatore. iam cum imperator fama Comanos irruptionem
fecisse accepisset, ab altera autem parte Bodinam et Dalmatas, foede-
re rupto, incursionem in fines nostros meditari, incertus erat animi,
utri prius adversariorum occurreret. tandem satius duxit, contra Dal-
matas primum arma parare, vallesque nostros inter et illorum fines
sitas occupare et, quantum fieri posset, munire. convocavit igitur
priores omnes aperuitque consilium; quod cum probatum esset
omnibus, urbe egressus est, Occidentem placaturus. celeriter Philip-

γραμματα δεξάμενος τοῦ τηρικαῦτα ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας χρηματίζοντος περὶ τοῦ δουκὸς Δυρραχίου Ἰωάννου τοῦ υἱοῦ τοῦ σεβαστοκράτορος, διαβεβαιούμενα ἀποστασίαν ἐπέεινον ἀδίνειν, ἀθύμων διὰ πάσης ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἦν, πῆ μὲν διὰ τὸν ἐκείνου πατέρα ἀναβαλλόμενός τὴν τῆς ὑποθέσεως 5
 P. 237 ἐξέτασιν, πῆ δὲ καὶ δεδιώς, μὴ ἄπερ ἡ φήμη λέγει οὐ ψεύσεται. καὶ ἐπεὶ μειράκιον ἦν ὁ Ἰωάννης, ὡς ἐπίπαν τὰς τῶν τοιούτων ὁρμᾶς ἀκαθέκτους γινώσκων, ἐδεδίει, μὴ τι νεωτερίσεις καὶ λύπης ἀφορήτου ἀμφοῖν τῷ τε πατρὶ καὶ θεῷ πρόξενος γένοιτο. δεῖν οὖν ἐλογίσαστο διὰ πάσης μεθόδου σπεῦ- 10
 σαι τὴν ἐκείνου σφῆλαι βουλὴν. ἐκήδετο γὰρ τούτου, ὅπως ἂν τις εἴποι. μεταπεμψάμενος οὖν τὸν τότε μέγαν ἐταιρειάρχην Ἀργυρὸν τὸν Καρατζάν, Σκύθην μὲν ὄντα, φρονιμώτατον δὲ καὶ ἀρετῆς καὶ ἀληθείας ἐπιμελούμενον, διττὰς ἐπιδίδωσιν αὐτῷ γραφάς, τὴν μὲν πρὸς τὸν Ἰωάννην τοιαῦτα 15
 B διαλαμβάνουσαν· “ἡ μὲν βασιλεία μου βαρβαρικὴν διὰ τῶν κλεισουριῶν ἔλευσιν κατ’ αὐτῆς μεμαθηκυῖα, ἐξεληλύθει τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐφ’ ᾗ τὰ μεσαίχμια τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς ἀσφαλίσασθαι. δέον οὖν ἐστὶ καὶ αὐτὸν σε παραγενέσθαι, τὰ κατὰ τὴν ὑπό σε ἀρχὴν ἀναδιδάξοντα· (δέδια γὰρ καὶ 20
 τὸν Βολκάνον, μὴ καὶ αὐτὸς ἐναντία καθ’ ἡμῶν φρονήσας μελετήσῃ,) πρὸς δὲ καὶ τὰ κατὰ τὴν Δαλματίαν ἀναγγελεῖν

3. διαβεβαιούμενος CG. 14. ἐπιμελούμενον C. 15. τοιαῦτα C, ταῦτα PG. 18. ἐφ’ ᾗ — ἀσφαλίσασθαι om. CG. 20. ἀναδιδάξοντα G. 21. Βουλκάνον G hic et infra.

popolin pervectus, a Bulgariae, qui tunc erat, archiepiscopo de Dyrrhachii duce, Iohanne, sebastoeratoris filio, litteras accepit, quae hunc defectionem moliri affirmabant. quo nuntio allato, diem noctemque laboravit, partim propter illius patrem detrectans inquisitionem rei, partim veritus, ne, quod fama ferebat, evaderet. cumque iuvenis esset Iohannes, qua aetate impotenti plerosque animo esse norat, metuebat, ne seditione is mota, intolerandi doloris utriusque, et patri et patruo, auctor foret. itaque omnem statuit operam dare, ut consilium illius impediret; nam iuvenem diligebat quam maxime. accessivum igitur magnum tum temporis hetaeriarum Argyrum Caratzam, genere quidem Scytham, sed prudentissimum hominem et virtutis verique studiosum eique duas tradidit epistolas, quarum altera ad Iohannem in hunc sensum scripta erat: “maiestas nostra certior facta, barbaros perclusuras in imperium irrupisse, Cpoli egressa est, ut Romanorum fines tujaretur. itaque opus est etiam te ad me pervenire, ut de provinciae, cui praees, statu referas. vereor enim, ne Bolcanus infesta adversus nos moliat. praeterea de Dalmatiae re-

πρὸς ἡμᾶς καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ Βολκάνου, εἰ ταῖς εἰρηνηκαῖς ἐμμένει σπονδαῖς, (καὶ γὰρ οὐκ ἀγαθαὶ μοι περὶ αὐτοῦ ἀγγελίαι καθ' ἑκάστην κομίζονται,) ἵνα σαφέστερόν τι μεμαθηκότες καὶ πρὸς τὰς αὐτοῦ ἐπιπλέον παρασκευασώμεθα μηχανᾶς, καὶ σοὶ τὸ δέον ὑποθέμενοι, αὐθις πρὸς τὸ Ἰλλυρικὸν ἐκπέμψωμεν, ὅπως εἴς ἑκατέρου μέρους τοῖς ἐχθροῖς μαχόμενοι, τὴν νικῶσαν, θεοῦ ὑπαρῆγοντος, σχοίημεν." ταῦτα μὲν ἢ πρὸς τὸν Ἰωάννην γραφῇ διελάμβανεν. ἢ δέ γε πρὸς τοὺς λογάδας τῶν ἐποίκων Δυρραχίου τοιαῦθ' ὑπηγόρευεν. "ἐπεὶ 10 καθ' ἡμῶν μελετᾶν τὸν Βολκάνον αὐθις μεμαθηκότες, τῆς Βυζαντίδος ἐξεληλύθειμεν, κατασφαλισόμενοι τε τὰ ἐν μεταίχμιῳ τῆς τε ἡμεδαπῆς καὶ τῶν Δαλματῶν διακείμενα τέμνη, ἅμα δὲ καὶ τὰ κατ' αὐτὸν καὶ τοὺς Δαλμάτας ἀκριβοῦσασθαι· διὰ τοι ταῦτα δέον κρίναντες μετακαλέσασθαι τὸν D 15 ὑμέτερον δοῦκα καὶ ποθούμενον ἀνεψιὸν τοῦ κράτους ἡμῶν, τοιτοῖ τὸν τὴν ἡμετέραν ἐγχειρίζοντα ὑμῖν γραφὴν ἐξαπεστείλαμεν, δοῦκα τοῦτον προχειρισάμενοι. δέξασθε αὐτὸν καὶ ὑμεῖς, καὶ εἰς πᾶν τὸ παρ' αὐτοῦ προστατιόμενον ὑπέικετε." ταύτας οὖν τὰς γραφὰς ἐγχειρίσας τῷ Καρατζᾷ, ἐνετείλατο 20 ἀπελθόντα πρῶτα μὲν ἐγχειρίσαι τῷ Ἰωάννῃ τὴν πρὸς αὐτὸν P. 238 γραφὴν. καὶ εἰ μὲν αὐθαιρέτως ἐπεται, ἐκείνον μὲν ἐκείθεν μετ' εἰρήνης προπέμψαι, αὐτὸν δὲ τὴν φρουρὰν τῆς χώρας ἀναδέξα-

7. lege ἐπαρῆγοντος.

11. ἐξεληλύθαμεν G.

μὲν οὖν G.

μεταίχμιῳ G.

8. διελάμβανε γραφῇ G.

20. ἀπελθόντα om. G.

bus certiores nos facias velim atque de ipso Bolcano, num stet pacis conditionibus. siquidem haud laeti de eo quotidie ad me perforantur nuntii. cuius consiliis, ubi certi aliquid ex te cognoverimus, melius poterimus occurrere; te vero, mandatis instructum, in Illyricum remitteremus, ut ab utraque parte impetu in hostem facto, victoria, deo iuvante, potiamur." haec ad Iohannem perscripta erant; alterius epistolae, ad nobiliores Dyrrhachii cives datae, argumentum hoc erat. "de Bolcano bellum in nos rursus parante certiores facti, Byzantio egressi sumus, ut montium angustias, quae nostros Dalmaticosque intericiant fines, praesidiis firmemus, simul etiam probe cognoscamus, quid ille et Dalmatae agant; cumque eam ob causam opus esse duxerimus, ducem vestrum, carissimum nostrae maiestatis nepotem, isthinc ad nos evocare: hunc, qui nostram vobis epistolam reddet, ad vos misimus ducemque creavimus. itaque accipite eum et ipsi, atque in omnibus, quae praescripserit, obsequium ei praestate." has epistolas cum Caratae tradidisset, mandavit, ut, eo advectus, prius Iohanni epistolam redderet; quem, si sua sponte obtemperaret, cum

σθαι, μέχρις ἂν ἐκεῖνος αἰθῆς ἐπανάλθοι· εἰ δὲ ἀντιτείγῃ καὶ μὴ πείθεται, μεταπέμψασθαι τοὺς ὑπερέχοντας τῶν Δυρραχι- τῶν καὶ τὴν ἐτέραν ὑπαναγκῶναι γραφήν, ἐφ' ᾗ συνάρασθαι αὐτῷ ἐπὶ τῷ τὸν Ἰωάννην κατασχεῖν.

8. Ταῦτα ἐνωτισθεῖς ὁ σεβαστοκράτωρ ἐν Κωνσταντι- 5 νουπόλει διατρέβων, σπουδαίως ἐξῆει καὶ ἐπὶ δυοῖν νυχθημέ- ροις καταλαμβάνει τὴν Φιλιππούπολιν. ὑπνώττοντος δὲ τοῦ Β βασιλέως, εἶσω τῆς βασιλικῆς σκηπῆς ἀποφῆτι εἰσελθῶν, εἰς τὴν ἐτέραν κλίνην τοῦ βασιλέως καὶ ἀδελφοῦ κατακλιθεῖς καὶ αὐτὸς ὑπνώττε, τοὺς κατευναζόντας τὸν αὐτοκράτορα διὰ τῆς 10 χειρὸς ἡσυχάζειν ἐπιτάξας. ὥς γοῦν ὁ βασιλεὺς τοῦ ὕπνου ἀνέθορε καὶ τὸν ἀδελφὸν παρ' ἐλπίδας ἐθεάσατο, ἡσυχάζων τέως ἦν καὶ τοὺς παρατυχόντας αὐτὸ τοῦτο ποιεῖν καὶ αὐτὸς ἐκέλευεν. ἐπεὶ δὲ καὶ ὁ σεβαστοκράτωρ ἐξυπνος γενόμενος τὸν ἀδελφὸν καὶ βασιλέα γρηγοροῦντα ἐθεάσατο, κάκεινος ἐνι- 15 δὼν αὐτόν, προσελθόντες ἀμφοτέρω ἀλλήλους κατησπάζοντο. εἶτα ὁ μὲν βασιλεὺς ἐπυθάνετο, τί ἄρα καὶ βούλοιο καὶ τίς C ἢ αἰτία τῆς αὐτοῦ ἐλευσίως. ἐκεῖνος δὲ "σοῦ ἔνεκα" ἔρη. καὶ ὃς "μάτην σεαυτὸν συντείνας τοσοῦτον κεκοπίμας." ὁ δὲ σεβαστοκράτωρ τέως οὐκ ἀντεφθέρξατο, ἀλλ' ὄνειρώττων ἦν 20 τὰ ἀπὸ τοῦ Δυρραχίου μετὰ τοῦ προπεμφθέντος παρ' αὐτοῦ κομισθησόμενα μηνύματα. καὶ γὰρ ἅμα τῷ ἐνωτισθῆναι τὰ θρυλλούμενα περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, δισύλλαβον ἐγχαράξας

1. αἰθῆς om. G. ἀνικαλῆν et πείθεται PG, alterum C. 11.
ἐπιτάξας ἡσυχάζειν G. 17. μὲν ὁ G.

pace dimitteret; ipse curam provinciae susciperet usque ad reditum illius. sin recusaret et parere nollit, primoribus Dyrrhachiensium ad se vocatis alteram epistolam ostenderet, ipsorumque auxilium ex- psceret ad Iohannem comprehendendum.

8. His cognitis Sebastocrator, qui Cpoli degebat, sine mora urbe profectus, duorum dierum totidemque noctium itinere Philippo- polin pervenit. dormiente imperatore, in tabernaculum regium sine strepitu ingressus, in altero lecto somno se dedit, postquam manus signo imperatoris cubicularios, ut quiescerent, monuit. expectatus imperator, ubi fratrem praeter opinionem vidit, quietus tum quidem mansit, quique aderant, vetuit et ipse strepere. tandem cum seba- stocrator, somno itidem solutus, imperatorem fratrem exsomnem cer- neret, atque hic vicissim alterum, ambo se invicem amplexi et oscu- lati sunt. dein rogante imperatore, quae causa eius adventus esset, Isaacius "tua, inquit, causa veni." tum ille: "frustra tantum itineris laborem suscepisti." ad haec Sebastocrator tum quidem nihil respon- dit; sed expectavit, quid nuntius, quem Dyrrhachium miserat, refer-

πρὸς αὐτὸν γράμμα, παρεκλεύσατο θῦντον πρὸς τὸν αὐτοκράτορα φοιτῆσαι. ὡς καὶ αὐτὸν ἐπ' αὐτῆ τούτῳ τοῦ Βαζαντίου ἐξεληλυθότα πρὸς Φίλιππούπολιν ἐπέσειναι, ἐφ' ᾧ τὰ κατ' αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα εἰσηγηθέντα κατασεῖπαι, 5 τὰ εἰκότα πρὸς τὸν ἀδελφὸν καὶ βασιλέα ὁμιλήσαντα. ἅμα δὲ καὶ τὴν αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν ἐγκαρτερῆσαι ἄφιξιν. ὑποχωρήσας δὲ ἀπὸ τοῦ βασιλέως, εἰς τὴν ἀποτεταγμένην αὐτῆ σκηπὴν ἄπεισιν. παραχρημα δὲ καὶ ὁ πρὸς τὸν Ἰωάννην ἀποσταλεὶς γραμματοκομιστῆς δρομαῖος εἰσεῖσιν ἐκεῖθεν ἐπα- 10 ιο νελθῶν, τὴν τοῦ Ἰωάννου ἀπαγγέλλων ἔλευσιν. τῆς ὑποψίας οὖν τηρικαῦτα ὁ σεβαστοκράτωρ ἀπαλλαγίς καὶ κρείττοσιν ἀναρρώσας ἑαυτὸν λογισμοῖς, θυμοῦ πλησθεὶς κατὰ τῶν πρώτους P. 239 εἰσηγησαμένων τὰ κατὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, τεταραγμένος πρὸς τὸν βασιλέα εἰσήει. ὁ δὲ βασιλεὺς τούτον θεασάμενος, ἐγνώκει 15 μὲν παρυσθὲν τὴν αἰτίαν, ἠρώτα δ' ὁμῶς, ὅπως ἔχοι. ὁ δὲ “κακῶς” ἔφη “ἐξ αἰτίας σῆς.” οὐδὲ γὰρ ὄλωσ τὸν θυμὸν περιυλακτοῦντα χαλιναγωγεῖν ἠπίστατο, παρεφέρετο δὲ καὶ ὑπὸ ψιλοῦ, εἰ ἔτυχε, ῥήματος. ἐπὶ τούτοις δὲ καὶ ἄλλο τι προσέθετο λέγων, “οὐ τοσοῦτον κατὰ τῆς σῆς λελύπημαι βα- 20 σιλείας, ὅσον κατὰ τουτοῦ” (τὸν Ἀδριανὸν τῷ δακτύλῳ ὑποδείξας) “καταψευδομένου.” πρὸς ταῦτα δὲ ὁ πρᾶυς ἐκεῖνος καὶ ἡδὺς βασιλεὺς οὐδ' ὄτιοῦν ἀφθέγγετο. ἐγίνωσκε γὰρ, ὅπως ζέοντα τὸν θυμὸν τᾶδελφοῦ καταπαύσει. συγκαθεσθέντες οὖν B

8. σκηπὴν G, σκηπῆ P. et infra. 21. δὲ om. C.

15. ἐχθ G.

20. Ἀδριανὸν G hic

ret. nam sparsos de filio rumores ut audit, brevi exarata epistola eum illico ad imperatorem tendere iusserat; se quoque Byzantio festinare Philippopolin, ut, quas res postularer, imperatorem fratrem doceret crimenque dilueret. ibidem eius se adventum praestolaturum. itaque digressus ab imperatore, in assignatum ipsi tabernaculum se contulit. brevi post missus ad Iohannem tabellarius accurrit, Iohannis adventum nuntians. tum vero Isaacius, e suspicionis sollicitudine ad maiorem erectus fiduciam, iraque incensus in eos, qui primi nomen filii detulerant, magno animi motu imperatorem adiit. is conspicatus fratrem, quanquam causam statim intellexit, tamen quomodo haberet, percontatus est. “male, respondit ille, idque propter te.” nempe cohibere iracundiam prorsus non didicerat; immo efferebatur vel simplici, si forte, verbo. praeterea addit: “neque tamen tuae maiestati tantum succenseo, quantum huic (Adrianum digito monstrabat) calumnianti.” ad haec mitis ille ac suavis imperator nihil omnino reposuit; norat enim, quo modo exardescentem fratris iracun-

ἄμφω, μετὰ τοῦ Μελισσηνοῦ Νικηφόρου τοῦ καίσαρος καὶ
 τινων τῶν ἐξ αἵματος καὶ ἀγχιστείας προσηκόντων αὐτοῖς
 μόνοι πρὸς ἀλλήλους ἐμίλουν περὶ τῶν κατὰ τοῦ Ἰωάννου
 ἐληθέντων. ὡς δὲ τὸν Μελισσηρὸν καὶ τὸν ἴδιον ἀδελφὸν
 Ἀδριανὸν κατατρέχοντας ἐσχηματισμένους τοῦ ἰδίου υἱοῦ ἑώρα, 5
 V. 189 αὐτὸς τὸν θυμὸν παφλαῖζοντα μὴ δυνηθεῖς κατασχεῖν, δριμύ
 πρὸς τὸν Ἀδριανὸν ἀτενίσας, ψιλῶσαι τὸν αὐτοῦ πώγωνα
 ἠπειλήσατο καὶ διδάξαι, μὴ προφανῶς ψευδόμενον τοιοῦτων
 συγγενῶν ἀποστερηῆσαι τὸν βασιλέα ἐπιχειρεῖν. ἐν τούτοις ὁ
 C' Ἰωάννης κατέλαβε, καὶ παραχρῆμα εἰς τῆς βασιλικῆς σκηνῆς 10
 εἰσάγεται, καὶ πάντων τῶν κατ' αὐτοῦ λαληθέντων ἀκούει. οὐ
 μέντοι γε εἰς ἐξέτασιν ὅλως ἄγεται, ἀλλ' ὁ κατὰκριτος ἐλεύ-
 θερος ἴσταται, τοῦ βασιλέως πρὸς αὐτὸν εἰπόντος. "πρὸς
 τὸν σὸν πατέρα καὶ ἀδελφὸν ἐμὸν ἀφορῶν, οὐδ' ἀκούσαι τῶν
 κατὰ σοῦ λαληθέντων ἀνέχομαι. ἔσο τοίνυν ἀμερίμωτος διά- 15
 γων, ὡς τὸ πρότερον." ταῦτα μὲν οὖν ἅπαντα ἐπὶ τῆς βα-
 σιλικῆς ἐρρήθη σκηνῆς, μόνων τῶν συγγενῶν, ὀθνεῖου δὲ οὐ-
 δενὸς παρόντος. οὕτω γοῦν τῶν λαληθέντων ἢ μελετηθέντων
 ἴσως κατευνασθέντων, τὸν ἴδιον ἀδελφόν, τὸν σεβαστοκράτο-
 Dρα φημι Ἰσαάκιον, μετακαλεσάμενος σὺν αὐτῷ τῷ Ἰωάννῃ 20
 τῷ υἱῷ αὐτοῦ, πολλὰ ὁμιλήσας πρότερον, ἔφη πρὸς τὸν σε-
 βιστοκράτορα "σὺ μὲν χαίρων ἄπιθι πρὸς τὴν βασιλεύουσαν,

1. κατὰ CG. 2. αὐτοῖς C, αὐτοῦς P, αὐτοῦς προσηκόντων G.
 9. ὁ om. G. 12. ἐλεύθερον G. 14. ἐμὸν ἀδελφόν G. 17.
 ἐρρήθη C, εἰρήθη G. 19. ἴσον CG. κατευνασθέντα G.
 21. τῷ G, καὶ P. πρότερον ὁμιλήσας πολλὰ G.

diam sedaret. considentes igitur ambo, una cum Melisseno Nicephoro caesare nonnullisque aliis, sanguine et affinitate iunctis, soli de crimine Iohannis colloquebantur. ubi autem Melissenum fratremque suum Adrianum oblique in filium invehit sensit, effervescenti iterum impar comprimendae irae, Adriano truci vultu comminatur, vulsurum se ipsi barbam atque ita tractaturum, ut in posterum non conaretur propalam mentiendo talibus imperatorem propinquis orbare. interea Iohannes advenit, et statim in regium tabernaculum admissus, quae in eum dicta erant omnia, audiit. neque tamen in quaestionem adducitur; sed reus adstat liber, imperatore haec ad eum verba faciente: "patrem tuum, meum fratrem, respiciens, ne audire quidem sustineo, quae in te coniecta crimina sunt. esto igitur animo securo, ut antea." haec omnia intra regium tabernaculum acta sunt, solis propinquis praesentibus, extraneo nemine. tali modo sopitis, quae vel falso insinulata vel meditata etiam fuerant, Isaacium fratrem sebastocratorem una cum Iohanne filio arcessivit, multaque cum utroque

τὰ καθ' ἡμᾶς τῇ μητρὶ ἀνακοινωσόμενος. ἐγὼ δὲ τουτονὶ” (τὸν Ἰωάννην φησὶν ὑποδείξας) “αὐθις, ὡς ὄρας, ἐκπέμψω πρὸς τὸ Δυρράχιον, ἐφ' ᾧ τὰ τῆς ἰδίας ἀρχῆς ἐπιμελῶς ἐνεργεῖν.” οὕτως οὖν ἀπ' ἀλλήλων διακριθέντες, ὁ μὲν τῆς πρὸς 5 τὸ Βυζάντιον τῇ μετ' αὐτὴν εἶχετο, ὁ δὲ πρὸς τὸ Δυρράχιον στέλλεται.

9. Οὐ μέχρι δὲ τούτου τὰ κατὰ τὸν αὐτοκράτορα ἔσθη. ἀλλ' ἐπεὶ Θεόδωρος ὁ Γαβρᾶς ἐνδημήσας ἦν ἐν τῇ βασιλευ-
 ούσῃ, γινώσκων τὸ τούτου ὀβριμοεργὸν καὶ περὶ τὰς πράξεις P. 240
 10 ὄξυ, βουλόμενος τοῦτον ἀπελάσαι τῆς πόλεως, δοῦκα Τραπε-
 ζοῦντος προὔβαλλετο, πάλαι ταύτην ἀπὸ τῶν Τούρκων ἀφε-
 λόμενον. ὤρηγοτο μὲν γὰρ οὗτος ἐκ Χαλδαίας καὶ τῶν ἀνω-
 τέρω μερῶν, στρατιώτης δὲ περιφανῆς γενόμενος, ἐπὶ τε φρο-
 νήσει καὶ ἀνδρείᾳ ὑπερέχων ἀπάντων, μικροῦ καὶ μηδέποτε
 15 ἔργου ἀψάμενος καὶ ἀτυχήσας, ἀλλὰ πάντων αἰεὶ τῶν πολε-
 μίων κρατῶν, καὶ αὐτὴν δὴ τὴν Τραπεζοῦντα ἐλὼν καὶ ὡς
 ἴδιον λάχος ἑαυτῷ ἀποκληρωσάμενος, ἄμαχος ἦν. τούτου τὸν
 υἱὸν Γρηγόριον ὁ σεβαστοκράτωρ Ἰσαάκιος ὁ Κομνηνὸς εἰς
 20 παιδῶν ὄντων, γαμήλια μόνᾳ σύμφωνα ἀναμεταξὺ προσέβησαν.
 εἴτα τὸν υἱὸν αὐτοῦ Γρηγόριον εἰς χεῖρας τῷ σεβαστοκράτο-
 ρος παραδέμενος, ἔν' ὀπηνίκα νομίμου ἄψωνται οἱ παῖδες

1. ἀνακοινωσάμενος G. 2. φησὶν om. G. 5. τὸ prius
 om. G. τῇ om. G. 9. ὀβριμοεργὸν P, ὀβριμοεργὸν CG.
 17. ἑαυτοῦ G.

locutus, sebastocratori “tu quidem, ait, salvus in urbem revertere, et quo loco res nostrae sint, matri renuntia. hunc vero (Iohannem digito monstrabat) rursus, ut vides, Dyrrhachium dimitto, ut provinciae suae curam gerat.” ita discedentes, alter semper hostes devicisset, atque adeo ipsam Trapezuntem expugnatam tanquam propriam sibi vindicasset, invictus plane habebatur. huius filio Gregorio Isaacius Commenus sebastocrator filiarum unam collocaverat; sed cum ambo impuberes essent, non ultra pacta nuptialia res processerat. tum tradito Gauras Gregorio filio sebastocratori, ut cum legitimam

9. Extitit etiam alia tunc in imperatorem conspiratio. etenim Theodorum Gauram, Cpoli commorantem, cuius imperator animum audacem et promptum norat, ut urbe exterminaret, ducem Trapezuntis creaverat, quam is dudum Turcis eripuerat. oriundus hic e Chaldaea superiori, eximiam in militia laudem tulerat, quod et consilio et virtute omnes superabat, neque unquam vel minimam rem susceptam non feliciter perfecerat; cumque omnes semper hostes devicisset, atque adeo ipsam Trapezuntem expugnatam tanquam propriam sibi vindicasset, invictus plane habebatur. huius filio Gregorio Isaacius Commenus sebastocrator filiarum unam collocaverat; sed cum ambo impuberes essent, non ultra pacta nuptialia res processerat. tum tradito Gauras Gregorio filio sebastocratori, ut cum legitimam

ἡλικίας, καὶ ἡ μνηστεία τελεσθῆ, αὐτὸς συνταξάμενος τῷ βασιλεὶ εἰς τὴν ἰδίαν ἐπαγγεῖλαι χάραν. τῆς δὲ ὀμεννέτιδος αὐτοῦ μετ' οὗ πολὺ τὸ κοινὸν ἀποδεδωκυίας χρέας, ἄλλην αὐθις ἐξ Ἀλανῶν ἠγάγετο εὐγενεστάτην. ἔτυχε δὲ τὴν τε τοῦ σεβαστοκράτορος ὀμεννέτιν καὶ ἦν ὁ Γαβραῦς ἔλαβε, δυοῖν ἀδελ- 5
 φῶν θυγατέρας εἶναι. τούτου δῆλου γεγονότος, ἐπεὶ ἀπὸ τε
 C τῶν νόμων ἀπὸ τε τῶν κανόνων ἢ τῶν παιδῶν ἐκωλύετο συν-
 ἀφεια, διεσπάσθη τὸ τοιοῦτον συναλλάγμα. γινώσκων δὲ ὁ
 βασιλεύς, ὁποῖος ὁ Γαβραῦς στρατιώτης ἐστὶ καὶ ὅποια πρά-
 γματα συνταράττειν δύναται, οὐκ ἤθελε τὸν υἱὸν αὐτοῦ Γρη- 10
 γόριον, διασπασθέντος τοῦ τοιοῦτου συναλλάγματος, παλιν-
 δρομῆσαι πρὸς αὐτόν, ἀλλὰ κατέχειν τοῦτον εἰς τὴν βασιλεύ-
 ουσαν δεῖν ἕνεκα, ἵν' ἄμα μὲν ὡς ὄμηρον αὐτὸν παρακατέ-
 χοι, ἄμα δὲ καὶ τὴν τοῦ Γαβραῦς εὐνοίαν ἐπισπάσαιο. κἄν-
 V. 190 τεύθειν, ἐὰν πονηρὸν τι βούληται, ἀπόσχηται τοῦ τοιοῦτου. 15
 Διμῆ γοῦν τῶν ἐμῶν ἀδελφῶν Γρηγόριον συνάψαι ἐβούλετο.
 διὰ τοι ταῦτα ὑπερετίθειτο τὴν τοῦ παιδὸς ἀποστολήν. κατα-
 λαβὼν δὲ αὐθις ὁ Γαβραῦς τὴν βασιλίδαν τῶν πόλεων καὶ μη-
 δὲν τῶν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος μελετωμένων συνείς, ἐσκό-
 πει τὸν ἴδιον υἱὸν λεληθῶτως ἀναλαβέσθαι. εἶχε δὲ τέως τὸ 20
 βεβουλευμένον ἀνέκφορον, κἄν ὁ αὐτοκράτωρ παρηνίσσετό τι
 καὶ παρενέφαινε αὐτῷ περὶ τοῦ σκοπομένου. ὁ δὲ εἶτε μὴ
 γνούς, εἶτε καὶ ἀκηδιάσας διὰ τὴν πρὸ μικροῦ γεγονυῖαν τοῦ

13. δεῖν C, δυοῖν PG. 14. Γαυρά G. 15. an βουλευῆται?
 17. τοι om. G. 20. δὲ om. G. 21. κἄν — σκοπομένου
 om. CG.

hæstatem illi attigissent, nuptiæ perficerentur, imperatorem salutavit domumque reversus est. ibi defuncta haud multo post eius uxore, cum alteram ex Alanis nobilissimam duxisset, contigit, ut sebastocratoris coniux et quam Gauras sibi adiunxerat, fratrum duorum filiae essent. quo patefacto, quoniam et civilibus et ecclesiasticis legibus filiorum nuptiæ prohiberentur, diremta illa sponsalia sunt. verum imperator reputans, quam esset Gauras bello egregius quamque efficax turbandis rebus, sponsalibus solutis, reverti ad patrem Gregorium noluit, sed detinere ipsum Cpoli duabus de causis decrevit, primum ut fidei Gaurae obsidem haberet, dein ut benevolentiam eius sibi conciliaret; propter quae ille, si quid machinaretur, coeptis abisteret. itaque sororum mearum unam connubio ipsi iungere voluit. eam ob causam pueri reditum distulit. at Gauras Byzantium reversus, cum nihil eorum, quae imperator meditabatur, intelligeret, filium clam abducere in animo habuit. sed celavit tum consilium, licet imperator obscuris verbis ei significaret, quid in animum induxisset. quae

τοιούτου κήδους διάζευξιν, οὐκ οἶδ' ὅπως, ἤτειτο τὸν υἱὸν
 δοθῆναι οἱ ἐπαναστρέφοντι. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἀνένευε πρὸς
 τοῦτο. σχηματιζόμενος δὲ ὁ Γαβραῦς ἐκοντὶ τοῦτον καταλιμ- P. 241
 πάνειν καὶ τῇ τοῦ αὐτοκράτορος τὰ κατὰ τὸ παιδίον ἀναθέ-
 5 σθαι γνώμῃ, ἐπεὶ συνταξάμενος αὐτῷ ἀπάρτι τοῦ Βυζαντίου
 ἐξιέναι ἔμελλεν, ὑπεδέχθη παρὰ τοῦ σεβαστοκράτορος διὰ τὸ
 παρακολουθῆσαν κήδος καὶ ἦν πρὸς αὐτὸν ἐκ ταυτησί τῆς
 αἰτίας ἔσχε συνήθειαν, ἔνθα τὸ τοῦ μεγαλομάρτυρος Φωκᾶ
 τέμενος ἴδρυται. προάσειόν τι τοῦτο περὶ τὴν Προποντίδα
 10 διακείμενον περικαλλές. δαυιλῶς οὖν αὐταῦ που εὐωχηθέν-
 τες, ὁ μὲν σεβαστοκράτωρ πρὸς τὸ Βυζάντιον ἐπαγγίει, ὁ δὲ
 τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἤτειτο παραχωρηθῆναι οἱ καὶ τῇ μετ' αὐτὴν
 συνεῖναι αὐτῷ. ὁ δ' εὐθύς κατένευεν. ὁ δὲ πολλάκις ῥηθεὶς B
 Γαβραῦς, ἐπεὶ τῇ μετ' αὐτὴν χωρίζεσθαι ἤδη τοῦ παιδὸς
 15 ἔμελλε, τοὺς παιδαγωγούς ἤξιον συνέψεσθαι οἱ μέχρι τοῦ
 Σωσθενίου. κείθι γὰρ ἔμελλε κατασκηνοῦν. οἱ δὲ κατανεύ-
 σαντες συναπήσαν μετ' αὐτοῦ, καὶ οὕτως καὶ ἐν τῷ μέλ-
 λειν αὐθις ἐκέλευεν ἀπαίρειν τὸ αὐτὸ τοὺς παιδαγωγούς ἤτει-
 το, συνέψεσθαι τούτῳ τὸν υἱὸν καὶ μέχρι τοῦ Φάρου. οἱ δὲ
 20 ἀνένευον. ὁ δὲ σπλάγχνα τς πατρικὰ προεβάλλετο καὶ ἀπο-
 δημίαν μακρὰν καὶ ἀλλάττα συνείρων τοῖτοις, κατέκλασε τὰς
 τῶν παιδαγωγῶν καρδίας, καὶ πεισθέντες τοῖς αὐτοῦ λόγοις

5. αὐτῷ τοῦ ἀπάρτι Βυζαντίου P, αὐτῷ τοῦ om. C, ἀπάρτι τοῦ
 Βυζαντίου G, omissis itidem αὐτῷ τοῦ. 13. συνίεμαι CG. 15.
 τοῦ add. G. 19. καὶ om. G.

ille sive non intelligens, sive ob dirempta nuper sponsalia parum cu-
 rans, filius ut secum domum rediret, postulavit. id imperatore re-
 cusante, Gauras non invitum se facere simulans, ut filium relinque-
 ret et imperatoris tutelae committeret, cum valere hunc iussisset
 iamque Byzantio discessurus esset, a sebastocratore propter affini-
 tatis coniunctionem et natam inde familiaritatem hospitio acceptus
 est ad magni martyris Phocae, in suburbano pulcherrimo ad Propon-
 tidem sito. ubi cum opipare essent epulati, sebastocrator Byzantium
 revertitur; alter dari id sibi petit, ut filius postero quoque die se-
 cum una esset. statim annuit sebastocrator. at Gauras, quem saepe
 diximus, cum postridie iam discessurus a filio esset, paedagogos pueri
 rogavit, ut comitarentur se usque ad Soasthenium; ibi enim diversu-
 rus erat. annuentes illi una ibant. cum et hinc discedendum fuit,
 idem paedagogos rogavit, ut filium ad Pharum usque se sequi pate-
 rentur. id illi recusare. verum alter amorem paternum obtendere et
 itineris longinquitatem et eiusmodi alia addere. ita fregit paedagogo-

C συνείποντο αὐτῷ. τὸν Φάρον τοίνυν καταλαβὼν, εἰς φῶς τὴν
 σκῆψιν προήγαγε. καὶ ἀναλαβόμενος τὸ παιδίον καὶ ἐμβα-
 λὼν εἰς ὀκλάδα, τῆ τοῦ Πόντου ῥοθίῳ ἑαυτὸν τε καὶ τὸν
 υἱὸν ἐπαφῆκε. μεμαθηκῶς δὲ τοῦτο ὁ αὐτοκράτωρ, θῦπτον
 ἢ λόγος δρομαῖδας νῆας κατ' αὐτοῦ ἐξέπεμψεν, ἐντειλάμενος 5
 τοῖς ἀπερχομένοις τῷ μὲν Γαβραῖ τὰς πρὸς αὐτὸν ἐγχειρίσαι
 γραφάς, τὸ δὲ παιδίον σπεῦσαι μετὰ τῆς ἐκείνου γνώμης
 ἀναλαβέσθαι, εἰ μὴ ἄρα ἐχθρὸν τὸν αὐτοκράτορα βούλοιοτο
 ἐσχηκέναι. καταλαμβάνουσι τοίνυν αὐτοὺς οἱ ἀπελθόντες ἔν-
 Dθεν τῆς Αἰγίνου πόλεως κατὰ τὴν πόλιν τὴν οὕτωσι ἐγχωρίως 10
 Κάραμβιν καλουμένην. καὶ δὴ τὰς βασιλικὰς ἐγχειρίσαντες
 γραφάς, δι' ὧν ὁ αὐτοκράτωρ ἐνέφαινε, μιᾷ τῶν ἐμῶν ἀδελ-
 φῶν τὸ παιδίον βούλεσθαι συναρμόσαι, καὶ πολλὰ ἅττα πρὸς
 αὐτὸν ὠμιληκότες πειθοῦσιν ἐκπέμψαι τὸν υἱόν. ὄνπερ θεα-
 σάμενος ὁ αὐτοκράτωρ καὶ διὰ τῶν συνήθων ἐγγράφων μό- 15
 νων τάχα τὸ συνάλλαγμα ἐμπεδώσας, παιδαγωγῶ παραδέδω-
 κεν ἐνὶ τῶν τῆς βασιλίδος θεραπόντων, Μιχαὴλ τῷ ἔκτομῖα,
 καὶ οὕτω περὶ τὰ ἀνάκτορα ἐνδιατρίβοντα πολλῆς ἐπιμε-
 V. 191 λείας ἤξιον, τὰ τε ἡθῆ διορθούμενος καὶ πᾶσαν παιδείαν στρα-
 τιωτικὴν ἐκδιδάσκων. ὅποια δὲ τὰ τῶν νέων, μὴ βουλόμε- 20
 P. 242 νος ὄλωσ ὑποτάσσεσθαι τι, ἡνἱᾶτο, ὡς μὴ προσηκούσης δῆ-

5. ἐξέπεμψεν CG, ἐξέπεμπεν P. 6. ἐπαρχομένοις P, ἐπερχο-
 μένοις G, recte C. Γαυραῖ G hic et infra. 9. αὐτοὶ C.
 11. Κάραμβιν CG. 17. τῶν add. C. 19. ἡθῆ CG, ἡδῆ P. 21.
 δῆθεν add. C.

rum animos, seque ut comitarentur, evicit. Pharum sic proventus,
 quid vellet, patefecit. nam arrepto puero et in onerariam navem
 coniecto, maris fluctibus se filiumque commisit. quod simulatque
 imperator cognovit, dicto citius celoces misit, vectoribus mandans, ut
 Gaurae litteras ad eum datas redderent, puerumque sine mora ab eo
 repeterent; sin negaret, utique minarentur hostem ipsi imperatorem
 fore. assequuntur Gauram citra Aeginum urbem, ad oppidum ab
 indigenis Garambim appellatum. statim reddunt imperatoris litteras,
 quibus se sororum mearum unam puero in matrimonium daturum
 significabat, et multis ad eum verbis factis, tandem persuadent, ut
 filium remitteret. quem ut imperator vidit et legitimis solum pactioni-
 bus continuo nuptias firmavit, paedagogo puerum tradidit, famulo-
 rum imperatricis uni, Michaeli eunucho. ac multa dehinc eum in
 palatio commorantem cura complexus, et mores adolescentis ad hu-
 manitatem informavit, et universae rei militaris scientia eundem im-
 buit. verum ut sunt puerorum ingenia, cum parere prorsus nollet,
 indignabatur, quod iusti scilicet sibi honores non haberentur. huc

Δεν ἀξιούμενος τιμῆς. δυσαρρεστῶν δὲ ἅμα καὶ πρὸς τὸν
 παιδαγωγόν, ἐσκέπετο πρὸς τὸν ἴδιον φοιτῆσαι πατέρα, δέον
 μᾶλλον εὐχαριστεῖν ἐπιμελείας τοσαύτης ἀξιούμενον. οὐ μέ-
 χρι δὲ τούτου περιῦστατο τούτῳ τὸ βούλευμα, ἀλλὰ καὶ ἔρ-
 5 γου ἤπτετο. προσελθὼν οὖν ἀνακοινοῦται τισι τὸ ἀπόρητον.
 ἦσαν δὲ ὁ τε Γεώργιος τοῦ Δεκανοῦ, Εὐστάθιος ὁ Καμύτιζης
 καὶ Μιχαὴλ ὁ οἰνοχόος, ὃν καὶ πιγκέρηνη συνήθως οἱ τῆς βα-
 σιλικῆς αὐτῆς ὀνομάζουσιν. ἄνδρες δὲ οὗτοι μαχιμώτατοί τε
 καὶ τῶν λίαν προσφκειωμένων τῷ βασιλεῖ. τούτων ὁ Μι-
 10 χαὴλ προσελθὼν ἀπαγγέλλει πάντα πρὸς τὸν αὐτοκράτορα. ὁ β
 δὲ οὐ πᾶν πιστεύειν ἔχων, ἀνένευε πρὸς τὰ ῥήματα. ἐπι-
 κειμένου δὲ τοῦ Γαβρᾶ καὶ τὸν δρασμὸν ἐπειγόντος, οἱ εὐ-
 νούστερον πρὸς τὸν αὐτοκράτορα διακείμενοι ἔφασαν, “εἰ μὴ
 15 σοι.” τοῦ δὲ κατανεύσαντος, τὸν ἅγιον ἦλον, δι’ οὗ τὴν τοῦ
 ἐμοῦ σωτήρος πλευρὰν οἱ ἄνομοι ἐνύξαν, ὑπεδείκνυον οὐ
 ἔκειτο, βουλευσάμενοι ἀναλαβέσθαι καὶ ἐξαγαγεῖν, ὥστε εἰς
 τὸν δι’ αὐτοῦ τρωθέντα ἐπωμόσασθαι. πείθεται τούτοις ὁ
 Γαβρᾶς, καὶ εἰσελθὼν ἀναλαμβάνεται λαθραίως τὸν ἅγιον
 20 ἦλον. εἰς δὲ τις τῶν προκαταγγειλάντων τῷ αὐτοκράτορι τὴν C
 βουλὴν δρομαῖος εἰσελθὼν ἔφη, ὡς “ἴδε καὶ ὁ Γαβρᾶς, καὶ
 ὁ ἦλος ἐγκόλπιος αὐτῷ.” καὶ παραχρῆμα, ἐπισκήψαντος τοῦ
 αὐτοκράτορος, καὶ ὁ Γαβρᾶς εἰσήγετο, καὶ ὁ ἦλος τοῦ κόλπου

4. περιῦσταται G. 6. an Καμύτιζη? 11. πιστεύων PG, re-
 cte C. 16. ὑπεδείκνυτο CG. 19. ἀναλαμβάνει CG. 22.
 αὐτοῦ G.

accedebat, ut offenso in paedagogum animo esset. itaque fugam ad
 patrem meditabatur, cum tam diligentis institutionis gratiam potius
 referri oporteret. neque in meditando constilit; immo rem aggressus
 est etiam. communicavit igitur consilium cum Georgio Decani, et Eu-
 stathio Camytza et Michaele a poculis, quem pincernam vulgo aulici
 vocant, fortissimis viris iisdemque imperatori familiarissimis. ex qui-
 bus Michael totius rei indicium ad imperatorem detulit. is nullam
 omnino fidem dictis habuit. acrius autem Gaura ad fugam urgente,
 qui animo erga imperatorem fideli erant, “nisi iure iurando, inquit,
 consilio tuo fidem addideris, non sequemur te.” quod cum ille
 non recusasset, locum ipsi ostendunt, ubi sacra lancea, qua salvato-
 ris mei latus impii pupugerunt, recondita erat. hanc inde auferret,
 suadent, ut per eum, cuius latus illa percussus esset, iuraret. paruit
 adolescens, sacrariumque ingressus, lanceam surripuit. tum vero
 eorum unus, qui rem imperatori prodiderant, accurrens, “ecce, in-
 quit, Gauras, sacram lanceam in sinu gestans.” statim imperatoris

εὐθὺς ἐξήγετο. ἐρωτηθεὶς δέ, ἀπήγγειλε πάντα ἐκ ψιλῆς
 ἐπερωτήσεως, τοὺς τε συνίστορας ὁμολογήσας καὶ τὰ βεβου-
 λευμένα ἅπαντα. αὐτοῦ μὲν οὖν καταψηφισάμενος, παραδί-
 δωσι πρὸς τὸν δοῦκα Φιλιππουπόλεως Γεώργιον τὸν Μεσο-
 ποταμίτην, ὥστε ἔμφρουρον τοῦτον τηρεῖν δεσμώτην ἐν τῇ 5
 ἀκροπόλει. Γεώργιον δὲ τὸν τοῦ Δεκανοῦ μετὰ γραμμιάτων
 πρὸς Λέοντα τὸν Νικερίτην δοῦκα τῷ τότε τοῦ περι Δουνά-
 βου τυγχάνοντα πέπομφεν, ὡς δῆθεν καὶ αὐτὸν σὺν ἐκείνῳ
 τὰ περι τὸν Δάνουβιν φυλάττειν· τὸ δὲ πᾶν, ἵνα μᾶλλον
 ἐκεῖνος παρὰ τοῦ Νικερίτου ἐπιτηροῖτο. ἔμφρουρος δὲ καὶ 10
 αὐτὸν Εὐστάθιον τὸν τοῦ Καμύτζη καὶ τοὺς λοιποὺς περιο-
 ρίσας εἶχεν.

1. πάντα : ταῦτα CG. 6. τοῦ om. G. 7. τὸν add. CG., τῷ
 om. CG. τοῦ om. G. lege τῶν. παρὰ G. Δανούβου
 C, Δανούβου G, Δανουβίου Ducangius, Δάνουβιν ego, ex consue-
 tudine scribentis. 9. Δάνουβιν PG, recte C.

iussu Gauras inducitur, et lancea sinu educitur. atque cuncta ad
 simplicem interrogationem confessus est, et consciis editis et consi-
 liis omnibus. damnatum Philippopolis duci Georgio Mesopotamitae
 tradidit in arce custodiendum; Georgius Decani cum litteris ad Leo-
 nem Niceritam, qui tunc regionum Danubio adiacentium dux erat,
 missus est, tanquam cum illo scilicet custodiam horum finium actu-
 rus, revera ut ipse potius a Nicerita custodiretur; Eustathium deni-
 que Camytzae reliquosque, ex urbe itidem expulsos, carcere inclusos
 habuit.

ΑΛΕΞΙΑΔΟΣ.

ALEXIADIS LIBER IX.

ARGUMENTUM.

Imperio a Dalmatarum incursionibus munito, Alexius Iohannem Ducam in Tzacham mittit: Mitylene, Samus aliaque insulae receptae (1). Carycae et Rhapsomatis defectio (2). Tzacham rursus bellum parantem sultanus Clitziasthlan, quem imperator in auxilium vocaverat, inter epulas confodit (3). Dalmatarum princeps, Bolcanus, Romanam ditionem depopulatur, pulso Iohanne Comneno duce (4). contra quem dum Alexius ipse movet, patefacta est coniuratio Nicephori Diogenis (5). eiusdem ortus, consilia, virtutes (6). ad confessionem sceleris frustra admonitus (7), per tormenta conscios edere cogitur (8). a militibus, in concionem convocatis, Nicephorus et Cecaumenus Catacalo excaecantur, incertum an Alexio auctore (9). Bolcanus pacem impetrat, obsidibus datis. Nicephorum, novis iterum studentem, venia imperator donat (10).

1. Οὕτως οὖν τὰ κατὰ τὸν Ἰωάννην καὶ Γρηγόριον τὸν p. 245
Γαβρᾶν ὃ αὐτοκράτωρ οἰκονομήσας, ἀπύρας τῆς Φιλιππου- V. 194
πόλεως, τὰ ἀναμεταξὺ Δαλματίας καὶ τῆς ἡμεδαπῆς τέμμη
καταλαμβάνει. καὶ τὸν ὄλον αὐχένα διαδραμῶν τοῦ οὕτως
5 πως ἐγγχωρίως καλουμένου Ζυγοῦ, οὐκ ἐποχοῦμενος, (οὐ γὰρ

ΑΛΕΞΙΑΔΟΣ Θ G. 1. οὕτως G, οὔτος P. 2. γαυρᾶν G.
5. πως ἐγγχωρίως om. CG. Ζυγοῦ scripsi, ζυγοῦ PG. ἐπο-
χοῦμενος CG, ἐποχοῦμενον P.

1. **H**is ita de Iohanne et Gregorio Gaura constitutis, imperator Philippopoli profectus, quae Dalmatiam Romanamque ditionem interiacent valles occupavit. cumque totas emensus esset angustias Zygi,

ἔθιδου τοῦτο ἐς αἰεὶ ὁ τόπος ὀχθώδης τε καὶ χαρὰδρώδης
 ὦν καὶ συνηρηφῆς καὶ μικροῦ ἄβατος,) ἀλλὰ περὶ ἅπαντα
 διερχόμενος καὶ νικητοῖς περιαρθρῶν ὀφθαλμοῖς, μὴ διαλάθῃ
 τι ἀσφάλακτον, δι' οὗ ῥαδίᾳ τοῖς πολεμίοις πολλὰκις ἢ δίοδος
 γένηται, καὶ οὗ μὲν διώρυχας ἐπιτρέπων γενέσθαι, οὗ δὲ καὶ 5
 Βξυλίνους κατασκευασθῆναι πύργους καὶ πολίχνια, ἔνθα ὁ τό-
 πος παρεῖχε, γενέσθαι διὰ πλίνθων ἢ λίθων ἐπέταττε, τὰ
 ἀπ' ἀλλήλων διαστήματα καὶ τὰ μεγέθη αὐτὸς διαμε-
 τρῶν· ἔστι δ' οὗ καὶ οὐρανομήκη δένδρα ῥιζοτομηθέντα
 κατατεθῆναι εἰς τὸ ἔδαφος διετάξατο. καὶ οὕτω τὰς τῶν πο- 10
 λεμίων δίοδους ἀποταφρεύσας, ἐπάνεισι πρὸς τὴν μεγαλοῦ-
 πολιν. ἀλλ' ὁ μὲν λόγος ῥαδίαν ἴσως τὴν τοιαύτην οἰκονομίαν
 τοῖς ἀκροαταῖς παρίστησιν· ὅποσον δὲ τὸν ἰδρωτὰ ὁ αὐτο-
 C κράτωρ τῷ τότε ὑπέστη, μαρτυροῦσι πολλοὶ τῶν τότε παρόν-
 των καὶ εἰς ἔτι καὶ νῦν περιόντων. ἀλλ' οὐ πολὺς παρελθ- 15
 λύθει καιρὸς, καὶ τὰ κατὰ τὸν Τζαχᾶν ἀκριβέστερον αὐτῷ
 ἐπηγγέλλετο, ὡς οὐδὲν τῶν συμβάντων αὐτῷ κατὰ τε τὴν
 θάλατταν καὶ τὴν ἡπειρον τῆς πρότερον γνώμης ἀπέστησαν,
 ἀλλὰ τοῖς προσήκουσι βασιλεῦσι χρῶται παρασήμοις, βασι-
 λεῦ ἑαυτὸν ὀνομάζων, καὶ τὴν Σμύρνην οἰκῶν καθαπερεὶ βα- 20
 σιλείᾳ τινα, στόλον εὐπρεπίζει, ἐφ' ᾧ τὰς τε νήσους αὐτῆς
 δηλώσασθαι καὶ μέχρι αὐτοῦ φθάσαι Βυζαντίου καὶ εἰς αὐ-

1. τε om. G. 3. περιαρθρεῖν G. lege περιαρθρῶν. 9. δὲ
 G. 10. πολέμων G. 11. lege μεγαλόπολιν. 18. lege
 ἀπέστησεν. 19. χρῶται G.

quod vulgo vocant, non equo vectus, (nam id per locum praeruptum et salebrosum fruticibusque tectum ac fere inviculis non ubique licebat,) sed pedibus semper incedens et suis ipse oculis dispiciens omnia; ne quid praesidio destitutum lateret, unde facile irrumperere hostes possent: fossas hic duci iussit, alibi ligneas exstrui turres et, sicubi id locus sivit, oppida e latere aut saxo aedificari, quorum inter se distantiam magnitudinemque ipse dimetiebatur. nonnunquam etiam celsissimas arbores, radicibus excisas, prosterni humi iussit. ita cum hostium aditus interclusisset, Cpolin revertitur. ceterum opera haec ex narratione mea levior fortasse auditoribus videtur; at quanti sudoris imperatori fuerit, multi eius comites hodieque testari possunt. non multo post imperator de Tzacha certior fit, nihil eum de priori spe remittere ob ea, quae illi terra marique accidissent; quin potius insignibus ornatum regiis, regem se ipsum nominare; Smyrna velut regni metropoli facta, classem ibidem parare, qua et insulas rursus vastaret et ad urbem usque progressus, imperio ipso, si posset, potiretur. his quotidie nuntiatis, imperator non socordi, nec demisso ad

την δέ, εἰ δυνατόν, τὴν τῆς βασιλείας ἀνερχθῆναι περιω- D
 πῆν. ταῦτα ὁ αὐτοκράτωρ βεβαιούμενος ὀσημέραι, δεῖν ἔγνω
 μὴ ἀναπίπτειν, μηδὲ μαλακίζεσθαι πρὸς τὰ θρυλλούμενα,
 ἀλλὰ παρασκευάζεσθαι διὰ τοῦ ἔτι λείποντος ἔαρινου καιροῦ
 5 καὶ τοῦ μετ' αὐτὸν χειμῶνος κατὰ τὸ ἐπιὸν ἔαρ καρτεροῶς
 πρὸς αὐτὸν ἀντικαταστήναι καὶ σπεῦσαι διὰ πάσης μηχανῆς, P. 246
 μὴ μόνον φρουρὰ τὰ ἐκείνου ἀναδέξαι ἅπαντα, τὰς βουλὰς,
 τὰς ἐλπίδας, τὰς ἐγχειρήσεις, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς ἀπελεύσει τῆς
 Σμύρνης καὶ ὅσα ἄλλα προφθάσας κατέσχε, τῆς ἐκείνου χει-
 10 ρὸς ἄρυσσάθαι. τοῦ χειμῶνος δὲ ἤδη παρωχηκός, ἐπεὶ προσ-
 μειδιῶν ἤδη τὸ ἔαρ παρῆν, μεταπεμφθῆς ἀπὸ τῆς Ἐπι-
 δάμνου τὸν γυναικάδελφον αὐτοῦ Ἰωάννην τὸν Δούκαν, μέγαν
 δούκα τοῦ στόλου προεχειρίσατο. καὶ ἠπειρώτας δὲ στρατὸν
 ἐπίλεκτον ἐπιδούς, παρεκελεύσατο αὐτὸν μὲν διὰ τῆς ἠπειροῦ
 15 τὴν πρὸς τὸν Τζαχᾶν πορείαν ποιῆσθαι, τῷ δέ γε Κωνσταν-
 τίνῳ τῷ Δαλασσηνῷ τὴν τοῦ στόλου ἡγεμονίαν ἐγχειρίσαι,
 ἐντειλάμενον οὕτω τὴν ἡῖονα παραθέειν, ἐν ἅμα τὴν Μιτυ- B
 λήνην καταλαβόντες ἐξ ἀμφοῖν θαλάττης τε καὶ ἠπειροῦ τὸν
 μετὰ τοῦ Τζαχᾶ συνάψωσι πόλεμον. καταλαβὼν τοίνυν τὴν
 20 Μιτυλήνην ὁ Δούκας παραχοῆμα ξυλίνοισι κατεσκευάσας πύργους V. 195
 καὶ ὥσπερ ἐξ ὀρμημάτων τινος ἐκείθεν ἀφορμῶν καρτερωτέ-
 ρον τοῖς βαρβάροις ἀντικαθίστατο. ὁ δὲ Τζαχᾶς τὴν τῆς
 Μιτυλήνης φρουρὰν τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Γαλαβάτζη προανα-
 θέμενος, ἐπεὶ μὴ ἐξαρκούντα τοῦτον πρὸς μάχας τοιοῦτον ἀν-

1. lege δὴ. τὴν βασιλειον CG. 4. ἔαρινου: an θερινου? 5.
 καὶ κατὰ comi. Brockhoffius. 17. ἡῖονα C. 23. αὐτοῦ add. CG.

ea animo esse oportere ratus, per aestatis quod supererat tempus et per sequentem hiemem eos belli apparatus facere decrevit, quibus non tantum consilia, spes moliminaque Tzachae irrita redderet, verum etiam ipsa Smyrna eum depelleret et quidquid antea locorum occupaverat, ipsi eriperet. hiberno igitur tempore praeterito, cum ridens iam ver adesset, Iohannem Ducam fratrem Augustae, Epidamno accessitum, magnum classis creavit ducem. cui insuper terrestres copias attribuit lectissimas, cum iisque ipsum iubet pedestri itinere in Tzacham proficisci, classis autem praefecturam Constantino Dalasseno dare, qui sic oram legeret, ut ambo eodem tempore Mitylenem pervenirent et terra marique bellum cum Tzacha capesserent. itaque ubi primum Ducas Mitylenem pervenit, ligneas turres extruxit, unde quasi ex arce quadam fortiter cum barbaris contendit. Tzachas Mitylenes custodiam fratri suo Galabatzae commiserat; quem ubi tanto adversario haudquaquam parem cognovit, non distulit ipse Ducam

δρὸς ἐγίνωσκε, θᾶτον φθάσας καὶ πολέμου σχῆμα διατυπώ-
 Cσας, ξυμμίγνεται τῷ Δούκα. καρτερᾶς δὲ τῆς μάχης γενο-
 μένης, ἣ νῦξ ταύτην διέλυσε. κάκτοτε ὁ Δούκας διὰ τρι-
 τῆς σληνιακῆς περιφορᾶς οὐκ ἐνεδίδου καθ' ἑκάστην ἡμέραν
 προσβάλλων τε τοῖς τείχεσι Μιτυλήνης καὶ μετὰ τοῦ Τζαχᾶ 5
 λαμπροὺς πολέμους συναίρων ἐξ ἡλίου ἀνατολῆς μέχρι δυ-
 σμῶν. καὶ οὐδὲν πλεόν ἦν τῷ Δούκα τοῦ τοσοῦτου καμάτου.
 ὅπερ μανθάνων ὁ αὐτοκράτωρ ἠγιάτο καὶ ἤσχαλλεν. ἐπερω-
 τήσας δὲ ποτε τὸν ἐκεῖθεν ἐλθόντα στρατιώτην καὶ διαγνούς,
 ὡς οὐδὲν ἄλλο τῷ Δούκα ἢ μάχαι τε καὶ πόλεμοι, καὶ περὶ 10
 τοῦ καιροῦ ἤρητο, καθ' ὅποιαν ὥραν αἱ μετὰ τοῦ Τζαχᾶ
 μάχαι συνίστανται. τοῦ δὲ περὶ αὐτὰς τὰς τοῦ ἡλίου ἀν-
 Dγὰς εἰρηκότος, ὁ βασιλεὺς αὐθις “καὶ τίνας τῶν μαχομένων
 πρὸς ἀνατολὰς ἀποβλέπουσι;” καὶ ὁ στρατιώτης “τὸ ἡμέτε-
 ρον” ἔφη “στράτευμα.” ξυνεῖς οὖν τηρῆκαῦτα τὴν αἰτίαν, 15
 ὁποῖος ἐκεῖνος ἐν ἀσκέπτῳ χρόνῳ τὸ δέον εὐρίσκων, γράμμα
 πρὸς τὸν Δούκαν σχεδιάζει, ξυμβουλευῶν ἀποστῆναι τῆς κατὰ
 τὰς ἀνγὰς τοῦ ἡλίου μετὰ τοῦ Τζαχᾶ μάχης, καὶ μὴ ἔνα
 πρὸς δύο μάχεσθαι, τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας δηλαδὴ καὶ αὐτὸν
 τὸν Τζαχᾶ· ἐπὶ δὲ ὁ ἥλιος τὸν μεσημβρινὸν κύκλον δεξι- 20
 ὄτων πρὸς δυσμὰς ἀποκλίνει, τηρῆκαῦτα προσβάλλειν τοῖς ἐναν-
 τίοις. ἐγχειρίσας οὖν τὸ γράμμα τῷ στρατιώτῃ καὶ πολλάκις
 P. 247 περὶ τούτου παραγγείλας, τέλος ἀποφαντικῶς ἔφη “ἐὰν κλί-

6. ἀνατολῶν CG.

17. ξυμβουλευῶν C.

20. lege Τζαχᾶν.

invadere. committitur proelium grave, quod non diremit. dehinc
 per trium mensium spatium, Ducas non desitit quotidie Mitylenes muros
 quatere atque cum Tzacha acriter congregi a primo mane ad vesperam
 usque. neque tamen ullum tanti laboris fructum tulit. quo impe-
 rator comperto, indigne molesteque rem ferebat. cumque reducem
 e castris militem percontatus audivisset, nihil aliud Iohannem quam
 proelia committere, item interrogavit, quonam diei tempore ista cum
 Tzacha certamina inirentur. “sub solis ortum,” respondit miles. tum
 imperator: “utri pugnantium in ortum versus spectant?” “noster ex-
 ercitus,” miles ait. perspexit ille causam statim et, qua erat inge-
 nii alacritate in excogitando eo, quod facto opus esset, litteras ad
 Ducam exaravit, quibus monebat, ne aciem strueret solis radiis ad-
 versis, neve unus pugnaret contra duos, solem nimirum et Tzacham
 ipsum; sed cum sol, superato meridiano circulo, in occasum verge-
 ret, tum hostes adoriretur. militi igitur ubi litteras tradidit verbis-
 que eadem praecepta identidem dedit, ad extremum asseveranter edi-
 dixit: “sole in occasum inclinante, si pugnam cum hostibus iniveritis,

νοντος τοῦ ἡλίου προσβαλεῖτε τοῖς ἐναντίοις, νικηταὶ παρα-
 χρῆμα ἔσθε. ταῦτα τοῦ Δούκα διὰ τοῦ στρατιώτου με-
 μαθηκότος καὶ μηδέποτε τοῦ αὐτοκράτορος μηδὲ τὴν ἐπὶ τῷ
 τυχόντι παραβλεψαμένου συμβουλήν, τῇ μετ' αὐτὴν κατὰ τὸ
 5 σύνηδες οἱ βάρβαροι ὀπλισάμενοι, ἐπεὶ τῶν ἀντιμάχων οὐδεὶς
 ἐφαίνετο, (ἠρέμουν γὰρ αἱ Ῥωμαϊκαὶ φάλαγγες κατὰ τὰς τοῦ
 αὐτοκράτορος ὑποθήκας,) τὴν μάχην ἀηλικιώτες κατὰ τὴν
 ἡμέραν ἐκείνην, αὐτοῦ που μεμενηκασιν, τὰ ὄπλα ἀποθέμε-
 νοι. ἀλλ' ὁ Δούκας οὐκ ἠρέμει. εἰς μεσουράνημα γὰρ τοῦ
 10 ἡλίου ἤδη ἐφθαικός, αὐτός τε καὶ τὸ στρατιωτικὸν ἅπαν ἐπὶ
 τοῖς ὄπλοις ἦν. καὶ κλίνοντος ἤδη τοῦ ἡλίου, πολέμου τάξιν
 διατυπώσας, σὺν ἀλαλαγμῷ καὶ βοῇ πολλῇ αἰφνιδῶν κατὰ τῶν
 βαρβάρων ἵεται. οὐ μέντοι οὐδ' ὁ Τζαχᾶς ἀνέτοιμος ἐφάνη.
 ἀλλ' εὐθύς καρτερῶς ὀπλισάμενός συμμίγνυσι ταῖς Ῥωμαϊκαῖς
 15 φάλαγγιν. πνεύσαντος δὲ τηνικαῦτα καὶ ἀνέμου σφοδροῦ καὶ
 ἀγχεμάχου τῆς μάχης γεγонуίας, ὁ κονίσσαλος ἐς οὐρανὸν
 αὐτὸν ἤρτο. καὶ τὸ μὲν τοι κατὰ πρόσωπον τὸν ἡλίον λάμ-
 ποντα ἔχοντες, τὸ δὲ τι καὶ τοῦ ἀνέμου τὰς ὄψεις διὰ τῆς
 κόνεως τρόπον τινὰ κατασβολοῦντος, τῶν τε Ῥωμαίων καρτε-
 20 ρώτερον εἶπερ ποτὲ προσβαλόντων, ἠττήθησαν τὰ νοῦτα δεδω-
 κότες. καὶ οὕτω μὴ φέρων ὁ Τζαχᾶς τὴν ἐπὶ πλέον πολιορ-
 κίαν καὶ πρὸς τὴν ἀδιάστατον μάχην μὴ ἐξαρκῶν, τὴν περὶ
 εἰρήνης ἐπερωτᾷ, τοῦτο καὶ μόνον ἐξαιτούμενος, ἐκχωρηθῆναι

4. τῇ CG, τῷ P.

22. lege τὰ περι.

17. lege τὸ μὲν τι.

20. προσβαλόντων C.

statim vincetis." haec Ducas per militem accepit, cumque quodvis
 imperatoris vel in minimis rebus consilium magni semper faceret, po-
 stera luce hostibus more solito ad pugnam paratis, nemo ex Roma-
 norum exercitu apparuit; siquidem omnes ordines quieti manebant ex
 praecepto imperatoris. itaque barbari, pugnam eo die desperantes,
 armis positis, considebant secure. at Ducas haud quievit. nam sub-
 vecto sole in coeli verticem, ipse cum toto exercitu in armis erat;
 et ad occasum solis aciem instructam magno cum clamore subito ad-
 movet. sed nec Tzachas quidem imparatus erat. immo statim copiis
 bene armatis, pugnam iniit cum Romanis. quoniam autem ventus
 tum erat vehemens, ubi ad manum res venit, ingens excitatus est
 pulvis. cumque barbari partim adversos haberent solis radios, partim
 etiam pulvis, vento actus, oculis caliginem quodammodo offunderet,
 Romani autem fortius quam unquam instarent, victi terga verterunt.
 ita cum Tzachas neque oppugnationem amplius ferret, neque cominus
 pugnando esset, pacem petiit, hoc unum rogans, ut sibi tuto Smyr-

ν. 196 οἱ ἀβλαβῆ τὸν πρὸς τὴν Σμύρνην ἀπόπλουν. πείθεται τοῦτω
 ὁ Δούκας, καὶ λαβῶν ὁμήρους δύο τῶν ἐκκρίτων σατραπῶν,
 ἐπεὶ κάκενος αὐθις ἄλλους ἤτειτο τὸν Δούκαν, ἐφ' ᾧ τὸν
 μὲν μηδένα τῶν Μιτυληναίων ἀδικῆσαι ἐξεργόμενον ἢ συνε-
 παγαγέσθαι ἀποπλέοντα πρὸς Σμύρνην, τὸν δὲ διατηρῆσαι 5
 Δαυτὸν ἀβλαβῆ τὸν ὡς πρὸς Σμύρνην ἀπόπλουν ποιούμενον,
 δέδωκε τοῦτω τὸν τε Εὐφορβηνὸν Ἀλέξανδρον καὶ Μανουὴλ
 τὸν Βουτομίτην· ἄνδρες οὗτοι φιλοπόλεμοί τε καὶ γενναῖοι.
 εἶτα πίστεις ἐξ ἀλλήλων λαβόντες, ὁ μὲν ἀμεριμνίαν ἤδη εἶχε
 τοῦ μὴ ἐν τῷ ἐξέρχεσθαι τὸν Τζαχῶν βλάβην τινὰ τοῖς Μι- 10
 τυληναίοις ἐπαγαγεῖν, ὁ δὲ ἐν τῷ διαπερᾶν μὴ παρὰ τοῦ Ῥω-
 μαϊκοῦ στόλου κάκωσιν ἐσχηκέναι. ἀλλ' ὁ καρκίνος ὄρθῳς
 βαδίξειν οὐκ ἐμάνθανεν, οὐδ' ὁ Τζαχᾶς τῆς πρότερον ἀφί-
 στατο πονηρίας. πάντας γὰρ τοὺς Μιτυληναίους ἐπεπειρᾶτο
 σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἑαυτῷ συνεπαγαγέσθαι. ἐν ὅσῳ δὲ 15
 ταῦτα ἐγένετο, ὁ Δυλασσηνὸς Κωνσταντῖνος Θαλασσοκράτωρ
 P. 248 τηρικαῦτα ὧν καὶ μήπω ἐφθακώς, κατὰ τὰ ἐντεταλμένα παρὰ
 τοῦ αὐτοκράτορος Δούκα εἰς ἀκρωτήριόν τι τὰς ναῦς προσορ-
 μίσας, ἐπεὶ ταῦτα μεμαθήκοι, ἐλθὼν ἤξιον τὸν Δούκαν παρα-
 χωρηθῆναί οἱ μετὰ τοῦ Τζαχᾶ συνάψαι πόλεμον. ὁ δὲ τὸν 20
 προγεγονότα εὐλαβούμενος ὄρκον, ἀνεβάλλετο τέως. ὁ δὲ Δα-
 λασσηνὸς ἐνέκειτο λέγων, ὡς "σὺ μὲν δμῳμοκας, ἐγὼ δ' οὐ
 παρῆν· καὶ σὺ μὲν τήρει ἄς δέδωκας πίστεις ἀραγεῖς, ἐγὼ

5. τὸν : τοῦ C. 7. τε om. G. Μιχαὴλ G. 8. Βουτο-
 μίτην C constanter. 11. ἐπιγαγεῖν P, recte CG. 16. Δα-
 λασσηνὸς C semper. Θαλασσοκρατήσας CG. 18. προσορ-
 μίσας C, προσορμήσας PG. 23. ἀραγεῖς C. lege ἀραγαεῖς.

nam solvere liceret. obsequitur Ducas, et postquam duos e praeci-
 puis satrapis obsides accepit, ut barbarus Mitylenaeos iniuria disce-
 dens ne affligeret neu quemquam secum Smyrnam aveheret, Tzachae,
 itidem obsides securi reditus poscenti, Euphorbenum Alexandrum et
 Manuelem Butumitem, viros fortissimos, tradidit. ita fide mutuo
 data, nec alter iam verebatur, ne abiens Tzachas molestiae quidquam
 Mitylenaeis inferret, et alter traiectum sibi tutum fore a Romana
 classe confidebat. verumenimvero cancer recta ingredi non didi-
 cit; nec Tzachas a prava consuetudine recessit. omnes enim Mityle-
 naeos cum uxoribus et liberis conabatur secum abducere. haec dum
 geruntur, Dalassenus Constantinus, qui Romanae classi praefuit neque
 dum advenerat, classe ad promontorium quoddam, ut Ducas iusse-
 rat, appulsa, ubi ista comperit, accurrit magnoque opere egit, ut
 Ducas bellum cum Tzacha gerendum sibi permitteret. verum is, iu-
 risiurandi memor, abnuebat. cui Dalassenus instans, "neipe tu,

δ' ὁ μήτε παρών, μήτ' ὁμομοκῶς, μήτε τι τῶν συνδοξάντων
 ἀμποῖν γινώσκων, ἐπαποδύσομαι πρὸς τὸν κατὰ τοῦ Τζαχᾶ
 πόλεμον." ἐπεὶ δ' ὁ Τζαχᾶς τὰ πρυμνήσια λύσας, ὡς εἶχε,
 κατευθῦ Σμύρνης τὸν ἀπόπλοον ἐποιεῖτο, καταλαμβάνει τοῦ- B
 5 τιν ὁ Δαλασσηνός θάπτον ἢ λόγος, καὶ παραχρῆμα προσβα-
 λῶν ἐδίωκεν. ἀλλὰ καὶ ὁ Δούκας τὸ ἐπίλοιπον τοῦ ναυτικοῦ
 τοῦ Τζαχᾶ λύον τὰ πρυμνήσια ἐφθακῶς, κατέσχε μὲν τὰς
 ναῦς καὶ τῆς βαρβαρικῆς χειρὸς τοὺς δορυαλώτους ἅπαντας
 καὶ τοὺς ἐν αὐτοῖς δεσμώτας αἰχμαλώτους ἐρρῦσατο. ὁ δὲ
 10 Δαλασσηνός, πολλὰ τῶν τοῦ Τζαχᾶ ληστρικῶν πλοίων κατα-
 σχῶν, τοὺς ἐόντας σὺν αὐτοῖς ἐρέταις ἀναιρεῖσθαι παρεκε-
 λεύετο. τάχα δ' ἂν καὶ ὁ Τζαχᾶς αὐτὸς ἐαλώκει, εἰ μὴ παν-
 οὔργος ὦν καὶ τὸ μέλλον ὑφορώμενος, εἰς ἐν τῶν κουφοτέ-
 ρων ἀκατίων μεταβάς, διὰ τὸ ἀνύποπτον διεσώθη λαθῶν. C
 15 στοχαζόμενος γὰρ τοῦ συμπεσόντος αὐτῷ, ἐκ τῆς ἡείρου
 Τούρκους παρεσκευάζει εἰς τι ἀκρωτήριον εἶσθαι καὶ ὄρᾶν,
 μέχρως ἂν ἡ τὴν Σμύρνην ἀκινδύνως αὐτὸς καταλάβοι, ἢ πο-
 λεμίους περιτυχῶν πρὸς αὐτοὺς τὴν ναῦν ἐξορμίσῃ καθάπερ
 εἰς τι κρησφύγετον. καὶ δὴ τοῦ σκοποῦ οὐκ ἤστοχעי. ἀλλ'
 20 ἐκεῖ τὴν ναῦν προσορμίσας, μετὰ τῶν ἀπεκδεχομένων αὐτὸν
 Τούρκων ἐνωθεῖς, ὡς πρὸς Σμύρνην ὤχετο. καὶ δὴ καὶ ταύ-
 την κατέλαβεν. ὁ δὲ Δαλασσηνός νικητὴς ὑποστρέψας ἐνοῦ-

3. ὡς om. G.
 ῥώμενος P.
 μήρη PG.

9. αὐτῷ G.

15. στοχασάμενος G.
 19. τι add. C.

13. ὑφορώμενος G, ὑποφό-
 18. ἐξορμίσῃ C, ἐξορ-
 ἡστοχέει CG.

inquit, iurasti; ego non adfui. ergo tu quam dedisti fidem, inviolatam serva; at ego, qui nec adfuerim, nec iuraverim, nec quicquam eorum, quae inter vos convenere, norim, in certamen cum Tzacha descendam." iam ubi Tzachas, soluta nave, Smyrnam sine mora vela dedit, Dalassenus assecutus eum celeriter, impetu facto, in fugam vertit. sed et Ducas, reliqua eius classe, priusquam solveret, oppressa, navibus potitus est captivosque inibi repertos a barbarorum potestate liberavit universos. Dalassenus autem praedatorias naves magno numero cepit, quarum vectores cum ipsis remigibus iussit occidi. atque etiam ipse Tzachas captus foret, nisi caute proviso periculo, naviculam ingressus, latendo evasisset. cum enim, quid sibi eventurum esset, praesagivisset, a continente ad promontorium quoddam Turcas iusserat in statione esse ibique observare, dum aut Smyrnam percutus esset in columnis, aut hostibus obviam factus, nave appulsa, ad ipsos confugisset. nec sefellit consilium. eo enim postquam navem applicuit, comitantibus Turcis, qui opperti eum erant, Smyrnam celerrime se re-

ται τῷ μεγάλῳ δουκί. καὶ ὁ Δούκας τὰ κατὰ τὴν Μιτυλή-
 D νην ἀσφαλισάμενος, ἐπεὶ καὶ ὁ Δαλασσηνὸς ἐκεῖθεν ὑπέστρε-
 ψεν, τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στόλου πολὺ μέρος ἀφελόμενος, κατὰ
 τῶν παρὰ τοῦ Τζαχᾶ κατεχομένων (καὶ γὰρ ἱκανὰς ἔφθασε
 νήσους χειρώσασθαι) ἐξαπέστειλε. καὶ ἐξ ἐπιδρομῆς τὴν τε 5
 Σάμον καὶ τινὰς ἄλλας νήσους κατασχών, ἐπανέρχεται πρὸς
 τὴν βασιλεύουσαν.

2. Οὐ πολλὰ παρήλθον ἡμέραι, καὶ μεμαθηκῶς ὁ αὐ-
 τοκράτωρ τὴν τοῦ Καρύκη ἀποστασίαν καὶ ὅτι τὴν Κρήτην
 κατέσχευ, ἐκεῖθεν δὲ ὁ Ῥαψομάτης τὴν Κύπρον, μετὰ στόλου 10
 V. 197 μεγάλου κατ' αὐτῶν τὸν Δούκαν Ἰωάννην ἐξέπεμψε. καὶ κα-
 ταλαβόντα δὲ τὸν Δούκαν τὴν Κάρπαθον οἱ Κρήτες μεμαθη-
 κότες, ἐπεὶ οὐ πόρρω ταύτην εἶναι ἐγίνωσκον, ἐπιθέμενοι τῷ
 Καρύκῃ, δεινὸν τὸν φόνον κατ' αὐτοῦ ἀπειργάσαντο. καὶ
 οὕτω τὴν Κρήτην τῷ μεγάλῳ δουκί παραδεδώκασιν. κατα- 15
 P. 249 σφαλισάμενος δὲ τὰ περὶ αὐτὴν ὁ Δούκας καὶ ἀποχρῶσαν
 δύναμιν εἰς τὴν αὐτῆς φρουρὰν καταλιπών, ἐπὶ τὴν Κύπρον
 τὸν κατάτλουν ποιεῖται. καὶ ἅμα τῷ ταύτῃ προσοκειλάι, ἐξ
 ἐφόδου τὴν Κυρήνην κατέσχευ. ὁ δὲ Ῥαψομάτης τοῦτο με-
 μαθηκῶς, καρτερῶς ὀπλίζεται κατ' αὐτοῦ. ἀπὸ Λευκουσίας 20
 τοιγαροῦν ἀπύρας καὶ τὴς ἀκρολοφίας τῆς Κυρήνης καταλα-
 βών, ἐκεῖ πον τὸν χάρακα ἐπῆξατο, ἀναβαλλόμενος τέως τὸν
 πόλεμον, ὅς ἀπειροπόλεμος καὶ στρατηγικῶν τεγνασμάτων
 ἀδαής. χρῶν γὰρ τούτοις ἀνετοίμοις ἐπεισεσεῖν. ὁ δὲ ἀνεβάλ-

10. ῥαψομάτης A. 11. αὐτὸν G. καὶ om. C. 12. δὲ
 om. A. 14. φόνον τούτου A. 20. Λευκουσίας Ducangius,
 sed vid. Cinnam. IV. p. 179, 1. 24. ἀνεβάλλετο — μάλα
 om. G.

cepit. Dalassenus, victoria reportata redux, magno se duci iunxit.
 qui, idoneis praesidiis firmata Mitylene, quando inde Dalassenus rediit,
 magnam Romanae classis partem segregatam adversus insulas, quas
 Tzachas ditioni suae additas sat multas obtinuit, misit. ac statim
 occupata Samo aliisque nonnullis insulis, Cpolin reversus est.

2. Non multi dies praeterierant, cum imperator, cognito defe-
 cisse Carycem Cretamque occupasse, Rhapsomatem autem Cyprum,
 ingenti classe Iohannem Ducam adversus utrumque misit. quem cum
 Carpathum pervenisse Cretenses comperissent, freti eius vicinia, Ca-
 rycem adoriuntur ingenti clade. ita Cretam magno duci dedunt.
 constitutis ibi omnibus idoneoque praesidio relicto, Ducas Cyprum
 versus tendit, appulsuque ibi primo Cyrenem cepit. qua re Rhapso-
 mates comperta, valide sese in eum armavit. ac postquam Leucosia
 profectus, iuga collium Cyrenae imminentium occupavit, castris loca-

λετο τέως τὴν μάχην, οὐχ ὅπως εἰς συμβολὴν πολέμου παρα-
 σκευασθσόμενος, ὡς δῆθεν ἀντοιμίως ἔχων, (παρεσκευάστο B
 γὰρ εὖ μάλα, καὶ εἴπερ ἐβούλετο, συννεκρότησεν ἂν αὐτίκα τὸν
 πόλεμον,) ἀλλ' ὡς ἂν μὴδὲ συμπλακῆναι βουλόμενος, ὥσπερ ἐν
 5 παιδιαῖς μειρακίων τὰ τοῦ πολέμου ἐπικεχειρήκει, μαλακῶς τε
 πρὸς αὐτούς διαπρεσβευόμενος καὶ μελιχίους λόγοις ἐφέλκεσθαι
 τούτους ὥσπερ οἰκονομούμενος. καὶ οἶμαι ἢ δι' ἀπειρίαν πολέ-
 μων ταῦτ' ἐποίει, (ἦν γάρ, ὡς ἔγωγε περὶ τούτου ἤκουον,
 χθὲς καὶ πρώην ἡμίμενος ξίφους καὶ δόρατος καὶ μὴδ' ἐπιβῆ-
 10 ναι ἐφ' ἵππον εἰδώς, ἀλλ' εἰ καὶ τύχοι ἐπιβεβηκώς, καὶ οὐ-
 τως ἐξιππάσθαι βούλοιο, ταραχὴν εἶχε καὶ σάλον· οὕτως C
 εἶχε περὶ τὴν στρατιωτικὴν ἐμπειρίαν ἀπείρωσ ὁ Ῥαψομάτης,)
 ἢ τοίνυν διὰ ταῦτα ἢ καταπλαγείς τὴν ψυχὴν τῷ αἰφνιδίῳ
 τῆς ἐφόδου τῶν βασιλικῶν στρατευμάτων, τὰς φρένας περι-
 15 πεπλάνητο. ἔνθεν τοι καὶ τὸν πόλεμον μετὰ τινος δυσελευστίας
 ἐπιχειρήσαντι οὐκ εἰς καλὸν αὐτῷ ἀπηντήκει τὰ πράγματα.
 ὁ γὰρ Βουτουμίτης ὑποποισθσάμενός τινας τῶν ἐκείνῳ συνα-
 ραμένων, αὐτομολήσαντας τῷ ἰδίῳ συγκατέλεξε στρατεύματι.
 τῇ δὲ μετ' αὐτὴν τὰς φάλαγγας στήσας ὁ Ῥαψομάτης, τὸν
 20 μετὰ τοῦ Λούκα ἐξίτηι πόλεμον, διὰ τοῦ πρηνοῦς τῆς ἀκρο-
 λοφίας βραδεῖ ποδὶ στείχων. ὡς δὲ τὸ μεσαιχμίον ἀμφοῖν
 τοῖν στρατοπέδοιν ἀπεστενοῦτο ἤδη, ἀπόμοιρά τις τῶν τοῦ D
 Ῥαψομάτου εἰς ἑκατὸν ποσομένην τὸν ἀριθμὸν, διακριθεῖσα

5. τὰ τοῦ πολέμου om. G. 16. ἐπεχειρήσατο G. 17. γὰρ :
 γοῦν CG. 21. μεταίχμιον G. 23. ποσοῦμενοι G.

tis, proelium defugit, rei bellicae artisque imperatoriae plane ignarus.
 cum enim imparatos hostes oporteret improviso opprimi, pugnam de-
 fugit, non modo ad eam se adornaturus, utpote qui imparatus esset,
 (immo optime se paraverat, ac dummodo voluisset, proelium illico
 committere poterat,) sed configere omnino veritus, quemadmodum
 pueri colludentes solent, bellum tractavit, missis prae ignavia legatis,
 qui pollicitationum illecebris illos in partes suas traherent. atque
 ita, opinor, sive ob imperitiam rei bellicae, (audivi enim, heri eum
 ac nudius tertius tractare hastam ensemque coepisse, equum autem ne
 conscendere quidem scivisse, aut si forte conscendisset velletque equi-
 tare, perturbatione plenum vacillasse: adeo rei militaris imperitus
 erat Rhapsomates,) sive igitur eam ob causam, sive repentino nostri
 exercitus adventu perculsus, animo fluctuabat. bellum dein cum qua-
 dam desperatione aggresso non prospere res cessit. Butumites enim
 quosdam ex eius militibus, ad defectionem pellectos, suis copiis ad-
 iunxit. postridie vero cum Rhapsomates, Ducae pugnandi facultatem

ὡς τάχα κατὰ τοῦ Δούκα τὰς ἡγίας ὄλας ἐνδόντες, τὰς ἀκω-
 κὰς τῶν δοράτων ὀπισθεν στρέφαντες, προσχωροῦσιν αὐτῶ.
 τοῦτο θεασάμενος ὁ Ῥαφομάτης, τὰ νῶτα παραχρῆμα δίδω-
 σιν, ὄλας ἡγίας εἰς φυγὴν χαλάσας, ὡς πρὸς τὴν Νεμεσοῦν
 ἀπονευκῶς, εἴ που γένοιτό οἱ ταύτην καταλαβόντι πλοῖω ἐν- 5
 τυχεῖν, δι' οὗ τῇ Συρίᾳ, προσορμίσας τὴν σωτηρίαν ἑαυτῶ
 περιποιήσαιο. Μανουῆλ δὲ ὁ Βουτουμίτης ἐξ ὀπισθίων αὐ-
 τοῦ διώκων ἤλαυνε. ὁ δὲ ὑπ' αὐτοῦ κατεπειγόμενος καὶ τῆς
 ἐλλίδος διημαρτηκῶς, τῷ ἐπὶ θάτερα προσεχώρησεν ὄρει, εἰς
 τὸν ἐπ' ὀνόματι τοῦ τιμίου σταυροῦ ἀνεγερθέντα πάλαι νεῶν 10
 προσπεφευγῶς. ὁ δὲ Βουτουμίτης, (οὗτος γὰρ τὴν αὐτοῦ
 διωκὴν παρὰ τοῦ Δούκα ἐπετέτραπτο,) τοῦτον αὐτοῦ που κα-
 ταλαβῶν, λόγον ἀπαθείας αὐτῷ δίδωσι καὶ συμπαράλαβῶν
 P. 250 ἄγει πρὸς τὸν μέγαν δοῦκα. κἀντεῦθεν πάντες τὴν Λευκου-
 σίαν καταλαμβάνουσι. κἀκεῖθεν τὴν ὄλην νῆσον ὑπὸ τὴν ἰδίαν 15
 χεῖρα ποιησάμενοι, ἡσφαλίσαντο κατὰ τὸ ἐγχωροῦν, τῷ αὐτο-
 κράτορι τὰ συμπεσόντα ἅπαντα διὰ γραμμάτων δηλώσαντες.
 ὁ δὲ βασιλεὺς ἀποδεξάμενος αὐτῶν τὸν ἀγῶνα, δεῖν ἔγνω τὰ
 κατὰ τὴν Κύπρον ἀσφαλίσασθαι. κριτὴν μὲν οὖν τηρικαῦτα
 καὶ ἔξιωτὴν τὸν Καλλιπάριον προῦβάλλετο· ἀνὴρ δὲ οὗτος 20
 V. 198 τῶν ἐπισήμων, μαρτυρίαν δὲ πολλὴν δικαιοπραγίας τε καὶ

3. δίδωσιν καὶ CG.	4. Λέμεσον G.	5. ἀπονέυκεν CG.
6. προσορμίσας C, προσορμήσας PG.	7. Μιχαῆλ CG.	9.
ἡμαρτηκῶς G.	11. προσπεφευγῶς C.	14. μέγαν δοῦκα A,
Δούκα PG.	Λευκοσίαν G.	17. ἐμπεσόντα G.
τα add. CG.	21. τε om. G.	ἅπαν-

daturus, aciem instructam de collibus per declive tardo gradu deduxisset, angusto iam inter utrumque exercitum spatio, Rhapsomatis equites numero fere centum, effasissimis Ducam versus, velut ad pugandum, habenis progressi, hastarum cuspidibus conversis, ad eum transeunt. quo viso Rhapsomates, terga statim dedit, citatoque equo aufugit Nemesum; ubi navigium se inventurum sperabat, quo in Syriam delatus, salutem sibi pararet. instabat Manuel Butumites fugienti, qui cum ad incitas redactus esset speque excidisset, ad montem, in altera parte situm, accessit ibique in aedem sanctae cruci olim structam confugit. ibi Butumites, cui insequendi curam Ducas commiserat, eum cepit ac, securitate data, ad magnum ducem secum abduxit. hinc omnes Leucosiam petunt et postquam totam insulam subiectam, quantum licuit, praesidiis firmarunt, imperatori per litteras, quae acciderant, nuntiaverunt. imperator, laudata ipsorum virtute, iam id sibi faciendum putavit, ut Cyprum insulam tutam praestaret. quapropter iudicem et peraequatorem constituit Calliparium, virum nobilem ac

ἀφιλοχρηματίας καὶ ταπεινοφροσύνης συνεπαγόμενος. ἐπεὶ δὲ καὶ τινος ἢ νῆσος ἐδεῖτο τοῦ ταύτην φρουρήσοντος, τὸν Β Φιλοκάλην Εὐμάθιον, τὴν ταύτης ἀναθέμενος φρουράν, στρατοπεδάρχην προχειρίσατο, ναῦς πολεμικὰς δεδωκὼς αὐτῷ καὶ 5 ἵπποτας, ἐφ' ᾧ τὰ κατὰ τὴν Κύπρον διὰ τε θαλάσσης καὶ ἡπείρου ἀσφαλίζεσθαι. ὁ μὲντοι Βουτουμίτης ἀναλαβόμενος τὸν Ῥαφομάτην καὶ τοὺς συναποστατήσαντας αὐτῷ ἀθανάτους, ἐπάνεισι πρὸς τὸν Δούκαν. καὶ οὕτως εἴσεισι πρὸς τὴν βυσιλεύουσαν.

10 3. Τοιαῦτα μὲν οὖν τὰ κατὰ τὰς νήσους, τὴν Κύπρον φημί καὶ Κρήτην. ὁ δὲ γε Τζαχᾶς, ἀνὴρ ὢν φιλοπόλεμος, δραστηριότητι γνώμης οὐκ ἤθελεν ἡρεμεῖν, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ τὴν Σμύρνην ἐπελθὼν κατέλαβε. καὶ αὐθις ληστρικὰς ἐπιμε- C λῶς κατεσκευάζε ναῦς, δρομῶνάς τε καὶ διήρεις καὶ τριήρεις 15 καὶ ἄλλ' ἅττα τῶν κουφοτέρων νηῶν, τοῦ αὐτοῦ σκοποῦ ἐχόμενος. ταῦτα μεμαθηκὼς ὁ αὐτοκράτωρ, οὐκ ἀνέπιπτεν αὐθις, οὐδ' ἀνεβάλλετο, ἀλλ' ἐκ θαλάττης καὶ ἡπείρου ἔσπευδε τοῦτον κατυγωνίσασθαι. τὸν μὲν οὖν Κωνσταντῖνον τὸν Δαλασσηνὸν θαλασσοκράτορα προχειρισάμενος, τηρικαῦτα μετὰ 20 τοῦ ναυτικῆς παντὸς ἐξέπεμψε κατὰ τοῦ Τζαχᾶ. τὸν δὲ γε σουλιάνον συνοῖσον ἐδόκει διὰ γραμμάτων ἐρεθίσαι κατ' αὐτοῦ. εἶχε δ' οὕτω τὰ γράμματα. "οἶδαξ", μεγαλοδοξότατε D

3. Εὐστάδιον G. 11. τζαχᾶς πάλιν οὐκ ἤθελεν ἡρεμεῖν, φιλοπόλεμος ὢν, καὶ αὐθις τὴν Σμύρνην κατέλαβε καὶ δρομῶνας A.
12. ἔθελεν G. 13. ἐπελθὼν CG. 21. διερεθίσαι κατ' αὐτοῦ διὰ γραμμάτων G.

multa iustitiae, abstinentiae modestiaeque laude commendatum. quoniam autem praeterea insula, qui praesidio esset, postularet, Philocallem Eumathium ducem creavit eique naves bellicas et equites tradidit, quibus Cyprum terra marique tueretur. ceterum Butumites Rhapsomaten et qui cum eo defecerant immortales, ad Ducam deduxit. dein Cpolin revertitur.

3. Hactenus de insulis Cypro et Creta. at Tzachas, inquieti vir animi et belli amans, quiescere noluit, sed paulo post Smyrnam adortus cepit. ac rursus piraticas naves studiose paravit, dromones, biremes, triemes aliasque id genus leviores, in eodem consilio perseverans. sensit imperator, nec otium cunctandumve ratus, terrestribus eum maritimisque debellare copiis statuit. itaque Constantinum Dalassenum, cui classis praefecturam dederat, cum omnibus copiis maritimis in Tzacham misit. ad hoc e re videbatur, sultanum per litteras contra eum concitare. quae hunc ferme in modum scriptae erant. "scis, nobilissime sultan Clitziasthlan, sultanicii dignitatem hereditario iure

σουλτὰν Κλιτζιασθλάν, ὅτι τὸ σουλιανικὸν ἀξίωμα σοι πατρόθεν προσήκει. ὁ δὲ σὺς γαμβρὸς ὁ Τζαχῦς κἄν κατὰ τῆς βασιλείας Ῥωμαίων τῷ φαινομένῳ ὀπλίζηται, βασιλέα ἐαυτὸν ἀποκαλῶν, ἀλλὰ τοῦτο πρόδηλος σκῆψις ἐστίν. οὐ γὰρ λέληθεν αὐτὸν πολυπειρίαν ἔχοντα καὶ ἀκριβῶς γινώσκοντα, ὡς 5 οὐ προσήκει τούτῳ ἢ βασιλεία Ῥωμαίων, καὶ ἀδύνατον ταύτης ἀρχῆς ἐπιδράσασθαι. τὸ δὲ πᾶν σκαιώρημα κατὰ σοῦ ἐξαρτέεται. οὐ χρὴ τοιγαροῦν ἀνέχεσθαι αὐτοῦ, οὔτε μὴν ἀναπεπωκῆναι, ἀλλ' ἐργηγορέναι μᾶλλον, ἵνα μὴ τῆς ἀρχῆς παραλυθῆς. ἐγὼ μὲν οὖν τοῦτον τῶν ὑπὸ τὴν βασιλείαν Ῥω-10
 P. 251 μαιῶν ὀρίων ἀπελάσω, Θεοῦ ἀρηγότος· κηδόμενος δὲ σοῦ παρεγγνώμαι, ὡς ἂν καὶ αὐτὸς τῆς ἰδίας φροντίσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας, καὶ πῆ μὲν μετ' εἰρήνης, πῆ δέ, εἰ μὴ ταύτην ἀσπάζοιτο, μετὰ ξίφους σπεύσης αὐτὸν καθυποτάξαι." τούτων οὕτω παρὰ τοῦ βασιλέως οἰκονομηθέντων, καταλαμβάνει τὴν Ἄβυδον 15 ὁ Τζαχῦς μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν δυνάμεων ἐξ ἠπείρου, καὶ ἐπολιόρκει ταύτην δι' ἐλεπόλεων καὶ παντοίων πετροβόλων ὀργάνων. οὐδὲ γὰρ παρήσαν τούτῳ ἔτι ληστρικαὶ νῆες μήπω ἀπαρτισθεῖσαι. ὁ δὲ γε Λυλασσηνὸς εἶχετο μὲν μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν δυνάμεων τῆς πρὸς Ἄβυδον φερούσης, φιλοκινδυνότατος καὶ εὐψυ-20
 Β χότατος ὢν ὁ ἀνήρ· ὁ δὲ σουλτὰν Κλιτζιασθλάν δεξάμενος τὰ

1. Κλισιασθλάν CG, κντζασθλάν A. 2. γαμβρὸς: κηδεστής A.
 3. ὀπλίζεται G. 5. καὶ add. C. 6. τούτων G. 10.
 τῶν ὑπὸ Ῥωμαίους ὀρίων A: 11. δὲ om. G. 12. ὡς ἂν
 τῆς οἰκείας ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας φροντίσης A. 14. σπεύσης C,
 σπεύσεις PA. 15. τὰ παρὰ PG, τὰ om. CA. 18. εἰ τού-
 τῳ A. οὕτω A. ἐπαρτισθεῖσαι G. 21. κντζασθλάν A.

ad te pertinere. tuus autem affinis Tzachas etiamsi in imperium Romanum se armet, imperatoris nomine assumpto, tamen ista reapse simulatio est. non enim praeterit eum, quo est rerum usu ingeniique acumine, Romanorum imperium ad se nihil pertinere, neque unquam fieri posse, ut regno illo potiatur. immo tibi omnes parantur insidiae. proinde non aequum est eum pati, nec vero etiam remisso animo esse, sed advigilare potius, ne imperio priveret tuo. ego certe istum finibus Romanae ditionis, deo opitulante, expellam; tibi autem timens auctor sum, ut et ipse tuendi principatus tui curam geras illumque vel pace vel, si eam respuerit, armis subigas." his ita ab imperatore provisus, Abydum Tzachas, per continentem cum exercitu profectus, ballistis omnique generis machinis oppugnabat. naves enim piraticae ei praesto non erant, quippe nondum perfectae. Dalassenus, vir ad pericula strenue subeunda promptissimus, cum copiis recta Abydum tendit. at sultan Clitziasthlan, accepto imperatoris nuntio,

παρὰ τοῦ βασιλέως διαμνηθέντα, ἔργου εὐθύς εἶχετο, τῆς
 πρὸς τὸν Τζαχᾶν φερούσης ἀψάμενος σὺν παντὶ τῷ στρατευ-
 ματι. τοιοῦτον γὰρ τὸ βάρβαρον ἅπαν ἔτοιμον πρὸς σφαγὰς
 καὶ πολέμους. ἔγγιστα δὲ τούτου γενομένου, ἐπεὶ ἔξ ἠλείρου
 5 καὶ Θαλάττης τοὺς πολεμίους ἑώρα ἐπιόντας, πλοῶν δὲ οὐδα-
 μοῦ, μήπω τῶν παρ' αὐτοῦ ἐτοιμαζομένων νηῶν ἀπαρτισθει-
 σῶν, μήτε δυνάμεις ἀποχρώσας ἔχων πρὸς τε τὸ Ῥωμαϊκὸν
 καὶ τὸ τοῦ κηδεστοῦ αὐτοῦ σουλτὰν Κλιτζιασθλὰν στρατευ- V. 199
 μα, ἐν ἀμηχανίᾳ καθειστήκει. πτούμενος δὲ καὶ τοὺς ἐποί-
 10 κους καὶ στρατιώτας Ἀβύδου, δεῖν ἐλογίσατο προσεληλυθέναι C
 τῷ σουλτὰν, ἀγωνῶν τὴν τοῦ αὐτοκράτορος κατ' αὐτοῦ κατα-
 σκευασθεῖσαν τυρειαίαν. ὁ δὲ σουλτὰν τούτον θεασάμενος, ἰλα-
 ρὸν εὐθύς ἐδείκνυ βλέμμα καὶ ἀσπασίως ἐδέχετο. τράπεζαν
 τοίνυν, ὡς ἔθος, ἐτοιμάσας καὶ συνδειπνῶν μετ' αὐτοῦ, ζω-
 15 ρότερον πιεῖν τὸν Τζαχᾶν κατηγάγκαζεν. ὀπηνίκα δὲ τούτου
 ἐμφορηθέντα τοῦ οἴνου διέγνων, σπασάμενος ξίφος κατὰ τῶν
 λαγόνων ᾤσεν αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς μὲν αὐτοῦ που νεκρὸς ἔκει-
 το· ὁ δὲ γε σουλτὰν τὰ περὶ εἰρήνης τοῦ λοιποῦ πρὸς τὸν
 αὐτοκράτορα διαπραεβεύεται. καὶ δὴ τοῦ σκοποῦ οὐ διή-
 20 μαρτε. δέχεται γὰρ αὐτοῦ τὴν αἴτησιν ὁ αὐτοκράτωρ. καὶ D
 τῶν εἰρηλικῶν σπονδῶν, ὡς ἔθος, τελεσθεισῶν, ἐν καταστάσει
 τὰ παρὰ θάλασσαν ἦσαν ὄρια.

1. μνηθέντα A. 8. σουλτὰν om. CG. 9. εἰστήκει A.
 12 θεασάμενος τούτου G. 15. πιεῖν A, πίνειν PG. 16.
 ἐμφορηθῆναι οἴνου PG, alterum A. 17. που add. A.

rem statim aggressus, in Tzacham movet copiis omnibus; sic est barbarorum ingenium ad caedem et bella proclive. quo adventante, cum Tzachas a terra marique hostes videret instantes, navigium autem nusquam, (quae enim naves exstruebantur nondum perfectae erant,) nec satis copiarum haberet ad Romanum simul et affinis sui exercitus sustinendos, inopia consilii conflictabatur. cumque etiam Abydi incolas et praesidia formidaret, optimum factu putavit, sultanum adire, ignarus eorum, quae imperator adversus ipsum machinatus erat. quem ubi sultanus vidit, vultu statim ad hilaritatem composito, excepit eum comiter. et cum epulas, ut fit, instruxisset, unaque accumbens, meracius Tzacham bibere invitasset, postquam vino plenum eum vidit, eductum gladium in eius latus impulit; quo ille vulnere iacuit exanimis. tum sultanus misit, qui cum imperatore de pace agerent. nec frustra. accepit enim condiciones imperator; foedereque rite icto, ora maritima in tranquillum rediit.

4. Μήπω δὲ τοσοῦτων φρονηδῶν ὁ αὐτοκράτωρ ἀπαλαγείας, μηδὲ τῶν ἀπὸ τούτου κακώσεων καθαρειύσας, (εἰ γὰρ καὶ αὐτὸς μὴ παρῆν ἔν τισιν, ἀλλὰ γε ταῖς φρονησίαι καὶ ταῖς οἰκονομίαις συμπαρῆν καὶ συνέπραττεν,) εἰς ἕτερον ἀγῶνα αἰδοῖς ἠπείετο. ὁ γὰρ Βολκάνος, (ἀνὴρ δὲ οὗτος τὸ πᾶν 5 τῆς ἀρχῆς τῶν Δαλματῶν φέρων, δεινὸς μὲν εἰπεῖν, δεινὸς δὲ καταπραΰσασθαι,) μετὰ διττὴν ἡλίου περιφορὰν τῆς τῶν Σκυθῶν καταλύσεως, τῶν ἰδίων ὄρων ἐξεληλυθώς, τὰς παρακει-
P. 252 μένας ἐληλίζετο πόλεις καὶ χώρας, καὶ αὐτὸ δὴ τὸ Λιπένιον κατασχών, πῦρ ἐμβαλὼν ἐνέπρησε. ταῦτα ὁ βασιλεὺς μεμα- 10 θηκῶς, οὐκέτ' ἀνεκτῶς εἶχεν, ἀλλ' ἀποχρώσας δυνάμεις συναγχοῶς, κατὰ τῶν Σέρβων κατευθὺ τοῦ Λιπενίου ἤλαυνε, (τοῦτο δὲ πολίχνιον τι μικρὸν περὶ τοὺς πρόποδας τοῦ Ζυγοῦ τοῦ διαιρουῦντος τὴν Δαλματίαν ἀπὸ τῆς ἡμεδαπῆς χώρας,) ἐφ' ᾧ τῷ Βολκάνῳ, εἰ τύχοι, ἀντικαταστήσαι πόλεμον 15 συνάψαι καρτερόν, καὶ εἰ τὴν νίκην δοίη αὐτῷ θεός, τὸ τε Λιπένιον καὶ τὰ λοιπὰ ἅπαντα ἀνεγεῖραι καὶ εἰς τὸ πρότερον ἀποκαταστήσαι σχῆμα. ὁ δὲ Βολκάνος τὴν τοῦ αὐτοκράτο-
Bρος μεμαθηκῶς ἔλευσιν, ἀπάρας ἐκείθεν καταλαμβάνει τὸ Σφεντζάνιον· πολίχνιον δὲ τοῦτο ἄνωθεν τοῦ ἤδη ἐρήθεντος 20 Ζυγοῦ διακείμενον ἐν μεσαιχμίῳ τῶν τε Ῥωμαϊκῶν ὄρειων καὶ τῆς Δαλματίας. ὀπηνίκα δὲ τὰ Σκόπια ὁ αὐτοκράτωρ κατελήφει, ἀποστείλας ὁ Βολκάνος διετίθετο τὰ περὶ εἰρήνης, καὶ

6. δὲ om. G.

9. αὐτὸ δὴ A, αὐτὸς δὲ PG.

λιπένιον A.

15. τύχοιεν CG.
οὐκ ἔστιν.

post ἀντικαταστήσαι excidit καὶ. G κατα-

στήσαι.

4. His curis imperator vix solutus necdum incommodis inde natis emersus, (etenim is earum etiam rerum, quibus praesens, cum gererentur, non intererat, sollicitudinem haud minorem sustinebat absens,) ad aliud rursus certamen properavit. Bolcanus enim, vir et consilio et manu strenuus, qui Dalmatiae ditionem obtinebat, post alterum a Scytharum interitu annum suis finibus egressus, finitimas urbes regionesque infestavit atque ipsum Lipenium igne delevit. ea nequaquam tolerabilia imperator ratus, contractis idoneis copiis, in Serbos movit rectaque Lipenium petiit, (oppidulum id est sub Zygom montem situm, qui Dalmatas a nostris discludit,) ut cum Bolcano, si forte, acriter confingeret ac, deo victoriam annuente, tum Lipenium tum reliqua loca omnia in pristinum statum restitueret. verum Bolcanus, adventu imperatoris cognita, Sphentanzium inde se contulit. est id oppidum exiguum, supra Zygom, quod diximus, in ipsis Romaniae Dalmatiaeque confinibus situm. sed quum Scopia venisset imperator, missis legatis, Bol-

εαυτὸν ἄμα τῆς αἰτίας τῶν κακῶς γεγονότων ἀπολύων καὶ τὸ
 αἴτιον ὄλον τοῖς σατράπαις τῶν Ῥωμαίων ἀνατιθείς, λέγων
 ὡς “ἐκεῖνοι τοῖς οἰκείοις ὄροις μὴ ἐμμένειν βουλόμενοι, δια-
 φόρους ἐκδρομαῖς ποιούμενοι, οὐ μικρὰν τὴν βλάβην τῇ Σερ-
 5 βίᾳ προσῆξαν. ἐγὼ δὲ οὐκέτι τοιοῦτον τοῦ λοιποῦ διαπραΐσο-
 μαι, ἀλλ’ ἐπαναστρέψας καὶ ὁμήρους ἀποστελῶ τῶν ἐμῶν C
 συγγενῶν τῇ σῆ βασιλείᾳ καὶ τῶν οἰκείων ὄρων οὐχ ὑπερβή-
 σομαι.” πρὸς ταῦτα ὁ βασιλεὺς κατένευσε. καὶ καταλείψας
 ἐκεῖσε τοὺς μέλλοντας τὰς ἐριπωθείσας πόλεις ἀνεγείραι καὶ
 10 ὁμήρους ἀναλαβέσθαι, πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἐπανεζευξεν.
 ὁ δὲ Βολκάνος τοὺς ὁμήρους ἀπαιτούμενος, οὐκ ἐδίδου του-
 τος, ἀλλ’ ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ὑπερετίθετο. ἐνιαυτοῦ δὲ μήπω
 παρωχηκός ὄλου, αὐθις εἰς προνομὴν τῶν Ῥωμαϊκῶν χω-
 ρῶν ἐξεληλύθει. καὶ διάφορους γραφὰς τοῦ αὐτοκράτορος
 15 δεξάμενος, ἀναμνησκόντος αὐτὸν τῶν συνθηκῶν καὶ ὑπο-
 σχέσεων, ἧς φθάσας πρὸς αὐτὸν ἐποίησατο, οὐδ’ οὕτως τὰ D
 ὑπεσχημένα τελέσαι ἤθελε. μεταπεμψόμενος οὖν ὁ βασιλεὺς
 Ἰωάννην τὸν υἱὸν τοῦ σεβαστοκράτορος καὶ αὐταδέλφου αὐ- V. 200
 τοῦ, κατ’ αὐτοῦ ἐξέπεμψε μετὰ ἀποχρώσεως δυνάμεως. ὁ δὲ
 20 οἶα ἀπειροπόλεμος καὶ σφαδάζων ὡς νέος πρὸς μάχας, ἀπел-
 θὼν καὶ τὸν τοῦ Λιπενίου ποταμὸν διαβάς, περὶ τοὺς πρόπο-
 δας τοῦ Ζυγοῦ κατευθῦν τοῦ Σφεντζανίου τὸν χάρακα ἐπή-
 ξατο. οὐκ ἔλαθε τοῦτο τὸν Βολκάνον. καὶ πάλιν περὶ εἰρή-

9. τὰς ομφ. G. ἐριπωθείσας supra 185, 18. 243, 2. 288, 4.
 363, 15. vid. Hasius ad Leon. Diacon. p. 433. 23. an τὰ περὶ
 εἰρήνης?

canus de pace egit omnemque malorum culpam in Romanos duces
 derivavit, qui excursionibus crebris ultra fines suos factis, haud par-
 vam calamitatem Serbiae attulissent. addebat se nihil eiusmodi post-
 hac ausurum, sed simulac domum rediisset, obsides missurum ex con-
 sanguineis suis, nec ultra limites amplius egressurum. his imperator
 annuit; relictisque illic, qui destructa oppida reficerent obsidesque re-
 ciperent, ipse Cpolin est reversus. neque tamen Bolcanus obsides
 petentibus dedit, sed diem de die distulit. tandem, anno nondum
 praeterito, rursus finibus excessit, Romanam ditionem vastaturus. ac
 licet crebris imperator litteris eum ad foederum pactorumque memo-
 riam excitaret, tamen conventis stare noluit. itaque imperator Io-
 hannem, sebastocratoris fratris sui filium, adversus eum misit iusto
 militum numero. is, quippe inexpertus belli et pugnandi cupiditate
 iuveniliter ardens, amne prope Lipenium sub Zygom montem traiecto,
 ex adverso Sphentzanio castra posuit. neque hoc latuit Bolcanum,

νης καὶ πρὸς αὐτὸν ἠρώτα, ὑπισχνούμενος καὶ τοὺς ὑπεσχη-
 μένους ὁμήρους δοῦναι καὶ καθαρὰν τὴν εἰρήνην μετὰ τῶν
 Ῥωμαίων τοῦ λοιποῦ τηρῆσαι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐν μόναις
 ψιλαῖς ὑποσχέσειεν· αὐτὸς δὲ ἐξωπλιζέτο ἀγνώστως αὐτῷ
 P. 253 προσβαλεῖν. καὶ τῆς πρὸς τὸν Ἰωάννην φεροῦσης τοῦ Βολ- 5
 κάνου ἀψαμένον, μοναχὸς τις πρόκαταλαβὼν τὸ μελετώμε-
 νον ἀπαγγέλλει τῷ Ἰωάννῃ, καὶ καταλαμβάνειν τὸν ἐχθρὸν
 ἤδη δισχυρίζετο. ὁ δὲ μετὰ θυμοῦ τοῦτον ἀπεπέμψατο,
 ψεύστην καὶ ἀπατεῶνα ἀποκαλῶν. ἀλλὰ τὸ ἔργον τὸν λόγον
 προέφθασεν πιστώσασθαι. νυκτὸς γὰρ ἐπεισεσῶν αὐτῷ, 10
 πολλοὺς μὲν τῶν στρατιωτῶν ἐντὸς τῶν σκηνῶν ἀνείλε, πολλοὶ
 δὲ καὶ ἀνὰ κράτος φεύγοντες ταῖς δίναις τοῦ κάτω ῥέοντος
 ποταμοῦ παρασυρέντες ἀπεπνίγησαν. ὅποιοι δὲ σταθροτέρας
 B γνῶμης ἦσαν, τὴν τοῦ Ἰωάννου ἀναζητήσαντες σκηνήν, ἐκθύ-
 μως μαχόμενοι ταύτην ἐπὶ ταύτῳ μόγις διετήρησαν. οὕτω 15
 γοῦν τὸ μὲν πλεῖστον τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος ὤχετο.
 ὁ δὲ Βολκάνος τοὺς ἰδίους ἀναλεξάμενος καὶ ἀνελθὼν ἀνω-
 θεν τοῦ Ζυγοῦ κατὰ τὸ Σφεντζάνιον ἔστη. οἱ δ' ἀμφὶ τὸν
 Ἰωάννην τούτους θεασάμενοι, ὀλίγοι ὄντες καὶ μὴ μετὰ το-
 σοῦτων μάχεσθαι δυνάμενοι, ἐβουλεύσαντο εἰς τοδπίσω δια- 20
 περᾶσαι τὸν ποταμὸν. τούτου δὲ γεγονότος, καταλαμβάνουσι
 τὸ Λιπένιον, ὥσει δώδεκα σταδίους τούτου ἀπέχον· ἐπιπλέον
 δ' ἀντέχειν τοὺς πλείστους ἀπολωλεκῶς μὴ δυνάμενος, τὴν
 C ὡς πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἀνεζήτησε· καὶ οὕτως τεθαρρη-

18. δὲ G. 20. δυνάμενοι μάχεσθαι μετὰ τοσοῦτων G. 21.
 γενομένου CG. 22. ἀπέχοντος CG. 24. ὡς add. C.

qui rursus de pace etiam cum illo egit, obsides, quos ante promisisset, redditurum se pollicens pacemque cum Romanis integram in posterum servaturum. verum haec mera tantum promissa; aggredi necopinantem parabat. iamque Bolcano adversus Iohannem proficiscente, monachus quidam praecurrens rem Iohanni indicat hostemque iamiam adventare affirmat. quem ille cum stomacho facessere abs se iussit, ut mendacem ac fraudulentum; sed mox fidem nuntio res ipsa addidit. Bolcanus enim per noctem invadens, plerosque militum in ipsis castris concidit; alios trepida ruentes fuga fluminis infra labentis undae hauserunt. qui autem fortiore erant animo, tabernaculo Iohannis occupato, strenue pugnantes locum vix obtinebant. sic dissipatis maximam partem Romanis, Bolcanus cum suis reversus; supra Zygum ad Sphentzanium constitit. quos conspicati, qui cum Iohanne erant, cum numero essent exiguo nec tantis hostium copiis pares, trans flumen recedendi consilium ceperunt. quo facto, Lipenium perveniunt, duodecim fere stadia inde distans. cumque plerisque amis-

κῶς ὁ Βολκάνος, ὡς μὴ τινος τοῦ ἀντικαθισταμένου περιλειφθέντος, ἐλήϊζετο τὰς παρακειμένας πόλεις καὶ χώρας. καὶ τῶν Σκοπίων τὴν ἕξω χώραν τελείως ἠρίπωσε, τὸ δέ τι καὶ κατέκαυσε. οὐ μέχρι δὲ τούτου. ἀλλὰ καὶ τὸν Πόλοβον κα-
 5 ταλαβῶν καὶ ἄχρι Βρανέας φθάσας καὶ δηώσας ἅπαντα, πολ-
 λὴν τε λείαν ἐκείθεν ἀφελόμενος, εἰς τὴν οἰκίαν ὑπέστρεψε
 χώραν.

5. Ταῦτα ὁ βασιλεὺς μεμαθηκῶς οὐκέτ' ἀνεκτῶς εἶχεν.
 ἀλλ' εὐθύς αὖθις ἐξωπλίσαιτο, μὴ πάνν τι μηδὲ τοῦ αὐλητοῦ
 10 Τιμοθέου πρὸς τοῦτο δεόμενος, καθάπερ Ἀλέξανδρος περιμείνας
 τὸν ὄρθιον νόμον. αὐτὸς τε οὖν ὁ αὐτοκράτωρ περιθέμενος D
 ὄπλα καὶ τοὺς ἄλλους ὀπλίσας τοὺς τότε παρατυχόντας, τῆς
 κατευθῦν Δαλματίας φερούσης εἶχετο, σπεύδων τὰ μὲν φθά-
 σαντα ἐριπωθῆναι τῶν κάστρων ἀνεγείραι αὖθις καὶ εἰς τὸ
 15 πρότερον ἀποκαταστήσαι σχῆμα, καὶ ἀντίποινα τῶν παρ' αὐ-
 τοῦ πεπραγμένων ἐκ περιουσίας κατ' αὐτοῦ διαπραΰσασθαι.
 ἀπάρας οὖν τῆς μεγαλοπόλεως καὶ τὸ Δαφνούτιον καταλα-
 βῶν, (πόλις δὲ τοῦτο παλαιά, τῆς Κωνσταντίνου σταδίους
 ἀπέχουσα τεσσαράκοντα,) καὶ τοὺς μῆπω ἐφθακότας τῶν
 20 συγγενῶν ἐκδεχόμενος, αὐτοῦ που ἐκαρτέρει. τῇ γοῦν μετ' P. 254
 αὐτὴν καταλαμβάνει Διογένης ὁ Νικηφόρος πλήρης θυμοῦ

4. Πολοβῶν G. καταλαβῶν add. C. 5. Βρανίας CG.
 9. τοῦ om. A. 12. τῆς κατὰ A. 13. σπεύδοντα μὲν φθά-
 σαι τὰ ἐριποθέντα G. 17. μεγαλοπόλεως CG. Δαφνού-
 σιον CG. 18. τοῦτο : αὐτῆ G. Κωνσταντινουπόλεως CG.
 19. ἀπέχουσα σταδίους G. 20. lege ἐκαρτέρει. 21. ὁ
 διογένης νικηφόρος A.

sis, Iohannes amplius resistere non posset, viam Cpolin versus in-
 gressus est. tum aucta Bolcanus confidentia, tanquam nemine, qui
 prohiberet, reliquo, ex finitimis oppidis pagisque praedas egit. ac
 Scopiorum quidem agrum suburbanum igni ferroque vastavit; neque
 ibi substitit; sed usque ad Polobum Braneasque progressus, cuncta la-
 trociniis infestavit, praedaeque onustus domum rediit.

5. Haec cum imperator comperisset, non amplius ferenda duxit,
 sed extemplo rursus ad bellum se accinxit, nihil prorsus, ut quondam
 Alexander, indigens Timotheo tibicine, qui orthium modnaretur.
 postquam igitur et se et reliquos, qui praesto tum erant, armis in-
 struxit, recta in Dalmatiam contendit, ut tum castella repararet de-
 structa atque in integrum restitueret, tum iniurias multo gravius re-
 poneret. Cpoli igitur profectus Daphnutium, (oppidum id vetus est,
 ab urbe quadraginta stadiis dissitum,) ibi substitit, qui nondum ad-
 venerant e consanguineis, opperiens. eo postridie se contulit Nice-

V. 26: καὶ φρονήματος· τῷ συνήθει δὲ χρώμενος προσωπεῖον, τὴν
 ἀλωπεκὴν περιεβέβλητο, καὶ τὴν ὄψιν χυριστέραν διατιθεῖς,
 τῷ βασιλεῖ προσφέρεισθαι ἐλευθέρως ἐσχηματίζετο. τὴν μὲν-
 τοι σκητὴν οὐ τῷ συνήθει ἀποστήματι τοῦ βασιλικοῦ κοιτώ-
 νος ἐπὶξάτο, ἀλλ' ἀγχοῦ τῆς πρὸς τὸν βασιλέα εἰσαγωγῆς 5
 ἀνόδου. Μανουὴλ δὲ ὁ Φιλοκάλης τοῦτο θεασάμενος καὶ ὡς
 ὑπὸ κεραυνοῦ βληθεῖς, ἐπεὶ οὐδὲ τὰ παρ' αὐτοῦ μελετώμενα
 τοῦτον διελάνθανεν, αὐδὸς παρὰχρημα εἰστήκει. μόλις δὲ
 B συναγαγὼν τὸ φρονοῦν τῆς ψυχῆς, πρόσσεισιν εὐθὺς τῷ βα-
 σιλεῖ καὶ φησιν "οὐχ ἄπλοιν τὸ γινόμενον μοι δοκεῖ, ἀλλὰ 10
 δέος μοι ἐπεισι, μὴ τι νυκτὸς κατὰ τῆς σῆς νεωτερισθῆ βα-
 σιλείας. ῥήμασι γοῦν τισὶ πρὸς αὐτὸν χρησάμενος, ἐκεῖθεν
 μεταβῆναι τοῦτον παρασκευάσω." ὁ δέ, ὅποῖος ἐκεῖνος ἀκα-
 τάσειστον ὡς ἐπίπαν ἔχων τὸ φρόνημα, οὐδαμοῦ παρεχόρει
 τοῦ ἔργου τῷ Φιλοκάλῃ. πολλὰ δὲ τούτου βιαζομένου, "εἶ" 15
 φησίν. "οὐ χρὴ πρόφασιν τοῦτον ἕξ ἡμῶν ἐσχηκεῖναι. ἔστω
 τῆς καθ' ἡμῶν μελέτης αὐτὸς ὁ αἴτιος πρὸς τε θεὸν καὶ ἀν-
 θρώπους." ἀχθόμενος δὲ ὁ Φιλοκάλης καὶ τύπτων τὰς χεῖ-
 ρας, μεματαιωμένον τε τὸν βασιλέα ἀποκαλῶν, μεθίστατο.
 C οὐ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ τοῦ βασιλέως σὺν αὐτῇ τῇ βασι- 20
 λίδι ἀπεριμερίμνωσ ὑπνώττοντος, περὶ μέσῃν φυλακῆν τῆς
 νυκτὸς ἄνεισιν ὁ Διογένης, ἕξφορ ὑπὸ τὴν μίλην φέρων· καὶ

5. ἐπὶξάτο κοιτώνας G. 8. παραντίκα A. 11. μὴ τι κατὰ
 τῆς βασιλείας σου νεωτερισθῆ A. 13. παρεσκευάστο A. 17.
 ὁ om. G. 19. μεθίσταται CG. 20. αὐτῇ om. A. 22.
 εἰσεισιν A.

phorus Diogenes, qui cum ira arrogantiaque plenus esset, quasi vulpina
 pelle indutus, veterem gratiam vultu referebat ac liberaliter impera-
 tore uti simulabat. tabernaculum non solito intervallo a cubiculo re-
 gio, verum proxime eum locum posuit, unde ad imperatorem aditus
 erat. id ubi vidit Manuel Philocales, quasi fulmine ictus, (quippe
 compertum habebat, quid ille pararet.) illico obstupuit; mox revocato,
 ut potuit, animo, imperatorem adiens, "hoc, inquit, consilium
 mihi non expers fraudia videtur; sed vereor, ne quid mali per noc-
 tem contra maiestatem tuam moliat. quare conveniam eum effi-
 ciamque, ut inde se amoveat." at ille, imperterrito plane animo, non
 sivit id fieri. Philocali autem instantius flagitanti, "desine, inquit;
 non enim oportet nos odii praetextum ei dare; si quid molitur, deus
 hominesque scient illum in culpa esse." discessit Philocales aegri-
 tudine complodens manus et imperatorem temeritatis incusans. non
 multo post imperatore cum ipsa Augusta secure dormiente, circiter
 mediam noctis custodiam, ascendit Diogenes in cubiculum, ense sub

ἐπιβεβηκώς τῶν οὐθῶν ἔστη. κοιμωμένῳ γὰρ τούτῳ τῷ βασιλεῖ οὔτε θύραι ἐπεξυγούντο, οὔτ' ἐκτὸς ἐπηγρύπνει φρουρά. ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ περὶ τὸν βασιλέα. τὸν δέ γε Νικηφόρον θεία τις τῷ τότε δύναμις ἀπέρξε τοῦ ἐγγχειρήματος. 5 τὴν παιδίσκην γὰρ θεασάμενον τὴν τὸν ἀέρα ἀναρριπίζουσαν καὶ πόρρω ποι τοὺς κώνωπας ἀποθουμένην τοῦ τῶν βασιλέων χρωτός, παραχρῆμα ὑπὸ τε τρόμος ἔλλαβε γυναι; ὄχρος τέ μιν εἶλε παρειάς, κατὰ τὸν ποιητὴν φάναι, ἐς νέωτα τὸν φόνον ἀναρτήσαντα. καὶ οὗτος μὲν τὴν ἀποφάσιστον τοῦ αὐτοκράτορος σφαιγὴν ἐμελέτα διαπαντός, ἐκείνον δὲ οὐδὲν τῶν μελετηθέντων κατ' αὐτοῦ διελάνθανε. ταχὺ γὰρ ἡ παιδίσκη τοῦτο προσελθοῦσα τὸ δράμα ἀπήγγειλε. τοιγαροῦν ἐκείθεν τῇ μετ' αὐτὴν ἀπάρας, τῆς προκειμένης ὁδοῦ εἶχστο, τὸν ἀγνοοῦντα μὲν ὑποκρινόμενος, οἰκονομῶν δὲ καὶ τὰ ἕατ' αὐτὸν 15 τοσοῦτον, ὥς ἅμα μὲν καὶ φυλάττεσθαι, ἅμα δὲ καὶ μηδ' ἦντιναοῦν εὐλογον λαβὴν διδόναι τῷ Νικηφόρῳ. ἐν τοῖς μέ- P. 255
 ρεσιν οὖν γενόμενος τῶν Σερρῶν, ἐπεὶ ὁ Πορφυρογέννητος Κωνσταντῖνος ὁ Δούκας συνεπόμενος τῷ αὐτοκράτορι ἤειπε εἰς τὸν ἴδιον ἀγρὸν καταλῦσαι ἐπιτερεῆ ὄντα καὶ ὕδασι ψυ-
 20 χροῖς καὶ ποτίμοις κατάρρυστον καὶ ἀποχωρῶντα οἰκήματα ἔχοντα πρὸς τὴν τοῦ βασιλέως ὑποδοχὴν, (Πεντήγιστις τούτῳ τὰ

1. κοιμωμένον γὰρ τούτου G. 3. τὰ om. CG. 5. θεασά-
 μένος A. τὴν alternum om. G. ἀναρριπίζουσαν PG, recte A.
 8. φάναι μὲν A. τὸ φαῦλον A. 12. lege τούτῳ. 15. μὲν
 add. CG. 21. τοῦ add. CG.

ala gestans, atque ipso in limine stetit. etenim hic imperator ita decumbere solebat, ut neque fores clauderentur cubiculi, nec ulla extra excubaret custodia. caeterum Nicephorum a perpetrando scelere divina quaedam vis tuam avertit. cum enim ancillam videret, cui ventuli faciendi culicesque ab imperatorum facie abigendi negotium erat, extemplo tremor occupat artus pallorque eius capit genas, ut cum poeta loquar, caede in crastinum diem prolata. nec vero imperatorem quicquam eorum, quae Nicephorus aperte machinatus erat, latebat; statim enim ancilla expergefatto, quid accidisset, narravit. itinere tamen postridie continuato, dissimulavit se id nosse, quanquam ita se gessit, ut et a Nicephoro sibi caveret, nec ullam offensionis causam probabilem ei daret. itaque cum in fines Serrarum ventum esset rogassetque imperatorem Constantinus Ducas Porphyrogenitus, qui itineris comes erat, ut ad villam suam diverteret peramoenam aquisque abundantem salubribus atque ita amplam, ut commodum imperatori hospitium esset, (Pentegostis huic nomen erat,) imperator roganti obsecutus, ibi divertit. sed ne postridie quidem, cum in viam

ὄνομα,) ὁ βασιλεὺς ὑπέβλεπε τῷ τούτου θελήματι, αὐτοῦ που κατέλυσεν. ἀλλ' οὐδὲ τῇ μετ' αὐτὴν βουλομένῳ ἐξελεῖν ὁ Πορφυρογενήτος συνεχώρει· ἡξίου δὲ μᾶλλον ἐγκαρτερεῖσθαι καὶ ἔτι, ἐφ' ᾧ ἀνακτησασθαι τε ἑαυτὸν τῆς ὀδοιπορίας καὶ B τὸ σῶμα τοῦ κοινοῦ καθᾶραι λουσαίμενον. ἡντὲρπιστο 5 γὰρ αὐτῷ ἤδη καὶ τὰ πρὸς εὐωχίαν δαψιλῆ. ὁ δὲ καὶ αὖθις τῷ τοῦ Πορφυρογενήτου ὑπέβλεπε θελήματι. ὡς δὲ λουσαίμε- V. 202 νον καὶ τοῦ βαλανείου ἐξελεῖν τούτον μεμαθῆκοι Νικηφόρος ὁ Διογένης, πάλαι τυραννιῶν, ἐπιτηρῶν δὲ εἶπον καὶ αὐτόχειρ δυνηθῆναι τούτον γενέσθαι, περιζωσαίμενος τὸν ἀκινάκην 10 εἰσῆμι, ὡς δῆθεν ἐκ θήρας ἐπανιῶν κατὰ τὸ σῆμα. τούτον οὖν ὁ Τατίκιος θεασάμενος καὶ πάλαι γνωστικῶν τὸ παρ' αὐτοῦ μελετώμενον, ἀπόσπαστο ἐπειπὼν "ἵνα τί ἀσυντάκτως οὕτω καὶ ξιφῆρης εἰσέρχῃ; καιρὸς βαλανείου καὶ οὐχὶ ὀδοι- C πορίας οὐδὲ θήρας ἢ μάχης ἐστίν." ὁ δὲ τοῦ σκοποῦ διη- 15 μαρτηκῶς ὑπεχώρησεν. ὑπολαβὼν δὲ ὡς ἤδη ἐπέγνωσται, (δεινὸς γὰρ ἔλεγχος ἢ συνείδησις,) δρασμῶ τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν πραγματεύσασθαι ἐβουλεύετο, καὶ εἰς τοὺς ἐν Χριστουπόλει ἀγρούς τῆς βασιλίδος Μαρίας ἢ εἰς τὸν Πέρινικον ἢ εἰς τὸν Πετριζὸν προσχωρεῖσθαι, ἀκείθεν αὖθις πρὸς τὰ 20 συμπίπτοντα τὰ κατ' αὐτὸν εὖ διαθέσθαι. προεφθάκει γὰρ ἢ βασιλὶς Μαρία τούτον προσλαβέσθαι, ἀδελφὸν ὄντα μητρόθεν τοῦ προβεβασιλευκότος ἀνδρὸς αὐτῆς Μιχαὴλ τοῦ Δούκα,

8 lege μεμαθήκει. 12. Πατρικιος G. 14. καὶ prius om. A. καὶ οὐχ ὀδοιπορίας ἢ θήρας A. 20. Πετριζὸν G. τῷ συμπίπτοντι . . G. 22. προσλαβέσθαι C, προλαβέσθαι PG.

se dare vellet, id Porphyrogenitus sivit; immo petiit, ut diutius etiam ibi maneret, quo recrearet se ab itinere pulveremque abstergeret lavando. quippe lautitiarum apparatus iam provisus ab eo erat. quare iterum imperator precibus Porphyrogeniti cessit. cum autem Nicephorus Diogenes eum e balneo prodisse comperisset, quoniam regnum dudum affectans illius interimendi tempus aucupabatur, acinace cinctus ingreditur, tanquam e venatione, ut solebat, rediens. quem ut vidit Taticius, consiliorum eius haud ignarus, repulit hisce verbis: "quid insolenter sic cum telo intras? tempus balnei est, non itineris, nec venationis aut pugnae." ille re infecta se subduxit. quia autem iam deprehensus sibi videbatur, (tanta enim conscientiae vis est,) fuga salutem quaerere parabat atque in villas imperatricis Mariae, quae ad Christopolin erant, vel Pernicum vel Perizum discedere, unde pro re nata rursus sibi prospiceret. hunc enim iam ante sibi adiunxerat Maria imperatrix, quod is coniugis nuper regnantis Michaelis Ducae frater erat, eadem cum illo matre natus, sed patribus diversis.

καὶ τὰ ἐς πατέρας διήλλάττον. καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς τριταῖος
 ἐκέϊθεν ἔξεισι. τὸν δὲ Κωνσταντῖνον αὐτοῦ πον καταλελοιπίει D
 ἑρασιῶνης χάριν, δεδιὼς τὸ ἀπυλὸν καὶ ἀσύνηδες τοῦ νεανίου
 τότε πρώτως τῆς ἐνεγκαμένης πρὸς ἐκστρατείαν ἐξεληλυθότος.
 5 ἦν γὰρ μονογενὴς τῇ μητρὶ. καὶ ὁ αὐτοκράτωρ σφόδρα τοῦ
 νεανίσκου κηδόμενος, πάσης ἀνέσεως συνεχώρει ἐπαπολαύειν
 αὐτὸν σὺν τῇ βασιλίδι μητρὶ, ἅμα δὲ καὶ ὡς ἴδιον ἀπαρτί
 τέκνον ἐξόχως φιλῶν τοῦτον.

6. Ἄλλ' ἵνα μὴ συγκεχωμένος ὁ λόγος προῖη, τὰ κατὰ
 10 τὸν Διογένην Νικηφόρον ἐξ αὐτῆς ἀρχῆς ἰστορεῖται. ὅπως
 μὲν οὖν ὁ τούτου πατὴρ Ῥωμανὸς εἰς τὴν βασιλείον ἀνήχθη
 περιωπὴν καὶ ὅποιον τέλος ἔσχε τὰ κατ' αὐτὸν, διαφόροις τῶν
 ἰστοριογράφων ἐμέλησε, κακέϊθεν ἐξέσται τὰ περὶ τούτου ἀνα- P.256
 λέγεσθαι τοῖς βουλομένοις. ἐπὶ παισὶ δὲ ὁμῶς τετελευτήκει
 15 τῷ τε Λέοντι καὶ τῷ Νικηφόρῳ. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ Ἀλέξιος
 ἐκ προοιμιῶν τῆς αὐτοῦ ἀναρρήσεως παραλαβὼν τούτους
 ἰδιώτας ἐκ βασιλέων, (καὶ γὰρ ἅμα τοῦ τῆς βασιλείας ἐπιβῆ-
 ναι ὁ Μιχαὴλ καὶ ἀντάδελφος αὐτῶν αὐτοὺς μὲν τῶν ἐρυ-
 θρῶν ἀπογυμνοὶ πεδίλων καὶ τὰ στέφη τούτων ἀφαιρεῖται,
 20 καὶ ὑπερορίαν ζὺν τῇ μητρὶ αὐτῶν τῇ βασιλίσῃ Εὐδοκίᾳ εἰς
 τὴν μονὴν τοῦ Κυπεροῦδῃ καταψηφίζεται,) παντοίας θρα-
 πείας ἤξιον, τὸ μὲν τι δι' ὃ πεπόνθασιν οἰκτιρῶν αὐτούς, B

4. ἐκστρατείαν C, ἐκστρατίαν PG. 10. ἀρχῆς αὐτῆς G. 11.
 ἀνήχθη G. 14. τετελευτήκει PG. correxi. 17. τοὺς CG.
 lege τῷ. 18. καὶ : ὁ CG. τῶν om. G. 19. τῶν πεδί-
 λων G. 21. καταψηφίζεσθαι G. 22. τι : τοι G.

ceterum imperator triduo post inde proficiscitur. Constantinum autem ibi, ut otio frueretur, reliquit, tenero timens adolescenti, qui tum primum domo in bellum profectus erat. unicus enim matris erat filius, quem etiam imperator ipse non minus, quam filium, carum habebat.

6. Verum, ut ordine narratio procedat, Nicephori Diogenis memoria ab ipsis originibus repetenda est. pater eius Romanus quomodo ad imperium sit evectus quemque exitum habuerit, a variis scriptoribus traditum est; unde historiam eius cognoscere, qui volet, poterit. hoc unum monebo, decedentem enim duos reliquisse filios, Leonem et Nicephorum, quos imperator Alexius initio imperii sui privatos ex imperatoribus invenit. etenim cum Michael, frater ipsorum, rerum potitus esset, et rubris calceis et diademate ipsis interdixerat; quin etiam exsulare eos cum matre Eudocia imperatrice in monasterio Cyperudae iusserat. movit Alexii misericordiam tum tristis juvenum casus, tum quod eos vide-

τὸ δὲ τι καὶ τοὺς νέους ὄρων κατὰ τε σώματος ὄραν καὶ
 ῥώμην διαφέροντας τῶν πολλῶν, χροάζοντας μὲν καὶ ἀρι-
 φνεῖς τὸ γένειον, ὑψηλοὺς καὶ ἰσομέτρους ὡσπερ ὑπὸ κανόνα
 τὸ μέγεθος, καὶ αὐτὸ τὸ νεοτήσιον ἤδη ἐκφύοντας ἄνθος, ἐξ
 αὐτῆς τε ὄψεως τὸ θυμοειδὲς αὐτῶν καὶ γενναῖον τοῖς μὴ διὰ 5
 πάθος τυφλώττουσιν ἀριδῆλως ἐμφαίνοντας, καὶ σκύμνους οἷον
 λέοντος· καὶ ἄλλως δέ, ὁποῖος ἐκεῖνος μὴ ἐπιπολαίως ὄρων,
 μήτε πρὸς τὴν ἀλήθειαν μύων, μηδὲ πάθειν ἀλισκόμενος
 C ἐπιψόγοις, ἀλλὰ ταλαντεύων τὸ ὄν ἐν ἰσορροπῇ στάθμῃ τῆς
 συνειδήσεως, καὶ τὸ ὕψος εἰς οὐδὲν ἐπεπτώκεσαν λογιζόμε- 10
 νος, ἐνηγκαλιζέτο ἴσα καὶ τέκνοις ἰδίαις, τί μὲν οὐ λέγων, τί
 δὲ οὐ πράττων ἀγαθὸν ἐς αὐτούς, τί δὲ οὐ προμηθευόμε-
 V. 203 νος; καὶ ὁ φθόνος βάλλων αὐτούς τοῖς τοξεύμασιν οὐκ ἀνίει.
 ἐκ πολλῶν γὰρ κατ' αὐτῶν θρεθιζόμενος ὁ αὐτοκράτωρ, αὐτὸς
 μᾶλλον πάσης αὐτοῦς ἐπικουρίας ἡξίου, ἰλαρὸν ἐνατενίζων 15
 αἰεὶ καὶ ἐνωραίζόμενος οἷον ἐπὶ αὐτοῖς, ξυμβουλευῶν τε δια-
 παντὸς τὰ συνοίσοντα. ἄλλος μὲν γὰρ ἴσως καὶ ὑπόπτους ἂν
 D ἐλογίσατο τούτους καὶ ἐκποδὼν διὰ παντοίας μεθόδου· ἐξ αὐτῆς
 ἀρχῆς ποιῆσαι ἐσπουδάσεν ἄν· οὗτος δὲ ὁ αὐτοκράτωρ τὰς τῶν
 πολλῶν κατὰ τῶν νέων εἰσηγήσεις παρ' οὐδὲν ἐτίθετο, ἐξόχως 20
 τούτους φιλῶν, τὴν μέντοι μητέρα τούτων Εὐδοκίαν καὶ δω-
 ρεῶν ἀξιώων καὶ τιμῆς τῆς προσηκούσης βασιλεύσασαι μὴ ἀπο-

13. τοῖς om. CG.
 ἀρχῆς αὐτῆς G.

16. αἰεὶ: αὐτοῖς CG.
 19. ποιῆσαι om. G.

ἐκ' G. 18.

ret forma ac robore corporis ceteris praestantes. ambo malas prima
 flavescabant lanugine; statura erant procera et magnitudine ad amu-
 sim pares, ipso iuventutis flore; vultus ipse fortitudinem generosita-
 temque animi tam aperte prouebat, ut nisi qui odio obcaecatus es-
 set, leonis catulorum instar eos haberet. cumque praeterea impera-
 tor, homo et mentis acie pollens ad cernendum verum, nec pravis im-
 peditus affectibus, quominus iustum aequa conscientiae lance pensitaret,
 id quoque reputasset, quanto ex fastigio rerum iuvenes cecidissent,
 eos velut proprios filios amplexabatur, et verbis et re amorem curamque
 ipsis probans. quanquam invidia non desinebat tela in eos iaculari. sed
 quo plures imperatoris iram adversus eos concitare studebant, tanto
 ipse maiori eosdem praesidio dignabatur, cum blando semper vultu
 iuvenes exciperet iisque quasi superbiret et rationibus ipsorum omni
 modo prospiceret. alius fortasse suspectos illos habuisset omnibusque
 artibus de medio tollere iam ab ipso initio studuisset; at hic impe-
 rator, contempts delatorum calumniis, eximie caros habebat. ac ma-
 trem quidem eorum Eudociam et donis prosequebatur et nulla hono-

στερῶν, καὶ αὐτῷ δὲ τῷ Νικηφόρῳ τὴν τῆς νήσου Κρήτης ἀρχὴν ἀνέθετο εἰς ἐνδιαίτημα ἴδιον. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὁ βασιλεύς. τούτων δὲ ὁ μὲν Λέων, φρονήματος ὦν ἀγαθοῦ καὶ P. 257 γνώμης ἐλευθέρας, ὄρων δὲ καὶ τὴν βασιλείῳ εἰς αὐτοὺς 5 εὐμένειαν, ἔστεργε τὴν λαχοῦσαν, ἐπαναπαυόμενος οἶον ἐπὶ τοῖς παρούσι κατὰ τὸν εἰπόντα "Σπάρταν ἔλαχες, ταύταν κόσμει." ὁ δὲ γὰρ Νικηφόρος δύσσοργος καὶ βαρῦμηνις ὦν, καὶ βυρσοδομῶν κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τυραννήσειν μελετῶν οὐκ ἐπαίετο. ὑποβρύχιον δὲ ὄμως εἶχε τὴν βου- 10 λήν. ἤδη δὲ καὶ τοῦ ἔργου ἀπαρξάμενος, γνησιώτερόν τισι προσωμίλει. οὐκ ἐλάνθανε τοῦτο τοὺς πλείστους. δι' ὧν καὶ εἰς τὰς ἀκοὰς ἔφθανε τοῦ βασιλέως. ὁ δὲ βασιλεύς B καινόν τι ποιῶν, μεταπεμπόμενος τούτους ἐν καιροῖς ἀρμοδίοις, οὐκ ἐνέφαινε μὲν τὸ ἀκουσθέν, εὐφυνῶς δὲ παρήγει καὶ 15 τὰ εἰκότα συνεβούλευε. καὶ ὅσῳ μᾶλλον τῆς ἐπιβουλῆς ἐν γνώσει ἐγίνετο, τοσοῦτῳ μᾶλλον ἐλευθερώτερον πρὸς αὐτοὺς διετίθετο, οὕτω βουλόμενος τούτους κερδάνειν. ἀλλ' ὁ Αἰθίοψ οὐκ ἐλευκαίνετο. ἔμενε γὰρ ὁ αὐτὸς καὶ μετεδίδου τῆς λύμης, ὁπόσοις ἂν προσεπέλασε, τοὺς μὲν δι' ὄρκων, τοὺς δὲ 20 δι' ὑποσχέσεων σφετεριζόμενος. τοῦ μὲν οὖν κοινοῦ τοῦ στρατοῦ οὐ τοσοῦτον ἔμελλε τῷ Νικηφόρῳ. ἤδη γὰρ ἅπαντες πρὸς αὐτὸν ἀπονεύκασι. ἀλλ' ὄλος πρὸς τοὺς μεγα- C

4. lege τε καὶ. 6. ἔλαβες G. ταύτην CG. 7. δύσσοργος ὦν καὶ βαρῦμηνις G. 8. καὶ prius om. G. τυραννῆν συμμελετῶν οὐκ ἐπαύσατο CG. 17. κερδάνειν PG, recte C. 21. lege ἔμελε. 22. ἀπονεύκασι πρὸς αὐτὸν G. μεγιστάνους CG.

ris parte, qui imperatricibus debetur, defraudabat; Nicephoro autem ipsi principatum insulae Cretae proprium dedit. ita quidem imperator. iuvenum autem alter, Leo, bona indole ingenioque praeditus animo, cum imperatoris in se caritatem perspiceret, sorte contentus erat fortunaque, qua utebatur, acquiescebat, secundum illud: "quae tibi Sparta obtigit, eam orna." sed Nicephorus, natura impotens et iracundus, consilia adversus imperatorem agitare tyrannidemque affectare non desistebat. consilium tamen celabat. tandem rem iam aggrediens, familiariter cum quibusdam colloquebatur. id continuo palam factum est; unde res brevi ad imperatoris quoque notitiam pervenit. verum ille, nova quadam usus ratione, postquam suó quemque tempore accessivit, non indicavit quidem, quod audiverat, sed salubria dedit consilia et quae res postulare videbatur, admonuit. et quo certiore conspirationis cognitionem nactus erat, eo liberalius cum iis agebat; ita sibi eos conciliare studens. sed Aethiops non albescit. mansit enim idem Nicephorus et contagione, quoscumque

στᾶνας ἀπονενευκώς, τῶν τε ἡγεμόνων καὶ τῶν τῆ συγκλήτῃ κατειλεγμένων προκρίτων ἀνδρῶν πολλὴν φροντίδα ποιούμενος, ὑπεποιεῖτο αὐτούς. ἦν γὰρ τὴν φρένα μὲν δξύτερος ἀμφιστόμου ξίφους, στάσιμος δὲ οὐδαμῶς, εἰ μὴ ὄσον πρὸς τὸ τυραννῆσειν τὸ ἀμετάδετον ἐνεδείκνυτο μελιχρὸς ἐν λόγοις, ἐν 5 συναναστροφαῖς ἡδύς, ταπεινοφροσύνην μὲν ὡς ἄλωπεκῆν ποτὲ περιβαλλόμενος, ἔστιν οὖν καὶ τὸ θνυμοειδὲς καθάπερ λέων ἐμφαίνων ποτὲ, ῥωμαλέος καὶ πρὸς Γίγαντας ἐγκανχώμενος Δάμιλλᾶσθαι, σιτόχρους τὴν ὄψιν, εὐρὺς τὰ στέρνα, ὑπερωμίας τῶν τότε καιροῦ ὄντων ἀνδρῶν. εἰ δὲ σφαιριζόντα τοῦ- 10 V. 204 τον εἶδέ τις, εἰ δὲ ἵππαζόμενον, εἰ δὲ οἰσιὸν πέμποντα, εἰ δόρυ κραδαίνοντα καὶ ἵππασίας ποιούμενον, θαῦμα ἐδόκει καινὸν θεᾶσθαι, ἐκεχῆνει τε καὶ μόνον οὐ πεπηγὼς ἦν. διὰ P. 258 τοῦτο καὶ μᾶλλον τὴν τῶν πολλῶν ἐπεσπᾶτο εὐνοίαν. τοσοῦτον δὲ τὸ σπουδαζόμενον αὐτῷ προῆει, ὡς καὶ αὐτὸν τὸν ἐπ' 15 ἀδελφῇ τοῦ αὐτοκράτορος γαμβρὸν Μιχαὴλ τὸν Ταρωνίτην τῷ τοῦ πανυπερσεβάστου τιμώμενον ἀξιώματι ὑποποιήσασθαι.

7. Ἄλλ' ἐπανακτέον τὸν λόγον ἀθις ὄθεν ἀπερρῦη καὶ καθ' εἰρμὸν ἐκτέον τῆς διηγήσεως. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ 20 τοῖς λογισμοῖς ἀνατρέχων, ἔξ οὐπὲρ τὴν καθ' εἰυτοῦ τοῦ

3. ὑποποιεῖτο PG, recte C. 5. τυραννῆσειν G. 7. lege
 ἔστιν οὐ. 15. τὸν add. C.

accedebat, contaminavit, alios iuramentis sibi adiungens, alios promissis. ac vulgus quidem militum, non tantum operae dedit, ut pelleret: iam enim omnes in ipsum se inclinabant: sed totus in eo erat, ut civitatis principes, tam exercitus duces quam qui in senatu plurimum auctoritate pollebant, omni cura sibi devinceret. habebat enim mentem ancipiti gladio acutiorem, constantem autem minime, praeterquam quod tyrannidis occupandae tenax esset. dulcis sermone, consuetudine comis, modestiae se plerumque specie tanquam pelle vulpina tegebat, sed idem non raro iracundus, ut leo, apparebat. corporis robore Gigantibus parem se gloriabatur. triticeus color oris, latum pectus. totis humeris eminebat supra eos qui tunc erant homines. iam vero cum vel pila luderet, vel equitaret, vel iaculum mitteret, vel hastam quateret, vel equestris pugnae specimen daret, admirationi spectantibus erat, qui tantum non attoniti adstabant. ea res maiorem etiam multitudinis favorem ipsi conciliavit. ac tam prospere inceptum succedebat, ut ipsum imperatoris ob ductam sororem affinem, Michaelem Taronitam, panhypersebasti dignitate ornatum, in partes suas traheret.

7. Sed redeundum est, unde deflexit narratio. imperator igitur, ex quo Diogenis adversus se odium perspexit, inde animo repetens,

Διογένους μελετήν ἀνέγνωκεν, καὶ ὅπως ἐξ ἀρχῆς αὐτῆς τῆς αὐτοῦ ἀναρρήσεως ἀμφοῖν ἐχρήσατο τοῖν ἀδελφοῖν, ὁπόσης τε φιλοφροσύνης καὶ κηδεμονίας ἐπὶ τοσοῦτοις ἔτεσιν αὐτοὺς ἤξιον, καὶ οὐδὲν τούτων τῆν τοῦ Νικηφόρου γνώμην ἐπὶ τὸ βέλτιον Β
 5 μετῆλλοίωσεν, εἰς ἀμηχανίαν ἐνέπιπτεν. ταῦτ' οὖν ὁ βασιλεὺς ἀναλογιζόμενος πάντα καὶ ὅπως μετὰ τὸ σφαλῆναι αἰθίς εἰσῆει, ὅπως ἀπίωσθῃ παρὰ τοῦ Τατικίου, καὶ γνοὺς ὅπως τὸ φονοργὸν σιδήριον θήγων κατ' αὐτοῦ αἵμασιν ἀναιτίοις σπένδει χρῶναι τὰς χεῖρας, καὶ ὁ τέως ἐφεδρεύων καὶ νυκτὸς τὸν
 10 φόνον ἐπιτηρῶν τελέσαι ἀπαρακαλίπτως τοῦτον ἤδη ἐπισπεύδει, πολλοῖς ἐκνυαίνεται λογισμοῖς. ἤθελε μὲν οὖν οὐδαμῶς τὸν Διογένην μετελεύσεσθαι δι' ὃν πρὸς αὐτὸν ἐγκάρδιον ἐκέκτητο πόθον, ἐξόχως τὸν ἄνδρα φιλῶν. ἀπαξαιπλῶς δὲ
 15 τὸν περὶ ψυχῆς κίνδυνον αὐτῷ ἐπιστάμενον ἔγνω, πλήττεται τὴν καρδίαν. καὶ εἰς ἓν τὸ πᾶν συναγαγὼν, δεῖν ἔκρινεν κατὰσχῆν τὸν Νικηφόρον. ἐκεῖνος δὲ τὸν μελετώμενον ἐπισπεύδων δρασμὸν καὶ βουλόμενος νυκτὸς τῆς πρὸς Χριστοῦπόλεως φερούσης ἄψασθαι, ἐσπέρας ἀποστείλας εἰς τὸν Πορφυρογέν-
 20 νητον Κωνσταντῖνον τὸν δοθέντα αὐτῷ παρὰ τοῦ βασιλέως ταχυδρόμον ἵππον ἤτειτο ἀποχαρῖσασθαι οἱ. ὁ δὲ καὶ ἀνένευσε, λέγων μὴ δύνασθαι δῶρον τοιοῦτον αὐθήμερον τοῦ βα-

4. κᾶν: καὶ G. 7. πατρικίου G. γνοὺς om. CG. 13. ἐκέκτιτο ἐγκάρδιον G. 20. αὐτοῦ G. 21. καὶ om. CG. lege δ δέ γε.

cum reputaret, quemadmodum ab ipso imperii sui initio se erga utrumque adolescentem gessisset quantamque iis tot annis benevolentiam curamque praestitisset, licet nihil ista profecissent ad deliniendum Nicephori animum, consilii inopia affectus est. ad hoc consideravit, ut Nicephorus post irritum caedis consilium rursus ad se irrupisset, ut repulsus esset a Taticio; cumque intellexisset, illum cruentum ferrum acuentem insonti sanguine manus pollutum properare, et qui insidiis modo noctuque ipsius vitam appetivisset, eundem iam aperte caedem festinare, inter varia fluctuabat consilia. noluit quidem gravius aliquid de Diogene statuere ob exinimum, quo hominem prosequeretur, amorem. tamen cum omnia secum perperderet universa et quo evasurum esset malum, quoniam vitae periculum sibi imminens cognovit, timore percussus, Nicephorum comprehendendum statuit. is fugam, quam meditabatur, parans ac noctu Christopolim versus contendere cupiens, misit sub vesperam ad Constantinum Porphyrogenitum, ut sibi equum celerem, quem imperator ei dederat, concederet. at hic renuit, dicens, non posse se tale imperatoris mu-

- Δοιλέως ἀποποιήσασθαι. ἐπεὶ δὲ πρῶτως ὁ βασιλεὺς τῆς προκειμέ-
 νης ὁδοῦ ἤψατο, συνείπετο τούτῳ καὶ ὁ Διογένης, τοῦ διασκε-
 δάζοντος βουλὰς καὶ λογισμοὺς ἀθετοῦντος λαῶν θεοῦ τοῦτον
 σφῆλαντος, γνωσιμαχοῦντα μὲν τὸν δρασμὸν, ὑπερτιθέμενον
 δὲ ὧραν ἐξ ὧρας, ὅποια τὰ τοῦ θεοῦ κρίματα. κατασκηνώσας 5
 οὖν ἀγχοῦ τῶν Σερρών, ὅπου καὶ ὁ βασιλεὺς, αὐτὸς μὲν τῶν
 συνήθων εἶχετο λογισμῶν, ὡς πεφωραμένος ἤδη καὶ δεδιῶς
 τὸ μέλλον. ὁ δὲ βασιλεὺς μετακαλεῖται τηρικαῦτα τὸν ἴδιον
 P. 259 ἀδελφὸν Ἀδριανὸν καὶ μέγαν δομέστικον κατ' αὐτὴν τὴν
 ἐσπέραν, ἐν ἧ καὶ ἡ τοῦ μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου ἐτελεῖτο 10
 μνήμη. καὶ κοινοῦται αὐδὶς τούτῳ τὰ τοῦ Διογένης, μηδὲ
 τὸ πρότερον ἀγνοοῦντι, ὡς ξιφῆρης εἰσῆι, ὡς ἀπώσθη τῆς θύ-
 ρας, ὡς τὸ πάλαι βεβουλευμένον, εἰ δυνατόν, ἴσταται σπεύδων
 τελέσαι. τηρικαῦτα οὖν ἐπισκῆπτει τῷ δομestικῷ ὁ βασιλεὺς
 V. 205 τὴν Διογένην εἰς τὴν ἰδίαν μετακαλέσασθαι σκηνήν καὶ διὰ 15
 μελιγίαν λόγων καὶ παντοίων ὑποσχέσεων πείσαι ἀνακαλύ-
 ψαι ἅπαντα τὰ βεβουλευμένα, ἀπάθειαν αὐτῷ ὑπισχνουμένην
 καὶ ἀμνηστίαν τοῦ λοιποῦ τῶν κακῶν, εἰ μηδ' ὅτιοῦν ἀποκρύ-
 B ψειεν, ἀλλὰ καὶ τοὺς συνίστορας ἐξείποι ἅπαντας. ὁ δὲ ἀθυ-
 μίως πλήρης γενόμενος, ὅμως ἐπλήρου τὸ κελυσθέν. ποτὲ 20
 μὲν οὖν ἀπειλῶν, ὅτε δὲ ὑπισχνόμενος, ὅτε δὲ καὶ συμ-

3. βουλὰς om. G. 4. ἀφειλαντος G. τὸν δρασμὸν om. CG.
 6. Σερρών C. 9. Ἀδριανὸν G. 16. πείραι P, δεῖσαι G,
 πείσαι C. 17. ὑπισχνόμενος CG. 20. τὰ κελυσθέντα CG.
 21. ὅτε prius: ποτὲ CG.

nus eodem, quo accepisset, die alteri donare. postredie autem impe-
 ratore inceptum iter continuante, etiam Diogenes sequitur, a divino
 numine, quod hominum cogitationes pervertit et gentium consilia
 irrita reddit, in perniciem datus. cum enim fugam cogitaret, tamen,
 ut sunt dei consilia, horam ex hora trahebat. itaque dum prope
 Serras, ubi et ipse imperator erat, commoratur, eadem quidem consi-
 lia agitabat, utpote qui iam deprehensus esset futuraque timeret.
 imperator autem accessit fratrem suum Adrianum, magnum domesti-
 cum, illa ipsa vespera, qua magni martyris Theodori celebrabatur
 memoria; cumque rursus huic, qui nec ea ignoravit, quae antea ac-
 ciderant, exposuisset, ut gladio armatus introisset, ut ab ostio repul-
 sus esset, ut consilium dudum agitatam, si posset, exsequi propera-
 ret, domestico mandavit, evocaret Diogenem in suum tabernaculum
 eique blandis verbis et promissionibus omnis generis persuadere ni-
 teretur, ut omnia aperiret consilia; quorum si nihil celasset omnes-
 que etiam coniurationis socios edidisset, impunitatem et criminum in
 posterum oblivionem polliceretur. Adrianus sollicitudine plenus,

βουλευῶν, οὐκ ἔπειθε τὸν Διογένην ὄλωσ οὐδ' ὀτιοῦν τῶν βε-
 βουλευμένων ἀνακαλύψαι. τί τὸ ἐπὶ τούτοις; ἤχθητο μὲν
 ὁ μέγας δομέστικος καὶ ἡμίαιτο, οὗ κακῶν φέρεται ὁ Διο-
 γένης, στοχαζόμενος. ἔσχε γὰρ τοῦτον προφθάσας ὁ Διογέ-
 5 νης γαμβρὸν ἐπὶ τῇ ὑστάτῃ τῶν ἑτεροθαλῶν αὐτοῦ ἀδελφῶν.
 ἔνθεν τοι καὶ μετὰ δακρύων ἐκλιπαρῶν αὐτὸν οὐκ ἀνίει· ἐπει-
 θε δὲ οὐδαμῶς, κἄν αὐτὸς ἐνέκειτο, ἀναμιμνήσκων ἅμα καὶ
 τῶν ὀπισθεν. σφαιριζόντι γάρ ποτε τῷ αὐτοκράτορι κατὰ τὸ C
 ἐν τῷ μεγάλῳ παλατίῳ ἰππηλάσιον ἀνὴρ τις βάρβαρος ἐξ
 10 Ἀρμενίων καὶ Τούρκων φύς, ξίφος ἔσωθεν τῶν ἀμφίων φέ-
 ρων, ἐπὶ τὸν αὐτοκράτορα τῶν συσφαιριζόντων ἀνασειρά-
 σαντα τὸν χαλινὸν ἀπολειφθέντα ἐθεάσατο, ἐφ' ᾧ πνευστιῶν-
 τα τὸν ἵππον ἀναψῦξαι, πρόσεισι μὲν τῷ αὐτοκράτορι γονυ-
 πετῶν ἅμῃ καὶ αἰτεῖσθαι ὑποκρινόμενος. ὁ δὲ ἀνασειράζει
 15 τὸν ἵππον εὐθύς καὶ ἐπιστραφεὶς ἐπυνθάνετο, τί ἂν τὸ αἰτού-
 μενον εἴη. ὁ δὲ φρονεὺς μᾶλλον ἢ προσαίτης ὢν, τὴν χεῖρα
 ὑποβαλὼν καὶ τοῦ ξίφους ἀψάμενος εἶλκε τοῦ κουλεοῦ. τὸ δ' D
 οὐ συνέπετο τῇ χειρὶ. ἄπαξ οὖν καὶ δις τοῦ μὲν ξίφους ἀπο-
 πειρώμενος, τοῖς δὲ χεῖλεσι ψεύδεῖς αἰτήσεις συνείρων, ἀπο-
 20 γνῶνς καὶ προσουδίσας ἑαυτὸν τῇ γῆ, ἔκειτο συγγνώμῃ ἐξαι- P. 260
 τόμενος. ὁ δὲ πρὸς αὐτὸν στρέψας τὸν χαλινόν, ἠρώτα ὅτου
 χάριν συγγνώμῃ αἰτεῖ. καὶ ὅς τὸ ξίφος σὺν αὐτῷ κουλεῷ

3. lege οἱ κακῶν. 8. τὸ ἐν om. G. 11. ἐπὶ: ἐπ' αὐτὸν
 CG. σφαιριζόντων CG. 19. συνείς CG.

tamen quod iussus est, exsequitur. verum nec minando, nec polli-
 cendo, nec suadendo Diogenes adduci potuit, ut vel minimam consi-
 liorum partem detegeret. quid postea? magno domestico, qui bene
 nosset, quo malorum Diogenes rueret, gravem ea res dolorem attu-
 lit. siquidem Diogenes sororem germanam natu minimam ei in ma-
 trimonio collocaverat. quapropter etiam lacrimis eum obsecrare non
 desiit. nihil tamen quidquam profecit, etsi veteris memoriae recor-
 dationem repeteret. ludente enim aliquando imperatore pila in ma-
 gni palatii area, barbarus quidam ab Armeniis et Turcis oriundus,
 gladio sub vestibus abdito, cum illum frenis adductis a ceteris sociis,
 quo equo anhelanti respirandi spatium daret, segregasse se ani-
 madvertisset, accidit ad pedes imperatoris, petentis specie. is, equo
 statim retento, conversus ad eum percontatur, quid vellet. tum ille,
 qui sicarius potius quam mendicus erat, submissa manu gladium e
 vagina educere parabat. cumque, semel iterumque facto conatu, fru-
 stra esset, mendaci verborum supplicatione, humi prostratus, veniam
 orabat. imperatori ad eum converso percunctantique, cuius rei pe-

ἔδεικνυ· στερονοτυπῶν δ' ἅμα καὶ ἐκθαμβούμενος καὶ βοῶν ἔλεγε "νῦν σε δοῦλον τοῦ θεοῦ γνήσιον ἔγνωκα, νῦν τὸν μέγαν θεὸν σκέποντά σε ἐν ὀφθαλμοῖς τεθέσθαι. ἐπὶ τῇ σφαγῇ γὰρ τῇ σῆι τουτί τὸ ξίφος κατασκευάσας καὶ λαβὼν οἴκοθεν, ἐν-
 ταῦθα πάρειμι, ἐφ' ἧ κατὰ τῶν ὄσων ὠδήσω σπλάγγνων. 5
 ἅπαξ δὲ καὶ δις καὶ τρίς τοῦτο σπασάμενος, οὐδαμῶς ὑπεί-
 κων ἔσχον τῇ βίᾳ τῆς ἐμῆς χειρός." ὁ μὲν γὰρ βασιλεὺς κα-
 Β θαπερεῖ μηδὲν τι τοιοῦτον ἀκηκῶς, ἐπὶ ταύτου σχήματος
 θαρσαλέος εἰστήκει. συνέδραμον δὲ πρὸς αὐτὸν παραχρῆμα
 ἅπαντες, οἳ μὲν ἀκροασόμενοι τῶν λεγομένων, οἳ δὲ ἐκθαμ- 10
 βούμενοι ἐπὶ τούτοις. οἳ δὲ εὐνούστερον πρὸς τὸν αὐτοκρά-
 τορα διακειμένοι, καὶ διασπαράττειν αὐτὸν ἐπεχείρουν, κἄν
 αὐτὸς νεύματί τε καὶ χειρὶ καὶ συγχοῖς ἐμβριμήμασιν ἀπέργε
 τῆς ἐγχειρήσεως. τί τὸ ἐπὶ τούτοις; παντελῶς ἀφέσεως ὁ
 φονεὺς ἐκεῖνος παραχρῆμα τυγχάνει στρατιωτῆς, οὐκ ἀφέσεως 15
 δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ μεγίστων δωρεῶν· ἐπὶ τούτοις καὶ ἔλευ-
 C θερίας παραπολαύει. πολλοὶ μὲν οὖν τούτων καὶ ὄχλοῦντες
 V. 206 ἐνέκειντο τῆς βασιλευσύσης ἀπελαθῆναι τὸν φονέα ἐκεῖνον· ὁ
 δὲ οὐκ ἐπέθετο, λέγων "ἐὰν μὴ κύριος φυλάξῃ πόλιν, εἰς μά-
 την ἡγρῶνθησεν ὁ φυλάσσω. λοιπὸν θεῶ ἐπέυχεσθαι δεῖ, 20
 τὴν ἡμετέραν ἐκείθεν ἔξαιτουμένους διαμονὴν καὶ φρουράν."

1. στερονοτυπῶν CG. vid. Lobeck. Phryn. p. 593. 7. γὰρ :
 lege οὖν. 9. θαρσάλεος G. 10. ἀκροασάμενοι G. τῶν
 λεγομένων om. G. δ' G. 11. εὐνούστερον C, εὐνούστε-
 ροι PG. 13. τε om. G.

teret veniam, gladium isto vaginae affixum monstravit; simul pectus tundens reique miraculo percussus exclamavit: "nunc te verum dei servum cognovi, nunc deum maximum tueri te hisce oculis vidi; etenim cum huc advenissem, ut ense hunc, ad tuam caedem paratum, in viscera tua conderem, semel iterumque ac tertio eum stricturns, ne-
 tiquam manui meae parentem habui." imperator, quasi nihil eiusmodi audiisset, eodem habitu imperterritus stetit. concurrunt repente omnes, alii rei cognoscendae cupidi, partim admiratione affecti. qui bene-
 volentiore erga imperatorem animo erant, etiam discerpere istum ag-
 grediebantur; verum ipse natu manumque ac multis minis inceptum repres-
 sit. quid postea? omnino venia sicario statim datur, nec solum venia, sed larga etiam munera; ad hoc libertas concessa, ac licet complures enixe flagitarent, ut sicarius urbe pelleretur, tamen non obsecutus ille, "nisi, inquit, dominus custodierit civitatem, frustra vigilat qui custodit eam. proinde ad deum precemur oportet, nostram inde expetentes salutem praesidiumque." susurrabant tum nonnulli, Dioge-

ὑπεψιδύριζον οὖν τινές, μετὰ τῆς τοῦ Διογένοους γνώμης τῆ τοῦ αὐτοκράτορος φόνῳ ἐπιχειρηθέναι τὸν ἄνδρα ἐκείνον, κἄν ὁ βασιλεὺς οὐδ' ὄλωσ ὑπεῖχε τούτοις τοὺς λόγους τὰ ὄντα. ἀλλὰ μᾶλλον ἐβαρυνθῆναι κατ' αὐτῶν, τοσοῦτον αὐτοῦ ἀν-
 5 χόμενος, ὥς μέχρις αὐτοῦ λαιμοῦ τῆς ἀκωκῆς τοῦ ἕξιδου φθανούσης, τὸν ἀγνοοῦντα ὑποκρίνεσθαι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὕτω. τούτων οὖν ἀναμνήσας αὐτὸν ὁ μέγας δομεστικός D καὶ μηδαμῶς πείθων, προσελθὼν ἀπαγγέλλει τῷ βασιλεῖ τὴν τοῦ Διογένοους ἔνστασιν καὶ ὅτι ἕξιδου παντάπασιν
 10 ὁ Διογένης ἐστὶ, καίτοι πολλὰ παρακληθεῖς, ὥς ἔλεγε, παρ' αὐτοῦ.

8. Παραπέμπεται τοίνυν τὸν Μουζάκην. καὶ ἐπισκή-
 πτει ἔνοπλον μεθ' ἑτέρων παραγενόμενον, ἀναλαβεσθαι τοῦτον
 τῆς τοῦ μεγάλου δομεστικού σκηπῆς καὶ εἰς τὴν ἰδίαν ἀπαγα-
 15 γεῖν κἀκεῖσε μετὰ ἀσφαλείας τηρεῖν, δεσμῶν ἄτερ καὶ ἑτέρας κακώσεως. ὁ δ' εὐθύς τὸ κελευσθὲν ἐπλήρου. καὶ παραλα-
 βὼν τοῦτον εἰς τὴν ἰδίαν ἀπάγει σκηπῆν. ἐπεὶ δὲ δι' ὅλης P. 261
 νυκτὸς παρακαλῶν αὐτὸν καὶ συμβουλευῶν οὐ μόνον οὐκ ἐπει-
 θεν, ἀλλὰ καὶ ἀναισχύντως αὐτῷ προσφερόμενον ἑώρα, θυμοῦ
 20 πλησθεῖς, καὶ ἃ μὴ προστέτακτο ἐπιχειρεῖν ἠπειγέτο. δοκι-
 μάσας οὖν ἐτάσαι αὐτόν, ἥδη δὲ καὶ ἐτάζων, ἐπεὶ οὐδὲ πρὸς τὴν
 πρώτην προσβολὴν ὁ Διογένης ἀντισχῶν ἅπαντα ἀνομολογήσαι
 διεβεβαίουτο, τῶν μὲν δεσμῶν λύει παραχρῆμα, καὶ γραφεύς

10. ὡς παρ' αὐτοῦ ἔλεγε P, recte -G. 20. πλησθεῖς C, πλει-
 σθεῖς PG.

ne haud inscio hominem aggressum esse caedem. at Augustus, ser-
 monibus hisce spretis, graviter etiam succensebat, eo usque illum per-
 ferens, ut licet ipsum iugulum admoto mucrone peteret, tamen ne-
 scire id simularet. his igitur in memoriam revocatis, cum magnus do-
 mesticus animum Diogenis flectere non posset, reversus imperatori
 contumaciam eius renuntiavit et quod negando omnino perstaret, etsi
 multum a se, ut aiebat, admonitus.

8. Tum imperator accessitum Muzacem cum armatis praesto
 esse iubet et Diogenem ex tabernaculo magni domestici in suum
 ipsius transferre ibique custodire, nullis tamen adhibitis vin-
 culis aliave contumelia, fecit ille extemplo, quod imperatum
 erat, comprehensumque in tabernaculum suum abduxit. ubi vero
 per totam noctem adhortando et admonendo non solum eum non
 movit, verum etiam insolenter tractatum se vidit, ira incensus,
 quae non erat iussus, facere properavit. etenim decrevit tormentis
 eum exquirere; cumque iam exquireret Diogenesque ad primum do-

τηρικαῦτα προκαλεῖται γραφίδα κατέχων· Γρηγόριος δὲ ἦν ὁ Καματηρὸς νεωστὶ προσληφθεὶς καὶ ὑπογραμματέων τῷ αὐτοκράτορι. καὶ Διογένης ἅπαντα ἀπαγγέλλον, οὐδὲ τὸν φόβον παρεσιώπα. ἀναλαβόμενος δὲ πρῶτας ὁ Μουζάκης τὰς τε ἐγγράφους αὐτοῦ ὁμολογίας καὶ ἄς ἀναζητήσας εὔρε πα-⁵ρά τινων πρὸς αὐτὸν πεμπομένας γραφάς, δι' ὧν ἀφαίμετο καὶ ἡ βασιλὶς Μαρία τὴν μὲν ἀποστασίαν τοῦ Διογένους εἰδέναι, τὸν δὲ φόβον μηδαμῶς συγχωρεῖν, ἀλλὰ καὶ μετ' ἐπιμελείας ἀπείργειν αὐτὸν οὐκ ἀπὸ τοῦ φόβου μόνον, ἀλλὰ καὶ ἔξ αὐτῆς ψιλῆς ἐννοίας, κομίζει τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ ταύτας¹⁰ ἐπαναγνοὺς καὶ πλείων τῶν ὑποπτενομένων ἐγγεγραμμένους εὗρηκώς καὶ τούτους ἐκκρίτους ἅπαντας, ἐν ἀμηχανίᾳ ἦν. οὐδὲ γὰρ ἔμελλεν τῷ Διογένει τοσοῦτον τῆς κοινότητος· εἶχε γὰρ αὐτοὺς πάσαι ὅλη ψυχῇ κεχρηνότες καὶ πρὸς αὐτὸν ἀπονευκότες· ἀλλὰ πᾶν τὸ τὰ πρῶτα φέρον τοῦ στρατιωτι-¹⁵κοῦ τε καὶ πολιτικοῦ συντάγματος ἔσπευδεν ὑποποιήσασθαι. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ τὰ τῆς βασιλίδος Μαρίας ἀνέκφορα μένειν ἠβούλετο. καὶ μέντοι καὶ διετήρησε τὸν ἀγνοοῦντα ὑποκριθεὶς δι' ἣν πρὸς αὐτὴν εἶχε πίστιν καὶ ὁμολογίαν καὶ πρὸ τοῦ τὰ τῆς βασιλείας ἀναδέξασθαι σκῆπτρα. διεδίδοτο δὲ²⁰

1. an προσκαλεῖται? γραφίδα G. 3. φόβον G. 5.
 ἄς om. G. 11. ἐπαναγνοὺς G, ὑπαναγνοὺς P. lege πλεί-
 ους. lege ἐγγεγραμμένους. 13. lege ἐμελε. 14. καὶ
 transponendum videtur post αὐτόν. 18. διετήρει G. 19.
 ὁμολόγως G.

loris sensum omnia fassurum se esse polliceretur, statim remissis fiduculis, scriba advocatur, stilo instructus. Gregorius is erat Camaterus, qui nuper imperatori ab epistolis factus erat. Diogenes omnia confessus est ac ne caedem quidem reticuit. mane igitur Muzaces, quibus confessiones illius perscriptae erant, tabulas et quas indagaverat litteras, a quibusdam ad Diogenem datas, ex quibus apparebat, imperatricem Mariam defectionem Diogenis non ignorasse, sed caedis tamen consilium minime probasse, quin etiam operam dedisse, ut eum non a caede tantum, sed ab ipso consilio revocaret, haec igitur scripta imperatori defert. quae cum is legisset, magna affectus est sollicitudine. quippe plures, quam suspicatus erat, litteris consignatos reperit, et eos quidem principes civitatis omnes. Diogenes enim non admodum studuit demerendae multitudini, cuius egregiam erga se voluntatem studiumque dudum nosset, sed quidquid castrensium atque urbanae nobilitatis erat, conciliare sibi nitebatur. imperator, quae quidem imperatricem Mariam attinebant, sempiterno silentio premi voluit; ac sane nihil quidquam eorum se scire assimilavit ob amicitiae foedus, quod inierat cum illa, antequam imperii potitus esset.

πανταχοῦ, τὴν τοῦ Διογένους βουλὴν παρὰ τοῦ Πορφυρογενή-
του Κωνσταντίνου τοῦ βασιλέως καὶ υἱοῦ αὐτῆς διαμνηνῶσθαι
τῷ βασιλεῖ, κὰν ἄλλως εἶχε τὸ πρῶγμα. ἐξ αὐτῶν δὲ τῶν
ἐξυπηρετουμένων τῷ Διογένει τὰ τῆς βουλῆς ἡρέμα διεπορθ-
5 μεύετο. ἐπεὶ δὲ ὁ Διογένης περιωράτο καὶ δέσμιος ἤδη καὶ
ὑπερόριος καθίστατο, καὶ οἱ τῆς αὐτοῦ βουλῆς ἔκκριτοι ὑπό-
πτους ἑαυτοὺς οἱ μὴ φθάσαντες ἀλῶναι ἤδη γεγεννημένους
διωγνόντες, περιφόβοι τε ἐφαίνοντο καὶ σκεπτόμενοι ὃ τι καὶ
δράσαιεν, τούτους οἱ ἀμφὶ τὸν βασιλέα οὕτω κυμαινομένους
10 κατανοοῦντες, ἐν ἀμηχάνοις ἐστάναι ἐδόκουν, ἐν στενῷ κομιδῇ
τὰ κατ' αὐτὸν ὀρῶντες, ὡς εἰς ἑτήτους τινας περιγραφείσης ἤδη
τῆς τοῦ αὐτοκράτορος ἀγωγῆς, τὸν κίνδυνον ὑπὲρ κεφαλῆς ἐπι-
στάμενον ἤδη ἔχοντας. ὁ δὲ βασιλεὺς τοῖς λογισμοῖς ἀναλύων P. 262
εἰς τὰ ἐξ ἀρχῆς καὶ ποσάκεις κατ' αὐτοῦ ὁ Διογένης ὁρμήσας
15 καὶ σφαλεῖς ἐκ θείας δυνάμεως, αὐτὸς αὐτόχειρ τούτου φο-
νεὺς ἤδη ἐφίστατο, πολλοὺς ἐκυμαίνετο λογισμοῖς. καὶ πολ-
λὰς νοημάτων λαμβάνων μεταβολὰς καὶ τροπὰς παρ' ἑαυτῷ,
ἐπεὶ ἔβαν τοῦ τε πολιτικοῦ καὶ στρατιωτικοῦ συντάγματος διε-
φθορὸς ταῖς τοῦ Διογένους θωπείαις ἐπέγνω, ἀποχωρῶσαν μὴ
20 ἔχων δύναμιν, ὥστε φρουρὰν πρὸς τοσοῦτους ἐπιστήσαι, μήτε

2. αὐτοῦ G. 3. τῷ αὐτοκράτορι CG. δὲ: lege γὰρ. 5.
an ἐπεφωράτο? 6. ὑπόπτους ἑαυτοὺς transpone post ἀλῶ-
ναι. 9. κυμαινομένοι CG. 11. ὡς — ἐφιστάμενον om. G.
an μετρητοῦς? idem supra 237, 11. 282, 13. 296, 21. 12.
lege ἀρωγῆς. 15. φονεὺς τούτου G.

quod autem vulgo ferebatur, Diogenis coniurationem a filio eiusdem
Mariae Constantino Porphyrogenito, imperii insignibus ornato, dete-
ctam esse imperatori, id secus erat. ab ipsis enim Diogenis fami-
liaribus consilia eius paulatim erant divulgata. ceterum cum Dioge-
nes, sceleris compertus, in custodiam iam datus esset atque exsilio
multatus, qui nondum capti erant coniurationis participes, quoniam
in suspicionem se venisse intelligebant, conturbabantur metu nec,
quid agerent, habebant. quos ubi imperatoris familiares ita anxios
animi sollicitosque viderunt, ipsi difficultatibus circumventi sibi viden-
bantur, cum in summas angustias imperatorem adductum conspicerent,
quippe cuius salus, imminente periculo, paucorum tantum praesidio
niteretur. atque hic animo reputans omnia inde ab initio et quoties
Diogenes, insidiis sibi structis, divino numine frustratus, vitam
suam ferro appetivisset, magno cogitationum aestu fluctuabat. tandem,
multum re secum deliberata, cum senatus exercitusque principes
omnes Diogenis blanditiis corruptos nosset, destitutusque esset copiis,
quibus tot custodiendos traderet, nec vero etiam multitudinem in-

μὴν ἀκρωτηριάσαι λαὸν παμπληθῆ ἐθέλων, τὸν μὲν Διογένην καὶ Κεκαυμένον τὸν Κατακαλῶν τοὺς πρωταιτίους ἐς Καισαροπόλιν ἐξέπεμψεν, ἐφ' ᾧ ἐμφρούρους καὶ δεσμώτας εἶναι μόνον, μηδὲν ἄλλο δεινὸν τέως κατ' αὐτῶν βουλευσάμενος, καὶ πάντες ἀκρωτηριάσαι τούτους αὐτῷ ξυμβούλευον. ἡγάπα γὰρ τὸν Διογένην διαφερόντως καὶ τῆς προτέρας ἔτι περὶ αὐτὸν εἶχετο κηδεμονίας. ὑπερόριον δὲ καὶ τὸν ἐπ' ἀδελφῇ γαμβρὸν αὐτοῦ Μιχαῆλ τὸν Ταρωνίτην καὶ τὸν * * * * καὶ τὰς περιουσίας αὐτῶν ἀφελόμενος. τὰ δὲ γε κατὰ τοὺς λοιποὺς ἀσφαλὲς ἐλογίσαστο μηδὲ εἰς ἐξέτασιν ἀγαγεῖν ὄλωσ, ἀλλὰ διὰ 10 συμπαθείας τούτους μᾶλλον καταμαλθάσαι. κατὰ μὲν οὖν τὴν ἐσπέραν ἕκαστος τῶν ὑπερορίων τὴν λαχοῦσαν αὐτῷ κατελάμβανεν, καὶ ὁ Διογένης τὴν Καισαρόπολιν· τῶν δ' ἄλλων οὐδεὶς τῆς οἰκείας μεθίστατο καταστάσεως, ἀλλὰ ἐπὶ ταύτου ἅπαντες μεμενήκεσαν. 15

9. Ἐν τούτοις δὲ τοῖς δεινοῖς ὄντων, τῇ μετ' αὐτὴν βουλομένον τοῦ αὐτοκράτορος μετακαλέσασθαι πάντας καὶ τὸ δοκοῦν αὐτῷ διαπράξασθαι, ὅποσοι εἰς τὸν αὐτοκράτορα πόθον ἐγκάρδιον ἔτρεπον τῶν τε ἕξ αἵματος καὶ ἀγχιστείας αὐτῷ προσσηκόντων, καὶ ὅποσοι πατρῶα θεράποντες τότε παρήσαν, 20 ὀβριμοεργοὶ καὶ ταχεῖς μὲν συνιδεῖν τὸ μέλλον, ἀγχίνοοι δὲ τὸ συνοῖσον ἐν ἀσκέπτῳ καταπράξασθαι χρόνῳ, δεδιότες μὴ

2. Καυμένον CG. 4. μηδὲ G. 7. εἶχεν G. 10. ἀσφαλῶς G. 14. ἀλλ' G. 20. πρώην οἱ CG. lege πατρῶσι.
21. ὀβριμοεργοὶ G, δμβριμοεργοὶ P. ἀγχίνοες CG. vid. Lobeck. Paralip. p. 174.

gentem poena afficere vellet, Diogenem et Cecaumenum Catacalonem coniurationis auctores Caesaropolim mittendos ibique in custodia citra noxam habendos statuit, quamquam omnes, ut excaecari eos iuberet, suadebant. quippe amantissimus erat Diogenis eademque, qua antea, cura enim prosequabatur. relegavit quoque sororis suae coniugem, Michaellem Taronitam et * * * *, bonaque eorum publicavit. reliquos e re videbatur ne in examen quidem vocare, sed ignoscendo potius sibi conciliare. sub vesperam igitur Diogenes Caesaropolim et alii alio, quo relegati erant, perrexere; ceterorum nemo loco summotus est, sed eodem omnes statu mansere.

9. In hac tanta difficultate rerum imperator convocare postridie concionem et quae sibi viderentur, exsequi cogitabat. quicunque ei cupiebant ex cognatis affinibusque, et quotquot paterni ministri aderant, viri fortes nec minus acres in conficiendis futuris, quam in iis, quae usui erant, exsequendis promptissime: hi igitur metuebant, ne postridie, multitudine confluyente, nonnulli eum adorti in ipso solio

πως τῆ μετ' αὐτὴν τοῦ πλήθους συρρέουσας ἐφορμήσαντο
 τινες διαμελίωσιν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ θρόνου, πολλάκις ξίφη ὑπὸ
 τὰ ἀμφία φέροντες, ὥσπερ ποτὲ ἐκεῖνος ὁ σφαιρίζοντι τούτῳ
 ἐν σχήματι προσαίτου προελθῶν, (τὸ δὲ οὐκ ἄλλην εἶχε τὴν
 5 Θεραπειάν ἢ τὸ τὰς πρὸς τὸν Διογένην ἀπάντων περιελεῖν ἐπι-
 δας, τὴν τῶν τούτου ὀμμάτων ὡς ἐν παραβύστῳ διαφημισάν-
 των ἐκτύφλωσιν,) μεταπεμπόμενοι τινες διαπέμπονται τοὺς
 τοῦτο πρὸς πάντας διακηρυκέουσας ἐν ἀπορρήτοις, κἂν μὴδ'
 εἰς νοῦν οὐπω τοῦτο τοῦ αὐτοκράτορος ὄλωσ ἀνήει. ὁ δὲ P. 263
 10 λόγος οὗτος κἂν ψιλὸς τότε ἦν, εἰς ἔργον ὅμως προὔβηθε,
 καθὼς ὁ λόγος κατωτέρω διατρανώσειεν. ἐπὶ δὲ ὁ ἥλιος τοῦ V. 208
 ὀρίζοντος ὑπερκύψας λαμπρὸς ἀνέθορεν, ὅποσοι τῶν περὶ τὸν
 αὐτοκράτορα μὴ τῆς τοῦ Διογένους λύμης μετεilhασι καὶ
 αὐτοὶ δὲ οἱ πάλοι τῶν βασιλικῶν σωμάτων τεταγμένοι φύ-
 15 λακες, πρῶτοι πρὸς τὴν βασιλικὴν ἐχώρουν σκηνήν, οἱ μὲν
 ξίφη περιέζωσμένοι, οἱ δὲ δόρατα φέροντες, οἱ δὲ τὰς βερυ-
 σιδήρους ῥομφαίας ἐπὶ τῶν ὤμων ἔχοντες, ἐκ διαστήματός
 τινος τοῦ βασιλικῆς θρόνου εἰς μηνοειδὲς σχῆμα ἑαυτοὺς ἰλα-
 δὸν καταστήσαντες καὶ οἶον ἐναγκαλισάμενοι τὸν αὐτοκράτορα, B
 20 θυμῷ στρατηγούμενοι πάντες καὶ θήγοντες, κἂν μὴ τὰ ξίφη,
 ἀλλὰ τὰς καρδίας. ὅσον δὲ συγγενὲς εἰς αἵματός τε καὶ ἀγχι-

1. lege ἐφορμήσαντο τινες καὶ διαμελ. vid. annotat. 3. τού-
 του G. 4. lege προσελθῶν. 10. προὔβηθε CG. 11. τρα-
 νώσειεν CG. 14. lege δῆ. 16. δῶρα CG. 18. μηνοειδὲς
 F, μηνοειδὲς P, μοειδὲς G. 21. δὲ om. CG.

conciderent, gladios fortasse vestibus tegentes, sicut ille, qui quon-
 dam mendici habitu ludentem eum pila adierat. cui rei cum non
 aliter occurri posset, quam si omnium spes, in Diogene posita, ita prae-
 cideretur, ut eum clam excaecatum esse in vulgus spargerent, mise-
 runt, qui hoc omnibus secreto renuntiarent, quamquam id ne in men-
 tem quidem imperatori venerat. etsi is tunc quidem rumor erat merus,
 tamen in rem mox evasit, ut narratio infra docebit. luce igitur orta,
 quotquot ex imperatoris familiaribus Diogenis scelere infecti non
 erant, atque ipsi illi ad imperatorum praesidium olim constituti mi-
 lites, ad regium tabernaculum primi tendunt, ensibus partim, partim
 hastis armati, alii rhomphaeas ferreas magno pondere humeris gesta-
 ntes, nec procul ab imperatorio solio lunata acie turmatim consistunt
 imperatoremque quasi cingunt, strenui omnes et, si non tela, certe
 animos exacuentibus. quidquid sanguinis aut affinitatis necessitudine
 eum contingebat, proxime solium stabat utrimque; a dextra laeva-
 que ceteri collocati erant milites. imperator in throno terribilis ad-
 spectu sedebat, non regio magis quam militari ornatu, nec admodum

στείας τοῦτω προσήκον, ἀγγυῶ τοῦ βασιλικῶ θρόνου ἐφ' ἐκά-
 τερα ἴσταντο. δεξιόθεν δὲ καὶ ἐξ εὐωνύμων ἕτεροι καθίσταντο
 ὑπασπισταί. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπὶ θρόνου φοβερὸς προῦκάθητο,
 οὐ βασιλικῶς ἐσταλμένος μᾶλλον ἢ στρατιωτικῶς, οὐδὲ πολὺ
 μισέτωρος, ὅποια τὰ ἐκείνου μὴ ἐπηρμένα. χρυσὸς δὲ ὅμως τὸν 5
 θρόνον ὑπέλειπεν, ὑπερνεστήκει τε τὴν κεφαλὴν. συνέσταλτο
 C δὲ τούτου τὸ ἐπισκύνιον, τὴν δὲ παρεῖαν ἐπιπλέον τότε ὁ ἀγὼν
 κατεφοίνισσε, τὰ δὲ ὄμματι πεπηγότα ἐπὶ συννοίας καὶ πλήρη
 ἐνθυμημάτων ὑπεμφαίνοντα τὴν ψυχὴν. συνέθεον δὲ ἅπαντες
 ὁμοῦ πεφοβημένοι καὶ τὰς ψυχὰς μικροῦ ἐς ἀέρι ὑπὸ φόβου 10
 ἐξερεύξασθαι ἐκβιαζόμενοι, τῶν μὲν ὀξύτερον βέλους ὑπὸ τῆς
 σφῶν συνειδήσεως κεντουμένων, τῶν δὲ τὴν καινὴν ὑποψίαν
 δεδιότων. φωνὴ δὲ τις παρ' οὐδενὸς ἐξηκούετο, ἀλλ' ἀτενὲς πρὸς
 τὸν ἐφεστηκότα τῇ πύλῃ τῆς σκηνῆς ἀπονεύοντες ἐπτοημένοι
 ἐστήκεσαν. ἀνὴρ δὲ οὗτος καὶ εἶπεῖν συνετὸς καὶ καταπρά- 15
 ξασθαι δυνατός· Τατίκιος τούτω τὸ ὄνομα. τούτω ὁ βασι-
 λεὺς ἐνατενίσας, δοῦναι τοῖς ἔξωθεν τὴν εἴσοδον διὰ τοῦ βλέμ-
 D ματος ἐνέφηγεν. ὁ δὲ παραχρῆμα τῆς εἰσόδου τούτοις παρα-
 χωρεῖ. οἱ δὲ καίπερ δεδιότες, ἀλλ' ὁμοῦ εἰσῆσαν, τετρεμ-
 μένοι τε τὰς ὄψεις καὶ βραδεῖ ποδὶ στείχοντες. κατὰ στοι- 20
 χους δὲ τὴν στάσιν λαχόντες, ἐκαροδόκουν τὸ μέλλον ἕκαστος
 δεδιώς, ὡς τὸν περὶ ψυχῆς λοίσθιον δρόμον δραμούμενος.
 ἀλλ' οὐδὲ αὐτὸς ὁ αὐτοκράτωρ ἐθάρρει παντάπαισι, (κατ'

1. αὐτῷ CG.

3. φοβεροῦ G.

4. μηδὲ CG.

5. ἐπηρ-
μένου G.6. lege ὑπέλειπεν.
βου P, recte CG.10. ὑπὸ ἐξερεύξασθαι φό-
βου P, recte CG.

11. βιαζόμενοι CG.

15. συνετὰ — θυ-
ραιά G.

17. ἔξω CG.

19. lege τετραμμένοι.

excelsus, ut statura haud procera erat. quamquam auro erat solium circumdatum, et ipse supereminebat capite. supercilia eius contracta erant, genae ob animi contentionem solito rubicundiores, oculi in cogitatione defixi animumque consiliorum plenum prodentes. concurrebant cuncti pariter conterriti et prae metu tantum non exanimés, quippe qui partim conscientia aculeo acrius pungerentur, partim novam timerent suspensionem. nec ulla vox a quoquam audiebatur, sed pavidi stabant, intentis in tabernaculi portae custodem oculis. erat is Taticius, vir et consilio prudens et manu strenuus: quem cum nutu iussisset imperator eos, qui foris essent, intro admittere, intrandi iis continuo potestatem dedit. illi, quantumvis trepidi, tamen introiere, confuso vultu et pede cunctabundo. mox ordine collocati, quid futurum esset, expectabant animo anxio, tanquam de vita periclitaturi. nec vero imperator ipse plane vacuus erat metu, (humanitus dico,

ἀνθρώπων λέγω, εἰ μὴ ὅσον εἰς θεὸν ἀναφέρων τὸ πᾶν,) δε-
 διῶς τὸ σύμμικτον τῶν παρεστῶτων, μὴ ἄλλο τι ὄξυ καὶ
 δεινὸν κατ' αὐτοῦ μελετήσαιεν. στεροτέροις δὲ λογισμοῖς
 εαυτὸν ἐδράσας καὶ ἅπαξ τοῖς ἀγῶσιν ἐγκαταστάς, τῆς πρὸς P. 264
 5 αὐτοὺς δημηγορίας ἤρχετο· οἱ δὲ καὶ αὐτῶν ἰχθύων ἀφω-
 νότεροι ἐστήκεσαν, καθάπερ εἰ τὰς γλώττας ἐγκεκομμένοι·
 “οἴδατε,” λέγων, “ὡς οὐδὲν δεινὸν παρ' ἐμοῦ ὁ Διογένης ἐπε-
 πόνθει ποτέ. οὔτε γὰρ τὴν ἀρχὴν ταυτησί τῆς βασιλείας ἐκ τοῦ
 πατρὸς αὐτοῦ ἀφειλόμην ἐγώ, ἀλλ' ἕτερος, οὐδέ τι δεινὸν ἤ
 10 λυπηρὸν τὸ παράπαν εἰς αὐτὸν πέπραχα. καὶ τῆς βασιλείας
 εἰς ἐμὲ θεοῦ πάντως νεύσει μεταβιβασθείσης, οὐ μόνον αὐτὸν
 καὶ τὸν αὐτοῦ ἀδελφὸν Λέοντα ἐπὶ ταύτῳ διεφύλαξα, ἀλλ' ὡς
 οἰκείους παῖδας καὶ ἐπόθησα καὶ ἐχρησάμην. τὸν δὲ Νικηφί-
 ρον καὶ πολλᾶκις κατ' ἐμοῦ βουλευόμενον φωρᾶσας, τσαυτάκις B
 15 συμπαθείας ἤξιωσα. καὶ μηδὲ πάλιν διορθούμενον ἠνειχάμην
 ἐπικρύπτειν τὰ πολλὰ τῶν αὐτοῦ μηνιμάτων, κατανοῶν τὴν V. 209
 τῶν ἀπάντων πρὸς αὐτοὺς δυσμένειαν, κἄν μηδὲν τῶν παρ'
 ἐμοῦ εἰς αὐτὸν γενομένων ἀγαθῶν τὸ δολερὸν τῆς αὐτοῦ
 γνώμης ἠλλοίωσεν. ἀλλ' αὐτὸς ἀντὶ πάντων θάνατόν μοι ἐπε-
 20 ψηφίσατο.” ἐπεβόησαν δ' ἐπὶ τούτοις ἅπαντες, ὡς οὐ βου-
 λονται ἂν ἕτερον προεσθηκότα ἐν βασιλείῳ ἰδεῖν σχήματι, οὐ
 τούτο οἱ πλείους βουλόμενοι, ἀλλ' ἦσαν θῶπες αὐτῶν οἱ λό-

3. στερότερον CG. 15. an διορθουμένου, ἠνειχάμην ἐπικρύ-
 πτων? 17. αὐτὸν τὴν G.

sine fiducia respectu, qua in deo acquiescere solebat,) verebatur
 enim a multitudine omnis generis, ne quid gravius contra se molir-
 retur. tamen cum se animo obfirmasset semelque periculum subis-
 set, verba facere hunc in modum coepit, dum illi ipsis piscibus mu-
 tiores adstant, tanquam linguis excisis. “scitis, inquit, nulla unquam
 in re laesum esse a me Diogenem. non enim ego patrem eius imperio
 privavi, sed alius, nec omnino iniqui in eum molestive quicquam feci;
 immo imperio dei voluntate ad me translato, non modo ipsum eius-
 que fratrem Leonem eodem in statu manere sivi, verum etiam pa-
 terno amore, acsi filii essent mei, amplexus sum. Nicephorum autem,
 saepius in insidiis mihi struendis deprehensum, nunquam non venia
 donavi, et cum parum ad bonam frugem proficeret, sustinui tamen
 pleraque ab eo scelerate suscepta negligere, commune in istam fami-
 liam odium reputans. quamquam nihil eorum, quae bene illi feci,
 subdolum eius animum frangere potuit, sed pro his omnibus ipse
 mihi necem inferre decrevit.” ad haec cuncti nolle se alium princi-
 pem clamabant, etsi plerique non ita sentiebant, sed adulabantur

C γοι, τὸν ὑπόγειον διαδραῖναι κίνδυνον ἐντεῦθεν μηχανώμενοι.
 ὁ δὲ βασιλεὺς προαρπάσας τὸν καιρὸν, συμπαθείας κοινῆς τοὺς
 πλείονας ἤξιον, ὡς τῶν αἰτίων τῆς βουλῆς ὑπερορίαν πρότε-
 ρον κατακριθέντων. ἐπὶ τούτου θροῦς ἦρτο πολὺς, οἷον οὐ-
 δείς πω τῶν τότε παρόντων εἰς ἔτι καὶ νῦν τῶν ὄτων, ὡς 5
 λέγουσιν, ἐντὸς εἰσεδέξατο, τῶν μὲν ἐπαινούντων τὸν βασιλέα
 καὶ θαυμαζόντων τῆς ἀνεξικακίας καὶ προμάτητος, τῶν δὲ τοὺς
 ὑπερορίους διασυρόντων καὶ θανάτου ἀξιούς εἶναι διενιστα-
 μένων, ὅποια τὰ τῶν ἀνθρώπων. ὃν γὰρ τὴν σήμερον μακα-
 ρισμοῦ ἀξιοῦσι, προπέμπουσί τε καὶ διὰ τιμῆς ἄγουσιν, ἐπὶ 10
 D περιτραπέντα τούτῳ τοῦ βίου τὸν κύβον θεάσονται, πᾶν του-
 ναντίον εἰς αὐτὸν ἐνδεικνύμενοι οὐκ αἰσχύνονται. ὁ δὲ βα-
 σιλεὺς νέυματι τούτους κατασιγάσας, αὐθις ἔφη· “οὐ χεῖρ
 θορυβεῖσθαι, οὐδὲ συγγεῖν τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν. ἔγωγος
 γάρ, καθὼς ἔφην, ἅπαντας συμπαθείας ἀξιόσας, πάλιν ὁποῦος 15
 τὰ πρότερα πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι.” ἐν ᾧ δὲ τούτους συμπαθείας
 ὁ βασιλεὺς ἤξιον, ἄτερ τῆς αὐτοῦ γνώμης ἀποστείλαντες οἱ
 P. 265 τὴν βουλὴν ἐκείνην βουλευσάμενοι τῶν ὀμμάτων τὸν Διογένην
 ἐστέρησαν. ταυτὰ τούτῳ καὶ κατὰ τοῦ Κεκαυμένου Κατακα-
 λῶν ὡς τῆς αὐτοῦ βουλῆς κεκοινωνηκότα τῷ Διογένηι κατε- 20
 ψηφίσαντο. ἡμέρα δὲ ἦν, ἐν ᾗ ἡ τῶν κορυφαίων Ἀποστό-

1. an μηχανωμένων? 5. πω add. CG et in margine P. ὄτων
 C, ὄτων PG. totum locum sic corrige τῶν τότε παρόντων καὶ
 εἰς ἔτι καὶ νῦν περιόντων τῶν ὄτων. 9. μακαρισμῶν C, μα-
 καρισμὸν G. 18. ἐκείνου CG. 20. lege αὐτῆς. lege κε-
 κοινωνηκότος.

tantum, quo praesens periculum effugerent. imperator vero, hac op-
 portunitate usus, gratiam se facere plerisque criminis dixit, quod con-
 iurationis principes exsilio damnati iam essent. ibi tum ingens oritur
 tumultus, qualem nemo eorum, qui tum aderam atque etiamnum super-
 stites sunt, audire se meminit, aliis quidem laudantibus imperatorem ac
 propter patientiam clementiamque admirantibus, aliis exsules laceran-
 tibus morteque dignos contendentibus, ut hominum mos est. quem
 enim hodie beatum praedicant, cui pompam faciunt, quem omni pro-
 sequuntur honore, simulac vitae sortem conversam viderint, nullo
 pudore prohibentur, quominus contraria omnia faciant. imperator,
 nutu silentio indicto, “non decet, inquit, tumultuari et propositam
 causam interrumpere. ego enim, ut dixi, ceteros omnes indulgentia
 dignatus, erga vos rursus, qualis antea, ero.” interea dum hi venia
 donantur, consilii illius auctores, imperatore invito, mittunt, qui
 Diogeni oculos eruerent. eodem supplicio et Cecaumenum Catacalo-
 nem, quippe eius participem consiliorum, affecerunt. dies erat princi-

λων μνήμη ἐτελεῖτο. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἔκτοτε καὶ μέχρι ση-
μερον λογοποιεῖται. εἰ δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς περὶ τούτου παρ'
αὐτῶν εἰσηγηθεὶς ἐνδέδωκεν, ἢ καὶ τὸ πᾶν τῆς ἐκείνου γνώ-
μης ἦν, θεὸς ἂν εἰδείη· ἔγωγε τέως οὐ πᾶν τι γινώσκειν
5 ἔχω βεβαίως.

10. Τοιαῦτα μὲν οὖν τὰ ἐκ τοῦ Διογένης συμπεσόντα
τῷ αὐτοκράτορι, παραδόξως τῆς ἀμάχου τοῦ ὑψίστου χειρὸς
ἔρυσσάμενης τοῦτον ἐξ ὑπογυῖου κινδύνου. αὐτὸς δὲ πρὸς οὐδὲν B
τῶν συμπιπτόντων ἐμαλακίζετο, ἀλλὰ καὶ ὡς κατευθῆ Δαλμα-
10 τίας ἤλαυνε. μεμαθηκῶς δὲ ὁ Βολκᾶνος τὴν εἰς τὸ Λιπένιον
τοῦ αὐτοκράτορος ἔλευσιν καὶ ἐπικαταλαβόντα τοῦτον θρασυ-
μενος, καὶ πρὸς τὰς Ῥωμαϊκὰς παρατάξεις καὶ τὸν συνασπι-
σμὸν ἐκείνον καὶ τὴν στρατηγικὴν πανοπλίαν μηδ' ἀντωπῆ-
15 ται δυνάμενος, ἀποστείλας παραχρῆμα τὰ περὶ εἰρήνης ἡρώ-
ματα, ὑπισχνούμενος ἅμα καὶ αὐτοὺς τοὺς προὔπεσχεθέντας
ὁμήρους ἀποστεῖλαι καὶ μηδὲν τι δεινὸν τοῦ λοιποῦ διαπρα-
ξασθαι. δέχεται τοίνυν τὸν βάρβαρον ἀσμένως ὁ αὐτοκρά-
τωρ, ἀκηδιῶν οἷον καὶ ἀποστρεφόμενος τὴν ἐμφύλιον μάχην· C
καὶ γὰρ Δαλμάται ἦσαν, ἀλλ' ὅμως Χριστιανοί. ἐκεῖνος δ'
20 εὐθύς τεταραχικῶς προσεληλύθει συνεπαγόμενος τοὺς τε συγ-
γενεῖς καὶ ἑκκρίτους τῶν ζουπάνων, καὶ προθύμως ὁμήρους
τοὺς αὐτῷ ἀνεψιαδεῖς τῷ αὐτοκράτορι παραδέδωκε, τὸν τε

15. τοὺς om. G. προυπεσχημένους CG. 18. τὴν ἐμφύλιον
om. CG. 19. καὶ G. δὲ G.

pum Apostolorum memoriae sacratus. atque haec quidem fama ex illo tempore etiam nunc tenet. utrum etiam imperator, edoctus ab illis, assenserit, an totum ipsius fuerit consilium, deus sciverit: ego certa ea de re nihil prorsus habeo comperti.

10. Tali modo a Diogene insidiae structae erant imperatori, quem mirum in modum invicta summi numinis vis ex praesenti periculo eripuit. ipse ob ea, quae sibi acciderant, nihilo demissiore erat animo, sed vel sic recta in Dalmatiam contendit. quem ubi Bolcanus Lipenium advenisse cognovit, quoniam Romanorum aciem omnemque bellicum apparatus ne intueri quidem contra sustinuit, statim legatos de pace misit, pollicens se et promissos obsides redditurum et ab omni deinceps iniuria temperaturum. accepit perlibenter barbarum imperator, bellum exosus civile; quasquam enim Dalmatae, Christiani tamen erant. ille statim magna fiducia se ad eum confert, comitantibus cognatis zupanorumque electis, ac lubenti animo obsides imperatori tradidit consobrinorum suorum filios, unum Uresin nomine, alterum Stephanum Bolcanum, praeterea alios, na-

Οὐρεσιν καλούμενον καὶ Στέφανον τὸν Βολκάνον, καὶ ἑτέρους
 τὸν εἴκοσι ἀριθμὸν ἀποπληροῦντας. οὐ γὰρ ἓν ἦν αὐτῷ
 V. 210 ἄλλως πως τοῦ λοιποῦ διατεθῆσθαι. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ
 ὅποσα διὰ μάχης καὶ σιδήρου ἀνύεσθαι πέφυκεν, εἰρηρικῶς
 διαλύσας, πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἐπανέστρεψεν. τοῦ μέντοι 5
 D Διογένους ἐκῆδετο πάννυ, καὶ δακρύων ὠρῶτο καὶ βύθιον στέ-
 νων δι' αὐτὸν ἐξηκούετο. πολλὴν τε τὴν περὶ αὐτὸν φιλο-
 φροσύνην ἐπεδείκνυτο, καὶ ἀνακτᾶσθαι τοῦτον ἔσπευδεν, καὶ
 τοῖς πλείοσι τῶν ἐξ αὐτοῦ ἀφαιρεθέντων αὐθις τοῦτον ἀπο-
 κατέστησεν. αὐτὸς δὲ κατακώχμιος ὑπὸ τῆς λύπης ὧν καὶ 10
 τὴν ἐν μεγαλοπόλει διατριβὴν ἀποστρεφόμενος, τοῖς ἰδίους
 P. 266 ἀγροῖς ἐμφιλοχωρῶν ἦν, ταῖς τῶν παλαιῶν προσανέχων διό-
 λου βίβλοις, ἄλλων ὑπαναγινωσκόντων αὐτῷ. στερούμενος
 γὰρ φωτός, ἑτέρων ἐχρῶτο πρὸς τὴν ἀνάγνωσιν ὀμμασιν.
 ἀνῆρ δὲ οὗτος τοσοῦτος τὴν φύσιν, ὥς καὶ μὴ ὄρων τὰ τοῖς 15
 ὄρωσι δυστέκμαρτα ῥαδίως καταλαμβάνων. πᾶσαν μὲν δὴ
 ἔκτοτε παιδείαν διελθὼν καὶ αὐτὴν δὴ τὴν περίκλυτον γεω-
 μετρίαν, τὸ καινότεον, φιλοσόφων τινὶ ἐντυχῶν διὰ στε-
 ρεῶν τοῦτω τὰ σχήματα παρέχειν ἐπέταττεν. ὁ δὲ τῆ τῶν
 χειρῶν ψηλαφήσει ἀπάντων τῶν τῆς γεωμετρίας θεωρημά- 20
 B των τε καὶ σχημάτων ἔσχε κατάληψιν, καθάπερ ἐκεῖνος ὁ
 Δίδυμος, ὃς δι' ὀξύτητα νοῦ καὶ ἄνευ ὀμμάτων μουσικῆς καὶ

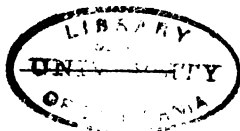
1. Βελκάνον CG. 5. ἐπανέστρεψεν CG. 14. ὀμμασιν om.
 P, recte CG. 15. ὄρωντα PG, om. Brockhoffius. 16. lege
 καταλαμβάνειν.

mero viginti. neque enim alia conditione pacisci ei in posterum li-
 cuit. at imperator, quae bello armisque confici solent, pace conse-
 cutus, in urbem rediit. Diogenes autem rebus non desiit consulere
 eiusque casum lacrimis et gemitu prosequi. ac magnam omnino be-
 nevolentiam homini praestitit consolarique eum studuit et pleraque
 bona, quibus multatus erat, eidem restituit. at Diogenes, aegritudini
 indulgens, urbanae vitae odio in praediis suis degebat et in veterum
 scriptis omne studium collocabat, aliis ei praelegendibus. etenim lu-
 minibus privatus, alienis ad legendum utebatur oculis. atque hic vir
 tanto erat ingenio, ut, cum caecus esset, tamen ea facile perspiceret,
 quae oculis praediti vix perspiciunt. universum exinde disciplinarum
 orbem emensus est atque ad ipsam, quod maxime mirere, geometriam
 illam accessit, duce philosopho quodam, quem sibi ex solida mate-
 ria figuras efformare iussit. manuum enim contractatione omnia geo-
 metriae theoremata atque figuras comprehendebat, sicut Didymus ille,
 qui oculis captus ingenii quaedam vi summam artis musicae et geo-

γεωμετρίας εἰς ἄκρον ἐλήλυθεν, εἰ καὶ μετὰ τὴν γνῶσιν τούτων εἰς αἵρεσιν ἄτοπον συνηλάθη, τὸν νοῦν ἐκτυφλωθεὶς ὑπὸ κενοδοξίας, καθάπερ ὑπὸ πάθους τὰ ὄμματα. θανμάζει μὲν οὖν ἅπας ταῦτα ἀκούων. ἐγὼ δὲ καὶ τεθέσμαι τὸν ἄνδρα καὶ 5 τεθναύμακα καὶ περὶ τοιούτων λαλοῦντος ἀκήκοα· μηδ' αὐτῇ δὲ τῶν τοιούτων παντάπασιν ἀμελέτητος οὖσα, ἐπεγίνωσκον C τοῦτον ἀκριβῆ τῶν θεωρημάτων γνῶσιν ἔχοντα. εἰ δὲ καὶ περὶ λόγους ἡσχόλητο, τῆς παλαιᾶς ὅμως κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος οὐκ ἀφίστατο μνηίδος, ἀλλὰ τὸν τῆς τυραννίδος λογι- 10 σμὸν ὑποτυφθῆμενον εἶχε διόλου. καὶ μέντοι καὶ τισιν αὐθις τοῦ ἀπορρήτου τοῦτου κεκοινώηκε λογισμοῦ, ἀφ' ὧν εἰς τις τὰ βεβουλευμένα προσελθὼν προσαγγέλλει τῷ αὐτοκράτορι. μεταπεμπάμενος δὲ τὸν Διογένην, ἐπυνθάνετο περὶ ὧν τε βε- D βούλευται καὶ περὶ τῶν τῆς βουλῆς αὐτῷ κεκοινωνηκότων. 15 καὶ ὅς πάντα θᾶπτον ἀνομολογήσας, παραχρῆμα συμπαθείας ἤξιωτο.

2. συνηλάθη τὸν νοῦν, ἐκτυφλωθεὶς PG. correxi. 5. τούτων G. 12. an ἀπαγγέλλει? 14. αὐτοῦ G. 15. ὅς : οὐ G.

metriae nactus est scientiam; quamquam is quidem ex harum rerum cognitione in absurdam haeresin incidit, cum mentem eius obcaecaret superbia; quemadmodum morbus oculos. scio haec audientibus mira visum iri. ego vero Diogenem et vidi et admirata sum et de eiusmodi rebus disserentem audivi; cumque ipsa in eo genere non plane rudis essem, accuratam eum theorematum cognitionem habere intellexi. quamvis autem litteris vacaret, a veteri tamen in imperatorem odio non destitit, sed gliscentem semper tyrannidis cogitationem habuit; quin etiam nonnullos rursus clandestini huius consilii participes fecit. e quibus unus rem ad imperatorem detulit, qui Diogenem accessivit eumque et de iis, quae ipse moliretur, et de conurbationis sociis interrogavit. atque hic omnia quantocius confessus, veniam statim impetravit.

BONNAE
TYPIS CAROLI GEORGII.
